

ගැහැනු ළමයි

කරුණාකීන පියලන්

පැවැත්වූයේ 1971
වසර 04 වැනි අංකය

The Best Novel of 1966

සංගීතය දැන් නො ඇසෙයි.

දවල් ගිය පෙරහරේ නැටුම් ද සෙනඟ ද කොඩි හා සේසත් ද පිළිබඳ මතක මගේ සිතේ සෙවණැලි මෙන් එහෙ මෙහෙ පාවෙයි.

“අක්කටත් යන්නයි තිබුණේ. අක්කත් ගියා නම් කොයි තරම් හොඳද ?” ආපසු ගෙදරැවිත් පුංචි නංගී කීවා ය. අම්මා කතා කළේ නැත. මම හිත යටින් සිතාපුණෙමි. පුංචි නංගීට මේවා ගැන තවම ඒ තරම් තේරුමක් නැත.

මට නින්ද නොයන්නේ වේදනාවකින් නොවේ. සවස කඳුළු ටිකක් වැටුණු බව සැබැවි. ඒවා හැඟීමකින් උපන් කඳුළු ය යි මම නොසිතමි. සමහර විට ඒ ගැහැනු ගතියට වැටුණු ඒවා විය යුතු ය.

අලස ලෙස ගෙල හරවන මම ජනෙල් පොලු අතරින් අනන්ත අප්‍රමාණ වූ සීමාවක් ඇති මහා අහස් තලය දෙස බලමි. සේද සළු පටක් වැනි සිහින් වලා රොදක් සඳ මඬල කරා ළං වෙයි. මඳ වේලාවකින් වලාව සඳ වසා ගනු ඇත. එහෙත් එළිය මුවා කිරීමට මේ සිනිඳු වලා කැටිය සමත් නොවන බව මම දනිමි. ජනෙල් පොලු අතරින් සඳ රැස් කැරැල්ලක් මගේ පැදුරට වැටී තිබේ.

‘හත්දින්නන් පොකුර’ නම් තරු ගොමුව නිල් අහසේ එක තැනක තිබෙනු මට හඳුනා ගත හැකි ය. කුඩා දවස අප මේ තරු පොකුර ගණන් කරන්නට උත්සාහ ගත් වාර අනන්ත ය. අපට කිසි දිනක එය හරි හැටි කරගන්නට පුළුවන් වී නැත. ඒ ගැන අපි නො තැවුණෙමු.

පොකුරේ තරු හතක් ඇති බවත් හරියට ම හත ගැණෙන්නේ මරණය ළං වූ කල බවත් අප එදවස අසා තිබුණු කතාවකි. මම දැන් ඒ තරු පොකුර ගණන් කරන්නට මහන්සි ගනිමි. ඇස්වලින් නිලාංකාරයක් නික්මෙන තුරු මම තරු ගොන්න දෙස බලා සිටිමි. සඳ මඬලත් පුංචි තරුත් දෙස බලා සිටින කල ඇති වන හැඟීම් කවරේ දැ යි කීමට මම ම නොදනිමි. මගේ සිත තුළ බලපවත්නේ සංවේගය, සන්තෝෂය, සන්තාපය, සංකාව ආදී කුමන හැඟීමක් දැ යි කීමට නුපුළුවන.

මා සිතාසි ඇත. මා හඬා ඇත. වරෙක මම මහත් බලාපොරොත්තු සහගත ව අනාගතය දෙස බැලිමි. තවත් වරෙක මම ජීවිතය ගැන

අත්හළ ආශාවෙන් උදාසීන වීම්. මා වෙන - මා ගැන - තවදුරටත් අලුත් බලාපොරොත්තු තිබේ දැ යි සමහර විට මට සැක සිතෙයි. එහෙත් නිසැකයෙන් ම එකක් කිව හැකි ය. ජීවිතය කෙරෙහි මා තුළ කලකිරීමක් නම් නොමැත්තේ ය. මම ජීවිතයටත් ජීවත්වීමටත් තවමත් ආශා කරමි. ඒ ආශාව සංසාර ගත තෘෂ්ණාව දැ යි මම නො දනිමි. අන් කුමක් ඇතත් ද්වේෂය, චෛරය හෝ ඊර්ෂ්‍යාව නම් මා වෙත නො මැත.

සඳ මඬලත් තරු පොකුරත් දෙස තවදුරටත් බලා සිටින්නට ශක්තියත් ධෛර්යයත් මා වෙත ඇත්තේ ඒ නිසා විය හැකි ය.

සමහර වේලාවක මට අතීතය සිහිපත් වෙයි. අතීතය පිළිබඳ මතක මගේ මනෝ තලයෙහි පාවී යන්නේ වේදනාවක හෝ අන් කිසි හැඟීමක හෝ කිසි ම සටහනක් ඉතිරි කර නොවේ. ඉඳහිට කිත්සිරි, ගුණපාල, කාන්ති, පද්මිනී සහ අනෙක් අය සිහිපත් වෙති. ඔවුන් සිහියට නැගුණු කල මම ඒ මතකයෙහි බොහෝ වේලා එල්බ සිටිමි. මම ඒ එකිනෙකාගේ සුන්දර මුහුණු නැවත නැවතත් සිහිපත් කර ගැනීමට උත්සාහ කරමි. එහෙත් මගේ සිතෙහි යම් කිසි වේදනාවක සටහන් ඉතිරි කිරීමට ඔව්හු ද අසමත් වෙති. වේදනාවක් ඇති වෙතොත් පද්මිනී ගැන පමණකි.

අහස් තලය හරහා - ගමන් ගන්නා සිය මඟෙහි කිසිදු සටහනක් නොතබා - තවත් වලා කැටියක් සඳ කරා ඇදෙයි. එළිය මුවා කරන්නට සමත් නොවී ම එය ඔහේ පාවී යනු ඇත. මම හත්දින්නන් පොකුර දෙස නැවතත් බලමි.

සිහිත් සුළං රැළක් කොහේ දෝ ගමනක් යන අතරමග පණිවිඩයකට නතර වුණු ලෙසින් වත්තේ කොණක කෙසෙල් පඳුරෙන් සර සර ගා හඬක් නගා හමා යයි. විශෝගයක දුක්බර පුවතක් සිහිපත් කරන්නට මෙන් හමන සුළඟත් සමග ගතව දැනෙන සීතල ගතිය අහිමි වූ උණුසුමක් ගැන තැබූ බලාපොරොත්තු නැවත මතක් කරවන්නට තැත් කරන්නාක් මෙනි. එහෙත් මම මේ කිසිවකින් නො තැවෙමි. අහිමි වූ සැපසම්පත් ගැන හඬන්නට ගියා නම් ජීවිත කාලයෙන් වැඩි කොටසක් මා හැඬිය යුතුව තිබිණි. මා මුළු ජීවිතය සිනාවෙන් ම ගෙවා ඇති බවක් නො සිතුව මැනවි! මම හඬා ඇත්තෙමි. වැලැපී ඇත්තෙමි. හැඬීම, වැලැපීම, කඳුළු හා සුසුම් මට අමුත්තක් නොවේ. මම තව දුරටත් කුමකට නම් හඬන්නෙමි ද ? මා මුලින් ම හැඩුවේ කවර දාක දැ යි මට හරියට ම මතක නැත.

I

රජනීට උපන් දින උත්සවයක දී මාමා කෙනකුගෙන් බෝතික්කකු ලැබුණු දා මම තදින් හැඩුවෙමි. එකල මගේ වයස කීය දැ යි කීමට මතක නැතත් මා පාසල් නොගිය කාලය බව නම් ස්ථිර ව ම කිව හැකි ය.

ගම් සභා පාර අද්දර අක්කර කාලකටත් පර්වස් කීපයක් අඩු ඉඩමක, බිමට ගොම මැටි ගාන ලද, වහල අතු සෙවිලි වුණු, ඉස්තෝප්පුවකින්, සාලයකින් හා කාමරයකින් යුත් අපේ පුංචි වරිච්චි ගෙය පිහිටා තිබිණි. මුල් කාලයේ දී කුස්සිය වශයෙන් - එනම් කෑම පිසීම සඳහා - භාවිත වූයේ ද මේ එක ම කාමරය ය.

අපේ අම්මා සහ තාත්තා නම ගිය පුද්ගලයෝ නොවෙත්. එහෙත් ඔවුනට භාවිතයේ දී අවශ්‍ය නියා නම්ගම් විය. තාත්තාගේ නම ලියනගේ කරෝලිස් ය. අම්මා ජේන්තෝනා නම්. මගේ නම කුසුමාවතී ය. මට සෝමාවතී හා අනුලාවතී නමින් නංගිලා දෙ දෙනෙක් ද සේකුපාල නමින් මල්ලී කෙනෙක් ද වූහ. තාත්තා කුලී වැඩ ද බටපොතු වැඩ ද රක්ෂාව වශයෙන් කළ අතර අම්මා මුල දී සතියට දෙ දිනක් ද පසුව දිනපතාම වාගේ ද එළවලු වෙළෙඳාමෙහි ගියා ය. අම්මා ඉරිදාට නගරයේ පොළට ගියා ය. බ්‍රහස්පතින්දාට එහා ගමේ පොළට ගියා ය. ගමෙන් එළවලු, අල බතල හා පළා වර්ග ද පුවක් හා ගොරක වැනි විකිණිය හැකි තවත් නොයෙක් දේ ද මුදලට ගෙන පොළට ගොස් අලෙවි කිරීම ඇයගේ ජාවාරම විය. පසු කාලයක අම්මා පානදුරේ මාර්කැට්ටුවට ද යන්නට පටන් ගත්තා ය.

මල්ලී උපන්නේ මා දෙ වන පංතියේ ඉගෙන ගන්නා කාලයේ විය යුතු ය.

අම්මා වෙළෙඳාමෙහි ගිය අතර තාත්තා ගෙදරත් බලාගෙන, බටපොතු වැඩ කළේ ය. අතදරුවකු නො වුණු කලෙක නම්, තාත්තා අප අසල ගෙදරක නවතා කුලී වැඩට ගියේ ය. දවාලට ගෙදර බත පිසීමක් නො වූයෙන් ඔහුට ඒ තරම් වැඩක් නොවී ය. මම යන්නම් වයස තුන හතර වන විට නංගිලා බලා කියා ගැනීමට පමණක් නොව ගේ දොර අතු ගැමට හා ලිපක ගිනි මෙළවීමටත් සමත් වීම්.

අපගේ නිවස ඉදිරි පස පොල් ඉඩමේ ගුරු පාරෙන් බඹ විසි පහක් පමණ වත්ත ඇතුළට වන්නට පිහිටි ලොකු ගෙය රංජනීලාගේ ය. රංජනීගේ පියා අප විසින් හඳුන්වනු ලැබුවේ පොඩි රාළහාමි යනුවෙනි. ඔවුනට මෝටර් රථයක් ද විය. සිය දර්ශනයෙන් ම මා බිය පත් කිරීමට පොඩි රාළහාමි සමත් විය. ගේට්ටුව විවෘත ව තිබුණු දවසක මම වත්තට ඇතුළු වී රතු රෝස මලක් කඩා ගෙන දුටද්දී පොඩි රාළහාමිට අසු වීම්. එදා ඔහු මට ටොක්කක් ඇත්තේ ය. බොහෝ කාලයක් යන තුරු මේ බිය මා තුළින් ඉවත් නොවී ය. මෙවැනි බියක් තිබුණත් අම්මා ගෙදර නැති වේලාවට අප රංජනීලාගේ නිවස දෙස බලා සිටියේ මහත් බලාපොරොත්තු ඇතිව ය.

එළවලු එකතු කරන්නට උදේ ගෙදරින් පිට වන අම්මා සමහර විට ආපසු එන්නේ දවල් දොළහ - එක වුණාටත් පසු ව ය. ඇය පාන් ගෙඩියක් හෝ බාගයක් හෝ ගෙන එයි. අම්මා වෙළෙඳාමේ ගිය දාක නම් තාත්තා පාන් ගෙනාවේ ය. අහල පහළ ගෙවල ඇවිද හෝ මිදුලේ සෙල්ලම් කර හෝ වෙහෙස වන අපි බඩ ගිනි දැනීගෙන එන කල වරින් වර පාරට බැස මග බලමින් පිළේ වාඩි වී පාන් එන තුරු බලා සිටියෙමු.

බඩගිනි නැති විටෙක වූවත් මම මේ ගෙය දෙස බොහෝ වේලා බලා සිට ඇත්තෙමි. ලොකු කුළුණු දෙකක් සහිත යකඩ ගේට්ටුවේ සිට මිදුලට වැටුණු පාර ගෙයට බඹ කීපයක් තිබිය දී මැද කවයක් ඇති කරමින් දෙකට බෙදෙයි. මේ කවය සිමෙන්ති බැම්මකින් වට වී තිබේ. බැම්ම උඩ මල් පෝච්චි තබා ඇත. මිදුලේ නොයෙක් මල් වර්ග ද පලතුරු වාරයට ගෙඩිවලින් බර වන ජම්බු, අඹ, ලොව්, දොඩම් ආදී ගස් ද විය. පෝටිකෝවක් ද දෙ පස කන්තෝරු කාමර දෙකක් ද තිබුණු ගෙයි දොර ජනෙල්

මල් ලැලිවලින් අලංකාර වී ඇත. විසිතුරු ඇඳුම්වලින් සැරසුණු ස්ත්‍රී පුරුෂයෝ ද ළමයි ද මේ ගෙදරට එති. මෝටර් රථ ද නිකර එයි.

පිළ මත වාඩි වී බලා සිටි මට කවදා හෝ මෙවැනි ලොකු ගෙයක ජීවත් වන්නට ඇත්නම් ය යි සිතෙන්නට නැති ව ඇත. ගේට්ටු කණුවේ සවි වුණු පිත්තල තහඩුවක ලියැවී තිබුණේ, 'සමර ගිරි' යන්න බව පසු ව අකුරු කියවන්නට පුරුදු වූ විට මම දැන ගතිමි. මෙවැනි ගෙයක දවසක ජීවත් වීමට ඇත්නම් ය යි නොසිතූණත් පුංචි කාලයේ මම 'සමර ගිරි' ය දෙස බලාගෙන කුමක් දැ යි ළමා සිතින් විග්‍රහ කළ නොහැකි නොයෙකුත් බලාපොරොත්තු හා ආශාවන් ඇති කර ගතිමි. මේ ගෙදර මා වමන්කාරයට පත් කළේය.

කලකට පසු පොඩි රාළහාමි ඉඩමක් ගෙයක් විකුණා නගරයේ පදිංචියට ගියේ ය. ඉන්පසු අයිතිකාරයා මෙහි පදිංචි වීමට ආවේ නැත. හුනියමක් වැනි යම් කිසි අනතුරක් පිළිබඳ කතාවක් නිසා ගෙය පාළුවට අත් හරින ලදී.

සමහර දවසක ඉස්සරහ ගෙදර වැඩකාරයෙක් අපට කෑමට යමක් ගෙනැවිත් දෙයි. ඔවුන් කිසි දවසක අපට ගෙදරට කතා කර කන්නට කිසිවක් දෙන්නේ නැත. 'ඕකුන් ගෙවල්වලට පුරුදු කර ගෙන බෑ' යි රංජනීලාගේ ගෙදර උදවිය සිතන්නට ඇත. කඩදාසියකින් වසන ලද බත් පිඟාන ගේට්ටුව ළඟට ගෙන එන මෙහෙකරුවා, "ඒයි උඹලගෙ පිඟානක් ගෙනෙල්ල මේ බත් ටික දෙන්න." ය යි කියයි. ඔහු කතා කරන්නේ මෙය තමා විසින් ම අපට කරන උදව්වක් වශයෙනි. අප සිතාගෙන සිටියේත් ගෙදර අය නො දැනුවත් ව මෙහෙකරුවාගේ කරුණා මහිමයෙන් අපට කෑම එන බවකි. අපි පිඟානක් හෝ මැටි කෝප්පයක් හෝ රැගෙන දුවගෙන ගොස් බත් ටික බාර ගතිමු. ඒ ගෙදර බත් වඩාත් රස ය. මේ හේතුව නිසා අප බොහෝ දිනවල පාන් රැගෙන එන අම්මා හෝ තාත්තා හෝ දැකීමට වඩා ලොකු බලාපොරොත්තු ඇති ව රංජනීලාගේ නිවස දෙස බලා සිටියෙමු.

බොහෝ වේලා බලා සිටින සමහර අවස්ථාවක ඒ දෙසින් සුළං හමන කල කෑම පුස්ඬක් අපට දැනෙයි.

රංජනී කිසි විටක අප සමඟ සෙල්ලම් කරන්නට ආවේ නැත. අලුත් ඇඳුමක් ඇඳගත් ඇතැම් අවස්ථාවල ඇය ගේට්ටුව වෙත දුවගෙනැවිත් ගවුම් සාය සුළඟට පිම්බෙන ලෙස කරකැවී ගේට්ටු පළවක එල්ලී මා දෙස බලා සිනාසී ආපසු ගෙට දුවයි. 'මටත් එවැනි ලස්සණ ගවුමක් ඇත්නම්' ය යි මා සිතුවා දැ යි කිව නො හැකි ය. මලක් දෙස බලන කල ඇති වන සතුට ඇති ව රංජනීගේ ගවුම් සාය සුළඟට පිම්බෙන සැටි මා නොයෙක් වර බලා සිටි බව නම් මට මතක ය.

බෝනික්කා තැඟි ලැබුණු දවසේ රංජනී එය වඩාගෙන ගේට්ටුව ළඟට ආවා ය.

"ඒයි - මේ!" යි කියමින් ඇ මට බෝනික්කා උස් කර පෙන්වුවා ය. මම ගේට්ටුව ළඟට ගියෙමි.

බෝනික්කාට නිල් පාට ඇස් දෙකක් තිබිණි. මට එය අල්ලන්ට වත් ඇය ඉඩ නුදුන්නා ය.

"මමත් අම්මට කියල එකෙක් ගෙන්න ගන්නව." මම කීවෙමි.

"හම්බ වෙයි! මේව හරි ගණන්."

"ඉතින් අම්මටත් සල්ලි තියෙනවනෙ."

"ඒ වුණාට මේ බෝනික්කො කොළඹ සාප්පුවල මිසක් මෙහෙ නෑ නෙ."

"අම්ම පොළේ ගියාම ගෙනෙයි..... එතකල් මට දෙනවද ඕක පොඩ්ඩක් වඩා ගන්න? මට අම්ම එකෙක් ගෙනාවම ඔයාටත් දෙනව....."

"අපේ එකා ඕන නෑ නෙ. ඔයාටත් එකෙක් ගෙනෙයි නෙ."

"මම තරහ වෙනව එහෙනම්."

"තරහ නම් ඉතින් තරහ ඇයොගෙ බෝනික්කත් එපා නෙ..... යන්න! යන්න අපේ ගේට්ටුව ළඟින්"

ඇයට වුවමනා කර තිබෙන්නට ඇත්තේ මට බෝනික්කා පෙන්වා ආඩම්බර වී මගේ සිත රිදවීමට පමණක් විය හැකි ය.

දරුවකු කරපින්නා ගත් මවක මෙන් රංජනී බෝනික්කා තුරුළු කරගෙන මට පිටුපා ගේ ඇතුළුම යන තුරු මම පාරෙන් මෙහා පැත්තට වී බලා සිටියෙමි.

වෙළෙඳාමෙහි ගිය අම්මා එන තෙක් එදා මා බලා සිටියේ මහත් නො ඉවසිල්ලෙනි. හෙට වන විට මටත් රංජනීට මෙන් බෝනික්කකු ලැබෙතැයි මම සිතුවෙමි. කොට්ටය උකුළේ තබා ගත් මම ඒ මත බෝනික්කකු ඇතැයි සිතාගෙන කවි කිය කියා නළවන්නට ද වීමි.

අම්මා සිරිත් වශයෙන් ගෙදර එන්නේ ඇදිරි වැටුණාටත් පසුය. එහෙත් මම කල්තියා ම දොරකඩට වී රැක සිටියෙමි.

“අම්මෙ මට බෝනික්කෙක් ගෙනත් ඕනැ.” එළවලු ගෙන ගිය හිස් වට්ටි බිම තබන්නටත් පළමු මම ඇයට ලංවී කීවෙමි. අම්මා කතා නො කළා ය.

“අම්මෙ අර ගෙදර ළමයටත් බෝනික්කෙක් ඉන්නව..... මටත් එකෙක්.....”

“කෑ ගහන්නෙ නැතුව එහාට වෙයං කෙල්ලෙ..... බෝනික්කෙක්! එව්වරයි දැන් අඩු පාඩුව.” යි අම්මා මා පසෙකට තල්ලු කළා ය.

“අනේ අම්මෙ. අර රාළනාමිගෙ ගෙදර ළමයටත් තියනව.”

“සුප්පුවක් එපා ද? ලෝකෙ රටේ මිනිස්සු අහසින් ගියොත් කොපිටත් ඕනැ අහසින් යන්න.”

“මේ පුංචි එවුන්ට නෙවෙයි. මේකිට නෙ බෝනික්කො ඕනැ වෙලා තියෙන්නෙ..... දැන් හෙට අනිද්ද ඉස්කෝලෙ යන්නත් තියෙනව. බෝනික්කො ගෙනැත් දීපල්ල නැළවෙන්න.” තාත්තා ද කී ය.

මා තවම ඉස්කෝලේ යන්නේ නැත. එහෙත් රංජනී ඉස්කෝලේ ද යන්නී ය. ඇ මට වඩා ලොකු ය. ඇයට බෝනික්කෙක් සිටී.

ලොකු නංගි නිදා සිටි පැදුර මත වැතිරගත් මම හඬන්නට පටන් ගනිමි. මා හැඬුවේ රංජනී වෙත තිබුණු බෝනික්කා ගැන

නොවේ. හෙට මට අම්මා ගෙනැත් දෙකැයි සිතාගෙන සිටි - දැන් අහිමි වී තිබෙන - මගේ බෝනික්කා මතක් වීමෙනි.

“කෙල්ලෙ ගුටි නොකා ඉදින්.” අම්මා කීවා ය.

එදා රැ මා බත් කෑවේ නැත. නොහොත් බත් හෝ පාන් හෝ රැ තිබුණු දෙය කෑවේ නැත. රැ කෑමට කුමක් තිබුණාදැ යි මම නො දන්නෙමි.

තාත්තා මට පසුදා බෝනික්කකු සාදා දුන්නේ ය. එය කදුරු ලියෙන් කපන ලද එකකි.

ගෙදර හාල් තිබුණු දවසක නම් අම්මා එන තුරු නොසිට තාත්තා හාල් ටිකක් ලිපේ තැබීම සිරිත විය. එසේ නැත්නම් ඇය එන තුරු සිටින්නට සිදු විය. අම්මා පමා වූ ඇතැම් රැයක තාත්තා ඇය බැලීමට මඟට ගියේ ය.

අම්මා එන විට නින්ද නො ගොස් සිටියොත් අපි වට්ටියට ළං වී එබී බලන්නෙමු. අප පමණක් නොව තාත්තා ද ළං වෙයි. ඇතැම් දිනක අම්මා මොර හෝ රඹුටන් හෝ ගෙඩි කීපයක් ගෙනෙයි. ඉතා ම කලාතුරකින් ලෑතර හෝ පාන් විස්කෝතු හෝ ගෙනෙයි. මේවා ගෙනෙන්නේ ඉඳහිට වුව ද අපි දිනපතා ම බලාපොරොත්තු ව සිටින්නෙමු.

“නැද්ද බං දුංකළයක් ගෙනාවේ?” තාත්තා වට්ටිය දෙස බලමින් අසයි.

“දුංකළ තමයි..... අතේ අම්මප දුංකළ කන්නවත් මදි මේ වැඩේ කරල..... මගෙ බරට නිවිති ගෙනිහිල්ල පනං අටක් ගන්න බැරි වුණා. අර රතු ගොයියගෙ අළු කෙහෙල්මලෙන් සත විස්සක් මට පාඩුයි.”

“කොහේද රතු ගොයියගෙ බඩුවක් අරගෙන මිනිහෙක් ලාබයක් ගත්ත තෙනක්. ඒ යකාගෙ කුණුකමට පලදේයැ?”

උඩ කම්බාය ගලවා වැල් පටේ දමා අම්මා තාත්තාට දුංකළ ඉරුවක් අතට දෙයි.

“ලොකු එකියෙ වතුර ටිකක් ලිප තියහන්..... තේ වතුර ටිකක් බිල ඉන්න..... උයන්න පණ නෑ නැතුව.” යි අම්මා එළිපත්ත උඩ වාඩිවී හිස අත ගාන්නී ය.

“ඔළුව පුපුරනව නාන්නෙත් නැතුව..... මේ බස්වල එනවයි කියන එක..... වට්ටිය දැක්ක ගමන් ඉඩ තිබුණත් ගහගත යනව.”

“බස්කාරයෝ ඔහොම තමයි.”

“බස්කාරයෝ විතරක් නෙවෙයි. බස්වල යන උනුත් එහෙමයි. පණ ගිය කොට ඉඩ ටිකක් දෙනවද සිටි එකක..... නැම්බියෙක් හිට ගෙන ඉන්නව දැක්කොත් විජහට ළඟට අඩ ගහල තුරුළු කර ගන්නව..... නො-දකින්න!”

“ඕව ඔහොම තමයි..... කරෝල කැල්ලක්වත් ගෙනාවෙ නැද්ද බං ? මේ එළවලු නාරටි නං කාල කාල දැන් තිත්ත වෙලා.”

“කරෝල තමයි..... කරෝල කන්න බෑ දැන්. ගිනි ගණන්.”

“නංගි ඇඬුවද දුවේ හවස?” අම්මා තේ කෝප්පය බොමින් අසන්නී ය. තේ උගුරෙන් උගුර පහළට වැටී වෙහෙස නිවෙත් ම අම්මා ටිකින් ටික මාදු වෙයි. එළවලු සුවඳත් දහඩියත් මිශ්‍ර වී අමුතු සුවඳක් අම්මා වෙතින් නික්මෙයි. මේ සුවඳ මම ප්‍රිය කරමි. කෑමට යමක් ලැබෙන්නේත් නංගි බලා ගැනීමෙන් මා නිදහස් වන්නේත් මේ සුවඳ විඳින්නට තිබෙන වේලාවලට ය.

★

★

★

★

★

බස් මාසයේ අහස ගෙරවීම් හා විදුලි කෙටීම් සහිත හවස් කාලයන්හි අපි - නංගිලා, මල්ලි හා මම - ඇඳට වී එකිනෙකා බඳාගෙන බියෙන් ගත කරමු. ඇඳක් වැනි උස් තැනකට වූ කල හෙණ වදින්නේ නැතැයි මතයක් අප වෙත විය. මේ මතය කවදා කෙසේ හිසට ඇතුළු වූ එකක් දැයි මම නොදනිමි.

නොකඩවා වැසි වස්තෘ කාලයන්හි එළවලු වෙළෙඳාමත් කුලී වැඩත් දෙකට ම අවහිර වෙයි. බොහෝ විට වහල කීප පළකින් තෙමෙයි. අපි තෙමෙන තැන්වලට ඇතිලි හා මුට්ටි වැනි භාජන තබමු. කලින් නොතෙමී හදිසියේ අලුත් තැනකින් වතුර කාන්දු වනු මුලින් ම දැකීම මගේ සතුවට හේතු වෙයි.

“අන්න අම්මෙ තව තෙතක් තෙමෙනව.” යි දුවගෙන ගොස් වළඳක් රැගෙන ඇවිත් එතැනට තැබීම මට විනෝදයක් විය. වැසි දවස්වල ලිපේ ගින්නරෙහි රස්නයෙන් උණුසුම් වෙව් අපි අම්මා කොස් ඇට බදින තැන වට වී බලා සිටිමු. මේ දවස්වල යම්තම් කටේ දමා ගැනීමට කරමට නිවෙන තුරු අල්ලෙන් අල්ලට මාරු කර උණු කොස් ඇට කෑම රසවත් අහරකි.

“ලොකු එකියෙ ලුණු ඇටයක් එක්ක කෑපිය. නැත්නම් අගුණ වෙයි.” තාත්තා කියයි.

අමතර කිසි ම ආදායමක් නැති ව මව එළවලු වෙළෙඳාමෙන් ද පියා කුලී වැඩෙන් හා බටපොතු වැඩවලින් ද ජීවත් වන - හතර පස් දෙනකුගෙන් යුත් - අන් ඕනෑ ම පවුලක් මුහුණ දෙන දුක්කම්කටොලු තාවනපීඩන හා හිරිහැරවලට අපි ද මුහුණ දුන්නෙමු. බෝනික්කන් පමණක් නොව ඇඳුම්පැලැඳුම්, පොත්පත් හා කෑම්බිම් නො ලැබුණු කල අන් හැම දරුවකු කරන ලෙසින් අපි ද හැඩුවෙමු. බිම පෙරළී කැගැසුවෙමු. සන්ඩු කළෙමු. ඉල්ලන බොහෝ දෙයක් හඬා වැලැපී බිම පෙරළී කලකෝලාහල කර ලබාගන්නට බැරි බව අත්දැකීමෙන් දැනගත් පසු අප නැති බැරිකම ඔහේ නිහඬ ව ඉවසන්නට පුරුදු වුණා විය හැකි ය. ඒ නිසා අත්දැකීමෙන් වටහාගත් දේ අනුව, මගේ බාල කාලය ගැන කියන්නට ඇත්තේ අගහිඟකමින් පීඩිත අන් ඕනෑම ළමයකු පිළිබඳ කතාවකි. ඒවා දිගින් දිගට කීම අවශ්‍ය ය යි මම නො සිතමි.

විශේෂයෙන් කීමට ඇත්තේ සිද්ධීන් කීපයක් ගැන පමණකි.

මා හතර වන පංතියේ ඉගෙනීම ලබමින් සිටිය දී මල්ලි මිය ගියේ ය. පොඩි එකා මළේ මාන්දමෙනි. ජීවත් ව සිටි කෙටි කාලයේ නොයෙක් විට මට මල්ලි ලොකු කරදරයක් ලෙස සිතිණි. මුළු දවස තිස්සේ ම වාගේ ඔහු වඩාගෙන සිටින්නට මට සිදු විය. බඩගිනි වුණත් නිදි මත වුණත් මල්ලි කරදර කළේ මට ම ය. ඔහු මා කෙනිත්තුව වාර හැසු වාර අනන්ත ය. ගවුමක් නැතිව රෙදි කඩක් පමණක් ඇඳ මල්ලි වඩාගෙන සිටි එක් අවස්ථාවක ඔහු දත් පහර වැදී තුවාල වී ලේ එන තුරු මගේ උරහිස විකුවේ ය. එහි කැළැල බොහෝ කාලයක් යන තෙක් ම

නො මැකී තිබිණි. එහෙත් මල්ලිට මම අනිශ්චිත ආදරය කළෙමි. අම්මා වෙළෙඳාමෙහි යෑමත් තවත්වා මාස ගණනක් ඔහුට බේත්හේත් කළා ය. මුලින් වාද්දුවේ මාන්දම් වෙදකුගෙන් ප්‍රතිකාර ගනු ලැබී ය. පසුව නෝනා වාට්ටුවටත් ගෙන යන ලදී. එහි දී කීවේ පෝෂ්‍ය ආහාර නැතිකම නිසා මාන්දම් හැදුණු බවයි. හඳුනන බලා නොවිල් කීපයක් ම කරන ලදුව ලොකු තබක්ක සුරයක බහා යන්ත්‍රයක් බෙල්ලේ බඳින ලදී. අත්වලත් බෙල්ලේත් නූල් බැඳ තිබිණි. මේ සුරය හා නූල් කපා දමන ලද්දේ මිය යන්නට ටිකකට කලිනි. තන කිරි ටිකක් සොයාගෙන එන්නට ලොකු නංගිත් සමඟ බැහැරක ගොස් සිටි නිසා මල්ලි අවසන් හුස්ම හෙළනු මා නොදුටු නමුත් වරුවක් තිස්සේ ඔහු පණ අදිනු මම වරින්වර ගොස් බැලුවෙමි. බෙල්ලේත් පපුවේත් ගාන ලද සිද්ධාර්ථ තෙලින් ඔහුගේ ඇට තවත් හොඳින් පැදී තිබිණි. උඩ ගිය දෙ තෙත් සුදුමැලි ව තිබිණි. අඩක් විවර වූ කටින් මල්ලි හුස්ම ගත්තේ ශබ්ද නංවමිනි. ඒ ශබ්දය මිදුලට ද ඇසිණි.

“මුළු සේසත වියදම් කළත් දරුව බේරා ගන්න බැරි වුණානෙ.” යි කම්මුලේ අත තබාගෙන අම්මා පසුවත් වරින්වර කීවා ය. අම්මා කීවේ ඇත්තකි. වෙළෙඳාමෙන් ජීවිත කාලය තිස්සේ යමක් එකතු කරගෙන තිබිණි නම් ඒ සියල්ල පමණක් නොව ණයටත් ගෙන මල්ලිගේ රෝගයට ප්‍රතිකාර කරන ලදී. අන්තිම කාලයේ අම්මා ඔහුට එළිකිරි කාල බැගින් ගෙනැත් දුන්නා ය. අම්මාට මාස ගණනක් ම වෙළෙඳාමෙහි යන්නට ද නොහැකි විය. මල්ලිගේ තත් දවස දානයට පසු ව මුලින් වෙළෙඳාමට ගිය දා පාන්දර අම්මා ඉකි බිඳිමින් හැඬුවා ය. එදා මටත් හැඬුණේ ය. අම්මා අලුයම අවදි වූ පසු තවත් පැයක් හමාරක් මල්ලි නිදාගන්නට පුරුදු ව සිටියේ මගේ තුරුළේ ය.

බාල කාලයෙහි වූ තවත් විශේෂ සිද්ධියක් නම් තාත්තා මුහුණ දුන් අතතුරකි. පුංචි රාළහාමිගේ වැඩපොළෙහි ලොරියකට ලී වගයක් පටවමින් සිටිය දී තාත්තාගේ කකුල කඳකට යට විය. මුල දී රෝහලේ නතර වී සිටි තාත්තා පසු ව මාස ගණනක් විදාගමින් තෙල් බෙහෙත් ගත්තේ ය. මේ නිසා මාස හතරක් පමණ වැඩක් නැති ව සිටින්නට ඔහුට සිදු විය.

කකුල අන්තිමට සුව වුණු නමුත් පුංචි කොරයක් ඉතිරි විය. එහෙත් තාත්තා දිගට ම කුලී වැඩ කළේ ය.

ගැමියන් අතර අපේ ජීවිතවලට වැඩිපුර සම්බන්ධ කීප දෙනෙක් වූහ.

අපේ වාසගම වූයේ ලියනගේ ය. ලියනගේ පවුල් විස්සක් තිහක් ගමේ ජීවත් වූහ. එහෙත් අප වඩාත් ළං වූයේ නෑයන් නොවන කීප දෙනෙකු වෙත ය. ඇග්නස් අක්කලා මින් එක පවුලකි. ඔවුන්ගේ පියා රතුමාමා ගොවිතැන් කළේ ය. ඔහු තම අලබතලත් එළවලුන් විකුණුවේ අම්මාට ය.

දැඩි ලෙන්ගතුකමකින්, නෑකමටත් යාළුකමටත් අප ඇසුරු කළේ ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේගේ පවුල ය. ඔහුගේ බිරිඳ කමලාවතී අම්මාගේ සහෝදරියක මෙන් වූවා ය.

අපේ ගෙදර සිට පාණදුරා පාරට වැටෙන්නට ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේගේ ගෙදර පසු කර යා යුතු ය. ඔවුන් කොළඹ පාරට වැටෙන්නට අපේ ගෙය පසු කර යා යුතු ය. ගෙවල් දෙක පිහිටියේ මේ මාවත් දෙක යා කරන ගුරු පාර අද්දර එක ම පැත්තක ය.

ගුරු පාර දිගේ ගියොත් සැතපුම් බාගයක් පමණ ඇතිත් ඔවුන්ගේ නිවසත් කඩයත් පිහිටියේ ය. අපේ ගෙය පිටුපස පැත්තෙන් වෙලට බට කළ එහි යන හැකි කෙටි පාරක් තිබේ. ලොකු කුඹුරු යායකට මුහුණ ලා අක්කර දෙකක පමණ පොල් ඉඩමේ පාර අද්දර ම කඩයත් ඉන් බඩ කීපයක් වත්ත ඇතුළට ගෙයත් පිහිටියේ ය.

කිසි දවසෙක තෙල් ගා හිස නොපිරන ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේ උදේට රක්ෂාවට යන්නේ කීයට දැයි මා දැක තිබුණේ නැත. ඔහු සවසට මාළු කුරියකු හෝ එළවලු කුඩයක් හෝ අතින් එල්ලා ගෙන වැනි වැනි ගෙදර ආවේ ය.

“ජේන් අක්කේ!” අපේ ගේ අසල නතර වී ඔහු කැගෑවේය. කිසිවකු පිළිතුරු නොදුන්නොත් නැවත නැවතත් කැගෑම ඔහුගේ සිරික විය. බොහෝ රැයක අම්මා ප්‍රමාද වුණොත් තාත්තා මඟට යන බැවින් ගෙදර සිටියේ අප පමණකි.

ඉදින් අම්මා සිටියොත්,

“ඩැයිවර් උන්නැහෙ ද?” යි ඇසුවා ය.

“ජේන් අක්කෙ, බුලත් විටක් දෙනවද?”

“අනේ එන්න එන්න.”

“මම මේ හන්දියෙන් බැහැල ආවෙ ජේන් අක්කගෙන් ම විටක් කාල යන්න යි.”

“ඩැයිවර් උන්නැහේ බලාගෙන. ඔය පඩිය.....” යි අම්මා කුප්පි ලාම්පුවක් රැගෙන දොරට ආවා ය.

ඔහු වැනි වැනි ගෙට ඇතුළු විය.

“ගනිල්ලකො ඩැයිවර් උන්නැහෙට බුලත් විටක් කන්න.” යි අම්මා තාත්තාට කීවා ය.

“කරෝලිස් අයියෙ. සුරැට්ටුවක් ඕනෑ ද?”

“නැතුවත් කමක් නෑ ඩැයිවර් උන්නැහෙ.”

“බොනව ඕයි. බොනව.”

ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේ එන චේලාවට අවදි ව සිටියොත් අපි බියෙන් ද කුළැටිකමින් ද මුලු ගැන්වීමු.

“කෝ කෙල්ලො නැද්ද?” ඔහු ගෙට එබී බලමින් ඇසීය.
“දුවේ..... දුවේ”

සමහර විට ඔහු අප සොයාගෙන ගේ ඇතුළට ආවේ ය. අප පස්සට යන්නට වෙර ගනිද්දීත් ඔහු අප අතින් ඇද උකුළට ගනී.

“මට මෙයින් එකක් දියන් ජේන් අක්කෙ..... මේ ලොකු කෙල්ල දියන් මට.”

“අනේ එක්ක යන්න.”

“උඹ එනව නේද දුවේ.....? කෙල්ලෙක් නැති ගෙදර එළියක් නෑ ජේන් අක්කෙ.”

ඔහු කතා කරන්නේ අපේ කණෙන් හිසෙන් අදිමිනි. කම්මුල් නැහැය, නිකට මිරිකමිනි. මේ හිංසාවන් හා මත්පැන් ගඳ අප

ප්‍රිය කළේ නැත. ඔහු අන්තිමට අපට සත දහය බැගින් දුන්නේ ය. තම දරුවනට රස කැවිලි ගෙන යන වේලාවක නම් එයින් කොටසක් ද දුන්නේ ය. මේ නිසා ඔහුගේ පැමිණීම ගැන අප සතුටු නො වුණා ම නොවේ. අනෙක් බොහෝ වෙරිකාරයින් මෙන් ඇල්බට් බැයිවර් උන්නැහේත්, “අපි යන්නම්” කියා නැගිට යළි වාඩි වෙමින් තව බොහෝ වේලාවකට ගියේ නැත. ගේ ඇතුළට වී අපි ඔහුගේ කෝලම් බලා විනෝදයට පත් වීමු.

ඔහුගේ බිරිඳ කමලාවතී කාර්යශූර බුද්ධිමත් කාන්තාවක් වූවා ය.

“බැයිවර් උන්නැහෙට කීයක් හම්බ කළත් බොන්න මදි..... අර මනුස්සයගෙ දහිරිය නිසා තමයි.....” අම්මා නිතර කියනු මා අසා ඇත.

අම්මාත් ඇයත් අතර කිට්ටු සම්බන්ධකම් විය. උදේ පාන්දර ගෙදරින් යන අම්මා තේවතුර බීමට ඇයගේ කඩයේ නතර වූවා ය. සවස ආපසු එන කල ගෙදරට අවශ්‍ය ලුණු - කහ - මිරිස් ගත්තේත් මේ කඩයෙනි. එළවලු, අල බතල හා පලතුරු මිලයට ගත් කමලාවතී කඩයේ තබා විකුණුවාට වඩා වැඩි ලාබයක් ලද හැකි වූ කල අම්මාට වික්කා ය. කමලාවතී මුදල් පොළියට දුන්නා ය. පොල් ගස් බදු ගන්නා ය. ඇ ගමේ ගැහැනුන්ගේ රන්රිදී අබරණ උගසට ගන්නා ය. මල්ලි ලෙඩ වූ අවස්ථාවේ අම්මා කරාබු දෙක උකස් තබන්නට ගියේත් ඇය ළඟට ය. එහෙත් ඇ කරාබු තබා නො ගෙන පොළියක් නැති ව ම අම්මාට ණයට මුදලක් දුන්නා ය.

කමලාවතී වැඩ කිරීමටත් අනුන්ගෙන් වැඩ ගැනීමටත් එක සේ දක්ෂ ය. වැඩ ඇයට විනෝදයක් විය. කෑමක් ගැන එතරම් ගණනක් නැති තරමට ඇ වැඩ ප්‍රිය කළා ය. සමහරෙක් කෙනකුගෙන් රුපියලක වැඩගෙන අන්තිමට සත දහයක කන්නට දෙති. කමලාවතී රුපියලක වැඩ කරවා ගන්නට ඕනෑ වූ කල මුලින් ම සත විසි පහක කන්නට දුන්නා ය. අන්තිමට ඇයට රුපියල් දෙක තුනක වැඩ කරවා ගත හැකි විය.

ඔවුනට පිරිමි දරුවෝ හය දෙනෙක් වූහ. නිමල්, රෝහණ, විජය, සෙනරත්, ගාමිණී හා තිස්ස නමිනි. විජය මට වඩා මාස

දෙක තුනකට වැඩිමල් ය. මා ඉහළ බාලාංශයේ හෝ දෙ වන පංතියේ හෝ සිටි කාලයේ නිමල් ශිෂ්‍යත්වයක් ලැබ නගරයේ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයයට ඇතුළු විය. පසු කාලයක මේ ළමයි කවුරුත් නගරයේ පාසල්වලට ගියහ. නිමල් ඉගෙනීමෙහි දක්ෂ තැන්පත් විනිත ළමයෙක් විය. රෝහණ ගතිගුණ අතින් ඊට බොහෝ වෙනස් ය. පොඩි ළමයින්ටත් කුරුල්ලන්ටත් හිංසා කිරීම ඔහුගේ ප්‍රධාන විනෝදාංශය විණි දැයි මට සිතිණි. ඔහුට පැවැතියේ ගොරෝසු හැඩදැඩි ගති ය. විජය හොඳට අඳින්නටත් පියරු දමාගෙන සිටින්නටත් ප්‍රිය කළේ ය.

යකඩ ඇණ කීපයක් ද බෙලෙක් පතුරක් හා මිටියක් ද ගෙන පැත්තකට වී පැය ගණනක් තට්ටු කරමින් සිටීම සෙනරත්ගේ පුරුද්ද විය. සෙල්ලම් බඩුවක් අසුචුණොත් ක්‍රීඩා කිරීමට වඩා කඩා බැලීමට ඔහු ආශා කළේ ය. ගාමිණී සැරකාරයෙකි. අතබාලයා වූ තිස්ස වෙත ද බොහෝ දුරට පැවැතියේ ලොකු අයිසාගේ ගතිගුණ ම ය යි මම සිතමි.

මා මුලින් ම ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේලාගේ ගෙදර ගිය දවස ගැන හරි හැටි මතකක් මට නැත. එහෙත් මට පසුව එය මගේ ම ගෙදරක් බවට පත් විය. ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේලාගේ ගෙදර ගියොත් සුළු වැඩක් හෝ නොකර ඒමට නම් නො ලැබෙයි.

“ඉඳා දුවේ කාපන්! කාපන් මේ කෙසෙල් ගෙඩිය..... හොඳ එකී වගෙ කාල මේ ගේ අතුගාල දාපන්.” ඇ කියන්නී ය.

“අතුගාල ඉවරද.....? අන්න හොඳයි..... සෝමෙ වගෙ නෙවෙයි කුසුමෙ. කම්මැළි නෑ..... උඹට මහන්සි ද දුවේ? මහන්සි නැත්නම් හොඳ එකී වගේ අර පොල් කොළ ටිකක් අහුලගෙන වරෙන්..... ආ ඉඳා! මෙන්න උඹට හුණු බිජ්ජක්.....! මේක කටේ දාගෙන පලයන්.”

‘හුණු බිජු’ නමින් අප හැඳින්වුණු, බත් ඇටයක තරමේ පුංචි ලොසින්ජරය මහඟු දෙයක් ලෙස එකල මම සැලකුවෙමි.

මා පොල් කොළ එකතු කරන්නට ගියේ උඩ පැනගෙන ය.

කමලාවතීට මා මුලින් ම අසුවන්නට ඇත්තේ වයස අට නවය කාලයේ විය හැකි ය. සෙනසුරාදා ඉරිදා දවස්වලට උදේ

එහි යන මා සමහර දවසක ආපසු ආවේ අම්මාත් සමඟ රැ ය. නිවාඩු කාලයටත් මම නිතර එහි ගියෙමි. කමලාවතී වැඩ ගැන මිස කෑම ගැන කල්පනා කරන ගැහැනියක නොවූ නිසා කෙසේ හෝ බකකුත් හොඳ්දකුත් ලැස්ති කළොත් ඇයට සැහිණි. ඇ මට හාල් ගරන හැටි, ළිප ගිනි මොළවන හැටි, මිරිස් අඹරන හැටි, හොඳ්දට ලුණු දමන හැටි ආදී සියල්ල කියා දුන්නා ය. ඇය මට මේවා කියා දුන්නේ සුප ශාස්ත්‍රය නමැති මහඟු විෂය ජීවිතයේ ඉදිරි කාලයේ දිගට ම ප්‍රයෝජනවත් වන දෙයක් මෙන් උගන්වන ගුරුවරියක ලෙසිනි. වැලිබත් උයන වයසේ දැරියකට කුස්සියේ වැඩ තනිව ම කරන්නට ලැබුණු කල අත්වන විනෝදයෙන් ද ආඩම්බරයෙන් ද යුතු ව මම උඩ පැනගෙන ඇය කී සියල්ල ඉටු කිරීමට ඉදිරිපත් වුණෙමි.

අනෙක් වැඩපළ අතර පුංචි කාලයේ තිස්ස බලාගත්තේත් මා විසිනි.

ගැහැනු ළමයකු නොමැති ගෙදර කවුරුත් මට ආදරය කළහ. මල්ලිලා මෙන් මමත් ‘ලොකු අයියා’ යනුවෙන් නිමල් හැඳින්වීමි. රෝහණට කීවේ ‘දෙවෙනි අයියා’ යනුවෙනි. විජයට ‘පුංචි අයියා’ යි කීවෙමි. මා වඩාත් ළං වූයේ නිමල් වෙත ය. මම අවසරයක් ලද හැම වරක ම ඔහුගේ පොතපත ගෙන කියවීමි. ‘අඹ යහළුවෝ’, ‘අපේ ගම’ හා ‘මඩොල් දූව’ මා ඉල්ලා ගත්තේ ඔහුගෙනි. ඔහු මට පාඩම් කියා දුන්නේ ය. ඔහු මගෙන් අසන මනෝමය ගණිත ප්‍රශ්නවලට උත්තර දීම අප දෙ දෙනාට ම විනෝදයක් ගෙන දුන්නේ ය. නිවාඩු දවස්වල අපි වත්තේත් වෙලේත් ඇවිදින්නට ගියෙමු. ඔහු මට කොම්පික්කු, දං, කිරිල්ල ආදී ගෙඩි කඩා දුන්නේ ය. පුංචි කාලයේ මම රෝහණ ප්‍රිය නොකළෙමි. කිසි කරුණක් නැති ව ඔහු මගේ හිස කෙස් අහුරක් අල්ලා ඇද්දේ ය. බාල ළමයකු සමඟ ජේර ගස යටට වී වැලිබත් උයන කල ඔහු කෝම්පිට්ටුවට පයින් ගසාගෙන ගියේ ය. රෝහණ මට මෙවැනි අතවරයක් කළ විට මා පැමිණිලි කළේ කමලාවතීට නොව නිමල්ට ය.

“ලොකයියෙ බලන්න කෝ..... දෙවෙනියිය ගහනවා!” යි මම කෑ ගැවෙමි.

“දෙවෙනි මොකද වෙලා තියෙන්නෙ? ඔය ළමයට ඉන්න දෙන්න.”

“එයා ඔයාගෙ තාත්ත ද?” අසන රෝහණ ඇතට ගොස් මට දිව දික්කරයි.

සමහර විට අයිය මලෝ මා නිසා සන්ඩු වූහ. දෙ දෙනා ගහගන්නා විට නිමල් පරාද විය.

මා ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේලාගේ ගෙදර යෑම ගැන ලොකු නංගී නො කැමැති වූවා ය. ඊට හේතු කීපයක් ම විය. සෝමා හා මා අතර කුඩා දවස පටන් ම ප්‍රධාන වෙනස්කම් ගණනාවක් විය. වයසින් බාල වුණත් නංගී මට වඩා උසින් ද මහතින් ද වැඩි ය. අප එක ළඟ සිටින කල නාඳුනන කෙනකු නම්, “අක්ක අරය දැ?” යි අසන්නේ ඇය පෙන්වමිනි. සෝමා මල්වර වූයේත් මට වඩා කලිනි.

නංගී ගෙදර කිසි ම වැඩකට කැමැති නො වූවා ය. කොහෙන් හෝ කවි පොතක් ලැබුණොත් ඇඳ උඩ දිගා වී හඬ නගා කියවීමට ඇ ආශා කළා ය. ඇසු පමණින් කවියක කාලයත් වචනත් ඇයට මතක හිටී. පාසලේ දී කවි කීමට හා කතා පැවැත්වීමටත් පසු ව සාහිත්‍ය සංගම් හා විවිධ ප්‍රසංගවල දී විරිදු ආදිය ගායනයටත් ඇ නො පැකිළ ඉදිරිපත් වූවා ය. ඇයට මිහිරි කටහඬක් ද විය. ඇඳුම්පැලඳුම් ගැන සෝමා මට වඩා සැලකිලිමත් වූවා ය. ගවුමක් මසා දුන් කළ ඇය නිතර ඇන්දේ හොඳ මදි ය යි මැසිවිලි කියමිනි. වීදුරු වළලු, කොණ්ඩ කටු, පාට රෙදි පටි ආදිය ගැන ඇයගේ තිබුණේ බලවත් ආදරයකි. සමහර විට නංගී මේ විසිතුරු දේවල් පංතියේ ළමයින්ගෙන් සොරකම් කළා ය. මම මේ ගැන තරයේ විරුද්ධ වීමි. නංගීගේ මේ හොරකමක් අසු වී ළමයින් අතර පකළ වුණු දාක මා ගෙදර ආවේ ඇය සමඟ වත් නොවේ.

කෑම තිබෙන - ළමයින් සිටින - ගෙවල්වලට යෑමට පුංචි ළමයි ප්‍රිය කරති. කමලාවතීගේ කඩය එවැනි තැනකි. සෝමා එහි යන්නට ආශා කළා ය. එහෙත් නො ගියේ කමලාවතීගේ වැඩවලට අසු වීමේ බියෙනි. නංගී ඉදිරියේ මා වර්ණනා කරන කමලාවතී මට වැඩිපුර යමක් දුන්නා ය. සෝමා වෛර බැඳ

ගත්තේ මා සමඟ ය. මා වැඩ කර පැසසුම් ලබන නිසා තමාට එහි යන්නට නො ලැබෙන්නේ මගේ වරදිනැයි සෝමා සිතන්නට ඇත.

“එහෙ ගිහිල්ල ජීවා මේව කාල එනව..... අපිට නැතුව” යි නංගී මට දොස් කීවා ය. මට කණගාටුවක් ඇති විය.

සමහර දවසක කමලාවතීගේ ගෙදර දී දවාලට බත් කන්නට ගිය කල මට නංගිලා සිහිපත් වූහ. එදාට මට බත් උගුරේ හිර වෙයි. නංගිලා නැතිව තනි ව ම බත් කෑම ගැන වන්දි වශයෙන් මම ලොසින්පර හෝ කෙසෙල් ගෙඩි හෝ මට ලැබුණු දෙයින් කොටසක් ඉතිරි කර ගෙදර ගෙන ආවෙමි. එහෙත් නංගීගේ තරහ අඩු නො වී ය. මා නැති වූ කල ලිපක ගින්නදර මොළවන්නට හෝ ඇයට සිදු විය. ඇග්නස්ලාගේ ගෙදරට හෝ අහල පහළ අනෙක් තැනකට හෝ යන්නට නො ලැබිණි. සෝමා මගේ ගමන ගැන අමනාප වූ තවත් හේතුවක් එය යි.

2

ස් වන පංති ශිෂ්‍යත්වය දිනා මම නගරයේ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයයට ඇතුළු වීමි. අධ්‍යාපන කටයුතු අතින් අම්මාට දැනුමක් තිබුණා ම නොවේ. එහෙත් ඇල්බට් බැයිවර් උන්නැහේගේ ලොකු පුතා සමත් වූ විභාගයට ම පෙනී සිට සමත් ව ඒ පාසලට ම යන්නට ලැබීම මා ලද ජයග්‍රහණයක් ලෙස අම්මා සිතුවා ය. ඒ නිසා මේ සිද්ධිය අපේ ගෙදරට මංගල කටයුත්තක් විය.

අම්මාත් මමත් කලින් නිමල්ගෙන් පාසලට ඇතුළු වීම පිළිබඳ තොරතුරු අසා ගතිමු.

අලුතින් සුදු ගවුම් කීපයක් ද මසන ලද අතර සපත්තු කුට්ටමක් මිල දී ගනු ලැබී ය. මුලින් ම පාසලට යන දා දාගෙන යෑම සඳහා අම්මා රිදී මාල පෙත්තකුත් දම්වැලත් රත්තරන් වතුරේ දමා ගෙන ආවා ය. දම්වැලේ ගාංවුව වූරුල් නිසා අම්මා එය තුල්පටකින් බැන්දා ය.

පාසල පිහිටියේ අපේ ගෙදරින් සැතපුම් පහක් පමණ ඇත පුංචි නගරයේ ය. නගරය ද මට ඒ තරම් පුරුදු තැනක් නො විය. නැකතක් අනුව - ණයට ඉල්ලා ගත් ටයිම්පීස් ඔරලෝසුවකින් වෙලාව බලා - මා ගෙදරින් පිටත් වූයේ සූඛ මොහොතක ය.

සතුටින් උතුරන හදවතක් මිස අනාගතය පිළිබඳ පැහැදිලි, නිශ්චිත බලාපොරොත්තු හෝ චේතනා හෝ මා චේත නොවී ය. මම ඇඳුම්වල තාත් සුවදින් ඔකඳ වීමි. කඩමණ්ඩියේ සිට සැතපුම් කාලක් පමණ ගිය තැන පාසල පිහිටියේ ය. අක්කර කාලක් තරම් වූ මිදුලක අඹ, අරලිය හා වෙරි ගස් කීපයක් විය.

ගස් යට පංති පැවැත්වීම නිසා මැරුණු තණකොළ නිවාඩු කාලයේ ලද අවසරයෙන් නැවත වැටෙන්නට උත්සාහ ගනිමින් තිබිණි.

මුලින් ම ඉංග්‍රීසි එල් අකුරේ හැඩයට තැනුණු තට්ටු දෙකක ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල විය. එහි එක පැත්තක වේදිකාව සහිත ශාලාව ද පුස්තකාලය ද විය. අනෙක් පැත්තේ විදුහල්පතිගේ කාර්යාලය, පංති කාමර හා කෙළවර රසායනාගාරය විය. උඩ තට්ටුව පංති කාමර සඳහා පමණක් වෙන් විය. එයින් ඔබ තවත් ගොඩනැගිලි තුනක් පිහිටියේ ය. පිරිමි ළමයින්ගේ නිවාස ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල වම් පැත්තේ ද ගැහැනු ළමයින්ගේ නිවාස කුඩා ගොඩනැගිලි තුනටත් බඹ සියයක් පමණ ඇතින් ද පිහිටි බව පසුව දැන ගනිමි. අක්කර පහක පමණ පිට්ටනියක් විය. පාසල් ඉඩම ඉස්සරහින් හා වම් පැත්තෙන් පාරවල් දෙකකි.

අම්මා අතරමඟ දී හමු වූ කාන්තාවක සමඟ කතාවට වැටුණා ය. ඇයත් ශිෂ්‍යත්වයක් දිනාගත් ළමයකු කැඳවාගෙන ගිය මවකි. අපේ අම්මා චිත්ත රෙද්දක් හා හැට්ටයක් ඇඳ තුවායක් කරේ දමාගෙන වුන්නා ය. අර කාන්තාව ඇඳ සිටියේ සාරියකි. අලුත් සපත්තු දෙක කරදරයක් වූයෙන් මා ගමන් කළේ මඳක් පසුව ය. ඇතදී ම පාසලේ සෝෂාව ඇසිණි. ගමේ පාසලක් මේ විද්‍යාලයයන් අතර වෙනස මට එක වර ම පෙනී ගියේ ය. ගොඩනැගිලිවල විශාලත්වය පමණක් නොව සපත්තු දමාගෙන ටයි බැඳ සුදු ඇඳුමින් පමණක් සැරසී සිටි දැරියෝ ද සපත්තු දමා කලිසමින් සැරසී සිටි දරුවෝ ද, මඟුල් ගෙදරකට යන තරමට හොඳින් ඇඳපාලඳ සිටි ගුරුවරියෝ ද, මේ නම් මට සිතින් මවාගෙන තිබුණු තැන නොවන බව එක වර ම මා ප්‍රත්‍යක්ෂ කළහ. අපේ පරණ පාසලේ මෙන් නොව ළමයි වඩා නිදහසකින් එහා මෙහා ගමන් කළහ. තැන්තැන්වලට වී කතා කරමින් වුන්න. තවත් දෙමාපියෝ පිරිසක් ම කොරිඩෝවේත් මිදුලේත් රැස් වී වුන්න. ඔවුන් අතර ඒ තරම් කතාවක් බහක් නොවී ය. අලුත් ළමයි කවුරුත් තැති ගත්තවුන් මෙන් බලා වුන්න. පරණ ළමයින් දෙස හැම ම බලාගෙන වුන්නේ යමක් ඉගෙන ගන්නට දැන ගන්නට උත්සාහ කරන බැල්මකිනි.

අර කාන්තාව කෙළින් ම විදුහල්පතිගේ කාර්යාලයට ඇතුළු වූවා ය. සිමෙන්ති පොළොවේ පය ගැටෙත් ම සපත්තුවෙන් නැගුණු හඬ මා බිය පත් කළේ ය. අම්මා එබ් බලන කල කාන්තාව පුටුවක වාඩිගෙන සිටියා ය. හිස පසෙකට හරවා කොණ්ඩය මෘදු ලෙස අත ගාගත් ඇය සාරි පට සකස් කරගනු මම දිටිමි. ඇය කොණ්ඩය ඇල්ලුවේ වැටෙන්නට තිබෙන දෙයක් නිරූපදින ව තිබේ දැ යි සහතික කර ගැනීමට මෙනි. මම කර අත ගා මාලය තිබෙන බව නිශ්චය කර ගනිමි. කාන්තාව තමාටත් කතා කරතැයි බලාපොරොත්තුවෙන් මෙන් අම්මා එබ් බැලුවා ය. එහෙත් ඇයට අප අමතක වූ නියායෙකි. විනාඩියක් දෙකක් ගිය පසු අම්මා කොරිඩෝවේ සිටි කෙනකු වෙත ළං විය.

“මුන්නැහෙල කොහේද?”

“අපි මේ ළඟ”

අම්මාත් ඔහුත් කතාවට වැටුණෝ ය. සමහර වැඩිහිටියෙක් තැන් තැන්වල කතා කරන ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් දෙස ගිලින්නට මෙන් බලා වුන්න.

“මේ තැන්වලට ආවම ළමයින්ගෙ බය සැක යනව.”

“මට නම් මේ ටිකට එපා වුණා.”

“දැක්කද අතන මුකුළුව?”

“දැන් කාලෙ මොනවද - විපරීත කාලෙ නෙ.”

“ගුරුවරු මේව බලන්නෙ නැතුවද අනේ?”

“ගුරුවරුත් එහෙමයි. ඒ ගොල්ලන්ට පඩි ගත්තොත් ඇති”

අපේ සිතට සහනයක් දෙමින් නිමල් පැමිණ කතා කළේ ය. ඔහු විදුහල්පතිගේ කාමරයට එබ් බලා,

“දැන් ප්‍රින්සිපල් කතා කරයි. එතකල් ඉන්න.” ය යි කීය. නිමල් මට ලොසින්ජර ද ගෙනැවිත් දුන්නේ ය. මා ඒවා අනේ ගුළිකර තබා ගත්තා මිස කෑවේ නැත. ලොසින්ජර තෙත් වී රතු සායම් පැල්ලමක් මගේ ඇඳුමේ ද ගැවිණි.

විදුහල්පතිතුමා මට එක වර ම සිහිපත් කර වූයේ ගමේ පාසලට එන පාඨශාලා පරීක්ෂකවරයා ය.

මුළු පාසල ම මගේ සපත්තු දෙක ගැන සෝදිසියෙන් සිටින බවට බියක් හා සැකයක් මා පෙළන්නට විය. මා මෙන් අමාරුවෙන් අඩිය තබමින් ගිය තවත් අය ඇද්දැයි මම විමසිලිමත් වීමි. එවැනි දෙ දෙනෙකු දුටු මට ඇති වූයේ ඉමහත් සැනසීමකි. මාලය වෙත විනාඩි පහෙන් පහට මගේ අත ගියේ ය.

අලුත් පාසලට ඇතුළු වීමෙන් පසු මට අලුත් - අමුතු ප්‍රබෝධයක් ඇති විය. සුදු ගවුමක් ඇඳ ටයි පටියක් බැඳ සපත්තු දමා බස් රියෙන් ලොකු පාසලකට යෑම නිසා ඇති වූ සතුට තනි ව මහමඟ යන විටත් සිනාවක මුහුණුවරින් පිට වන්නට විය. මේ උද්යෝගය හා ආශාව ඉගෙනීමේ කටයුතුවල ලා මා තවතවත් ධෛර්යයමත් කළේ ය.

වෙළෙඳාමෙහි යන්නට අම්මා අලුයම අවදි වන වේලාවට මම ද අවදි වී ඇයට තේ බීමට වතුර ටිකක් ලිප තබා පාඩම් කරන්නට පුරුදු වීමි. එසේ වේලාසන නැගිට සිසිල් සුළං පහසු විඳ පැයක් දෙකක් යන විට ගතට අමුතු ප්‍රාණවත්කමක් මෙන් ම එක ආප්පයකින් හෝ පාන් පෙත්තකින් හෝ නොනිවෙන කුස ගින්නක් ද දැනෙයි. මේ නිසා මා 'හැම දා ම වාගේ පාසල් ගියේ අඩු බඩගින්නෙන් ය.

'වරෙන්' 'පලයන්' යන්න වෙනුවට 'එන්න' 'යන්න' ය යි කීමට මා පුරුදුවීම අලුත් පාසලට යෑමෙන් පසු ව ඇති වූ ප්‍රධාන වෙනස්කම්වලින් එකකි. නංගිලා ද ඒ අනුව හොඳින් කතා කරන්නට පුරුදු වූ හ. අම්මාගේ කතාබහ ද අමුතු විය. 'වර' 'පල' ය යි කීමට පුරුදු ව සිටි ඇ. 'වරෙන්' 'පලයන්' ය යි අමුතු වූවා ය. 'ලොකු එකියෙ' යි කීම නවතා අම්මා මට 'ලොකු දුවේ' යි ඉඳහිට අමතන්නට ද පටන් ගත්තා ය. පවුලේ අප අතර මුල දිට වඩා සුහදකාවක් හා බැඳීමක් දක්නට විය. එය දවසකින් දෙකකින් හදිසියේ වූවක් ම නොවේ.

"එයාගෙ තියන ආඩම්බර..... සපත්තු දෙකක් තියනවයි කියල..... සපත්තු දාල හරියට ඇවිදින්නක් බෑ..... මට තියනව නම් මම අගේට ඇවිදිනව....." ලොකු නංගි කීවා ය.

මා නගරයේ විදුහලට යෑම ඇයගේ සතුටට හේතු නො විය. ගමේ පාසලේ සුදු ඇඳුම් ඇඳීමට නියමයක් තිබුණේ නැත. සපත්තු හෝ ටයි හෝ දැමීමක් ද නැත. මා මෙන් ඇයටත් හොඳට ඇඳපැලෑඳ ගෙන යන්නට ඕනෑ විය. මේ හේතුව නිසා සෝමා නිකර මා සමඟ බොරු වැරදි ගෙන සණ්ඩු චන්තට පටන් ගත්තා ය.

වෙළෙඳාමෙහි ගොස් ආපසු ගෙදර ආ අම්මා මුහුණ සෝදන සිරිතක් කලින් තිබුණේ නැත. ඇය ඒ තරම් වත් එපා වන තරමට වෙහෙස වී සිටි නිසා විය යුතු ය. පනිට්ටුවට වතුර ටිකක් තබා,

“අම්මෙ මුණ හෝද ගන්න කො.” යි දිනක් මම කීවෙමි.

“මොන මුණ ද බං. මට මහන්සියි.”

“නෑ අම්මෙ..... මුණ හෝදගත්තම සනීපයි.”

අම්මා මේ අනුව හැම දා ම සවසට මුහුණ සෝදන්නට මම පොලඹවා ගනිමි. සමහර විට මා ඇයට මේ පුරුද්ද ඇති කරවන්නට ඇත්තේ පංතියේ දී ස්වස්ථතාව පාඩමෙන් උගත් යමක් අනුව විය හැකිය.

ඇතැම් සිද්ධියක් හදිසියේ පටන් ගෙන නැවත නැවතත් කිරීමෙන් පුරුද්දක් බවට පත්වෙයි.

“ඔළුව කැක්කුමයි බං..... තෙල් ටිකක් ගෙනෙල්ල.” යි අම්මා දවසක් කියන්නට ඇත. මම තෙල් ටිකක් ගෙන අම්මාගේ හිසෙහි ගැල්විමි. වෙළෙඳාමෙහි ගොස් පැමිණ මුහුණ සෝදාගන්නට පසුව මම නිතිපතා ම අම්මාගේ හිසේ තෙල් ගල්වන්නට පටන් ගනිමි. තෙල් ගා විනාඩි කීපයක් හිස පරිමදින කල අම්මාගේ දෙ නෙත් හිමින් පියැවී මුහුණේ සනීපයක යේයාවක් මතු වනු දැකීම මට සතුටක් විය.

“ඇති ඇති.” යි ඇය කීවාට පසුවත් මම හිස පරිමදිමි.

★

★

★

★

★

නිමල් හා රෝහණ ඇතුළු තවත් ළමයි කීප දෙනෙක් ම අපේ ගමේ සිට මැදි විදුහලට ද නගරයේ අනෙක් පාසල්වලට ද ගියහ. ගැහැනු ළමයින්ට වූයේ අමරාවතී හා මානෙල් ය.

මම උදේ පාසල් යන්නට සූදානම් වී නිමල් හා රෝහණ එන තුරු බලා සිටියෙමි. ගැහැනු ළමයින්ට වඩා කුළුපහකමින් මා එකතු වූයේ ඔවුනට ය.

“අනේ ලොකයිගෙ මට අර මල් කිනිත්ත කඩල දෙන්න.” යි කී විට අතරමග දී ඔහු පාසල් ගෙන යෑමට මට මලක් කඩා දෙයි. බස් රියේදී මට පමණක් වාඩිවන්නට අසුනක් ලද කල මම ඔවුන්ගේ පොත් ටික ඉල්ලාගෙන උකුළෙන් තබා ගනිමි.

නිමල් හතුරුසිංහ පාසලේ සිටි ජනප්‍රිය ශිෂ්‍යයන්ගෙන් කෙනෙකි. ඔහු වඩාත් ජනප්‍රිය වූයේ දැරියන් අතර ය. ඔහු විවේක වේලාව වැඩිපුර ගත කළේ ගැහැනු ළමයින් සමඟ ය. නගරයෙන් නූල් බෝලයක්, කොපි පොතක් හෝ එවැනි අන් දෙයක් ගෙන්වා ගැනීමට අවශ්‍ය වූ විට ශිෂ්‍යාවන් ගියේ නිමල් වෙත ය. ඔහු පිරිමි ළමයකුට බයිසිකලයක් ඉල්ලා දී නගරයට යවා අවශ්‍ය දෙය ගෙන්වා දුන්නේ ය. නුවුවමනා කවටකමක් වැනි අතවරයකට ගොදුරු වුණු දැරියක් පිරිමි ළමයින්ගෙන් ආරක්ෂාව සලසා ගැනීමට නිමල් වෙත ගියා ය. ළමයින් අතර වූ අඬුදබර හා අමනාපයන් සංසිඳවීමට ද ඔහු ඉදිරිපත් විය. සමිති සමාගම්වල නිලතලවලටත් ශිෂ්‍ය නායකකමටත් නිමල් හතුරුසිංහ තේරීපත් වූණේ නිතරගයෙනි.

මුල් කාලයේ අපේ පංතිය තිබුණේ ප්‍රධාන ශාලාවෙන් එහා කුඩා ගොඩනැගිල්ලක ය. මම විවේක කාලයේ දී නිමල්ගේ පංතියට දුවගෙන ආවෙමි.

“ලොකයිගෙ සත පහක් දෙන්න.” සමහර විට මම අත පෑවෙමි.

“මොටද සල්ලි?” ඔහු සාක්කුවට අත යවමින් අසයි.

“කඩල කන්න.”

“කඩල කන්න නරකයි.”

“දෙන්නකො ලොකයිගෙ.”

“බෑ බෑ..... කඩල කන්න දෙන්නෙ නෑ. බඩ රිදෙනව ඔය ජරාවල් කෑවම.”

සමහර විට ඔහු මට සන පහක් දී,

“කඩල කන්න එපා. බඩ රිදෙනවා. ලොසින්ජර කන්න.” ය යි කියයි. නුදුන් කල මම ඔහුගේ පිටට ගසා, “හතුරා” යි කියා දුට යන්නෙමි. කොරිඩෝටක හෝ පංති කාමරයක හෝ ඔහු දැරියන් කීප දෙනකු සමඟ කතා කරමින් සිටින කල මම ඒ අසලට ගියෙමි. ඔහු මගේ අතින් අල්ලාගෙන ඔවුන් සමඟ දිගට ම කතා කළේ ය. මම ඔහේ ඔවුන්ගේ කට දිහා බලා සිටියෙමි. තවත් සමහර විටක මම ඔහුගේ අතේ එල්ලී ඔවුන් සමඟ තේ බොන්නට ටක්ෂොප් එකට ගියෙමි. ඔහුගේ මිතුරෝත් මිතුරියෝත් මා දුටු කල,

“කොහොමද නංගී?” කියා හිස අත ගැටෙව් ය.

නගරයේ පාසලට යෑමෙන් පසුවත් මම ඉරිදා සෙනසුරාදා හා නිවාඩු කාලයට කමලාවතීගේ උදව්වට ගියෙමි. වයසින් වැඩෙන් ම මට කරන්නට බාර වුණු වැඩ ද වැඩි විය. වී කැම්බීමට හා චේළීමට ද ඇ මා හවුල් කර ගත්තා ය. පන්සලට මුර දානය හෝ කුඹුරු වැඩ කාලයට කයියක් හෝ තිබුණු දවසක ඇ විශේෂයෙන් මා ගෙන්වා ගත්තා ය. අලුත් පාසලට ඇතුළු වූ පසු මා බොහෝ විට කමලාවතීගේ ගෙදර ගියේ පොත් කීපයක් ද රැගෙන ය. මම නිමල්ගෙන් පාඩම් අසා ගතිමි. ඔහු මට ඉංග්‍රීසි ඉගැන්නුවේ ය. පාසලේ දීත් සබඳකම් නිසා මම ඔහු වෙත වඩාත් බැඳුනෙමි. සවස් කාලයන්හි අපි වත්ත පහළ හෝ වෙල් යායේ හෝ ඇවිදින්නට ගියෙමු.

නිමල් හැරුණු විට මම ඒ පවුලෙන් වඩාත් ලෙන්ගතුකමෙකින් සැලකුවේ තිස්ස ය. පුංචි තිස්සට අයියලාගෙන් කරවා ගත නො හැකි නොයෙක් වැඩ මා ලවා කරවා ගත හැකි විය. කඩදාසි ඔරුවක්, කොස් කොළ කිරි වව්ලෙක්, දුන්නක් හෝ වයස හතරේ පහේ ළමයින් ප්‍රිය කරන මෙවැනි දහසකුත් එකක් දේවල් මම ඔහුට සාදා දුන්නෙමි. මම ඔහුට කතන්දර කියමින් බත් කැව්වෙමි.

කුඩා දවස සිට මා තුළ විත්‍ර ඇදීමේ දක්ෂකමක් හා ආශාවක් විය. මම ඔහුට ගල්ලැල්ලේ නොයෙක් දේ ඇඳ දුන්නෙමි.

රටහුණු කැල්ලක් තිබුණු දවසක නම් බිම ලොකු අලියකු ඇඳ දිය යුතු ව තිබිණි. තිස්ස මට මල්ලි කෙනකු මෙන් විය. මා වෙන නංගිලා කෙරෙහි තිබිය යුතු සෙනෙහස ඔහු විසින් මටත් හොරෙන් උදුරා ගන්නා ලද දැයි මම නො දනිමි.

සිංහල අවුරුදු දා නැකතට ගිනි මොළවා ආහාර අනුභව කිරීමෙන් පසු ව අම්මා සිරිතක් වශයෙන් කදමල්ලක් ද රැගෙන ගනුදෙනු කිරීමට කමලාවතීගේ කඩයට ගියා ය. නොවරදවා ම මමත්, සමහර විට නංගිලාත්, එහි ගියෙමු. එදාට කමලාවතීට වැඩ වැඩි ය. අමුත්තෝත් වැඩි ය. ගෙයි බත් මේසයක් සුදානම් ව ඇතත් එහි කැඳවාගෙන ගොස් සංග්‍රහ කරන්නට තරම් විවේකයක් නොවූයෙන් අවුරුදු කරන්නට ගනුදෙනු කරන්නට එන අයට කඩයේ දී ම තේ වතුරෙන් සංග්‍රහ කිරීම වැඩි වශයෙන් කෙරිණි. අපි නම් ගෙටත් ගියෙමු.

අවුරුදු කාලයට සතියක් පමණ කමලාවතීගේ කඩයේ වළං පිගන්වලට කැට ගැසීම කෙරෙයි. ආහාර අනුභවයට නැකත යෙදී තිබුණු විදියට දවසේ ඉතිරි කාලය දිගට ම එදින කැට ගැසීම අම්මා පුරුද්දක් වශයෙන් කළා ය. එහි ගොස් තේ බීමෙන් හෝ බත් කෑමෙන් හෝ පසුව අම්මා කැට ගැසීමට හවුල් වන අතර අපි ළමයින් සමඟ සෙල්ලමට වැටුණෙමු. මගේ දණ මඬල මත තවමත් නොමැකී තිබෙන කැළල ඉතිරි කළ තුවාලය වුණේ මෙවැනි සිංහල අවුරුදු දවසක ය. මා එකොළොස් වන විය ගෙවමින් සිටි ඒ සිංහල අවුරුදු දා අම්මාත් සමඟ ගියේ මා පමණකි. ඇය කැට ගසන අතර මම ගෙදරට ගියෙමි. අනෙක් පිරිමි ළමයි අහල පහළ යාළුවන් ද සමඟ ගේ පිටුපස වත්තේ පන්දු ගසමින් වුත්හ. තිස්ස හා ඒ වයසේ තවත් පිරිසක් ළඟ ගෙයක මිදුලේ කපු කිරනු මා දකින්නට ඇත. මම නිමල් සමඟ මිදුලේ කතාවට වැටුණෙමි.

“අවුරුදු සාර ද?”

“අයියලටනෙ සාර.”

“නංගිටත් ඔය තියෙන්නෙ අලුත් ගවුමක් හෙම.” ආදී වශයෙන් අප අතර කතා වන්නට ඇත. අන්තිමට නිමල් මට

ඔංචිලි පදින්නට කතා කළේ ය. අපි ගෙයි අනෙක් පැත්තට වෙන්නට පිහිටි කොස් ගහ වෙතට ගියෙමු.

“දිග ඔංචිල්ලාවක්..... මට පදින්න බැ.”

“ඇයි බැරි..... නගින්න බලන්න.....”

“අයියෝ..... මට පය බිම ගහන්නක් බැරි කරමි.” මම ලෑල්ලේ වාඩි වී පයේ ඇඟිලි බිම ඔබා පස්සෙන් පස්සට යමින් කිමි.

“අනේ ලොකයිගෙ උඩ දාන්න එපා.” ඔහු කඟ දෙපටින් අල්ලා ගත් බව දැනුණු කල මම හැරී බලා කිමි.

“ඔන්න හයියෙන් අල්ල ගන්න.”

“අ-නේ!”

නිමල් හැකි තරම් පස්සෙන් පස්සට ගොස් මා අත හැරියේ ය. ගතට සිසිලක් දෙමින් සුළඟක් මගේ ඇඟේ වැදිණි. ඒ සුළඟ වැදෙන පාරට මගේ පපුව සැලෙන්නට විය. මම බිය වීම්. බිය තරමටත් වඩා පෙන්වීම්.

“අනේ ලොකයිගෙ මම බය-යි. නවත්තන්නකො-ලොකයිගේ.”

“ඔන්න තව සැරයක්.”

“අනේයි-ය! ආයෙන්.”

විකකට පසු ගමන තරමක් බාල වන තුරු සිටි ඔහු ඔංචිල්ලාව ඉදිරියට යන වාරයක දී මගේ අතට උඩින් කඟය අල්ලා මඳ දුරක් දුර ගෙනාවත් උඩ පැන ලෑල්ල දෙ කෙළවර දෙ පය තබා සිට ගත්තේ ය. මම හිස ඔසවා ඉහළ බලත් ම ඔහු වෙර ගත්තේ ය. ඔංචිල්ලාවේ ගමන යළි වේගවත් විය.

“අනේ අයිය හරි ඉහළ යනවා..... මම බස්සල පදින්න..... ඔය! තවත් ඉහළ යනවා.”

ඔහු වෙර ගැනීමට දණ නමන කල මම වැටෙතැයි බිය වීම්. සුළඟ අල්ලා ඔහුගේ අලුත් පිජාමා සරමෙන් පටපට ගාන හඬක්

නැගිණි. බිය මෙන් ම ඉහළ යන කල මා වෙත ආස්වාදයක් ද විය. මම ඒ ආස්වාදයෙන් යුතු ව සිනාසෙමින් ඔහුගේ මුහුණ බැලිමි. ඔහු ද සිනාසුණේ ය.

“ඒයි කෙල්ලොත් එක්කල ඔංචිලි පදිනවෝ! ලැජ්ජ නැද්දෝ!” සෙනරත් එහායින් සිට කෑ ගැවේ ය.

ඇත්ත වශයෙන් ඔහු ලජ්ජා නැද්දැයි ඇසුවේ නිමල්ගෙනි. එහෙත් ලජ්ජාවක් ඇති වුණේ මට ය. ලජ්ජාව පමණක් නොව බියක් - කුමක් නිසා ඇති වුවක් දැ යි තේරුම් ගත නො හැකි බියක් ද - මට ඇති විය. ඔංචිල්ලාවෙන් වැටේ දැ යි ඇති වූ බිය නම් නොවේ. සෙනරත් කෑ ගසන්නට කලින් සිට නිමල් මා හිඳුවාගෙන ඔංචිලි පදිද්දී දිගට ම මේ හැඟීමෙන් මා පෙළෙමින් සිටි බව තේරුම් ගැනීමට තරම් අවබෝධයක් මට නොවී ය. වකිනයට පත් මට පසු ව වුවමනා කළේ හැකි තරම් ඉක්මනින් බිමට බැසීමට ය. නො ඉවසිලිමක් ව සිටි මම අන්තිමට වේගය සුදුසු තරමට බාල වන්නටත් කලින් ඔංචිල්ලාවෙන් පැත්තෙමි. මට කිසිවක් හරි හැටි මතක නැත. නිමල් රැගත් ඔංචිල්ලාව මා වෙත එනු යන්නම් දුටුවා පමණි. මම පාත් වුණෙමි. මම විසි වී වැටුණෙමි. නිමල් මා ඔසවන කල දණ මඬලෙන් ලේ ගලමින් තිබිණි. මා කෑ ගසන්නට පටන් ගත්තේ ලේ වැල දුටු පසු ය. සෙල්ලම් කරමින් සිටි ළමයින්ට පමණක් නොව කඩි කැට සෙමින් සිටි වැඩිහිටියන්ට ද මගේ හැඩිම ඇසුණේ නැත. මම පොල් ගසක් යට වාඩි වී කකුල බඳා ගතිමි. නිමල් වටපිට බලා කෝපි දළ රිකක් කඩා අතින් ම පොඩි කර තුවාලයට තැබී ය.

“අමාරු ද..... රිදෙනවද.....? වෙන කොහෙද රිදෙන්නෙ ? ඔළුව හෙමත් රිදෙනවද ?”

මම “නැතැ” යි හිස සැලිමි. එහෙත් මගේ පිට ද රිදෙමින් තිබිණි. සෙනරත් හා තව ළමයකු ආවේ අනතුරුව ය.

“තුවාල වෙලා නේ ද ?”

“මොකද වුණේ ?”

“ලොකු තුවාලයක්.”

“අපේ ගෙදර අයිඩිං ඇති.”

“ගේන්න ටිකක්.”

“අම්මට කියන්න එපා!”

“මොටද ඒ ළමය ඔය කරම් උඩ යැව්වෙ?”

අම්මලා ඒ සියල්ල දැන ගත්තේ ළඟ ගෙදරකින් දොස්තර බේත් ගෙන්වා පිළියම් කළාටත් පසුව ය. මගේ දණ මඩලේ ඒ කැළල තවමත් තිබේ.

★

★

★

★

★

ආණ්ඩුවෙන් ශිෂ්‍යත්ව ආධාර මුදල් වශයෙන් මට රුපියල් තිහක් ලැබුණ නමුත් ඒ සියල්ල ම වියදම් නො කර කියක් හෝ ඉතිරි කර ගැනීමට අම්මා උත්සාහ කළා ය. ගමේ පාසලට යද්දීට වඩා වියදමක් දරන්නට සිදු විය. මට උල්පත් පැනක් ගත යුතු විය. බස්රියෙන් යන නිසා තීන්ත කුඩු ඔසවාගෙන යන නොහැකි බැවිනි. ලොකු නංගීට එවැනි කරදරයක් නොවුණු නමුත් මට ගත් නිසා ඇයටත් පැනක් අවශ්‍ය විය. මා යමක් ගැන අම්මාට කීවේ පිරිමසා ගන්නට අන් මඟක් නැති ම වුණු තැන ය. පිරිමි ළමයින් පමණක් සිටින නිමල්ලාගේ ගෙදර පැන්සල්, දිය සායම් පෙට්ටි ආදී උපකරණ පාවිච්චි කරනු ලැබුවේ අපගේ දමිණි. මම පැන්සල් කොටයක් ලැබුණු කල ගෙදර ගෙනැවිත් පරිස්සම් කර ගනිමි. බොහෝ ළමයි සඳහාට අමුතුවෙන් ම ඇඳුම් අඳිති. සතිය මැද මාරු කළ ගවුම සිකුරාදා ට කිලිටි වී නොතිබුණොත් මම සඳහන් ඇන්දෙමි. සපත්තු කුට්ටම ගෙවී පතුලේ ඇත වැදෙන තුරු - වැසි දාට ඇතුළට වතුර රිංගා යන තුරු - මම පාවිච්චි කළෙමි. සීසන් ටිකටි තිබුණු බැවින් මා දවසකට ගෙදරින් ගෙන ගියේ සත දහයක් පමණි. මා උදේ වරුවේ කෙටි විවේක කාලයේ තේ බීමේ නැත. දවාලට සත දහයෙන් බනිස් ගෙඩියක් කා වතුර බීමෙමි. මට රටකපු හෝ කඩල කන්නට ලැබුණේ නිමල්ගෙන් සත පහක් ලැබුණොත් පමණි. තේ වතුර බීමේවත් ඔහු අරගෙන දුන් විට ය. සමහර ළමයින් තේ වතුර බොන්නට කතා කළත් මා ගියේ ඉතා ම කලාතුරකිනි. උදව්වක් නොකර නොහොත් උදව්වක් කරන්නට විදියක් නැති ව උදව් ලැබීම වැරදි ය යි මම සිතුවෙමි. තේ වේලාවට මම ගැහැනු ළමයින් මඟ හැරියෙමි. මා තේ නො බොන්නේ ලෝබකමට ය යි සමහරෙක් සිතූහ.

ඉගෙනීමට මෙන් ම පොත්පත් හා ඇඳුම්පැලඳුම් පරීක්ෂම් කිරීමටත් මම විශේෂයෙන් සමත්වීම්. මේ නිසා රුපියල් තිහෙන් කොටසක් ඉතිරි කර මගේ නමින් තැන්පත් කිරීමට අම්මා සමත් වූවා ය. මා මේ සියල්ල කළේ සැහැල්ලු සිතින් නොවේ. හැදෙන වැඩෙන අන් ඕනෑ ම ළමයකු මෙන් මමත් බඩකට පුරා කන්නට ආශා කළෙමි. ලස්සණ ඇඳුම්, කඳා වළලු, විදුරු මාල ආදී සියල්ල ප්‍රිය කළෙමි. සම වයසේ අන් බොහෝ දැරියන් මට නැති සැපපහසුකම් හා සම්පත් විඳිනු දකින මම මගේ නැති බැරිකම් හා අගහිඟකම් ගැන වේදනාවට පත් නොවුණා නොවෙමි. මා වැඩිපුර තැවුණේ බඩගින්න පාඩම්වලට හා වැඩට බාධාවක් වූ අවස්ථාවල දී ය. දවල් විවේකයට කලින් අත්තිම පාඩම් කාලයේ ම බඩගින්න ගත පණ නැති කරන තරමට වැඩෙන්නට විය. උදේ වරුවේ පාසලෙන් දෙන බනිස් ගෙඩිය ලැබෙන තුරු බලා සිටියේ උනන්දුවෙනි. දවල් විවේක වේලාවේ දී මා සෙල්ලම් කිරීම අඩු කළේත් සවස සෙල්ලම්වලට නතර නොවුණේත් මේ නිසා ය. පිට්ටනියේ රවුමක් ගිය කල බනිස් ගෙඩිය කුසගින්න විසින් දවා ඉවර ය. ඉන්පසු මුළු දවස ම පීඩා විඳීමට සිදු විය. සවස බස් පෝලිමේ අවිවේ පැයක් පමණ සිටගෙන ඉදිමෙන් පසුව ගෙදර ගිය කල කන්නට දෙයක් තිබුණේ කලාතුරකිනි. තාත්තාගේ ඇඳට වැටී භාන්සි වී සිටිනු හැර පාඩම් කරන්නට සිතක් වත් පණක් වත් තිබුණේ නැත.

කෙසේ වුව ද මහන්සියෙන් වැඩ කළ මම හැම වාර විභාගයක දී ම වාගේ පංතියේ වැඩි ම ලකුණු ලදිමි. මගේ මුහුණේ කොයි වේලාවේ බැලුවත් සිනාවක් ඇතැයි ගුරුවරු ද ළමයි ද කීහ.

3

ඳුළු අතරින් සිනාසෙමින් මම ළමා විය ගෙවා යොවුන් වියට පත්විමි. වැඩිවිය පත් වීමෙන් පසු ච ආරක්ෂාවටත් අධ්‍යාපන පහසුකම්වලටත් වඩා හොඳ ය සි සිනා නිමල්ලාගේ ද උපදෙස් උඩ අම්මා මා බාලිකා නිවාසයේ ම නතර කරවීමට තීරණය කර ගත්තා ය. මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයයට ඇතුළු වී දෙ වන වසර මුල දී මම නේවාසයේ නතර විමි. එහි යෑමෙන් පසු ශිෂ්‍යත්ව ආධාර වශයෙන් ලැබුණු රුපියල් තිහේ මුදල නතර විය. පාසලට ගෙදර සිට එද්දීට වඩා හොඳටත් පිරිසිදුවටත් ඇඳුම් අඳින්නට සිදු විය. මම බොහෝ විට කලින් මගේ ඇඳුම් ගෙදර දී සෝදා ගනිමි. රෙදි ඇපිල්ලීමට මැදීමට මට ඉස්සර කුලියක් ගියේ නැත. දැන් ඒ සඳහා ද මුදල් අවශ්‍ය ය. පාසලට අදින ගවුම් පමණක් නොව ගෙදරට අදින ගවුම් ද කලින් මට නොතිබුණු ඇඳ ඇතිරිලි, කොට්ට උර, සෙරෙප්පු, දත් බුරුසු, සුවඳ සබන් ආදී නොයෙක් දේවල් ද අලුතින් ගැනීමට සිදු විය.

මම ගතින් සිතින් ඉක්මනින් වෙනස් වන වයසකට පැමිණ සිටියෙමි. නේවාසයේ පදිංචියට ඒම මේ වෙනස් වීම කෙරෙහි නොයෙක් අතින් බලපාන්නට පටන් ගත්තේ ය. වැඩිපුර මිතුරියන් නොසිටියත් මා එහි පදිංචියට ගියේ සන්තෝෂයෙනි.

පාඨශාලාවේ සිට යාර තුන් සියයක් පමණ ඇතින් පිට්ටනියේ එක කෙළවරක ශිෂ්‍යාවන්ගේ නිවාසය විය. මේ ගොඩනැගිල්ල ඉදි කරනු ලැබ තිබුණේ පිහිටි පොළොවෙන් බඹ හතරක් පමණ උස තැනිතලාවක ය. සිමෙන්ති පඩි පෙළක් නැග ගිය තැන ලොකු මිදුලක් ද ඇති ව නිවාසය පිහිටියේ ය. ගිය

තැන ම මේටරන්වරියගේ කාර්යාලයක් අනතුරුව නිදන ශාලාවක් විය. ඊළඟට ආහාර ගැනීම හා පාඩම් කිරීම සඳහා ගත් ශාලාව හා ඉන් එහා කුසිසිය විය. තවත් පැත්තක ගුරුවරියන්ගේ කොටස පිහිටා තිබිණි.

පාසලේ අවුරුද්දක් දැන හැඳින සිටි ළමයින් වුව ද අමුත්තන් පිරිසක් අතරට වැටුණු බවට සබකෝළයක් මට මුල දී ඇති විය. මට පුරුදු වීමට තිබුණේ අලුත් පරිසරයට පමණක් නොවේ. බුරුසුවකින් දත් මැදීම ඇතුළු නොයෙකුත් දේවලට ද කාල සටහනක් අනුව වැඩ කිරීමට ද මට අලුතෙන් පුරුදු වීමට තිබිණි. මා මුලින් ම ගුදිරියක් සහිත ඇඳක නිදා ගත්තේ නිවාසයට ගිය දා රාත්‍රියේ ය. ගෙදරින් පිට ව ගත කළ ප්‍රථම රාත්‍රියක් එය ම විය. අම්මාත් නංගිලාත් මතක් වී එදා රැ මා තුළ සංවේගයක් පැවැති නමුත් ගෙදරට වඩා හැම අතින් ම සැපපහසුකමින් ද විසිතුරෙන් ද වැඩි වූ නව ජීවිතයකට ඇතුළුවීමේ කුහුල ඒ සංවේගය යට පත් කළේ ය. මට වේලාසන නින්ද ගියේ ය. පසු දා මම කලින් ම අවදි වුණෙමි. අවදි වීමට සිනුව වැදුණේ එතැන් සිට ආරම්භ වන අලුත් දින චරියාවට මුහුණ දෙන්නේ කෙසේ දැ යි සැකයකින් ඇදට ම වී කල්පනා කරමින් සිටි අතර ය.

අපේ ඇඳන් පේළියේ නායිකාවන් අපේ කණ්ඩායමේ නායිකාවන් දෙ දෙනා ම නිමල්ගේ පංතියේ දැරියෝ ය. මා ඔහුගේ පංතියට යන අවස්ථාවල දී හොඳින් දැක පුරුදු ව සිටි මේ ළමයි මට කරුණාවන්ත වූහ. හොස්ටල් ජීවිතයට පුරුදු වීමේ දී මට ඔවුන්ගෙන් නොයෙක් විදියේ උපකාර ද අවවාද හා උපදෙස් ද ලැබිණි.

කැපී පෙනෙන අන්දමේ ජනප්‍රිය බවක් ලබා ගත නොහැකි වුවත් මට නොයෙක් දෙනාගේ සිත් දිනා ගත හැකි විය. උදේට සිනුව නාද වන විටත් මා අවදි වී හමාර ය. අතුගෑම අපගේ කණ්ඩායමට බාර වූ අවස්ථාවල මම තවත් කීප දෙනකුගේ කොටසකුත් සමඟ අතුගෑවෙමි. මා සිමෙන්ති පොළොවක් පිරිමැද තිබුණේ කමලාවතීගේ ගෙදර දී පමණකි. ශිෂ්‍ය නිවාසයේ පොළොව කමලාවතීගේ ගෙදර පොළොවට වඩා විශාල ය. පිරිසිදු ය. මේ බිම අතුගෑම මට සන්තෝෂයක් ගෙන දුන් වැඩක් විය.

ඉරිදාට කෑම පිසීම බාර වූ අවස්ථාවල දී මම මගේ වයසේ අනෙක් ළමයින්ට වඩා වැඩ කළෙමි. මා මල්වලට වතුර දැමීමේ ද මෙවැනි හැම වැඩක දී ම වාගේ සමහර ළමයින් මෙන් කෙදිරි ගාමින් නොව ආසාවෙනි.

මෙට්ටරන්වරියට හෝ කණ්ඩායම් නායිකාවනට හෝ මගෙන් කරදරයක් නොවී ය. මා හැසිරවීමට අමුතු මහන්සියක් ගත යුතු වූයේ නැත. සමහර ළමයින්ට මා ප්‍රියමනාප වූණු තවත් කරුණක් විය. හකරුල්ලකු හෝ කැරපොත්තකු හෝ දුටු කල නයකු පොළඟකු දුටු තරමට බියපත් ගතියක් දක්වා යටි ගිරියෙන් කෑ ගසන ළමයි සිටිති. ඇතැමෙක් බියක් නැතත් මෝස්තරයක් ලෙස සලකා බොරු බියක් දක්වති. මෙවැනි සතකු දුටු කල මම ගණනකට නැති ව කඩදාසි කැල්ලකින් අල්ලා ජනේලයෙන් පිටත විසි කළෙමි. සමහර ලොකු ළමයි පවා කැරපොත්තකු දුටු කල, “අනේ කුසුම් අනේ එන්න ළමයෝ!” යි කෑ ගසන්නට වූහ.

එහෙත් පාසලේ දී මෙන් ම බෝඩිමේ දී ද දැරියන්ගෙන් ඇත්වීමට සිදු වූ හේතු කීපයක් ම විය. සති අත්තයෙහි දී අත් සමහර දෙමව්පියන් මෙන් අම්මා හෝ තාත්තා හෝ මා බැලීමට ආවේ නැත. ඇතැම් ළමයින්ට ගෙදරින් නිතර අමතර කෑම බීම ලැබේණි. ක්‍රීඩාවලින් පසු ව ගෙදරින් ගෙන්වා ගෙන ඇති හෝර්ලික්ස් වැනි දේවල් සාදාගෙන බොන ළමයි වූහ. ළමයින් තම තමනට ගෙදරින් ගෙන එන අමතර කෑම බීම තනිව කෑවා ම නොවේ. ඒවා බෙදා ගැනීමේ සිරිතක් විය. එහෙත් මට එවැන්නක් අනුන්හට දීමේ අවස්ථා ඉතා හිඟ වූයෙන් මම ළමයකු යමක් අමතර ව කනු බොනු දුටු විගස ඇත් වුණෙමි. බැරි වෙලා බැලුවොත් ‘පෙරේතකමට’ යි ඔවුන් සිතන්නට ඉඩ ඇතැයි මම පරිස්සම් වීමි.

පොතොසත් ළමයි ද ලොකු ළමයි ද සේවිකාවනට කෑම බීම හා සමහර විට මුදල් දී යාළු කර ගත්හ. මැදි වියේ සිටි මේරි අම්මා නැති බැරි ය යි සිතෙන ළමයින් ගැන වඩාත් ආදරයක් පෙන්නුවා ය. මස් පර්වතයක් බඳු මේරි අම්මා පසු කාලයක මගේ මිතුරියක් වූවා ය.

කෙසේ වුව ද ශිෂ්‍ය නිවාසයේ ජීවිතය මට ප්‍රියමනාප විය. ගෙදර නැති පහසුකම් පමණක් නොව ඉගෙන ගැනීමට ලැබුණු

අවස්ථාව මම අගය කළෙමි. කාල සටහනක් අනුව ක්‍රමවත් ලෙස දෛනික ජීවිතයට පුරුදු වීමේ දී ලද පරිවර්තනය මම ප්‍රිය කළෙමි. අන් බොහෝ ළමයින් සිරිතක් වශයෙන් කෑම මේසයට වාඩි වුණේ, “චිකේයි අද නම් කන්නම බෑ - හරි පල්!” ය යි කියමිනි. කෑම නරක ය යි කීමත් කෑම කොටසක් පිඟානේ ඉතිරි කිරීමත් තත්ත්වය කියා පාන මෝස්තරයකැයි මට සිතිණි. ඒ ගැන මැසිවිලි කීමට මට හේතුවක් නොවී ය. තුන් වේල නොකඩවා කන්නට ලැබුණු මා ආහාර ගැන දොම්නසට පත් වුණා නම්, ඒ ගෙදර බඩගින්නේ සිටින නංගිලා මතක් වීමෙන් පමණ ය.

හොඳ පරිසරයක නො අඩුව ආහාරපාන ලැබුණු මම ඉක්මනින් වැඩෙනට පටන් ගනිමි. ළමාවියේ නැටිලි, දැඟලිලි හා කෙළිලොල්කම් යට පත් කරගෙන යොවුන් වියේ තැන්පත් බවටත් සබකෝළයටත් හිමිත් හිමිත් අසු වෙමින් සිටී මා වෙතින් ඉස්සර මෙන් නිමල් වෙත ගොස් කඩල කන්නට සත පහක් ඉල්ලා අත පෑම හෝ පිටට ගසා ඉවතට දුවයෑම වැනි පුරුදු නොදැනුවත්ව ම වාගේ තුරන් වන්නට විය. එහෙත් මම දවසකට වරක් වත් ඔහු මුණ ගැසුණෙමි. පාසලේ දී ද ඔහුට “ලොකු අයියා” යනුවෙන් ඇමතු නිසා මා ඇත්ත වශයෙන් ම ළඟ නෑකමකින් ඔහුගේ නැගණියක ලෙස ළමයි සිතූහ.

මා හැම සති අන්තයකට ම ගෙදර ගියේ නැත. එසේ යන දවස්වල අම්මා හෝ තාත්තා හෝ නොපැමිණියාට අම්මාගෙන් ලියුමක් ගෙන්වාගෙන සිකුරාදා සවස නිමල් සමඟ ගෙදර ගොස් සඳුදා උදේ ඔහු සමඟ ම ශිෂ්‍ය නිවාසයට එන්නට මට පුළුවන් විය. මා පොතක්පතක් පෑනක් පැන්සලයක් වුවමනා වූ විට පිහිට පතා ගියේ නිමල් වෙත ය. ගෙදරට පණිවිඩයක් යැවීමට වුවමනා වූ කල ඔහු අත යැවිමි. ගෙදර සැපයුක් අසා ගත්තේ ද ඔහුගෙනි.

අවසාන වර්ෂයේ නියමිත වේලාවෙන් පසු ව නිමල් පාසලේ රැඳුණේ ය. ඔහු ගෙදර ගියේ ඇඳිරි වැටෙන්නට ළං වූ පසු ය. සමහර දවසක සවස් වරුවේ පංති පැවැත්විණි. අනෙක් කාලය ඔහු ගත කළේ තවත් කීප දෙනකු සමඟ පංතියකට වී පාඩම්වල වැඩ කරමිනි.

ඉඳහිට ගෙදර ගිය සති අන්තවල දී මම කමලාවතීගේ ගෙදර ගියෙමි. එහෙත් මම මුළු දවස තිස්සේ එහි නොනැවතුණෙමි.

අපේ විද්‍යාලයේ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ පංති පටන්ගෙන අවුරුදු ගණනක් ගෙවී තිබුණත් කිසිවකුට සමත් විය නොහැකි විය. මේ වර්ෂයේ විභාගයට පෙනී සිටියේ නිමල් හා තව කීප දෙනෙකු පමණකි.

“අන්ත ඔයාගෙ අයිය ඉස්කෝලෙට නම්බුවක් තියල.” යි එක් උදයක මා පාසලට එන විට ම ඉහළ පංතියක ගැහැනු ළමයෙක් කීවා ය. “නිමල් යූ. ඊ. පාස් වෙලා!” මා තුළ ද විශාල සතුටක් ඇති වූ බව සැබැවි. එහෙත් නිමල්ගේ සාමර්ථය ඇය තේරුම් ගත් විදියට මුළු පාසලේ ම ජයග්‍රහණයක් ලෙස තේරුම් ගැනීමට මා අසමත් වූ බව කිව යුතු ය. නිමල් නොවූයෙන් තමන්ගේ සතුට ප්‍රකාශ කරන්නට කෙනෙකු නැතිකම පිරිමයා ගන්නට මෙන් ඉහළ පංතිවල බොහෝ ළමයි මා දෙස සුහද ලෙස බලන්නටත් “නංගිගෙ වාසනාව”, “නංගිටත් සතුටුයි.”, “නංගි ආඩම්බරයි.” ආදී ලෙසින් විහිළු තහළු කරන්නටත් වූහ. හැම තැන ම වාගේ කතා වූණේ නිමල් ගැන ය. මම උඩු මහලේ මගේ පංතියට ගොස් පොත් ටික තබා කොරිඩෝවට වී ඔහු එන තුරු නොඉවසිලිමත් ව සිටියෙමි. ගේට්ටුවෙන් ඇතුළු වන විට ම පහළට දුවගෙන ගිය මම නිමල්ගේ අතේ එල්ලුණෙමි. සියලු ඇස් තමා වෙත යොමු ව තිබෙනු දුටු ඔහු සබකෝළයට පත් විණැයි මට සිතිණි. මුහුණේ කුළැටි ගතියක් මතු විය. මුළු පාසල ම ඔහු ගැන දැක්වූ සැලකිල්ල මටත් ආඩම්බරයක් විය. පිරිසක් ඔහු වටකර ගත්හ. සුළු කතාබහකින් පසු ව ඔහු විදුහල්පතිතුමාගේ කාර්යාලයට ගියේ ය. තනි වූ බවට වේදනාවක් මට ඇති විය. තවත් මඳ වේලාවකින් සීනුව නාද වූයෙන් මම පංතියට ගියෙමි. සතුටින් සිත නොසන්සුන් ව තිබුණත් මා පංතියේ වැඩ කළේ අමාරුවෙනි. උදේ වරුවේ කෙටි නිවාඩුවට සීනුව නාද වෙත් ම මම නිමල් සොයා ගියෙමි. ඔහු එවකට ගුරුවරුන්ගේ කාමරයේ සිටියේය. කාගෙනුත් ඔහු ලැබුවේ සුබ පැතුම් ය. ඇතැමෙක් අවවාද දුන්හ.

මම දොරටුවට මඳක් ඇතිත් කුළුණකට මුවා වී බලා සිටියෙමි. ඔහුගේ විෂයයන් ඉගැන්වූ ගුරුවරුන්ගේ මුහුණ

සතුටකින් ඔප් වී තිබෙනු දුටුව හැකි විය. නිමල් වෙත සබකෝළයක් ලජ්ජාවත් නිසැකයෙන් ම විද්‍යමාන විය. ඒ අතරින් ඔහුගේ දීප්තිමත් දෙ නෙතෙහි සතුටක් ද ආඩම්බරයක් ද පිළිබිඹු වී තිබිණැයි මට සිතීම. ඉහළ පංතිවල ළමයි කීප දෙනෙක් ද පැමිණ ඔහු පිරිවරා ගත්හ. මේ නිසා මුලදිටත් වඩා මම ඔහුගෙන් මුවා වීම්. මා තුළ වේදනාවක් ද ඊර්ෂ්‍යාවක් ද උපන්නේ ය. මේ කිසිවකු මා තරම් නිමල්ගේ ජයග්‍රහණය ගැන සතුටු නොවන බව මගේ හැඟීම විය. එහෙත් මට ඔහුට වචනයක් කතා කරගන්නට තබා ඔහුගේ මුහුණ හරි හැටි බලා ගන්නටවත් පුළුවන්කමක් නැත.

විවේක වේලාව අවසාන වන තුරු ම ඔහුට කාමරයෙන් එළියට එන්නට නොහැකි විය. මම තවත් විනාඩියක් හමාරක් එතැන සිටියෙමි. ඔහු යන්නම් මා දුටුවේය. ඔහු දොරටුව දෙසට එත් ම ගුරුවරයකු ඔහුට කතා කළේ ය. බලාපොරොත්තු සුන් වූ මම පංතිය දෙසට ආවෙමි.

විවේක වේලාවෙන් පසුව සියලු ම ළමයි රැස්වීම් ශාලාවට කැඳවනු ලැබූහ. විදුහල්පතිවරයාත් ආචාර්ය මණ්ඩලයේ කීප දෙනෙකුත් නිමල් ද කැට්ටි වේදිකාවට පැමිණියහ. අපි සියලු දෙනා ම අත් පොළසන් දුනිමු.

නිමල්ගේ සාමර්ථය පාසලේ ගෞරවයක් කොට සලකා එදින නිවාඩු දෙන බව ප්‍රකාශ කළ විදුහල්පතිතුමා ඔහුගේ ගුණ ගයා සුබ පැතී ය. මගේ පමණක් නොව තව බොහෝ දෙනෙකුගේ - පාසල ගැන ඇල්මක් භක්තියක් ඇති කාගේත් - දෙ නෙත් සතුටු කළුළින් තෙත් විණි. හැම දෙනා ම වාගේ තමන් නිමල්ගේ ළඟ ම හිතමිතුරන් බව පෙන්වීමට උත්සාහ ගන්නා බවත් මෙයින් සමහරකු බොරුවට එසේ කළ බවත් මම තරහෙන් යුතු ව සිතීමි. රැස්වීමෙන් පසු අන්තිමට මම ළමයින් අතරින් ගොස් තවත් පිරිසක් සමඟ කතා කරමින් හිමින් හිමින් කෝරිඬෝව දිගේ ටක්ෂොප් එක දෙසට යමින් සිටි නිමල්ට ළංවී,

“ලොකයියෝ!” යි පිටට තට්ටු කළෙමි. ඔහුගේ මුහුණේ සිනාව අනුව මගේ මුහුණෙහිත් ලොකු සිනාවක් තිබිණැයි මට සිතා ගත හැකි විය.

“ආ කුසුම්! මම සැරයක් යන්නම් දැක්ක. කොහේද ගියේ මම හෙවිවනෙ?”

“නංගිට ඉතින් සතුටු නැතැ.”

මට කිසිත් කතාකර ගත නොහැකි විය. ඔහු මගේ අතින් අල්ලා ගත්තේ ය.

“අපි මේ තේ එකක් බොන්නයි යන්නෙ. නංගිත් එන්න.”

ඔහු මගේ අත අල්ලාගෙන යන අතර අනෙක් ළමයින් සමඟ යළි කතාවට වැටුණේ ය.

නිවාඩු දුන් නමුත් සමහරෙක් ගෙවලට නො ගොස් තැන්තැන්වල සිටියහ. පිරිමි ළමයින් පිරිසක් වොලිබෝල් ගසන්නට සූදානම් වනු දක්නට ලැබිණි. ඔව්ටු තියා දුවන පුංචි ළමයින් කීප දෙනකු ද මම දිටිමි.

“අයිය ගියාම නංගිටයි පාළු.”

“අපි කාටත් පාළයි.”

එහෙත් පාළුව පිළිබඳ මතකක් නොවන තරමට සිත සතුටින් පිරි තිබිණි. ටක්ෂොප් එකේ දී ඉහළ පංතිවල ගැහැනු ළමයි පිරිසක් ද අපට එකතු වූහ. ඔවුන් කවටකම් කරමින් කතාබස් කළ අතර මම නිහඬ ව සිටියෙමි. අපි ලැවරියා කා තේ බීවෙමු.

“ලොකයිස ආයින් කවදද එන්නෙ?”

“මම එනව නංගි ඉඩ ලැබුණු වෙලාවට ඇවිත් යන්න..... තව කල් තියෙනව පේරාදෙණි යන්න..... ඇරන් සම්මුඛ පරීක්ෂණයටත් ඉන්න එපා යැ?”

“ඒකෙන් පාස් වෙනවමයි නෙ.” මම හිස පසෙකට ඇළ කරගෙන කිමි. ඔහු සිනාසුණේ ය.

“හැමදාම සිකුරාදාට එන්න එහෙ යන කල්. මට ගෙදරත් යන්න.”

“හැමදාම ගෙදර ගියාම වැඩට පාඩුයි.”

“මේ ටිකට විතරයි නෙ. ලොකයිස යන කල්..... අනිත් ළමයි සේරම හොස්ටල් යනව. මමත් යන්නම්.”

“අපි වෙන දවසක කතා කරමුකො. එහෙනම් යන්න.....
ඉන්න විකක්.” කී ඔහු කැමියර්ගේ මේසය වෙත ගොස්
බෝතලයක් ඇර වොපි අහුරක් ගෙන ගැණ බලා මට දුන්නේ ය.

“ස්තූතියි” කියමින් වොපි අහුර ගත් මම ඔහුගේ මුහුණ බලා
සිනාසී නිවාසය බලා පිටත්වීම්.

ගැහැනු ළමයකු කොක්හඬ නගා සිනාසෙනු මට ඇසිණි.
මම ආපසු හැරී බැලීම්. නිමල් මැදි කරගෙන ඔව්හු කතාකරමින්
සිටියහ. ඔවුනට ඔහු හා නිදැල්ලේ කතාබස් කරන්නට ඉඩ තිබේ
මෙසේ මට ඉවත් ව යන්නට වීම ගැන මා තුළ යළි ඊර්ෂ්‍යාවක් ද
වේදනාවක් ද හට ගත්තේ ය.

ඉන්පසුව නිමල් පාසලට පැමිණි අවස්ථාවල ළමයින් මුලින්
දවසේ දැක්වූ උනන්දුවත් සැලකිල්ලත් කෙමෙන් අඩු වන්නට
විය. ඔහු පුස්තකාලයේ මද වේලාවක් සිට ටක්ෂොප් එකේ දී
මිතුරන් සමඟ තේ බී දවල් වන විට ආපසු ගියේ ය.

මා සිහිවනු පිණිස නිමල්ට යම් කිසි තැන්ගක් දීමට මම
සිතුවෙමි. මේ සඳහා කුමක් දිය යුතු දැ යි තෝරා ගැනීම මට
පහසු නො විය. මුදලක් දී ගත හැකි යමක් ගැන සිතා ගැනීම
වඩාත් දුෂ්කර විය. මා වෙත සැහෙන මුදලක් නොවූ බැවිනි.
ලේන්සු කීපයක් හා වික්‍රයක් තැගි වශයෙන් දීමට මම අන්තිමට
කීරණය කර ගතිමි. මම සඟරාවක පළ වූ මල් පොකුරක්
බලාගෙන දිය සායමින් වික්‍රයක් ඇඳ ගතිමි.

නිමල් පේරාදෙණි යන්නට නියමිත ව සිටියේ ඉරිදා
අලුයමක සුබ නැකතිනි. ඒ සති අන්තයේ ගෙදර ගිය මම නංගිත්
සමඟ වික්‍රය හා ලේන්සු ද රැගෙන ඔහුට සුබ පැතීමට ගියෙමි.
දැඩි සතුටක් මෙන් ම නොසන්සුන් ගතියක් ඔහුගේ මුහුණේ
දක්නට විය. නැති වූ යමක් සොයන ලෙසින් ඔහු ගෙයි එහා
මෙහා අරමුණක් නැති ව ඇවිද්දේ ය. පොත් වගයක් ද ෆයිල්
වගයක් ද මදින ලද ඇඳුම් ගොඩක් ද ඇඳක් උඩ විය.

ඔහු ගමන යන්නට සිටියේ රෝහණ හා මිත්‍රයන් දෙ
දෙනකුත් සමඟ ඒ එක් අයකුගේ මෝටර් රථයෙනි.

ඔහුගේ මුහුණ බලන්නට බැරි කරමි ය. සිනාවක් යටින් එහි සංවේගයක සෙවණැල්ලක් ද මා දුටු බැවිනි. මට මගේ හඳවන බරට දැනිණි.

“ඉතින් කුසුම්.....? කොහොමද?” ඔහු චරිත් වර ඇසූ නමුත් කතාවක් පටන් ගත්තේ නැත. මා ද පිළිතුරු වශයෙන් සිනාසුණා පමණි. ඔහු ගෙයි එහා මෙහා ගියේ ය. ඇඳුම් ගැන බැලුවේ ය. ෆයිල් ගොඩ පෙරළා බැලුවේ ය. ආපසු සාලයට පැමිණ පාර දෙස බැලුවේ ය. මම ඔහු යන යන තැන කතාවක් නැති ව ගියෙමි.

“ලොකු පුතා කල්පනා කරල ඔය ගෙනියන්න තියෙන ජාති තව අඩු පාඩු හදා ගන්න.” කඩයේ සිට පැමිණි කමලාවතී කීවා ය.

“ඔක්කොම හරි අම්මෙ..... දෙවෙනියට දන්න ඕන කරන දේවල් ටිකක් ටවුමෙන් ගේන්න..... ඇඳුම් හරි. සපත්තු දෙක පොලිශ් කරගෙන නාගත්තම ඉවරයි.”

“මම ඒක පොලිශ් කරල දෙන්නමි.”

“ලොක්කියගෙ සපත්තු මැදල උඹට බැරිද දුවේ හාල් ටිකක් ලිපේ තියන්න..... තේ වතුර ටිකක් බිල හිටපන් කලින්. වරෙන් කඩ්ටම.”

“මට එපා නැන්දෙ දැන්..... පුංචි නංගි යන්න.....”

“මටත් එපා.”

“ආඩම්බර නැතුව යන්න.”

මම නිමල්ගේ සපත්තු ගැනීමට ඇඳ යටට පාත් වීමි. එතැන සිගරට් කොට කීපයක් විය. මම සපත්තු දෙක ද මේසය උඩින් පොලිශ් ටින් එක හා බුරුසුව ද රැගෙන ඉස්තෝප්පුවට ආවෙමි. නිමල් පුටුවක වාඩි වී සිටියේ ය. මම මීට මොළවා ඔහුගේ බාහුවට පහරක් ගැසුවෙමි. ඔහු පුදුම වී මා දෙස බැලුවේ ය.

“මොකද?”

“වෙන දවසක නම් කතා කරන්නෙත් නෑ. මම හරහයි.....”

“ඇයි?”

“ඇයි තමා..... සිගරට්ටන් බොනවා.” මම බිමට රවා ගෙන කීවෙමි.

“මම?”

“මෑම තමයි.”

“මල්ලි බීල කොට දාල ඇති.”

“බොරුත් කියනවා නව..... වෙන දවසක නම් නැන්දට කියල උන්දාට බන්තෝනවා.”

“ඉඳල හිටල එකක් බිච්චම මොකද?”

“එහෙම තමයි පුරුදු වෙන්නෙ.”

විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වීම නිමල් අපෙන් ඇත්වීම බව මට සිතෙමින් තිබිණි. පාසලේ නැතත් ඔහු ගමේ ගෙදර සිටින බවට හැඟීමක් පැවැති නිසා මේ වන තුරු විශේෂගයක වේදනා දැනෙන්නට වූයේ නැත. දැන් එසේ නොවේ. නිමල් අපෙන් වෙන් වී ඇතකට යයි.

සපත්තු මැද හමාර කළ මම ගේ අතුගා දැමිමි. මා වික්‍රයන් ලේන්සුන් අතට ගෙන සැහෙන වේලාවක් සිටියෙමි. තැඟි බාර දීම ඔහු ඇත්වන බව පිළිගැනීමකි. නිමල් අපෙන් වෙන් වන බව පිළිගැනීමට මගේ සිත කැමැති නැත.

“මොනවද නංගි මේ..... ආ ලස්සණයි. අපුරු වික්‍රයක්..... මම මේක රාමුකරල තියා ගන්නවා..... මුදුන් මහල නේද ලේන්සු වල.....”

මම ඇඟිල්ලක් කටේ දමාගෙන සිනාසුණෙමි. සිනාව වේදනාව මැඩ ගැනීමේ උත්සාහයක් පමණි. ඇඳේ වාඩි වූ ඔහු.

“ඉතින් කුසුම්..... මම මොනවද කුසුම්ට දෙන්නෙ?” යි ඇසී ය.

මම බිම බලා ගතිමි. යම් කිසිවක් මගේ උගුරේ හිරවෙන බවක් මට දැනිණි. මම මඳක් එහාට වී දැතින් මුහුණ වසා ගතිමි.

“ඇයි කුසුම්..... මොකද ?”

මට ඇඬුම් ආවේ අනතුරුව ය. මම මුහුණ වසාගෙන හැඬුවෙමි.

“ඒ කුසුම් මොකටද අඬන්නෙ.....?”

ඒ වචන ඇසුණේ මගේ කන් සිදුරු අසල මෙනි. මා සිතා මතා කළ දෙයක් නොවේ. ඉවකින් මෙන් ඔහුගේ උර කලයට ලං වුණු මම මුහුණ එහි ඔබාගෙන තව තවත් හැඬුවෙමි. නිමල් මගේ දෙවුරින් අල්ලා,

“ඒ නංගි අඬන්න එපා!” යි කී ය.

ඔහුගේ කට හඬේ මා සනසන ශක්තියකට වඩා වූයේ තවත් අඬවන සංවේගතාවකි. කඳුළු හා ඉකිබිඳීම් නතර වූ පසු මම ඔහුගෙන් ඉවත් ව තවත් මොහොතක් මුහුණ අතින් වසාගෙන සිටියෙමි.

“මම යන්නෙ නරකකට නෙවිනෙ කුසුම්..... මම නංගිලට නිතර දුක සැප කියලා එවන්නම්. ඇරත් එනව නෙ ඉඳහිට. නිවාඩු කාලෙකට එනව..... කුසුම් හොඳට ඉගෙන ගන්න..... ඉස්කෝලෙදි ඕනෑ දෙයක් වුනොත් සේනකට හරි වයන්නට හරි කියන්න. සෝමලතා මිස්ටන් මම කිව්ව..... කුසුම් දන්නවනෙ..... හොඳට ඉන්න. මල්ලිලවත් බලන්න.”

“ලොකයිය සිගරට් බොන්න එපා!”

“නෑ කුසුම් නෑ. මම මීට පස්සෙ බොන්නෙ නෑ.”

නිමල්ට ගෙදරින් පිටත්වීමට තිබුණේ පහකුත් ගණනට ය. මම අලුයම අවදි වී මෝටර් රථ හඬ ඇසෙන තුරු සෝදිසියෙන් සිටියෙමි. පාර අයිනට ගිය මම ඔහුට අත වැනුවෙමි. මම රථය නො පෙනී ගිය පසුත් ඒ පැත්ත බලා සිටියෙමි. ළා රෝස පැහැයකින් යුත් අහස එදා උදේ ඉතා පැහැදිලි ව තිබුණේ ය.

විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වනු පිණිස නිමල් හතරැස්සො අස් ව යෑමෙන් පසු පාසලේ සියලු හිතවත්කම් ද මා වෙතින් පලා ගිය බවට මහා පාඨවක් මට දැනෙන්නට විය. මුළු පාසල ම පාඨ ව ගිස් වී ගිය බවක් මට හැඟිණි. මා කලින් ඉහළ පංතියක් දෙසට

ගියා නම් පුස්තකාලයට ගියා නම් ඒ ඔහු හා කතා කරනු පිණිස ය. ඒ පංතිවල ළමයින් මට කතා කළේ ඔහු ඉදිරිපිට විහිළුවක් කරන්නට විනා මා සම තත්ත්වයේ සුභදයකු වශයෙන් සලකා නොවේ. මේ නිසා නිමල් අස් විමෙන් පසු ඉහළ පංතිවල ළමයින් සමඟ ඔහු ඇසුරෙන් හටගත් දැනගැරිනුම්කම් ද කෙමෙන් තුනී වෙන්නට පටන් ගත්තේ ය. සති කීපයක් යන තුරු ම මම මේ වේදනාවලින් පීඩා විඳින්නට වීමි.

විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වී වික දිනකින් ඔහු මා නමට ලිපියක් එවා තිබිණි. අලුත් ජීවිතය ගැන කෙටි විස්තරයක් කළ ඔහු හොඳින් ඉගෙන ගන්නා මෙන් මට අවවාද කළේ ය. මම ඊට පිළිතුරු යැවීමි. ගෙදරට එන ලියුම්වලින් ද ඔහු මා ගැන මතක් කර තිබිණි. කෙසේ වුව ද නිමල් වෙන් විමෙන් හටගත් වේදනාව හා පාළුව කාලයට අසු වී තුනී වන්නට පටන් ගත්තේ ය.

4

ප්‍රේමිනී සේනාරත්න අපේ පාසලට අලුතින් ඇතුළු වූයේ මා කණිෂ්ඨ පංතියට සමත් වූ වර්ෂයේ ම ය. ඇ සිටියේ ඉහළ පංතියේ ය. මැහුම් හා ගෘහ කර්මාන්තය පාඨමිවල දී ද කෙළි බිමේ දී ද අපි එකට වැටහෙමු. මා මුලින් ම ඇය දුටුවේ මැහුම් පාඨමක දී ය. පසු ව දැන ගත් පරිදි ප්‍රේමිනී මට වඩා අවුරුදු දෙකකට වැඩිමල් ය. ඇයට වයසට වඩා වැඩුණු ඇඟපත හා අතපය විය. තලඵලලු පාවිත් යුත් ඇ දුටුවත් සිත් ගන්නා පෙනුමෙන් යුක්ත වූවා ය. අනුරාගය හා තේජසක් වැනි පෙනීම මිශ්‍ර වූ කාන්තියක් ඇයගේ නෙතින් පළ විය. ඇයගේ ඇස් ලොකු ය. ඒ දෙස කෙනෙකුට සැලකිය යුතු වේලාවක් කෙළින් ම බලා සිටීම අමාරු ය. ඇයගේ මුහුණින් පමණක් නොව මුළු ගතින් ම පළ වූයේ වැදගත් ය යි සම්මත පෙනීමකි. එහිතර කඩිසර ගමනක් ඇයට තිබිණි. ඒ ගමන වුවමනාවෙන් පුරුදු කර ගත් එකක් ලෙස මම සිතුවෙමි. ඇයගේ කතා ලතාව ද අපේ පාසලේ අන් බොහෝ යුවතියනට වඩා නාගරික ගතියකින් යුක්ත ය. ප්‍රේමිනීගේ කෙස් කොටට කපා තිබිණි.

කලින් කොළඹ කන්‍යාරාමයක ඉගෙනගත් ප්‍රේමිනී අප පාසැලට ආවේ මාමා කෙනෙකුගේ ගෙදර නතර වීගෙන ය. ඔහු නගරයේ පදිංචි ව සිටි ඉඩම් හිමි වැවිලිකරුවෙකි. මාමාගේ, වෙනත් පාසලක ඉගෙන ගන්නා ළමයින් සමඟ උදේට මොටෝරියෙන් එන ප්‍රේමිනී ගේට්ටුව ළඟ දී රිය නතර කරවා බැස එනු මා දැක ඇත. දවාලට මෙහෙකරුවෙක් ඇයට කෑම ගෙනාවේ ය. බොහෝ විට ඇය සවස ගෙදර ගියේ පයින්. අපේ පංතිවල ප්‍රේමිනීගේ නම පතළ වූයේ ඇය පාසලට පැමිණි මුල දවසේ ම ය.

“ඔය ළමයගෙ ගම කොහේ දැ?” යි පිරිමි ළමයකු අසා ඇත.

“ඇයි අපේ ගෙදර එන්න දැ?” යි ඇ නොපැකිළ ඇසුවා ය. “එනව නම් හඳහනක් අරගෙන එන්න.”

මෙසේ ඇසූ නමුත් අවට සිටි ළමයින් හඬ නගා සිනාසුණු විට ඒ සිනාවට හවුල් වූ පද්මිනී,

“ඔයාගෙ නම මොකක්දැ?” යි ඔහු ගෙන් අසා ඇත.

ඉංග්‍රීසියෙන් කතා කළ හැකි දැරියන් ටික දෙනා අතර පද්මිනී මුල් තැනට වැටුණා ය. මේ නිසා ම ඇය මුලින් ම ඇසුරට පත් වුණේ ගුරුවරියන් සමඟ ය යි මට සිතෙයි. ඇය නොට්බෝල් ක්‍රීඩාවට දක්ෂ ය. පංතිවලදීත් වඩා කෙළි බිමේ දී ඇය කෑ ගැසුවේ ඉංග්‍රීසියෙනි.

සතියක් යන්නට කලින් ඒ පංතියේ පමණක් නොව අනෙක් පංතිවල ද සැලකිය යුතු පිරිසක් ඇය වට කරගෙන සිටිනු දක්නා ලදී. ඇතැම් දැරියක ඇයගේ ඇසුර ලබන්නට උත්සාහ කළේ ආශාවකිනි. ධනවත් පවුලකට අයත් පද්මිනී අප මෙන් නොව විශදම් කළේ ඇඟටපතට නො දැනී නො මසුරුව ය. නොයෙක් විට ඇ කණ්ඩායමේ ම තේ මුදල ගෙව්වා ය. ගේට්ටුව අසල වෙළෙන්දිය වෙත කඩල, රටකපු හෝ වෙරළ අවිවාරු ගන්නට ගිය ඇය යමක් ගෙන අවට සිටි පුංචි ළමයින්ට බෙදා දුන් අවස්ථා මා දැක ඇත. සෙල්ලම් පිටියේ දී ද ඇය වටා එනු පිණිස පොරකන ළමයින් ගණන වැඩි නිසා අප එක පිලකට වැටුණේ කලාතුරකිනි. මේ හේතූන් නිසා කෙනෙකු සමඟ බලෙන් මෙන් ගොස් ඇසුරක් ඇති කර ගැනීම ස්වභාව කොට නොගත් මා හා පද්මිනී අතර මාරු වී ගෙන යන අතර මුහුණ බලා සිනාසීමට වැඩි ඇසුරක් මුල දී නො විය. ඇය උඩඟු ආචම්බර එකියකය යන හැඟීමක් මගේ යටි සිතේ තිබුණා දැ යි මම හරි හැටි නො දනිමි.

රිළඟ අවුරුද්දේ පද්මිනී අසමත් වුණා ය. අප දෙ දෙනා ම එසේ පූර්ව ජ්‍යෙෂ්ඨ පංතියට අයත් වූ නමුත් ඇය වැටුණේ වෙන ම කොටසකට ය. ඉතිහාසය පාඩමේ දී අපි මුණ ගැසුණෙමු. එද එකවර ම අප අතර යාළකමක් ඇති වුණේ නැත.

ඒ අවුරුද්දේ අතින් ලියා සඟරාවක් සකස් කිරීමට සිංහල සාහිත්‍ය සංගමය මගින් තීරණය කරන ලදී. සාහිත්‍ය ගුරුවරිය වූ සෝමලතා විජේමාන්න මෙනෙවියගේ අනුශාසකත්වය යටතේ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් පස් දෙනෙකුගෙන් යුත් සංස්කාරක මණ්ඩලයක් සඟරාව සකස් කිරීම සඳහා පත් කරනු ලැබී ය.

පද්මිනී සේනාරත්න හා මම ද එහි විමු. අනෙක් ති දෙනා ගුණපාල පෙරේරා, පී. ඩී. ජයසේකර සහ කිත්සිරි හපන්ගම ය.

සාහිත්‍ය සංගමයේ රැස්වීමක දී සංස්කාරක මණ්ඩලයේ කටයුතු සඳහා මේ නම් සුදුසු ය යි එක් ළමයකු විසින් යෝජනා කරනු ලැබුවේ විජේමාන්න ගුරුතුමියගේ උපදෙස් පරිදි බව පසු ව මට දැනගන්නට ලැබිණ. ගුණපාල හා ජයසේකර ඇත්ත වශයෙන් ම සාහිත්‍යය ගැන උනන්දුවක් දැක්වූ දක්ෂ ශිෂ්‍යයෝ දෙ දෙනෙකි. මා තුළ වැඩි විශේෂ දක්ෂකමක් නොවී ය. විත්‍ර ඇදීමටත් ලස්සණ අත් අකුරු ලිවීමටත් පුළුවන් වීම මගේ සුදුසුකම විය. පද්මිනී සහ කිත්සිරි තෝරා ගනු ලැබුවේ වෙනම ම හේතුවක් උඩ ය. ගැහැනු ළමයින් අතර පද්මිනීත් පිරිමි ළමයින් අතර කිත්සිරිත් බෙහෙවින් ජනප්‍රිය වූහ. ළමයින්ගෙන් සඟරාවට අවශ්‍ය ලිපි එකතු කර ගැනීමට ජනප්‍රියකම උදව්වකැයි ගුරුතුමිය තීරණය කළා ය.

යෝජකයාගේ නම් ලැයිස්තුවේ අන්තිමට ම මගේ නම කියැවෙනු ඇසෙත් ම තැති ගැනීමක් බඳු අත්දැකීමකට මම භාජනය වීමි. ශාලාවේ සියලු ඇස් මාවෙන යොමු වූයෙන් මම බිම බලා ගතිමි. මගේ මුහුණ රතු වන්නට ඇත. වගකීමක් පිරිනැමීමේ ගෙ!රවය බාර ගැනීමට හැම කෙනෙක් ම කැමැති ය. එය අනුන් විසින් තමන් පිළිගනු ලැබීමකි. තමන්ගේ දක්ෂකම තේරුම් ගැනීමකි. එහෙත් වගකීම ඉටු කරන්නට තමා සමත් වේ දැ යි බියක් කෙනෙකු තුළ පහළ වෙයි. මා වෙත ද ඒ හැඟීම ඇති විය. ඒ අතර ම පද්මිනී සේනාරත්න වැනි පොහොසත් දැරියකගේ ඇසුරට වැටෙන්නට වීම ගැන මා තුළ චකිතයක් විය.

පාසලේ නියමිත වේලාවෙන් පසු, විජේමාන්න ගුරුතුමියගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සඟරාවේ වැඩ කටයුතු කතා කර ගැනීමට එක් දවසක අපි පුස්තකාල කාමරයේ හමු වීමු. දීර්ඝ සාකච්ඡාවකින්

සසු ව, අමාරු ම කටයුත්ත වශයෙන් මට පෙනුණු කොටස තමා කර ගැනීමට අපි සමත් වීමු. එනම් නමක් තෝරා ගැනීම ය. අවසාන තීරණය වූයේ ‘කිරණ’ යන්නයි. මෙහිදී ‘අප’ ය යි සඳහන් කළත් ඇත්ත වශයෙන් කතාබහට හවුල් වූයේ අප හතර දෙනකු හා ගුරුතුමිය පමණකි. කිත්සිරි නිහඬ ව සිටියේය. සාකච්ඡාවේ තීරණයන් සටහන් කර ගැනීම බාර වූයේත් මට ය. අනෙක් අය කරන කතාබහට කන් දී සිටි කිත්සිරි සිනා යන යමක් මතු වුණු කළ අමාරුවෙන් ඒ සිනාවට හවුල් විය.

පිරිමි ළමයින්ගෙන් කිත්සිරි ද ගැහැනු ළමයින්ගෙන් පද්මිනී ද අත් පිටපත් එකතු කර මට බාර දිය යුතු ය. ඒවා සුදුසුකම් උඩ තෝරා කපා කොටා සකස් කළ යුත්තේ ගුරුතුමියගේ උපදෙස් පිට ගුණපාල හා ජයසේකර විසිනි. අනතුරුව තීරණය කරගන්නා අනුපිළිවෙළක් යටතේ අවශ්‍ය විත්‍ර හා සටහන් ද යොදා පිටපත් කර සඟරාව සකස් කළ යුතු ව තිබුණේ මව්විසිනි. ඒ නිසා මුල දී මට ඒ තරම් කරන්නට වැඩක් නැති බව පෙනිණි.

මුල් සාකච්ඡාව දවසේ විජේමාන්න මෙනෙවිය කෙසෙල් ගෙඩි හා තලගුළින් සහිත ව අපට තේ පැන් සංග්‍රහයක් ද කළා ය.

“මිස් අරමුදලක් පටන් ගන්න ඕනෑ. තේ වියදමට හෙම..... බඩගින්නෙන් මේව කරන්න බෑ.” පද්මිනී කීවා ය.

“ඔය ගොල්ල වගේ පෝසත්තු ඉදිද්දි මොටද ළමයෝ අරමුදල්?”

“මිස් අනිත් දවසෙ පද්මිනීගෙන් තේ.”

“ඇයි මම ? කිත්සිරිගෙන් අනිත් දවසෙ”

කිත්සිරිගේ මුහුණ රතු විය.

“එක දවසක් එක්කෙනෙක්.”

“එහෙනම් යෝජනා කරන එක්කෙනා අනිත් දවසෙ..... හරිනෙ ජයසේකර?”

“කාත්තා පක්ෂය ඉවර කළාම අපි ගේන්නම්.”

“එතකොට ඔය ගොල්ලගෙ වාරෙ එතකොට වැඩෙන් ඉවරවෙයි.”

පුස්තකාල කාමරයෙන් පිට වුණු මා නේවාසිකාගාරයට යන්නට හැරුණු කල,

“එන්න අපේ ක්ලාසෙකට ගිහිල්ල එන්න.” යි පද්මිනී මට කතා කළා ය. ඉහළ තට්ටුවේ එහා ම කෙළවරේ පද්මිනීගේ පංතිය වූ අතර අපගේ පංතිය තිබුණේ මැද හරියේ ය.

“ඔය ගොල්ලට නම් මොකද හොස්ටල් එකේ නෙ ඉන්නෙ..... මටත් හරි ආයයි හොස්ටල් එකට එන්න.”

මා සිනාසුණා මිස කිසිවක් කතා කළේ නැත.

“ඔයගොල්ලගෙ ගෙවල් ඇත ද?” ඇ යළිත් ඇසුවා ය. ඇය මගේ ගෙදර තොරතුරු විමසනැයි මම හිතයටින් කලබල වීම්.

“නෑ. හැකැල්ම පහක් විතර ඇති.”

පංතියට ගිය පද්මිනී ඩැස්කුව විවෘත කර එහි තිබුණු පොත් ගොනු කරන්නට වූවා ය.

“ඇයි පොත් ඔහොම දාල යන්නෙ ළමයි ගන්නෙ නැද්ද?”

“ඔය ගොල්ලගෙ පංතියෙ ඉන්නවද හොරු?”

“හිටියත් නැතත් මම නම් දාල යන්නෙ නෑ. පොත් නැති වෙනව කවුරු ගන්නවද මන්දා.”

“මොකක්ද අනේ ඔය පොතක් නැති වුණා කියල..... වටින පොත් නම් මමත් දාල යන්නෙ නෑ. මෙතැන නෑ රුපියල් පහකට වැඩි ගණනක එක පොතක්.”

ඇය පමණක් නොව එක පැත්තකට යන ළමයින් බොහෝ දෙනෙකු පයින් යන කල ගියේ ප්‍රධාන ගේට්ටුවෙන් නොව, පිට්ටනිය මැදින් ගොස් හරස් පාරකට වැටෙන තැන කම්බි වැටෙන් පැනීමෙනි. ප්‍රධාන ශාලාවේ ටික දුරක් ගිය තැන මිදුලට බසින ළමයින් මෙතැනින් යෑම නිසා පිට්ටනිය පැත්තකින් අඩිපාරක් වැටී තිබේ. එහි හැරෙන තැන දී,

“මියාට බොහොම ස්තුතියි..... චිට්ටේ” කී ඇ අඩි පාර දෙසට හැරුණා ය.

මම ඇසෙන නැසෙන හඬින් චේරියෝ යි කිමි.

පද්මිනී මඳ දුරක් ගිය තැන මම ආපසු හැරී බැලුවෙමි. ඒ චේලාවට ම ආපසු හැරී බැලූ ඇ අත ඔසවා වැනුවා ය. මම ද ඇයට අත වැනුවෙමි. කිත්පිරි, ජයසේකර හා ගුණපාල ද කොහේ දෝ සිට පැමිණ කම්බි වැටට ලං වෙමින් සිටියහ. බැහැරක ගිය සොහොයුරියක ගෙදර එන්නට ප්‍රමාදවීමේ දී ඇති විය හැකි අන්දමේ අනියත බියක් මා තුළ පහළ විය. පිරිමි ළමයින් ති දෙනා තමා හා එකතු වන තුරු ගාටන්නට වූ පද්මිනී අනතුරුව ඔවුන් හා කතා කරමින් එකට ගමනෙහි වැටුණා ය. කතා කරන්නට ඇත්තේ පද්මිනීත් ජයසේකරත් පමණක් විය යුතු බවක් මට සිහිණි.

ඒ සතර දෙනාගේ දිග සෙවණැලි පිට්ටනිය හරහා වැටී ඔවුනට ඉස්සර වී ගමන් කරන්නට විය. පිට්ටනිය සැදෑ හිරු රැසින් ආලෝකවත් වී තිබුණත් ගොඩනැගිලිවල සෙවණ නිසා මා ගමන් ගත් මඟ පැතිර ඇත්තේ අඳුරකි. මගේ හඳ තුළ පාඨවක් හටගත්තේ ය. මට ගෙදර මතක් විය. තුනී සංවේගයක් මගේ සිතට දැනෙන්නට පටන් ගත්තේ ඇයි දැයි මම නොදනිමි.

වැදගත් පුද්ගලයකු මුණ ගැසුණැයි හැඟීමක් පද්මිනී නිසා මට ඇති විය. ඇය හා ඇසුරක් ඇති කර ගැනීමේ අදහසකින් ආයාසයකින් මා පසු වූ බවක් මට මතක නැත. එවැනි ඇසුරක් ඇති වුණොත් හොඳ ය යි මගේ යටි සිත පතාගෙන සිටියා දැයි මම නොදනිමි. මා එදා නින්දට ගියේ ද වරින් වර ඇය පිළිබඳ මතක සිතෙහි නැගෙමින් තිබිය දී ය.

පසුව දා උදේ පාසල බලා පිටත් වූ මා තුළ බලපෑවේ බලාපොරොත්තු වීමට යමක් ඉදිරියේ ඇති බවට හැඟීමකි. මේ හැඟීම ගමන ඉක්මන් කරවන සුළු විය. උදේ පද්මිනී පංතියට ගියේ “මෝනිං” ය යි මගේ පිටට පහරක් ගසාගෙන ය. හිස හරවා මා දෙස සිනාසෙමින් ගිය ඇය වෙත එල්ල වුණු මගේ ඇස් ඒ රූපයේ හැඩ බලන්නට වූයෙන් “මෝනිං” ය යි පිළිතුරක් දීමට මට අමතක විය.

ගැහැනු ළමයින් හා පිරිමි ළමයින් සඳහා වෙන් වුණු මාතෘකා මම කඩදාසි තීරු දෙකක ලියා එකක් පද්මිනීට දුන්නෙමි.

“ඕක කිත්සිරිට ද?”

“ඔව්..... එන්න ඒක දීල එන්න”

ඒ විවේක වේලාව යි. අප පහළට බසින අතර පද්මිනී මා අතින් ලැයිස්තුව ගෙන, යන ගමන් ම කියවන්නට වූවා ය.

අතින් ගෙන කොරිඩෝව දිගේ යන කල ඇත කිත්සිරි තවත් කණ්ඩායමක් සමග හිමින්හිමින් ඇදෙනු අපි දුටුවෙමු. “අන්න යනව..... යමු ඉක්මනට.” යි කී ඇ අධිය ඉක්මන් කළා ය. මම ඇය පස්සේ වැටුණෙමි.

“ඒ-යි කිත්සිරි!” පද්මිනී කෑ ගෑ හඬ ඇසි ආපසු බැලූ ඔහු විධානයක් ලද කලෙක මෙන් නතර විය. නම් ලැයිස්තුව ඔහුට දෙන ලද්දේ පද්මිනී විසිනි.

“ඔන්න ලැයිස්තුව..... ඔය මාතෘකා අදම දෙන්න.”

කිත්සිරිගේ මුහුණ රතු විය. ඔහු උත්සාහයෙන් සිනාසුණේ ය

“ඔය ගොල්ල කොහෙද යන්න?”

“ටක් එකට.”

“අපිටත් තේ අරන් දෙන්න..... එන්න කුසුම් අද පිනක්.....”

ඔහු සිනාසුණා මිස කතා කළේ නැත. ඔහුට වුවමනා කළේ මිතුරන් අතර රැකවරණ ලැබීමට ය යි මට සිතිණි.

“පද්මි අපි යමු.”

“ඉන්න-කෝ” පද්මිනී ඔහුට ඇඟිල්ල උරුක් කළාය. අපි පිරිමි ළමයින්ට ඉස්සර වීමු. ඔවුන්ගේ සිනා හඬක් අපට ඇසිණි. පද්මිනී ආපසු හැරී බැලුවා ය. සිනා හඬ අලුත් විය.

ලිපි බාර දීමට දෙසතියක් කල් දෙන ලදී. දවස් දහයකට පසු ව “මොකුත් ලැබුණා දැ” යි ගුරුතුමිය මගෙන් ප්‍රශ්න කරන විට

මා වෙත තිබුණේ ජයසේකරගේ හා නන්දාගේ සාහිත්‍ය ලිපි දෙකකුත් ගුණපාලගේ කෙටි කතාවකුත් පමණි.

“ඔය විදියට බෑ. කිත්සිරිටයි පද්මිනීටයි ඇඟිල්ලෙන් ඇතල මතක් කරල ඕක කරව ගන්න ඕනෑ” යි ගුරුතුමිය මට වෙත ම කීවා ය. මම ඒ බව පද්මිනීට කීවෙමි. දෙ තොල් උල් කර උඩට හුස්ම ඇද ගත් ඇ තමාට ම වොකු කීපයක් ඇත ගත්තා ය.

“හැමදාම හිතාගෙන එන්න - හැමදාම මතක නැති වෙන්න. අද යමු විවේක වෙලාවෙ රවුමක් - කෙල්ලන්ට මතක් කර ගෙන.”

අපි දෙ දෙනා ම රවුමක් ගොස් හමු වූ අයට ලිපි ගැන මතක් කළෙමු. කිත්සිරිට ද එසේ කරන ලෙස කියන ලදී.

දෙ සතියකින් නැවත සංස්කාරක මණ්ඩලය රැස් වන විට පද්මිනී හා මා හා අතර සෑහෙන ප්‍රමාණයකට හඳුකමක් ඇති වී තිබිණි. ඉතිහාසය හා ස්වස්ථතාව පාඩම්වල දී අපට එක ම පංති කාමරයක එක් වීමට ලැබුණු කල ඇය වාඩි වූයේ මා අසල ය. සඟරාවේ වැඩට අප මුලින් හමු වූ දා සිට ම විවේක වෙලාවට ඇ මා සොයාගෙන ආවා ය. තේ බොන්නට පහළට ගියේ එකට ය. ඇය මගේ අත අල්ලා ගෙන යෑම පුරුද්දක් විය. කෙළි බිමේ දී ළමයි පද්මිනීගේ පැත්ත ගන්නට පොර කෑවෝ ය. කලින් මා කිසි දිනෙක එසේ කර නැත. ඇසුර පටන් ගත් පසු ඇ මා තමාගේ පිලට ගත්තා ය.

“අනේ කුසුම් මම පද්මිනීගේ පැත්තට යන්නම්..... ඔයා යන්න අර පැත්තට” යි දැරියක කියන විට මගේ අතින් ඇද කරට අත දමමින් පද්මිනී,

“බෑ බෑ. ඒකි මට ඕනෑ.” යි කීවා ය.

5

ව ජේමාන්ත ගුරුතුමිය ලැබී තිබුණු ලිපි පෙරළා බලා, “මෙයින් ගන්න පුළුවන් ඒවා කීපයක් තියෙනවා.” යි කීවා ය. අනතුරුව ඇය එක ලිපියක් තෝරා හරි වැරදි ලකුණු කරන අන්දම කියා දෙන්නට වූවා ය. එතුමිය රතු හින්තෙන් හරි වැරදි සටහන් කරගෙන ගිය අතර ජයසේකර හා ගුණපාල පිටුපසින් සිටගෙන කර පොවා යමක් ඉගෙන ගැනීමේ උනන්දුව රැගත් ඇසින් බලා සිටිය හ.

“තව සුමානයයි කල් දෙන්නෙන. අනිත් දවසට කොහොම හරි ලිපි එකතු කරල ඉවර කර ගන්න ඕනෑ. කිත්සිරි ඇහුනණද? විරික්කල හරි යන්නෙ නෑ පද්මිනි.”

“සිංහල සඟරාවක් නියා මිස්, පද්මිනි උනන්දුවක් නෑ.”

“අන්න භාෂා බේදයක් ගෙනාව ගුණපාල ඒකටත්.” ඇ රවා ඒ ඉක්මනින් ම සිනාවක් ඇති ව කීවා ය.

එදා තේ පැන් සංග්‍රහය පද්මිනි ගෙනි. අප තේ බීමේ තමා විශ්ව විද්‍යාලයයේ සිටිය දී සඟරාවක වැඩ කළ අන්දම ගැන ගුරුතුමිය කළ විස්තරයට සවන් දෙමිනි. විශ්ව විද්‍යාලයයට ඇතුළු වීමේ අලුත් ආභාවක් මා තුළ උපන්නේ ය. නිමල් සිහිපත් වුණා දැයි කීමට මට මතක නැත.

“අද මගේ තේ වාරෙ.....” ඊළඟ සාකච්ඡාව දා මම පද්මිනිට කීවෙමි.

“ඇයි ඔයා?”

“එදා ඔයා ගෙනාව..... මිස් මුලින් ගෙනාව. ඊළඟට මම.”

“අර කොල්ලන්ගෙ ගොං කතාවට ඔයා රැවටුණා ද? දැන් සඟරාවේ බර වැඩ වික වැටෙන්නෙත් ඔයාට. තව තේත් අරන් දෙන්න..... අද අපි අල්ලමු කිත්සිරි.”

“මතකද එදා කවිත් ඉල්ලලත්?”

“ඒ-එදා..... ඒකා මහ ලැජ්ජකාරය.....”

“පව් අනේ..... මම ගේන්නම් අද.”

“මොකද පව්..... ඔයා නිකා ඉන්න”

සඟරාවේ සාකච්ඡාවට යන්නට කලින් පඩි පෙළ මුල දී අපට කිත්සිරි හමු විය. ඔහු සිනාසී බිම බලා ගත්තේ ය. පද්මිනී මට වැළඹිවෙත් ඇන්නා ය.

“කිත්සිරි අද ඔයාගෙන් තේ.”

“අර ළමයගෙන් අද.”

“බලා ඉන්න එයා දෙනකල්..... ඔයා අද”

“පස්සෙන ඒ.”

“පාස්සල හරියන්නෙ නෑ. දැන්ම කියන්න ඕනෑ ඕඩර්ස් දෙන්න.”

ඔහු විළියෙන් සිනාසුණා මිස කතා කළේ නැත.

“බැරිද මන්න.....? බැරිනම් කියන්න අපි ජයසේකරට හරි ගුණපාලට හරි කියනව.”

ඔහු අපට ඉස්සර වී යන්නට ගියේ ය.

“කොල්ලන්ට ලැජ්ජයි ඔහොම කිව්වම..... බලන්න අද කේක් කන්න ලැබෙයි..... දැන් ඔය යන්නෙ හරි මොකක්ද එකකින්. ගේන්නත් ලැජ්ජයි රැවටුණා කියලා අපි හිතාවෙනවට. නොගෙනාවොත් අපි කරහ වෙනවටත් බයයි.”

“පව්!”

“කෙහෙල් මල! සිගරට් බිල පුව්වන සල්ලි.”

“මම හිතන්නෙ නෑ කිත්සිරි සිගරට් බොනව කියලා. ඒ ළමය හොඳ ළමයෙක්.....”

“ඕකුන් කොයිකත් එකයි. බොනව ඇති. විවේක වේලාවට එළියට ගිහිල්ල ආවම ළගින් යන්න බෑ සිගරට් ගදේ.”

“මටත් පෙන්නන්න බෑ ජරාව.”

මට නිමල් මතක් විය. ඔහු තවමත් සිගරට් බොනවා ඇද්ද? මිලඟ ලිපියෙන් විමසිය යුතු ය.

අපි කතාවක් නැති ව පියවර ගණනක් ගියෙමු.

“කිත්සිරි හරි හැඩයි.....නේ.....?”

“වැරද්දක් නෑ ඉතින්..... හොඳයි.”

“බලන්නකො නාහෙ - කට හරි ස්විට්.....නිකට?”

අපි එදා කිත්සිරි ගණනේ තේ බිච්චෙමු. වරින් වර පද්මිනී මගේ කණට කර ඔහු දෙස බලා වෙන යමක් බොරුවට කීවා ය. අපි දෙ දෙනා ම හඬ නගා සිනාසුණෙමු.

“මොකද මේ දෙන්නගෙ මුකුළුව?”

“මොකුත් නෑ මිස්.”

“පේනව ඒ බව.”

අප සිනාසෙන්නේ තමාට ය යි සිනා කිත්සිරිගේ මුහුණ ලජ්ජාවෙන් පාට විය.

විජේමාන්න ගුරුතුමිය සඟරාව සකස් කිරීමේ වැඩ සම්පූර්ණයෙන් ම වාගේ අපට ම බාර කර ඇත් වූවා ය. එය කර ඇරිමක් නොවී ය. කාර්යයෙහි සම්පූර්ණ වගකීම අප ම බාරගෙන තමන්ගේ වැඩකැයි වුවමනාවෙන් කරගෙන යනු පිණිස හොඳ හිතීන් ම කළ එකකි.

සඟරාවේ වැඩට මුණ ගැසුණු අපි ඇතැම් විට ඉන් බාහිර ඕපාද්‍රව්‍යයෙහි ද යෙදුණෙමු. ජයසේකර හා ගුණපාල මෙන් කිත්සිරි අප ඉදිරියේ කතාවට ආවේ නැත.

“කිත්සිරිගෙ වචන හරි ගණන්.” මෙවැනි එක් අවස්ථාවක පද්මිනී කීවා ය.

“ඒ ළමය අද්වකත් කෙනෙක් වෙන්න ඉන්නේ.”

“අද්වකක් කෙනෙක් වෙන්න කතා කරල පුරුදු වෙන්න එපායැ.”

“කිත්සිරි ඔයගොල්ලට බයයි.”

“ඇයි අපිට බය, අපි බිල්ලො යැ?”

“බය නැද්ද..... රේල් පාරෙ බුදිය ගන්න වගෙ තමයි ගැනියෙකුට අහුවුණා ම. හරි භයානකයි.”

“ආප්-ඕයි ඔව්..... කවිද දන්නෙ නෑ භයානක..... අපි දන්නව ඔයගොල්ලන්ගෙ හැටි.”

“අත්දැකීමෙන් ද දන්නෙ.....?”

“වල් කතා කියන්න එපා. ජයසේකර මහ නරකයි.”

“මොකක්ද වල් කතාව.....?”

“මම උඹලට කියා දෙනව මේ පොඩි කෙල්ල නොහිටිය නම්.”

“පොඩි කෙල්ල.....? අ-නේ එන්න වඩාගන්න.”

“නෑ අනේ ඒකි මගෙ නංගි වගෙ. මම ආදරෙයි. හොඳ කෙල්ල!” පද්මිනී පිට හරහා අත දමා මා තමා වෙත ඇද ගනිමින් කීවා ය.

“කුසුම් දැන් පද්මිගෙ බොඩිගාඩ්.”

“නෑ ආර්ටර්.”

“කෑඩ්” ය යි කියමින් පද්මිනී එසේ පැවසූ ජයසේකර ගේ පිටට මිට මොළවා ගසමින් මගේ අතින් අල්ලාගෙන අසුනෙන් නැගිට සිටි කල, මම ද, ලිපි සහිත ෆයිල් එක අතට ගනිමින් කාමරයෙන් පිට විමට නැගිට ගනිමි.

සඟරාවේ වැඩ කටයුතු සඳහා සවස් වරුවට අප අතර පැවැති සාකච්ඡා බොහෝ විට ජයසේකර හා ගුණපාල අතර උණුසුම් විවාදයක් බවට ද පත් විය.

“තිදහස් ලංකාව” යන නමින් ලිපියක් ජයසේකර විසින් ලියා තිබිණි.

“මේ බොරුනෙ - කවිද කියන්නෙ ලංකාව නිදහස් කියල?”
ගුණපාල සාවිඥ ලෙස ඇසී ය.

“1948 ගත්තෙ මොකද්ද.....?”

“ලේ නොසොල්වා ගන්න නිසා ගුණපාලට අගේ නෑ.”

“ලංකාව තවමත් රැණනට යටයි. අපි තවමත් පොදු රාජ්‍ය
මණ්ඩලයෙ ඉන්නෙ.”

“ඒ අපේ කැමැත්තෙන්! අපිට ඕනෑ වෙලාවක
සමූහාණ්ඩුවක් වෙන්න පුළුවනි.”

“හිතන තරම් ලේසි නෑ. අපේ පාර්ලිමේන්තුවෙ ඕනෑ
පනතක් අවලංගු කරන්න රැණනට පුළුවනි.”

අපි මදක් නිහඬ විමු.

“චතු වික තාමත් සුද්දන්ට අයිතියි. වෙළඳාම බැංකු උන්ගෙ
අතේ. පිටකොටුව බෝරකාරයින්ගෙ. මේ රටේ පරිපාලනය
හීනිය සේරම පරණ යටත් විජිත ක්‍රමයටයි. නිලධාරී
ක්‍රමය.....”

“එංගලන්තෙ නීතිය සාධාරණ නිසා අපිත් අනුගමනය
කරනව ඒක.....”

“මොකක්ද කුසුම් මේ නීතියෙ තියෙන සාධාරණකම.....?
මිනියක් මරල අපරාධ කරල සල්ලි තියනව නම් බේරුණැකි.
නීතිය සාධාරණ නම් ඕනෑ දුප්පතකුට සල්ලි නැතුව තමන්ගෙ
අසාධාරණයක් අධිකරණයට කියල විසඳ ගන්න පුළුවන්කම
තියෙන්න ඕනෑ.”

“ඒ කොහොම වුණත් ලංකාව නිදහස් නෑ කියල කියන්න
බෑ. ආර්ථික නිදහස නෑ. ඒක මම ලිපියෙ විස්තර කරනව.....”

“ආර්ථික දියුණුව ඇති කර ගන්න එක ක්‍රමයක් ජයේ
යෝජනා කරන්නෙ විදේශ අරමුදල් මේ රටේ යෙදවීම.”

“ඇයි වැරද්ද.....? ලෝකයෙ බොහොම රටවල් දියුණු වෙලා
තියෙනව ඒ විදියට.....”

“ඔව් ඇමෙරිකාව, එංගලන්ත, බටහිර ජර්මනිය වගේ රටවල කොමියුනිස්ත කාරයෝ ලංකාව වගේ දූප්පත් රටවල ව්‍යාපාර පටන් ගෙන දියුණු වෙලා තියෙනව. පිට රටවල ධනවතුන්ට ලංකාවේ ව්‍යාපාර පටන් ගන්න දෙනව කියන්නේ ආර්ථික නිදහසක් නෙවි. ආර්ථික වහල්කමක්. උන් අපේ රටේ ව්‍යාපාර කරල ලාබය අරගෙන යයි. මේ රටේ ව්‍යාපාරිකයන්ගේ බඩටත් වදිනව.....”

“පද්මිලගෙ තාත්තගෙ ව්‍යාපාරවලටත් වදියි.....”

“අනේ ඒකට කමක් නෑ. කරුණාකරල අපි ගහගන්නේ නැතුව වෙන කතාවක් කරමු.” මෙතෙක් නිහඬ ව සිටි පද්මිනී කීවා ය.

“ඒක තමයි තත්වය. අපේ රටේ කරුණ පරම්පරාවට අපේ නිදහස ගැන කතා කරන්න ඕනෑ නැති කරමට අපේ නිදහස් සටන අමතක වෙලා තියෙනව. නිදහස නැති එක වෙනම එකක්. නිදහස් නොවී රටක් නිදහස් ය කියල හිතාගෙන ඉන්න එක ඊට වැඩිය හයානකයි.....”

“නෑ නෑ ගුණපාල මමත් ලැස්තියි. සටන පටන් ගනිමු.....”

“සටන පටන් ගත්තම පද්මිල හිටි අනිත් පැත්තෙ.....”

“මම කිත්සිරි ඉන්න පැත්තෙ.”

“සටන් ඕනෑ කළේ ඉස්සර. දැන් ඡන්ද බලයෙන් අපිට ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කරල ඕනෑ එකක් කළැකි.” ජයසේකර යළි කතාව අනෙක් අතට ගත්තේ ය.

“පුළුවනි කටිත්. සටනක් ඕනෑ වෙයිද නැද්ද බලන්න පුළුවනි වතු ටික බැංකු ටික සුද්දන්ගෙන් ගන්න ගිය දාට. උන් නිකම් ඕව දිල යයි ද කියල බලන්න පුළුවනි. අපේ බුරුවො තවම රැණනගෙ පින්තුරෙ ගෙදර ගහගෙන දුම් අල්ලනව. ජාතික හැඟීමක් කියල දෙයක් නෑ.....”

“හොඳයි ඔයා කියන විදියට අපි රැණනට යටත් නම් ඇයි රැණනගෙ පින්තුරෙ ගහගෙන හිටියම.....?”

“පද්මිනී ඒක ඔලුව උඩ තියාගෙන හිටියත් මට කමක් නෑ, මම කියන්නෙ රැණනයි එයාගෙ ආණ්ඩුවයි උන්ගෙ රටයි තවමත් අපේ හතුරන් බව තේරුම් ගෙන එයින් මිදෙන්න උත්සාහ කරන්න ඕනෑ. ජාතික නිදහස දිනා ගන්න කැප්පෙට්පොළල පවත් ගත්ත සටන ඉවර නැති බව තේරුම් ගෙන ඒක ජය ගන්න වැඩ කරන්න ඕනෑ”

“අසව්! අසව්!”

“ගුණපාල ලබන සැරේ පාර්ලිමේන්තුවට යවමු.”

“මට ඕනෑ කමක් නෑ. මේ පාර්ලිමේන්තු ක්‍රමය ගැන මගෙ විශ්වාසයකුත් නෑ.”

“ඔයා කියන්නෙ ඒකාධිපති ක්‍රමය හොඳයි කියලද.....?”

“මම ජයේ වගේ බුරුවෙක් යැ එහෙම කියන්න.....? පාර්ලිමේන්තුව මොන අනපනත් සම්මත කළත් ඒව ක්‍රියාත්මක කරන්නෙ නිලධාරී ක්‍රමය මගින්. ඒ නිලධාරී ක්‍රමය, භාණ්ඩාගාරය සුද්දන්ගෙ අයිතිවාසිකම් රකින්න උන් සකස් කළ ඒව මිසක් මහජනයාගෙ යහපතට හැදුණු ඒව නෙව්. අන්න ඒ පරිපාලන ක්‍රමය කඩල මහජන පරිපාලන සේවයක් හදන්න ඕනෑ එකයි මම කියන තවත් කරුණක් අපිට තාම නිදහස නෑ කියල.....”

“ඔය ලමයින්ට වගෙ අපිට රැ වෙන කල් මෙතන ඉන්න බෑ. ඇහුණ ද.....? ඊළඟට තියෙන ලිපිය ගැන කතා කරමු.”

“පොඩ්ඩක් ඉන්න කුසුම්. තව ටිකකින් මුත් දෙන්න ගහ ගනියි. අපි ටිකක් අවුස්සල දාමු.....” පද්මිනී මගේ කණට කර කීවා ය. අපි දෙ දෙනා ම සිනාසුණෙමු.

සිරිත් පරිදි පද්මිනීගේ පොත් රැගෙන එනු පිණිස මම ඇයගේ පාළුවට පංතියට ගියෙමි. වෙනදා මෙසේ එන අතරමඟ ඇය කළේ පිරිමි ළමයින් සමඟ කළ කතාවේ දී මතු වුණු යමක් මතක් කර ඔවුනට තව තවත් සිනාසීමයි.

“ගොන් බදින කණු!” ඇතැම් විට ඇය කොක්හඩ ලා සිනාසී කීවාය.

“පව් අනේ. එහෙම කියන්න එපා! ඒ ළමයි හොඳ ළමයි.....”

“හොඳ තමයි. ඒ වුණාට මෝඩයි.”

“ඉස්කෝලෙම ඉන්න දක්ෂ ළමයි.”

“ඒ ඉගෙන ගන්න..... ඔයාට ඕව කියල තරක් කරන්න මං කැමති නෑ” යි ඇ මනමාල සිනාවක් ද ඇති ව කීවා ය. නොදන්නා දෙයක් දැන ගැනීමේ තහනම් කුහුලක් මා තුළ ඇති විය.

“මොකක්ද අනේ!”

“බොරුවට ළමයෝ මම කීව්වෙ. හරි හොඳ කොල්ලො.....”

මගේ මෝඩකමක් එළි විණැයි මම ලජ්ජාවට පත්විමි.

“ගුණපාල හොඳ ළමය.” එදා සාකච්ඡාව හමාර කර පංතියට යන අතරමග දී පද්මිනී කීවා ය.

“ඔයත් දේශපාලනයට කැමති ද.....?”

“ඒක නෙව්. ඒ ළමය මොකක් හරි අලුත් මතයක් දානව. අරය හරි ගොන්ස්. මිස් කියන එකම ඒ වචනම ණයට අරගෙන පිරිමි කටකින් කියනව..... ඔයා දන්නවද ඔවුන් ඔය තරම් කතා කරන්නෙ අපිට ජේන්න.....”

“ගුණපාල නම් නිතරම ඔහොමයි.....”

“ජයසේකර.....? එයාගෙ හිතේ ඔහොම කතා කළාම එයා මහ ලොක්කෙක් විදියට අපි හිතයි කියල..... ඔයා දන්නෙ නෑ මාත් එක්කල කියන ගොන් කතා.” අපි දෙදෙනා ම සිනාසුණෙමු. “දැන් ඔන්න බලා ඉන්න..... මම යනකොට හරියට මගදි මුණ ගැහෙන්න එනව..... ජයසේකරට තනියම එන්නත් බයයි..... අනිත් දෙන්නත් කදේ දාගෙන එනව. උන් කතා කරන්නෙත් නෑ. මෙයා ඉතින් මට ඇහෙන්න කයිවාරුව..... ගගේ නාන්න ගිය හැටි. මිනිස්සුන්ට ගහපු හැටි. ඔන්න ඕව!”

“කිත්සිරි හරි ලැජ්ජකාරය.....”

“කිත්සිරි ලැජ්ජයි..... ගුණපාල ලැජ්ජ නෑ. නමුත් මිනිහට ඕනෑ නෑ ගැනු ළමයින් එක්ක කතා කරන්න.....”

මා සමඟ පිරිමි ළමයින් සමච්චලයට පත්කර මොහොතකට පසුව ඔවුන් හමු වූ කල පද්මිනී කතා කළේ සුහද ලීලාවෙනි. ඇදුමයන්තිය මෙන් පිරිමි ළමයින්ගේ ඇඟට කඩා පැත්තේ නැත. මුණට හොඳට කතාකර නැති තැන සිනාසුණා ය. එය කළේ ද ද්වේශයකින් නොව විනෝදය සඳහා පමණකැයි මම සිතමි.

අත් පිටපත් සකස් කර අවසානයේ මගේ බර වැඩ කොටස ආරම්භ විය. ඒවා අනුපිළිවෙලින් ඇතුළත් විය යුතු ක්‍රමය තීරණය වීමෙන් පසුව ගුරුතුමිය ඒ ඒ ලිපිය සමඟ යා යුතු සටහන් හා චිත්‍ර ද මාතෘකා පාඨ ද ඇදීම ගැන මට උපදෙස් දුන්නා ය. විවිධත්වයක් ගෙන දෙනු පිණිස සමහර ලිපි තීරු වශයෙන් ලියන්නටත් සමහරක් දෙ පැත්තෙන් ඉඩ තබා ලියන්නටත් කියා දුන් ඇතවත් නොයෙක් කරුණු ගැන අවශ්‍ය උපදෙස් දුන්නා ය. ශිෂ්‍ය නිවාසයට වඩා සඟරාවේ වැඩට පංති කාමරයේ විවේකයක් හා නිසංසල බවක් විය. ක්‍රීඩා, උඩරට නැටුම් හා රැස්වීම් ආදී බාහිර කටයුතු සඳහා හෝ අමතර පාඩම් සඳහා හෝ ඉහළ පංතිවල ශිෂ්‍යාවන් සවස් වරුවට නතර වූ අවස්ථාවල පංති කාමරයට වී සඟරාවේ වැඩ කිරීමට පුළුවන් බව මම ගුරුතුමියට කීවෙමි. ඒ අනුව සවස නේවාසිකාගාරයෙන් පිට ව සිටීමට මට අවසර ලබා ගත හැකි විය. වැඩිපුර වැඩක් නොතිබුණත් මේ සියලු දිනයන්හි පද්මිනී ද මගේ තනිවට නතර වුණා ය. ඇය ගෙදර ගියේ තව දුරටත් පාසලේ රැඳී සිටින්නට බැරි ම තැනක දී ය යි මට සිතිණි.

පිට්ටනියක් අවටත් හොඳින් පෙනෙන තැනක් වැඩ කිරීම සඳහා අපි තෝරා ගතිමු.

“මම අත් පිටපත කියවන්නම් ඔයා ලියන්න.” යි මුල දී ම පද්මිනී යෝජනා කළා ය.

“කැමැත්තක්..... මට බලාගෙන ලියන්නත් පුළුවනි..... මේ සමහරක් ඔයාට කියවන්න පුළුවන් ද දන්නෙ නෑ.....”

“ඒකත් ඇත්ත. අනිත් පාර වැරදුණොත් අපරාදෙ ඔයයි අහු වෙන්නෙ..... ඉතින් මට කරන්න වැඩකුක් එපා යැ.....”

මා සිනාසුණා මිස කතා කළේ නැත.

“හරි ලස්සණයි අනේ ඔයාගෙ අකුරු. මුතු වගේ.....” මගේ උරහිසට උඩින් කර පොවා බලා ඇ කීවා ය. “මට ඉරිසියත් හිතෙනවා..... ඔයාට තනි ද මම පහළට ගිහිල්ල එන්න.....?”

“යන්න.”

පද්මිනී පහළට ගියා ය. ඇය පැය කාලකට පමණ පසු ව ආපසු ආවේ මාරක කතා පොත් දෙකක් ද රැගෙන ය.

“ඔය තරම් ඉක්මනට කොයින්ද පොත් සොයා ගත්තෙ.....?”

“ඕකත් වැඩක් ද ? කොල්ලෙකුට කිව්වම බෙල්ල කඩාගෙන හරි හොයල දෙනවා. කිත්සිරිට කියල හොස්ටල් එකේ ළමයකුගෙන් ගෙන්න ගත්ත.....”

පිටු කීපයක් ලියා හමාර කළ පසු මගේ අත රිදෙන්නට විය. පද්මිනී භාවනාවක යෙදුණු තැනැත්තියක මෙන් පොත කියවමින් සිටියා ය. මම විනාඩි දෙකක් තුනක් ඇයගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියෙමි. උදේ පාසලට පැමිණ බොහෝ වේලාවකට පසුව ඇයගේ මුහුණ තරමක් වෙහෙස වූ ගතියකින් පෙනිණි. උඩු තොල මත හීන් ඩා බිඳ පෙළක් මතු වී තිබිණි. උදේ කාලයට දක්නට නැති වෙන ම සුන්දරත්වයක් ඇයගේ මුහුණේ ඇතැයි මට හැඟී ගියේ ය. ඉන් පෙර මිතුරියක ගැන ඇති වී නොතිබුණු දැඩි ඇල්මක් සහ සෙනෙහසක් පද්මිනී කෙරෙහි මා තුළ උපදින්නට විය. පොතෙහි එක කොළයක් අවසන් කර පෙරළන අවසරයෙන් ඇයගේ නෙක් මගේ නෙත් හා හදිසියේ ගැටිණි. මා තමා වෙත බලා සිටින බව දුටු ඇ බැල්ම ආපසු පොත වෙත නොයවා මගේ මුහුණ බලා සිනාසුණා ය. මොහොතක දී ඇයගේ සිනාව පහ වී ගියේ ය. බියකට සමාන හැඟීමක් සිනාවෙන් තොර ඒ මුහුණ දුටු කළ මට ඇති විය.

“පොත රසවත් වගෙ.....?”

“ඔව් අනේ..... බිම තියන්න හිත නෑ. හැබැයි හරි හයානකයි..... මළ මිනියක් නැගිටල මිනීමරුව පස්සෙ යන

කතාවක්.....” ඇ සිනාසී කීවා ය. “ඊට නම් කියවන්නක් බයයි.”

“ඊට නිදාගන්න ගියාම මතක් වෙයි.....”

“ඔව් අනේ. ඒක හරි වැඩක්..... දවාලට අවතාර ගැන කතා කරල හරි පොතක් කියවල හරි ගියා ම හරියට ඊටමයි මතක් වෙන්නෙ.....”

“ඒක හැටියක්. වැඩි දෙනෙකුට එහෙමයි. කතාවට වැටුණොත් ඔයාගෙ පොත කියවන්න ලැබෙන්නෙ නෑ.....”

“ඇයි ඔයාගෙ වැඩේ.....?”

“ටිකක් අත රිදෙන නියා නතර කළා.”

“ඔව්. දිගටම ලියන්න යන්න එපා. ඔයාගෙ ඉස්කෝලෙ වැඩත් තියනව. ඔය කෙහෙල්මලම කර ගහගෙන බෑ.....”

“ඒක ඇත්ත.”

“ඒත් ඔයා වැඩට දක්ෂෙන.....?”

“කවීද කියන්නෙ.....?”

“කවිරුත් කියන්නෙ.....”

“මා ගැන කවිරුත් කතා වෙන්නෙ නෑ.”

“ඒ කෙල්ලො ඉරිසියාවට ඔයාගෙ මුණට කියන්නෙ නෑ. හොරෙන් හොරෙන් කතා වෙනව..... සමහරෙක් කියනව ඔයා හරි ආඩම්බරයි කියල.”

“මම...? මගෙ ඇති ආඩම්බරකමක් නෑ.....”

“ඒ ඔයා වැඩිය කෙල්ලොත් එක්කල කතා බහක් ආශ්‍රයක් නෑ නෙ..... ඒකයි.”

“මම මගෙ පාඩුවෙ ඉන්නව.....”

“ඒක හොඳයි. ඔයාට ලස්සණට අඳින්නත් පුළුවනි. නෙ.....?”

“ටිකක් පුළුවනි.....”

අපි තවත් විනාඩි කීපයක් ඕපාදූප කතා කළෙමු.

“යමුද පහළට ගිහිල්ල එන්න.....” යි අනතුරුව ඇ කීවා ය.

අප පහළට ගියේ සිරිත් පරිදි ඇය මගේ අත අල්ලාගෙන ය. ලෙන්ගතුකමක හැඟීමක් ඇයගේ පහසින් මා තුළ ඇති විය. ලිඳ වෙත ගිය අපි වතුර බී යළි පංතියට ගියෙමු.

මා සඟරාවේ වැඩ කරන අතර සමහර විට පද්මිනී පොත කියවීම නතර කර,

“මම ටිකක් සෙල්ලම් කරල එන්න දැ.....?” ඇසුවා ය.

“යන්න. කමක් නෑ.....”

“ඔයා තරහ නෑනෙ.....” යි ඇය නැගිට ගියේ මගේ පිට අත හා සිනාසෙමිනි. ඇය තරප්පු පෙළ බැස නො පෙනී යන තුරු ම මම බලා සිටියෙමි. විනාඩි දෙකකට පමණ පසු ඇය පිට්ටනිය දිගේ ගොස් එහි සෙල්ලම් කරමින් සිටි දැරියන් පිරිස සමඟ හවුල් වන තුරුත් මගේ පෑන යළි කඩදාසි මත නො තැබිණි. දුවගෙන ගොස් ඇයගේ ඇඟේ එල්ලෙන ආශාවක් මට ඇති විය.

මින් පසු බොහෝ දිනවල මා සඟරාව ලියන අතර පද්මිනී සෙල්ලම් කිරීමට ගියා ය. එහෙත් වරින්වර දුවගෙනැවිත් මට යමක් කියා හෝ මගෙන් යමක් විමසා හෝ යන්නට ඇ අමතක කළේ නැත. තවත් සමහර අවස්ථාවක පැයක් දෙකක් ලිවීමෙන් වෙහෙස වුණු මම ඇයන් සමඟ සෙල්ලම් කළෙමි. එවැනි දිනවලට මම නේවාසිකාගාරයට යන්නට පළමු ලිඳ වෙත ගොස් ඇය මුහුණ සෝදන තුරු ළඟ සිටියෙමි.

උඩු මහලේ පංති කාමරයේ සිට බලන කල වෙල් තීරය ඇඳ වෙව් ඇතට විහිද යන සැටි ගස් අතරින් පෙනෙයි. ඉන් ඔබ තේ පඳුරින් යුත් පුංචි කඳු වැටියට සැඳෑ හිරුඳස් කදිමට වැටී තිබේ. පිටුපා සිටින පැත්ත දෙස හැරී බැලුවොත් මට පෙනෙන්නේ නගරයේ කඩසාප්පු හා ගෙවල වහල ය. තැනක දෙකක මහ මඟ ද බලා ගත හැකි ය. වැඩ කර වෙහෙස වූ බොහෝ විට මම

ආශාවෙන් බලා සිටියේ තුරු වදුළු, වෙල හා ඇත කඳු ගැට දෙස ය. පිටිටතියේ සෙල්ලම් කරන දැරියන් උස් හඬින් කළ සිනාව හා කතාව ඇසුණත් ඉන් ඔබ අමුතු ලෝකයක් මෙන් මට පෙනුණු සුන්දර ගම්මානයේ නිශ්චලතාව දෙස බලා සිටීමට බාධාවක් නොවී ය. සඟරාවේ වැඩ නතර කර මේ දර්ශනය සිතුවම් කරන්නට ඇත්නම් ය යි මට නොයෙක් වර සිතීමි.

“සඟරාවට පත්වුණාට පස්සෙ කිත්සිරියි, ජයසේකරයි, ගුණපාලයි ඉස්සරට වැඩිය යාළයි. කදේ වැටිලි.....” එක් සැත්දෑවක පොත්පත් ගෙන යෑමට ආපසු පංතියට එමින් සිටිය දී පද්මිනී කීවා ය.

“අපි වගෙ.....”

“මෝඩයෝ!”

“පව්! ඔහොම කියන්න එපා..... ඒ ළමයින්ට ඔයා නිතරම හිනාවෙනව නැති තැන.....”

“ඔයාට තරහද.....?”

“මට මොකද..... මම කිව්වෙ නරක වැඩක්.....”

“එහෙනම් අපි දෙන්න ඔය දෙන්නෙක් එක්ක යාළු වෙමුද.....?”

“දැනුත් යාළුනෙ.....?”

“එහෙම නෙවෙයි මම කියන්නෙ. මම නම් දැන් කිත්සිරි ගැන ටිකක් හිතලත් තියෙන්නෙ.....”

ඇය හොරකමකට කතා කළැයි හැඟීමක් මට ඇති විය. එය කැන හොරකමකි. ඊට යටින් යම් කිසි කුහුලක් රිංගන්නට විය. උගුලක වැටෙන්නට ඉඩ ඇතැයි හටගත් බියකට සමාන හැඟීමකින් ද මගේ සිත සසල විය. අනෙක් අතට මා ඇය හා සම තත්ත්වයට නොහොත් සම වයසට පත් විණැ යි ආඩම්බරයකින් මම පිනා ගියෙමි.

“එහෙනම් ඔයා කිව්වෙ ගොන් බදින කණු කියල.....?”

“ඒක වෙනම එකක්..... කිත්සිරි හැඩයි! නේද.....?”

“හැඩ කමයි.....”

“මම බොරුවට අනේ කිව්වෙ. ඔයා නම් ඔව හිතන්නවත් එපා. ඔව ඔළුවට ගත්තොත් ඉවරයි.....”

ඇයගේ විහිළුවකට රැවටුණා යි තේරුම් ගත් මම මුලින් ඇති කර ගත් සියලු හැඟීම් ගැන පසුතැවිල්ලට පත්විමි. අපි කතාවක් බහක් නැති ව විනාඩියක් දෙකක් පමණ ගමන් ගතිමු.

“මම හිත හදා ගන්න බැරුවයි ඉන්නෙ.....” හිනිපෙළ නගිමින් ඇ සිනාසි කීවා ය. මම විමතියෙන් ඇයගේ මුහුණ බැලුවෙමි. “කිත්සිරි එක්කල යාළුවෙනවද නැද්ද කියල.....”

“එහෙනම් ඔයා කිව්වෙ දැන්ම ඔව ඔළුවට ගත්තොත් ඉවරයි කියල.....?”

“ඒ මම කිව්වෙ ඔයාට..... මට නම් කමක් නෑ.....”

“ඔව් ඔයා මට වැඩිය වැඩිමල්.....”

“ඒකම නෙව්..... ඔයයි මමයි වෙනස්.....”

ඇය එසේ කීවේ තමා පොහොසත් නිසා ය යි මම සිතුවෙමි. මගේ මුහුණ තරක් වන බව ඇය ද තේරුම් ගන්නට ඇත.

“කුසුම් මම වරදවා තේරුම් ගන්න එපා.....” ඇය මගේ අතින් අල්ලා මිරිකාගෙන කීවා ය. “මට ආලය අලුත් දෙයක් නෙවේ..... මම ඒකෙන් මට්ටුපුණු කෙනෙක්. ඒකයි මම කිව්වෙ - ඔයාගෙ හොඳට.....”

මේ වන විට අපි ඇයගේ ඩැස්කුව වෙත ළංව සිටියෙමු.

“කලින් මට්ටු වුණා නම් ඇයි ඔයා ආයෙත් ඕක හිතට ගත්තෙ.....?”

“ඔයාට කිව්වට තේරෙන්නෙ නෑ කුසුම්..... ඔයා පොඩි ළමයෙක්. මේව ඔයාට කියන එකත් නරකයි. පස්සෙ දවසක කියන්නම්.....” පුටුවේ වාඩි වූ පද්මිනී එළියට ගත් පොත් ගොඩ, ඩැස්ක් පියන වසා ඒ මත තැබුවා ය. ඇයගේ මුහුණේ සිනාවක් නොවී ය. වෙහෙස වූ ගතිය අතරින් එදා මා දුටුවේ සංවේගයක සෙවණැල්ලකි. එහෙත් ඒ සෙවණැල්ල සංවේගයක් නොව ද්වේශයක් දැ යි දැන් මට සිතෙයි.

“කුසුම් මට ඇත්තම කියනවද.....? ඔයා මා ගැන මොනවද හිතන්නෙ.....?” ඇ කෙළින් ම මගේ මුහුණ බලාගෙන සිටියා ය. ඇයට දිය යුතු පිළිතුර කුමක් දැ යි සිතා ගැනීමට මට එක වර ම දුෂ්කර විය.

“මොනවද හිතන්නෙ.....? මම ඔයන් එක්ක කවුරුත් එක්කල නැති තරමට යාළයි.....” මම ඩැස්කුවට හේත්තු වී දණ නමා වැළමිට ලෑල්ල මත තබා බර වෙමින් කිමි.

“ඔයාට කිව්වට තේරෙන්නෙ නෑ කුසුම්..... ඔයා පොඩි ළමයෙක්..... කෙල්ලො හුඟක් දෙනෙක් මා එක්කල තරහයි.....”

“අනේ නෑ පද්මි. ඔයාට කවුරුත් ආදරෙයි.....”

“ඒ හිත උඩින්. යටින් තරහයි. තරහම නෙව් බයයි.....”

“ඔයා ඔය තරම් කරුණාවයි. ඇයි බය වෙන්නෙ.....?”

“මම ඒ ගොල්ලන්ගෙ යාළු කොල්ලන් උදුර ගනිමි කියල.....”

“අනේ මොනවද ඔයා මේ කියන්නෙ.....?”

ඇ මගේ අත මත තම අත්ල තබා පිරිමදිමින් ඇත බලා සිටියා ය.

“නෑ. කුසුම්. ඔයාට තේරෙන්නෙ නෑ..... ළමයි හිතන්නෙ මම නරකයි කියල..... පිරිමි ළමයින්ගෙ අදහසක් තියනව මම ඕන කෙනෙකුට ඕනෑ වෙලාවක යාළුකරගන්න පුළුවනි කියල.....”

“කවුරුත් එහෙම කියන්නෙ නෑ.....”

“එහෙම හිතනව.....”

“ඔයා කොහොමද දන්නෙ හිතන දේවල්.....?”

“මම දන්නව.....”

“ඔයා පිරිමි ළමයි කා එක්කත් හොඳින් කතා කරනව.....”

“ඔයත් එහෙමයි..... නමුත් ඔයා ගැන කවුරුත් මා ගැන හිතන විදියට හිතන්නෙ නෑ. ඒක මම දන්නව.....”

“ඔයාගෙ විහිළු සමහර දෙනෙක් වරදවා තේරුම් ගන්නව ඇති. එහෙම හිතල ඔයා නරකයි කියල හිතනව ඇති.....”

ඇය කතා නැතිව තව දුරටත් ඇත බලාගෙන සිටියා ය. යමක් කඩන්නට වෙර ගන්නා අයුරින් දෙ තොල තද කර නළල රැලි ගන්වා ගත් පද්මිනී,

“මම හොඳ නෑ කුසුම්..... මම හොඳ කෙනෙක් නෙව්.....” යි කීවා ය.

දෙ නෙතට කඳුළු පිරෙන අනුකම්පාවකින් මගේ ළය පිරිණි.

“විකාර කියන්න එපා.....”

“කුසුම් මම වල් කෙල්ලක් වුණත් ඔයා මා එක්කල යාළු ද.....?”

“මගෙ අක්ක කෙනකුට වගෙ මම ඔයාට ආදරෙයි. ඔයා නරක නෑ පද්මි..... ඔයා හරි හොඳයි.....”

“නෑ කුසුම් මම හොඳ නෑ..... මම ඔයාට මා ගැන හංගන්නෙ නෑ. මට මේ කෙල්ලො හුඟ දෙනෙක් පෙන්නන්න බෑ. මම දන්නෙ නෑ ඇයි කියල..... මම නපුරු ද මම දන්නෙ නෑ. ඒ වුණාට වැඩි දෙනෙක් මට පේන්න බෑ.....”

“ඔයා කාටත් හොඳ යි.....”

“ඒ වුණාට..... මම හිතනව උන් ඔක්කෝම බොරු කාරියො..... නැත්නම් වංචාකාරියො..... කාගෙන් අවංකකමක් නෑ කියල මට හිතෙනව. මම දන්නෙ නෑ ඇයි කියල! එහෙම හිතන එකට ගෙදර දි මම කණගාටුත් වෙනව. ඔයා ලස්සණට හිතා වෙනව. මුලින් ම දැක්ක දා මට හිතුණ ඔයාගෙ හිතාව වගෙ ඔයාගෙ පසුවත් පැහැදිලි ඇතෙයි කියල..... කුසුම් මම ඔයාට නොකියන රහසක් නෑ. මම දන්නෙ නෑ..... මේ ස්කෝලෙම දැන් මටත් ඔයා කරම් යාළුවෙක් නෑ..... ඇත්ත කියනව නම් ඔයා මටත් යාළුවෙක් නෙව්. මගෙ නංගි කෙනෙක්!” ඇ මගේ බාහුවෙන් මිරිකාගෙන කීවා ය.

උගුර හිර කර දෙ තෙත් කඳුළෙන් තෙත් කරන තරමේ අර දැඩි විත්ත වේගය යළි මගේ හදවත මිරිකන්නට විය. “ඔයාට මගෙ සේරම කියන්නම් දවසක..... හැබැයි අහන්න එපා..... ඔයා කරහද.....?” සිනාවක් නගා ගත් මුහුණින් යුතු ව ඇය අත්තිමට ඇසුවේ මගේ අත අල්ලා ගනිමිනි.

“මම තරහ වෙන්නෙ නෑ පද්මි, කිසිම දේකට ඔයත් එක්කල.....”

“මම දන්නව..... අනිත් කෙල්ලො වගෙ නෙව් ඔයා මට කරුණාවයි.....”

මගේ අත අල්ලාගෙන සිට ගත් ඇය මගේ ඇඟිලිකරු අතර තම ඇඟිලි රුවා ගත්තා ය. සිතලකින් යුත් ඒ පහස මා තුළ වෙත දාටත් වඩා ලෙන්ගතුකමක් ඇය කෙරෙහි ඇති කරවී ය.

“කුසුම්!” පියගැට පෙළ මැද දී ඇ නතර වූවා ය. මා නතර වූයේ ඇයට වඩා එක පඩියක් පහළිනි. බිය රැඳී ගතියකට සමාන පෙනීමක් ඇයගේ මුහුණේ විය. මා තුළ ඇති වුණේ ද බියක් බඳු හැඟීමකි. තරප්පුව පෙළ අඳුරු ගතියකින් වැසී තිබිණ. පාසල් ගොඩනැගිල්ල වසා පැතිර තිබුණේ දැඩි නිශ්චලතාවකි. ඇසි පිය නොහෙළා අර බැල්මෙන් මා දෙස බලා ගෙන ම පද්මිනී මා වුත් පඩියට බැස මගේ අත අතහැර පිට හරහා අත යවා මා සිපගත්තා ය. මගේ අතක් නිරායාසයෙන් ම ඇයගේ බඳ වටා ගියේ ය. පාසල් ගොඩනැගිල්ලේ දැඩි නිශ්චලතාවත් පියගැට පෙළේ මඳ අඳුරත් මැද අපි එකිනෙකා වැලැඳ තත්පරයක්, විනාඩියක්, පැයක් - කොපමණ වේලාවක් සිටියෙමු දැයි කීමට අදත් මම නො දනිමි. කොපමණ වේලාවකට හෝ පසුව මා අත්හළ ඇ සිනාසෙන්නට උත්සාහයක යෙදෙමින් මගේ මුහුණ බැලුවා ය. ඇය වෙත වූයේ උත්සාහයක් මිස සිනාවක් නොවේ. මම සිනාසීමට උත්සාහයක් වත් නො ගනිමි. මගේ දෙ තෙත් කඳුළෙන් තෙත් වී තිබෙනු මට හැඟී ගියේ ය. ඒ කඳුළු කුමක් සඳහා කවරකු සඳහා උණන ලද්දක් දැයි මම නො දන්නෙමි. අපි ගොළුවන් ලෙසින් ඉතිරි පඩි කීපය බැස දොරටුවෙන් පිට ව කොර්ඩෝවට ඇතුළු වුණෙමු. පිට්ටනියේ සෙල්ලම් කරන ළමයින් දුටු කල මම තැති ගනිමි. බියක් - පාපයකට හවුල් වුවකුගේ බියක් - මා තුළ හටගත්තේ ය.

“ඔයා කරහද.....?”

“නෑ..... අපි යමු.” අමාරුවෙන් ඇයගේ මුහුණ බලා සිනාසුණු මම නේවාසිකාගාරයට හැරුණෙමි. අධිය ඉක්මන් කර මා ගමන් ගත්තේ රැකවරණක් සොයා අනතුරකින් පැන යන එකියක මෙනි. එහෙත් අනෙක් ළමයින් දුටු කළ නැවතත් මගේ බිය අලුත් විය. දවසේ ඉතිරි කාලය දිගට ම මගේ සිත පැවැතියේ කැලැබුණු ස්වභාවක ය. පාඩම් කිරීමට තරම් සන්සුන් බවක් මට නොවී ය. නින්දට ගිය මට පද්මිනීගේ කම්මුල් පහසත් සුවඳක් දැනෙන්නට විය. ඒ වූ කලී යුවතියනට පමණක් අයත් යොවුන් වියේ නිර්මල සුවඳ ය. මගේ සිත අවුල් කළ හේතු දෙකක් විය. එකක් පද්මිනීගේ ක්‍රියාව සාමාන්‍ය සිද්ධියක් ලෙස සලකන්නට නො හැකි වීමයි. අනෙක ඇයගේ පහසත් සුවඳක් නැවත නැවතත් විඳීමට මා තුළ උතුරන්නට වූ ආශාවයි.

රිළඟ උදයේ හමු වූ කළ ඇය හැසුරුණේ කලින් දා කිසි ම අමුත්තක් නො වුණු ලෙසිනි. අභ්‍යන්තරයෙන් මම දැවෙන්නට වීමි. දින කීපයක කාලය විසින් මා යළි සන්සුන් කරනු ලැබුවේ අප අතර හිතවත්කම තව තවත් දැඩි කරවමිනි.

කුරුළු ගිතය නමින් කවි පෙළක් විය. ඒ සඳහා අත්තක වසා ගත් කුරුළු ජෝඩුවකගේ චිත්‍රයක් ඇඳීමට සිතා ගත් මම මුලින් ම පැන්සලෙන් කටුසටහනක් ගැසීමට පටන් ගනිමි. කීප වරක් මක මකා යළි ඇඳීමෙන් විනාඩි ගණනක උත්සාහයක් ඇවැරමි දී සතුටු විය හැකි තරම් තත්ත්වයක චිත්‍රයක් ඇඳගන්නට මම සමත් වීමි. මගේ නිර්මාණයෙන් මා තුළ එක්තරා ආස්වාදයක් ඇති විය. ඉන්ද්‍රියන් තීන්තෙන් චිත්‍රය නිම කරන්නට පළමු මම නවතා ලද පොත ඉස්සරහට විහිදා ගත් අතින් අල්ලාගෙන එහි හැඩ බලන්නට වීමි. මගේ හිස මඳක් පසෙකට ඇළවී දෙ තොල් මත තෘප්තියේ තුනී සිනා රැල්ලක් මතු වී තිබෙන්නට ඇත. සපත්තු ශබ්දයක් ඇසී මම හැරී බැලීමි. කිත්සිරි මා සිටි තැන පසු කරගෙන ඔහුගේ පංතියට ගියේ ය. මම සිනාසුණෙමි. ඔහුගේ මුහුණේ සිනාවක් දකින්නට බැරි විය. ඩැස්ක් පියනක් වැටෙන හඬක් ඇසිණි. අනතුරුව ඔහු ආපසු ආවේ ය. ඔහුගේ සපත්තු හඬ පඩිපෙළ දෙසට තුනී වේගෙන යන කල මම වහා හැරී

බැලිමි. මගේ සිත නොසන්සුන් විය. මම ඇදීම නතර කර දෙකකින් පැත්සල දැකට අල්ලා ගෙන කල්පනාවට වැටුණෙමි. තව ටික වේලාවකින් නැවත ඇසුණු සපත්තු හඬ ඇතදී ම මම හැඳින ගනිමි. ඔහු කෙළින් ම මා දෙසට ආවේ ය. ඔහුගේ අත් "ෆිල්ම් ෆෙයාර්" සඟරාවක් විය. මා ගැනත් ඔහු ගැනත් මට දෙවරකට තරහක් ඇති විය. අන් බොහෝ අවස්ථාවල මා දැක ඇති සබ්කෝළය එවෙලේත් ඔහුගේ මුහුණ පුරා දක්නට විය.

“ජයසේකර ආවද.....?”

“නෑ ආවේ නෑ.....”

“ලස්සණ පින්තූරයක් ඇඳල.....”

“තව වැඩ ඉවර නෑ.....” මම පින්තූරය අනෙක් පැත්තට සිටින සේ පොත හරවා කිමි.

“ටිකක් බලන්න දෙන්නකො.....”

“බැහැ. ඉවර වුණාම දෙන්නම්.....”

ඔහු වෙවිලති යි මම යටි සිතින් සිතාසුණෙමි. කිත්සිරිගේ මුහුණ දැඩි කුළැටි ගතියකින් වැසී තිබිණි. ඔහු යමක් කියන්නට උත්සාහ කරන බවක් පෙනී ගියේ ය. මට තිස්ස මතක් විය.

“තේ බිච්චද.....?”

“පද්මි ආවම බොනව.....”

“කෝ පද්මිනී.....”

“දැන් එයි.....”

ණයක් ඉල්ලන්නට ඇවිත් ‘ඔන්න ඔහෙ බාල්දු වෙන්න බෑ’ යි සිතමින් වෙන අනන්මතන් දොඩා ආපසු යන කෙනකු ලෙසින් ඔහු බිම බලාගෙන පහළට ගියේ ය. දැන් විහිදා ඩැස්කුව මත තබාගෙන මම ඇත බලා ගනි. වෙල් තීරයක් ගස් පෙළක් ඉන් ඔබ කඳු ගැටත් මට පෙනිණි. පුංචි පුංචි වලාකැටි අහසේ ඉමක් කොනක් නැති ගමනෙක යෙදී සිටියේ ය. කුරුල්ලෙක් - මා හිතන විදියට වැහිළිහිණියෙක් - ගුවනේ රවුම් ගසමින් සිටියේ වරින් වර මගේ නෙතට අසු විය.

පද්මිනී පැමිණෙත් ම මම තිගැස්සුණෙමි. මගේ සිතෙහි බලවත් චකිතයක් ඇති විය. ඇය වෙනුවෙන් චන්දියක් ගෙවන මගක් හැඳි මිටේ දිගින් පිරිමින් විසින් මතිනු ලබන ඒ ගැහැනු නුවණින් මට වහා කල්පනා විය.

“කිත්සිරි ආච ඔයා අහගෙන.....”

“කෝ.....?”

“ගියා.! තේ බොන්න කතා කරන්න ආවෙ.....”

“බො-රු.....?”

“ඇත්තමයි..... ආච.....”

“අතේ ඇත්තද කුසුම්.....?”

“බොරු නම් නිකා ඉන්න.....”

“වරෙන් යන්න උඹ හොයන්න.....”

ඩැස්කුව ඇර සඟරාවක් පැත්සලයත් එහි දැමූ මම පැන අතින් ගෙන නැගිටිටෙමි. ඔහු සිටියේ පුස්තකාලයේ ය.

“කිත්සිරි මෙන්න ඔයා හෙවිවෙ පද්මි තේ බොන්න. මේ ඉන්න.....”

“මම හෙවිව.....?”

“හරි මිනිහ..... එයාට ලැජ්ජයි පද්මිට කියන්න! හොරෙන් මට කිව්ව.....”

ඔහුගේ මුහුණ අවලක්ෂණ විය.

“එන්න එන්න..... එන්න මම ගණන.....” පද්මිනී ඔහුගේ අතින් ඇඳ කීවා ය. ඔහුගේ අත අප්‍රාණික වන්නට ඇතැයි මම සිතුවෙමි.

“පද්මි කිත්සිරි ළඟ ගිල්මි ගෙයාර් එක තිබුණ.....” ටක්ෂොප් එකට යන අතරමග මම කිමි.

“කෝ කිත්සිරි.....?”

“ජයසේකර ළඟ ඇති.....”

“මට දෙනවද.....?”

“දෙන්නම්.....”

“ඔයා මා එක්කල තරහෙන් වගෙ ඉන්නෙ ඇයි.....?”

ඔහු සිනාසුණේ ය. ඒ සිනාව අසරණ ය.

සිතෙහි දඟලන යම්කිසි නො සන්සුන්කාරී හැඟීම් වගයක් යටපත් කරගන්නට මට වුවමනා විය.

“අර උදේ හදන්න බැරි වුණු ගණන...? පස්සෙ මම හිතන් හැදුව. ඒකෙ උත්තරය පැය 18 යි. එක මිනිහෙක්ට ගත වන වෙලාව පැය 18 යි.....” මම හදිසියේ ම කිමි.

“අත්තැරදාපන් උඹගෙ ගණන්. අපි දැන් යන්නෙ තේ බොන්න.....” පද්මිනී මගේ පිටට පහරක් ගසා කීවා ය.

★

★

★

★

★

අප අතින් ගෙන කොරිඩෝව දිගේ යන අතර කිත්සිරි හමුවුණු කළ පද්මිනී ඔහු සමඟ කතා කළේ වරින් වර මගේ ඇඟිලි මිරිකමිනි. ඇයගේ දෙනෙත්හි රූරා වැටෙන කාන්තියක් මෙන් ම දඟකාරකමක් ද එකල තිබිණැ යි මට සිහිණි. අප ලොසින්ජර වැනි යමක් කමින් සිටි තැනකින් ගියොත් ඇ ඔහුටත් දුන්නා ය. විවේක වේලාවක දී ඇය කඩදාසි ගුළියක් ඔහු වෙත දමා ගසා ඉවත බලා ගත් සැටි මම දැක ඇත්තෙමි.

සිරිත් පරිදි බොහෝ දවස්වල කරන විදියට විවේකයේ දී ඇ මා ද සමඟ කඩල ගන්නට ගේට්ටුව ළඟ වෙළෙන්ඳිය වෙත ගියා ය. ඇය රටකපු මුලක් ද කඩල මුල් දෙකක් ද ගත්තා ය. මම රටකපු ඉල්ලුවෙමි.

“ඔයාට ඕනෑනම් වෙනත් එකක්..... මේක අරයට - ඒ හාදය කඩල කන්නෙ නෑ.....”

“කව්ද.....?”

“කිත්සිරි.....”

“හා! හා! දැන් කතා බොන ජාතික් දන්නව. ඒ තරම් දිගට ගිහිල්ල.....?”

“නෑ අයියෝ! මම පෙරේද කඩල දුන්න කෑවේ නෑ..... විනිත කපු දුන්නම කෑව.....”

“ඒ එයා රට කපුවලට ආස නිසාද, විනිතට කෑමකි නිසාද කියල දන්නෙ කොහොමද.....?”

“ඔන්න උඹ මගෙ හිත නරක් කරන්න එනව..... විනිතට මම බය නෑ. බලන්නකො.....” ඇය කීවේ තරඟයකින් ජය නිසැක එකියක මෙනි.

අවුරුදු නිවාඩුව ළං වන විට කික්සිරි හා පද්මිනී ගැන ළමයින් කතා කරන්නට පටන් ගෙන තිබිණි. පිරිසක් අතර සිටින විට ඇය පැමිණ දොඩන කල ඔහුගේ මුහුණ විළියෙන් බර විය. එහෙත් ඔහුගේ කුළෑටි ගතිය අඩු වේගන ගියේ ය.

පද්මිනී සේනාරත්න හා මම මේ වාරය අවසාන වන විට හොඳම හොඳ මිතුරියෝ වීමු. අපගේ වයසේ ගැහැනු ළමයින් අතර ඇති වන මෙවැනි ආශ්‍රයන්හි පුදුම බැඳීමක් ද රසවත්කමක් මෙන් ම බොළඳකමක් ද ඇත. අපි නොදැක ඉන්නට බැරි තරමට එකිනෙකා වෙත බැඳුනෙමු.

නේවාසිකාගාරයෙන් පෙළට පිටත් වන ළමයින් පංතියට ආවේ වැඩ පටන් ගන්නට විනාඩි පහක් තිබිය දී ය. උදේ මුලින් ම හමු වන අපි සලික වී දුවගෙන ගොස් එකිනෙකා අතින් අල්ලා ගනිමු. කලින් දා වෙන් ව යෑමෙන් පසුව ඇයට ගෙදර දීත් මට බාලිකා නිවාසයේ දීත් අසන්නට දකින්නට ලැබුණු දේ කියා ගන්නා තුරු අපට ඉස්පාසුවක් නොවී ය.

“ඊයෙ රැ ලලිතගෙ ඇඳට කැරපොත්තෙක් ඇවිත් එක වැඩයි. ලලිත උඩ පැන - ලා කෑගහ ලා.....”

“ඔයාද උඟ අරන් දැමීමෙ.....?”

“උඟ පොඩි වෙලා මළා අනේ!”

“පව්..... ඔබ ඊයෙ ගෙදර යද්දී කොල්ලෙකුට හරි වැඩක් උණා.....”

“මොකක්ද.....? මො.....”

“උඹ මා දිනා බලාගෙන ගිහිල්ල බයිසිකලෙන් වැටෙන්න ගියා.”

“මරු ජාති! තුවාලක් වුණාද.....?”

“වැටුණේ නෑ වැටෙන්න ගියා විතරයි.....”

“මේ ඉස්කෝලේ ළමයෙක්ද.....?”

“නෑ වෙන කොහේ ද රොඩ්ඩෙක්.....”

පුරුද්දක් වශයෙන් උදේ මෙසේ කතා කරමින් ලිඳ ළඟට ගොස් එන අපි විවේක කාලයට සිනුව නාද වෙන් ම යළි මුණගැසුණෙමු.

අප පුස්තකාලයට හා ටක්ෂොප් එකට ගියේ අත් අල්ලාගෙන එකට ම ය. ස්වස්ථතාව හා ඉතිහාසය වැනි පොදු විෂයයන්වල දී අපි එක ළඟින් ම වාඩි වුණෙමු. අවසර ලද හැම විට ම ඇය ගෙදර වැඩ කොපි කර ගත්තේ මගෙනි. සමහර දවසක අප සෙල්ලම් කරන්නට ගියේ පසුව දාට ඇයට ගෙදර දී කරගෙන එන්නට යමක් විණි නම් ඒ වැඩ කොටස මගේ උදව් ද ලබා ළඟි ළඟියේ නිම කිරීමෙන් පසුව ය. තේ බීමට, කඩල ගැනීමට ගිය හැම විටක ම වාගේ මුදල් ගෙව්වේ ඇය විසිනි. අනෙක් ළමයකු ලවා මගේ තේ වියදම ගෙවීමේ දී ඇති වන හැඟීම් පද්ධතීන් නිසා මට ඇති වූයේ නැත.

“උඹ තියාගන්න..... හොස්ටල් එකේ ඉන්න කොට සල්ලි ඉතුරු කර ගන්න ඕනෑ. මම නම් හැමදාම ගෙදර ඉඳල නෙ එන්නෙ. කමක් නෑ කුසුම් කමක් නෑ.....” ඇ මුලදි මා අස්වැසුවා ය. අනෙක් අය සම්බන්ධ ව තරමට නොවුණත් මදිපුංචිකමක හැඟීමක් ඇති වූ නමුත් පසුව මම එකඟත්වයට පැමිණියෙමි.

“කට ඇරපන්.....” සමහර විට ඇ කීවා ය.

මම කට අරින විට ඇ ලොසිංජරයක් මගේ කටට වීසි කළා ය. මම ශබ්දයක් ද නැගෙන ලෙස හක්කේ දත් එකට වදින පරිදි කට වසා ගෙන සිනාසුණෙමි.

මුල දී පද්මිනී සමඟ බලෙන් මෙන් ඇසුරට වැටෙන්නට ඉදිරිපත් වූ බොහෝ දෙනෙක් මා නිසා ඉවතට ගියහ. ඔවුන් අපගේ යාචකම ප්‍රිය කළේ නැත. ළමයි අපිට සිනාසුණෝ ය. ගැහැනු ළමයින් පමණක් නොව සමහර පිරිමි ළමයි ද, “බලපල්ලකො මේ ජෝඩුවගෙ හැට්..... ගැනියි මිනිහයි වගෙ.....” අපට කීහ. යාච කාටත් එසේ කියැවෙයි. ඒවා පාසල්වල ගණන් ගත යුතු කතා නොවේ. එහෙත් සමහර විටෙක ළමයකු මේ ගැන කියන කල මා තුළ වකිතයක් ඇති වුණු අවස්ථා ද විය. පද්මිනී මා සිපගත් සැටි මතක් වී අපෙන් වරදක් සිදුවී තිබේ ය යි වකිතයක් මට ඇති විය. ඒ ඇයි දැයි තේරුම් ගැනීමේ අවබෝධයක් මා තුළ නොවී ය.

වරෙක මා සුළු දෙයක් ලෙස සිතා යටපත් කළ නොහැකි ව පැය ගණන් සිත අවුල් කළත් මෙවැනි කරුණුවලින් නතර කිරීමට බැරි තරමට අපගේ ඇසුර වමන්කාර ජනක ය. ලෙන්ගතු ය. වැදගත් ය. ආදරණීය ය.

නිවාඩුවට කලින් සාහිත්‍ය සංගමයේ විශේෂ රැස්වීමක දී සඟරාව මගේ අතින් විදුහල්පතිතුමාට පිළිගැන්විණි. සංස්කාරක මණ්ඩලයටත් විශේෂයෙන් මටත් එතුමාගේ ස්තූතිය හිමි විය.

6

ම නිවාඩුවට ගෙදර ගියෙමි.

මා යම් කිසි පරිවර්තනයකට අසුච්ඡේදනය යන බව මට වැටහෙන්නට විය. ප්‍රේමය පිළිබඳ බීජයන් මගේ හදවත් තෝතැන්නේ විසිරෙන්නට පටන් ගත්තේ මේ පරිවර්තනය මැද ය.

මේ හැඟීම් තවමත් බිජුවටත් පමණක් ද අංකුර අවස්ථාවට පත් ව තිබේ ද නැතහොත් පැළෑටියක් වශයෙන් වැඩෙමින් තිබේ ද යන්න ඇත්ත වශයෙන් ම කීමට නිවාඩුවට ගෙදර එන විටත් මම නො දැන සිටියෙමි. ඊට හේතුව බිජුවට වැටෙත් ම එය වසාගෙන වෙන යම් සෙවණක් ද පතිත වූ බැවිනි. මගේ හදවතෙහි ආදරයේ බීජයන් වපුරන ලද්දේ කිත්සිරි විසිනි. ඒ බිජුවට වසාගෙන හදවත පුරා වැටුණු සෙවණැල්ල පද්මිනී ය. සෙවණැල්ල නිසා නොපෙනී ගියේ ද නැතහොත් ඒ අතරින් බීජයන් පැළ වී ඇද්ද වැඩෙමින් ඇද්දැයි බැලීමට මා පසුබට වුණා ද යන්නත් මට පැහැදිලි නොවී ය.

අපේ පාසල් විශේෂ දී පිරිමි ළමයින් සහ ගැහැනු ළමයින් හැසුරුණේ දැනට වඩා බොහෝ දුරස්තරව ය.

ළමා හැඟීම් හා සිතූම් පැතුම් මරා ගෙන යොවුන් සිතිවිලි මතු වීමට පොරකන මේ වයසේ දී බොහෝ යුවතියෝ යටි සිතින් පිරිමි ළමයින් ඇසුර ආශා කළත් මතුපිටින් ඔවුන් ඉදිරියේ කුළැටිකමක් හා බියක් දක්වති.

“පිරිමි ළමයි කතා කරන කොට මට නම් හරි බයයි..... මොකක්දෝ වෙනව.....” හේමලතා දවසක් කීවා මට මතකය.

“මටත් එහෙමයි. ජයසේකර යන්නෙම ඇගේ ගැටි ගෙන.... එදා මගේ අත හිරිවැටුණ.....” රානී කීවාය.

“ඒ ළමයගෙ ඇගේ ඉලැක්ට්‍රික් කරන්ට්ස් ඇති.....” මා සිනාසුණෙමි.

අපේ පවුලේ සහෝදරයකු නොවුණත් නිමල්ලා සමඟ ළඟින් පැවැති ඇසුර නිසා පිරිමි ළමයින් ඉදිරිපිට දී මා තුළ සබ්කෝළයක් කුළැටිකමක් හෝ වකිතයක් නොවී ය. මම ඔවුන් සමඟ නොපැකිළ කතාබස් කළෙමි.

මා කුඩා දවස විවේක වේලාවේ දී අනෙක් ගැහැනු ළමයින් මෙන් තේ බීමටත් රටකපු කඩල කෑමටත් යන්නට බැරි වූයේ නිසා මගේ නැතිබැරිකම වසං කර ගැනීමට ඔවුන්ගෙන් ඇති වුණෙමි. පසුව වුව ද මට ඔවුන්ගේ ඇසුරේ දී ගොළු සිටින්නටත් නොයෙක් දේ සැඟවීමටත් සිදු විය. දැරියෙකු අම්මලාගේත් අක්කලාගේත් සාරි ගැනත් මාල ගැනත් කතා කළහ. සුදු ගවුම් හැර ගෙදර තමනට ඇති ගවුම්වල පාටය මෝස්තරත් කතා කළහ. තමන් දුටු චිත්‍රපටි ගැන ගිය ගමන් බිමන් ගැන තොරතුරු කීහ. මේවායේ දී මට වූයේ අනුන්ගේ විසිතුරු කතා අසා ගෙන සිටීම පමණකි. මේ නිසා මා පංතිවැඩක් නැති අවස්ථාවල දී පාඩමක් ද නොවිණි නම් පිරිමි ළමයකු කතා කළොත් ඒ කතාවට හවුල් වීමි. පූර්ව ජ්‍යෙෂ්ඨයා එන තුරුත් මට විශේෂයෙන් හිතවත් මිතුරියක සිටියේ නැතැයි කිව හැකි ය.

පිරිමි ළමයින්ට වඩා ගැහැනු ළමයින් තුළ ඊර්ෂ්‍යාව අහංකාරකම මානය නැතිබැරි අය හෙළාතලා දැකීම අප දුබලකම් කිබිණැයි මගේ හැඟීම විය. පිරිමින් සාරි, මාල, කරාණු ගවුම් හා මෝස්තර ගැන කතා කළේත් නැත.

පංතියේ වැඩිපුර ලකුණු ගැනීමට මා හා තරඟ කළ විජයලතා, අයිරාංගනී හා ගුණසෝම ය. විජයලතා විශේෂයෙන් ඉතිහාසයට මා ළඟට ලකුණු ගත්තා ය. සමහර ළමයි හොඳ වැඩ කරන අයට ඊර්ෂ්‍යා කරති. වැඩ ගැන ඇල්මක් හෝ දක්ෂකමක් හෝ නැති තවත් පිරිසක් මහන්සියෙන් වැඩ කරන අය ගැන කිපෙති. හැමෝම එක ලෙස වැඩ කරනොත් පාඩම

දුර්වල ය යි තමනට වෙන ම දොස් ඇසීමට නො වන බව සිතාගෙන විය යුතු ය. අයිරාංගනී, විජයලක්ෂ්මි හෝ ගුණසෝම ගෙදර දී කරගෙන එන්නට නියමිත කිසි වැඩක් පසුවදා අනෙක් ළමයින්ට පෙන්වූයේ නැත. මම එසේ නොවිමි. උදේ පංතියට පැමිණ මගේ පොත බලාගෙන කොපි කරන්නට පුරුදු වූ කීප දෙනෙක් ම වූහ. අනෙක් තිදෙනා ගණන් පාඩමේ දී විශේෂයෙන් උත්තර කිසිවකුට කීමට මැළි වූහ. පුළුවන්කම තිබුණත් අනෙක් අය බලා ගනිතැයි ඔවුන් ගණන් සැදුවේ අන්තිමට ය. ඉක්මනින් වැඩ කළ මම හැකි හැම අවස්ථාවක ම ළඟ සිටි ළමයින්ට උදව් කළෙමි.

“අනේ කුසුම් මට මේ ගණන හඳුන හැටි කියල දෙන්න” යි ඔව්හු මා වෙත පැමිණියහ. සමහර විට වෙනත් පංතිවල ළමයි ද මගෙන් එවැනි උදව් ලබා ගත්හ. විශේෂයෙන් නේවාසිකාගාරයේ දී අනෙක් පංතිවල ළමයින්ටත් ගණන් කියා දීමට මට සිදු විය. සාරි මෝස්තර හා චිත්‍රපටි බැලීමට ගිය ගමන් ගැන කතා කරන්නට දෙයක් නැතිකමින් වූ අඩුව පිරිමසා ගන්නට යටි සිතෙහි තිබුණු ආශාව නිසා මා වඩාත් උනන්දුවකින් අනෙක් අයට උපකාර කළා වන්නටත් ඇත.

වැඩිපුර ගෙදර වැඩ අතපසු කළේ පිරිමි ළමයින් නිසා වැඩිපුර මගෙන් උදව් ලැබුවෝ ඔව්හු ය. පිරිමි ළමයින් මට කවටකම් කළේ නැත. හේතුවක් ද නොවී ය. ගැහැනු ළමයකු ලජ්ජාවෙන් ඉවත බලාගෙන යන විට තමන් දෙස බලවා ගැනීමට හෝ කතාවකට මුලපුරා ගැනීමකට හෝ ඔව්හු විහිළුවක් කරති. ඊට කෝප වූ බව පෙන්වීමත් බිය හා ලජ්ජා වූ බව පෙන්වීමත් දෙක ම ඔවුන්ගේ විහිළුවට අනුබලයකි. මම කා සමඟත් සිනාසුණෙමි. කතා කළෙමි. ඔව්හු මා ගැන දනිති. ඉදින් මට කවටකම් කිරීමට තරම් සැහැසි සිතක් ඔවුනට නැති වූණා විය හැකි ය. ඔවුන් මා පුංචි මිතුරියක ලෙසින් සිතන්නට ඇත. ඉදින් යමකු මට සැඟවුණු අර්ථයක් ඇති අවිනිත කවටකමක් කළත් මා ලජ්ජාවට හෝ කෝපයට හෝ පත් වූ බවක් පෙන්වූයේ නැත. කවටකම් කළේ මට නොව වෙන කෙනකුට ය යි මා සිතූ බවක් පෙන්වීම මගේ සිරිත විය. ‘අපිත් මෙහෙ ඉන්න බව පෙන්වීමට’ පිරිමි ළමයින් කරන කවටකමක දී මම ගණන් නොගෙන කරබාගෙන ගියෙමි.

නිමල් හතුරුසිංහ මව්සින් සලකනු ලැබුවේ සහෝදරයකු වශයෙනි. මා ළමා විය ගෙවීමෙන් පසුවත් ඒ හැඟීම්වල මුහුණුවර වෙනස් වූයේ නැත. ඒ වනාහි සම වයසේ සම තත්ත්වයේ පිරිමි ළමයින් සමඟ පැවැති ඇසුරක් නො විය. ස්ත්‍රී පුරුෂ හේදයක් නොතකා දැඩි සෙනෙහසක් පමණක් පළ කළ සබඳකමකි. මා හැම වැඩිහිටි පිරිමි ළමයකු ම දෙස බැලුවේ නිමල් දෙස බැලූ බැල්මෙනි. මම ලොකු පිරිමි ළමයින් කාටත් “අයියෝ” යි කතා කළෙමි. එහෙත් “අක්කේ” යි මව්සින් අමතනු ලැබුවේ නේවාසිකාගාරයේ පැවැති චාරිත්‍රයක් වශයෙන් මිස හිතවත්කමකින් නොවේ. ඒ ඇමතීම එහි කලට වේලාවට නියමිත වැඩට හැඩ ගැසීම මෙන් පුරුද්දට කළ දෙයකි. පාසලේ දී ‘අක්කා’ ‘නංගී’ යි අමතන පුරුද්ද එකල අප අතර පැතිර නොතිබිණි.

පූර්ව ජ්‍යෙෂ්ඨ පංතියට පැමිණි පසුත් ගැහැනු ළමයින් විසින් ඇති කරනු ලබන හැඟීමකට වඩා විශේෂ අමුතු හැඟීමක් පිරිමි ළමයකු විසින් මගේ සිතේ ඇති කරවනු ලැබුවේ නැත.

නේවාසයේ නතර වීමට ගිය පසු මම දුප්පත් පොහොසත් හේදයේ වෙනස වඩාත් හොඳින් දුටුවෙමි. මා කුලී වැඩ කරන පියකුගෙන් එළවලු විකුණන මවකගෙන් දුවක බවට හැඟීම් මගේ සිතේ බලපෑවේ ය. අම්මලා මා ගැන ලොකු බලාපොරොත්තු තබාගෙන සිටින බව මම නිතර මතක් කර ගතිමි. මේ හැඟීම් හා මතයන් උත්සාහයෙන් ඉගෙන ගැනීමට උනන්දු කළා පමණක් නොවේ. මා විනිත කරන්නට ද ඇත.

නේවාසිකාවක වීමෙන් පසුව ශිෂ්‍යත්ව ආධාර නොලැබුණු නමුත් අම්මා මට රුපියල් පහක් දහයක් දුන්නා ය. මම දවාලට තේ කෝප්පයක් බිව්වෙමි. ඉඳහිට රටකපු හෝ කඩල හෝ මුලක් කෑවෙමි. එහෙත් මා මේ කාලයේත් කුඩා දවස මෙන් ම කාණ්ඩ සමඟ නොව තනි ව ටක්ෂොප් එකට ගියෙමි. ඒ නිසා හිතවත් මිතුරියන් ඇති කර ගැනීමේ අවස්ථාව මට හිඟ විය.

සඟරාවේ සංස්කාරකකමට පත් වීමේ දී ඇති වූ සතුට එක වර ම පද්මිනී නිසා මට නැති විය. විශේෂයෙන් පද්මිනී වැනි පොහොසත් දැරියකගේ ඇසුරට වැටීමට ඕනෑකමක් මට නොවී

මේ ඇය අනෙක් අයටත් වඩා හොඳ ඇඳුම් ද ගෙවල් දොරවල් ද ගෘහ වාහන ද ගැන කතා කරනු ඇතැයි මට සිතීම. එහෙත් තනි ව කතා කරන්නට ලැබුණු මුල දවසේ ම මම ඇය ගැන පැහැදිලිවම පද්මිනී අත් බොහෝ දැරියනට වඩා කාරුණික බව මම වහා හැඳින් ගතිමි. අනෙක් දැරියන් මෙන් ඇය හා යාළු වන්නට මා පොර කැවේ නැතත් ඇයගේ හෝ වෙන කෙනකුගේ හෝ ආදරයක් සෙනෙහසක් ගැන මා බලාපොරොත්තු ව සිටි බව මට අවබෝධ විය. නිමල් වෙන් ව යෑම නිසා මා ගත වූ කාලය පසුකර ඇත්තේ ළයාන්විත දයාබර යම්කිසි වස්තුවක් අහිමි වීමෙන් වූ හිස් බවක් සහිත හදවතිනැයි මට හැඟී ගියේ ය.

ලොකු පිරිමි ළමයින්ට “අයියේ” යි කතා කරන්නට පුරුදු ව සිටි විධියට ගැහැනු ළමයින්ට “අක්කේ” යි කියන්නට පුරුදු ව සිටියා නම් මා දැඩි සෙනෙහසකින් කට පුරා “අක්කේ” යි ඇය ඇමතිය යුතු ව තිබිණි. පද්මිනීගේ ඇසුරෙන් මුදු මොලොක් පහසක් වැනි ලෙන්ගතුකමකින් මම පිනා ගියෙමි. එහෙත් පොහොසත් ඇයගේ ජීවිතයේ දිස්නයෙන් මම මුළු නොවිමි. ඇය වැනි ජනප්‍රිය කැපී පෙනෙන තත්ත්වයක් ලබා ගතහොත් මැනවැයි මා සිතුවේ නැත. ඇ ද මට නොයෙක් විසිතුරු දේ කීවා ය. නෙළුම් පතට වැටුණු වතුර බිඳු මුතු ඇටයක් මෙන් දිස්න දෙනු මිස කොළයට උරා ගන්නේ නැත. ඇයගේ කතා අසා මා දිස්නය බලා සතුටු වුණා මිස යම්කිසි හැඟීමක් සිතට ඇතුළු කර ගත්තේ නැත. පිටත සිට මල්වල සුන්දරත්වය බලනු මිස දොරටුවෙන් උයනට ඇතුළු වීමට මම නොසිතුවෙමි. තාප්ප, කටු කම්බි, දිය අගල් ඇති බව කල් තියා ම දැන සිටි බැවිනි.

පද්මිනී ගෙදර ගැන දෙමාපියන් හා සහෝදර සහෝදරියන් ගැන කතා කළේ කලාතුරකිනි.

පරිවර්තනයකට අසුවෙමින් සිටි මම සඟරාවේ වැඩ නිසා තවත් වෙනසකට පත්විමි.

වැඩට දක්ෂ ළමයකු වශයෙන් හැඟීමක් තිබුණා විනා ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් අතර මගේ විශේෂ ජනප්‍රියතාවක් නොවී ය. සමහර විට පිට පංතියකින් පවා ශිෂ්‍යාවක පැමිණ, “අනේ කුසුම් මේ ගණන කියල දෙන්න.” යි කීවා මිස, “එන්න කුසුම් මාත් එක්ක

ළඳු ලඟට ගිහිල්ල එන්න.” යි වැඩිපුර කතා කළ කෙනෙක් නො වූහ. අමුතු ඇසුරක් හදා නොගත්තත් මගෙන් උදව්වක් ලබන්නට බාධාවක් නොවී ය. ‘වැඩ හොඳු ලමයෙක්’ යන හැඟීමෙන් ගුරුවරු මට ආදරය කළහ. එහෙත් වැඩ බැරී සමහර ලමයින් ඔවුන් අතර මට වඩා ජනප්‍රිය ව සිටිනු දුටුවෙමි. දුප්පත් පොහොසත් ලමයින් වෙන්කර ගැනීමේ දී ශිෂ්‍යාවනට වඩා තියුණු ඉවක් ගුරුතුමියනට විණැයි මට සිතිණි.

මුලින් ම සඟරාව ගැන මා සිතුවේ බියෙන් හා සැකයෙනි. වගකීමක් පවරනු ලැබීමේ ගෞරවයෙන් මම උදම් වීමි. එහෙත් වගකීම් ඉටු කරන්නට සමත් වේද නැද්දැයි බියක් මා පෙළන්නට විය. ඒ බිය තුරන් වී මම වගකීමෙන් බැඳුනෙමි. සඟරාවේ හිස් කොළ මගේ පුංචි වටකුරු අත් අකුරින් පිරෙන කළ මම පිනා ගියෙමි. ලිපි සරසන විත්‍ර ඇදීමෙන් මම තෘප්තිය ලැබුවෙමි. පංතියේ වැඩට පමණක් සීමා වී තිබුණු මගේ දක්ෂකම් මුළු පාසලට ම පෙනෙන පරිදි සඟරාව තුළින් ප්‍රකාශනයට පත් වනු දැකීමෙන් මගේ සිත ආස්වාදයකින් පිරෙන්නට විය.

පද්මිනීගේ ඇසුරත් සඟරාවේ වැඩත් නිසා ලද මේ ආස්වාදය සිතෙහි නව ප්‍රබෝධයක් ඇති කළේ ය. හිර කරගෙන සිටි හදවත විවෘත වී විමුක්තියක් පිළිබඳ අසීමිත සැහැල්ලුවකින් මම පිනා ගියෙමි. උදම් වීමි. එහෙත් පද්මිනී නිසා නොවන්නට තව දුරටත් මගේ සිත පිරිමි ලමයින් ගැන විශේෂ හැඟීමකින් නොපිරෙන්නට ඉඩ තිබිණි. කිත්සිරි හරි හැඩ තේදැයි දිනක් කී පද්මිනී, “බලන්නකො නහය-කට හෙම හරි ලස්සණ” යි යනුවෙන් කළ කතාව නිසා ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලීමේ කුතුහලයක් මා වෙත පහළ විය. මතුපිටින් නම් එය ආශාවක් නොවී ය.

සඟරාව සම්බන්ධ ව පුස්තකාලයේ එකතු වූ අවස්ථාවක මම කලින් නොවූ උනන්දුවකින් - එහෙත් හොරෙන් - කිත්සිරිගේ මුහුණ බැලුවෙමි. පද්මිනී කීවේ ඇත්තකි. ඔහුට සෘජු සිහින් නැහැයක් විය. නිරෝගී බව පළ කරමින් ලේ පිරුණු රතු තොල් සහිත ඔහුගේ මුව සිනාවෙන් විකසිත වන විට වඩාත් සිත් ඇද ගනී. ඔහුට රැළි සහිත කෙස් වැටියක් තිබිණි. කරුණාවෙන්

දිලිසෙන ඇස් දෙකක් විය. කිත්සිරි පාටින් රතු ය. එදා මම ඔහුගේ කම්මුලක මෝදු වේගන එන කුරුලාවක් දුටුවෙමි. ඒ මුහුණ නැවත නැවතත් බලන ලෙස සිත මට බලකරන්නට විය. වරක් මම ඔහුට අසුවිමි. මා තමා දෙස බලා සිටින බව ඔහු දුටුවේය. ඔහු මොහොතක් පිළිතුරු බැල්මකින් සිට බිම බලා ගත්තේය. ඉන්පෙර කිසි ළමයකු ඒ විධියට මා දෙස බලා නැතැයි මට සිතීමි. මගේ හද කිති කැටීමි. ඔහුගේ මුහුණ රතු විය. නැවතත් අපේ නෙත් කීප වරක් ම මුණ ගැසීමි. මා බලා සිටින බව දකින කිත්සිරි සිනාසෙන්නට උත්සාහයක යෙදී ලජ්ජාවෙන් බිම බලා ගත් සැටි දැකීමේ ආශාවක් ඉන්පසු මට ඇති විය. මේ බැල්ම පිළිබඳ මතක සිතට ගෙන දුන්නේ රසවත්කමකි. රසවත්කම යළි යළිත් විදීමේ ආශාවක් මට ඇති විය. ඔහුගේ කරුණාව උතුරන දෙ නෙත් සහ සිනාවෙන් රැළි ගැන්වෙන දෙ තොල් නින්දට ගිය කල මට අඳුරේ ද ඇඳී පෙනෙන්නට විය. මගේ සිත රසයකින් කැලැඹෙන්නට පටන් ගත්තේ ය. මා උදේ පාසලට යන්නේ බලාපොරොත්තුවෙන් පෙළෙන ඇස් ඇති ව ය. ඔහු දකින කල මගේ හදවත විදුලියකින් ස්පන්දනය වෙයි. මට අමුතු ලජ්ජාවක් දැනෙයි.

කල් යෑමේදී මා බලන බොහෝ අවස්ථාවල දුටුවේ ඔහුත් මා දෙස බලා සිටින බවය. කෙළින් ම දෙනෙතට දෙනෙත මුණගැස්වීමට ඔහු බිය වුණා මෙනි. එහෙත් එක් දවසක් ඔහු වහා ඉවත බලා ගත්තේ නැත.

පුස්තකාලයේ දී කිත්සිරි, ගුණපාල හා ජයසේකර ද පද්මිනී ද වට වි දිග මේසයේ කෙළවරක සඟරාවේ මා විසින් ලියා නිම කරන ලදුව තිබුණු කොටස පෙරළ පෙරළා නිකමට මෙන් බලමින් වුන්න. ඇත්ත වශයෙන් මගේ බැල්ම යොමු වී තිබුණේ වෙන කෙනකු දුටුවොත් වහා ඉවතට ගන්නා සුදානමින් කිත්සිරි වෙත ය. ඔහුගේ ඇස් පහරින් බාධාවක් නැති ව සැහෙන වේලාවක් ඒ මුහුණ දෙස බලා සිටියෙමි. අනතුරුව ඔහු හිස ඔසවා බැලී ය. ඔහු බිම බලා ගත්තේ නැත. මා බැලුවේ ඔහුගේ දෙතොල් දෙස නොවේ. නැහැය දෙස හෝ කම්මුල් දෙස හෝ නොවේ. කෙස් වැටිය දෙස නොවේ. ඇස් දෙස ය. කරුණාව රැගත් ඒ දීප්තිමත් ඇස් දෙස ය. අපි එකිනෙකා වෙත හෙළා ගත්

බැල්ම ඇති ව ගත වූ කාල සීමාවක් පිළිබඳ තීරණයක් නිගමනයකට බැසීමට නොහැකි ඒ මොහොතේ මගේ හදවත මා එතෙක් නොදැන නොහඳුනා සිටි හැඟීම් වලියක් උතුරා යන්නට විය. ඒ නාඳුනන හැඟීම් ආදරය නමින් මම අද දනිමි. මේසයේ එක කෙළවරක සිට අනෙක් කෙළවර දක්වා වූ දුර පිළිබඳ පරතරය අහෝසි වී ඔහුත් මාත් කාන්දමක් කරා ඇදෙන බව හැඟී ගියේ ය. අන්තිමට ඔහුගේ බැල්ම මගේ බැල්මට පරාද විය. ඔහු සඟරාව දෙස බැලී ය. එහෙත් ඔහු සඟරාව නුදුටු බව මම දැන ගතිමි. ජයග්‍රහණය පිළිබඳ සාඩම්බර හැඟීමකින් මම උදම් වීමි. ඒ අතර ම මම ගත අප්‍රාණික වුවකු මෙන් පුටුවක් ඇඳ වාඩි වී කම්මුල මේසය මත තබා ගතිමි. ඔවුන් සඟරාව බලා නිම වන තුරු තවත් කීප වරක් අපේ ඇස් මුණ ගැසුණේ මා ඒ ඉරියව්වෙන් සිටිය දී ය.

මා සඟරාවේ චිත්‍රයක් අදිමින් සිටින කළ ඔහු තම පංතියට ගියේ ඊට පසුව දා ය. කිත්සිරි ආචේ මට කතා කරන අදහසින් බව මම දැන ගතිමි. ඔහු ජයසේකර අසාගෙන ආචේ බොරුවට බව ද මම දැන ගතිමි. ඔහු 'ගිල්ම් ෆෙයාර්' සඟරාව රැගෙන ආචේ මා ඉල්ලතැයි සිතා ගෙන බවත් මම දැන ගතිමි. පින්තූරය ඇඳ ඉවර නැතැයි මා පොත අනෙක් පැත්තට හරවා ගත්තේ ඔහුට එය බලෙන් බලා ගැනීමට පෙළඹවීමක් වශයෙන් නො වේ ද? ඔහුට එතරම් ධෛර්යයක් නොවීය.

ඊට පසු නොයෙක් දවස්වල මම ඔහු පංතියට එතැයි බලාපොරොත්තු නොවුණෙමි ද? සඟරාවේ වැඩ නවතා මම ඇත වෙලක් කඳුගැට පෙළත් දෙස බලාගෙන කල්පනා කරන්නට වූයේ ඔහු ගැන ය. මා තවත් නොසන්සුන් වූයේ කිත්සිරි නො පැමිණීම නිසා ම නොවේ. පද්මිනී ඔහු ගැන උනන්දුව දක්වද්දී මා එසේ සිතීම වැරදි බව කල්පනා වීමෙනි. කිත්සිරි පිළිබඳ හැඟීම් මා තුළ කෙතරම් තදින් කා වැදී තිබුණේදැ යි මට අවබෝධ වූයේ තමා ඔහුට ඇල්ම කිරීමට අදහස් කරගෙන සිටින බව පද්මිනී කී අවස්ථාවේ දී ය. මගේ හදවතට හදිසියේ දැඩි පහරක් වැදුණු කලෙක මෙන් ක්ෂණික වේදනාවක් ඇති විය. වේදනාව ක්ෂණික වුව ද එහි කම්පනය පීඩනයක මුහුණුවරින් මගේ සිත්හි දවස් ගණනකට ඉතිරි විය.

පද්මිනී ඔහුට කවටකම් කරන කල රටකපු දෙන කල මට ඇති වූ අමාරුව ඉන් පෙර මා විඳි නැති එකකි. ඔහු හා කතා කරන කල ඇගේ දෙනෙන් ආදරයකින් දිලිසෙන සැටි බලන්නට බැරි මම බිම බලා ගනිමි. එහෙත් ඒ දෙස බලා ඒ ආදරය කෙතෙක් දැ යි මැන නො ගෙන සිටීම ද මට දුෂ්කර විය. මගේ අත අල්ලාගෙන කිත්සිරි හා කතා කරන අතර පද්මිනී මගේ ඇඟිලි මිරිකන කළ ඇත්ත වශයෙන් මිරිකුණේ රිදුණේ ඇඟිලි නොව හදවත ය.

මම කිත්සිරි සමඟ හඳු විමට සිතාගෙන නොසිටියෙමි. ඔහු සම්බන්ධ කර මතු බලාපොරොත්තු ඇති කරගෙන නොසිටියෙමි. ඔහුට සුන්දර මුහුණක් තිබුණු බව පද්මිනී කී නිසා ම පමණක් මම කීප වරක් ඔහු දෙස බැලුවෙමු. ඇය කීවේ ඇත්තකි. ඒ මුහුණ සිත් අදහා එකකි. ඒ නිසා ම මම නැවත ද ඒ දෙස බැලිමි. ඒ අතර මට ඔහුගේ ඇස් මුණ ගැසිණි. එකල මගේ සිතෙහි අමුත්තක් ඇති විය. සිදු වූයේ එපමණකි. ඉදින් පද්මිනී කිත්සිරි පැතීම ගැන මම කුමට කැවෙමි ද? මම මින්මතු කිත්සිරි දෙස නොබලමි. ඔහු ගැන නොසිතමි යි මම අනෙක් අතට හිත හදා ගන්නට උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් පද්මිනී ඔහු දෙස බලන කල ඇයගේ ඇස්වල පෙරෙන ආදරය දකින විට මගේ සිතෙහි වේදනාවක් දැනෙන්නට විය. මේ වේදනාව ඉරිසියාව වශයෙන් තේරුම් ගැනීමට මා සූදානම් නැත. මට පද්මිනීට ද්‍රෝහි විය නො හැකි ය. එය අපරාධයකි. පාපයකි.

පද්මිනීගේ මෙන් ම කිත්සිරිගේ ද දෙනෙන් දෙස ද ඔවුන් කතා කරන අවස්ථාවල දී බැලීමට මම බිය වීමි. ඒ ඇස්වලින් කතා කරන ලද්දේ පද්මිනී වෙත නොව මා වෙත ය යන බියක් මට දැනුණු බැවිනි.

නිවාඩුවට ගෙදර පැමිණි මා අම්මාට මුහුණ දුන්නේ බියකින් සැලෙන හදවත ඇති ව ය. මා තුළ යම්කිසි වෙනසක් බලපාන බව මට තේරෙන්නට විය. කතාවෙන් බහෙන් හෝ හැසිරීමෙන් හෝ මේ වෙනස ඇයට අවබෝධ වෙතැයි මම පරිස්සම් වීමට උත්සාහ ගනිමි. අම්මාට විරුද්ධ ව මගේ හදවත යම්කිසි කුමන්ත්‍රණයක යෙදී සිටි බවට හැඟීමක් මා පෙළන්නට පටන්

ගත්තේ ය. නිසි වයසට පත්වීමට කලින් පිරිමි ළමයකු ගැන සිතා අම්මාට වරදක් කර තිබේ. මට මේවා ගැන සිතන්නට තව ම වයසක් නැත. අයිතියක් හෝ යුතුකමක් ද නැත. ශිෂ්‍යත්වයක් දිනාගෙන පාසලට ගිය දුප්පත් මම ඉගෙන ගත යුතුයි. අම්මලාගේ බලාපොරොත්තුවලට හානියක් නොවීමට වගබලා ගත යුතුයි. අම්මා මගෙන් පතන්නේ ලොකු හපන්කමකි. මා අධිනීතිඥකමක්, දොස්තරකමක් වැනි තත්ත්වයකට පත්කළ හැකි ඉහළ විභාගයකට පෙනී සිටිතැයි අදහසක් මව වෙත තිබේ. මා ඉගෙන ගන්නට යන්නේ ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයට පෙනී සිටීම සඳහා ය. දෙටු පෙළ සමත් ලක්ෂ ගණනක තරුණ තරුණියෝ රැකී රක්ෂා විරහිත ව සුසුම්න් පසු වෙති. දෙටුපෙළ සහතිකය ඇතැම් විට තුට්ටුවක් නො වටී. එය වෙන ම කරුණකි. මගේ වරදින් තුට්ටුවක් නොවටිනා සහතිකයවත් ගන්නට බැරි වුණා ය යි දොස් ඇසිය යුතු නැත.

පිරිමි ළමයින් ගැන සිතන්නට ගියොත් මේ සියලු බලාපොරොත්තු හා ප්‍රාර්ථනා විනාශ වී යා හැකි ය. අලුත් බියක් මා තුළ ඇති විය.

ගෙය හොඳට හදා ගැනීමට ඇත්නම් යන ආශාව වෙනදාට වඩා තදින් මේ නිවාඩු කාලයේ මා වෙත බලපාන්නට විය. ඊට හේතුව පද්මිනී වැනි ධනවත් තරුණියකගේ ඇසුරට වැටුණු නිසා නොව වයසින් මෝරන ගැහැනු ළමයකුගේ යුක්ති සහගත සාධාරණ අභිංසක ආශාවකි. දුප්පත්කමේ තාඩන පීඩනයෙන් පදම් වුණු මගේ සිත අන් අය විදින අපට නැති සැප සම්පත් හා වරප්‍රසාද දෙස ඊර්ෂ්‍යාවෙන් තොර ව උපේක්ෂාවෙන් යුක්තව බැලීමේ ශක්තියක් ඇති ව තිබුණු බව සැබැවි. නොයෙක් අඩුපාඩු හා නැති බැරිකම් සිතා මුසු ව ඉවසු බව ද සැබැවි. එහෙත් මම කෙලෙස් නසා තවුස්දම් පුරන තවුසියක මෙන් නො වුණෙමි. නිවාඩු කාලවලට පාසලේ පිරිමි ළමයකු යම් කිසි ගමනක් යන අතර අපේ ගේ පසුකර බයිසිකලයෙන් යන කල මට ලජ්ජාවක් ඇති විය. කලින් දුටුවොත් මම මග හැරියෙමි. මා මෙන් දුප්පත් ළමයි තවත් සිටියහ. එහෙත් ඒ හැමට ම අපේ ගෙට වඩා හොඳ ගෙවල් ඇතැයි මම සිතුවෙමි. අපේ ගේ දුටු ළමයකු පාසල පුරා ඒ ගැන කියනු ඇතැයි මම බිය වීමි.

නිවාඩු කාලයේ මම මිදුලේ පසෙක කොටා පාත්තියක් සාදා බුත්සරණ සිටුවුවෙමි. පරණ ටින් හා භාජන කිපයක ම පෝර පස් හා ගොම පුරවා තවත් පුංචි මල් වර්ග සිටුවුවෙමි. ගෙය අලංකාර කිරීමට මට වෙන කළ හැකි ව තිබුණේ අතුපතු ගා පිරිසිදු කිරීම පමණකි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයට තවත් අවුරුදු එකහමාරක් පමණ ඉගෙන ගත යුතු ය. විභාගයේ ප්‍රතිඵල නිකුත් වීමට මාස හතරක් පමණ යා හැකියි. රක්ෂාවක් ඉක්මනින් ම ලබා ගත හැකි වුණොත් - වැඩි ම වුණොත් - අවුරුදු තුනක දී යමක් ඉපයීමට මා සමත් වනු ඇත. එවිට තාත්තාට කුලී වැඩවලින් මිදී නිදහස ලබා ගැනීමට ඉඩ ලැබේ. අම්මා ද ඉන් පසු වෙහෙස විය යුතු නොවේ. අපට හොඳ කලක් ගත කළ හැකි වනු ඇත.

දාහත් රියනකට යට ලී ඇති පුංචි ගෙයකට අත්තිවාරම් දමා ගතහොත් ලැබෙන ලැබෙන විදියට වැඩ කරගෙන යත හැකි ය. ඉස්තෝප්පුව සාලය හා එක ම කාමරයක් වුව ද හොඳට ම සැහෙයි. ඉවුම්, පිහුම් සඳහා පුංචි කුස්සියක් කටු මැටි ගසා සාදා ගැනීමට පුළුවන. බැම්මේ වැඩ ඉවර කර උළු තියා යන්නම් අප නිදා ගන්නා කාමරයට පමණක් දොරක් දමා ගන්නට පුළුවන් වුණොත් සිමෙන්ති, කපුරුරු ආදී ඉතිරි වැඩ හිමින් කර ගැනීමට පුළුවන් වනු ඇත.

නංගිලා දෙ දෙනාටත් මටත් ජ්‍යෙෂ්ඨය සමත්වීමට ලැබුණොත් සියලු ප්‍රශ්න විසඳෙනු පමණක් නොව දැනට වඩා දියුණු තත්ත්වයකට පත් වීමට ද පුළුවන.

ගමේ පාසලේ ඉගැන්වීම් නරක නිසා නගරයේ පාසලකට යා යුතු ය යි ලොකු නංගි ඇවිටිලි කරන්නට පටන් ගත්තා ය. මගේ හැඟීම වූයේ උනන්දුවෙන් පාඩම් නොකරනු විනා ගුරුවරුන්ගේ වරදක් නැති බවයි.

“දැන් කොයි ඉස්කෝලෙන් එකයි අම්මෙ. කොහෙන් සිංහලෙන් උගන්නන්නෙ.” මම කීවෙමි.

“එහෙනම් ඔයත් එන්නකො ගමේ ඉස්කෝලෙට.” යි නංගි කී දෙයට මට පිළිතුරු නැති විය. “යන්නම් පුළුවන් තැන්වල හැම ළමයින් ම දැන් හොඳ ඉස්කෝලවලට යනව. කිසි වැඩක් නෑ මේකෙ ඉඳල. ගුරුවරු නිකම් බොරු කරනව විතරයි.....”

“ගුරුවරු පළි ඔයගොල්ලො මහන්සි නොවෙනවට.....”

“අක්ක ඉරිසියයි මට.....”

“කට වහන්න!”

මා තුළ වේදනාවටත් වඩා කෝපයක් නැගිණි.

“මේ ඉස්කෝලෙ නම් වැඩක් නෑ නමා. ගුරුවරු පඩියට විතරයි වැඩ කරන්නෙ. කොහෙද ගමේ යමක් කමක් කරගන්න පුළුවන් කවුරු කවුරුත් හොඳ හොඳ ඉස්කෝල හොය හොය යනව..... සමිති සමාගම් තිබුණට එක බල්ලෙක් ඉස්කෝලෙ ගැන බලනවයැ? ගමේ උතුත් කැමතියි ඉස්කෝලෙ පහත් අඩියට යනවට. ඇයි උන්ගෙ ළමයින් වෙන තැන්වල, නැති බැර මිනිස්සුන්ගෙ ළමයින්ට නෙ පාඩු.....” ඉස්කෝප්පුවේ සිට තාත්තා ද කීවේ ය.

“අර ඉංගිරිසි මහත්තය ආවට පස්සෙ තමයි ඔය ඉස්කෝලෙ විනාස වුණේ. ඒ මිනිහ මහ මනමාලයලු. අර රූපවතී ඉස්කෝලෙ හාමිනේට ලියුම් දෙනවයි කියන්නෙ.....” අම්මා කීවා ය.

“ඉංගිරිසි සර් මාගරටි එක්කත් යාළයි.....” පුංචි නංගි කීවා ය.

“ඔයා දන්නෙ කොහොමද ඕව.....” මම සැර කළෙමි.

“ඇයි කවුරුත් දන්නවනෙ..... යසපාල ඇසිඬි බොන්න ගියේ ඒකනෙ..... කලින් මාගරටි එක්ක යසපාල යාළයි නෙ.”

“ඔය බොරු කතා!”

“බොරු කතා නෙව් අක්කෙ.....” කීවේ සෝමා ය. “ඒක ඇත්ත..... මංගලිකත් ඉංගිරිසි සර් එක්කල යාළයි.....”

පුංචි නංගි දැන් පසු කරන්නේ මා ගමේ පාසලේ ඉගෙන ගනිමින් සිටි වයස ය. එහෙත් එකල මා මෙවැනි කිසිවක් අසා තිබුණේ නැත. ළමයින් අතර හෝ ගුරුවරුන් අතර හෝ පෙම් සබඳකම් ගමේ පාසලේ පැවැති බවක් මා දැන සිටියේ නැත. ගමේ මා ඉගෙන ගත් පාසලත් වෙනස් වී තිබෙන තරමකැයි මා

තුළ සංවේගයක් ඇති විය. පාසල මේ ඉරණමට පත් ව තිබෙනු ඇසීම මට පෙනුණේ හිතවතියක වරදකට යොමුවීමක් මෙනි.

මේ අවදියේ දීත් ගෙදර ගිය හැම දවසක ම මම වරක් වත් කමලාවතීගේ නිවසට ගියෙමි. නිවාඩු කාලයට සතියකට වරක් දෙකක් ගියෙමි. එසේ ගිය කල මා කුඩා කාලයේ මෙන් මුළු දවස එහි ගත කළේ නැත. ගෙදර අතුපතුගා කරන්නට තිබුණු අත් දෙයක් කර ආපසු ආවෙමි.

උදේ වරුවක ආවොත්, “අනේ කෙල්ලෙ මොකුත් රත්කරල දීල පලයන්.” ය යි කමලාවතී නොවරදවා ම කීවා ය. මා ගිය හැම දවසක ම කිරි හොඳ්දක් ඉවිය යුතුම ය. තිස්ස කිරි හොඳ්දට කෑදර ය. තිස්ස මා ලවා කවා ගැනීමට තවමත් ආසා කරයි. එහෙත් දැන් එසේ කරවා ගන්නේ අම්මලාට හොරෙන් කවා ගන්නට අවස්ථාවක් ලැබුණොත් පමණකි. මේ ගැන අයියලා ද ඔහුට සිතාපෙනි. එය ඔහුට ලජ්ජාවකි. මේ හැර මුර දානය හෝ කයියක් හෝ තිබුණු දාටත්, වී තැම්බීම, වේළීම වැනි අමතර වැඩක් තිබුණු දාටත් මා ගෙදර සිටියොත් කමලාවතී මට පණිවිඩයක් එව්වා ය. නිවාඩු කාලයට මා වී කල්දේරම් කීපයක් තම්බා වේළා දී ම සිරිතකි. මෙසේ ගිය දවසක කිව්වත් නැතත් පරණ ඇඳුමක් එළලීම වැනි කරන්නට තිබුණු හැම වැඩක් ම කර දුන්නෙමි.

මේ විශේෂ වාරයේ අවුරුදු කාලයේ නිමල් හතරැසිංහ දුටු මා තුළ බියක් හා චකිතයක් ඇති විය. මා අනිසි දෙයක් කර ඇති බවට උපන් හැඟීම මට හේතු විය. මා කිත්සිරි ගැන රසවත් වූ බව මගේ හද ගැබින් පිටට ගියේ නැත. එහෙත් මේ බව නිමල් දැන ගනීදැයි මම බිය වීමි. ඔහු නිතර ම මට හොඳින් ඉගෙන ගැනීමට අවවාද දෙයි. පිරිමි ළමයින් ගැන සිතීම වරදකි. ඉගෙනීමටත් බාධාවකි. මා දැන් කිත්සිරි ගැන සිතන්නේ නැත. කිත්සිරිට පද්මිනී පෙම් බඳී. එහෙත් මට බයක් ඇත.

නිමල් මට විශ්ව විද්‍යාලයයේ තොරතුරු කී ය. මම ඔහුට පාසලේ ආරංචි කීවෙමි. මම සඟරාව ගැන ද කීවෙමි. අපි ඉතිහාසය ගැන සාකච්ඡා කළෙමු. පොතපත ගැන කතා කළෙමු. නිමල් වෙත අලුත් නවකතා පොත් කීපයක් ම විය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයෙන් සමත් ව පාසලෙන් අස්වුණු රෝහණ මේ අවුරුදු කාලය වන විට වත්තක රක්ෂාවක් කරමින් සිටියේ ය. අප හමු නොවී ගෙවුණු මාස ගණනක් ඇතුළත රෝහණ නිමල්ට වඩා උසින් මහතින් වැඩි සිටි බව එක වර ම පෙනිණි. ඔහු අවුරුද්දට ගෙදර හැමට ම රෙදිපිළි ආදී තෑගිබෝග රැගෙන ආවේ ය. රෝහණ මටත් ගවුමකට රෙදි කැල්ලක් දුන්නේ ය. මට ඒ අවුරුද්දේ ඔවුන්ගෙන් ගවුම් තුනකට රෙදි ලැබිණි. වෙන දා තෑගි දුන්නේ කමලාවතී හා ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැහේ පමණකි. මේ ගැන නංගී කැමැති වුණේ නැත.

“උංගෙ වළං හෝදන්න ගිහිල්ල එනව ලොකුවට තෑගි අරගෙන ලැජ්ජ නැතුව.....” ලොකු නංගී ඇනුම් පද කීවා ය.

“ඉතින් ඔයාට මොකද.....? ඔයාට අමාරුවක් නෑ නෙ.....” මම කරබා ගනිමි.

නංගීට වැඩිපුර ගවුම් දෙකකට රෙදි අරගෙන දීමට අම්මාට සිදු විය. එසේ නොකළා නම් බේරිල්ලක් නැත. මගේ රෙදි කැල්ලක් දුන් නමුත් නංගී කීවේ පිනට ලැබුණු ඒවා එපා බවයි.

“දෙවෙනියියට අපි මකක් වෙන්නෙ නෑ. අක්ක විතරයි හොඳ” යි අප දෙ දෙනා පමණක් ගෙදර සිටි එක දවසක සෝමා කීවේ දුක්ගැනවිල්ලක් ලෙසිනි. ඇයගේ ස්වරයේ තරහක් මෙන් ම සංවේගයක් ද විය. මම කතා නොකළෙමි. මට නංගී ගැන තරමක කණගාටුවක් ඇති විය. සෝමා ගැන බොහෝ දෙනා තරකට කතා කරන අතර මගේ හොඳ කියති. අප දෙ දෙනාට ම හොඳ අසන්නට බැරි ඇයි? අනුන්ගේ දොස් ලැබෙන පරිදි හැසිරීම ගැන අනෙක් අතට මම ඇය ගැන නොමනාපයට පත් වීමි.

“නැන්දල ඉක්මනට දෙවෙනිය රක්ෂාවක යැව්වෙ වාලට් අක්කලගෙ ගෙදර යන නිසා.....” සෝමා මඳ නිහඬියාවකට පසු කීවා ය.

“බොරු කතා.....”

“බොරු කතා නෙව්. අක්ක දන්නෙ නෑ.....”

ගමේ පැතිර යන එබඳු කතා බොහොමයක් මා දැන සිටියේ නැත. ඉන් සමහරක් මගේ කණට වැටුණේ ලොකු නංගි මගිනි. ඇත්ත වශයෙන් අප එකට ඕපද්දාප කතා කළා නොවේ. තමා දන්නා වල්පල් මට ඇසෙන්නට කීම ඇයගේ පුරුද්දක් විය. අන්තිමට මටත් ඒවාට හවුල් වීමට සිදුවිය. ගමේ අඟුළු සෙවීමෙන් ලබා ගත් දේ තවත් කෙනකුට බෙදා දීමත් ඇයට විනෝදයක් විය.

“මට ඕව දැනගන්න ඕනැත් නෑ..... මේ ඉස්කෝලෙ යන වයසෙ ළමයින්ට කතන්දර හදනව.....”

“එහෙනම් මර්තේලිස් මොටද අර වංගුව ළඟ කඩුවක් තියාගෙන දෙවෙනියිය එන කල් රැක ගෙන හිටියෙ.....?”

“නංගි බලාගෙන හිටිය යැ.....?”

“බලාගෙන ඉන්න ඕනැ නෑ. මුළු ගමම දන්නව වාලට්ටක්කලගෙ ගෙදරට යන බව දෙවෙනියිය.....”

“ඉතින් මර්තේලිස්ට ඇති රුදාව මොකක්ද.....?”

“ඇයි අක්කෙ මර්තේලිසුත් යාළුනෙ වාලට්ටක්කත් එක්කල.” ඇය දැන් මට කතා කරන්නේ හිතවත්කමකිනි. “ඊට කලින් ගුණදාස..... සුවාරිස් බාස්..... ජයනෙත්ති..... කීදෙනෙක් ද.....?” හරස් ප්‍රශ්න ඇසීමට වුවමනා නැත. සෝමා දිගට ම කතා කර ගෙන යයි. “ගුණවර්ධන ඉස්කෝලෙ මහත්තයත් ගිය පාර වන්දනාවෙ ගිහිල්ල ආවට පස්සෙ එහෙ ගිහිල්ල ඉස්කෝලෙ හාමිනේ ලිඳේ පනින්න හදල තියෙනව. එතනින් ඒක ඉවර වුණා. වාලට්ටක්කල මිනිහ..... ඔහෙ ගොනා වගෙ ඉන්නව. හැබැයි කාට අමාරුවක් උනත් ඒ ගැනි හරියට උදව් කරනව. ඕනැ දෙයක් ඉල්ල ගන්න පුළුවනි. හරි කරුණාවයි..... පන්සලේදී දැක්කොත් කතා කරනව.....”

“යන්න කතාවට! හොඳ බඩ්ඩ යාළුවෙන්න.....”

මා තුළ පිළිකුල ඇති වූයේ වාලට් ගැන නොව සෝමා ගැන ය.

මා කී දෙයට ලොකු නංගි කිපුණේ නැත. තම වාර්තාවෙන් හෙළි කිරීමට තවත් කොටසක් ඇය වෙත තිබෙන්නට පුළුවන. මෙවැනි තැනක දී ඉවසීම ඇයගේ පුරුද්ද ය.

“දෙවෙනියියත් හරි මිනිහ. එයාට ගිය ගිය තැන කෙල්ලො! කාන්දමට ඇදෙනව වගෙ.....”

“පිරිමි ළමයින් මොනව කරන්නද.....? කෙල්ලොත් ලැස්ති වෙලා ඉන්නවනම්.”

සෝමා සිය වටොරට දෙකුත් වරක් තට්ටු කරමින් හිස ඇළකර පාර දෙස බලා සිටියා ය. ඇයගේ මුහුණේ යම්කිසි අහංකාර පෙනීමක් සහිත පෙනෙන නොපෙනෙන තරම් තුනී සිනාවක් විය.

“දෙවෙනියිය මටත් ඕනෑ නැති විහිළු කරගෙන ආව ඒ දවස්වල.....”

ක්ෂණික කෝපයකින් මම වහා ඇය දෙස බැලිමි.

“ඇයි නංගි අම්මට නොකිව්වෙ එහෙනම්.....?”

“අම්මට කියන්න පුළුවනෑ ඕව.....”

“මට කියන්න මොනවද කිව්වෙ කියල. මම නැන්දට කියන්න.”

“ඕව කියන්න ඕනෑ නෑ..... එයා කොයි කෙල්ලටත් කවටකම් කරනව. ලියුම් ලියනව. ෂෝස් යන්න කතා කරනව.....”

“එහෙනම් මටත් කවටකම් කරන්න එපා යෑ.....?”

“අක්ක උපාසකම්ම නෙ..... ඇරත් අක්ක ඒ ගොල්ලගෙ මහ ලොකු නංගි නෙ.....”

“මම නංගි නම් සෝමෙත් නංගි..... මොකද සෝමෙට අමුත්තක්..... නංගිට ලියුම් හෙමත් දුන්නද.....?”

“නෑ” යි ඇ මනමාලකමින් නටන ඇස් ඇතිව කීවා ය.

“බොරු!”

ඇ සිනාපුණා ය.

“බොරු නේද.....?”

“ඔක තමයි අක්ක එක්කල කිසි දෙයක් කියන්න බැරි.....” යි කියාගෙන නංගී මිදුලට බැස්සේ ද තරහෙන් නොව හපන්කමක් කළ එකියක මෙනි.

ඇයගේත් රෝහණගේත් සබඳකම් දැන ගැනීමේ කුහුලක් මට ඇති විය. ඒ කුහුල තෘප්තිමත් කරගන්නට ගියොත් මට නංගී සමඟ ඇයගේ රහස් කුළුපඟ ව කතා කරන්නට වී අප අතර නොවිය යුතු කතාබස්වලට අනුබලයක් ලැබෙනු ඇත. එය ඇගේ බිය සැක දුරු කිරීමකි. අනෙක අමිහිරි දේ අසන්නටත් වෙයි.

නිමල් මෙන් නොව රෝහණ අමුතු විදියකින් ගැහැනු ළමයින් ඇසුරු කරන බවට කතාවක් මා ද අසා ඇත. නගරයේ එක පාසලක වන මෙවැනි සබඳකම් සමහර විට අනෙක් පාසලකට පැතිර යන අවස්ථා ඇත. පෞද්ගලික පාසලක ඉගෙන ගත් රෝහණ නගරයේ ඉගෙන ගන්නා දැරියන් කීප දෙනෙකු සමඟ ම සබඳකම් පවත්වන බව අපේ පාසලේ සමහරකු අතර ද කතා විය. ඔහු ගමේත් තරුණියන් කීප දෙනෙකු හා හොඳින් සිටි බවට හැඟීමක් මට විය. එහෙත් තව ම රැවුලවත් හරි හැටි නොකපන රෝහණ වාලට් සමඟ සබඳකම් පවත්වන බවට සෝමා කී කතාවේ ඇත්තක් තිබේ ද? වාලට් ඇසුරු කරන්නේ අසවලා යි කීමට සෝමා මෙන් නම් වශයෙන් කීමට දැන නොසිටියත් ඇය නරක ගැහැනියක වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ බව මට රහසක් ව තිබුණේ නැත. ඇ කා සමඟත් හොඳින් කතාබස් කළා ය. වාලට්ගේ ගෙදර පිරිමි කීප දෙනෙක් නිතර ම කතාබස් කරමින් සිටිය හ. විවාහකයෝ ද තරුණයෝ ද ගැටවරයෝ ද එහි ගියහ. කුළුපඟට කතාබහ කරන නියා ඔවුන් එහි ගියා මිස වාලට්ගේ වරදක් නැතැයි සිතන්නට මම උත්සාහ කළෙමි. අනෙක් අය සමඟ කෙසේ වුවත් රෝහණ සමඟ ඇයගේ සබඳකමක් තිබෙන්නට බැරි ය. ඔහු දැරියකට ලියුම් දීම එකකි. තමාගේ අක්කා කෙනෙකු බඳු වාලට් සමඟ මෙවැනි නොමනා ඇසුරක් පවත්වන්නට කිසිසේත් ඉඩ නැත. ඔවුන් දෙ දෙනා අතර ඇති විය හැකි ඇසුර කුමක් ද?

රෝහණ කොහොමත් නරක ද යන කතාව ඇත්තක් දැයි මම නැවත නැවතත් සිතුවෙමි. ඔහු මට කිසි දවසෙක නුවුවමනා

කවටකමක් නොකළා පමණක් නොව අනිසි බැල්මක් වත් හෙළ නැත. මා තුළ පිළිකුලක් ද තරහක් ද ඇති වූයේ ඔහුගේ ඇසුර පත් ගැහැනුන් හා දැරියන් කෙරෙහි ය.

‘ගැහැන්ගෙ වැරදි කෙල්ලන්ගෙ වැරදි!’ මම සිතීමි. නංගී ඇතුළු කෙල්ලන් සිය අඟරදඟරයෙන් ඔහු මුළා කරන්නට ඇතැ වාලට් ඔහු වසඟයට ගන්නට ඇත. රෝහණ නරක චරිතයක් ඇත්තෙක් නොවේ. ඔහු මා නැගණියක මෙන් සලකයි.

අනෙක් අතට මා නිතර ම කමලාවතීගේ ගෙදර යන නිසා රෝහණ දැන් ගමන් පිට වී සිටීම සැනසීමක් ය යන හැඟීමක් සිතේ ඇත කෙළවරක නූපන්නා ම නොවේ. ඒ ගෙදරින් ම කෙරෙහි වෙනස් විදියකට හැසුරුණේ විජය පමණකි. ඒද මැනවි සිට ය.

මේ අතර ඇල්බට් ඩැසිවර් උන්නැහේ හොඳ අතට වෙන වන්නට පටන් ගෙන සිටි බව මේ නිවාඩු කාලයේ මට පැහැදිලි විය. කලින් මෙන් නොව දැන් ඔහු වැඩට යන්නේ එක වේලාවක නොවේ. සමහර දවසක දවල් ය. සමහර දවස අලුයම ය. නිවාඩු දවස් ද ඔහුට තිබිණි. දැන් මනා ලෙස හි පිරන ඔහු වැඩට යන්නේ කාකි කබාය ඇඳ සපත්තු දෙකක් දමාගෙන ය. ඔහු මත්පැන් බීම අඩු කළේ ය. වෙරි වී සිටිය වේලාවක් දක්නට නොවී ය.

කමලාවතීලා පදිංචි ගෙය අසල පැත්තකින් මේ නිවා කාලයේ අත්තිවාරමක් දමා ලොකු අලුත් ගෙයක වැඩ ද පටන් ගෙන තිබිණි.

නිවාඩු කාලයේ පද්මිනී මට ලියුමක් එව්වා ය. එහි කිත්සි ගැන ද සඳහන් විය. මේ ලියුම නිසා දවසක් දෙකක් නොසන්සුන්කමින් කල් ගෙවන්නට මට සිදු විය.

පාසල ආරම්භ වන දවස ළඟා වන විට පද්මිනීගේ දර්ශන දක්නට නොලැබීමේ පාඨව මා වෙත තදින් බලපාන්නට පටන් ගත්තේ ය.

අප විසින් ලියන ලද සඟරාව නැවත වරක් පෙරළා බැලීම ආශාව හදිසියේ මට ඇති විය. මා ආස්වාදයට පත් කළ මම

වටකුරු පුංචි අකුරු හා විත්ත නැවත වරක් දකින තුරු මට ඉවසුමක් නොවී ය.

මම කලින් දවසේ තාත්තාත් සමඟ නේවාසිකාගාරයට ගියෙමි. එහි ළමයින්ට මා විසින් පිළියෙළ කරන ලද අළුවා ද පසුව දා ගුරුවරුන්ට දීමට බුලත් දුම්කොළ ද නිසා අවුරුදු නිවාඩුව අවසානයේ ගෙන යන්නට තිබුණු බර වැඩි විය. අප ගිය බසයේ ම තවත් ළමයි දෙ දෙනෙක් වූහ. අපි තිදෙනාත් භාරකාරයෝත් බස් රියෙන් බැස එකට ම ගියෙමු. කකුලේ කොරය නිසා තාත්තා තරමක් පසු වී ගමන් කළේ ය. පාසලේ සේවකයෝ පංති කාමර සුදානම් කරමින් වුන්හ. බක් මාසයේ වට වැස්ස නිසාත් මසක් පමණ කාලයක් ළමයින්ගේ පාද ස්පර්ශය නොලද නිසාත් පිට්ටනියේ හා පාසල් මිදුලේ තණ කොළ සරුවට වැඩි තිබිණ. හැම තැන ම තුත්තිරි කරලින් යුක්ත ව තිබුණු නිසා වැඩිහිටියන්ගේ ඇඳුම් ද අපේ මේස් ද තුත්තිරි ඇටවලින් බේරාගෙන පරිස්සමින් යා යුතු ව තිබිණ. කොරිබෝව දිගේ නේවාසිකාගාරය දෙසට යන කල පංති කාමරවලින් නික්මුණේ පාළු ගෙකි. පඩිපෙළ නැග පංතියට යෑමේ ආශාවක් මා තුළ ඇති විය. ළං වන විට නේවාසිකාගාරය වෙත දුවගෙන යෑමට මට සිතීම. අපේ නිවාසය ඉදිරිපිට වෙරි ගස් රතු පාට ගෙඩිවලින් පිරී තිබී තිබිණ. අපට කලින් පැමිණ සිටි ළමයි කීප දෙනෙක් අතු පහන් කරගෙන ගෙඩි කඩමින් සිටිය හ. ඊට හවුල් වීමේ ඉක්මනකින් මම නොසන්සුන් වීමි. තාත්තා ආපසු යන කල මට තරමක පාළුවක් ඇති වුව ද ළමයින් අතරට එක් වුණු විට තාත්තාත් ගෙදරත් මට ඉක්මනින් ම අමතක විය.

වෙසක් පෝය වැටී තිබුණේ මැයි මාසේ විසි වන දාට ය. පෝයට සතියකට කලින් එනම් පාසල් වාරය පටන් ගෙන දින දහයකට පමණ පසුව එක් උදයක පංතිය වෙත එමින් සිටි මට පහළ දී කිත්සිරි මුණ ගැසුණේ ය.

“කුසුම් මට උදව්වක් කරනවද..... ඔයාට ලස්සණට අදින්න පුළුවනිනෙ. මට වෙසක් කාඩ් ටිකක් ඇඳල දෙන්න.....”

“ලස්සණට මන් දන්නෙ නෑ - ඉතින්.....”

“ඔයාට පුළුවනි ලස්සණට අදින්න.....”

“මම කඩදාවත් ඇඳල නම් නෑ..... මොනවද අදින්නෙ.....?”

“මම කඩදාසි ගෙනත් දෙන්නම්.....”

“කාටද පද්මිට.....?”

“ඔයා පිංතූර ඇඳල දෙන්නකො.....”

මා අඩියෙන් අඩිය පිය ගැට පෙළ නැංගේ විකිත් වික වැඩෙන සතුවක් ඇති ව ය. ඒ සතුව කුමක් නිසා කවරකු නිසා ඇති වුවත් දැයි සිතීමට මම වෙහෙස නො වුණෙමි. උඩ ම පඩිය පසු කර ඉහළ මාලයට නැග ගත් මම වෙහෙස වුවකු ලෙසින් එහෙත් කිසි ම වෙහෙසක් නොමැති ව මඳක් නතර වී හඳවන පිම්බෙන සේ හුස්මක් ගෙන පංතියට ගියෙමි. මඳකට පසු කිත්සිරි අප පසුකර ඔහුගේ පංතියට එනු මම බලා සිටියෙමි. එදා පාසලෙන් පිට වන තුරු කිත්සිරි මට කඩදාසි ගෙනැවිත් දුන්නේ නැත. එහෙත් මම සවස ශිෂ්‍ය නිවාසයේ දී චූර්චිං පොතකින් කොළයක් ඉරා වෙසක් පතක හැඩයට කපා ගනිමි. පිට පැත්තේ “ප්‍රීති වෙසක්” යන අකුරු සිතුවම් කළ මම ඇතුළු පැත්තේ වෙහෙරක් ද එහි වදින කාන්තාවන් දෙ දෙනකු ද දිය සායමෙන් ඇන්දෙමි. වෙසක් පතෙහි නැම්ම විද නිල් පාට වූල් කැල්ලකින් බැන්දෙමි. මගේ සිත පුරා උතුරන ප්‍රීතිය මට අයිති එකක් නොවේ ය යි මට සිතිණි. එහෙත් එය තව තවත් විදීමේ තෘෂ්ණාව මැඩ ගැනීමට මම අපොහොසත් වීමි.

මට කිත්සිරි පාසලේ අන් ඕනෑම ළමයකු ලෙස සලකන්නට බැරි ඇයි? සිතට දඬුවමක් දීමට සිතූ මම පද්මිනී ලවා වෙසක් පත කිත්සිරිට දීමට තීරණය කර ගනිමි.

“ඔන්න ඔයා වෙනුවෙන් මම ඕක ඇන්දෙ.....” මම සිනාසී කීවෙමි.

“අනේ කුසුම් මටත් එකක් ඇඳල දෙන්න. එයාට යවන්න.....” ඇ පොඩි ළමයකු මෙන් කීවා ය.

අපි විවේක වේලාවේ කිත්සිරි හමු වීමු. පද්මිනී වෙසක් පත ඔහුට දුන්නා ය.

“හොඳද මම දන්නෙ නෑ. ඊයෙ හදිසියට ඕක ඇන්දෙ.....”

“අගෙයි. තව කීපයක් ඇඳල දෙන්න.....”

“ඔය වම් පැත්තෙ හිස් පිටුවෙ ඕනෑ නම් කවියක් ලියාගන්න පුළුවනි.....”

“වෙන අය ලියන්න ගියාම කැත වෙයි. කුපුම්ම ම කියල ඒකත් ඉන්දියන් තීන්තෙන් අත්දගන්න..... කාටද කිත්සිරි ඕක යවන්නෙ.....?”

“මම කඩදාසි ගෙනත් දෙන්නම්. හතක් අටක් ඇඳල දෙනවද?”

“හොරකමට මම ඇහුව ප්‍රශ්නයට උත්තර දුන්නෙ නෑ. ඒ ළමයට පංතියෙ වැඩත් තියෙනව. හත අට අදින්න වෙලාවක් නෑ.”

“ඔයාට නෙ අමාරු.....?”

“එයා ගොතා වගෙ කරල දෙයි කතා නැතුව. එයාගෙ හැටි එහෙමයි..... පාඩුව ඒ ළමයටයි. ඒකයි මම කිව්වෙ.....”

“කවි ඕන නම් හොයල දෙන්න. එතකොට එක සැරේම ඇඳල ඉවර කළැකි.....” මම කීවෙමි.

“ජයසේකරට පුළුවනි කවි හදන්න.....”

“ඒ නිසදැස්.....”

“ගුණපාලටත් පුළුවනි.....”

ඊළඟ දවසේ උදේ කිත්සිරිගේ පංතියේ විමලා හා මල්ලිකා මා සොයා පැමිණියහ. ඔවුහු මා සමඟ ඒ තරම් කිට්ටු ආශ්‍රයක් පැවැති අය නොවෙති.

“අනේ කුපුම්ම අපටත් ඇඳල දෙන්නකො වෙසක් කාඩ්ස් ටිකක්.” ඔවුහු කී හ.

මම එක වර ම කිසිත් නො කීමි.

“අර කිත්සිරිට ඇඳල දීල තිබුණ හරි ලස්සණට අපිටත් ඇඳල දෙන්න තරහ නැතුව.....”

“හැබැයි ඉක්මනට බෑ - සෙනසුරාද ඇදල සඳුදාට ගේන්නම්.”

“කමක් නෑ. ඒ ඇති..... මේන්න මේ කවියක් දාන්න..... හොඳේ.....” විමලා කඩදාසි කැබැල්ලක ලියා ගත් වෙසක් කවියක් මට දෙමින් කීවා ය.

මේ කතාව ඇසීමෙන් පසුව අපේ පංතියේ ළමයි කීප දෙනෙකුටත් මා ලවා වෙසක් පත් අන්දවා ගැනීමට වුවමනා විය. ඒ සති අන්තයේ මගේ විවේක කාලය සම්පූර්ණයෙන් ම යෙදුණේ වෙසක් පත් ඇඳීම සඳහා ය. බුද්ධ රූප, වෙහෙර විහාර, දරුවන් දන්දීම, අභිනිෂ්ක්‍රමණය ආදී නොයෙකුත් දේ මම සිතුවම් කළෙමි. අනුන් සඳහා කරන ලද්දක් වුව ද මේ චිත්‍ර ඇඳීමෙන් මම විශාල ආස්වාදයක් ලැබුවෙමි. මා චිත්‍ර අඳින කල නිවාසයේ ශිෂ්‍යාවෝ වටකරගෙන බලා සිටියහ.

“අනේ හරි ලස්සණයි.....” කියමින් ඔව්හු හුල්ලන්නට වූහ.

බාලිකා නිවාසයේ චිත්‍ර කර්මය දැන සිටි තවත් ළමයි ද වෙසක් පත් අඳින්නට පටන් ගත්හ. සඳුදා වන විට මට බේරිල්ලක් නැති විය. බොහෝ ළමයින්ට ඒවා අවශ්‍ය විය. මම නිමල්ට වෙසක් පතක් ඇඳ යැවීමට තීරණය කර ගතිමි. මගේ දිය සායම් පෙට්ටියත් ඉවර විය. මේ බව මම පද්මිනීට නිකමට කීවෙමි.

“කවුරු කවුරුත් එකතු වෙලා ඒ ළමයගෙ දිය සායම් පෙට්ටියත් ඉවර කළා. පව්! පින්තූර අන්ද ගන්න එනව පෝලිමේ. ඒ ළමයටයි අන්තිමට තට්ටු වුණේ.....” කිත්සිරිට ඇහෙන්නට එක් අවස්ථාවක පද්මිනී කීවා ය.

“කවිද දන්නෙ කියන්න එපා යැ.....”

“ඒ ළමයට පුළුවන් ද ඔයගොල්ලන්ගෙන් හිඟමත් ඉල්ලන්න?” ඇය කීවේ තරහ ගතියක් පෙන්නවිමිනි.

“අයියෝ! කෑ ගහන්න එපා පද්මිනී.....”

කලින් මා සමඟ ඒ තරම් කුළුපගකමක් නොතිබුණු ගැහැනු ළමයි කීප දෙනෙක් ම වෙසක් පත් අන්දවා ගැනීමෙන් මගේ මිතුරියෝ වූහ. එපමණක් නොව පංතිවල අනෙක් ළමයි ද මුලදිට

වඩා මා ගැන සැලකිල්ලක් දක්වන්නට පටන් ගත්හ. මා සමඟ සිතාසෙන සුභද්‍ර ලීලාවෙන් කතා කරන පිරිස වැඩි වූහ. “කුසුම්ට හරි ලස්සණට අඳින්න පුළුවනි.” යන හැඳින්වීම මා ගැන කතා කරන විට යෙදවීමට ළමයි පුරුදු වූහ.

“කලින් මතක් වුණා නම් කුසුම් අපිට බුද්ධ රූපයක් ඇඳල හොස්ටල් එකේ එළිය කරන්න තිබුණතෙ.....” යි මේටිරන් කීවා ය.

“ඒක නේන්නම් මිස්. පොසොන් එකටවත් බලමු.....”

“පොසොන් එකට මිහිඳු පිංතූරයක් අඳින්න බලන්න.....”

වෙසක් උත්සවය යෙදී තිබුණේ බ්‍රහස්පතින්දාට ය. අපට ඒ නිසා දින හතරක් එක දිනට ම නිවාඩු ලැබිණි. එහෙත් සමහර ළමයින් පෝය දා සිල් ගත් නිසා පාසලේ ඉන්නට හැමට සිදු විය. සවස සිල් පවාරන විමෙන් පසු කිට්ටුව සිටි අපි සමහරෙක් එදා ම ගෙවල්වලට ගියෙමු. තාත්තාත් සමඟ මා ගෙදර යන විට කිත්සිරිගෙන් එවුණු වෙසක් පතක් විය. එය මා ඇඳ දුන් එකක් නොව කඩෙන් ගත් මුද්‍රිත එකකි. මේ බව පද්මිනීට නොකියන ලෙස මගේ සිත වේදනාවකින් ද යුක්ත ව තීරණය කර ගත්තේ ය.

දෙ වන දවසේ නංගිලාත් අම්මාත් සමඟ මම වෙසක් බැලීමට නගරයට ගියෙමි. මාරකැට්ටුව අසල පටාවාරා කතාව කියන තොරණක් විය. අපි එහි රැස් වූ සෙනඟ අතර පැය බාගයක් පමණ සිටියෙමු. නංගිලා වෙසක් තොරණ දැක තිබුණු දෙ වන වතාව එය යි. මම කිසි දවසක කොළඹ වෙසක් දැක නොතිබුණත් තුන් හතර වතාවක් මේ නගරයට පැමිණ සිටියෙමි.

ඔහු තොරණට කිට්ටුව ම සිටිනු හදිසියේ දකිත් ම මගේ සිතෙහි ක්ෂණික රිදීමක් හටගත්තේ ය. තොරණෙහි විදුලි බුබුළු නිල් රතු කහ වශයෙන් මාරුවෙන් මාරුවට නික්ම වූ එළිය ඔහුගේ පියකරු මුහුණ මත වැටෙමින් තිබිණි. විදුලි එළිය ඒ මුහුණ වඩාත් පියකරු කළේ ය. මොහොතින් මොහොත මාරු වන වර්ණය නිසා කිත්සිරි කුමන පාටක කමිසයක් ඇඳගෙන සිටියේ දැයි නිගමනය කළ නොහැකි තරම් විය. ගුණපාලත්

අමරසිංහන් ඔහු අසල සිටිනු මා දුටුවේ විනාඩි කීපයකට පමණ පසුව ය.

තොරණ දිගට ම විදුලි බුබුදු නිවෙමින් පත්තුවෙමින් වෛවර්ණය නික්මවන්නට විය.

“කොච්චර බැලුවත් මෙච්චර තමයි.” අම්මාගේ කට හඬින් මම හදිසියේ අවදිවිමි. මා තුළ තැතිගැනීමක් විය.

“අනේ අම්මෙ තව ටිකක්.” නංගිලා කී දෙය මට නැසුනු කරමි.

මම ඊයේ සිල් ගනිමි. අම්මා පසෙක සිටී. අද වෙසක් වැනි උත්සවයකි. තොරණින් කියැවෙන්නේ බණ කතාවකි. මගේ නොඳ ම මිතුරිය ඇල්ම කරන තැනැත්තා ගැන සිතා තහනම් රසයක් විඳීම පාපයකි.

මම තොරණ සිරසෙහි වූ බුදු පිළිමය දෙස බලා ගනිමි. එයින් නික්මෙන බුදුරැස් දෙස බැලීමි. ඉතිපිසෝ හගවා සම්මා සම්මා..... ඉතිපිසෝ හගවා..... අරහං සම්මා සම්මා සම්බුද්ධෝ විජ්ජාවරන සම්පන්නෝ..... සාගරය වැනි අනන්ත ගුණ ඇති, මහමේරුව සේ උස් වූ ගුණ ඇති අසරණ සරණ අනාථ නාථ සම්මා සම්බුදු.....

“වෙසක් බලන්න ආවද.....?”

සම්මා සම්බුදු පියාණනි, සකල ලෝක සත්වයන් කෙරෙහි හට ගත් අපරිමිත දයා කරුණාවෙන්.....

“කුසුම් වෙසක් බලන්න ආව ද.....?”

මම තිගැස්සි හැරී බැලුවෙමි. කිත්සිරි හා අනෙක් දෙ දෙනා අප අසල වූහ. මට එක් වර කතා කර ගත නොහැකි විය. මගේ මුහුණ රතු වී තිබෙන්නට ඇත.

“නිකමට ආව..... පද්මිල හෙම දැක්කේ නැද්ද.....?”

“පත්සලේ හිටිය.....”

“ඒ ගොල්ල මම හිතන්නේ කොළඹ ගියා. කාරෙකෙන් ඇවිල්ල හිටියෙ.” ගුණපාල කීවේ ය.

මේ වන විට අම්මාට අපේ කතාව ඇසී තිබිණි.

“අම්මෙ අපේ ඉස්කෝලෙ ළමයි වගයක්.....”

අම්මා ඔවුන්ගේ උස මහත මනින්නට මෙන් හොඳින් බැලුවා ය. පිරිමි ළමයි අම්මා සමඟ සිනාසුණා හ.

“බලන්න දෙයක් නෑ. මේ තොරණ විතරයි. අපිත් කොළඹ යනවද කියල කතා කර කර හිටියෙ.....” අමරසිංහ කීය.

“කොහේ ගියත් එකයි.....” ගුණපාල සිනාසුණේ ය.

“මේ රැවෙලා කොළඹ යන්න.....?” මම ඇසිමි.

“බස් තියෙනව එළිවෙන කල්..... ඔය ගොල්ලත් යන්න ද?”

“හාපෝයි අපි කොහේ යන්නද.....? තව විකක් ඉඳල ගෙදර යනව.....”

“තැපැල් කන්තෝරුව ළඟ තියෙනව ලස්සණ කුඩුවක්.....”

“ඇයි අපේ පිරිමි හොස්ටල් එකේ ළමයින්ගෙ කුඩුවත් හොඳට ඇති. ඒකත් නංගිලට පෙන්නගෙන යනව.....”

කතාව අතර ම එහාට වුණු කිත්සිරි ළඟ තිබුණු කඩයෙන් සරුවත් වීදුරු දෙකක් දැකට ගෙනාවේ ය.

“බොන්න.....”

“අයියෝ එපා..... දැන් ඕනෑ නෑ.....”

“බොන්න. තව ගේනව.....”

“අම්ම බොන්න.” මම කිත්සිරි අතින් වීදුරු දෙක ගෙන එකක් අම්මාටත් අනෙක පුංචි නංගිටත් දෙමින් කීවෙමි.

“මගෙ කටේ බුලත් විටක් තියෙනව. මට එපා.....”

“ඉන්න මම වතුර එකක් ගේන්නමි.” ගුණපාල සරුවත් කඩයට ගියේ ය. කිත්සිරි තවත් වීදුරු දෙකක් ගෙනාවේ ය.

“දන්සැල් තියෙද්දි මොටද සල්ලිවලට බීම බොන්නෙ?” කට යෝදා පහත් වී වතුර බීමට දැමූ අම්මා මා අතින් සරුවත් වීදුරුව

ගනිමින් විහිළුවට කීවා ය. පිරිමි ළමයි ඒ විහිළුවට වුවමනාවටත් වඩා සිනාසුණ හ. අම්මා එතෙක් වචන කීපයකට වඩා කතා කර නොතිබුණු නිසා අපගේ කතාවට අමනාපයක් ඇද්දැයි බියකින් ඔවුන් පසු වූවා විය හැකිය. ලොකු නංගි පිරිමි ළමයින් දෙස බලා අඟරදඟර පාමින් සිනාසෙනු දුටු මා තුළ උපන්නේ කරහකි.

“බොහොම ස්තුතියි.....” අම්මාගේත් මගේත් හිස් විදුරු දෙක ගුණපාල අතට දෙමින් මම කීවෙමි.

“බුලත් විටක් ගේන්නද අම්ම.....?” අමරසිංහ ඇසී ය.

“එපා ළමයෝ මගෙ ළඟ තියෙනව. ඔය විටකාරයින්ගෙ දුංකොළ මට කන්න බෑ.....”

මම නැවත බුදු රුව දෙස නො බැලුවෙමි. යම්කිසි වක්තයක් මා තුළ ක්‍රියාකාරී වෙමින් පැවැතිණි.

“අම්මෙ තැපැල් කන්නෝරුව ළඟ කුඩුවක් තියනවද.....” මම කීවෙමි.

“අපින් එන්නදැ” යි ඔවුන් නො අසාම “ඔය ගොල්ලොත් එන්නැ” යි අප නොකියා ම පිරිමි ළමයි ති දෙනා අප පස්සෙන් වැටුණෝ ය. මා ගමන් කළේ අම්මාටත් නංගිලාටත් මඳක් පසුව ය.

“අරක මට ලැබුණ. බොහොම ස්තුතියි.....” ලද අවසරයක දී මම ඔහුට රහසින් කීවෙමි.

“වෙසක් කාඩ් එක ද.....?”

“කෑ ගහන්න එපා!”

බස් නැවතුම් පොළේ දී ඔවුන්ගෙන් වෙන් වූ කල මා තුළ ඇති වූයේ මහත් පාළුවකි. බස් රියෙන් බැස ගුරු පාර දිගේ සැතපුම් බාගයක දුර එන කල පාර ද පාළු වී තිබිණි. සෙනඟ අතර සිට එක වර හිස් මාවතට බට පසුව ද සෙනඟ එන්නාක් මෙන් හඳ එළිය අතරින් වැටුණු සෙවණැලි අනුව පෙනෙන්නට විය.

වෙසක් කුඩු හා පහන් වැඩි හරියක් නිවී ගොස් තිබිණි. ඇතැම් තැනක ගිනි ගත් එළිය පෙට්ටියක ඉතිරි වී තිබුණේ

සැකිලි පමණකි. පාර හරහා ඇද තිබුණු සුදු කොඩිවලින් පළ කරන ලද්දේ ද පාච්ච - ශෝකී ගතියකි. මේ පාච්ච අතරින් කිරි බැබළෙන වෙසක් සඳු රැස් රසවත්කමක හැඟීම් දනවමින් අතු අතරින් මිහිකත මත ගලමින් තිබිණි.

සඳුදා පද්මිනී මුණ ගැසුණු විට ඇයට මගෙන් වරදක් වී ඇති බවට උපන් චකිතයක් නිසා කෙළින් මුහුණ බැලීමත් දුෂ්කර විය. ඇය මා වෙත පැමිණියේ තැග්ගක් ද ඇතිව ය. එය දිය සායම් පෙට්ටියකි. මගේ චකිතය වේදනාවක් බවට පත් විය. පද්මිනී විසින් මට තැගි කරන ලද්දේ මා කලින් පාවිච්චි කළ වර්ගයේ නොව ඊට වඩා ඉහළ පාට පෙට්ටියකි.

ව දුරටත් ගමේ පාසලේ ඉගෙන ගන්නට බැරිය ම ය යි ලොකු නංගී තරයේ කියා සිටියෙන් ඇය පමණක් නොව නංගිලා දෙ දෙනා ම නගරයේ කලින් පොද්ගලික පාසලක් ව තිබී පසුව මහා විද්‍යාලයයක් බවට පත් වූ පාසලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු යොදන ලදී.

ගමේ පාසලේ ඉගැන්වීම් සතුටුදායක නොවුණු බව ඇත්තක් වුව ද නංගීට නම් වුණේ ගුරුවරුන්ගේ වරද ම නො වේ. ඇයගේ විවේක කාලය ගෙවුණේ සිනමා සඟරා කියවීමට ය. නංගී සිනමා සඟරා හා නවකතා එක එක්කෙනාගෙන් ඉල්ලා කියෙව්වා ය. ඇයට වැඩිපුර මේවා ලැබුණේ පියසේන ගෙනි. පියසේන පාට සරමක් හා සේද කම්සයක් ඇඳ බට නලාවක් ද ඉණේ ගසාගෙන නිතර බයිසිකලයක එහෙ මෙහෙ යන කෙනෙකි. ඔහු සතියකට වරක් දෙකක් චිත්‍රපටි බලන්නට ගියේ ය. අයුත් සිංහල චිත්‍රපටියක් මුලින් ම පෙන්වන දා කොළඹ ගොස් නො වරදවා බැලීම ඔහුගේ සිරිත විය. ඔහු අපේ ගේ ළඟටුවින් බයිසිකලය නතර කර සිනුව නාද කළ විට නංගී දුවගෙන ගියා ය. ඔහු ආවේ ඇයට පොතක් හෝ සිනමා සඟරාවක් හෝ දීමට වුව ද ගෙනා දෙය එක වර ම නොදී පයක් බිම තබා බයිසිකලයේ හිඳගෙන ම නංගී සමඟ කතා කරමින් සැහෙන වේලාවක් ගත කිරීමට පුරුදු ව සිටියේ ය.

චිත්‍රපටි බැලීමට හෝ ගුවන් විදුලියට සවන් දීමට හෝ අවස්ථාවක් නොලැබුණත් චිත්‍රපටි හා නළුනිළියන් ගැනත් වෙළෙඳ සේවයේ ගායක ගායිකාවන් ගැනත් නොයෙකුත් තොරතුරු ඇ දැන සිටියා ය.

කෙසේ වුව ද නගරයේ පාසලට යන්නට ලැබීම නිසා ඇති වූ සතුට දුටු කල මා තුළ ඇය ගැන පහළ වූයේ දැඩි අනුකම්පාවකි. මුලදී මෙයට විරුද්ධ වීමෙන් මා කළේ වරදකැයි සිතූ මම සමහර විට පාසලත් ඒ සමඟ ම පරිසරයත් වෙනස් වූ කළ ඇය හොඳ අතට හැරෙතැයි සිතා සතුටු වීමි.

ගමේ පාසලේ සුදු ඇඳගෙන යා යුතු ය යි නියමයක් නො වූයෙන් නංගිලාට තිබුණේ ඉක්මනින් කිලිටු නො වන පාට ගවුම් ය. එසේ ම සපත්තු මේස් වුවමනා කර තිබුණේ ද නැත. මේ නිසා මහ විදුහලට ඇතුළත් වීමේ දී සුදු ගවුම්වලටත් සපත්තු හා මේස්වලටත් අමතර වියදමක් දැරීමට අම්මාට සිදු විය. ඒ වාරයේ අලුත් පංතිවලට පොත්පත් හැරුණු විට දිනපතා බස් රියෙන් ගමන් කරන්නට සිසන් ටිකැට්පත් ද ගනු ලැබී ය.

මා පූර්ව ජ්‍යෙෂ්ඨයේ සිට ජ්‍යෙෂ්ඨ පංතියට සමත් වූයේ ද මේ අවුරුද්දේ ම ය. එහි දී කලින් කොටස් දෙකක සිටි පද්මිනී හා මම එක ම කොටසකට එනම් ජ්‍යෙෂ්ඨ 'සී' කොටසට වැටුණෙමු. පද්මිනීත් මාත් වාඩි වූණේ එක ළඟ ය. මෙය අපේ ඉමහත් සතුටට හේතු විය. අපට පිටුපසින් ගුණපාල සිටියේ ය. කිත්සිරි සහ ජයසේකර ද අප හා එකතු වූහ.

මේ වාරයේ තිස්ස ද අපේ පාසලට ඇතුළු කරනු ලැබී ය. විවේක වේලාවට තිස්ස මා සොයාගෙන ආවේ ය.

මේ කාලය වන විට කිත්සිරි හා පද්මිනී අතර ඇසුර මාස ගණනක් පැරණි ව තිබිණි. එහෙත් ඔව්හු නිතර අමනාප වී යළි යාළු වෙමින් සිටිය හ. ඇය වෙනත් පිරිමි ළමයින් සමඟ නිදැල්ලේ කතාබස් කිරීමේ පුරුද්දට කිත්සිරි කැමැති වුණේ නැත. බොහෝ විට දෙ දෙනා අතර අමනාප වීමට හේතු වූයේ එය යි. ඇය ඔහුට අවංක ව පෙම් නොකරන බවටත් ඕනෑ ම පිරිමි ළමයකුට ඇය හාද කර ගත හැකි බවටත් හැඟීමක් සාමාන්‍යයෙන් කා අතරත් විය. කිත්සිරිගේ සිත රිදවන්නට ඇත්තේ මේ හැඟීම බව මට නොයෙක් විට තේරුම් ගියේ ය. කිත්සිරි මෙන් ම අනෙක් බොහෝ දෙනාත් වරදවා තේරුම් ගන්නට ඇත්තේ ඇයගේ කතාව ම නොවන්නට ඇත. කලින් කිසි ඇසුරක් නොතිබුණු පිරිමි ළමයකුට වුව ද සමහර විට ඇ දිව

දික් කළා ය. ගල් කැටයකින් දමා ගැසුවා ය. සමහර විට අභලපහළ වැඩිපුර කිසිවකු නොමැති කලෙක නම් පිටුපසින් ගොස් ඇස් බැන්දා ය. මෙවැන්නක් කිත්සිරිට දැන ගන්නට හෝ දකින්නට හෝ ලැබුණු කල පද්මිනී සමඟ කතා නොකර සිටියේ ය. එකල ඇය කළේ තමාගේ කවටකමට ලක්වුණු පිරිමි ළමයා සමඟ දවස් කීපයක් ඉතා හොඳින් කතාබස් කර ළඟින් ඇසුරු කිරීමයි. අන්තිමට ඇ කිත්සිරි වෙත ගොස් එවැනි ම කවටකමක් කරන්නී ය. මෙසේ අමනාප වී සිටි ඇය වරක් කළේ කුරුමිණියකු අල්ලා පිටුපසින් ගොස් ඔහුගේ කම්ස කරෙත් ඇතුළට දැමීම ය. එවැනි දෙයක් කළ පසු ඇය හා යළි යාළු නොවී සිටීමට ඔහු අසමත් ය.

තමා ගැන පද්මිනී කලින් අවුරුද්දේ දී කළ එක් ප්‍රකාශයක් ඇත්ත බව මට මේ කාලය වන විට අවබෝධ විය. පාසලේ ගැහැනු ළමයින් තමා ගැන බියකින් පසුවන බවක් ඇ මට කීවා ය. එය ඇත්තකි. පද්මිනීගේ තාවකාලික ඇසුරට වැටුණු සමහර පිරිමි ළමයින් සමඟ හඳු වී සිටි ගැහැනු ළමයින් ඇය ප්‍රිය කළේ නැත. පද්මිනී නිසා එකිනෙකා අතර අමනාපයන් ඇති කර ගත් ජෝඩු ගණනාවක් ගැන මම දනිමි. තමන්ගේ හිතවතුන් ඇය සමඟ නිකමට වත් - පංතියේ වැඩකදී වත් - කතා බස් කරනු දැකීම ගැහැනු ළමයින්ගේ දැඩි සැකයට හේතු විය. පුද්ගලය මේ වැඩි දෙනකු ඇයගේ මුහුණට කිසිවක් කීමට අපොහොසත් වීම ය. ඔවුන් ඇය ගැන එක්තරා බියකින් පසු වුණු තරම්. මෙවැනි දැරියක හා පද්මිනී අතර බහින්බස් වීම් නොවුණා ම නොවේ. එවිට පද්මිනී කළේ ඒ ගැහැනු ළමයාට තම පෙම්වතා එපා වන තරමට ඔහු සිය ඇසුරට ගැනීම ය.

පද්මිනීට මේ හේතුව නිසා 'අනුලාදේවී' යන නමක් පට බැඳිණි. එය කිත්සිරිගේ ඉමහත් වේදනාවට හා ලජ්ජාවට හේතු විය. එහෙත් පටබැඳි නම ඇය විසින් සලකන ලද්දේ නම්බුවක් ලෙසිනි.

පද්මිනී හා කිත්සිරි අමනාප වූ කල සමාදාන කරන්නට උත්සාහ කළේ මා විසිනි. නොයෙක් විට ඔහු ඇය ගැන පැමිණිලි කළේ මට ය.

“පිරිමි ළමයි එයා වරදවා තේරුම් ගෙන බලාපොරොත්තු තියා ගන්නව..... සෙල්ලමක් නෙවෙයි නෙ බොරු බලාපොරොත්තු දෙන එක.....” ඔහු අවසාන කොටස කීවේ යම් කිසි තේරුමක් ඇති ව මා දෙස බලාගෙන ය.

“බලාපොරොත්තු තියා ගන්න ඇයොත් ඒක දැනගන්න ඕනැ.” මම කෙළින් ම ඔහු දෙස බලාගෙන කීවෙමි. කලින් අවුරුද්දේ සඟරාව ලියන කාලයේ පුස්තකාලයේ දී වුණු විදියට ම මගේ බැල්ම දරා ගත නො හැකි ව තත්පර ගණනක් ඇවෑමේ දී කික්සිරි බිම් බලා ගත්තේ ය.

“එයා මට පෝසත් වැඩියි කුසුම්.....” ඔහු ඉවත බලාගෙන ම කිය.

“ඒ ළමය පෝසත්කම් බලන්නෙ නැ.....”

“ඒ වුණාට තමන්ට වැඩිය පෝසත් කෙනෙකුට නිතරම යටත් වෙලා ඉන්නයි වෙන්නෙ..... මම කැමති මට වැඩිය දුප්පත් කෙනෙකුට.....”

“එතකොට ඒ දුප්පත් කෙල්ල යටත් කර ගන්න ලේසියි.....?”

“ඒකම නෙව්.....”

“පිරිමි ඔහොම තමයි.....”

අප අතර හුවමාරු වූ වචනවල බර දෙ දෙනා කෙරෙහි ම බලපාන්නට වූයෙන් අපි මොහොතකට නිහඩ වීම්. මම ඔහුගේ මුහුණ බැලීමි. සෘජු නැහැය, කරුණාවෙන් පිරුණු දෙ තෙත්, රැළි සහිත කෙස් වැටිය! මෙදින ඔහුගේ මුහුණේ කුරුලෑ කීපයක් ම විය.

“අනිත් එක මට එයාගෙ ගතිගුණ තේරුම් ගන්න බැ.....”

“ගැහැනු ළමයින්ගෙ අමාරුකම් පිරිමි ළමයින්ට තේරුම් ගන්න බැ තමයි.....”

“කතා නොකර හිටියම කොහොමද දන්නෙ. කියන්න එපායැ?”

“කියන්න බැරි දේවලුන් කියනවනෙ.....”

“දම්මි හදවත ගොළු කර ගෙන හිටිය නිසා සුගත් අමාරුවේ වැටුණ. පද්මිට තියෙන්නෙත් ගොළු හදවතක් ද කියල මට බයයි.”

“හැම ගැනු ලමයෙකුගෙ ම හදවත වෙලාවකට ගොළුයි. හිතේ තියෙන හැම දෙයක්ම කතා කරල කියන්න බැ.....”

ඔහුගේ මුහුණට කුමක් විණදැයි කීමට මම අපොහොසත් වෙමි. එහි මතු වුණේ වේදනාව ද පසුතැවිල්ල ද නැතහොත් අලුත් බලාපොරොත්තුවක් දැයි කීමටත් නුපුළුවන. විනාශ කාරී වචන වැලක් කියැවිණැයි ඒ මුහුණ දැකීමෙන් මම බියපත් වීමි.

“මම පද්මිනිට අවවාද කරන්නම්.....”

“නැතුවත් කමක් නෑ.” යි කියමින් ඔහු බිම බලාගෙන ඉවතට ගියේ ය. මා තුළ ඇති වූයේ අනුකම්පාවකි.

පද්මිනි හා කිත්සිරි අතර අමනාපයක් හටගත් කල ඒ අමනාපය ඔවුන් වෙන් කරන තරමට වර්ධනය වේවා යි මා සිහිනෙන් වත් පැතුටේ නැත. මගේ සිත තදුනා ගත හැකි තාක් දුරට නම් ඒ හැම අවස්ථාවක දී ම ඔවුන් නැවත යාච්ඡිකාවට මා අවංක ව උත්සාහ කළ බව කිවහැකි ය. එහෙත් සමාදානයට කතා කරන අවස්ථාවල - ඔහු හා තනි ව කතා බස් කරන්නට ලැබූ මේ එක ම අවස්ථාවල - ඒ කතාබහින් මා ආස්වාදයක් නොලැබූ බව නම් කීමට බැරි ය. මාතෘකාවට සම්බන්ධ වූයේ පද්මිනි හා ඔහු වුව ද දෙ තෙතින් පළ වූයේ කතා කරන වචනවලින් පළ වුණු අදහසට වඩා වෙනස් දෙයකැයි මට පැහැදිලි විය. එහෙත් මම ඒ ලස්සණ ඇස් දෙස බලා සිටින්නට ආශා කළෙමි. මෙසේ තනි වූ අවස්ථාවන්හි අපි බාහිර නොයෙක් දේ ගැනත් කතා කළෙමු. මා ඔහු ගැන ඇසුවේ නැත. ඔහු මා ගැන ඇසුවේ නැත. අපි පාසල ගැන පාඩම් ගැන ගුරුවරුන් ගැන - කොටින් කියතොත් ඔහුත් මාත් පද්මිනිත් හැර අන් නොයෙක් දේ ගැන - කතා කළෙමු. මේ කතාබස්වලින් ආස්වාදයක් ලැබෙන සිත අනෙක් අතට දැඩි ලෙස නොසන්සුන් වන්නට විය. තහනම් රසයකින් සන්තර්ජනය වීමේ දඬුවමක්

වශයෙන් අනතුරු ව සිත දැඩි පීඩනයකට පාත්‍ර විය. මා කරන්නේ බරපතල වරදකැයි පසුතැවිලි වූ මම අවංක උත්සාහයෙන් පද්මිනී සොයා ගොස් කිත්සිරි හා හෘද කරවීමට මහන්සි ගනිමි. සිතෙහි මෙවැනි විශේෂයක් නැති සමහර විට මම මැදිහත් ව සිට පද්මිනී තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කරමි. ඇ අවංක ව ම කිත්සිරිට ආලය කරන්නීද ද නැද්ද? ඇය හදිසියේ වරින්වර වෙනස් වීමට හේතුව කිම? ඇයගේ අදහස පිරිමි ළමයින් වසඟ කර මුළා කර ප්‍රීති වීම ද?

දිනක් මම මේ ගැන ඇයට කෙළින් ම කතා කළෙමි.

“ඇත්තම කියන්න ද කුසුම්?” පද්මිනී මට කීවා ය. “ටික දවසක් ආශ්‍රය කරන කොට මට හිතෙනවා එයා එපා කියල. මම එයාට ආදරෙයි. ඒ වුණාට මට හිතෙනවා තවත් කෙනෙක් එක්කලත් ටිකක් ආශ්‍රය කරල බලන්න ඕනෑ කියල.....”

“එහෙම හොඳ නැහැනෙ පද්මි.....”

“මම දන්නවා - එහෙම හිතූනම් තමයි ආයින් යාළුවෙන්නෙ” ඇ නිහඬ ව කල්පනාවක යෙදී විනාඩියක් පමණ ගත කළා ය. “මම හරි නරකයි කුසුම්. මම වල් කෙල්ලක්.....” ඇ ඒ වචන කීවේ මගේ මුහුණ බලා කට පුරා සිනාසෙමිනි. එහි දී මා වෙත උපන්නේ අනුකම්පාවක් දැයි කීමට අමාරු ය.

ඉන්පසු මම කිසි දවසක මේ ගැන ඇය සමඟ කතා නොකළෙමි. සිතෙහි මතු වන්නට උත්සාහ ගන්නා ආශාවන් යටපත් කර ගත් මම ඔවුන් අමනාප වූ අවස්ථාවන්හි කිත්සිරි මඟ හැරීමට හෝ හැකි තරම් අඩුවෙන් කතා කිරීමට හෝ මහන්සි වීමි.

★

★

★

★

★

නැවත් වරක් සඟරාව පටන් ගනිමු යි දිනක් ගුණපාල මට යෝජනා කළේ ය. විභාගය ගැනීමට තිබිණු වර්ෂයේ බැවින් පාඩම්වල වැඩට අවහිරයක් වන නිසා මා එයට එකඟ වූයේ නැත. ඇත්ත වශයෙන් විපේමාන්ත ගුරුතුමියක් මේ අදහස වරක් ඉදිරිපත් කළ විට මා කීවේ ද එයයි.

ගුණපාල මා සමඟ සාහිත්‍යය හා කලාව ගැන නිතර කතා කරන්නට වන්නේ ය. මම මගේ අදහසක් ඉදිරිපත් නොකර බොහෝ විට ඔහුට කන් දුන්නෙමි. ‘හු මිටි’ තියන්නට කෙනකු ඇත්නම් තමාගේ මත හා අදහස් පළ කරමින් අතරක් නැති ව කතා කිරීම ගුණපාලට මහත් ආස්වාදයක් ගෙන දෙන්නක් විය. ඔහුට මේ සඳහා කෙනකු සොයා ගැනීම පහසු නොවුණු බව තේරුම් ගත් මම නොයෙක් විට අසන්නට ලැබුණු දේවල් මගේ අවබෝධ ශක්තියෙන් බොහෝ ඈත වුව ද ඉවසීමෙන් යුක්ත ව ඔහු කියන දෙයක් අසාගෙන සිටියෙමි.

ඔහු නිතර ම ළමයින්ගේ සරදමට ලක් විය. ඔහු එයින් කැවුණු බවක් මම නොසිතමි. “හා කොහොමද කලාකාරයා” යි සමහරෙක් ඔහුගේ පිටට අත තියා කියාගෙන යයි. තවත් සමහරෙක් ඔහු ඇමතුවේ “පංචිත්” යනුවෙනි.

“බුරුවෙක්!” කවටකම් කළ ළමයා මඳක් එහාට වූ කල ගුණපාල තනිව ම කියා ගත්තේ ය. “එඬරු තෙල් ගාල යැංකි බම්ප් එක තියා ගෙන මුණට පියරු උලාගෙන ඔහේ යනව..... කෙල්ලක් හිනා වුණොත් රටක් අල්ල ගන්න වගේ හිතේ. ජීවිතයෙ හරයක් නොදන්න හරක්.” මුල වචනය මට ඇසුණු බව දුටුවොත් ඔහු මගේ මුහුණ බලා ගෙන කියයි. ඔහු එසේ කීවේ ද්වේෂයකින් ම නොවේ. වචනවලින් කුමක් පළ වුණත් ඔහුගේ ස්වරයේ වූයේ තමා හා සම තත්ත්වයේ උගත් කමක් හෝ අවබෝධයක් හෝ නැති මේ බාලයන් ගැන අනුකම්පා කරන බවකි.

අනෙක් ළමයින් ඔහුට විහිළු තහළ කරන කල ‘අනේ පට්’ ය යි මට හිතිණි. සමහර විට ගුණපාල වෙත මා ඇඳී යන්නට හේතුවක් වන්නට ඇත්තේ ද මේ අනුකම්පාව ය. ගුණපාල අනෙක් ලොකු පිරිමි ළමයින් මෙන් පියරු දමාගෙන ආවේ නැත. ඔහුගේ නිකටේ එළු රැවුලක් විය. ඔහු මැදපු ඇඳුමක් ඇන්දේ කලාතුරකිනි. හිස පිරිම ගැනත් ඔහු ඒ තරම් සැලකිල්ලක් දැක්වූයේ නැත.

ඔහුගේ බොහෝ අදහස්වලට මා සවන් දුන්නේ අලුත් ආරංචියකට සවන් දෙන කලෙක මෙන් කුතුහලයෙනි.

“සංස්කෘතික සට්ටනය කියල දෙයක් නෑ. සමාජයෙ තියෙන්නේ එක සට්ටනය යි. පංති සට්ටනය. පංති සට්ටනය සංස්කෘතික මුහුණුවරක් ගන්න පුළුවන්. නමුත් මුල පංති සට්ටනයයි.....” ඔහු නවකතාව ගැන සඳහන් කරමින් කීය. “.....පංති ගැටුමෙන් මතුවන අරගලය සංස්කෘතික ගැටුමක් විදියට පෙන්වන එක ජනතාව මුළා කිරීමක්. සමාජයේ තියෙන විෂමතාවලට නියම හේතුව සොයා ගැනීමෙන් මිනිසුන් වැළැක්වීමක්. පංති සට්ටනය සංස්කෘතික සට්ටනයක් විදියට පෙන්වන එකෙක් වාසිය සුරාකන පංතියටයි.

“ලිංගික ප්‍රශ්න ගැන කතා ලිවීම තවත් මුළාවක්. ඒකෙනුත් වාසිය සුරාකන පංතියටයි. මිනිසුන්ගේ හිත ලිංගික ප්‍රශ්නවල පැටළුණු තරමට සමාජ ප්‍රශ්නවලින් ඇත් වෙනව. සමාජ ප්‍රශ්න ගැන නවකතා ලියන්න ගියොත් මිනිසුන්ට ඒව ගැන අවබෝධයක් ලැබිල මිනිස්සු සමාජ ප්‍රශ්න විසඳගන්න මහත්සි ගන්නව. ඒව විසඳුනාම සමාජයෙ වරප්‍රසාද ලබන ටික දෙනෙකුට පාඩුයි. ලිංගික ප්‍රශ්න ගැන මිනිසුන්ගේ හිත පැටළුණාම ඒ ටික දෙනාට හිතමනාපෙ සුරාකන්න පුළුවන්.....”

“ලිංගික ප්‍රශ්න ගැන පොත් ලියන්නේ ඔයා ඔය කියන සුරාකන පංතියට අයිති අයද.....?”

“නොවෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒව ලියන අය සේවය කරන්නේ සුරාකන පංතියටයි. ධනේශ්වර සමාජය හැඩ ගැහිල තියෙන්නේ එහෙමයි. පීඩිත පංතිය ලව්වම පීඩිත පංතියට හතරුකම් කරව ගන්නව.....”

“ඔයා මාක්ස් වාදියෙක්ද.....?” මම සිතාසි ඇසිමි.

“මාක්ස් වාදීන් කොහෙද ලංකාවේ ඉන්නේ. ලංකාව මාක්ස් වාදය දන්නේ නෑ.....”

“ඇයි ඔය ඉන්නේ නොයෙක් නම්වලින්.....”

“ඉන්නව තමයි නමට! මාක්ස් වාදය ගැන පිටු දහයක පොතක් තාම සිංහලෙන් නෑ..... නැති මාක්ස් වාදයක් ගැන බොරුවට කෑ ගහනව පත්තරවලින්.....”

“ඇයි ආසියාවේ නැති තරම් නායකයෝ ඉන්නව කියන්නේ උගත්.....?”

“ඒක තමයි වැරද්ද..... අවස්ථාවාදී නායකයෝ විකකුයි උන් පස්සෙ යන අවංක ගොන් රැළකුයි ඉන්නව.....”

මම සිනාසිමි.

“සිංහලෙන් මාක්ස් වාදය කියල දන්නොත් ඒ ගොන්හුන්ගෙ මොළේ පෑදිල නායකයන්ට අයින්වෙන්න වෙනව. ඒකට බයයි.....”

“සිංහලෙන් මාක්ස් වාදය නැති එකමයි හොඳ. මාක්ස් වාදය බුද්ධාගමට විරුද්ධයි.....”

“කවිද කියන්නෙ.....?”

“මම අහල තියෙනව.....”

“බුද්ධාගමට විරුද්ධ මාක්ස් වාදය නෙවී කුසුම්, බුද්ධාගමේ නාමයෙන් සූරා කෑම ආරක්ෂා කරන ඔය හොරු ටික. අද අමෙරිකාවත් මාක්ස් වාදයෙන් බුද්ධාගම රකින්න මහ ලොකුවට කතා කරනව..... වියට්නාමයෙ බොද්ධයන් ලක්ෂ ගණනක් මරා දාල බොද්ධ ජපන් රටේ එක පරමාණු බෝම්බයෙන් බොද්ධයන් ලක්ෂ ගණන් විනාඩියක දී මරා දාල උන් අද බුද්ධාගම ගැන කතා කරනව. ලෝක විහිළුවක්.....”

මා තවත් කතා කළොත් ඔහු තව දුරටත් දේශපාලනය ගැන ම මට දේශනා කරනු ඇත. මෙය මා ප්‍රිය කරන විෂයයක් නොවේ. මම නිහඬ වීමි.

“කුසුම් ලියන්න ආස නැද්ද.....?” ටිකකට පසු ගුණපාල ඇසීය.

“මම ඒ තරම් හිතල නෑ ඒ ගැන..... විවේක වෙලාවට මම කරන්නෙ මොනව හරි අඳින එක.....”

“අඳින අයට ලියන්න ලේසි ඇති.....”

“එක් කෙනකුට පුළුවන් එකයි..... සඟරාවට ඔයා ලිව්ව කෙටිකතාව මම දෙතුන් සැරයක් ම කියෙව්ව. ඒක තමා මට නම් හොඳම ලිපිය.....”

“ජනතාවෙන් ගියා මගෙ කෙටි කතාවක්.....”

“ඇත්තද.....? ඉතින් තවත් ලියන්නකො.....”

“සියක් විතර යැව්වට පස්සෙ එකක් පළවුණේ..... ඔයා කැමති කොහොම කතාවලට ද.....?”

“මම දන්නෙ නෑ විශේෂයක් ඒ තරම්.”

“වේදනාවට ඔයා කැමති නැද්ද.....?”

“පොත් නොකිව්වට මම ඒක විඳල තියනව.” මම සිනාසුණෙමි.

“මමත් හුඟක් වේදනා විඳල තියනව..... නමුත් කියවීමෙන් වේදනා විඳින්න මම ආසයි.....”

“ඔයා වේදනාව ඕනෑවට මවා ගන්නව.....”

“ඒක මට රසයක්.....”

“වේදනාව අතරින් හිනාවෙන්න..... ඒකයි හපන්කම.”

“කුසුම්ගෙ මුණ බැටුවම හිතෙන්නෙ ඔයා දන්නෙ පිරික්කන්න විතරයි කියල..... නිතරම හිනාවෙනව. නමුත් මම හිතුව තරම් ළමක නෑ..... කුසුම්ට ජීවිතය ගැන අවබෝධයක් තියනව.....”

“ඔයත් එක්කල කතා කරන්න වුණාට පස්සෙ.” මම විහිළුවට කිමි. ඔහුගේ අඳුරු දෙ තෙත් යම් කිසි එළියකින් දීප්තිමත් විය. මම ඉවත බලා ගනිමි. මා අර වචන කීවේ ඔහුගේ මුහුණේ එවැනි එළියක් දකින්නට නොවේ.

ගුණපාල අලුතෙන් පොතක් ලැබුණු කල මටත් කියැවීමට ඉන්නේ ය. ඉන්පසු ඔහු කියෑ වූ දෙය ගැන මා සාකච්ඡාවට අල්ලා ගත්තේ ය. ඔහු ප්‍රිය කළ තැන් මාත් ප්‍රිය කරන්නේ දැයි දැන ගැනීමට ඔහු මගෙන් නොයෙක් හරස් ප්‍රශ්න ඇසී ය. මේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමේ දී, එක්තරා වයසක දී පිරිමි ළමයකු නොමනා කවටකමක් කළ විට නොතේරුණු බවක් ඇඟ වූ අයුරින් ම ගුණපාල අසන ඇතැම් දෙයක් නො වැටහුණු බවක් පෙනවීමට මට සිදු විය. තමා බලාපොරොත්තු වූ පිළිතුරු වෙනුවට මෝඩ කතාවක් මගෙන් කියැවුණු කල ඔහුගේ දෙ

නෙත්ති අඳුරක් පාවෙන්නට විය. ඔහු ගැන අනුකම්පාවක් ඇති වුණත් මම බොහෝ විට වංකව ම මගේ නියම මතය වසං කළෙමි.

ගුණපාල මට තමාගේ කෙටි කතා වගයක් දුන්නේ ය. ඔහුට ප්‍රවමනා කළේ ඒවා මා ලවා කියවා, මට සිය හදවත හඳුන්වා දීමට පමණක් නොවේ. හොඳ අකුරින් වෙන ම පොතක එක එක කතාවට විත්‍රයක් ද ඇතුළු පිටපත් කරවා ගැනීමට ය. ඔහුගේ මේ දෙවන ප්‍රවමනාව ඉටු කිරීමට මා පසුබට වූයේ පාඩම්වල වැඩ තිබුණු බැවිනි. විභාගයට පෙනී සිටීමෙන් පසුව ඔහුගේ කෙටි කතා මොනිටර් එක්සයිස් පොතක ලියා දීමට මම පොරොන්දු වුණෙමි. ගුණපාල ලියා තිබුණු කතා රසවත් ය. ඉන් කීපයක් උසස් ය. හැම කතාවකින් ම කියන ලද්දේ හදවතක ඇති වේදනා ය. කුඩා ළමයින් හා දුප්පතුන් දෙස සානුකම්පිත හැඟීම් ඇති ව පොතොසත් සමාජය වෙත ඇති කර ගත් ද්වේෂයකින් යුතු ව ඔහු ඒවා ලියා තිබිණි. කතාවලින් වේදනාවක් ගැන කියැවුණත් ඔහු ජීවිතය බරට ගත් කෙනෙක් නොවී ය. මේ කෘතීන්ගෙන් ද ගුණපාලගේ කටින් ම ද අසා දැන ගත් කරුණු අනුව පාසලේ අන් කිසිම පිරිමි ළමයකුට වඩා ඔහු ගැන මම කරුණු තේරුම් ගනිමි. තමන් ගැන නොව අනුන් ගැන ඇති වූ යම් කිසි අසහනයකින් පීඩා විඳින ගුණපාල ගරු කළේ කිසි පුද්ගලයකුට පක්ෂයකට හෝ ආයතනයකට නොව එක්තරා ධර්මතාවකට ය. ඔහු හැම කෙනකු ම පවතින හැම දෙයක් ම නොරිස්සු නරුමයෙකැයි වරෙක මම සිතුවෙමි. මා පමණක් නොව පාසලේ අන් බොහෝ දෙනෙක් ද එසේ සිතූ හ. “එයාට මොනවද ඉතින් - එයාට හරියන දෙයක් හරියන කෙනෙක් මේ තුන් ලෝකෙ නැ.” යි ළමයි ඔහු ගැන කවටකම් කළහ. එහෙත් සත්‍යය එය ම නොවී ය. ඔහු නරුමයෙක් නොවේ. ගුණපාල හැම ආයතනයක ම, පක්ෂයක ම වැරදි දුටුවේ ද්වේෂ සහගත සිතින් හා විනාශ කාරී විචාරයෙන් සියල්ල බලන ගතිය නිසා නොවේ. තමන් සතු යුතුකම් හා වගකීම් අවංකවත් පිරිසිදුවත් ඉටු නොකරතැයි ඔහු අනුන් ගැන කිපුණේ ය.

ඔහුට වූයේ දැනීම වර්ධනය කරන පිපාසය පමණක් නොවේ. සත්‍යය - තමා සත්‍යය යි සිතූ දේ - අනුන්ට ඒත්තු

ගැන්විය නොහැකි වීමෙන් හටගත් නොරිස්සුම් ගතිය ඔස්සේ ඔහු අනුන් හරි මඟ යැවීමේ නිරන්තර උත්සාහයක යෙදුණේ ය. ඔහු පිරිහෙන ලෝකය, සමාජය හා ජනතාව ගැන කම්පා වුණේ ය. ඒ ගැන වගකිව යුත්තන් තම යුතුකම ඉටු නොකරතැයි චෛරයකට සමාන කරහකින් ඔහු පීඩා වින්දේ ය.

යොවුන් වියේ ගැටවරයකු මේ තරම් ලෝකය ගැන සිතන්නේ ඇයි දැ යි චරෙක මම පුදුම වීමි.

ගුරු යුවළකගේ දෙ වන පුතා වන ගුණපාල දැඩි නීති රීති යටතේ ඇතිදැඩි වුණු ළමයෙකි. වියදමට මුදලක් හෝ ඇවිදීමට නිදහසක් හෝ ඔහුට ලැබුණේ නැත. අම්මා ලොකු පුතාටත් තාත්තා දුවටත් වඩා ආදරය කරතැයි ඔහු සිතුවේ ය. දෙ දෙනා ම එකතුව ආදරය කළේත් සුරතල් කළේත් පවුලේ බාලයා වන ගුණපාලගේ මල්ලි යන හැඟීම ද ඔහුට විය.

පොතක් රැගෙන වත්තේ ගල උඩට ගිය ගුණපාල පාඩම් කරනු වෙනුවට කල්පනා කළේ ය. අයුත් දේ සෙවීමටත් විවේචනයටත් ඒ සඳහා පොත පත කියවීමටත් ඔහු ආශා කළේ ය. එහෙත් කාලසටහන්, චක්‍රලේඛන, සිලබස්, නීති මාලාවන් අනුව පාඩම් කිරීම ඔහුට වධයක් විය. ගුණපාල පාසල් ආවේ මව්පියනට කීකරුවීමක් වශයෙනි.

ලින් ගමේ පාසලේ දී ඉස්කෝලේ භාමිනේ ය යි හැඳින්වුණු ගුරුතුමියට ‘මිස්’ විවේක කාලයට ‘ඉන්ටර්වල්’ පාඩමට ‘පිරියඩ්’ වාර විභාගයට ‘ට්‍රිම් ටෙස්ට්’ ආදී වශයෙන් ඉංග්‍රීසියෙන් කියන්නට පුරුදු වුණා මිස ලොකු නංගිගේ අධ්‍යාපනයේ දියුණුවක් නම් දක්නට නොවී ය. ඇය පාඩම් ගැන කිසි ම සැලකිල්ලක් හෝ උනන්දුවක් හෝ දැක්වූයේ ද නැත. මා ඇයගේ අභ්‍යාස පොත් පෙරළා බැලීම ගැනත් ඇයගේ වැඩ ගැන අවවාද දීම ගැනත් ඇ කැමති නො වූවා ය.

කලින් ඇය සිනමා සඟරා බැලුවේ ණයට ඉල්ලාගෙන නමුත් මහා විද්‍යාලයයට යෑමෙන් පසු සතිපතා ම නොකඩවා සියලු ම සඟරා හා පත්තර නගරයෙන් ම මිල දී ගන්නටත් පටන් ගත්තා ය. මේ ගැන අම්මාට කීමට කීප වරක් ම සිතුවෙමි. එහෙත් නංගි සිතන්නේ මා ඇයට ඊර්ෂ්‍යා කරන බවකි.

නගරයේ පාසලට ගිය මුල් වාරයේ ම සෝමාගේ නම සිනමා සඟරාවක පැනේ මිත්‍ර සමාජයේ පළ විය. ඉන්පසු ඇයට දින ගණනක් ම දවසකට පනහ හැට බැගින් ලියුම් ආවේ ය. නංගිගේ ලියුම් ගොඩ වෙනම මිටියක් කොට බැඳ තැපැල්කාරයා ගෙනැවිත් ඇත්තේ, “බලනවකො අර එළවලු අම්මගෙ දුටු මේ ලියුම් ටික සේරම” ය යි මඟ දිගට පෙන්වමින් ය. නිවාඩු කාලයේත් ඇයට දිනපතා ම වාගේ ලියුම් ආවේ ය. ඇය උදේ තැපැල්කාරයා එන තුරු මිදුලේ සක්මනෙන් ගත කළේ නො ඉවසිල්ලෙනි. සවස් වරුවේ පැයක් හමාරක් පිළිතුරු ලිවීම සඳහා

ගත කිරීම ඇයගේ දෛනික ජීවිතයේ කොටසක් බවට පත්වුණා තරම්.

ප්‍රශ්න කළ විට සෝමා කීවේ පාසලේ මිතුරියන්ගෙන් ද පෑතේ මිතුරන්ගෙන් ද ලියුම් එන බවයි. මා පසුව දැන ගත් පරිදි සෝමාගේ වර්ගයේ පිරිසක් රට පුරා විසිර සිටිති. ගුවන් විදුලියේ ඔබේ තීරයෙන් නිරන්තර ගී ඉල්ලන්නේත් සිනමා සඟරාවල ප්‍රශ්නෝත්තර තීරවලින් සිනමා ගැටළු අසන්නේත් මේ එක ම ගැටවර පිරිස ය. ලංකාවේ කොතැන සිටියත් පෑතේ මිතුරු මිතුරියන් ලෙස ඔව්හු ඔවුනොවුන් හඳුනති. මෙය එක්තරා ක්‍රමයකට නොදැන ම ඇතිවූ සංවිධානයකි. නළු නිළියන්ගේ පින්තූර එකතු කිරීම ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන විනෝදාංශය යි.

ගමෙන් එකතු කරන මෑ, ගොටුකොළ, මුතුණුවැන්න ආදී එළවළු මිටි බැඳීම වැනි වැඩකට පළකට තබා ගෙය අතුපතු ගෑමකට පවා සෝමා ඉදිරිපත් වුණේ නැත. ඇ පාඩම් නොකළා ය. ගෙදර දී කරන්නට තිබෙන පාඩම්වල වැඩක යෙදී සිටිනු මා කිසි විටෙක දැක නැත. ඇයගේ කාලය ගෙවුණේ නවකතා ද සිනමා සඟරා ද කියවීමටත් ලියුම් ලිවීමටත් පමණි. සෝමා ලියුම් ලිවේ පොතක ය. අනතුරුව ඒ කොළ කඩා ගනු ලැබීය. මෙසේ කළේ පාසලේ වැඩක් ලෙස පෙන්වීමට ය. නිවාඩු දවස්වලටත් මොකක් හෝ බොරු වුවමනාවක් සාදාගෙන ලොකු නංගී තහරයට යන්නට පුරුදු වුණා ය. ගෙදර සිටියොත් ඇ දිනපතා ම සවසට ඇග්නස්ලාගේ ගෙදරට ගියා ය. වෙළෙඳ ගුවන්විදුලි සේවයට සවන් දී සිට ඇය ආපසු ආවේ ඇඳිරි වැටෙන්නටත් ළං වූ පසුව ය.

එතැනට පියසේනත් තවත් ඉලංදාරිත් එක් වන බව මම දැන සිටියෙමි.

සෝමා ගෙදර නොසිටි දවසක ඇයගේ ලියුම් අවුස්සා බලන කුහුල මැඩ පැවැත්වීමට දිනක් මම අපොහොසත් වීමි. පෑතේ මිතුරු මිතුරියන්ගෙන් පමණක් නොව පංතියේ පිරිමි ළමයින්ගෙන් ද වෙනත් තරුණයන්ගෙන් ද ආ ලියුම් එහි විය. පියසේන විසින් කලක පටන් ලියන ලද පෙම්හසුන් ගොඩක් ම විය. සැලෙන ඇඟිලිවලින් අල්ලා ගත් ඒ ලියුම් මා කියැවූයේ

වඩාත් කුහලකිනි. මුලින් ලියන ලද ඒවා බොළඳ පෙම් පත් ය. කීපයක් අමනාපයෙන් ලියා තිබුණු ලියුම් ය. ඔහු යම්කිසි කරුණකට නංගී සැක කරන බව එක ලිපියක විය. තවත් කීපයක් කියැවීමේ දී මට කාරණය වටහා ගැනීමට පුළුවන් විය. සෝමා තවත් නොයෙක් දෙනා සමඟත් විත්‍රපටි බලන්නට යන බව පියසේන දැනගෙන ඇත. නරගයේ උදය දර්ශනයට විත්‍රපටියක් බලන්නට යන්නට ඔහු විසින් කතා කරනු ලැබ, පංතියේ වැඩක් ඇතැයි මඟ හැර ගිය එක්තරා දවසක ඇය වෙන කෙනකු සමඟ සැවෝයි සිනමාහලට ගිය බව ඔහුට ආරංචි වී තිබේ. එදා ඇතිවූ සිත් වේදනාව පියසේන පිටු ගණනක ලියා තිබිණ. එපමණක් නොවේ. ඔවුන්ගේ ජීවිතාභ්‍යන්තරයන් හෙළි කෙරෙන නොයෙක් දේ මේ ලියුම්වලින් ඉතා ග්‍රාම්‍ය ලෙස විස්තර වී තිබිණි.

මගේ දෙ පා පණ නැති වී ගත සිතල වී ගියේ ය. මම මට ම ප්‍රහේලිකාවක් වීමි.

මේ ලියුම් කියැවීම මා කළ ලොකු මෝඩකමකැයි අනතුරුව මම පසුතැවිලි වීමි. නංගීගේ ගමන් බිමන් හා හැසිරීම් මා ප්‍රිය නො කළ බව සැබැවි. ඒවා නතර කළ යුතු ය යි අවවාද කිරීමට සිතාගෙන සිටි බව ද සැබැවි. එසේ වුව ද ඇයට මෙවැනි ජීවිතයක් ඇතැයි මම කිසිසේත් නොසිතුවෙමි. ඒ මා අසන්නට බලාපොරොත්තුව සිටි තත්ත්වයක් නොවේ. ඒ මා දැන නොගත යුතු අවලක්ෂණ පින්තූරයකි.

ගුප්ත විද්‍යාව බඳු විෂයයක් ගැන පොතක් කියැවීමෙන් පසු ඇති වන අවිනිශ්චිත හැඟීමකින් මම වේදනාවට පත්වීමි. මා තුළ සෝමා ගැන බියක් ද කණගාටුවක් ද උපන්නේ ය. ඇය ගැන කෝපයක් ද තරහක් ද ඇති විය. සෝමා බේරා ගැනීමට තවදුරටත් උත්සාහ කිරීම නිෂ්ඵල නොවේ ද? අහෝ! ඇයගේ තව කුමක් නම් බේරා ගැනීමට ඉතිරි වී තිබේ ද?

මෙසේ ඇති වූ චිත්ත වේගයන් කෙමෙන් තුනී වේගෙන ගිය කල සිතෙහි ඉතිරි වූයේ තරහත් පිළිකුලත් පමණකි. මට ඇයගේ මූණ බැලීම පවා අරූවි විය.

නංගී මේ වන විටත් ගමේ ඕපාදාපවලට භාජන ව සිටියා ය. අප නො දන්නා බොහෝ දේ අනෙක් අය දැන සිටිනාතර ඔව්හු ඒවා වැඩි කර කතා කළහ. නංගීට 'තැපැල් පෙට්ටිය' ය සි පටබැඳි නමක් විය.

මා ඇය සමඟ පන්සලට පවා ගියේ නො කැමැත්තෙනි. මෙහිදීත් ලොකු නංගී සිතුවේ තමා මට වඩා රුමත් නිසා - හොඳට අඳින නිසා මා ඊර්ෂ්‍යා කරන බවකි.

ඇතැම් තරුණයෝත් ගැහැනු ළමයින් නම නරක් කර ගැනීම ගැන සතුටු වුණු ඊර්ෂ්‍යාකාර දෙමාපියෝත් මා හැඳින්වූයේ ආධිමිබරකාරියක ලෙසිනි. අපේ නිවස ළඟින් බයිසිකලයෙන් යන විට සමහර තරුණයෝ සිනුව නාද කර ගමන බාල කිරීමට පුරුදු ව සිටියහ. නංගී කොහේ සිටියත් සිනු හඬ අසා එළියට පැන හඳුනන කෙනකු වුණත් නැතත් සිනාසුණා ය. මා කළේ එවැනි තරුණයන් දෙස රවා බැලීම ය. මේ නිසා මා නොකැමැති පිරිසක් ගමේ ඇති වූහ. අනෙක් අතට ගැහැනු ළමයින් විනිත ව හැදෙනු වැඩෙනු කැමැති දෙමාපියෝ මා ප්‍රිය කරන්නට වූහ. මේ කොටස අතර ඇල්බට් ඩැයිවර් උත්තැහේ හා කමලාවතී මුල් තැන ගත්හ. මුල දී නංගී ඒ ගෙදරට යෑමට අප්‍රිය කළ ලෙසින් දැන් කමලාවතී ඇය එහි ඉඳ හිට හෝ යෑම ගැන කැමැති නැත.

“තරහ වෙන්න එපා කුසුමේ කිව්වට..... උඹ මගෙ දරුවෙක් වගෙ. පුතාලත් උඹට සලකන්නෙ සහෝදරියකට වගේ. ඒ වුණාට සෝමෙව මම කැමති නෑ වැඩිපුර ගෙන්න ගන්න. කොල්ලො ඉන්න තැනකට වැඩිය ළං කරගන්න හොඳ ගැනු ළමයෙක් නෙවෙයි. නෙ. ජේන් අක්කට කියන්න බැරුව මම ඉන්නෙ මුණට..... සෝමෙ ගැන කියන කතා හොඳ නෑ..... පියසේනත් එක්කල බයිස්කෝප් බලන්න යනවු. මම දන්නෙ නෑ ඔය කඩට එන කොල්ලො කතා වෙනව.....”

“මම දන්නව නැන්දෙ..... ඕවට කතා කරන්න යන්නෙ නෑ. අම්මට වුණත් මමයි තරක මිනිහ වෙන්නෙ.....”

“ඒක ඇත්ත! උඹ හොඳින් හිටපන්..... උඹට තරකක් නෑ.”

මම නංගී ගැන කිපුණෙමි. කමලාවතී වැනි හිතවත් කතකගෙන් වූවත් පිට කෙනකුගෙන් නංගී ගැන මගේ කණට මෙවැනි දෙයක් අසන්නට ලැබීමෙන් මට තරහක් ඇති විය. මා නංගීට බැණීම වෙන ම එකකි. පිට කෙනකු ඇය ගැන තරකට කතා කිරීම මගේ සිතට සතුටක් නොවී ය.

එක දවසක අම්මාත් සමඟ ගොටුකොළ මිටි බදිමින් සිටියදී,

“අම්මෙ නංගීට ටිකක් අවවාද කරන්න. ඔහොම නම් බෑ.” යි මම කීවෙමි. අම්මා එක වර කතා කළේ නැත.

“දවසකට ලියුම් මිටි ගණන් එනව.....”

“ඔය පෑනෙ මිත්තරයන්ගෙන්ද මොකක්ද කියන්නෙ.....”

“පෑනෙ මිත්තරයෝ තමයි! ඕවට උත්තර ලියන්න ගියා ම පාඩමක් ගැන වෙලාවක් තියෙනවද.....? ඇරත් මුද්දරවලට කවරවලට සල්ලි, අම්ම මැරී මැරී හම්බ කරනව. එයාට ගණනක් නෑ.....”

“තාම ඕව තේරුමක් නෑ බං.....”

“පොඩි බබෙක් ද? යන්නම් ජ්‍යෙෂ්ඨයවත් පාස් කර ගන්න ඕනෑ නේද.....? ඔය අද මොටද ටවුමට ගියේ.....?”

“මොකක්ද පොතක් ද කොහෙද ඉල්ලගෙන එන්න..... සල්ලිවලට ගන්න ගියොත් ලොකු ගණනක් දු.....”

“අම්මට හැබෑ..... මොන බොරුවක් කිව්වත් හැබෑ.....”

“ඉතින් ඉගෙන ගන්න ළමයි නේද? ගෙදර කුඩුකරල තියාගෙන පුළුවනෑ මේ කාලෙ.....? අපේ කාලෙ නං ඉතින් මළපොතේ අකුර දන්නෙ නෑ මෝඩයෝ. පරිස්සම් කරන්න ඕනෑ.....”

“කොයි කාලෙ වුණත් ගැනු ළමයි පරිස්සම් කරන්න ඕනෑ.....”

“ඉස්කෝලෙ යන එක ඇරුණම ඔය ටවුමට යන එක විතරනෙ.....?”

මා තුළ දැඩි කෝපයක් ඇති විය. නංගීට දී තිබෙන නිදහස වැඩි නැතැයි අම්මා සිතයි. ඇය මා දුන් අවවාද කිසිදු බරපතළකමකින් නො තැකීම මගේ කෝපයට තවත් හේතුවක් විය. මා පරාද වූ බවට හැඟීමක් සිත පාරවන්නට විය. සෝමා ගැන මා දන්නා සියලු දේ මම අම්මාට නොකීවෙමි.

පසුව අම්මා ගැන මෙන් ම නංගී ගැන ද මට ඇති වූයේ අනුකම්පාවකි. සුදු ඇඳගෙන සපත්තු මේස් දමා උදේට නගරයට යන නංගීලා දැන් උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබතැයි අම්මා සිතයි. කෙතරම් අමාරුකම් මැද හෝ ඔවුන්ගේ අඩුපාඩු පිරිමැසීමට අම්මා සූදානම් ය. පොත පත හා ඇඳුම් පැලඳුම් පමණක් නොව සිනමා සඟරා, මුද්දර හා කවර ආදියත් ඒ උසස් අධ්‍යාපනයේ ම කොටසක් වශයෙන් සිතන අම්මා, නංගීට අමතර ව මුදලක් දීමට පසුබට නොවුණා ය. අම්මාගේ පරිත්‍යාගීලීකමත් ඒ උසස් ගුණයෙන් නංගීට වැඩක් නොවන නූගත්කමත් ගැන මම නැවත නැවතත් කණගාටු වූයෙමි.

මා සමඟ නංගීගේ පැත්තගෙන කතා කළත්, පසුව දා අම්මා,

“සෝමෙ උඟු ඔය ගමන් බිමන් ටිකක් අඩු කරපන්..... ඔය ලියුම් ලියන එකත් ඒ තරම් හොඳ නෑ.....” යි නංගීට කීවා ය.

“අක්කගෙ හිතේ මම මිනිස්සු හොයන්න යනව කියල.....”

“මම මොකුත් කිව්වෙ නෑ නෙ.....”

“මම දන්නව..... මගේ පෙට්ටියත් අවුස්සල තිබුණ..... අම්මට කේලම් කියන්න.....”

“ඔන්න ඉතින්! ඔය පටන් ගත්ත දෙන්න එක්කල. හැදෙන ළමයි ඔහොමයි.....”

“අක්ක ඉරිසියාව මට කොච්චරවත්.....” නංගී බොරුවට හඬන්නට පටන් ගත්තා ය.

“මීට පස්සෙ මම කිසි දෙයක් කියන්නෙ නෑ. ඉවරයිනෙ.....”

නංගී එදා රැ බත් කෑවේ නැත.

“බලපත් අර කෙල්ල කන්නෙන් නැතුවම බඩගින්නෙන් නිදා ගත්ත.....” අම්මා මට කීවා ය.

“හාමත් වෙයි එහෙනම්. හිතුවක්කාරකම!” මම තරහෙන් කීවෙමි.

“කුසුමෙ උඹල දවාලට මොනවද ඉව්වෙ.....?”

මා ඇඳ උඩ දිගාවී පෙට්ටගම උඩ තබන ලද කුප්පි ලාම්පුවේ එළියෙන් ඉතිහාස පොත කියවමින් සිටියෙමි. හදිසියේ මතු වුණු කඳුළු බිඳුවකින් ඇස පිරි මට අකුරු නොපෙනී ගියේ ය. උදරයෙන් පටන් ගත් ගින්දරක් පසුවත් දවාගෙන උගුර වෙත පැතිර ගොස් එහි ගුළියක් මෙන් හිර විය.

“බ-ත-ල” යි මම ඇහෙන නැහෙන හඬකින් කියා ගනිමි.

ගෙදරින් ම බතල කෑමට අප්‍රිය කළේ ලොකු නංගී ය.

“සෝමෙ, සෝමෙ” යි අම්මා පැදුර ළඟට ඇවිත් නැඹුරු වී නංගීගේ උර හිසින් අල්ලා කීප වරක් කතා කළා ය. “.....සෝමෙ. බත් කාල නිදා ගනින්න.....”

නංගී අවදි වූයේ නැත. අම්මා දණ මඬලින් මෑත් වී තිබුණු ඇයගේ සාය හරිගස්සා දෙපාත් උකුළත් වැසෙන සේ රෙද්දක් පෙරෙව්වා ය.

එදා රැ මම නංගී වෙනුවෙන් බොහෝ වේලාවක් ම හැඩුවෙමි.

එක් සවසක මම ඉස්තෝප්පුවේ බිම මෑ කරල් වගයක් මිටි බඳිමින් සිටියෙමි. සෝමා පොතක් ඇතැතිව පිල මත වාඩි වී පාර දිහා බලා චුන්නා ය. පාරෙන් නැගුණු සිනු හඬකින් මම හිස ඔසවා බැලිමි. කරුණයෙක් නංගිට අත වනමින් බයිසිකලයක ගියේ ය.

“කවිද ඒ.....?”

“මම හරියට අඳුරන්නේ නෑ..... බස් එකේදි දකිනව.....”

“බස් එකේදි දැක්ක පළියට ඉලන්දාරි අත වනනව යෑ.....?”

“අක්ක හිතුවොත් ඔහොම එකක්. අක්ක හරි බයයි මම පිරිමියෙක් දිහා බැලුවත්.”

“මම තරහට කියනව නෙව් නංගියෙ. ඔයා හිතන්නෙ මම ඉරිසියාකම් කරනව කියල..... ටිකක් කල්පනා කරල බලන්න. සෝමෙ පුංචි ළමයෙක් ද.....?”

“මොකක්ද අක්කෙ මම කරල තියෙන වැරද්ද.....? මොනව ද මට කරන්න කියන්නෙ.....?”

“ඔන්න! ඔය.....! ඉතින් තරහ ගියා. මම කියන්නෙ ටිකක් කල්පනා කරන්න. අම්ම කොයි තරම් අමාරුවෙන් ද අපිට වැඩ කරන්නෙ.....”

“ඒක තමයි මේ ඉගෙන ගන්නෙ.....”

“ඉගෙන ගන්නව කියල තිකම් ස්කෝලෙ ගියාට මදි. ටිකක් මහන්සි වෙන්න ඕනෑ. ලොකු නංගි කොයි තරම් නිරපරාදෙ වියදම් කරනව ද.....?”

“අම්මල නැත්නම් වෙන කවුද දරුවන්ට වියදම් කරන්නෙ.....?”

“එහෙම කතා කරන්න එපා සෝමෙ. අම්ම හැම සතයක්ම හම්බ කරන්නෙ දහඩිය මහන්සියෙන්! මේ සේරම කරන්නෙ අම්මයි - තාත්තයි මහන්සි වෙලා නේද? ඇයි එහෙම කතාකරන්නෙ? මොකද අපට පොල්වලින් රබර්වලින් සල්ලි එනවද.....?”

නංගි කතා නොකර කකුල් පද්දවමින් පාර දෙස බලා චුන්නා ය.

“ගෙයක් හදා ගන්න ඕනෑ කොහොම හරි.....”

“අපිට පුළුවනෑ ගෙවල් හදන්න.....?”

මට තව දුරටත් කෝපය සංසිදුවාගෙන සිටින්නට අමාරු විය.

“අපිට බෑ. බාස්ල ඉන්නව ඒවට. හැබැයි සල්ලි ඕනෑ. අපිට තියෙන්නෙ අරපරිස්සමින් වැඩ කරල අම්මලට කීයක් හරි ඉතුරු කර ගන්න උදව් වෙන එක.....”

“මට ගෙවල් ඕනෑ නෑ.....”

“ගෙවලක් එපා. ඉගෙන ගන්නත් එපා.” මගේ කෝපය ඇයගේ වචනයෙන් වචනයට වැඩි වෙයි. “.....ගෙදර නාකි වෙන්න බැරියැ.....”

“අක්කට තමයි කවද හරි ඒක වෙන්නෙ..... ගෙදර නාකිවුණේ නැතුවට ඔය සල්ලි ගෙවල් ගණන් ගන්නෙ නැති පිරිමි ඉන්නව රටේ ඕන තරම්.....”

“බලාගන ඉන්නකො.....”

“අක්කට හැම පිරිමියම අවිශ්වාස ඇති. සල්ලි ගණන් ගන්නෙ නැති සත්‍ය ප්‍රේමයට ගරු කරන පිරිමි ඉන්නව. ජීවිතේ වුණත් පුදන්න ලැස්ති.....”

බොළඳ ප්‍රේම කතාවක සංවාදයක් බඳු ඒ වචන ඇසෙත් ම පිළිකුලක් ද සමඟ උග්‍ර වුණු මගේ කේන්ද්‍රිය සීමාවන් කඩාගෙන ගියේය.

“බයස්කෝප් හෝල්වල ගිහිල්ල තුරුළු කරගෙන ඉන්න මිනිස්සු හිටියට බලාගන ඉඳපන්! දැන් එයි උඹ ගෙනියන්න දෝලාවෙන්. බලා හිටිං පාවඩ දාගෙන!”

“අක්කට පුරුදු ඇති එහෙම තුරුළු වෙලා ඉඳල.....”

“පුරුදු ඇති.....? උඹ හිතුවද පරට්ටි මමත් උඹ වගේ කියල? මම දැක්ක උඹගෙ ලියුම්..... ඒවයෙ ලියන තියෙන වල් කතා.....”

“උඹ මොකටද මගෙ ලියුම් බැලුවෙ.....” නංගි සිට ගනිමින් ඇසුවා ය.

“මොකද උඹ නැගිට්ටෙ.....? ගහන්න ද?” මම මෑ කරල් අහුරක් අරගෙන සිට ගනිමින් කීවෙමි.

“ගහන්න බැරි ද.....?”

“ගහපිය බලන්න බොංඩි.” මම මෑ කරල් අහුරෙන් ද ඒ ටික කැඩුණු පසු තවත් අහුරකින් ද - තවත් අහුරකින් ද සෝමාගේ අත්වලටත් පිටටත්, නිතඹටත්, දෙපාවලටත් ගහගෙන ගහගෙන

ගියෙමි. මට ද අතින් පහරවල් කීපයක් වැදුණු නමුත් මම ඇය මෙල්ල කර ගනිමි. ඇයගේ ඇඟ පුරා පාරවල් මතු විය.

එදා රැ අම්මාත් මමත් සෝමාත් කෑම නොකෑවෙමු. පසුව දා වන තුරු අම්මාත් දින කීපයක් යන තුරු ලොකු නංගීන් මා සමඟ කතා කළේ නැත.

ලොකු නංගී පිළිබඳ ප්‍රශ්නය දිගට ම මගේ සිත තවත්නට විය. තරහෙන් ම නොව සානුකම්පිත හැඟීමෙන් ද මම ඇය දෙස බැලිමි. මට වුවමනා කළේ ඇය යහමඟට ගැනීම ය. අනෙක් බොහෝ අක්කලා නංගිලා මෙන් මිතුරියන් ලෙස සතුටින් සමඟියෙන් ජීවත්වීමට මම ආශා කළෙමි.

මේ ගැටළුව හිතේ තබාගෙන ම සිටීම පහසු නොවී ය. අම්මාට තත්ත්වය නොතේරෙයි.

පාසලේ දී මගේ පෞද්ගලික ප්‍රශ්නයක් කතා කරන්නට සිටින්නේ පද්මිනී ය. එහෙත් සෝමා ගැන පද්මිනී සමඟ කතා කිරීමට මම පසුබට වීමි. පවුල් හා පරිසරය අතර වෙනස්කම් හැරුණු විට සෝමාත් පද්මිනීත් දෙ දෙනා ම එක ම වර්ගයකට අයත් ද යන සැකය මා වෙත විය. පද්මිනී මෙන් ම සෝමාත් ගෙදරට කෙසේ වුවත් පිට අයට කරුණාවන්ත ය. හිතවත් ය. ඇය කමලාවතීගේ ගෙදරට යන්නට මැළි වූයේ වැඩපළ නිසා ය. ඒ නැත්නම් ලොකු නංගී අනුන්ගේ සමාගමය ප්‍රිය කළ එකියකි.

නූතන තරුණ පරපුර ගැන ගෙදර දී වාක්‍ය රචනයක් ලියාගෙන එන්නට නියමිත ව තිබුණු දවසක මමත් ගුණපාලත් මාතෘකාව ගැන සාකච්ඡා කළෙමු. ගුණපාල කැමැත්තකින් කළ එක වැඩක් නම් වාක්‍ය රචනය යි.

“කුසුම් අද අලුත් තරුණ පරම්පරාවක් ඉන්නව. විශේෂයෙන් ගම්බද නූගත් දෙමාපියන්ගේ උගත් දරුවෝ. නිදහස් අධ්‍යාපනයට පස්සෙ, ඊටත් වඩා පනස් හයේ පෙරළියට පස්සෙ. මේ පරම්පරාව මුළා වුණු පරම්පරාවක්.....”

“අපිත් ඒකට අයිතියි.....?” මම සිනාසුණෙමි.

“ඔව් අපිත් ඒකට අයිතියි.....”

“අපි මුළා වෙලා නෑ.....”

“කුසුම් මුළා වෙලා නැතුව ඇති. කුසුම් අමුතු ජාතියෙ ගැනු
ලමයෙක්.....”

“මම දන්නෙ නෑ..... ඉතින් ඔයා කියන්න ගිය එක
කියන්නකො.....”

“අධ්‍යාපන පහසුකම් උඩින් බොහොම දෙනකුට ලොකු
ඉස්කෝලවල දොර ඇරුණ. දෙමව්පියෝ හිතනවා තමන්ට වැඩිය
දරුවෝ උගත් කියල. දරුවෝත් එහෙම ම හිතනවා - අම්මල
තාක්කලගෙ හැම දෙයක් ම වැරදියි කියල. අනික මේ
පරම්පරාවට හරි නිදහසක් කියනවා..... අද ගැනු ලමයෙකුට
කළුවර වැටුණට පස්සෙ වුණත් ගෙදර ගියැකි. කියන්න කාරණා
ඕනෑ තරම් කියනවා. බස් පරක්කු වුණා. උඩරට නැටුම්, විවිධ
ප්‍රසංග, අත්කම් ඕවගෙ වැඩ තිබුණ කියල කිව්වැකි. අනෙක
ඉස්සර වගෙ නෙවි. අද මේ ගමේ ලමයි තව හැතැප්ම හතරක්
පහක් ඇත ගමක ඉස්කෝලෙකට යනවා. ඒ ගමේ ලමයි මේ ගමට
එනවා. ඕනෑ කරන්නෙ ඉගෙන ගන්න විතරක් ම නෙවි. ගමේ
නැතුව ඇතකට බස් එකෙන් ගිහිල්ල ඉගෙන ගන්න.....”

“ඒක නම් සම්පූර්ණ ඇත්ත.....”

“ඉතින් ගෙදරින් පිටවුණු වෙලේ ඉඳල මඟ දිගටත්
ඉස්කෝලෙදින් ආස්සරෙන් අධ්‍යාපනයත් ඇඳුම් පැලඳුම්
සෙල්ලම් සේරමත් හැඩ ගැහිල තියෙන්න නොමඟ යවන විදියට.
දැන් බලන්න ගුරුවරු. ගුණසේකර සර් ගනිමු. මේ ඉස්කෝලෙම
විජේතුංග සර්.”

“අපෝයි ඔව්. සාහිත්‍ය පාඩමේදි කියන්නෙම වල්
කතා..... මට පේන්න බෑ.....”

“සමහර ලමයි ඕවට කැමැතියි..... ඉතින් උඩ පැන ගෙන
කියනවා.....”

“මනම්පේරි සරුත් එහෙමද.....? මොකක් ද අර ලැබී
එකේ.....?”

“ඔහොම තමයි. තව මෙහෙ හොඳයි. බලන්න ඕනෑ එහා
ඉස්කෝලෙ. ඒක නාඩගම් මඩුවක්..... දෙමව්පියෝ හිතනවා
ලමයි එන්නෙ ඉස්කෝලෙට කියල. ඒ ගොල්ල හිතනවා - මම

කිවිව අර නූගත් දෙමව්පියෝ - දරුවෝ නොයෙක් දේවල් දන්නව කියල..... ඒ මදිවට මේ මිශ්‍ර අධ්‍යාපනය”

“ඔයා ඒකටත් විරුද්ධ ද.....?”

“මම විරුද්ධ නෑ. මම කියන්නෙ මෙහෙම නිදහසක් දීල, මව්පියන් සෝදිසියකුත් නොකර අංග සම්පූර්ණ ක්‍රමානුකූල අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් නැතුව මිශ්‍ර කරන එක හානි කරයි. දැන් බලන්න ලොකු මිනිස්සුන්ට දූල යවන්න තියනව සැන්ට් බ්‍රිජට්, බිෂොප්, හෝලි ෆැමිලි කොන්වන්ට්, විශාකා ඕවගෙ තනිකර බාලිකා. පුත්තු යවන්න සැන්ට් තෝමස්, සැන්ට් ජෝෂප්, ආනන්ද ඕවගෙ විද්‍යාල තියනව. ගම්බද සාමාන්‍ය පංතියෙ ළමයි මිශ්‍ර වෙලා මුළා වෙනව. ඇයි මේ වෙනස.....?”

“අද කොයි ඉස්කෝලෙන් දොරටු කාටත් ඇරල.....”

“නෑ කුසුම්. මම කිව්ව ඒවයින් සමහරක් පුද්ගලික පාසල්. අනිත්වටත් ඔය කියන විදිහෙ කාටත් ලේසියෙන් යන්න බෑ. රෝයල් කොලීජියෙ ගොවියන්ගෙ කම්කරුවන්ගෙ ළමයි කිදෙනෙක් ඇද්ද? අනෙක යන්නම් තියනවයි කියන කාගෙවත් ළමයෙක් ඉඩ නෑ කියල ලොකු ඉස්කෝලෙකට දාගන්න බැරි වෙලා තියනවද? නෑ! පංති හේදය හැම තැන ම තාම තියනව.....”

ගුණපාල තව දුරටත් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ගැන කතා කළේ ය.

මෙහි දී සෝමා ගැන ගුණපාල සමඟ කතා කරන්නට අවස්ථාවක් පැදිණි.

“ඒක තමයි! කුසුම්ගෙ නංගිගෙ වැරද්ද නෙව්..... අර මම කිව්ව අලුත් තරුණ පරපුරට හොඳම උදාහරණයක් තමයි ඔය කියන විදියට කුසුම්ලගෙ නංගි.....”

“ඉතින් දෙයියනේ මට කමක් නෑ ටිකක් නැටුවත්. පාඩම් කරනව කියල කිසි දෙයක් නෑ නෙ.....”

“අලුත් පරම්පරාවෙ තවත් වෙනම ලක්ෂණයක් තියනව.....” ගුණපාල මා කී දෙය නොතකා කතා කරන්නට විය. “.....ඉස්සර වගෙ නෙව් දැන් අයට ගෙයි හැංගිල ඉන්න

බැහැ. ප්‍රකාශ වෙන්න ඕනැ. යම් යම් දේ කරන්න ඕනැ. ලොකු උද්යෝගයක් උනන්දුවක් තියනව. වෙනස්වන ලෝකෙ ලොකු දේවල් කරන්න ඕනැ. විසිතුරු දේවල් කරන්න ඕනැ. අධ්‍යාපනයෙන් කරන්නෙ ඒ විසිතුරු දේවල් ගැන ආශාව ඇති කරවන එක විතරයි. ඊළඟට අනාගතය ගැන සුරක්ෂිතකමක් සමාජ ක්‍රමයෙන් සලසල නෑ. අපි බලමු ඔය ගොල්ලගෙ නංගි - ගෙදර ගියාම වෙනම කාමරයක් නෑ. පොත් තියාගන්න වෙනම මේසයක් නෑ. හවසට අලුත් ඇඳුමක් ඇඳගෙන යන්න තැනක් නෑ. නාට්‍යයක්, ප්‍රදර්ශනයක්, සර්කස් එකක් නෑ. තරුණ ක්‍රීඩා සමාජ වගෙ දේවල් නෑ..... නිතරම අතෘප්තියෙන් ඉන්නෙ..... ඒ සේරම ආවේගයන් යොමු කරන්න තියෙන්නෙ සිනමා සඟරා කියවන එකයි පෑනේ මිත්‍රයන්ට ලියුම් ලියන එකයි. එයාට ගණන් බැරුව ඇති. වාක්‍ය රචනය බැරුව ඇති. නමුත් එයාගෙන් උද්යෝගයක්, උනන්දුවක් තියනව. ඒ උනන්දුව යොමු කරන මඟක් අධ්‍යාපනයෙන් වත් සමාජයෙන් වත් නෑ. තියෙන්නෙ ඒක නොමඟ යවන පහසුකම් විතරයි. මේක සමාජ ප්‍රශ්නයක් කුසුම්. පුද්ගලික ප්‍රශ්නයක් නෙවි.”

“අපිට රට හදන්න බෑ. අපි කලින් හැදුනම එක එක්කෙනා හොඳ වුණාම මුළු සමාජයම හොඳ වෙයි.” මම සිනාසෙමින් කීවෙමි.

“ඒක විසඳුමක් නෙවි..... වැරදි ආධ්‍යාපන ක්‍රමය කියන්නෙ වැරදි සමාජ ක්‍රමයක එක අංශයක් විතරයි. මුළු සමාජයම සම්පූර්ණ පරිවර්තනයක් නොකරන තුරු මේක විසඳන්න බෑ.”

“ඒක අපිට කරන්න බැරි වැඩක් නෙ.”

“ඇයි බැරි? ඒක කරන්න වෙනව.....කුසුම්ට ස්ථිර ද අනාගතය?”

අප මේ කරන හැම දෙයක් ම නිෂ්ඵලය යන ක්ෂණික බියකින් මම මොහොතකට දැවී ගියෙමි.

“කුසුම්ට සහතිකද රක්ෂාවක් ලැබෙයි කියල!”

“ස්ථිරවම කියන්න බෑ.”

“ඒක තමයි.....එතකොට රක්ෂාවක් නැති වුණාම මොකද කරන්නෙ.....මුදෙ පනිනවද?”

“මම ඒකට නම් විරුද්ධයි! මම කියන්නෙ එන ඕනෑම දුකක් කරදරයක් ඉවසන එකයි හපන්කම.....”

“ඒකම මදි. ඒවට මුණදිල අපි ඒවට මුණ දෙන අතර ම ඒ දුකම අපිට නැතත් අනාගත පරම්පරාවකට හරි මුණ නොපාන විදියට සමාජයෙ වෙනසක් කරන්න ඕනෑ. අපේ යුතුකම ඒක.....”

“ඔයාට හොඳයි දේශපාලන පක්ෂයකට බැදිල ඔය යුතුකම කරන එක.”

“දැන් තියන කිසිම පක්ෂයක් සමාජයෙ ඔය පරිවර්තනය කරන්න ලැස්තියි කියල මම හිතන්නෙ නෑ. ඒවයෙ නායකයන්ට සමාජය මෙහෙම තිබුණට කිසි අඩුවක් පාඩුවක් නෑ.....”

“ගුණපාල අලුත් පක්ෂයක් පටන් ගන්න.”

“මම නැතත් කවුරු හරි කවද හරි ඒක කරයි. දැන් නම් ලංකාව විනාසයි. අලුත් නායකත්වයක් අලුත් මඟ පෙන්වීමක් රටට ඕනෑ..... රට ගැන හැඟීමක් ඇති පිරිසක් ඕනෑ.”

“ඔයා එයින් එක්කෙනෙක් වෙන්න.”

“මම විතරක් නෙව් කුසුම් මම වගෙ තවත් අය ඕනෑ තරම් ඇති.” යි කී ගුණපාල ඇත බලාගෙන කල්පනාවකට වැටුණේ යම්කිසි අනාගත අරමුණක් දුටුවකු මෙන් බලාපොරොත්තු සහගතව ය.

ගුණපාල සමඟ කළ සාකච්ඡාවේ දී මම නොයෙක් දේ දැන ගනිමි. ඒවා මට ප්‍රයෝජනවත් වීද නැද්ද යන්න මට ස්ථිර නැත. කෙසේ වුව ද වාක්‍ය රචනයට ගත හැකි යමක් ඔහුගේ කතාවෙන් අහුලා ගන්නට නැතැයි මට සිතීමි. ගුණපාල මට මේ කරුණු කීවේ තමා රචනාවේ ලියන්නට යන දෙවල් කලින් ගොනු කර ගැනීමක් වශයෙන් බව මම දනිමි. ඔහු වාක්‍ය රචනා ලිවීම ප්‍රිය කළේ තමාගේ සිතේ පැසවමින් තිබුණු නොයෙක් අදහස් හා මත එමඟින් හෙළි කරගන්නට අවස්ථා ලැබුණු

බැවිනි. සමහර ගුරුවරු ඔහුගේ අදහස් සමච්චලයට භාජනය කළහ. ඔහු තර්ක කරන්නට ගියත් ඒ තර්ක අනෙක් ළමයින්ගේ සිනා හඬ මැද යට ගිය අවස්ථා එමට ය.

ගුණපාල ලීවේ ලකුණු ගන්නට නොවේ. කිසිවකුට කියන්නට නොහොත් අසන කිසිවකු නැතිව සිතට බරක් ව තිබුණු මේ මත හෙළි කර ගැනීම ඔහුට සැහැල්ලුවක් වන්නට ඇත.

ඔහු කියන දේවල් අනුමත නොකළත් අගය කළ යුතු ව ඇතැයි මම සිතුවෙමි. මා ගුණපාලට කන් දුන් එක් හේතුවක් එයයි.

9

මලාවතීගේ ගෙයි වැඩ බොහෝ දුරට නිම විය. තීන්ත ගැඹ හා පිළි දැමීම ආදී සුළු සුළු වැඩකටයුතු තිබියදී, ජූලි 'මාසයේ දවසක සුබ නැකතින් ගෙව ගෙවදින ලදී. අලුත් ගෙව “සිසිල” යන නම තබනු ලැබී ය. අගෝස්තු නිවාඩුවට පිරිතක් කියා ඇට්හෝම් උත්සවයක් ද පැවැත්වීමට නියමිත විය.

නැකැතට ගෙව ගෙවැදුණු දාට පසුව දා කමලාවතී තිස්ස අත මට කැවිලි මුලක් එව්වා ය. විවේක කාලයේ දී අපි ඒවා කා ටක්ෂෝප් එකට ගොස් තේ වතුර බිව්වෙමු.

නිවාඩු කාලයේ උදයක කමලාවතී මට තිස්ස අත පණිවිඩයක් එව්වා ය.

“දුවේ අතේ මට මේ දොර රෙදි ටික මහල දීපන්.....තව දවස් කීයද” ඇ මට අලුත් රෙදි වගයක් දෙමින් කීවා ය.

“මේ ටික කුසුමෙ.....කාමරවලට.....ඉස්සරහට තියනව යාප්පුවෙන් වෙනමම ගෙනාපුව.....”

“ෂෝක් රෙදි නැන්දෙ”

“ඔය ලොකු පුතා තෝරල ගෙනාවෙ.”

“කීයද නැන්දෙ යාරෙ?”

“කීයක් වෙයිද?”

“ගණන් ඇති හුඟක්.....” රෙදි පට අල්ලා මම කිමි.

අලුත් රෙද්දක් අතට අසු වුණු කල ගැහැනුන් අතර ඇති වන මෙවැනි කතා බහෙන් පසු මම දොර තිර මසන්නට පටන් ගනිමි. මුලින් ම මම උච්චතුවල උස පළල මැන ඒ අනුව රෙදි කැබැලි වෙන් කර ගනිමි.

බඩුමුට්ටු නැතිකම නිසා වූ පාච්ච ගෙයි හා කාමරවල විශාලත්වය තවත් වැඩි කළේ ය. බිත්තිවලින් හා දොර ජනෙලවලින් තීන්ත සුවඳක් නික්මිණි. මහන මැෂිම තිබුණු කාමරයේ තවත් වූයේ පුටුවක් හා ටීපෝ එකක් පමණි.

තිස්ස ටික වේලාවක් මා මහන සැටි බලා සිට කම්මැළි සිති ඉවතට ගියේ ය. විජය වරක් ගෙට ඇතුළු වනු මම දුටුවෙමි. ගාමිණි කඩේ සිටිනු මා දුටුවේ මෙහි එද්දී ය. මේ හැර ගෙදර කිසිවෙක් නො වූහ. මහන හඬ නතර වුණු අවස්ථාවන්හි මට දැඩි නිශ්චලතාව අතරින් තිස්සගේ හෝ විජයගේ හෝ කතාවක් හෝ ගෙයි එහා මෙහා යන ශබ්දයක් හෝ ඇසිණි. මා සිටි කාමරයට ඇතුළු වන දොර පසු කර වැඩිපුර එහා මෙහා යන්නේ විජය බව මම අඩි ශබ්දයෙන් ම හැඳින ගනිමි. ඔහු එන්නේ මා සමඟ යමක් කතා කරන්නට සිතාගෙන මෙනි. ඇත දී මිස ළඟක දී නම් ඔහුට මගේ මුහුණ කෙළින් බලන්නට බැරි බවක් මට සිතෙයි. යම් කිසි ආධම්බරයක් මට ඇති විය.

මම මද දුරක් මසා ඊළඟ කොටසේ රෙදි පට නමන්නට වීමි. පිටුපසින් පැමිණි පිරිමි අත් දෙකක් මගේ ඇස් වසා ගත්තේ ය. ඇස්වලින් පටන් ගත් සිතලක් මගේ මුළු ගත පුරා පැතිර ගියේ ය.

“කවිද.....? ඒයි පුංචි අයියෝ..... අතාරින්න කො.....මම නැන්දට කියනව.” යි ඉබේට ම කියා ගත් මම නියපොතු ගසා අත් දෙක ඉවත් කරන්නටත් පුටුවෙන් නැගිටින්නටත් එක වර උත්සාහ ගනිමි. ඒ දෙ අත් මගේ මුහුණින් ඉවත් වන විට මම පුටුවෙන් නැගිට සිටියෙමි. මා ආපසු හැරී බැලුවේ ජනේලය වෙතට පැන ගත් පසුව ය.

මට කතා කර ගත නො හැකි විය. මගේ මුව විසැළී ගියාක් මෙනි. වේගයෙන් ළය මඬල උස් පහත් වෙමින් තිබිණි. පසුතැවිල්ලත් බියපත් ගතියත් ඔහුගේ මුහුණේ ද හොඳින් ම මතු

වී පෙනිණි. මම ජනෙල් පොල්ල අල්ලාගෙන සිනාසෙන්නට උත්සාහ ගනිමි.

“කුසුම් බය වුණා ද?”

“ම.....මම.....මම හිතුව පුංචි අයිය කියල.”

මුහුණෙහි වෙනස මකා ගැනීමට ගන්නා උත්සාහයේදී ඔහු තව තවත් අමුතු විය. ඒ ඇස්වල වූයේ මා ඉන් පෙර කිසි දිනෙක නුදුටු බැල්මකි. එක අතකට මම ඒ බැල්මට බිය වීමි. අනෙක් අතට එයින් කියැවෙන කතාව තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කළෙමි. ඒ උත්සාහය නොසන්සුන් වූ සිතෙහි රසවත් ඉරක් අඳින්නට වන්නේ ය.

“ලොකයිය එන බව මම දන්නෙත් නෑ.....කොයි වෙලාවෙද ආවෙ?” මම ගොත ගැසිමි.

“මම මේ ආව විතරයි.....කුසුම් උදේ ද ආවෙ?”

“නැන්ද පණ්ඩියක් ඇරල තිබුණ.....”

බාගෙට මැසි තිබුණු තිරය මැස්මෙන් ඇල්ලූ නිමල්,

“කුසුම්ගෙ මැහුමත් නරක් වුණා ද දන්නෙ නෑ.” යි කියා මා දෙස බැලී ය.

මා බැලුවේ ඔහුගේ ඇඟිලි දෙස ය. ඒවා වෙවිලමින් තිබිණි. නිමල්ගේ මැණික් කටුවේ මගේ නිය පහරක් වැදී ලේ ගැන්වී තිබෙනු දුටු මා තුළ සංවේගයක් ඇති විය. සුළු තුවාලයක් වුව ද මට සිතූණේ මා පිහියකින් ඇන්න තරමට වරදක් කළ බවකි. එහෙත් මම කිසිවක් ඒ ගැන නොකීවෙමි. නිය පහර ගැන කතා කිරීම එක්තරා ප්‍රමාණයකින් නොවිය යුතුව තිබුණකැයි සිතෙන සිද්ධියක් යළිත් මතක් කිරීමකි.

“කෝ අම්ම.....?”

“ඇයි කඩ ඇති.”

“කුසුම් මහන්න. මම අම්මට කතා කරල එන්නමි.....”

මම නැවත පුටුවේ වාඩි වුණු නමුත් මහන්නට බැරි ලෙස දෙ පා පණ නැතිව අතැඟිලි තවමත් වෙවිලමින් තිබිණි.

සිදු වූයේ කුමක් ද? යමෙක් පිටුපසින් පැමිණ මගේ ඇස් වැසුවේ ය. ඒ විජය ය යි සිතා මම කැති ගනිමි. ඇස් වැසුවේ නිමල් ය. නිමල් මට මෙවැනි කවටකමක් කළ පළමුවන වතාව මෙය නොවේ. එහෙත් මගේ සිත සන්සුන් කර ගත නො හැකි ය. මා වෙත ඇත්තේ ඒ විජය ය යි කියා හටගත් බිය පමණක් ද? නිමල්ගේ ඇස්වලින් කියන ලද්දේ කුමක් ද?

“කවිද දැන් ආවේ?” කිස්ස දුවගෙන ඇවිත් ඇසී ය. මගේ හදවත තිගැස්ම අලුත් විය.

“ලොකයි.”

“මට සපත්තු සද්දයක් ඇහුණ ගෙයි.”

“අර කඩේ පැත්තට ගියා.”

සිත සන්සුන් වන තුරු නිමල් යළි කාමරයට නො එනොත් හොඳ ය යි සිතූ අතර ම මට ඔහු දකින ආශාවක් ද ඇති විය.

මම මැෂිම පැහිම නතර කළෙමි.

නිමල් අම්මා සමඟ කතා කරමින් ඇතැයි මම සිතුවෙමි. මා තවත් විනාඩි දහයක් පමණ මහන්තට ඇත. රෙදි මැසීමෙන් වෙහෙසක් හා කම්මැළිකමක් ඇති වන්නට විය. දෙපා හිරි යන්නට ටිකක් ඇවිදින්නට ඇත්නම් ය යි මට සිතිණි. නිමල් නො එන්නේ මට මුහුණ දිය නොහැකි චකිතයකින් දැයි සිතී යම් කිසි ආචම්බරයක් මා තුළ මෝදු වන්නට විය. මම යළි මහන්තට පටන් ගනිමි.

සෙරෙප්පු හඬ ඇසී ආපසු හැරී බැලූ මම නිමල් පිජාමා සරමක් හා අත්කොට කම්සයක් ඇඳ තේ කෝප්පයක් ද ගෙන කාමරයට ඇතුළු වනු දුටුවෙමි. මම ඔහු දෙස බලා සිතාසිමි

“ඕක නවත්වල බොන්න.”

“මේ මැස්ම ඉවර කරල.”

නිමල් ටීපෝව උඩ තේ කෝප්පය තැබුවේය. මම ඔසා නිම කළ දොර රෙද්ද නූල් පට කඩා අතට ගන්නා ගමන් ම නැගිට දෙකොනින් අල්ලා ඔසවා,

“ලස්සණ නේදැ?” යි ඇසිමි.

මට වුවමනා කළේ අමුත්තක් නොවුණු ලෙස හැසිරීමට ය.

“කුසුම් මැහුවම ලස්සණ නැතැ.”

“මැස්මෙ ඇති ලස්සණක් ඇතැ? මම කිව්වෙ ලොකයි තෝරල තියෙන මෝස්තරේ හරි ලස්සණයි.”

“දැන් බලනකොට ලස්සණයි.”

මම දොර රෙද්ද දෙකට - හතරට නැවිමි.

“කලින් කිසි දවසක නුදුටු ලස්සණක් දැන් මට පෙනව. හරි ලස්සණයි.”

ඔහු කී දෙය තේරුම් ගන්නට මා උත්සාහ කළේ,

“නො දැක මේ තරම් හොඳ එකක් තෝරා ගත්ත. තව දැකල ගත්තහම කොයි තරම් එකක් තෝර ගනීදැ” යි කියැවෙන්නට පටන් ගත්තාට පසුව ය. අන්තිම වචනය දක්වා මගේ සිතාව රැකුණේ නැත.

“මම නෙව් කුසුම් තෝර ගත්තෙ.....” මා නැවත ඔහුගේ මුහුණ බැලුවේ එකල ය. ඔහු වෙත ද සිතාවක් නොවී ය. නපුරු නො වුණත් ඒ බැල්ම මා යළි බියපත් කළේ ය. “.....ඉරණම මට තෝරල දුන්න කුසුම්.”

මට කුමක් වන්නට යන්නේ දැ යි කිව නොහැකි විය. මගේ හදවත යළි වේගයෙන් ස්පන්දනය වන්නට විය. නැවත මම අප්‍රාණික වීමි. සිත පුරා පැතිර යන්නේ රසවත්කමක් ද බියක් ද ලජ්ජාවක් ද යනුවෙන් වෙන් කර ගත නො හැකි විය. මෙතැනින් ඉවත් යා යුතු ය. “අනේ ලොකය්සෙ මෙතනින් යන්නැ” යි කෑ ගැසිය යුතු ය.

මම ඒ කිසිත් නො කළෙමි.

කනස්සුව උඩ තේ කෝප්පය විය. නැමුණු දොර රෙද්ද පුටු වත උඩින් දමමින් මම ජනේලය වෙත ගොස් ඔහුට පිටු පා පොදු අල්ලා ගනිමි. වෙල් තීරය අනන්ත අප්‍රමාණ පොළෝ තලයේ ක්ෂිතිජයටත් වඩා ඇතට පැතිර ඇති බවක් මට පෙනිණි. කමලාවතියේ කඩයේ පැත්තක් මගේ ඇසට තසු විය.

ඉරණමක් ලියැවෙන්නට යන බවක් මගේ හඳවන කිය. ඉරණම ලියැවීම ඉක්මන් කරවීමට හෝ වෙනස් කරවීමට හෝ වැළැක්වීමට හෝ උත්සාහයක් නොගත් මම දෙවයට කැමැති තැනක මා ගෙන යන්නට ඉඩ දීමට මෙන් මොහොතකට දෙ තෙත් පියා ගනිමි. යළි දෙ තෙත් විවර කළ මම සත්‍යයට - මා සත්‍යයයි සිතූ තත්ත්වයකට - මුහුණ දෙන්නට හිත හදා ගනිමි. නිමල් යමක් කීවේ ය. එය ඔහු මට මීට පෙර කර ඇති කිසි ම කවචකමකට සමාන නො වූවකි. ඔහු සැඟවුණු අදහස් ඇති කවචකමක් කිසි කලෙක මට කර නැත. අද ඔහු වෙන අමුත්තක් තිබේ. ඒ අමුත්ත මම කුමට ගණන් ගනිමි ද? ඔහු වෙන දා ලෙස සැලකීමට මට බැරි ඇයි?

“කුසුම් තේ එක නිවෙනව.”

මම නැවතත් හැරී බලා සිනාසුණෙමි. නිමල් කෙළින් ම මා දෙස බලා සිටියේ ය. බිමට තෙත් යොමු කළ මම ටිපෝව වෙත පැමිණ තේ කෝප්පය අතට ගනිමි. ටක ටක ගා කෝප්පය කීප වරක් පිරිසියේ ගැටිණි.

“ලොකයිය බිච්චද?”

“බිච්ච. ඔයිනුත් බාගයක් දෙන්න.”

සිනාව නැවතත් මගේ මුහුණෙන් පලා ගියේ ය. මට තරහක් ද ඇති වී යළි තුනී වේගෙන යන්නට පටන් ගත්තේ ය. නිමල් අද අමුතුයි. මම සැලෙන අතින් පිරිසියට තේ ටිකක් වත් කර ඔහුට දී කෝප්පය රැගෙන පෙරළා ජනේලය වෙත ගියෙමි.

“හොල්මනක් දැකල ද කොහෙද මඟදි.....” අන්තිමට කියා ගැනීමට මම සමත් වීමි. “මොනවද වෙලා අද”

“මඟදි නෙව්.....ගෙදරට ආවට පස්සෙ.”

මගේ ගත හිරි වැටිගෙන ගියේය. මම යම් කිසි ග්‍රහණයකට අසු වී මිරිකී ගියෙමි ද? ඒ ග්‍රහණයෙන් තව තවත් මිරිකෙන්නට මම ආශා නොකළෙමි ද?

ඔහු දැනින් ම පිරිසිය ගෙන තේ ටික එක උගුරට බීවේ ය.

“පිරිසිය දෙන්න ගිහින් තියන්න.” මම සිනාසෙමින් කීමි. ඔහු මා දෙස බලාගෙන ම පිරිසිය මගේ අතට දුන්නේ ය.

“කුසුම් අර මහල තියෙන දොර රෙදි දාන්න ද?” මා කුස්සියේ සිට ආපසු එන අතර සාලයේ දී ඔහු ගණනකට නැතිව ඇසී ය. ඔහු දෙස නෙතගින්න බැලූ මම,

“ඔක්කොම ඉවර කරල දෙන්නම් ඉක්මනට” යි කිමි.

“මට ආසයි දාල බලන්න.”

“ඉන්න එක සැරේ දාන්න.”

“හොඳයි කුසුම් කියන විදියක්. මට කමක් නෑ. එහෙනම් ඉතින් මහන්නකො ඉක්මනට.....”

ඔහුට වුවමනා කරන්නේ මා තනි කර ගැනීමට ය. බියකට සමාන හැඟීමකින් මම සලිත වීමි.

මම නැවත කාමරයට ගොස් මැෂිම ළග වාඩි වුණෙමි. ඔහු පැමිණ පුටුව ජනේලය අසල තබාගෙන වාඩි විය. කාමරය මහ පිරිසකගෙන් පිරී හුස්ම ගන්නටවත් බැරි විණැයි හැඟීමක් මට ඇති විය.

“මට ලොකයිගෙ මුණ දිහා බලන්නත් බයයි වගෙ.....අද මොකක්ද අමුත්තක් තියනව.”

“අද නෙව් කුසුම්. ටික කලක ඉඳල තිබුණ. අදයි මතුවුණේ.”

ඒ වචන මවිසින් නො කිය යුතුව තිබිණ.

කතාව විහිළුවකට හැරවීමට මම සිතුවෙමි. නැතහොත් කියවා ගත යුත්ත මතු කරවා ගැනීමට යටි සිත තැත් කරන්නට ඇත. මම නො දනිමි.

“කතා කරන්නෙන් මොනවාදෝ හිතේ තියාගෙන.”

“හිතේ තියෙන දේ කියන්නද කුසුම්?”

මට වුවමනා කළේත් එයම නොවේ ද? වුවමනාව එසේ වුවත් මට ඔහුගේ මුහුණ බලන්නට බැරි ය. මට කතා කරන්නට බැරි ය. මම තවත් දොර තිරයක් අතට ගනිමි. මැෂින් ලෑල්ල උඩ රෙදි කැබැල්ල කෙළවර තැබූ මම වාටිය වශයෙන් තීරුවක් නමා නැමීම හරියට සිටින ලෙස අතින් පිරිමදින්නට වීමි.

“කුසුම් මා එක්ක තරහ ද?”

“මොටෝ මම තරහ වෙන්නෙ?”

“කුසුම්ගෙන් මම කාරණයක් අහන්න මට කෙළින් ඇත්ත කියනව ද?”

“හංගන්න දෙයක් නෑ මා ළඟ”

“ඇත්තද කුසුම්?” ඔහුගේ දෙ තෙත් බ්ලාපොරොත්තුවකින් දීප්තිමත් විය. මගේ බිය අලුත් විය.

“මම ඇස් වැහුව වෙලාවෙ ඇයි විජය ගැන මතක් කළේ?”

මා තුළ එවර ඇති වූයේ ක්ෂණික තරහකි. ඔහු මා හා විජය අතර යම්කිසි සබඳකමක් ඇතැයි සැක කරයි.

“ලොකයිය ඔය ජාතියෙයි කියල මම හිතුවෙ නෑ.” යි කීමට සිතූණත් මම එසේ නොකීවෙමි.

“නිකම් මම හිතුව. අයිය ආව බව මම දන්නෙ නෑ. ඔහොම දෙයක් කරන්න ඉන්නෙ එයා විතරයි. ළඟක ඉඳල එයාගෙ නියනව ටිකක් අමුතු ජාති.” මම මැමින් ලෑල්ල උඩ තිබුණු කතූර ගෙන නියපොත්තක් බොරුවට කපමින් කිමි. “.....මම ඒවට කැමති නෑ.”

නිමල්ගේ මුහුණ මත අඳුරත් එළියත් එකිනෙක පරදවා මතු වන්නට මොහොතක් පොරයෙක යෙදී සිටින්නට ඇත.

“මට අයිතියක් නෑ කුසුම් මේව අහන්න. නමුත් මගෙ ජීවිතයට.....ඔයාගෙ ජීවිතයටත් වැදගත් නිසා මම කෙළින් කතා කරන්න ඕනෑ. ගුණපාල - පෙරේරා ඉස්කෝලෙ මහත්තයාගෙ පුතා - කුසුම් එක්කල යාළද?”

“යාළයි!” ද්වේෂ සහගත සිතාවක් ඇතිව මම කිමි. ඒ එක ම වචනයෙන් ඔහුගේ මුහුණේ ඇති වූ අසරණ පෙනීම දුටු මම වහා පසුතැවිලි වීමි. “පද්මී යාළයි - විනිත.....තව ඉන්නව මට යාළුවො ජයසේකර.....කිත්සිරි.....පංතියෙ හුඟ දෙනෙක් යාළයි.”

ඔහු සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළේ ය. එය මෝඩ සිතාවකි. ඇසීමට නොතරම් දෙයක් ඇසීමි යි ඔහු ලජ්ජාවට පත්වුණා විය යුතු ය.

“එහෙම යාචකමක් නෙවි මම කිව්වෙ”

“අනිත් හැමෝම වගෙ ඒ ළමය කොන් කරනව. මම විතරයි විකක්වත් කතා කරන්නෙ.විජය නේද ඔය කේලම කිව්වෙ?” මම තරහෙන් ඇසිමි.

“කේලමක් විදියට නෙවි.....මල්ලි මට ඇහුණ දවසක් කතා වෙනව ගෙදර කුසුමයි ගුණපාලයි නිතර කතාව දාගෙන ඉන්නව කියල ආරංචියි කියල.”

මා කුළ කෝපයක් විය. මගේ සිතෙහි නො ඉවසිලිමක් ගතියක් ඇති වන්නට විය. යමක් කියැවෙනැයි බිය වූ අතර ම එය ඇසීමට මගේ සිතෙහි එක පැත්තක් බලාපරොත්තු ව සිටියේ ය. එබඳු කිසිවක් නිමල්ගෙන් තවමත් නො කියැවිණි. නො ඉවසිලිමක් ගතිය බලාපොරොත්තු සුන්වීමකට කිට්ටු ය.

“මම එහෙම විශ්වාස කළාට නෙවි කුසුමි.....මම දන්නව කුසුමි ගැන.”

කලින් දිගට ම මගේ මුහුණ වෙත අමුතු බැල්මක් හෙළාගෙන සිටි නිමල් දැන් කතා කරන්නේ බිම බලාගෙන ය. සැකයක්, කියන කුමන වචනයක් වරදී දෝ යි බියක් ඇති ව ඔහු පරිස්සමින් කතා කරන්නේ පරාජිතයකුගේ ස්වරයෙනි. “කුසුමිගෙ එහෙම කවුරුත් ගැන හිතේ නැති බව මම දන්නව..... කුසුමි මාව වරදවා තේරුම් ගන්න එපා. අද මට කුසුමි පෙනුනෙ ලොකු ගැනියෙක් වගෙ. මාස කීපයකට ඉස්සර දැක්කට වැඩිය අද කුසුමි හුගක් උස ගිහිල්ල. ඊට වැඩිය ලොකුයි.....කුසුමි පුංචි කෙල්ලෙක් නෙවි දැන්.” ඔහු තමා කීවේ ඇත්තක් ම නේදැ යි ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගන්නට මෙන් හිස ඔසවා අලුතින් මගේ මුහුණ බැලුවේ ය. “කුසුමි හරි ලස්සණයි!”

මම මැෂිමේ ඉදිකටුව දෙස බලා ගතිමි. කරන්නට දෙයක් නැතිව මෙන් මම රෝදය මත අත තබා ඉස්සරහටත් පස්සටත් බර කළෙමි.

වහා මෙතැනින් යා යුතු ය. මට නැවතත් සිතිණි. එහෙත් මා නැගිට ගත නො හැකි ව පුටුවට බර වූ බවක් හැඟී ගියේ ය. මගේ දෙපා මට අවනත නො වන නියාවකි. නො සන්සුන් සිත

ද අකීකරු ය. මැමින් කඳ මත නිකට තබා ගත් මම ඔහු දෙස නෙත් කොනින් බැලිමි. මගේ බැල්මෙන් ඔහුගේ මුහුණ දෙවර්ගවත් වූ බව ඉවකින් මෙන් දැන ගත් මා සිරුර පුරා තැතිගැනීමක් පැතිර ගියේ ය.

“කුසුම්ට මම මේ ගැන කතා කරන්නමයි හිටියෙ. ඇත්ත කියනව නම් මම ලියුමක ලියන්නත් හිටිය.....මම බයක් වුණේ නැහැ ඉක්මන් වෙන්න.....මම ඔයා ගැන දන්න නිසා. නමුත් අද මට හිතූන කතා කරන්න. කොටින් කියනොත් අද කුසුම් දැක්කම මට කතා නොකර ඉන්න බැරි වුණා.”

බියකුත් නොව රසයකුත් නොව ඒ දෙක ම හෝ ඒ දෙක අතර යම් කිසි හැඟීමකින් මගේ ළය මඩල හිරි වැටී ගියේ ය. මගේ කම්මුල් පිම්බෙන්නට පටන් ගත්තා සේ මට හැඟිණි. මින් පෙර ජීවිතයේ කිසි දවසක මුහුණ නො දුන් අස්ථාවකට පත් මම දැඩි චිත්ත විපර්යාසය මැද හැකි තරම් සන්සුන් බවක් පෙන්වීමට උත්සාහ ගතිමි. මේ උත්සාහය බොහෝ දුරට සාර්ථක කර ගැනීමට මට කෙසේ ශක්තිය තිබුණාදැයි පුදුම ය. සමහර විට මේ දක්ෂකම ගැහැනුන් පමණක් සතු වූවකි. බාහිර සන්සුන්කම රැක ගැනීමට ඇති දක්ෂකම දෙස පමණක් බලා අභ්‍යන්තරය තේරුම් ගත නො හැකි ව ගැහැනුනට ඇත්තේ ගල් සිත් ය යි නොයෙක් විට පිරිමි කියතැයි මට සිතෙයි.

කතා කළ වචනවලින් මොන අදහසක් පළ කළත් ‘මේ ගැන කතා කරන්නට මා ප්‍රමාද වුණා වැඩි ද?’ යන සැකය ඔහුගේ නෙත් කොනක නළියමින් තිබිණි. ඒ සැකය පහ කරන්නට ඉක්මන් වීමේ වුවමනාවක් මට නැත.

“කුසුම්ගෙ හිතට බලෙන් රිංගන්න මම උත්සාහ කරන්නෙ නෑ. මම අහන ප්‍රශ්නයට විතරක් කෙළින් උත්තරයක් දෙන්න.....මම අවුරුදු ගණනක් වුණත් ඉන්නම්. මම කුසුම් ගැන බලාපොරොත්තු තියා ගන්නද?”

මගේ දෙනෙත් කඳුළෙන් පිරෙන්නට එන්නේ ඇයි? මට ඔහුගේ මුහුණ බැලිය නො හැකි ය. එසේ බැලුවොත් කෙළින් ම පිළිතුරක් ඉල්ලන ඒ ඇස්වල කාන්තියෙන් මා මුළා විය හැකි බැවිනි. මම කතා නැතිව විනාඩියක් දෙකක් කල්පනා කළෙමි.

කල්පනා කළ හැකි කිසිවක් නොවී ය. ඔහුගේ වචනවල දෝංකාරය කන් සිදුරු අසල ඇසෙන්නට විය.

“හා ද එපාද කියල විතරක් කියන්න.”

“මම දන්නෙ නෑ” මම ඇහෙන - නෑහෙන හඬින් කීමි.

නිශ්ශබ්දතාව ඉවසිය නොහැකි තරම් බරට මට දැනෙන්නට විය.

“කුසුම් කල්පනා කරල වචනයක් කියන්න.” ඔහු නැගිට කාමරයෙන් පිට විය. මා දුටුවේ සෙවණැල්ලක් මෙන් පිජාමා සරම පමණකි.

කාමරයේ අලුත් - එහෙත් පාඨ - බිත්තිවලින් ඔහුගේ වචනවල දෝංකාරය නැගෙන්නට විය. ඔහු කී සියල්ල නැවත නැවතත් සිහිපත් කරන්නට මම උත්සාහ ගනිමි. අක්‍රමවත් ලෙස මට ඒවා ඇසෙයි. මගේ හදවත රසයකින් පිරෙයි. ඒ රසයෙන් මත් වුණු මම තව දුරටත් ගතට පණක් දී වැඩ කිරීමට අසමත් වීමි. මට වුවමනා කළේ තනි විටම ය. මොහොතකට කලින් ජීවිත නාටකයේ වැදගත් ජවනිකාවකට වේදිකාව වුණු මේ කාමරයේ නොවේ. මගේ ය යි කිව හැකි නිසංසල තැනක ය.

ඔහු නැති පාඨව මට දැනෙන්නට විය. අනෙක් අතට මුල දී මෙන් මම යළි බියට ද පත් වීමි. මට වෙන්නට යන්නේ කුමක් දැයි හිස අවුල් විය. හදවත ස්පන්දනය ද තවමත් වේගවත් ය.

ඉදිකටුව යටින් ඇඟිල්ල තබා රෝදය කරකවන්නට මට සිතූණේ ඇයි දැයි මම නොදනිමි. මගේ ඇඟිලි තුඩට වේදනාවක් දැනිණි.

මම අලුත් තිරයක් ගෙන ශබ්ද නගා මැෂිම ක්‍රියා කරවන්නට පටන් ගත්තෙමි. වේගයෙන් උස් පහත් වන ඉදිකටුව රෙද්ද විදගෙන යන කල මැහුම් පාර ඇද නොවීමට මම උත්සාහ කළෙමි.

“තේ වතුර ටිකක් බිච්චද දුවේ?”

මම කමලාවතීගේ කටහඬින් තැනිගෙන හිස ඔසවා බැලීමි. ඇයගේ මුහුණ බැලීමට මට බැරි තරම්. මැහුම නරක ය යි ඇය දොස් තබන බවට බියක් මට ඇති විය.

“රෙදි ඇඳට කපල, රෙදි ටික නැති කරල.” යි ඇය මට බණිනැයි බියක් මට ඇති විය. ඇය එක තිරයක් උඩට අල්ලා හැඩ බලන කල මා ඇයගේ මුහුණ බැලුවේ වකිතයෙනි.

“ලස්සණයි.....ලොකු අයිය දැක්කද?”

“දැක්ක මගෙ හිතේ.”

“අයියත් ඉන්නව. මොකුත් රත්කර ගන්නත් ඕනෑ දුවේ..... දැන්ම හදිසි නෑ.....දැන් එයා තේ වතුරත් බිච්චනෙ.....”

“නැන්දෙ හාල් කොට්ටර ලිපේ තියන්න ද?”

“ඩැයිවර් උන්නැහේ නම් අද නෑ. ඔය හුංඬු පහක් විතර ගනිත්.”

මම මැහුම දෙස බැලීම්. කමලාවතීගේ කටහඬ ඇසී පැහීම නතර වන විට යම් විදියකින් අනෙක් පැත්තට පැහී නූල් පට කැඩී තිබිණි. මම ඇඟිලි තුඩින් නූල් පට අඹරා කෙළ ගා ඉදිකටුව ඇමිණීමට තැත් කළෙමි. මගේ ඇඟිලි වෙච්චමින් තිබිණි. මම ඉදිකටු මලෙන් නූල් පට දමා ගත්තේ ආයාසයෙනි.

“තව දුවේ මට උඹට කියල කරව ගන්න වැඩ ගොඩක් තියෙනව..... දැන් ඔය දානෙට පිරිකරට දෙන්න හිතේ තියෙන්නෙ කොට්ට උර. හොඳ නේද?”

“හොඳයි. කොට්ට උර.....කී නමද නැන්දෙ?”

“විසි නමක්! ධාතු කරඬුවට ලේන්සු පොඩ්ඩක් නෙ.....ඒ කොට්ට උර ටිකත් ඔය ඉවර තියෙන තියෙන වෙලාවට ඇවිත් කර දීපන්.....උඹට පාඩම් කරන්නත් ඇති.”

“ගෙදර අරන් ගියොත් රෙදි ටික මට ඔය රැට රැට අතේ මහන්නත් පුළුවනි.”

“මේ මැෂින් එකක් තියදේදි මොටද අතේ මහන්නෙ.....උඹ මෙහාට ගෙන්න ගන්න මට බයක් නෑ. කොල්ලො ඉන්න තැන වුණාට.....මම අම්මටත් කිව්ව. තැබැයි නංගි නම් ඒ තරම් විශ්වාස නෑ..... කිව්වම මොකද සෝමෙගෙ විසේ වැඩියි.”

මගේ බිය වැඩි විය.

“මම යන්නම් කඩේ පැත්තට. සෙනරත් දැන් පුපුර පුපුර ඇති. උඹ හාල් ටිකක් ලිපේ තියපත් පස්සෙ..... මම උයන්න දෙයක් එවන්නම් කො.”

කමලාවතී මගේ ගුණ නොකියා බැණ වැදී ගියා නම් හොඳ ය යි මට සිතීම. අනුන්ගෙන් හොරෙන් කොපිකර සෑදූ ගණන් පංතියට සියයෙන් සියයක් ලකුණු ගත් කලෙක ඇතිවන හැඟීම් මට ද ඇති විය. කැක්කුම හැඳෙන තරමට මගේ හිස අවුල් වී ඇතැයි හැඟීම.

මම හාල් ටිකක් ලිපේ තබන්නට ය යි සිතා නැගිටිමි. නිශ්චලතාවකින් වැසුණු ගෙයි සිටීමට මට බියක් උපන්නේ ය. එය ඉන් පෙර කිසි දවසක කමලාවතීගේ ගෙදර දී හෝ අන් තැනක දී හෝ ඇති වූවක් නොවේ. මා සුරක්ෂිත තැන යන හැඟීම මා බිය පත් කළේ ය. මම ඉස්තෝප්පුවට ගියෙමි. තිස්ස එහි සිටියේ ය. ආත්මාරක්ෂාවේ දී ගැහැනුන්ට දිවැස් පහළ වෙයි.

“මල්ලි අද මමයි උයන්නේ.”

“මම දන්නව. මම කියන්නයි හිටියෙ.”

“මොනවද?”

“අක්ක දන්නව නෙ නො කිව්වට”

“මෙහෙ එන්න” මම තිස්ස ගේ අතින් අල්ලා ගනිමි.

ඔහු කීකරු ව මා අනුව කුස්සියට ආවේ ය.

“ඇයි?”

“ඔහොම ඉන්න ටිකක්.”

මම නැඹිලිය ද හාල් මල්ල ද එළියට ගනිමි.

“ඔතනින් වාඩි වෙන්න.....මම උයල ඉවර වෙන කල් ම ඔහොම ඉඳගෙන මට කතන්දර කින්න ඕනැ.....”

“අක්ක දන්නවනෙ මට වැඩිය හොඳ කතා”

“මල්ලි දැන් දැනගන්න ඕනෑ. මම පුංචි කාලෙ මල්ලිට කිව්ව. දැන් ඔයා මට කියන්න ඕනෑ.”

තිස්ස ලජ්ජාවෙන් ඇඹරුණේ ය.

“අක්ක ලොකු නෙ.”

“ඒ වුණාට මට පාච්ඡි. කතා කිව්වෙ නැත්නම් මම හාල්ටික විතරක් ලිපේ තියල යනව.”

මේසය යටට එබී රතුලුණු ගෙඩියක් අතට ගත් තිස්ස පොතු අරින්නට විය.

මම තිස්ස ලවා ලුණු පොතු අරවා ගනිමි. කමලාවතී විසින් සෙනරත් අත එවන ලද මෑ කරල් මිටිය කඩවා ගනිමි. අපි කෑම උයන අතර ඕපද්වප කතාවේ යෙදුණෙමු.

නිමල් චතුර ටිකක් ඉල්ලා කුස්සියට ආවේ ය. මම වහා ගවුම් පට ඇඳ දණ මඬල වසා ගනිමි.

“චතුර ඔන්නම් අර කළේ තියනව. ඕනෑ කෙනෙක් නවා ගන්න එකයි.” මම යටුසින් බලා කිමි. මා සිනාසුණේ නැත.

“මහතුන් මට චතුර ටිකක් නවල දෙන්න.”

“මල්ලියෙ බලාගෙන. අහක යයි.”

ඔහු කතා නැතිව චතුර බී ඉවත ගියේ ය.

මා තිස්ස ළඟ ම නවතාගෙන ඉන්නේ බියකිනි. ඒ බිය නිමල් ගැන නොවේ ද? ඔහු ගැන එසේ සිතීම වැරදි ය. නිමල්ට බිය විය යුතු නැත.

“මහතුන් මල්ලි කම්මැලි නම් යන්න සෙල්ලම් කරන්න.” මම ටික වේලාවකට පසු කිමි.

“අක්කගෙ හොඳ්දේ රස අහලයි මම යන්නෙ.”

මම සිනාසුණෙමි.

“රස අහනවයෑ ළමයෝ රස විඳිනව නෙ.”

කෑම පිස තිම කළ මම “ඕනෑ නම් බත් ටිකක් කවන්නදැයි” තිස්සට කිමි. ඔහු මා දෙස බලා සිනාසුණේ ය. ඒ සිනාව බැගෑපත් එකකි. මම ඔහුගේ නිකටින් මිරිකා මුහුණට පාත් වී,

“බත් ටිකක් කවන්නදැ?” යි රහසින් ඇසිමි.

“කවුරුත් එයිද?”

“එන එකක් නෑ.”

තිස්සට බත් කැවූ මම අතත් පිඟානත් සෝදා අනෙක් දොර රෙදි මසා නිම කළෙමි. අනතුරුව මා ගෙයි එහා මෙහා කීප වරක් ගියේ යමක් සොයන ලෙසිනි. ඒ කුමක්දැයි මම නොදනිමි. ඔහු කාමරයක ඇඳක බිත්තිය පැත්තට හැරී වැතිර සිටිනු මට සාලයට පෙනිණි. හිමින් ගොස් පොල් කෙත්දක් කණට දමා කරකවා ඉවත දුටන්නට මට සිත්විය. ඒ ආශාව මැඩ ගත් මම දොර වෙතට ගොස් උළුවස්සට හේත්තු වී මොහොතක් බලා සිටියෙමි.

“අයිය නිදි ද?”

ඔහු හිස හරවා බැලී ය. මම කම්මුල කීප වරක් උළුවස්සේ අතුල්ලමින්,

“මහල ඉවරයි. දොර රෙදි ටික දාගන්න. මම යන්නමි.” පහත් හඬින් කීවෙමි.

“ඇයි දැම්ම යන්නෙ?” ඔහු වහා නැගිට ඇඳේ වාඩි විය. “කුසුම් කෑම කෑවයැ?”

“මට ගිහිල්ල කන්න පුළුවනි.” ඔහු ඇඳෙන් නැගිට සිටි කල මම සාලය දෙසට ඇත් වෙමින් කීවෙමි.

“බත් කාලයි යන්නෙ.....එන්න අපි මේ ටික දාමු.”

ඔහු ඇත ද මිටියක් හා කම්බි ද සොයා ගත්තේ ය. මම තිර රෙදිවලට කම්බි දැමුවෙමි. අපි ඇත ගසා තිර එල්ලුවෙමු. තිස්ස ද අපට හවුල් විය. නිමල් හා මා අතර වැඩිපුර කතාවක් නොවී ය. මම තිස්ස සමඟ වෙනදාටත් වඩා සිනාසෙමින් දොඩන්නට වීමි.

ගෙයි අමුතු කලඑළියක් මතුපිණැයි මට සිතිණි. මේ එළිය මගෙන් දුන් එකක් තරමට සතුටක් මට ඇති විය. ගෙය මගේ නො වන බවක් මට මොහොතකට අමතක විය. මම මිදුලට බැස දොර තිර සහිත ගෙයි හැඩ බැලුවෙමි.

“ආ! දැන් මෝක් නෙ” යි කමලාවතී කඩයේ පෑළ දොර ළඟ සිට කීවා ය.

“නැන්දෙ මෙන්න ඉවරයි.” මම කීමි.

“හොඳයි දුවේ.....යන්න එහෙම එපා බත් කාල මිසක්.....”

“ඇද්ද යන්න හැදුව මහ ලොකුවට.....” මා ඉස්තෝප්පුවට ගොඩ වුණු කල එහි වාඩි වී සිටි නිමල් කීය.

“ඔයා කිව්වට නෙව් මම නැවතුණේ.”

“මම දන්නව ඒක.....කොහෙද දුවන්නෙ. ඉන්නකො පොඩ්ඩක්” මා නතර නොවී යනු දුටු ඔහු අත දිගු කර මගේ අතින් අල්ලා කීය. මම අත ගසා දමමින්,

“කෝලං කරන්නෙ.....මල්ලිටත් පෙනෙයි.” කියා ගෙන කුස්සිය දෙසට ගියෙමි.

ඉන් පෙර නිමල් මගේ අතින් ඇල්ලූ කිසි විටෙක මා මෙසේ කියා නැත. නිමල් මගේ අතින් ඇල්ලීම වෙන දා කෙනකුට රහසක් ලෙස කළ එකක් නොවේ. පිටට පහරක් ගැසීම හෝ කණෙන් ඇදීම හෝ අවිනිත ය යි කිසිවකු කලින් ගණන් ගත්තේ නැත. ඉන් පෙර කිසි දවසක මා එවැන්නක දී ඔහුට සැර කර නැත. අද මට මෙසේ කියැවුණේ ඇයි?

කමලාවතී කෑම බෙදන්නට පිඟන් ගත්තා ය. මම හිමින් හිමින් සාලයට ගියෙමි. ඉස්තෝප්පුවේ පුටුවක වාඩිවී පාර දෙස බලාගෙන සිටින නිමල් මට පෙනුණේ අඩ වශයෙනි. මම කාමරයට ගොස් දොර ළඟ සිට ගතිමි. තිරය අතරින් මට ඔහු හොඳ හැටි බලා ගත හැකි විය. උදේ මගේ ඇස් වසා ගත් අවස්ථාවේ සිට කිසි ම මොහොතක ඔහුගේ මුහුණ කෙළින් බැලීමට මම අපොහොසත් ව සිටියෙමි. මා තමා දෙස බලන බව ඔහු නොදැක මෙසේ හොරෙන් බලා සිටීම සිතට නුපුරුදු වමන්කාරයක් ගෙන දුන්නේ ය. මගේ මුව'ඟ හිතුවක්කාර සිතාවක් නැගී තිබෙන්නට ඇත. මම දොර රෙද්ද උච්චනු කඳට අල්ලා විනාඩි පහක් පමණ - සමහර විට ඊටත් වඩා වැඩි

වේලාවක්-නිමල් දෙස බලා සිටියෙමි. වෙන දා පැවැති පිබිදුම් ගතිය එහි නොවී ය. ඔහුගේ මුහුණ මැලැවී අඳුරු වී තිබිණි. එහෙත් ඒ මුහුණ සුන්දර වුවකි. නිමල් කෙතරම් හැඩ ද? ඔහුගේ නැහැය, දෙ ඇස්, මුව, කන් පෙති සියල්ල වාත්තු කළාක් මෙන් අඩු පාඩුවෙන් තොර ය යි මට සිතීමි. මගේ සිත ආශාවකින් හා ආදරයකින් පිරෙන්නට විය. මම කම්මුල උළුවස්සට හේත්තු කර ගතිමි.

නිමල්ට ගල් කැටයකින් ගැසීමට මට සිතීමි.

භාවනාවක යෙදුණු කලෙක මෙන් ඔහු කල්පනාවක ගිලී සිටී. ඔහු කල්පනා කරන්නේ මොනවාද? මට නුසුදුසු යෝජනාවක් කළැයි ඔහු පසුතැවිලි වන්නේ ද? ඔහු තුළ ඇත්තේ බියක් ද? මට නිමල් ගැන අනුකම්පාවක් හා සංවේගයක් ඇති විය. මොහොතක දී ඒ හැඟීම ආදරයක - දැඩි සෙනෙහසක - මුහුණුවර ගත්තේ ය.

සෙනරත් හා විජය කොහේ දෝ සිට දුවගෙන ආහ.

“එනව බඩගිනි වුණාම - රෝන්දෙ ගහල.” නිමල් සිනාසී කිය. සෙනරත් ඔහුගේ හිසට පහරක් ගසාගෙන ගෙට දිව්වේ ය.

මම සිටි තැනින් ඉවත් වීමි.

කමලාවතී මේ ගෙදර කැමට නතර වන අන් හැම අවස්ථාවක දී මෙන් අප අතර වන පෙරැත්ත කිරීම පටන් ගත්තා ය.

“මම කන්නම් නැන්දෙ.....මල්ලිල කැවම.....මම නැන්දත් එක්කල කන්නම්.....”

“මම කනකන් ඉන්න එපා. ලොකු අයිය කැවම උඹත් කාපන්.”

10

රිකරට කොට්ට උර මැසීම පමණක් නොව, තවත් නොයෙක් වැඩ කර දෙන්නට මට සිදු විය. බාල ළමයින්ට කමිස හා කලිසම් මැසුවේත් කමලාවතී විසින් ම ය. අයියලාට මෙන් සාප්පු ඇඳුම් ඕනෑයි ඔවුන් ද කෙදිරි ගැනමුත් “ඉලන්දාරිකම හිතට අරගන දැන්ම ම” යි මව සැර කළාය. මට පිරිමි ඇඳුම් මහන්නට හුරුවක් තිබුණේ නැත. කමලාවතී කමිස කපා දුන් කල මම මැහුවෙමි. පිරිත ළං වන විට මට දිනපතා ම වාගේ නිමල්ගේ ගෙදර යන්නට සිදු විය. උදේ ගිය මා සමහර දවසක ආපසු ආවේ රැ ගෙදර එන අම්මාත් සමඟ ය. මා දිනපතා ම එහි යෑම ගැන ලොකු නංගී නොසතුටු වූවා ය.

“රොඩු දාන්න යනව උඩ පැනගෙන. ඇයි එතන ඉන්නව නෙ කොල්ලො.” ඇ තරහෙන් කීවා ය. වෙන දා මෙන් ආපසු ඇයට සැර කිරීමට ඔබේරියක් මට නොවී ය. එහෙත්,

“ඔයා වගෙ හිතන්න එපා මමත්.....” කියා ගනිමි. “ඒ ළමයි මගෙ සහෝදරයෝ වගෙ.....”

“මම දන්නව විජයයි ඔයයි.”

මගේ සිතට ඇති වූයේ සැනසීමකි.

‘සැක කරන්න. විජය ගැන නම් ඕන තරම් සැක කරන්න’ ඇයගේ පිට අත ගා කීමට තරම් මට සිතිණි. එහෙත් විජය මා ගැන සැලකිලිමත් වන බව නංගී දන්නේ කෙසේදැ යි පුදුම වෙමින් ම,

“පව් පුරව ගන්න එපා සෝමෙ. මගෙ සහෝදරයෝ වගෙ ඉන්න ළමයි අල්ලල වල් කතා කියල” යි මම කිමි.

මම කාමරයට වී ඇඳුම් මැසීමේ වැඩ කරන කල නිමල් සමහර විටෙක මිදුල හෝ වත්ත හෝ පිරිසිදු කිරීමේ කටයුතුවල යෙදුණේ ය. මල්ලිලාත් ඔහුට උදව් වූහ.

එක් දවසක මම කාමරයේ ඇඳ පාමුල වාඩි වී තිස්සගේ කමිසයක බොත්තම් කාස මසමින් සිටියෙමි. නිමල් පැමිණ මා කතාවට අල්ලා ගත්තේ මෙසේ ය.

“කුසුම් මා එක්කල තරහද?”

ඔහුගේ විලාසය මට වඩා අවුරුදු තුන හතරක් වැඩිමල්, මට වඩා බෙහෝ දැන උගත්, විශ්ව විද්‍යාල ශිෂ්‍යයකුගේ මෙන් නො විය. කෙල්ලකට ප්‍රථම වරට විහිළුවක් කර තමා කළේ වරදකැයි බියපත් ව සමාව ඉල්ලන්නට දඟලන - යම්තම් ගැටවර වියට පත් පිරිමි ළමයකුගේ මෙනි. මා ගැන ආඩම්බරකමක හා ලොකුකමක හැඟීමක් මට ඇති විය.

“ඇයි මම ලොකයිය එක්ක තරහ වෙන්නේ?”

“මම හිතුව මා එක්කල තරහ ඇති කියල..... කුසුම් ඇයි මම ඇහුව එකට මොකත් නොකිව්වේ?”

මම කතා නොකර හැකි තරම් අඩුවෙන් මුහුණ හරවා සිතාසිමි. ඔහුගේ කම්මුලක මස් නැටෙන්නට විය. එහි වූයේ අසරණ පෙනීමකි. ගත වූ දින කීපයේ ඔහුගේ මුහුණ වැහැරී ඇති බවක් මම දුටුවෙමි. මා තුළ අනුකම්පාවක් ඇති විය.

“අපි පුංචි කාලෙ ඉඳල ආශ්‍රය කළා. කුසුම් හිතන්න නැතුව ඇති මම මෙහෙම අදහසක් ඇති කරගෙන හිටිය කියල..... සමහර විට කුසුම් ගැන මෙහෙම අදහසක් ඇති කරගත්ත එකක් වැරදියි. කුසුම් මා එක්කල තරහත් ඇද්ද මම දන්නෙ නෑ. නමුත් කුසුම් පුංචි ළමයෙක් නෙවි. මගෙ අදහස නොදැන කුසුම්ගෙ හිත වෙන කෙනෙක් ගැන ඇදිල එහෙම තියෙනව නම් - කුසුම් හිතයි මගෙ හිත රිදෙයි කියල..... එහෙම නම් මම ඒකට බාදා කරන්නෙ නෑ.....මගේ හිත රිදෙයි කියල හංගන්න එපා.....කරුණාකරල කෙළින් කියන්න.”

මම ඇඳෙන් නැගිට, දොර මුළුමනින් ම වසා තිබුණු තිරය හකුළා සරනේරුවක පටළවා ජනේලය අසලට ගොස් උර හිස

බිත්තියේ හේත්තු වන ලෙස සිට ගෙන එක පයෙක පතුලක් අනෙක් පයේ පිටිපත්ල මත තබා ගෙන බොත්තම් කාසයක නූලක් අදින්නට වීම්.

“කුසුම් මම මෙතනින් යන්න ද?”

මම වහා නිමල් දෙස බැලීම්. ශාරීරික පීඩනයක් ඉවසා දරාගෙන සිටින කල ඇති වන හිරිවැටීමකින් ඔහුගේ මුහුණ අවලක්ෂණ වී තිබිණි. දෙ තෙත්හි ගැබ් වී තිබුණේ වේදනාවකි. ජීවිතය පිළිබඳ තීන්දුව වහා ප්‍රකාශයට පත් කරන ලෙස ඔහුගේ දෙනෙත් ඉල්ලා සිටින බවත්, ඒ ඉල්ලීමට එකඟ වන ලෙසත් හඳවන මට කියන්නට වන්නේ ය. මේ සියල්ල වූයේ “කුසුම් මම මෙතනින් යන්නදැ” යි ඔහුගේ ප්‍රශ්නය නැගී තත්පර ගණනක් ඇවෑමේ දී ය. කටහඬ පිට නො වන බව කල් තියා සහතික කර ගත් කලෙක මෙන් මම, “එපා” යි තොල් වලනය කරමින් හිස සැලීම්. මම අප්‍රාණික වූ හිස ජනෙල් කණුවට හේත්තු කර ගනිමි. මගේ දෙනෙත් අහස දෙස යොමු වී තිබිණි. පරක් තෙරක් නැති ගුවන් තලය හරහා සුදු වලා පෙළක් අරමුණක් නැති ගමනක යෙදී සිටිනු පොල් අතු අතරින් දුටු බවක් යම්තම් මතක නමුත් නිශ්චය වශයෙන් මට කිව නො හැකි ය.

“කුසුම් ඇයි ඔයා මාත් එක්කල කතා නොකරන්නේ? තරහද නැත්නම් ඔයාගෙ හිත වෙන කෙනෙකුට දීල ද කියන එක විතරක් කියන්න.”

“මම මේ තරම් කාලයක් ඕව ඔළුවට ගත්තෙ නෑ. අයිය දන්නව අපේ හැටි ඔක්කෝම. පවුලක බර ගෙනියන්න ඉන්නෙ මම. මම ශිෂ්‍යත්වයකින් යම්තම් ඉගෙන ගන්න.....මම නම්බුව රැකගෙන ඉන්න ඕනෑ.....මම.....”

“මම දන්නව. ඔයාගෙ ඔළුවට මේව දාන්න කැමති නැති නිසා තමයි මම කාලයක් ඉවසගෙන හිටියෙ.....නමුත් මට මොකත් ඕනෑ නෑ. ඔයා කැමති ද කියන්න.....මම ඕනෑ කාලයක් ඉන්නම්. කුසුම් දන්නෙ නෑ මම කුසුම් ගැන ආදරයක් ඇති කරගන්න කාලෙ කුසුම් පුංචි කෙල්ලක්. මම එය යටපත් කරගෙන හිටිය.”

“මම දන්නෙ නෑ.....නැන්දට මාව හරි විශ්වාසයි.....මේ පිරිමි ළමයි ඉන්න ගෙදර මට මෙහෙම ඉන්න නිදහස දීල බය නැතුව ඉන්නෙ ඒකයි.....මට ඒ විශ්වාසය කඩ කරන්න බෑ.”

“ආදරය කරන එක විශ්වාසය කඩ කිරීමක් නෙවි කුසුම්..... අපි ඒ ගොල්ලට දැන්ම කියන්න ඕනෑ නෑ.....”

ඉන් එහා කතා කරන්නට බාධා කරමින් හිරවුණු බෝලයක් වැනි දෙයක් කෙළ ගිලීමෙන් පහළට යැවීමට උත්සාහයෙක යෙදුණු මම මැහුම ජනෙල් පඩිය උඩ තබා මගේ එහාට වී දැකින් මුහුණ වසා ගතිමි.

“මම දන්නෙ නෑ. මම කරදරේක වැටෙන්න.....” ඉකි බිඳෙන්නට කලින් මට කියාගත හැකි වූයේ එපමණකි. ඔහු මා වෙත ළං වුණු බව මා දැන ගත්තේ කටහඬ අනුව ය.

“කුසුම්ට මාව අවිශ්වාස ද?”

මම මුහුණ වසාගෙන හඬන අතර ම මගේ අත්ල විකාශන වරක් දෙකක් නොව හතර පස් වරක් හිස වතා නැතැයි කීවෙමි. මා හැඬුවේ ඔහු ගැන අවිශ්වාසයෙන් නොවේ. මගේ හැඬීම ප්‍රේමයේ දෙවොල දොරටුවේ දී දෙවියන්ට කැප වුණු දේව දාසියක කරන යාච්ඤාවක් වැනි එකක් විය. මගේ කඳුළු මෙතැන් සිට නිමල් වෙනුවෙන් වෙන් වුණු බාර වුණු කැප වුණු මගේ මුළු ජීවිතයේ රැකවරණ පතා කළ ඉල්ලීමක් විය. ඇසට නොපෙනුණත් පහසු දැනෙන තරමට ළංවී සිටි ඔහු හඳවතට පෙනුණේ දැන් ඉතින් මගේ එකම ආරක්ෂකයා - ඉටු දෙවියා වශයෙනි. මා ඔහු අබියස හැඬුවේ ඒ හැඟීමෙනි.

“ඇයි කුසුම් ඉතින් අඬන්නෙ.....? ඔව් කියල විතරක් කියන්න.”

“මම දන්නෙ නෑ. ඔයා කියන ඕනෑ එකක්.....අනික්ව ඔයා බලා ගන්න..... මම බය නැන්දල.....”

“ඒව මට බාර කරන්න. මම බලා ගන්නම්.....ඕකට අඬන්න දෙයක් යැ?”

හැඩිම නවතා මද වේලාවක් යන තුරුත් හිස ඔසවා බැලීමට මම අපොහොසත් වීමි. මා දැන් බලන්නට යන්නේ වසර ගණනක් දැක පුරුදු නිමල් හෝ වෙන නිමල් කෙනකු හෝ නොවේ. මේ නිමල් මීට පෙර මගේ ලෝකයේ ජීවත් වී නැත. මෙවැන්නකු මගේ ඇසින් කිසි කලෙක දැක නැත. මා බලන්නට යන්නේ පෙම්වතකුගේ මුහුණයි. එද කලින් තිබුණු ඇසින් නොවේ. අනුන්ගෙන් ගෙන සැත්කමකින් සවි කරනු ලැබූ ඒවා මෙන් - ආදරයේ දෙවිදුව විසින් පිරිනමන ලද-වෙන ඇස් දෙකකිනි. පහතට නැමුරු වූ මම ගවුම් සායෙන් මගේ ඇස් ද නැහැය ද හොඳ හැටි පිස දා ගෙන ඔහු දෙස බැලීමි. මගේ නුවනින් යමක් පළ විණි නම් ඒ සියල්ල ඔහුගේ නුවනි ද පිළිබිඹු වී තිබෙනු බලාගත හැකි විය.

නිමල් හතුරුසිංහගේ දිලිසෙන ඇස්වල උත්තරීතර ආදරයේ දීප්තිය මම ජීවිතයේ ප්‍රථම වරට හදවත පුරා හඳුනා ගතිමි.

නිමල් ඡායා මාත්‍රයක් නොව, සැබෑ නිමල් ම බව සහතික කර ගන්නට මෙන් ඔහුගේ උර හිසට අත තබා බැලීමේ ආශාවක් මට ඇති විය. ඔහුගේ පපුවට කණ තබා හදවත කොඳුරන හඬට සවන්දීමේ ආශාවක් මට ඇති විය. ඔහුගේ පහසු වෙන ළං නොවී සිටිය නොහැකි ගතියකින් මගේ මුළු සිරුර කකියන්නට වන්නේ ය. නිමල් මගේ උර හිසට අත තැබීය. මගේ ගත ඒ පැත්ත ම අප්‍රාණික විය.

මිදුල දෙසින් තිස්සගේ කතාව ඇසිණි. කඩය දෙසින් කාගේ දෝ සිනා හඬක් ඇසිණි. කුරුල්ලන්ගේ ගීතයක් ඇසිණි. මට සියල්ල ඇසෙන්නේ දැන් ය. මෙතෙක් වේලා මගේ ජීවිතයේ ඉරණම පිළිබඳ තීන්දුව ලබා ගැනීමේ දී සාක්ෂි වශයෙන් මුළු ලෝකය මදකට නිහඬ ව තිශ්වල ව සිටියේ ද? පරිසරයේ හඬ හිමින් හිමින් දැනෙත් ම මගේ ළම පුරා දැඩි බියක් පැතිර ගියේ ය. ඒ වනාහි මා ගත් තීන්දුව හරි ද වැරදි දැයි සැකයෙන් ඇති වූ බියක් දැයි මම නොදනිමි.

“ලොකයිය යන්න අරෙහට.....නැන්දත් එයි” මම සිනාසීමි. ඔහු සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළේ ය. අත්හැර යන්නට බැරි ව මෙන් තවත් වරක් මා දෙස බලා සිට ඔහු පිට වී ගියේ ය.

මා ආපසු හැරී බැලූ කල ජනෙල් පට්ටම උඩ කලින් තිබූ කමිසය පිට පැත්තට වැටී තිබෙනු දුටුවෙමි. මම පිටතින් ගොස් කමිසය ගෙන ඉස්සරහ පඩිය උඩින් වාඩි වීමි.

ප්‍රේමයේ ප්‍රථම හී පහරින් තුවාල වුණු හදවත් ඇති අත් ඕනෑම දැරියක මෙන් මම ද වේදනාවන් මිශ්‍ර වූ අසිරිමත් ආස්වාදයකින් මුළු දවස ගත කළෙමි. ඔහුගේ දර්ශනය ළඟ නොවූ විට මගේ නෙත් කකියන්නට විය. ඔහු හා කතා නො කර මගේ දෙ තොල් පොපියන්නට විය. එහෙත් ඔහු ඉදිරියේ මම ගොළු වීමි. කතා කරන ආශාව තිබුණත් වචන නොවී ය. අප කතා කළේ නෙත්වලිනි. අහෝ! ඒ බස කෙතරම් මිහිරි ද?

කමලාවතී ගේ දෙසට ආවා ය. මම ඇය දැක තැති ගනිමි. මම ඇයගේ මුහුණ බලන්නේ කෙසේ ද? නිමල් දෙස බලා රසවත්කම උරා ගත් දෙ තෙතින් ඇය දෙස බලන්නට බැරි ය. කලින් වූ සියල්ල ගැන මම පසුතැවිලි වීමි. බිය වීමි. නොසන්සුන් සිතෙහි සෙවණැල්ල මුහුණෙහි මතු වීම වැළැක්වීමට මම උත්සාහ ගනිමි. ඒ උත්සාහය මා තව තවත් කලබල කළේ ය.

“අක්කගෙ ඇස් රතු වෙලා” වරක් තිස්ස කීවේ ය.

“මේ නූල් දිහා බලාගෙන හුඟක් වෙලා ඉන්න කොට ඇස්වලට ටිකක් අමාරුයි” යි කීමට මට කොහෙන් මතක් වුණා දැයි නො දනිමි.

“ටිකක් නිකම් ඉන්න.....තරකයි දිගටම වැඩ කරන්න.”

සවස් වන විට ගෙදර යන ආශාවක් මට ඇති විය. යම්කිසි නොසන්සුන්කමක් මගේ සිත අවුල් කරන්නට පටන් ගත්තේ ය. අම්මා ඇඳිරි වැටෙන්නට කලින් එන්නේ නම් කොයි තරම් හොඳද?

“කුසුම් දැන් විනාඩි දහයක් පහළොවක් වෙනව. මැහුම අතේ තියාගෙන කල්පනා කරනව.”

මම හිස ඔසවා බැලීමි. නිමල් මා අසල සිටගෙන සිටියේ ය. මම සිනාසුණෙමි. මඳකට පසු ව මගේ ඇස් රතු වී ඇතැයි මල්ලි කී කතාව මම නිමල්ට කීවෙමි.

“කවුරුත් මොකුත් දැන ගත්තද දන්නෙ නෑ.”

“හිත බලන්න බෑනෙ කාටවත්.”

“ඒ උණාට මට බයයි.”

මගේ සිතාව මැකී ගියේ ය. මම මැනුම අතේ ඇතිව වෙල හරහා ඇත බලා ගතිමි. ටික වේලාවකින් පතිත වන්නට තිබුණු අඳුරට හිරු එළිය උරාගෙන අවසාන ය. වෙලෙන් ඔබ ගස් පෙළ ඉහළ කලින් වෙවර්ණ ව තිබුණු අහස ලා කහ පාටින් පමණක් වැසී තිබිණි. එක් කෙළවරකින් යෝධ හත්තක් බඳු අළු පාට මහා වලා දළුවක් මතු වී තිබිණි. ක්ෂිතිජයෙන් මතු වී ගස් පෙළට ඉහළින් නැගී තිබෙන මේ වලාව වැඩි වේලාවක් යන්නට කලින් කළු පාටට ද හැරී සිය හැඩයත් වෙනස් කර ලා කහ පාට අහසේ විශාල පෙදෙසක් වසාගෙන පැතිර යනු නිසැක ය.

කමලාවතී කුණු වතුර වළඳක් කෙසෙල් ගසට දමා ආපසු කඩය ඇතුළට ගියා ය.

“නැන්දල කැමැති වෙන එකක් නෑ.”

“මොනවද කුසුම් මේ කියන්නෙ? ඔය තරම් ඇත කල්පනා කරන්න එපා. තව කොයි කලකින්ද ඔය පුශ්න මතු වෙන්නෙ?”

මම බියෙන් මිරිකී ගියෙමි. ‘ඔය වගෙ පුශ්නයක් මතු වෙන්නෙ නෑ කුසුම්’ යයි ඔහු කීවේ නැත.

“කවදහරි මතු වෙනවනෙ”

“ඒක එදාට බලාගනිමුකො.”

“මම දන්නෙ නෑ. අම්මලගෙ කැමැත්ත ගන්න වෙයි.”

“ඒක මට තියන්න. මම බලා ගන්නමි.”

මට අයිති නැති - ඔහු අතින් ඉටු විය යුතු - කරුණක් කල් තියා ඇදගත් බවට පසුතැවිල්ලක් මට ඇතිවිය. ඊට කණගාටුව පළ කරන්නට මෙන් මම ඔහු දෙස බලා දිව දික්කළෙමි. නිමල් මුහුණ පුරා සිනාසුණේ ය.

“ඔයා මේ මුද හත් ගව්වක් තියෙද්දි - ඕනෑ නැති දේවල් ඔළුවට අරගෙන! ඇත බාධාවක් තියෙයි කියල සැකයට බයට ගමනක් අත් ඇරල දාන්නෙ නෑනෙ.”

“ඒ වුණාට”

“ඒ වුණාට මීට පස්සෙ ඔක අදින්න එපා.....පටන් ගන්න ගමන් ඕනෑ නැති ප්‍රශ්න පටලවගන්නෙ මොන එකකට ද? මොළේ අවුල් කර ගන්න?”

“කුසුමෙ ඔය ඉර බැහෙන වෙලාවට මහන්න එපා.....”
කඩය පිටුපස සිට කමලාවතී කීවා ය. මම හිස ඔසවා බලන කල ඇය ආපසු කඩය ඇතුළට යනු යන්නම් දිවිමි.

වෙළෙඳාමේ ගිය අම්මාත් එන තුරු බලා සිට, එදා රැ හතට පමණ ඇයත් සමඟ මා ගෙදර පැමිණෙන විට ලොකු නංගී බත් හැලිය පමණක් ලිපේ තබා පොල් ටිකක් ගාන තරම්වත් අත් කිසිවක් නොකර තිබිණි. මා සිතූ පරිදිම,

“ගෙදර වැඩ මඟ අරින්න උදෙන් ම ගිහින් එනව රැ වෙලා මෙනන.” ඇ මට කීවා ය. මම එදා පුරුදු පරිදි ඇයට පිළිතුරක් දෙනු වෙනුවට සිනාසුණෙමි. දැන් මට සිනාසිය හැකි ය.

මම නිදි පැයරේ දී ද අඳුරේ ම සිනාසුණෙමි. නිමල් කීවේ ඇත්තකි. මේ අසිරිමත් සතුව නව තවත් විඳිනු විනා ඇත අනාගතය දෙස බලා මතු විය හැකි ය යි සිතෙන බාධා ගැන දැන් ම කුමට තැවෙමි ද? නිමල්ගේ මව කරුණාවන්ත ය. ඇය යම් දවසක මට කැමැති වනු ඇත. බිය වීමට හේතුවක් නොවේ. ඒ ගැන නොසිතිය යුතු ය. ඔහුගේ සිනාව ගැන සිතමි. ඒ සිනාව කෙතරම් සුන්දර ද?

ස් පැයක පිරිතක් ද පසුව දා දානය හා තවත් තුන් දවසක් ගිය තැන ඇටිහෝම් එකක් ද විය.

අන්තිම දවස් කීපයේ වැඩට පළට පැමිණි සෙනඟ වැඩි වූහ. රෝහණ කල් තියා ගෙදර ආවේ ය. සෝමා හා අනුලා ද ඒ දවස්වල මා සමඟ එහි ගියහ. තාත්තා ඇටිහෝම් මඩුවටත් පිරිත් මණ්ඩපයටත් අවශ්‍ය ලී, පුවක් හා උණ ගස් කැපීම වැනි කටයුතුවලට උදව් කළේ ය. අප ඒ විකේ ගෙදර ගියේ අම්මාත් එන තුරු සිට සියලු දෙනා සමඟ ම රැ කෑමෙන් ද පසුව ය.

රහසක් රැකෙන ලෙස - සැකයක් පහළ නොවන පරිදි - හැසිරීමට මමත් නිමලුත් වැඩිපුර කතා නොකර සිටීමට තීරණය කර ගතිමු. අප අතර කලින් පැවැති ඇසුර මීට ආධාර වන්නට ඇත. එහෙත් කලින් අප අතර පැවැතියේ කෙබඳු ඇසුරක් දැ යි මේ වික දවසට මට මතක නැත. මා ඉස්සර ඔහු දෙස බැලූ සැටි, කතා කළ සැටි, විහිළු කළ සැටි, දැන් මට මතක නැත. හැම බැල්මක ම, කතාවක ම, විහිළුවක ම දැන් ඇත්තේ වෙනස් අදහසකි. වෙනත් රසයකි. මා ගැන අමනාපයක් නැතැයි බැල්මෙන් හෝ ස්වරයෙන් හෝ දැන ගැනීමට වෙනදාටත් වඩා උනන්දුවෙන් කමලාවතී සමඟ කතා කළෙමි. වැඩපළ වැඩි වන්නට වැඩි වන්නට ඒවායින් මගේ කොටස ද වැඩි වන්නට වූයෙන් ඇයගේ ආදරය ද වැඩෙන්නට විය.

කාන්ති වීරකෝන් ගැන මට මුලින් ම හොඳ හැටි දැන ගන්නට ලැබුණේ 'සිසිල'ට ගෙවදින පිරිත් උත්සව කාලයේ ය. කාන්ති කමලාවතීගේ නංගි කෙනකුගේ දුවකි. ඇයගේ ගම දෙහිවල ය. වයසින් මට වඩා අවුරුදු දෙකකට බාල ය.

නිවාඩුව ගත කරන්නටත් සමඟ අයුත් ගෙට ගෙවදීමෙන් පසු කාන්ති ලොකු අම්මලාගේ ගෙදර ආවා ය. ගැහැනු ළමයකු නැති හතුරැසිංහ පවුලේ මා ලබා තිබුණු ආදර කරුණාව කාන්තිටත් බෙදී යනැයි මුලින් මගේ යටි සිතේ ඉරිසියාවක් ඇති වන්නට ඇත. කාන්ති ගෙයක් දොරක් අතුගාන තරමේ වත් වැඩක්පළක් කර පුරුද්දක් ඇති ව සිටි එකියක නොවේ. ඇති දුවණියක වුවත් එවැනි දැරියක ගැන කමලාවතී තුළ පැහැදීමක් ඇති නොවීම පුදුමයක් නොවී ය. එබැවින් ඇය නිසා මට ඒ ගෙදර වෙනසක් ඇති වුණේ නැත.

“බෝතික්කන් වගෙ ගැනු ළමයි හදල මොටද කුසුමෙ?” කාන්ති ගැන කමලාවතී මට කීවා ය.

“තාම පුංචි ළමයින් නැත්දෙ?”

“පුංචි කාලෙ තමයි වැඩ ඉගෙන ගන්න ඕනැ.”

අන් බොහෝ ගැහැනු ළමයින් මෙන් කාන්තිත් කතා කළේ අම්මාගේත් අක්කාගේත් ඇඳුම් අල්මාරි ගැන ය.

“ඔයා වැඩියම කැමති දේව් ආනන්ද ද දිලිප් ද රාජ්කපුර් ද?” ඇ වරක් මගෙන් ඇසුවා ය.

“මම ඔය කවුරුත් දන්නෙ නැ.....අපේ ගෙදරත් ඉන්නව එක්කෙනෙක්. මම එයා ඔයාට මුණ ගස්සන්නම්කො.”

“තිස්ස මට කීව්ව ඔයාට නංගිල ඉන්නව කියල..... මම එහෙ එන්න ද? මට ආසයි යාච්චෙන්න. මෙහෙ පාච්යි.”

කාන්ති අපේ ගෙදර එතැයි මම සිත යටින් කලබල වීම්.

“මම එක්කරගෙන එන්නම්කො.....”

“මොකක්ද ඒ දෙන්නගෙ නම?”

“සෝමා, අනුලා”

ඇ නංගිලා ගැන තව නොයෙක් දේ ඇසුවා ය.

අම්මා එළවලු වට්ටියක් සමඟ පැමිණෙනු දැකීමෙන් පසු කාන්ති මා කෙරෙහි වෙනසක් දක්වන්නට වූවා ය.. ඇය කලින් පුරුද්දට මුණට “කුසුමක්කා” යි කීවත් අනෙක් වේලාවට

“කුසුමා” යි කියන බව මම දනිමි. කෙසේ වුව ද ඇ සෝමා සමඟ කුළුපඟ වුවා ය.

රෝහණ මට වඩ වඩාත් කරුණාවක් දක්වන්නට පටන් ගත්තේ ය.

“නංගියෙ මගෙන් තියෙනව කම්සයක බොත්තම් ගැලවිල අල්ල දෙන්න.” යි වරක් ඔහු කීය.

වත්තක රක්ෂාව කළ රෝහණට ඉර අව්වට අසු වී නිරෝගී ව දුම්රු පාට ව ගිය මුහුණ ද අත පය ද විය. ඔහුගේ පෙනීම තවත් මෝරා තිබිණි. හැසිරීමෙන් ද ඔහු වෙත දක්නට වූයේ වයසට වඩා වැටිහිටි වූ ගතියකි.

අන්තිම දවස්වල නිමල්ට හා මට තනිව කතා කරන්නට ලැබුණේ කලාතුරෙකිනි. එක් දවසක දවල් ආහාරයෙන් පසුව ගෙදර ලමයි කීප දෙනෙක් ද කාන්ති හා සෝමා ද සාලයට වී ගුවන් විදුලි වෙළෙඳ අංශයට කන් දීමෙන් සිටියහ. නිමල් ඉස්කෝප්පුවේ පුටුවක වාඩි වී සිටි අතර මම ‘සන්ෂේඩ්’ එක යට බිම වැතිර සිටියෙමි. අප කතා කළේ පහත් හඬිනි.

“බැරි වෙලාවක් මම වෙන කා එක්කල හරි යාළු වෙලා හිටිය නම්.....?” මම ඇසිමි.

“මම දන්නව නෙ එහෙම නැති බව”

“කොහොමද දන්නෙ?”

“මගෙ හිත කිව්ව.....”

“එහෙම වුණා නම් මම කියන්නෙ.....?”

“වුණේ නෑ නෙ.”

“වුණා නම්? තපස් රකින්න යනවද?”

“මුදෙ පනිනව”

“වි-කේයි ! ඒක මොන මෝඩ වැඩක් ද? පිරිමි කමක්යැ ඒක?”

“හොඳයි කුසුම්ගෙ බලාපොරොත්තුවක් කැඩුණොත් මොකද කරන්නෙ?”

“කෙළින්ම ප්‍රශ්නය අහන්නකො. ඔයා නොලැබුණොත් මොකද කරන්නෙ කියල..... ඒකනෙ?”

“මම හිතුවට වඩා ඔයා පැහිල.”

“පිරිමි ගැහැනු ළමයි ගැන හිතන්නෙ මෝඩයො කියල, නෙ?”

“මගෙ ප්‍රශ්නෙට උත්තර දෙන්න.....”

“මම ජීවිතයට එන විදියකට මුණ දෙනව.....”

“එහෙනම් අම්ම විරුද්ධ වෙයි ද කියල එදා ඇහුවෙ?”

“ඒක වෙනම එකක්..... මම කිව්වෙ අම්මල කැමති කරව ගන්න ඕනෑ කියන එක.”

“බැරි වුණොත්?”

මෙතෙක් පැවැති විනෝදකාමී කෙළිලොල් ගතිය තුරන් වී ඔහුගේ මුහුණ වහා අඳුරු විය. මම බියපත් වීමි. නුවුවමනා කතාවක් කියා ඔහුගේ සිත රිදවීම ගැන මම වහා කණගාටු වීමි. එහෙත් වංක නොවන ලෙස සිත මට කිය.

“බැරි වුණොත් ?”

මම ඔහු දෙස බලා සිතාසෙන්නට උත්සාහ ගනිමි. ඉතා ප්‍රියමනාප ස්වභාවක පැවැති අපේ සංවාදය මෙසේ වෙනත් අතක යතැයි මොහොතකට කලින් මම සිතා නොසිටියෙමි.මගේ උගුරේ මස් පිඬු හිර විය. දෙනෙත් කඳුළෙන් තෙමෙන බවක් මට හැඟිණි.

“අම්මලගෙ හිතට හින්දරක් දීල පවිකාරියෙක් වෙන්න මට බෑ.”

“එහෙම වෙන්නෙ නෑ කුසුම්!”

“අඩු ගණනෙ එහෙම වත් කියන්න..... ආයෙත් අපිට කවද මේ වගෙ කතා කරන්න ඉඩ ලැබෙයිද දන්නෙ නෑ නිදහසේ. මේ දවස් කොයි තරම් රසවත් ද? ජීවිතයෙම හොඳ දවස් ටික.....මේ ටික මුසල කරන්න එපා.....”

මම බැහැපත් ව ඔහු දෙස බලා කඳුළු අතරින් සිනාසුණෙමි.

“ඔයා නෙ ඔය මුසල කතා ඇද්දෙ!”

“මම නෙවී අද ඇද්දෙ ඔයා.....” මම ඔහුට දත නියවා කිමි.

“බය වෙන්න එපා කුසුම්..... අම්මගෙ කැමැත්ත ගන්න පුළුවන්, අම්ම මට ආදරෙයි.”

“මට බයත් ඒකයි.”

“ඔන්න ඉතින් ආයින්?” “නෑ නෑ. සහතිකයි ලොකයියෙ මීට පස්සෙ නෑ.”

“මොකද අයිය කියන්නෙ තාමත්?”

“පුරුද්දට”

“අම්මට ඔයත් හරි ඉහළයි.”

“ඒක තමයි. මට ඇඟ හිරිවැටෙනව. නැත්දා මොනව හිතයි ද දවසක කියල..... ඔයා දන්නවද බඩුවක්. මොකුත් හිතන්න එපා නිකම් කියන්නෙ. දෙවෙනියිය නම් දැනටමත් දන්නව මම හිතන්නෙ”

“කොහොමද දන්නෙ?”

“මට නිකමට හිතෙනව”

“බුන”

“නෑ එයා දන්නවමයි”

“ඉතින් මොකද දැන ගත්තම..... එයාට ගිය ගිය තැන කෙල්ලො ඉන්නෙ..... පච්ඤාය..... ඒක නෙවෙයි, මම හෙට කොළඹ යනව.”

“මම එහෙනම් එන්නෙ නෑ. පාඨයි.”

“එහෙම කරන්න එපා.”

“මම බොරුවට කිව්වෙ..... මම උදේ එනකල් ඉන්න හොඳේ.....”

“උදෙන් යන්න එපා යැ?”

“එහෙනම් චේලපහ එන්න?”

“මොනවද කුසුම්ට ගේන්නෙ?”

“මම දන්නෙ නෑ.”

“අම්ම කිව්ව ගවුමකට රෙදි ගේන්න කියල කුසුම්ටත්.....”

මම සිනාසුණා මිස කතා නොකළෙමි.

“කුසුම් ආස ජාතියක් කියන්න.....”

“මම දන්නෙ නෑ. පිරික්දාට මම ළමා සාරිය අඳින්න ද?”

“ඇයි ළමා සාරිය ? සාරිය අඳින්න.”

“මට සාරියක් නෑ.”

නිමල් මටත් කාන්තිටත් ගවුම් රෙදි ගෙනාවේ ය. මට වර්ණ දෙකකින් ගවුම් දෙකකට රෙදි තිබිණි. මේ හැර ඔහු මට ගෙනා ලේන්සු පෙට්ටියක් තෑගි කළේ අනෙක් අයට හොරෙනි. මම එක රෙදි කැබෙල්ලක් නංගීට දුන් නමුත් ඇයට වුවමනා කළේ ඊට වඩා වටිනා - ලස්සණ ඒවා ය. අම්මා ඇයට වෙන ම රෙදි ගෙනාවීත් දුන්නා ය. මම පිරිතට කලින් මෝස්තර දෙකකට ගවුම් දෙකක් මසා ගනිමි. ඒවායේ සාය මගේ අනෙක් ගවුම්වල සායට වඩා කෙටියට කැපුණා දැයි ලජ්ජාවක් මිශ්‍ර හැඟීමක් ඇති වූ නමුත් මම ඒ ගැන නොකැමැති නොවිමි.

පිරිත් මණ්ඩපය සාදන දා රැ එළිවන තුරු ම වැඩ තිබිණි. කමලාවතී එදා අම්මාට කියා මා නතර කරවා ගත්තා ය. නිමල් හා එකට ඉගෙන ගන්නා මිත්‍රයෝ දෙ දෙනෙක් ද පැමිණ සිටියහ. ජයන්ත හා ප්‍රේමසිරි නම් වූ ඔවුන් සිගරට් පත්තු කරන්නට ගිනි පෙට්ටිය, චතුර වීදුරුවක් ආදී වශයෙන් අවශ්‍ය වූ දෙයක් ඉල්ලුවේ කාන්තිගෙන් හෝ ගෙදර අනෙක් ළමයකුගෙන් හෝ නොව මගෙනි. කාලාන්තරයක් තිස්සේ දැන හැඳින සිටි ලෙසින් ඔවුහු මට “කුසුම්” ය යි කතා කරන්නට වූහ. “නිමල් ඔක්කෝම කියල.” යි තරමක ලජ්ජාවක් ඇති වුවද වැඩි වේලාවක් යන්නට කලින් “ජයා” හා “සිරි” යනුවෙන් හඳුන්වන තරමට මට

ද කුළුපහ විය හැකි විය. වැඩට උදව්වට පැමිණි අනෙක් අයටත් මම පවුලේ කෙනකු මෙන් සංග්‍රහ කළෙමි.

“කුසුම් අන්න අර ලාවිවුව ඇරල.....කුසුම් අන්න අර කාමරේ මේසෙ උඩ.....” ආදී වශයෙන් නිමල් පමණක් නොව ඔහුගේ මව්පිය දෙ දෙනා ද මට ම වැඩ කීහ.

මම මංඩපය සෑදූ පිරිසට ගොප්කොළ කැටයම් කැපීමට ද උදව් වීමි.

පිරිත තිබුණේ සඳු එළිය සහිත රාත්‍රියක ය. මේ හැර ලයිට් මෝලක් ද ගෙනෙන ලදී. පැමිණි පිරිසෙන් වැඩි දෙනෙක් මහ පිරිතට පසුව පිටත් වන්නට සූදානම් වූහ. ඒ සියලු දෙනාට ම කැවුම්, කෙසෙල් ගෙඩි හා විස්කෝතුවලින් ද තේ වතුරෙන් ද සංග්‍රහ කරන ලදී. ගෙයින් මිදුලේත් දුටමින් කාන්ති, ලොකු නංගි හා මම ද ගෙදර පිරිමි ළමයි ද බන්දේසිවල පිරවූ කෑම බීම අල්ලන්නට විමු.

මැදියම් රැය වන විට වැඩිහිටි කාන්තාවෝ හිල් දානය පිළියෙළ කිරීමේ වැඩ පටන් ගත්හ. ගෙදර ඉතිරි වූ අයගෙන් වැඩි දෙනෙක් නින්දට වත්හ. පිරිත් පොළ කෙමෙන් පාළු වන්නට විය. මේ පාළු නිශ්චල පරිසරය මැද ශබ්ද විකාශනයෙන් ප්‍රචාරය වූ පිරිත් හඬ විසින් හදවත දනවන ලද්දේ සංවේගයකට බර වූ හක්තියක් පිළිබඳ හැඟීමකි.

වරින් වර නැවතත් තේ කෝපි පිළියෙළ කරන්නට තිබුණු බැවින් මට දිගට ම විවේකයක් නො විය.

“කෙහෙල් මල එක සැරේක ඉල්ලන්නෙන් නෑ.....සැරෙන් සැරේට කෝපි හදන්න මට බෑ.” යි කාන්ති මඟ හරින්නට වූවා ය.

“කොට්ට කොහෙන් භොයන්නද? එක එක්කෙනා අරගෙන. මෙහෙ ඇති කොට්ටයක් නෑ.” ඇ ඇයියා කෙනකුට නැවත වරෙක කීවා ය.

“පුවක් නම් තියනව මට බෑ කපන්න. දැන් අත් දෙකත් රිදෙනව තේ හදල.” ඇයගේ තවත් කෙදිරිල්ලක් විය.

මේ නිසා අත්තිම වන විට කවුරුත් වැඩ කීවේ මට ය.

මම කරුණු කීපයක් නිසා අවදියෙන් ම සිටියෙමි. ලොකු නංගි හා විජය අමුතු වී සිටියහ. ලිඳ ළඟ දී ලොකු නංගි විජයට චතුර වීසි කරනු මම දුටුවෙමි. එහෙත් හොඳට හැසිරෙන්නට ය යි නංගිට අවවාද කිරීමට මම බිය වීමි.

ජයන්ත පැමිණියේ ඔහුගේ මෝටර් රථයෙනි. තවත් රථයක් ද විය. ඊ වරින් වර පන්සලට ගොස් යුගයට භාමුදුරුවන් කැඳවාගෙන එන්නට තිබුණේ ඔවුනට ය.

නිමල්, ජයන්ත හා ප්‍රේමසිරි මිදුලේ පුටු තියාගෙන වාඩි වී කතා කරමින් වුන්හ. මම වරක් ඔවුනට කෝපි කෝප්ප තුනක් ගෙන ගියෙමි. නිමල්ගේ මිත්‍රයෝ එක වර ම කෝප්ප අතට නොගෙන සිනාසිගෙන බලා සිටියහ.

“ගන්න ඉක්මනට. මට වැඩ තියනව.”

“කවිඳ ගේන්න කිව්වෙ?”

“ජයාට එපා නම් අපි දෙන්නවත් ගන්නම්.”

“ඕකෙ වැඩි සිති එක කොයිකද කියන්න. අපි අනිත් දෙක ගන්න.”

“කොයිකටත් එක ගන්නට.....”

“එහෙම හරි නෑනෙ.....විශේෂයක් තියෙන්න එපා යැ.....?”

“කෝලං නැතුව ගන්න. මං ගෙනියනව ආපහු.”

“සිරි ගනිත්.”

“ඉතින් යන්න. අපි කෝප්ප ගෙදර ගෙනියන්නෙ නෑ.....”

ඔවුන් කෝපි කෝප්ප ගත් පසු මා බන්දේසිය ඇතැති ව සිටගෙන සිටිනු දැක ජයන්ත කීය.

“උඹ කිව්වට දාල ගියැකියැ?”

“කාරෙකට දැන් කෝප්ප කීයක් දාගෙන තියනවද?”

“උඹට මතකද නිමල්, අයිරලගෙ අයියගෙ මඟුල් ගෙදර ගිහිල්ල කොල්ලො හැඳි සාක්කුවෙ දාගෙන ගියා.....”

“ඔය එළිවෙන්නෙ”

“තව එළිවෙලා නෑ. තේද?”

“එළිවෙන්න ළඟයි”

“එහෙම එළිවෙන්නෙ නෑ.” මම වට පිට බලා පවසා,

“මම පස්සෙ එන්නම් කෝප්ප ගෙනියන්න” යි කියාගෙන ගෙට ගියෙමි. ජයන්ත යමක් කිය. ති දෙනා ම මහ හඬින් සිනාසෙනු මට ගෙට ඇසිණි. මා ආපසු හිස් කෝප්ප ගෙනෙත්ට යන කල මිත්‍රයෝ දෙ දෙනා සිගරට් බොමින් සිටියහ.

“නිමල් උඹ අද හුඟක් සිගරට් බේව්ව.....වෙන ඕනෑ නෑ අදට” ජයන්ත කිය.

“ලෙඩ නොදා හිටපන්”

“මොකක්ද ලෙඩක්. වැඩිය සිගරට් බේව්වොත් ලෙඩ”

“ඔය මට ඇහෙන්න කියන්නෙ.....මම දන්නව නිමල්යිය සිගරට් බොන්නෙ නෑ.”

“ඔයා කොහොමද දන්නෙ?”

“මම දන්නවනෙ.”

“උඹ කපෝති නිමල් - දැන්මම නහය විදගෙන.....”

“යන්න අනේ.”

සියල්ල බොළඳ ය. සියල්ල රසවත් ය.

පසුව දා හිල් දානය නිම වූ නමුත් අපට ගෙදර එන්නට ලැබුණේ අස්පස්කිරීම ආදී වැඩවලට ද හවුල් වී ඉර හැරුණාටත් පසුව ය. දැඩි වෙහෙසට පත් මම නිදා ගනිමි. මා අවදි වූයේ රෑ හතට පමණ ය. අම්මා එදා වෙළෙඳාම් ගොස් නො තිබුණු නිසා බත් උයා තිබිණි. මම කෑමෙන් පසු යළි ඉක්මනින් නින්දට ගියෙමි.

ඇටිහෝම් එකට කලින් දා උදේ ම තිස්ස බයිසිකලයකින් පැමිණ මට එහි යන්නට කිය.

පිරිත් දා අපගේ බැල්මකින් හෝ වචනයකින් හෝ යම්කිසි හෝඩුවාවක් කිසිවකුට අසු වී ඇද්දැයි මා කලින් දවස ගෙදර ගත කළේ කැලැඹුණු සිතිනි. එහෙම එකක් දැනගෙන නම් කමලාවතී මට පණිවිඩ එවන්නේ නැතත් ඇය මුණ ගැසී හරි හැටි පැහැදිලි කර ගන්නා තුරු මම නොසන්සුන් වීමි. මා එහි ගියේ සෝමාත් සමඟ ය.

එක උත්සවයක් අවසානයේ පාළුවක් තවත් උත්සවයක් ආරම්භයේ සුදානමක් අතර අවිනිශ්චිත ගතියක් පරිසරයේ විය. පිරිත් මංචපය වියැළෙන්නට හැරී තිබිණි. ඔහි වියනට එල්ල කොළ මැලැවී හමාර ය. තව ටික වේලාවකින් එය ගලවා දමනු ඇත. වේදනාවක් බඳු හැඟීමක් මට ඇතිවිය.

“අනේ.....අනේ.....මම හිතුව කුසුම් නෝන ගෙන්න ගන්න මට බුලත් දෙන්න වෙයි කියල.” මා දුටු කමලාවතී කීවා ය.

“අනේ නෑ නැත්දේ, මම දවල් වෙලා එන්නයි හිටියෙ..... ඊයෙ නාවෙ වැඩකුත් නෑනෙ.....”

“වැඩ? වැඩ මොකද නැත්තෙ. මට උඹ ඉන්නව නම් බයක් නෑ.....”

මම නිමල් දෙස හොඳහින් බැලීමි. ඔහු මගේ බැල්ම චුට්මනාවෙන් ම මඟ හැරී ය.

“අර කෝකියෝ හෙම දැන් එයි කෑම හදන්න. අපි උදව් වෙන්න ඕනෑ.....”

පිරිතට නොපැමිණි නෑයෝ කීප දෙනෙක් ද එහි වූහ. කාන්ති කාමරයක සිට තවත් තරුණයක සමඟ ආවා ය.

“මෙයා තමයි අක්ක කුසුමක්ක.....” වයස දහ අටක් පමණ ය යි කිව හැකි තලෙළු පැහැයෙන් යුත්, දණට වැටෙන තරමේ දිග කොණ්ඩයක් ඇති ඒ තරුණයා දිග අතට නිල් හා කහ ඉරි සහිත සායක් ද අත් නැති කහ හැට්ටයක් ද ඇඳ සිටියා ය.

“මේ අපේ මධුරි අක්ක.....මාමගෙ දුව.”

මම සිනාසුණෙමි. මධුරි ද සිනාසුණා ය. එහෙත් ඇය ගැන ඒ තරම් සැලකිලිමත් වුණා ය යි මම නොසිතමි.

“ඇයි ඊයෙ නාවෙ?”

“නිකමි”

“ඔය ගොල්ලො ඉන්නෙ මේ ලඟ ද?”

මධුරි අපේ ගෙදර හෙම යන්නට කතා කරනැයි මම බියවි.

“ටිකක් ඇත.”

නිමල්, රෝහණ හා ඔවුන්ගේ පියා පිටතින් ගෙන්වා ගත යුතු පුටු, මේස, කනප්පු, පිඟන් බඩු ආදිය ගැන කතා කරන්නට වූ රෝහණ කතා කළේ පවුලේ වැඩ ගැන මුල් තැනක් අරගෙන.

“නිමලයිය මල් ටිකක් ගෙනෙන්නෙ නැද්ද?” මධුරි ඇසු ය.

පිරිත් දා පවුලේ කෙනකු මෙන් මට තිබුණු තැන මධුරි අයිති වෙතැයි ද මා තුළ ඊර්ෂ්‍යාවක් හට ගත්තේ ය.

“ඒක මතකම නැති වුණා”

“පේරාදෙණියෙ ඉදලත් මල් නෑ කියනවනෙ.”

“අපි හොයා ගන්නව වනමල් ටිකක්.” රෝහණ මා මත අදහසක් ඇති බැල්මක් හෙළා කීය.

“මෙහෙත් හොයා ගත්තැකි නේද කුසුම් හොඳ මල් ටිකක් මම නිමල්ගේ කකුල පෑගුවෙමි.

“මල් ඕනෑ නෑ ලමයිනේ.....ඔන්නමි ඔය කඩදාසි මල් ටිකක් හන්දියෙන් ගෙන්න ගන්නව.”

“අනේ මාම මල් ඕනෑ”

“මල්ලිට කියනව හෙට උදේ ඔය මල් ටිකක් ගමෙන් හොගන්න.”

මධුරි නිමල්ලාගේත් කාන්තිලාගේත් එක ම මාමාගේ දුව තුන් වරක් ජ්‍යෙෂ්ඨයට පෙනී සිටි ඇ දැන් ඉගෙනුම නතර ?

ගෙදර සිටින්නී ය. මට වඩා කලින් සෝමා ඇය සමඟ කුළුපඟ වුණා ය. චිත්‍රපටි, ගුවන් විදුලිය හා තවත් දේවල් ගැන ඔවුන් දෙදෙනාට පොදු රුචිකත්වයක් විණැයි මට සිතිණි.

ගිය විගස මට වැඩක් නියම නොවූයෙන් ගෙය අතුගෑ මම අනතුරුව මිදුල අතු ගාන්නට පටන් ගතිමි. මධුරීට වඩා මා ගෙදර වැඩට සැලකිලිමත් බව පෙන්වීමේ වුවමනාවක් මා තුළ බලපාමින් තිබුණේද? සුදුවැලි ඉසින ලද මිදුල මම පොල් අතු රටාවට අතු ගැවෙමි.

“දැන්ම ඔව් අතුගාල වැඩක් නෑ දුවේ. මේ මඩුව සරසන්න පටන් ගනී දැන්. එතකොට හැඩ් වෙනව.” නිමල්ගේ පියා කීය.

“නෑ කමක් නෑ මාමෙ. මම ඉස්සරහ ටික විතරයි අතු ගාන්නෙ”

“ලඹට ඉතින් නිකං ඉන්න බැනෙ.”

ඔහු කීවේ ඇත්තකි. ඇටිහෝමි මඩුව තව සරසන්නට තිබිණි. එහි ඇතුළේ ගොප් අතු කීපයක් විය. ටික වේලාවකින් ඒ වැඩට මිනිස්සු පැමිණියහ. කෝකියන් ආවේ සවස් වරුවේ ය.

මඩුවට ගියත් කුස්සියට ගියත් වැඩ කරන අයට වඩා වැඩ නියම කරන අයත් යෝජනා කරන අයත් හිඟ නො වූහ.

“දැන්ම නැතුවට හෙට උදේ ඕක කළාම ඇති.”

“හෙට උදේ මදි.”

“අපොයි හොඳටම ඇති.”

“ඕක ඔහොම හොඳ නෑ.”

“අතන ඇදයි.”

මෙවැනි දෙබස් හැම තැනින් ම ඇසිණි. මගේ නිදහස නැති වී ගියැයි සිතට නොසන්සුන්කමක් දැනෙන්නට විය. මේ ගතිය පහ කරනු පිණිස යම්කිසි වැඩක් කළ යුතුව තිබිණි. මධුරී මා ගැන සෙවිල්ලෙන් ඇතැයි මට සිතිණි. නිමල් යම් තැනක ද මධුරී එහි ම වූවා ය. ඇය ඔහු හා හවුල් වුණේ අවස්ථාවට සම්බන්ධ ප්‍රශ්නයක් ගැන කතාවක් මැද වෙන දේවල් ඇදගෙන ය.

“නිමලයි අපේ පැත්තෙ එත්තෙම නෑ. දැන් අපි අමතක කරල වාසිවියට ගියාට පස්සෙ.....” ඇය වරක් කියනු මට ඇසිණි.

“වෙලාවක් නෑ මධු.”

“ම-ධු” මම තරහෙන් සිතින් කියා ගනිමි.

“අපි දන්නව වෙලාවක් නෑ. ඕනෑකමක් නැති වුණාම”

“විකේයි කොණ්ඩෙන් වැටිල..... කපා ගන්න අදවත්.” ඇතවත් වරෙක කීවේ කොණ්ඩෙන් අදිමිනි. පිටට හෝ උර හිසට හෝ අත නොතබා අතින් නො ඇද ඇයට ඔහු හා කතා කරන්නට බැරි තරම්. ඔහුගෙන් ඇය අනුබලයක් නොලද බව නිසැක වුවත් ඔහුට රිදවීමේ චේතනාවක් මට පහළ විය. මම හැකි තරම් ඔහු මග හැරීමට උත්සාහ කළෙමි.

මම මඩුව සරසන තැනට ගියෙමි.

“මේ ළමයට පුළුවන් ගොක් කොළ ටිකක් කපල දෙන්න. එදා මංඩපෙ හදද්දිත් අපූරුවට කැපුව.” පීතර බාස් උන්නැහේ කීය.

මම ඒ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගනිමි.

“අර එදා මෝස්තරේම නේද?”

“ඔව්. මෙන්න මේ විදියට.”

කතූරක් ද ගොක් අත්තක් ද රැගෙන මම ගෙයි පිට පැත්තට ගොස් ජනේලය අසල සිමෙන්ති බැම්මේ බිම වාඩි වුණෙමි. මා පැය භාගයක් පමණ එහි සිටින්නට ඇත. හැඩයකට ගොප් කොළ කැපෙන කල මගේ සිත බොහෝ දුරට සන්සුන් වී ආස්වාදයකින් පිරෙන්නට පටන් ගත්තේය.

සෙරෙප්පු ගබ්දයක් කාමරයට ආවේ ය. ඒ නිමල් විය යුතුය. ජනේලය අසලට නාවොත් කාමරයේ සිටින කෙනකුට මා නොපෙනේ. ඔහු දකින ආශාව ඇති වුවත් මට වුවමනා කළේ මා තරහෙන් සිටි බව ඔහුට පෙන්වීමට ය. එනිසා මම හිස නො එසවිමි.

“කොහේ යන්නද ලැස්ති වෙන්නෙ?”

ඒ ඇසුවේ මධුරී ය.

“ටවුමට යනව.”

“කාර් එකේනෙ යන්නෙ?”

“ඔව්”

“මමත් එනව.”

“මම බඩු වගයක් ගේන්න යන්නෙ.”

“පාළුනෙ අයිසො.....මට බෑ. කරන්න වැඩකුත් නෑ.”

“ඇයි වැඩ නැත්තෙ.....මධු ඉන්න.”

“තරහද මම එනවට?”

“මම මොටද කරහ වෙන්නෙ?”

කපමින් සිටි ගොප්කොළ මීට ඇද කරවමින් මගේ ඇඟිලි වෙවිලන්නට විය. නිමල් කාමරයෙන් පිටත් වන සපත්තු හඬ මට ඇසිණි. වහා ම ගෙට යන අදහසක් මට ඇති විය. මා කොහිදැයි නිමල් නො දනියි. ඔහුට පෙනෙන්නට යා යුතු ය. ඒ සමඟ ම මා ඔහු ගැන නොතකා සිටින බවත් පෙන්විය යුතු ය. ගෙයින් ද මිදුලෙන් ද නොයෙක් දෙනාගේ කටහඬ ඇසිණි. ඒ කිසිවකු කතා කළ වචන අතර “කෝ කුසුම්” යන්න නො විය. මා වෙත පාළුවක් ද හැම දෙනා ම මා අමතක කර ඇතැයි වේදනාවක් ද මෝරන්නට පටන් ගත්තේ ය. ගෙදර යා යුතු ය යන අදහස පවා මම වරක් ඇති කර ගනිමි. මෝටර් රථය පිටත් වන හඬ මගේ හදවත පළාගෙන ගියේ ය.

කැපු ගොප් කොළ ටික මඩුවට ගෙන ගිය මම මා වැඩ කළ තැන සුන්බුන් අස්කරනු පිණිස කුඩයක් සොයන්නට කුස්සියට ගියෙමි.

“කොහේ ද කුසුමෙ උඹ හිටියෙ? මම මේ තේ වතුර බොන්න හෙව්ව මෙච්චර වෙලා.”

“මම අර එහා පැන්නට වෙලා ගොප් කොළ කැපුව නැත්දෙ”

“ඒක නේනනම්. උඹත් ටවුමට ගියාය කිව්වම මම පුදුම වුණා නෙ”

“විකාරෙට යනවද මම?”

“මම හිතුව කුසුමක්කත් ගියා කියල ලොකයිත් එක්කල”

“ඛය වෙලා! මම දන්නෙවත් නෑ.....”

“කවුද ඉතින් දැන් කාරකේ ගියේ ලොකු පුතත් එක්කල”

“මධුරී අක්ක ගියා.....”

“වෙන?”

“සෝමක්කත් ගියා.”

“හොඳ දෙන්න ගිහිල්ල තියෙන්නෙ.....දෙන්නම එකයි ආපු දෙන්නො. ඒ ගොල්ලො ඇවිදින් තියෙන්නෙ මෙනන අපිට උදව්වකට නෙවෙයි. උඩ්විවියට.....මට තේරෙනව.”

මම බියෙන් තැති ගතිමි. ඇය කතා කරන්නේ මටත් අනතුර හැඟවීමක් වශයෙන් ද? ඇය ඊළඟට කී වචනයෙන් මම මඳක් සැනසිමි.

“බීපත් කුසුමේ තේ වතුර ටිකක්. ඕනනම් අර කැවුණත් ඇති කාල. අද කීයට බත් ලෑස්ති වෙයි ද දන්නෙ නෑ. කොහේද මෙනන කී දෙනෙක් හිටියත්.....”

“නැන්දෙ මොනවද කරන්න තියෙන්නෙ? මට වෙන වැඩක් නෑ කියලයි ගොප් කොළ කපන්න ගියේ.....”

“තේ වතුර ටික බීල හිටපත් යෝදියෙ ඉස්සෙල්ල.....”

තේ බී හමාර කළ මම මේසය උඩ ගොඩ ගැසී තිබුණු කෝප්ප ටික සෝදන්නට සූදානම් වීමි.

“ඕක පුළුවන් කුසුමේ පස්සෙන් කර ගන්න. අන්න අර උයන්න ටිකක් උදව් වෙයන්.....”

“මොනවද නැන්දෙ උයන්නෙ.”

“අර වට්ටක්ක ගෙඩියක් ඇති. කරෝල ගන්නව. තව අල ටිකක් තෙල් දානව. මදෑ..... අව්වාරුවත් ඇති.....” යි කී ඇ

මා පැත්තකට කර කණට ළං වී “ඔක්කොටම වැඩිය ටිකක් ඇහැ ගහගෙන හිටපන්. අර පබ්ලි මහගෙ ඉන්නෙ.....උම්බලකඩ අහුරු අහුරු ලියල දායි එයාගෙ අත් ගුණේ පෙන්නන්න. තව එකක් දෙකක් ඉණේ ගහ ගනියි..... බලා ගනින් දුවේ. උඹ ඉන්නව නම් උඹලගෙ අම්ම ඉන්නව වගෙ මට හිතට බයක් නෑ. මේ හැමෝම එන්නෙ අපිට ඇතිකමට ද? ඉහමොළ කන්නෙන..... මට විශ්වාස කෙනෙක් ඉන්න ඕනෑ කුස්සියට.....” යි කියාගෙන ගියා ය.

විශ්වාසය! මේ විශ්වාසය මම කෙනෙක් කල් රකින්නෙමිද? දැනටමත් විනාශ වී හමාරය. තව ඇත්තේ දැන ගන්නට පමණි. මා තුළ කමලාවතී ගැන අනුකම්පාවක් උපන්නේ ය.

“අනේ මේ ළමය මේ දැළි ගාගන්න මොනවට එනවද? යන්න යන්න අර ගෙට” මා කුස්සියට ගිය කල පබ්ලි ආවිවී කීවා ය.

“නෑ ඉතින් මොකක්ද ටිකක් දැළි ගැවුණා ම?”

“මට උයන්න පුළුවන් සියකට හමාරකට නම් තාම දෙයියන්ගෙ පිහිටෙන්..... ඒ කාලෙ මේ ගමේ කයියක් වුණොත් දෙවොල් මඩුවක් දානයක් වුණොත්..... ඔය ළමයින්ගෙ අම්මල දන්නව. මම නැතුව අම්මප හොද්දකට උණු දාන්න දන්නවයැ?”

ටවුමට ගිය පිරිස ආවේ එක කාණ්ඩයක් කෑම කා අනෙක් කාණ්ඩයට මේසය සුදානම් කෙරෙද්දී ය. මධුරිගේ කතාවත් සිනාවත් මට ඇසිණි. ළමයින් මෝටර් රථයට ගොස් එහි වූ බඩු පොදි ඔසවාගෙන ගබඩා කාමරයට එනු මම දුටුවෙමි. මා නිමල් සමඟ අන්තිමට කතා කර දැන් පැය පහකටත් වැඩි ය. අමනාපය පෙන්විය යුත්තේත් ඔහුට පමණකි. නැතහොත් අනෙක් අය අමනාපයට හේතු සොයනු ඇත.

නිමල් කලිසමත් යට මේස් බැනියමත් පිටින් පිටුපසට ආවේ ය.

“ඉතින් අම්මේ මම මොනව කරන්න ද? කාරෙකෙන් තල්ලු කරන්නයැ.....සෝමෙට කතා කළේ එයා තනියම එන්න ලැස්ති වුණු නිසා.....”

“මොනව වුණත් ටිකක් පරිස්සමින් වැඩ.”

“මට නම් බඩගිනියි. මම මෙහෙන් ඉඳගෙන කනව” යි ඇඳුම් මාරු කර කුස්සියට එමින් මදුරි කීවා ය. මම ලොකු නංගි සමඟ සිනාසුණෙමි. ඇය තරහ කරගෙනත් බැරි ය. මම අමාරු තත්ත්වයකට පත් වීමි.

“නංගිටත් බඩගිනි නම් කුස්සියට ගිහිල්ල කන්න.” මම පසුව ඇයට කීමි.

“අක්ක කැවද?”

“මේ පිරිමි කාංචෙ ඉවර උණාම මම කන්නම්”

කුස්සියේ එළිපත්ත උඩ සිටගෙන සිටින විට ලිඳට ගොස් මුහුණ සෝදාගෙන එන නිමල්ට මම අසුවීමි.

“අපි යද්දි කොහෙද හිටියෙ ?”

“අපි කියන්නෙ කව්-ද ?” මම ද යන්න ටිකක් ඇඳෙන ලෙස ඇසීමි.

“මම හෙව්ව හැම තැනම”

“මම හිටියෙන් මෙහෙමයි..... යන්න..... යන්න. නැන්දට නැගල තියෙන්නෙ.”

“ඔයා එක්ක හෙව්නෙ.”

නිමල් ගිය පසු පැමිණි කමලාවතී,

“දුවේ බත් හෙම මදි වෙයි නම් තව හාල් ටිකක් ලිපේ තියපත්.” යයි කීවා ය. මම ඇයත් සමඟ ඇතුළට ගියෙමි.

“ඇති වෙයි නැන්දෙ.....ඔය මේසෙ ඉවර වුණාම ඉතුරු වෙන්නෙ අපි විතරයි.”

ඇ බත් හැලිය ඇර ඇළ කර එබී බලා,

“අපොයි ඇති. හොඳටම ඇති.....කෝ අර ගැනි.” යි ඇසුවා ය.

“අන්න අරෙහට ගියා.”

“බලා ගනින්න දුවේ.”

මා කුස්සියට වී සිටීම නිමල්ගේ හිත රිදීමට හේතු වනු ඇත. එහෙත් දැන් ඒ ගැන කමලාවතී සැක කරන්නේ නැත. මා මුර වැඩක යෙදී සිටින බැවින්, මම සතුටු වීමි.

වැඩට පැමිණි පිට අය බත් කා හමාර කළ පසු මම ඊළඟ මේසය පිළියෙළ කර,

“මාමෙ කෑම කන්න.....තව ඉන්නෙ මාමයි අයියල දෙන්නයි විතරයි.” නිමල්ගේ පියාට කීවෙමි.

පියපුත් ති දෙනා කෑමට පටන් ගත්හ. මධුරී බෙදන්නට ආවා ය. මම කුස්සියේ ම රැඳුණෙමි.

“කෝ කුසුම්” ය යි අසාගෙන කමලාවතී ආවා ය.

“උඹත් කාපන් අර මේසෙටම ගිහිල්ල.....”

“නැන්ද කන්න මම පස්සෙ කන්නමි. මට පුළුවන් මෙහෙ”

“කාල හිටපන් කෙල්ලෙ. උදේ හිටන් නහින්නයි බඩහින්නෙ ඉන්නයි දෙකක් බෑ.....උඹ ආ වෙලාවෙ ඉඳල නැහුණා.” යි ශබ්ද නඟා කී ඇ ඊළඟට මගේ කණට කොඳුරා, “කෝ පබ්ලි මහගෙ” යි ඇසුවා ය.

“බත්හෙම කාල අර ඉස්සරහට ගියා.”

“ඉතුරු උම්බලකඩ ටික උඹ කොහෙද තිබ්බෙ?”

“ඉතුරු පහේ ඔක්කෝම අර පෙට්ටගමට දාල ඇති. යතුර දෙන්නමි”

“එපා - එපා! යතුර උඹ ළඟ තියා ගත්තාට කමක් නෑ. අරහෙට ගිහිල්ල කාපන්.....පිට කෙනෙක් නෑ නෙ?”

මම පිඟානක් ද රැගෙන මේසයට ගියෙමි. මධුරී එහි නො වුවා ය. රෝහණ මා වෙත සැලකිල්ලෙන් බැලී ය. මම නිමල් දෙස නො බලා ම වාඩි වුණෙමි.

“අයියෙ ඔය ළමයට බෙදන්නකො.”

“කෝ මම බෙදන්න.”

“මාම කන්න. මම බෙදා ගන්නමි”

“කුසුම් ඇදිල ගිහිල්ල.”

“ඒ කෙල්ල ආවෙලේ ඉඳල වැඩ.”

මම පියාට හොරෙන් රෝහණට රවා යළි සිනාසිමි.

මා බත් කෑවේ පිඟාන දෙසට යොමු කර ගත් නෙත් ඇස ය. පියා කලින් නැගිට ගියේ ය.

“හිතේ අමාරු තිබුණට කමක් නෑ. කන්න මේ බත් ටිකක්

“දෙවෙනිසියට මොනව වෙලාද?”

“මට පේනව මොකක් හරි වෙලා තියෙන බව.”

“ලෙඩ නොදා කනව.” නිමල් කීය.

“මොකක්ද ලෙඩ. මම සපෝට්..... කුසුම් හිත තරක් ගන්න එපා. නෑනක් එක්කල රවුමක් ගියාට.”

“තමුසෙට වගෙ අමාරු.”

“අමාරු නැතැ. නැති අපිට එකෙක් නෑ. තියන මිනිහ දෙකුත් දෙනා පොර කනව.....”

“අර ඉන්නෙ අපුරු නෑනෙක්.”

“හිතේ ඇති! කුසුම්ට එතකොට බයක් නැතුව හිටියැකි. උරවක්කර මාලාව මගේ කරේ දාල.”

මම සිනාව නවත්වා ගැනීමට මේසයේ ඔළුව සඟවා ගත්

රෝහණ නිමල්ට කලින් කෑම අවසාන කළ විට පිඟානත් රැගෙන කුස්සියට යන්නට නැගිට ගතිමි.

“ඉන්න ඉන්න” රෝහණ කීය. “තරහ වෙලා! අද තමුසෙ එක්ක හොඳටම තරහවෙලා.”

නිමල් කතා කළේ නැත.

සවස මධුරිගේ මවත් පියාත් මල්ලීත් පැමිණියහ. ඒ රෙද්දත් කබායත් ඇඳ සිටි මාමා සුදු වුණු කෙස් මැද්දෙන් ම

පිරා සිටියේ ය. ඔහු අත බස්තමක් විය. මව හීන්දැරී උස සුදු කාන්තාවකි.

“ගේ හෙම හොඳට ඉඩ තියෙනව” යි ඇ වටපිට බලා කීවා ය. ඇය අත් බෑගය මොහොතකට තුරුලෙන් ඉවතට ගත්තේ නැත.

“ඒ වුණාට නංගියෙ මේ කාමරේ නම් පුංචි වැඩියි.”

“ගෙයක් ලස්සණ වෙන්න ඉතින් බඩුමුට්ටු තියෙන්න ඕන.”

“ලයිට් නැතුව ඇමෙරිකන් පැටන් ගෙවල්වල එළියක් නෑ.”

“මොකද අනේ ජනෙල්වල මේ පාට ගැවේ?” ඇ මෙසේ කියා ගෙන ගියා ය.

“නිමල් පුතාලට දැන් ඒ පැත්ත මතකම නැති වෙලා නේද? ඔහොම තමයි සාර වෙනකොට.....”

මධුරීගේ මව මඩුව සරසන තැනට ගොස් එහි අඩුපාඩු දැක් වුවා ය. කුස්සියට ගොස් කෑම සාදන්නට පැමිණ මූලික වැඩ පිළිවෙළ යොදමින් සිටි කෝකියනට උපදෙස් දුන්නා ය. දුව ද මව පිටුපස සෙබඩක ලෙසින් ගමන් කළා ය. මව විසින් මුළු ගෙදර සිය ආධිපත්‍යයට යටත් කර ගත්තැයි සිතූණු මම, විසින්ක කාමරයට වඩා මට උචිත තැන කුස්සිය ය යි නිගමනයකට බැස ගතිමි. මෙහි නොසිට ගෙදර යන්නට මට නැවත සිතීම.

ඒ අම්මා සමඟ ලොකු නංගීට ගෙදර යන්නට සිදු විය.

“අයියො ඔයා ගියාම මට පාළියි.” මධුරී කීවා ය.

කමලාවතීට අමතක ව සිටි ගෙදර ළමයින් සොයා මම වරින්වර තේ වතුරත් කන්නට දේවලුත් දුනිමි. ඔවුන් යමක් ඕනෑ වූ විට ඉල්ලන්නට ආවේ ද මා වෙත ය. නිමල් සමඟ නිදහසේ කතා කරන්නට නො ලැබීමෙන් පාළි වූ සිත මා සනසා ගත්තේ මල්ලිලාට සංග්‍රහ කිරීමෙනි. මධුරී අක්කාට වඩා මා තමන්ට ළඳිය යන හැඟීම ළමයින්ගේ සිතට දීමට මගේ යටි සිත උත්සාහ කළා විය හැකි ය.

පසුවදා වන විට මධුරීත් ඇයගේ මවත් ගෙදර අයටත් වැඩට උදව්වට පැමිණි අහලපහළ අයටත් නොරුස්සන තත්ත්වයකට

පත් ව සිටියහ. මම විශේෂයෙන් පරිස්සම් වීමට සිතා ගනිමි. සියලු දොස් මා පිටින් යන්නට ඉඩ තිබිණි. මා හා නිමල් අතර රහස යන්නම් වත් ඉව වැටුණොත් මවත් දුවත් දෙ දෙනා ම එය ලොකු කර අර්බුදයක් ඇති කරනු නිසැක ය.

ඇට්තෝම් දා දවල් මා ගෙදර ගොස් අලුත් ඇඳුම් හා සපත්තු ද රැගෙන නංගිලාත් සමඟ ආපසු ආවෙමි. කාන්තාවනට කෑම බීම ද කරදමුංගු සහ බුලත් විට ද අල්ලන්නට තිබුණේ මටත් නංගිලාට, කාන්තිට හා මධුරීටත් ය.

“දුවේ උඹ බලා ගනිත් හොඳට..... දන්නෙ නැද්ද අනිත් අයට නම් ඕව ඕනෑ නෑ නැටිල්ල මිසක්..... ඔය කේක් හෙම ටිකක් පරිස්සමින්. අහුරු පිටින් බැග්වලට ඔබා ගනී. මේවයෑ ඉන්නෙ කේක් දැක්ක අය යැ..... බලාගනිත් ” කමලාවතී මට කල් තියා ම කීවා ය.

කලින් දා නිමල් සමඟ ටවුමට ගිය ගමන තම නැන්දාට නරක් වී ඇති බව මධුරී දැනගෙන තිබේ. මේ ගැන ඇය අම්මා සමඟ නෝක්කාඩු කතා කර ඇත. මා ගෙදර ඇවිත් ආපසු යන කල මධුරී බුම්මා ගෙන සිටියා ය. ඇය මටත් අමුතු බවක් පෙනිණි. ඇය කතා කළ වචන මට ආරංචි වූයේ එදා සවස තිස්සගෙනි.

“නැන්දට ඕනෑ අපි මේ වගෙ දවසක ඇවිදිල්ල වළං හෝදන්න. වට්ටි අම්මලගෙ දූල ඒව කළාට අපි ලෑස්ති නෑ.....”

අපහාසකින් ජීවිතයේ කවර දාකවත් ඇති නොවුණු වේදනාවක් මට මේ කතාව ඇසීම නිසා විය. මට එවෙලේ ම ඇට්තෝම් පළිත් ඉවත් ව ගෙදර යන්නට සිතිණි. මේ බව නිමල්ටත් කියන්නට ද කල්පනා විය. නිමල් සමඟත් මට ඇති වූයේ කෝපයකි. අනෙක් අතට කතාවක් ඇති කර ගැනීම මට ම අවාසියකි. මධුරීගේ මවට ඉවක් ඇති නියාවකි. ඇයගේ දෙ නෙත මා පසු පස ම ය. මා සන්සුන් ව ඉවසිලිමත් විය යුතු ය. කඳුළු මැඩ පවත්වා ගැනීමට මට සටනක් කරන්නට සිදු විය යුතු ය. අමුත්තනට සංග්‍රහ කරන අතර මම වරින්වර කාමරයට ගොස් කඳුළු පිසමින් අලුතෙන් පියරු දමා ගනිමි. මට මධුරීගේ කටුක වචන නොකඩවා ඇසෙන්නට විය.

ඇය එදා ඇඳ සිටියේ රතු සාරියකි. කොණ්ඩය සිගිරි මෝස්තරයට සරසාගෙන සිටියා ය.

මගේ වෙනස නිමල් දැන ගත්තේ ය. ඔහු මා දෙස අසරණ බැල්මෙන් බැලී ය.

“මම මොනව කරන්නද කුසුම්. මගෙ වරදක් වත් වෙනසක් වත් නෑ” යි ඔහුගේ ඇස් මට කීය. මා තුළ ඔහු වෙනුවෙන් අනුකම්පාවක් ද උපන්නේ ය.

එදා අපි ගෙදර හැමෝම උදව්වට ගොස් සිටියෙමු. ර එකොළහට පමණ ඉතිරි වුණු කට්ලට් හා පැටිස් ආදී කෑමවලින් කොටසක් ද ගෙන අපි ආපසු පැමිණියෙමු. අපි ගෙනා කෑමෙන් වැඩි හරිය පසුව දා පිළිණු වී ඉවත දැමීමු.

මල්ගේ අයුත් ගෙදර ඇටිහෝම් උත්සවයට පසුවදා සැන්දෑවයි. අම්මා වෙළෙඳාමෙහි ගොස් තව ම ආපසු පැමිණ නැත. තාත්තා ඉස්තෝප්පුවේ ඇඳේ සිටී. ලොකු නංගී පෙට්ටගම උඩ තැබුණු ලාම්පුවේ එළියෙන් සාලයේ ඇඳේ වැකිර පොතක් බලයි. පුංචි නංගී පොල් ගායි. මම කෑම පිසීමට අනෙක් කටයුතු කරමි.

ගත වූ දවස් ගණනක් තිස්සේ මගේ ඇස් හුරු ව තිබුණේ ලොකු ගෙයක ඉඩකඩ ඇති කාමර, අයුත් තීන්ත ගාන ලද පිරිසිදු බිත්ති, පාට සිමෙන්ති සහිත බිම හා තනි සුදු සිලිම දැකීමට ය. අයුත් ගෙයට ගෙවැදීමේ ප්‍රීතිය නිමිති කොට පැවැති පිරිතට හා සාදයට පිළියෙළ වීමටත් එම උත්සවයනටත් මම ද දින ගණනක් තිස්සේ හවුල් වීමි. නිමල් නිසා උත්සවය පමණක් නොව ගෙය ද මගේ ය යන හැඟීම පවා මා වෙත පැවැතිණි. මා සියල්ල කළේ සියල්ලට හවුල් වූයේ තමන්ගේකමක හැඟීම් සිතේ ඇතිව ය. මධුරීගේ හා පසුව ඇගේ මවගේත් පැමිණීම නිසා නිදහස තරමක් නැති වුණත් කමලාවතී ප්‍රමුඛ අනෙක් කාගේත් ප්‍රසාදයක් ඔවුන් වෙත නොවූයෙන් මෙකී හැඟීම්වලට එතරම් බාධාවක් නොවී ය.

දැන් අපේ ගෙයි කොතැන සිට බැලුවත් බඹයක් දෙකක් ගිය තැනක දී දර්ශනය බිත්තියකින් සීමා වෙයි. දුම් ගැසුණු දුඹුලු බැඳුණු බිත්තිත් සොල්දරයක් නැති වහලේ බාල්ක හා ඉන් උඩ පොල් අතුත් කුප්පි ලාම්පුවේ දුබල එළියෙන් මගේත් නිමල්ගේත් වෙනස මට කියා පාන්නේ ය.

ගෙවී ගිය සතියක දෙකක කෙටි කාලය ඇතුළත කමලාවතීන් සැමියාත් දරුවනුත් දවසින් දවස සතුටින් උදම් වෙමින් ගිය සැටි මම බලා සිටියෙමි. ලොකු ගෙයක් සාදාගෙන උත්සවශ්‍රීයෙන් ගෙවදීම නිසැකයෙන් ම ජීවිතයක වැදගත් සිද්ධියකි. මට ඒ තරම් සතුටක් හවුල් වීමෙන් පමණක් ලැබිණි නම් ඔවුන්ගේ හදවත් පිරවූ සතුට කෙතරම් විශාල විය යුතු ද? කතාබහෙන් හැසිරීමෙන් හා බැල්මෙන් දෙමාපියයෝත් දරුවෝත් ඒ සතුට පළ කළහ. ඒ බව මම දුටුවෙමි. කමලාවතීගේ ප්‍රීතිය ආඩම්බරයක මුහුණුවරක් නො ගත්තේ ද?

අම්මා හා දිගු කලක් තිස්සේ පවතින ඇසුර හා ඒ ඇසුර අනුව කුඩා දවස සිට මා හැදිනීමත් කෙදිරිල්ලක් නැතිව වැඩපළ ටික කර දීමත් ඇය මට දැක්වූ කරුණාවට හේතු වූ කරුණු බව මම දනිමි. මා විනිත එකියක ය යන දැඩි විශ්වාසය පමණක් නොව මාත් නිමලුත් අතර සම්බන්ධයක් ඇතිවීමට ඉඩක් නැත යන මතය උඩ අපේ හදවත් යතුරු දමා ඇතැයි හැඟීමක් ඇය තුළ තිබෙන්නටත් බැරි නැත.

මධුරීට නොකැමැති ඇය සිය පුතුගේ අත ගැනීමට මට කිසි දිනෙක ඉඩ නොදෙනු ඇත. කමලාවතීගේ විශ්වාසය මා දැනටමත් කඩා අවසාන ය. මා නිමල්ගේ ඉල්ලීමට එකඟ වූයේ ඇයි? නිමල් යෝජනා කරන්නටත් කලින් මා තුළ එවැනි හැඟීම් තිබුණේ ද? නැත. නිමල් දැකීම, කතා කිරීම හා ඇසුර කවදත් මා පිනවූ නමුත් මගේ යටි හිතවත් ඔහුට පෙම් කිරීමට පතා ගෙන සිටි බවක් මම නොදනිමි. එහෙත් කිත්සිරි ද දෙවනු ව ගුණපාල ද මගේ සිත අවදි කළ බව නම් ඇත්තකි. කිත්සිරි හෝ ගුණපාල හෝ කෙළින් කතා කළේ නම් මා එකඟ විය හැකිව තිබුණේ ද? නිමල් කළේ අර දෙදෙනා විසින් අවදි කරන ලද මගේ හද ගැබට විවෘත දොරටුවකින් ජයග්‍රාහී ලෙස ඇතුළු වීම පමණක් ද?

මම ප්‍රේමයෙන් වැළැකී සිටින්නට උත්සාහ කළෙමි ද? නැතහොත් ඇස් පියාගෙන අන්ධයකු ලෙසින් මේ ඉරණම් සහඟත තීරණය බාර ගත්තෙමි ද?

කුප්පි ලාම්පුවේ දුබල එළියෙන් අඳුරු බිත්තිත් ගෙයි පුංචිකමත් මගේ සිතේ පාළුවක් ගොඩ නංවන්නට වන්නේ ය.

නිමල්ගේ ගෙදරත් අද පාඨවට ම ඇති.

ගත වූ සති කීපය කෙතරම් රස බර වීද? ජීවිත ඉතිහාසයේ වැදගත් පිටු වශයෙන් අතීතයට එකතු වී අවසාන ව ඇති මේ දවස් ගණන තුළ ගෙන දුන් සතුට මට යළි කිසි දිනෙක නොලැබෙනු ඇත. සිදු වූ සියල්ල මම යළි යළිත් සිහිපත් කර රසවත් වන්නට වීමි.

නිමල් නිවාඩුව අවසන් වී ආපසු පේරාදෙණියට යන්නට කලින් මම තවත් දවසක් ‘සිසිල’ ට ගියෙමි. කමලාවතී මුණ ගැසී සැක දුරු කර ගන්නා තුරු මා වෙත පැවැතියේ බලවත් චකිතයකි. මෙදින පමණක් නොව අවසානය දක්වා ම එහි යන හැම ගමනක දී මෙන් ම පත්සලේ දී හෝ වෙන යම් තැනක දී හෝ ඇය මුණ ගැසීමට තිබුණු හැම අවස්ථාවක ම ‘දැන්වත් ඇය මේ ගැන දැන ගෙන ඇද්ද?’ යන බිය මා මඬින්නට විය.

“මම හිතුව අපි එපා වෙලයි කියල” යි මා කඩයට ගොඩ වෙත් ම ඇ කීවා ය. මම තේ කඩය පැත්තේ පිටු පසට ගොස් පෑළ දොර පඩිය උඩ නතර වීමි.

“අරෙහෙට පලයන් දුවේ. මාම ඉන්නව. මම එන්නම්” ය යි ඇ කීවා ය.

මම ගෙට ගියෙමි. නිමල්ගේ පියා හාන්සි පුටුවේ පුවත්පතක් බලමින් සිටියේ ය.

“කොහොමද දුවේ. වාඩිවෙයන්” යයි ඔහු පුවත්පත මැත් කරමින් කිය. පිටුපස දොරවල් ද ජනෙල් කීපයක් ද වසා තිබිණි. පාඨ ගෙය නිශ්චල ය. ගෙදර වෙන සිටියේ තිස්ස පමණකි.

“ගෙදර පාඨයි”

“ඒක නේන්නම්. ඔහොම තමයි ඉතින් කොල්ලො ඉන්න ගෙවල්. උඹ පුංචි කාලෙ ආවෙ නැතො මම කතා කළාම.”

මම සිනාසුණෙමි.

“ලොකු පුතත් ගියා කොළඹ යනවයි කියල. අද එයිද මන්ද..... එයාට දැන් පේරාදෙණිය යන්නත් ඇති අද හෙට ම.....පුතේ අම්මට කතා කරපන්.”

මගේ පපුව දැවී ගියේය. ගමන නිෂ්චල ය.

උදයට වත් ගෙය අතුගා තිබුණු බවක් දක්නට නොවී ය. මම කොස්සක් සොයා ගියෙමි.

“කොහේද මේ ගෙවල් හැදුවට වැඩක් නෑ ළමයෝ. මුන්ට ඕනෑ නෑ පිරිසිදුවක්.”

“පිරිමි ළමයින් මාමේ.”

“පිරිමි ළමයින්ට කියල ඉන්න කැන සුද්ද පවිත්‍ර කර ගන්නම තරකද?”

“ඩැයිවර් උන්නැහේ මෙහෙට එනව පොඩ්ඩකට.” යි කමලාවතී කෑ ගසනු කාමරයක් අතු ගාද්දී මට ඇසුණේ ය.

ඇ කෑම පිඟානක් ද තේ කෝප්පයක් ද කඩෙන් රැගෙන ආවා ය.

“ඔය වැඩේ නවත්වල කාපන්.”

“මොටද නැන්දෙ මේ කෑම? මට නම් එපා.....”

“කාපන් කාපන්.”

මම අතුගෑම නතර කළෙමි.

“මට එදා කතන්දරයක් ආරංචි වුණා. මොකට ද මම එවෙලෙ දන්නෙ නෑ.....” මගේ සර්වාංගය දැවී පණ නැති වී ගියේ ය. “අර බඩ්ඩ - අපේ අයියගෙ දු ? උඹලටත් මොකක්ද වචනයක් කියල තියනව නේද..... මට පස්සෙ ආරංචි වුණෙ.....”

මා සුරක්ෂිත බව සහතික නමුත් මුලින් ඇති වූ වංචලත්වයේ කම්පනය තවමත් පවතී. මට කතා කරගත නොහැකි විය.

“ඒකි කිව්වලු මේ වළං හෝදන කතාවක්. නෙ?”

“මම ඕක ගණන් ගත්තෙ නෑ නැන්දෙ.....ඔව් මොනවද නැන්දලගෙ ගෙදරක වළං හේදුව නෙව් ඊට වැඩිය දෙයක් කළත් අවනම්බුවක් යැ? ඇරත් අපි මොන වැදගත් මිනිස්සු ද?”

“එහෙම කියන්න එපා කුසුමේ. වැදගත්කම කියන්නෙ වර්තමාන. ඇත්තමයි මම උඹ මේ ගෙදර ඉඳල ඉස්කෝලෙ යන්න

නවත්ත ගන්නව. අර කොල්ලො ඉන්න තැන නෙ. නරකයි..... මට ලොකු පුතා ගැන නම් කිසිම අවිශ්වාසයක් නෑ. මගේ වුණත් කියන්නෙ දෙවෙනිය එහෙම නෙවෙයි. හොඳ නෑ-නෙ. අනේ ඇත්තට මම ඒ කරමට ම උඹ ගැන හිතන්නෙ මගෙ දරුවෙක් වගෙ.....”

“අනේ නෑ, දෙවෙනිය යි වුණත් මට නම්.....”

“දෙවෙනිය නරක තමයි.....මම සුද්ද කරන්නෙ නෑ කුසුමෙ. නමුත් දෙවෙනිය නරක නරක අයට විතරයි. උඹ වගෙ ළමයෙකුට බැල්මකින්වත් වැරද්දක් නෑ. උඹ ගැන අපි දන්නෙ නැද්ද? විශ්වාස කරපන් දුවේ ඩැයිවර් උන්නැහෙයි මායි ගෙදර කතා වුණත් උඹ ඔය දවස් ටිකේ කළ උදව්වට කටයුත්තක් දවසක දැවැද්දෙන් බාගයක් දුන්නත් මදි යි කියල..... අපිත් දවසක උදව් කරන්නම්කො කුසුමෙ.”

“මොනවද නැන්දෙ ඕව..... එකට එක බලා ගෙනයැ.....?”

“තේ එක නිවෙනව. බිල හිටපන්..... ඔය අපේ අයිය බොහොම හොඳ ආණ්ඩුවේ රස්සාවක් කළ මිනිසෙක්. ගැනි තේද? ඒ ගැනිට ඡෝක් එක විතරයි. මස් මාළු ඇතුළු කාල බයිස්කෝප් බලල, ජැන්ඩ් පහට ඇඳල හිටියොත් ඇති. දුවත් හැදුන ඒ විදියටම. දැන් හිතේ දැන්ම ම දුව ලොකු පුතාට පට්ටල් කරන්න. මට පෙනව..... ඇයි නරකද? දැවැද්දකුත් නැතුව පුළුවන්තෙ කරේ ගහන්න..... මේ දාස් ගණන් වියදම් කරල උගන්නල ගෙවල් හදල කර ගනිල්ල ඕවගෙ වැඩක්.”

මා යමක් කිව යුතු ව තිබිණ. මම කුමක් කියන්නෙමි ද?

“ලොකයිය විබාගෙ පාස් කරල ආවම ලොකු දැවැද්දකුත් ඇතුළු හොඳ වැඩක් කර ගත්තැකිනෙ” යි කියා ගැනීමට මම සමත් වීම්.

“මොනව කියනවද කුසුමෙ.....අර ජයනේරිස් මුදලාලිගෙ දැන්ම ම හිතේ තියනව කියන්නෙ?”

“දැන් ම ම?”

“නෑ. කරනවට කියනව නෙවෙයි..... එකම දුවයි. රබර් අක්කර විස්සක් තිහක් කියනව..... මගෙ ඇගේ ලේ නට නටා හිටියෙ කුසුමෙ. ඒ ගොල්ල නාව නම් ආවට වැඩිය හොඳයි. ඇහුන නේද ඒ මදිවට කිව්ව කතාවල්..... අතන ඇදයි! මෙතන මිටියි! තමන්ගෙ ඇයො ඔහොමද?”

“ඒක ඇත්ත. වැරදිමයි හෙව්වෙ.”

“මට බය නෑ අර ලොකු පුතා හොඳ නිසා. කිරි අම්මල කිරි උතුරුවන්න ඕනෑ. ඒ දරුව සිලාවාරයි.”

මගේ හදවත පිරකින් ගාන කලෙක මෙන් වේදනාවක් දැනීගෙන ගියේ ය. ඒ වේදනාව මා හෝ නිමල් හෝ වෙනුවෙන් නොවේ. කමලාවතී වෙනුවෙනි. පුළුවන්කමක් තිබිණි නම් ඇයගේ දෙපා මුල ඇඳ වැටී මා සමාව අයැද යුතු ව තිබිණි.

මට නිමල් අමතක විය. නිමල් එන තුරු ප්‍රමාද වීමට මුල දී තිබුණු අදහස් සියල්ල පහ ව ගියේ ය.

“මොකද දුවේ මිනිස්සු හෙම කියන්නෙ ඇටිහෝමි එක ගැන?”

“කවුරුත් හොඳ තමයි කියන්නෙ.”

“වචනයක් කියන්න මම වැඩ කළේ නෑ. උඹල දැක්ක නෙ..... කෑම බීම පස්සෙ අහකත් දැමීම..... ඉරිසියාකාරයො නම් ඒව මේව කියනවලු. මට ආරංචියි. පිරිමි හයදෙනෙක් ඉන්න තැන මේ හෙට අනිද්ද මඟුල් කන්න කියන ගෙදර ගෙට ගෙවදින එකටත් ඇටිහෝමි ගන්න කියල..... අපි සල්ලි ගන්න කළාද? උඹට කිව්වම මොකද වැඩෙන් පාඩුයි. අතින් පාඩුයි. අපි පහ දිපු ගෙවල්වලින් කියද දුන්නෙ? රුපියල් දෙකයි! ඩැයිවර් උන්නැහෙ කිසි දවසක තැනකට රුපියල් පහකට අඩුවෙන් දෙන්නෙ නෑ.”

“ගෙයක් දොරක් හදාගෙන ඉන්නවට හැමෝම කැමති නෑ නැත්තේ. කකන්දර හදනව..... ඕව ඔහොම තමයි.”

“පුතාල කැමති නෑ මම මේ කඬි කරනවට දැන්..... මට ඕක අත් ඇරල පාඩුයි කුසුමෙ දැන්ම.”

“ඒක මොකක්ද අවනම්බුවක් යැ ?”

“අයිය එනකල් උඹ ඉන්නවද? අද එයිද දන්නෙත් නෑ.”

“ඛෑ නැන්දෙ. මම යනව. පාඩම් කරන්නත් කියනව.”

“උඹ තමයි අම්මට වුණත් පිහිටක් වෙන්න ඉන්නෙ කවදා හරි..... සෝමෙ නම් මම දන්නෙ නෑ.”

“අපරාධකාරියක්මි” යනු ආපසු එන අතර මා ගැන ම මට ඇති වූ හැඟීමය.

විශාල දැවැද්දක් පතන කමලාවතී දවසක මට විරුද්ධ විමර්ශනයක් බව වෙන ම කරුණකි. මා හා නිමල් ගැන ඇය තුළ ඇති දැඩි විශ්වාසය යටතේ ඇය කෙරෙහි සැකයක් පහළ වීමට ඉඩ නැති නිසා අප රැකවරණ ලැබීම තවත් කරුණකි. ඒ කිසිවක ප්‍රශ්න නොවේ. මේ විශ්වාසය කඩ කිරීම මොන තරම් බරපතල අපරාධයක් ද? මා හා නිමල් සම්බන්ධ ව ඇය කතා කළේ මොන තරම් සැහැල්ලු සිතින් ද? තමන්ගේ වැඩපළවලට උදව් කරවා ගැනීමට වුව ද ඇය මට සැලකුවේ කෙතරම් කාරුණිකව ද? මේ කෙහෙල්මලකට සම්බන්ධ නොවී ඔවුන්ගේ ආදර කරුණාත් නිදහසේ භුක්ති විඳීමට බාධා කර ගනිමින් මා කළ මෝඩකමක් කුමක් ද? මම ගෙදර යන අතරමඟ සිතුවෙමි.

නිමල් සිටියා නම් මෙදින ම ඉවරයක් කර අන්තිම තීරණයකට බැස එත හැකි ව තිබිණි.

නැති බැරිකම් හා අඩුපාඩුකම් මැද වුව ද මම හිතට ඒ තරම් බරක් හෝ වධයක් හෝ නැති ව මෙනෙක් ජීවත් වීමි. සති දෙක තුනක කෙටි කලකට සිහිනයක් බඳු ආස්වාදයක් ගෙන දෙමින් ආලය මගේ හදවතට ඇතුළු වූයේ මේ ගින්දර දීමට ද? මම ඒ ගින්දරෙන් දැවී අළුවී යන්නෙමි. මවකගේ හදවතකට ගින්දරක් නම් නො දෙන්නෙමි යි මම ගෙදරට ළඟා වන්නටත් කලින් අධිෂ්ඨාන කර ගනිමි. එහෙත් මට නින්දට වැටුණු කල නිමල් ඒ ඔහුගේ මුහුණ, සිනාව හා කතාව ද ඔහු ඇසුරු කොට ගෙන දැනටමත් මව්සින් සිහින ලොවක ගොඩ නංවන ලද අනාගත මන්දිර ද සිහිපත් වන්නට විය. ඔහු නිසා ගත වූ සතිය කීපය තුළ විඳින ලද ඒ අසිරිමත් රසාස්වාදය මතක් විය. මේ කිසිත් දැන

මට අයිති නැත. මේ සියල්ල මව්පියන් කැප කළ යුතු ව ඇත. මවකගේ විශ්වාසය රැක ගැනීම ඒ සියල්ලට ම වඩා ලොකු ය. ශ්‍රේෂ්ඨ ය. උතුම් ය. වටනේ ය.

අපට නැවත මුණ ගැසෙන්නට අවස්ථාවක් නැති ව ම නිමල් පේරාදෙණියට ගියේ ය. අනතුරුව පාසල් වාරය පටන් ගන්නා තුරු දින කීපය මා ගත කළේ දැඩි පාච්චකිනි. පොකුණට නාන්නට ගිය නැත, ගොයම් කැපීමෙන් මුඩු වුණු වෙල් යායේත් ආගෝස්තු ඉඬෝරයෙන් වේළි සිඳි ගිය වතුර පාරේත් මැලැවී ගිය බඩ වැටියේත් මා දුටුවේ පාච්ච ස්වභාවකි. මේ සියල්ල දකින කල මගේ සිතෙහි යම් කිසි ගින්දරක් ඇවිලෙන්නට විය. මතක ඇති කාලයේ සිට නොයෙකුත් අන්දමේ සිත් තැවුල් විඳ පුරුදු ව තිබුණත් මේ ගින්දරෙහි රස්නය නම් කලින් විඳ හුරුපුරුදු එකක් නොවී ය. එය නිමල් අතහැර දැමීමට ඇති කර ගත් තීරණයන් ද දවා ගෙන මතු වූයේ ඔහු නැවත දකින - ඔහුගේ පහසට ළං වන ආශාවන් අළු වශයෙන් ගොඩ ගසමිනි.

නින්දට ගිය මම කොට්ටයේ කම්මුල ඔබාගෙන බොහෝ වේලා යන තුරු නිමල් හතුරුසිංහ ගැන සිතන්නට වීම්.

මුහුණ පා ඇති තත්ත්වය අනුව කුමක් කළ යුතුදැ යි නිගමනයකට බැසීම තනිව ම කළ නොහැකි තරමට බරපතළ බව මට තේරුම් ගියේ ය. ඇත්ත වශයෙන් නිවාඩුව අවසන් කර යළි පාසලට එන්නට කලින් සියල්ල අම්මාට හෙළි කරන්නට පවා කීප වරක් ම සිතූණු නමුත් මට ඒ තරම් ධෛර්යයක් නොවී ය. එඩිතරකමක් නොවී ය. අනෙක් අතට අම්මාට රහස්ක් වශයෙන් යමක් වසං කර ගැනීම ද මගේ සිතට වධයක් විය. පාසලෙන් පිට වන තුරු කිසිවකු හා සබඳකමක් ඇති කර නො ගැනීමත් යමකු මට යෝජනාවක් කළොත් කෙළින් ම ගොස් අම්මාට කීමත් මගේ මුලින් දැඩි තීරණයක් ව තිබිණි. පුද්ගලයා නිමල් නොවුණා නම් - කමලාවතීගේ පුතා නො වුණා නම් - මේ අවස්ථාවේ දී වුව ද සියල්ල අම්මාට කීමට හැකිව තිබිණැ යි මට සිතෙයි.

පද්මිනී ගෙදර හෝ දෙමාපියන් හෝ තැකීමක් කරන්නේ නැත. ඇයට ප්‍රේමය යනු අවස්ථානෝචිත විනෝදය යි. පිරිතත්

එහි මා කළ වැඩත් හැර අන් කිසිවක් ඇයට කිව නොහැකි ය. පෞද්ගලික ගැටළුවක දී උදව්වක් ගත හැකි අන් එක ම තැනැත්තා ගුණපාල ය. ගුණපාල සමඟ මේ ගැන කතා කරන්නට බැරි ය යි මගේ සිත කියන්නට වන්නේ ය.

කමලාවතී සමඟ අන්තිමට කතා කර ආපසු ගෙදර එන ගමනේ දී මට විසඳන්නට ගැටළුවක් නො විය. මා ස්ථිර ව ම හිත හදාගෙන ආවේ නිමල් අමතක කර මා අමතක කරන ලෙස නිමල්ට කීමට ය. එහෙත් දින ගණන් පසු වන කල නිමල් අතහැරීම පහසු නොවන බව පෙනී යන්නට විය. කාල සීමාවේ අනුව බලන විට කෙටි වුවත් ඔහු හා මා අතර අතීතය අමතක කර දමන්නට බැරි තරමට අනුස්මරණීය ය. ආදරණීය ය. එදා ම හමු වුණා නම් මා නිමල්ට කිව යුතුව තිබුණේ මුල් තීරණයයි. පසුව ඔහුට ලිපියක් ලියන්නට නොයෙක් වර කල්පනා කළ නමුත් ලියන්නේ කුමක්දැයි නිගමනයට එළැඹීම පහසු නොවී ය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගය ගන්නා වර්ෂයේ අවසාන වාරය බැවින් වෙනදාටත් වඩා උනන්දුවකින් වැඩ කළ යුතුව තිබිණි. සමහර විට නියමිත වේලාවෙන් පසුවත් පංති පවත්වන ලදී. මෙවැනි එක් දවසක වැඩ අවසානයේ පද්මිනී හා මම ටක්ෂොප් එකට ගොස් ආපසු පංතිය වෙත ගමන් කරමින් සිටියෙමු. පද්මිනී අමුතු විදියකින් සිනාසී මගේ හිස අත ගැවා ය.

“මොකද?”

“මුකුත් නෑ.”

“කියන්නකො, මොකද ඔයා අමුතු විදියකට හිනා වුණේ?”

“උඹෙ හොරයක් අල්ල ගත්ත.”

“මගේ ඇති හොරයක් නෑ.” වංක ස්වරයෙන් මම කිමි. මගේ සිනාව මොහොතකට නැති විය.

“කොල්-ලෙක් අල්ල-ගෙන වා-ගෙයි.”

“අනේ නිකා ඉඳපන්.”

“උඹට කියන කොටත් සතුටුයි. කියපන්නො කවිද?”

“විකාරද?”

“විකාර නෙව් ඇත්ත.”

“කොහොමද ඔයා දන්නෙ?”

“මොනවද මම දන්නෙ?”

මම පද්මිනීට පහරක් ගැසිමි.

“උඹ මේ පාර හරි අමුතුයි.”

මම ඇතුළතින් දැවී ගියෙමි.

“මොකක් හරි කාගෙන්ද බොරුවක් දැනගෙන.....”

“ඔන්න මම කියාගෙන කියාගෙන යන්නමි.” ඇ කොරිඩෝවේ මා නතර කරවමින් මගේ නළලට අත්ල තබා, “වහ ගනින් ඇස් දෙක..... ඇස්දෙක අරින්නෙ බොරුනම් විතරයි.....” කීවා ය. මම දිගට ම සිනාසෙමින් ඇස් දෙක වසා ගනිමි.

“උඹ මේ පාර අමුතුයි! කතාව වෙනදට වඩා හුරුතල්! කල්පනාව වැඩියි!”

“බොරු බොරු!”

“හිටපන් තව ඉවර නෑ! නිවාඩු කාලේ නිමල් අයියලගෙ ගෙදර පිරිනක් තිබුණා. ඒකෙ වැඩට ගියා.....එතනදි අයිය කෑල්ල නැතිවුණා.”

මට සිනාව නතර කර ගත නො හැකි විය. මම ඇයගේ අත්ල බදා ගෙන,

“මට බෑ එන්න එන්න යන්න.” යි ඇයක් ඇදගෙන කොරිඩෝව දිගේ යන්නට උත්සාහ කළෙමි. පද්මිනී මා බදා ගෙන හඬ නගා සිනාසුණා ය.

“ඇත්තනෙ?”

“බොරු”

“හිටපන් තව එකක් කියන්න.....අර තිස්ස කියල පහළ පංතියක ඉන්නව නේද කොල්ලෙක්..... උං උඹේ මස්සිනා කෙනෙක් නේද?”

“මේකි මේ ඔක්කොම කොහොමද දන්නේ?”

“ඒක නෙව් ඒ නිමල්ගෙ මල්ලි කෙනෙක් නේද?”

“ඔයා නොදන්නව යැ.....මම ඒ ළමය එක්කල කවදටත් කතා කරනව. වෙන මොකක්ද බොරුවක් කවුද කියල තියනව.....”

“කියන්න ඕනැද ගොනෝ උඹේ හැසිරීමෙන් ජේන්නෙ නැද්ද..... මම නොදන්නව යැ ඔය කොල්ල එක්කල ඉස්සරත් කතා බහ කරනව. නමුත් මේ පාර උඹ දැක්කම උඹ සලක වෙනව. බදාගෙන කතා කරන්නෙ..... ඉඹින්නෙ නැතුව විතරයි. උඹ අතේද උඹල ලියුම් යවන්නේ?”

“වි-කේ! පව් කතා කියන්න එපා.....” මම ඇයගේ පිටට පහරක් ගසමින් කිමි. “පොඩි ළමයින් ලව්ව ඕව කරවන්න..... ඇරත් මම ලියුම් ලියලත් නෑ.”

“තාම වෙලාවක් ආවෙ නැද්ද? ඉතින් කියපන්. කොහොමද වුණේ?”

“මම දන්නෙ නෑ”

“උඹට ලැජ්ජද කියන්න.....හෙට කියපන්.”

පිරිත් ගෙදර බොහෝ තොරතුරු කී නමුත් මා පද්මිනීට නිමල් පිළිබඳ සිද්ධිය නොකීවේ කරුණු දෙකක් උඩ ය. එකක් ලජ්ජාව යි. අනෙක එය ගැබ තුළ ම මිය ගිය කතාවක් ලෙස මට පෙනුණු නිසාය. එහෙත් මම මෙදින පිටු පසින් නිමල් පැමිණීමේ ඇස් වැසූ තැන් සිට සියල්ල ඇයට කීවෙමි. මේ කතාවේ දී සිත පිරවූ රසවත්කම සිඳ දැමීමට ලොබ වූ මම අපගේ ප්‍රෙම සම්බන්ධයට නුදුරු අනාගතයේ දී ම බාධා පැමිණීමට ඉඩ ඇති බව ඇයට නොකීවෙමි. එහෙත් තිස්සට හෝ ගාමිණිට මේ ගැන කිසිම හෝඩුවාවක් නොදෙන්නට පරිස්සම් වන ලෙස මම ඇයගෙන් ඉල්ලා සිටියෙමි.

“නෑ. නෑ. ඉතින් මම මේ ගැන මතක් කරන්නෙ ඔයයි මමයි ඉන්න වෙලාවට විතරයි.”

13

දක සැප දෙක අතර කාලය ගෙවමින් මම ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයට පෙනී සිටියෙමි. වැඩි දෙනකුට අත්තිම ප්‍රශ්න පත්‍රය තිබුණේ උදේ වරුවක ය. එදින විභාගයෙන් පසුව අපි කීප දෙනෙක් පංති කාමරයක මුණ ගැසුණෙමු. පද්මිනී, කිත්තිරි, ගුණපාල, විනීතා, රානී සහ ජයසේකර ද මම ද එහි විමු. පද්මිනී විස්කෝතු කෙසෙල් ගෙඩි හා ඔරේන්ජ් බාර්ලි ගෙන්වා සංග්‍රහයක් පිළියෙළ කළා ය. රජයේ සේවකයකුගේ දූවක වන රානී පියා රාජකාරියෙන් මාරු වී යෑම නිසා පාසලෙන් අස්වීමට නියමිත ව සිටියා ය. අපි අනෙක් හැම දෙනා ම වාගේ විභාගයේ ප්‍රතිඵල එන තුරු බලා නොසිට විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ පංතියට ඇතුළු වන සුදානම ඇතිව සිටියෙමු.

ඇතැමකු තුළ විභාගය ගැන බියක් තිබුණත් ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයෙන් සමත් විය හැකි බවට විශ්වාසයක් මා තුළ තිබිණි. මගේ බිය තිබුණේ සම්මාන ගැන ය. පද්මිනීට විභාගය වැදගත්මක් ඇති දෙයක් නොවීය. ගුණපාල විභාගයත් අධ්‍යාපනයත් ගැන බැලුවේ උදාසීන බැල්මකින්ම මට සිතීම. විභාගයත් අධ්‍යාපනයත් සමාජයත් සියල්ල ම වැරදි පාරක ගමන් කරන බවත් අප ද ඒ වැරදි රළ වේගයට අසුවී ඔහේ පාවී යන බවත් ගුණපාල ගේ හැඟීම් විය.

විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශයට ඇතුළු වීමට වඩා රක්ෂාවක් ලැබුණොත් බාර ගැනීම නුවණට හුරු ය යි ජයසේකර විශ්වාස කළේ ය.

මේ ප්‍රතිවිරුද්ධ විශ්වාසයන් හා මතයන් අතර ළමයි තර්ක කළහ.

“අපි වාසිරියට ගියත් ඒ කාලෙට බී. ඒ. කාරයන්ටත් රක්ෂාවල් නැති වෙයි. දැන්ම රක්ෂාවක් කරන එක ඊට හොඳයි.”

“සීනියර් සහතිකයෙන් කරන රක්ෂාව මොකක්ද?”

“බැංකුවල නම් පඩි හොඳයි.”

“අවුරුදු හතරකට උඩදි සීනියර් ගත්ත අය ඉන්නව තවම. රක්ෂාවල් නෑ.”

“ගොවිතැන් කරන එක සේරටම වැඩිය හොඳයි.”

“ගෑනු ළමයින්ට නම් නර්සිං කියනව..... හොඳ පඩි.....”

“විකේයි ඒක හරි නෑ. හොඳ ළමයෙකුට ඔබ්බෙන් නෑ.”

“හැමෝම එහෙම හිතුවොත් ලෙඩ්ඩු මැරෙයි.....”

“ඒක අනෙක් අතට සමාජ සේවයක්. පිනක්.”

“මම කැමතියි ඒකට.”

“ඔන්න ඕවගෙ එක වැඩක් දෙකක් කියනව. එහෙම නැත්නම් මේ ප්‍රජාවාරයයි, විත්‍ර කර්මයයි, ස්වස්ථතාවයි, මේ වගෙ විෂයන් විභාගෙ පාස්වෙන්න හොඳයි. ජීවිතයට වැඩක් නෑ.”

“විද්‍යාව කළා නම් මීට හොඳයි. රටටත් වැඩක් කරන්න පුළුවනි.”

“මේ ක්‍රමය යටතේ මොනව කළත් වැඩක් නෑ මේවයිත්.”

“ගුණේට ඉතින් ක්‍රමයෙ වැරද්ද”

“අද ලෝකෙ කොතනත් ඔහොමයි. රැකි රක්ෂා ප්‍රශ්නෙ විසඳන්න බෑ. ආණ්ඩුවටම දොස් කියල බෑ.”

“සමාජවාදී රටවල මේ ප්‍රශ්නය නෑ.....”

“එහෙම නම් ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් නෑ-නෙ. ඒ රටේ රක්ෂාවල් කියනව..... මිනිස්සු නෑ.....”

“එහෙ ඕනෑ තරම් ඉන්නව රක්ෂාවල් නැති අය.”

“මෙයා මේ මොනවද කියන්නෙ.....? ඒ රටට ලංකාවෙනුත් යනව ඕනෑ තරම්. හැබැයි ලංසි විතරයි.”

“ජයේ නොදන්න දේවල් කතා කරන්න එපා. ඒ රටට සුද්දො වික දෙනෙක් ගිහිල්ල හිටපු ස්වදේශීන් මරල කැලෑවලට පන්නල මුළු රටම අල්ල ගත්ත. ඒ නිසා රට විශාලයි. තාම ජනගහනය ටිකයි ඉන්නෙ. රක්ෂාවල් තියෙන්න ඒකයි. ඒ රටේ නියම අයිතිකාර ගෝත්‍රිකයෝ තවමත් ඉන්නව ගල් ගුහාවල වැද්දො වගෙ.....”

“ඒක වෙනම ප්‍රශ්නයක්.”

“කොහොමද වෙනම ප්‍රශ්නයක් වෙන්නෙ. ඒ නොදියුණු මිනිස්සු ගැන අමතක කරලයි ඕස්ට්‍රේලියාව ධනේශ්වර ක්‍රමය යටතෙ දියුණුයි කියල කියන්නෙ. කැනඩාවත් එහෙමයි. අමෙරිකාවත් එහෙමයි. එහෙම නැතුව ධනේශ්වර ක්‍රමය යටතේ රැකි රක්ෂා ප්‍රශ්නය විසඳුව නෙව්.....”

පිරිමි ළමයින් අතර මොහොතක නිශ්ශබ්දතාවක් පැතිර ගියේය.

“අතේ මේ අපි ගැන කතා කරන්න. ඔය දේශපාලන කතාව පැත්තකට දාල.” පද්මිනී කීවා ය. “..... කෙල්ලෙකුගෙයි කොල්ලෙකුගෙයි හොර වැඩක් ගැන කතා කළාම ඔයට වැඩිය කොයි තරම් විනෝද ද?”

“ඒක තමයි ඔය ප්‍රේම කතාවලට පත්තරවලින් පොත්වලින් වික්‍රපටිවලින් මුල් තැනක් දෙන්නෙ..... තරුණයෝ නියම ප්‍රශ්නය ගැන හිතල ලෙඩේ හොයල බේත හොයා ගත්තොත් ධනේශ්වර ක්‍රමයට පාඩුයි..... ඒ නිසා දේශපාලනය තහනම්. කුණුහරුපවලට තහනමක් නෑ.....”

“අපිට ඔව තේරෙන්නෙ නෑ.” පද්මිනී රිදුණු ලෙසින් කීවා ය.

“තේරුම් ගන්නත් බෑ.”

හිමින් හිමින් අපේ කතාව අත් අතකට යොමු විය. ගුණපාල ඊට හවුල් වුණේ නැත.

අප කවුරුත් විසිර ගියේ බර වූ හදවත් ඇතිව ය යි මම සිතමි. අනාගතය ගැන අවිනිශ්චිත බියක් මගේ සිතට ද ඇතුළු විය.

★

★

★

★

★

දෙසැම්බර් මාසයේ මුර දානය පිළියෙළ කිරීම සඳහා "සිසිල" ට එන ලෙස කමලාවතී කලින් දා මට අම්මා අත පණව්වයක් එව්වා ය. නිමල් ගෙදර සිටි බව දැන සිටි මා එහි ගියේ ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයේ ප්‍රශ්න පත්‍ර ද රැගෙන ය.

තිස්ස හා සෙනරත් ද ගෙදර සිටියහ.

අඩු වශයෙන් ඉතිහාසයටත් භාෂාවටත් සම්මාන ලැබෙනැයි ප්‍රශ්නයනට මා දුන් පිළිතුරු සැකෙවින් විස්තර කළ පසු නිමල්ගේ මතය විය.

මා කුස්සියේ දන් පිසින අතර නිමල් උළුවස්සට හේත්තු වී සිට ගත්තේ ය.

“විභාගෙන් පාස් වුණොත් මට රක්ෂාවක් හොයල දෙනවද?” මම ඔහුගෙන් ඇසිමි.

“ඇයි ඉහළ විභාගෙ ගත්තෙ නෑ?”

රක්ෂාවක් ලැබුණොත් මම කරනව..... ඔය තරම් වියදමක් දරන්න බෑ.....”

“ඇයි රූපියල් සියකුත් ලැබෙනව නෙ.....?”

“ඒ වුණාට.....”

“ඉගෙන ගන්න කැමති නැත්නම් ඒක වෙනම එකක්. නමුත් කුසුම් රක්ෂාවල් කරනවට මම කැමති නෑ.”

මම ඔහු දෙස බලා සිනාසුණෙමි.

“ලොකයිය කැමති විදියටම මට වැඩ කරන්න ඇත්නම් ඒක මගෙ වාසනාවක්..... නමුත් අපිට අපි කැමති විදියට වැඩ කරන්න ලැබෙන්නෙ නෑ අයියෙ.....”

ඔහුගේ මුහුණ හරහා බියත් සැකයත් පැතිර ගියේය.

“ඇයි..... මොකද?”

“නැන්දගෙ කතාවකින් මම දැන ගන්න දේවල් වගයක්..... පස්සෙ කියන්නම්.”

“දැන් කියන්නකො.....”

“දැන් බෑ. නැන්දත් ඔහේ එනව ඇති.”

“අම්ම අරෙහෙ එනව නම් මට පේනව. කියන්න.....”

“කෝ මල්ලිල ?”

“ඒ ගොල්ල අර දොර..... කියන්නකො..... මොකක්ද ?”

“මහතාත් එයිද දන්නෙ නෑ. කිරිභොද්දත් උයන්න කියල තරහ වෙලා ඉන්නෙ..... හතරක් පහක් බෑ කියල නැන්ද එපා කිව්ව.”

“එනකොට මට පේනව ගොනෝ.”

“ඔව් මම ගොනා.”

“කියන්නකො ඉතින්.....”

“මම තරහයි..... ගොන්නුන්ට කතා කරන්න බෑ.”

“මුකුළු නැකුව කියන්න. කවුරු හරි එන්න ඉස්සර වෙලා..”

පිරිතට පසුව ගිය නිවාඩු කාලයේ කමලාවතී හා මා අතර වූ කතාවේ තොරතුරු මම කෑම පිසින අතර නිමල්ට කීවෙමි. කතා නැති ව මට සවන් දුන් නිමල් සුසුමක් හෙළා තවත් ටික වේලාවක් නිශ්ශබ්ද ව සිටියේ ය.

“අපි මේක මෙතනින් ඉවරයක් කරල දාමු ලොකයිසෙ දෙමව්පියන් දැන ගන්න කලින්.” යයි කී මම ප්‍රිපේ පැසෙමින් තිබුණු කරවිල ව්‍යංජනයෙන් ඉස්ම බිඳක් හැන්දට ගෙන අත්ලේ තබා ලුණු ඇද්දැයි බැලිමි.

“කොහොමද ඒ ගොල්ලො දැන ගන්නෙ?” ඔහු දුබල හඬින් ඇසී ය.

“ඕව දැන ගන්න මහ වෙලාවක් යනවද? දෙවෙනියිය දැන ගත්තේ”

පද්මිනී දැන ගත් සැටි මට මතක් වී මුවගට සිනාවක් නැගිණි. එහෙත් එවැනි රසවත් කොටසක් අපේ කතාවේ දැන මතු වී තිබෙන මෙම පරිච්ඡේදයට අනුවිත ය යි සිතුවෙණින් මට ඒ ගැන සඳහන් නො කළෙමි.

පෝරණුවක කෑම පිසීමේ පුරුද්දක් මට එතරම් නැත. බිඳු ලිපෙන් මෙන් නොව පෝරණුව මත බැඳී ලිපෙන් ගිනි රස්කර කෙළින් ම වදින්නේ පපුවට ය.

“කාරණා කීපයක් නිසා අපි තීරණයකට බහින්න ඕනෑ එකක් ඔයයි මායි නැන්දලට ඉරහඳු වගෙ විශ්වාසයි. කවද හරි මේක ආරංචි වුණොත් මට නම් බෑ නැන්දලෙ මුණ බලන්න නැන්ද මට දරුවෙකුට වගෙ සලකනව. දැන් වුණත් බලන්න අපි මෙහෙ ඉන්දැදි නැන්ද අරෙහෙට වෙලා ඉන්නෙ විශ්වාසයක් උඩ. ඒක කඩන එක..... අපි දැනටමත් විශ්වාසෙ කඩල..... ඒක පාපයක්..... අනෙක කවදාවත් අපිට මේක කරන්න ලැබෙන්නෙ නෑ නැන්දලගෙ කැමැත්තෙන්, ඒක ස්ථිරයි..... මට නම් බෑ දෙමව්පියෝ විරුද්ධ වෙලා කරන්න. අම්මලට ගින්දරක් දීල මට බෑ.....”

“කොයි කාලෙකද කුසුම් ඔය පුශ්නෙ මතුවෙන්නේ එදාට.....”

“කවද හරි මතු වෙනව..... අද වෙන්නත් පුළුවනි. මම කියන්නෙ ඊට කලින් තීරණයකට බැහැල හිත හදා ගත්තම කාටත් හොඳයි.....”

“දාහක් ප්‍රේම කරන කොට මම හිතන්නෙ නව සිය අනූ නම දෙනෙකුටම බාධාවල් එනව.”

“ඒක වෙනම දෙයක්! නමුත් මට බෑ අන්ධයෙක් වගෙ වැඩ කරන්න. තරහ වෙන්න එපා..... මටත් පුළුවන් කමකට නෙව් බැරි දේවල් කරන්න වෙනව ජීවිතයෙදි.....”

ළිපට පිඹ ආපසු හැරී බලන කල නිමල් එතැනින් ඉවත් ව ගොස් සිටියේ ය. මම නළලේ ඩා බිඳු ඇඟිල්ලෙන් සුරා දැමිමි.

“මහකුන් මල්ලියෙ අම්මට කතා කරන්නැ” යි මම දොරෙන් එබී කෑ ගැසිමි.

“හරිද දුවේ?” යි අසාගෙන කමලාවතී ආවා ය.

“අන්න අර අල ටිකට තව ඉස්ම පොඩ්ඩක් වැඩියි. අනිත්ව බෙදන කොට හරියයි.”

“එහෙනම් අර සැටි භාජනත් හෝදල ගනිත් දුවේ.”

“ඒක හෝදල තිබ්බ..... මගෙ වැඩ ඉවරයි ඔක්කොම..... දැන් තියෙන්නෙ නැන්දට බෙදන එක විතරයි.” මම සිනාසී කිමි.

“උඹ මොකද!”

මා සබන් කැල්ලක් සොයාගෙන පිඳු ලඟට ගොස් මුහුණ සෝදාගෙන එන කල කමලාවතී දානය බෙදමින් සිටියා ය.

“කෝ ලොකු පුතා?”

“දැන් හිටිය මං හිතන්නෙ අරෙහෙ.....”

“නිදි ඇති. ගෙදර ඉන්නව නම් නිදි.....උඹ විභාගෙන් පාස් වෙයිද?”

“කියන්න බෑ නැන්දෙ?”

“පාස් වෙයි. උඹට නරකක් වෙන්නෙ නෑ කවද හරි..... කෝ ගාමිණි? ඇඳ ගනිත් මේ දානෙ ටික ගෙනියන්න” යි ඇ අනතුරුව කෑ ගැවා ය.

මා කාමරයට ගොස් හිස පිරන කල ගාමිණි කම්සයක් දාගත්තේ පන්සල් යෑමට වීම ගැන කෙඳිරිගාමිනි.

මම ඔහුට විහිළු කළෙමි.

“මමත් යනව නැන්දෙ.....”

“බත් ටිකක් කාල යන්න හිටපන්.....”

“අනේ අනේ බෑ. තව දවල් වුණේ නෑ.”

“එහෙනම් හිටපන් මම තේ එකක් එවන්න.....”

“නැතත් කමක් නෑ නැන්දෙ”

“හිටපන් හිටපන්.”

කමලාවතී පුතාට දානය ගෙන යන්නට දී ආපසු කඩයට ගිය පසු මම මිදුලේ පඩිය උඩ සිට ගනිමි. නිමල් දකින ආශාව මා තුළ වැඩෙන්නට විය. මම ඉස්සරහ කාමරයේ දොර වෙත ගොස් එබී බැලිමි. මා සිතුවා හරි ය. ඔහු බිත්තිය පැත්තට හැරී වැතිර සිටියේ ය. ඔහු තිදි නැති බව මට සහතික ය. මද වේලාවක් සිටින කල මගේ නෙත් කඳුළෙන් තෙමෙන්නට විය. මම ආපසු පඩිය වෙතට පැමිණියෙමි. තිස්ස මට තේ කෝප්පයක් ද කෙසෙල් ගෙඩි දෙකක් හා තල ගුළියක් ද රැගෙන ආවේ ය.

“මම එක කෙසෙල් ගෙඩියක් කන්නම් අනිත්ව මල්ලිට.” මම තලගුළියකුත් කෙසෙල් ගෙඩියකුත් ඔහුගේ අතේ තබමින් කීවෙමි.

“මම කන්නෙ නෑ. අක්ක එක්කල මම තරහයි.” කී තිස්ස සිනාසෙමින් ඒවා රැගෙන ආපසු කඩයට දිව්වේය.

තේ කෝප්පය බිච් මම දොර තිරය අස්සෙන් නැවත එබී,

“අයියෙ මම යනව” යි කියමින් මිදුලට පැන ගනිමි.

මා කමලාවතීගේ කඩය පසු කර හැරී ඉඩම හරහා ගේ දෙස බලන විට නිමල් පඩිය උඩට වී මිදුල දෙස බලා ගෙන සිටිනු මම දුටුවෙමි.

මා ගෙදර එන කල දොර වසා තිබිණි. මා “පුංචි නංගියේ” යි කෑ ගැසුවෙන් ඇ ඇග්නස්ලාගේ ගෙදර සිට ආවා ය. මම ඇයගෙන් ලොකු නංගී ගැන නොවිමසිමි. සෝමා ආවේ තවත් පැයකට පමණ පසුව ය. මම අනුලාට පාන් රාත්තලක් ගෙනෙන්නට සල්ලි දී සම්බෝලයක් සාදා තාත්තාටත් තබා ඔවුනට කන්නට ය යි කියා හිසරදයක් බවට කෙඳිරිගාමින් ඇදේ මුණින් අතට වැතිර ගනිමි.

මෙතැනින් ඉවරයක් කරමු යි මා නිමල්ට කීවේ වේදනාවක් නැතිව නොවේ. මගේ හදවතත් ජීවිතයත් නිමල් වෙනුවෙන් කැප කර අවසාන ය. ඔහුගේ ආදරය මට පළ කළ මොහොතේ සිට මා අනාගතය බැලූවා නම් ඒ බැලූවේ කලින් මෙන් තනි ව නොව

ඔහුත් සමඟ ය. මගේ අනාගත සිහින සියල්ලට ම කේන්ද්‍රය වූයේත් අධිකාලම වූයේත් නිමල් ය. ප්‍රේමයෙන් බැඳුණු අන් ඕනෑම දැරියක මෙන් මමත් නිමල් හා එකතු වී ගත කරන රසබර ජීවිතයක් ගැන මනෝ ලෝකයේ විසිතුරු සිතුවම් ඇත්තෙමි. නිමල් අමතක කළත් මේ සිහින ලෝකය අමතක කරන්නට මට ද බැරි ය. එහෙත් අප තීරණයක් ගත යුතුව තිබේ. මීට වෙනස් තීරණයක් ගන්නට අපට නැත. මම හිත හදා ගතිමි. නිමල් ද හිත හදා ගත යුතු ය.

ආදරය නමැති මේ පුදුම දෙය කෙතරම් මිහිරි වීදි? කෙතරම් රසබර වීදි ? හදවතට තුනී වේදනාවක් ගෙන දුන් නමුත් මාස කීපයක් තිස්සේ මම ඒ රසයෙන් මත් ව සිටියෙමි. නිමල්ගෙන් හැර වෙන කෙනකුගෙන් - ගුණපාලගෙන් හෝ කිත්සිරිගෙන් හෝ - මට මේ රසවත්කම හඳුනා ගන්නට බැරි වූයේ ඇයි? එහෙත් අද මට නිමල්ගෙන් තොර අන් කිසිවකු වෙතින් එය හඳුනා ගත නො හැකිය. නිමල්! නිමල් මේක අපේ ඉරණම යි.

නිමල් පසු දින ම පේරාදෙණි ගිය බව ආරංචි වී මම ශෝකයට වඩා කෝපයට පත්වීමි. හදිසියේ මෙසේ පිටත්වීම සැකයකට තුඩු දීමට ඉඩ ඇතැයි මා බිය වූ බැවිනි. නිවාඩුව ගත වන්නට කලින් ඔහු මට ලිපියක් එව්වේ ය. ඔහුගේ ආදරය කියා පෑමට පිටු ගණනක් වෙන් ව තිබිණි. දානය පිසින අතර මා කතා කළේ සිතෙහි කිසිදු වේදනාවක් හෝ බරක් හෝ නැතිව ය යි ඔහු සිතන බව මේ ලිපියෙන් මට පැහැදිලි විය. එදා ඔහුට ඇති වූ දැඩි සිත් තැවුල ඊළඟට විස්තර කර තිබිණි. මගෙන් තොර ජීවිතයක් ගැන - අනාගතයක් ගැන - සිතන්නටවත් බැරි ය යි කියන නිමල් කවදා හෝ දෙමාපියන්ගේ කැමැත්ත ලබා ගත හැකි වේ ය යි විශ්වාස කරයි. බැරි ම තැනක් වූවොත් මට වයස සම්පූර්ණ වූ කල තනි කැමැත්තට විවාහ වෙමු යි නිමල් තම පිටු දොළහක ලිපිය අවසානයේ යෝජනා කළේ ය.

ඉවරයක් කර ගතිමි යි සිත හදාගෙන සිටි මම මේ ලිපිය නිසා අවුලෙන් අවුලට පත්වීමි. නිමල්ට වේදනාවක් දීම මට තවත් වේදනාවකි. ඔහුගේ ප්‍රීතිය මගේ ජීවිතයේ ප්‍රාර්ථනයක් බලාපොරොත්තුවත් වන්නේ ය. අනෙක් අතට ඔහුගේ යෝජනාවට එකඟ වීමට නම් මට කිසිසේත් නුපුළුවන. ඔහු නිසා

ලද රසවත්කම අහිමි වීමේ පාච්චෙන් පීඩිත ව සිටි හදවත මේ ලිපියට පසුව නැවතත් ඒ තෘෂ්ණාව සොයා යන්නට පටන් ගත්තේ ය. නිමල්ට කුමන පිළිතුරක් දිය යුතු ද යන්න සිතා ගැනීම පහසු නොවී ය. දින ගණනක් කල්පනා කළ මම ඔහු කළාක් මෙන් පිළිතුරෙන් මගේ ආදරය ඔහුට හෙළි කළෙමි. අනෙක් බොහෝ පෙම්වතුන් කරන ලෙසින් මම ද බොළඳ වචනයෙන් මගේ ආදරය පමණක් නොව ඔහු නැති ජීවිතයේ වේදනාවත් විස්තර කළෙමි. එහෙත් දෙමව්පියනට විරුද්ධ වීමට නම් බැරි බව තරයේ ලියා යැවිමි.

මේ තත්ත්වය යටතේ කාලය ගෙවී ගියේ ය. ගෙදර පැමිණි අවස්ථාවල මම 'සිසිල' ටත් ගියෙමි. වරක් හෝ දෙකක් නිමල් ද මට මුණ ගැසුණේ ය. එහෙත් අපට නිදහසේ කතා කරන්නට අවස්ථාවක් නොවී ය. ඔහු එහෙත් මෙහෙත් කතාවට උත්සාහ කළත් රහස හෙළි වෙතැයි බියෙන් මම ඔහු හා හුදකලා වීමෙන් වැළැකීමට මහත්සි ගනිමි.

කමලාවතී දකින හැම විට ම මා තීරණය කළේ ඒ මොහොතේ ම නිමල් අමතක කළ යුතු බවයි. දවසක දී දෙකක දී නිමල් පිළිබඳ රසවත් හැඟීම් නැවත මගේ සිතට ඇතුළු වී තීරණයේ දැඩි බව බුරුල් කරන්නට වන්නේ ය. අනෙක් අතට නිමල් දකින කල මට ඔහු හැර අන් සියල්ල අමතක විය. මේ කාලය ගෙවුණේ එබඳු අවිනිශ්චිත ස්වභාවකිනි. එහෙත් එකක් මම තරයේ තීරණය කළෙමි. දෙමව්පියන්ගේ කැමැත්ත නැතිව නම් කිසි කලෙක මම නිමල්ට මගේ අත නො දෙන්නෙමි.

මෙසේ අවුල් වුණු සිත සනසවමින් විභාගයේ ප්‍රතිඵල නිකුත් විය. සම්මාන කීපයක් ද ඇතිව මම සමත්විමි. පද්මිනී, ජයසේකර, ගුණපාල හා කිත්සිරි ද සමත් වූ අය අතර වූහ.

ජීවිතයේ මෙතෙක් තිබුණු ලොකුම අරමුණ කරා ළඟා වීම යි මම පිතා ගියෙමි.

14

කු නංගී පුවත්පතක් මගින් පැවැත්වීමට ගිය රූප සුන්දරී කරගසකට ඉදිරිපත් වූ බව මා දැන ගත්තේ ඇයගේ පින්තූරය පත්‍රයේ පළ වී තිබෙනු දුටු විට ය. අපේ ගමේ ගැහැනු ළමයෙක් මට එය පෙන්වූවා ය. මා වෙත ඇති වූයේ එවේලේ ම නංගී සොයාගෙන ගොස් බැණ වදින තරමේ තරහකි. අනෙක් අතට නංගීට අවවාදයක් දීමට තරම් අවංක නිදහසක් දැන් මට නැතැයි චකිතයක් මා තුළ ඇති විය.

වාරාවසානයේ තනිව ගෙදර යෑමට මම අම්මාගෙන් විදුහල්පතිවරයාට ලියුමක් ගෙන්වා ගනිමි.

තාත්තා සරම පැත්තකින් වලාපට ගසාගෙන හැරමිටියක වාරුවෙන් වෙනදාටත් වඩා කොර ගසමින් මිදුලේ සිට ගෙට යනු මම ඇත දී ම දුටුවෙමි. මා මිදුලට ළඟා වන විට තාත්තා කෙඳිරිගාමින් ගෙට ගොඩ වී එක කකුලක් නමන්නේ නැතිව අමාරුවෙන් ඉස්කෝප්පුවේ වැල් ඇඳේ වාඩි විය. මගේ නැහැයට එක වර ම දැනුණේ බෙහෙත් තෙල් සුවදකි. තාත්තාගේ දකුණු කකුල දිගට ම පත්තුවක් තවරා තිබිණි.

“මොකද තාත්තෙ?”

“මෙන්න මේ වාතයක් බං” කියමින් තාත්තා ඇඳේ ඇළ වී ලෙඩ කකුල දණින් නො නමා ඇඳට ගන්නට මහන්සි ගනිමින් කෙඳිරි ගෑවේ ය.

“ඉන්න පොඩ්ඩක්.” කී මම අතේ තිබුණු ඇඳුම් පාර්සලය හා පොත් වහා පිළ උඩින් තබා දණ හිස හා බත්කෙන්ද යටින් දෙ අත් යවා තාත්තාගේ කකුල හිමින් ඔසවා ඇඳ දිගේ තැබිමි.

“බලාගෙන බලාගෙන උඹේ ඇඳුම්වල ගැවෙයි ඔය බේත්..... අම්මේ වගේ වගේ කැක්කුමයි බං.”

තාත්තාගේ මුහුණේ දෙ සතියක පමණ රැවුලක් වැටී දෙනෙත් ගිලී මා මීට කලින් දුටුවාට වඩා කැපී පෙනෙන වැහැරුණු ගතියක් විය.

“හුඟක් දවස් ද?”

“දැන් දවස් හයක් හතක් වෙනව.”

“කොහෙන්ද බේත්?”

“මේ සේතත් වෙදරාළගෙන”

“සිංහල අවුරුද්ද පහුවුණාම ආයුර්වේදයට යනව කියල අම්ම කිව්ව.” පුංචි නංගි කීවා ය.

“එතෙන්ට දවස් තුනෙන් තුනට යන්න සිලිං පහක් රුපියල් තුනක් යනව එක්කෙනකුට. මට ඔය බස්වල යන්නත් බෑ බං.”

තාත්තාගේ පෙනීම සිත දවන තරම් අසරණ ය. කුඩා දවස අප බියපත් කළ ගොරෝසු කට හඬ හෝ දැඩි බැල්ම හෝ ඔහු වෙත තව දුරටත් නො විය.

“කෝ ලොකු නංගි.....”

“ඒ කරක් ගෙඩිය රෝදෙ ගහනවමයි බං..... ඉලංදාරියෙක් වගෙ. කරුවලෙ ගෙදර එන්නෙ..... කවුරු දන්නවද?”

“ඇග්නස් අක්කලගෙ දිනාවෙ ගියා රේඩියෝ එක අහන්න.”

“ඇයි එතනනෙ බයිස්කෝප් පොළ! දැන් ඔන්න ඔය පත්තරෙන් පින්තූරෙ හෙම තිබුණයි කියන්නෙ.....”

“අම්මවත් කිව්වෙ නැද්ද නංගියෙ ඕවට යන්න එපා කියල?” මම සපත්තු ගලවා මේසය යටින් තබමින් ඇසිමි.

“අම්ම? අම්මට හැබෑනෙ බං ඒකි කියන ඔක්කොම! මට නම් ඔය කඩ පොළේ දි නොයෙක් කතා කණේ වැටෙනව..... කොහේද අම්මට ඕව කියන්න ගියොත් මමයි වැරදි කාරය. මම

දැන් ඔව් කියන්නෙන් නෑ..... කඩපොළට යෑමත් නැවැත්තුව.
හෙණ ගැහුවෙ ඔන්න ඔය ටවුමට ගියායින්.....”

“මමත් යන්නෙ?”

“ඒකත් ඇත්ත..... අර ඇල්බට් ඩැයිවර්ගෙ පවුලත් කිව්වෙ
ඒකයි..... හැදෙන එකා කොතන හිටියත් හැදෙනව.”

තාත්තා ඉන් පෙර නංගී ගැන මට ඇසෙන්නට මෙවැන්නක්
කිසි දවසක කියා නැත. ඇත්ත වශයෙන් තාත්තා අප ගැන
නොසොයනැයි මා තුළ තරහක් ඇති වූ අවස්ථා ද විය. මෝඩයකු
මෙන් ඉවසා සිටියත් තාත්තා කරුණු තේරුම් ගෙන ඇති බව
මට මෙදින අවබෝධ විය. ගෙදරට වැඩි ආදායමක් ලැබුණේ
අම්මාගේ වෙළෙඳාමෙන් නිසා දෝ තාත්තාට මුල පටන් ම
පවුලේ වැඩ ගැන ලොකු හඬක් නොවීය.

“තාත්තා කසායත් බොනවද?”

“ඔන්න ඔහේ කීරල ගෙනත් ඇති. උඹලගෙ අම්ම ආවම
එපායැ ඒකත් කරන්න. ඒ මනුස්සයත් බාගෙට මැරිල බං
එන්නෙ.....”

“මේකිට මොකද වෙන්නෙ තාත්තගෙ කසායවත් හදල
දුන්නම.” මම දත්මිටි සපමින් මට ම කියා ගනිමි. මට කඳුළු
ආවේ කණගාටුවට ම නොව තරහට ය.

“කෝ පුංචි නංගියෙ ඒ කසාය ටික?”

“අර රාක්කෙ උඩ. දෙජාතියක් අඩුයි. කලාඳුරුයි. රසකිඳුයි.”

“අඩුයි කියල මෙතන කට ඇරගෙන හිටියම හරියයි! නරකද
හොයල තිබ්බම?”

“මට කිව්වයැ?” නංගී රාක්කයට උස් වෙමින් කීවා ය.

“කට කඩනව එකට එක කියන්න ආවොත්.”

නංගී හණ නූලෙන් බැඳුණු බෙහෙත් මුල මට දුන්නා ය.
සිට්ටුව හීනියට නමා නූල් පටක රඳවා තිබිණි. සෝමා ගැන
තරහෙන් අනුලාට සැරෙන් කතා කරන්නට වීම ගැන මට
අනුකම්පාවක් ඇති විය.

“ඒ දෙජාතිය විතරද නංගියෙ අඩු.....? ගුණේරිය බාප්පලගෙ කොටුවට ගිහිල්ල කලාඳුරු ටිකක් හාරගෙන එන්න. රසකිඳ ඇතිනෙ අපේ දෙහි ගහේ.”

“කලාඳුරු ඊයෙ ගෙනා ඒව තියෙනව..... ගුණේරිය ආතලගෙ තරාදියත් මෙහෙ ඇත්තෙ.”

“උඹට තේ වතුර ටිකක්වත් බොන්න බලහත් සීනි තියනවද කියල. නැත්නම් පොඩි එකියෙ බලහත් මගෙ මේ හැඹිලියෙ කොට්ටෙ යට..... වරෙන්.....”

“මට නැතුවට කමක් නෑ තාත්තෙ..... පුංචි නංගියෙ වතුර ටිකක් ලිපේ තියන්න තාත්තට තේ වතුර ටිකක් හදල දෙන්න.”

ඇය වතුර රත් කරන අතර මම බෙහෙත් මුල ලිහා කඩෙන් ගෙනා බේතක් තෝරා ඒ බරට කලාඳුරු හා රසකිඳ කිරා ගනිමි.

“ප්‍රේමෙ දීපසිකා..... කාන්ති කාන්ති විහිදා..... දල්වාලා හදේ.....” මා කමාය හැලිය ලිප තබන අතර සාලයෙන් ඇසිණි.

“ප්‍රේමෙ දීපසිකා..... ම ම මා ම මා ම මා..... ප්‍රේමෙ..... මම බැලුව අම්ම අද වේලාසන ආවද කියල.” ලොකු නංගි කුස්සියට එබී බලා කීවා ය.

මම කතා නොකළෙමි.

“අක්ක දැන්ද ආවෙ?”

“ටිකක් වෙලා.”

“අක්ක දැක්කද පත්තරේ?”

මගේ කෝපය නිමි හිමි නැති විය. එහෙත් මම ඉවසුවෙමි. තව ටිකකින් අම්මා එනු ඇත. ඇය එන විට ගෙදර ගිනි වද්දාගෙන සිටින්නේ කුමටද?

“දැක්ක”

“දවස් දෙකක් තිබුණ. මුල දවසෙ තිබුණ. ඊළඟට තිබුණ අන්නිම විස්සට තේරිලා - දැන් යන දවස කියල එවල තියනව. එන විසිපහ..... ප්‍රේමෙ දීපසිකා - කාන්ති කාන්ති විහිදා - දල්වාලා හදේ.....!”

නංගි මේස ලාවිවුවක් විවෘත කරනු මට ඇසිණි.

මා කුස්සියෙන් එන විට ඇය ඇඳ උඩ වාඩි වී පත්තර පඵවක් දෙස බලා ගෙන වුන්නී ය. සෝමා ඇඳ සිටියේ ලැම බෙදෙන මුල පෙනෙන තරමට කර පළල් හැට්ටයක් හා දණ මඩලටත් අඟල් තුනක් පමණ උඩට වැටුණු සායකි. ඇයගේ නළලේ අලුත් සත පනහේ කාසියක ප්‍රමාණයේ රතු මොට්ටුවක් විය.

“මේ ඉන්නෙ අක්කෙ අන්නිම විස්ස! අක්කගෙ අතේ වතුරද?”

සමාදානයේ යහපත තකා කතා නොකර මම අප්‍රසන්න දෙයක් මෙන් පත්තර පඵව අතට ගනිමි. රෙද්ද හා හැට්ටය ඇඳගත් තරුණියන් විසි දෙනා මට පෙනුණේ නිරුවතින් වුවත් පෙනී සිටීමට තරම් විලිබිය නැති පිරිසක් ලෙසිනි. ඒ බොහෝ දෙනකුට වඩා සෝමා රුමත් ය!

“අක්ක හිතන්නෙ මට තැනක් ලැබෙයිද?”

“ඔහොම යනකොට ලැබෙයි..... පුංචි නංගියෙ අර බේත් සිටිවුව ගන්න.”

“අක්ක ඉතින් හැමදාම ඔහොමමනෙ. මම මොනව කළත් අක්ක විරුද්ධයි.”

“අනේ නෑ. මගේ කිසිම විරුද්ධකමක් නෑ.”

“අක්ක ඔය කතා කරන්නෙ තරහෙන්.”

“අර ඒකි ඉඳල හිටල ගෙදර ආව. උඹ ඉතින් පටන් ගනින්.....”

“තාත්තත් ඒ පැත්තෙ..... අම්මත් ඒ පැත්තෙ..... ”
නංගි හිමින් කීවා ය.

මම කතා නොකළෙමි.

බේත් සිටිටුවේ හැටියට උදේ සවස පාවට්ටා කොළ තම්බා තාත්තාගේ කකුල තවා තෙල් ගා ඊළඟට පත්තුව ගාත්තට තිබිණි. එහෙත් දවස් දෙකකින් කකුල තවා නැති බව මට මෙහි දී දැන ගන්නට ලැබිණි.

“පුංචි නංගි පාවට්ට කොළ ටිකක් කඩාගෙන එන්න.”

“පුංචි අක්කට කියන්නකො.”

“ඔයත් නිකා ඉන්න..... මම ගේන්නමි.”

“ඔයත් කියන්නෙ අක්ක තව කාටත් කිව්වයැ?”

“මම ඔයාට කිව්වෙ නෑනෙ.”

“නෑ මම දන්නව. අක්ක ඔය මට ඇනුම් පදයක් කිව්වෙ.”

“පින්සිද්ද වෙයි සෝමෙ මම සණ්ඩුවට අල්ල ගන්නේ නැතුව ඉන්න..... අර තාත්තට කණක් ඇහිල ඉන්න.....”

මම තාත්තාට තේ වතුර කෝප්පයක් සාදා දී රැ බතට හාල් ලිපේ තැබුවෙමි. අනුලා පාවට්ටා කොළ රැගෙන ආවා ය. කොළ තැම්බූ මම කොරනට දමා පඩිය උඩින් තැබිමි.

“තාත්තට මේ පිළ උඩට එන්න පුළුවන් නම් ලේසියි.”

තාත්තා පිළ උඩට වත්තන් කර පය පඩිය මත තබා කකුල තවා තෙත මාත්තු කර ඇඳ යට වලං කබලක වූ පත්තුව ගෙන ගෑවෙමි. දවස් කීපයක් පරණ බැවින් පත්තුව පිළිණු ගඳකින් යුක්ත විය.

“පුංචි නංගියෙ ඔය මිරිස් ටිකක් අඹරල දුණු ටිකක් හෙම හොඳ කරල තියන්න.” යි තාත්තාගේ කකුල තවන අතර මම කීවෙමි.

ඇඳිරි වැටුණු පසු සෝමා ඇඳේ උඩුකුරු වී පෙට්ටගම මත තැබුණු කුප්පි ලාම්පුවේ එළියෙන් පොතක් කියවන්නට වූවා ය.

“ඔය ගවුම තව ටිකක් කොට්ට මහ ගත්ත නම් නෙ හොඳ?” ය යි කීමට කීප විටක් ම මට සිතිණි.

අම්මා ගෙදර ආවා ය. මම ඇයගේ හිසින් වට්ටිය බිමට ගනිමි. ඇය දකිත් ම මට ඇතිවූ සතුට විශාල ය.

“මම දැන ගත්ත ලොකු දුවේ උඹ ආ බව ඇතදීම. මිදුලට උඹේ කරෝල හොඳ්දෙ සුවඳ ආව මට.....”

“පුංචි නංගියෙ වතුර ටිකක් තියන්න අම්මට මුණ හෝදන්න..... අම්මෙ තේ වතුර ටිකක් බීල ඉන්නවද? බතුත් හැදෙයි ඉක්මනට.....”

“තේ වතුර උගුරක් නොබී බෑ බං..... ඩැයිවර් උන්නැහෙලගෙ කඩේ ළඟ නැවතිල තේ වතුර එකක් බීල එන්නත් හදල මට මතක් වුණා උඹ එයි කියල..... තාත්තගෙ කසායකුත් තියනව දුවේ.....”

“ඒක ලිපේ අම්මෙ..... තව පත දෙකකට වැඩිය නෑ.”

“උඹ ඒකත් කළාද?”

“මෙලහකට හින්දවන්න තිබුණ..... මම ටික ටික හින්දර දම්මෙ. එහෙමලු හොඳ”

“බලාපල්ල අක්ක ආවම මට කොයිතරම් සහනයක් ද කියල. නැත්නම් මම දැන් මේව සේරම කරන්න එපායැ?”

“ඇයි ඉතින් අක්ක ඉඳල හිටල ඇවිදිල්ල මම නරක මිනිස කරන්නයි අම්මගෙ හිත ගන්නයි දවසක් වැඩ කරල යනව.”

“උඹ කිව්වොත් ඔහොම එකක් - හතේ උඹේ කට”

අම්මා පැමිණීමෙන් හටගත් සතුට රැක ගත යුතු වූ බැවින් මම ඒ කතාවට හවුල් නොවිමි.

“කොහොමද ඔහේලගෙ කකුල අද?” අම්මා තේ බී කුප්පි ලාම්පුවත් රැගෙන තාත්තා වෙත යමින් ඇසුවා ය.

“ඔන්න ඔය කුසුමෙ තෙල් බේත් ගැව..... කකුල හෙම තවල. මට නිකං අඩු වගෙ දැනෙනව ටිකක්.”

කුප්පිය ළං කළ අම්මා, “ඉදිමුම නම් අඩු වගෙයි.” කීවාය.

“ඔය ආයුර්වේද බේත් නම් වාතෙට හොඳයි කියල කවරුත් කියනව.....”

“එහෙමවත් කරනව - මෙන්න මේ සිංහල අවුරුද්දත් පහුවෙලා.”

“තව කොච්චර කල් තියනවද අම්මෙ ඒකට.....” යි කී මම අම්මාගේ හිසේ තෙල් ගල්වන්නට වීමි.

“අම්මේ අක්කගෙන් අහන්න අරහෙ යන්න එනවද කියල මාත් එක්කල.” සෝමා කීවා ය.

“පස්සෙ බැරිය බං..... තව කල් තියෙන්නෙන.”

“කොහේ යන්නද අම්මේ?”

“පුංචි අක්කත් එක්කල කොළඹ යන්න..... රූප රැන තරගෙට තනිවට.”

“අනේ-අනේ! මට බෑ ඕවයෙ යන්න..... ඒව ලැස්ති කර ගන්න අය යන එකයි. මම නෑ ඕවට.”

“මට තනියම යන හැකි. අර අම්ම කීව්ව නිසයි මම ඇහැව්වෙ. මට කවුරුත් ඕනෑ නෑ.”

මා කතා කළේ නැත.

“හැබැටම කුසුමෙ උඹට බැරිද නංගිත් එක්කල යන්න එදාට..... ඒකි නහින්න හදන හින්ද මම කියන්නෙන..... පුංචි එකිවත් එක්ක පලයල්ල ඔන්නම්.....” පසුවදා අම්මා මගෙන් ඇසුවා ය.

“කොහේද ඕක තියෙන්නෙන?”

“ඔන්න ඔය මහ හෝටලේද කොහේද කියන්නෙන. උඹ දැක්කද අර අන්තිමට තේරිල තියන විස්ස? ඒ හුඟ දෙනෙකුට වැඩිය නංගි හැඩයි. තෑගි හෙම හම්බවෙනවයි කියන්නෙන.”

අම්මා කතා කළේ ආඩම්බර ගතියකිනි. ඇයගේ සතුට නැති කිරීමට මම මැළිවිමි. අනෙක් අතට නංගි රූප සුන්දරී තරගයට ඉදිරිපත් වීම ගැන මා මේ හැටි විරුද්ධ ඊෂ්ඨාවෙන්ද අම්මා වුණත් සිතනු ඇද්දැයි මම බිය විමි.

“ඕවයෙ නොදන්න තැන්වල ගිහිල්ල කිය වෙයිද, එන්නෙ කොහොමද මම දන්නෙ නෑ.”

“ඊ වුණොත් නංගි අඳුරන ළමයෙක් ඉන්නව කියන්නෙ නුගේගොඩ ද කොහේ ද - ඔය ලියුම් ලියල යාළු වුණු ළමයෙක්..... එහෙ වුණත් පුළුවනිලු නවතින්න.”

“අනේ මං දන්නෙ නෑ. ඔය නං නාඤාන නැත්වල කොහේ ඉඩුක්කු අස්සෙද කවිද දන්නෙ..... අම්ම කියනවම නම් මම යන්නම්.”

“කාරෙකකට කියක් විතර යයිද?”

“කාරෙකක් මෙහෙ ඉඳල කොළඹ ගිහිල්ල මුළු දවසෙම ඉඳල අම්ම හිතන්නෙ කියක් ගනී කියලද?”

“නෑ බං මේකි මැරෙන්න හදන හින්ද..... විත්තපටියකට ඉඹන් ඉන්න පුළුවන් වෙයිලු ලේසියෙන්ම.....”

“එව්වරයි දැන් අඩු.”

“ඒවට ගියොත් රුපියල් හත් අටදහක් හම්බ වෙයි කියන්නෙ.”

“ගැනල දෙයි මෙයාට හත් අට දහක්..... කාර් ඕනෑ නෑ අපි බස් එකේ යන්නම්..... රෑ වුණොත් අම්ම එන්න පාරට. මට ඔය එක එක ගුබ්බෙයම් අස්සෙ ලගින්න බෑ. ගිහිල්ල අන්තිම බස් එකේ හරි එනව.”

මා කී සමහර වචනයකට අම්මාගේ සිත රිදුණාදැයි මම කණගාටුවිමි. මට තරහ ගියේ සෝමා අලංකාර අනාගතයක් මවා අම්මා රවටා තිබීම ගැන ය.

කිසිසේත් ප්‍රිය මනාප නොවුණත් සෝමා සමඟ රූ රැජින තේරීමේ තරගයට යෑමට මම තීරණය කර ගතිමි.

මම තාත්තාගේ කකුලට බේත් හේත් නො අඩුව කළෙමි. සිංහල අවුරුද්ද වන විට තාත්තාට හොඳින් ඇවිදින්නට පුළුවන් තරමට සුවයක් ලැබිණි. එහෙත් ඔහුට වැඩ නොකරන ලෙස වෙද මහතා කීය.

මේ දවස්වල පුංචි නංගීන් සමඟ වෙද ගෙදර යද්දී මම කමලාවතීගේ කඩයට ද නිකමට ගොඩ විමි.

“උඹ යන්නෙ නැද්ද කුසුමෙ පංච කලාණි තරගෙට?” ඇ මට විහිළු කළා ය.

“ඒක තේන්නම් නැන්දෙ බලන්න කො පාරෙ බැහැල යන්න ලැජ්ජයි.”

“ඒ වුණාට උඹලගෙ අම්ම නම් ටිකක් සතුටුයි වගෙ වැඩේට.”

“බලන්න නැන්දෙ මටත් යන්න වෙලා තනියට.....”

“සෝමෙට මොටද බං තනියට කවුරුත්.....? මේ වටේ බයිස්කෝප් තියන ඕනෑ තැනක යන්නෙ ඒකි තනියෙන්. අනේ මගේ ඇහැට දැකල කියනව නෙවෙයි මේව..... මේ කඩේට එන කොල්ලො කියන ඒව මගෙ කණට ඇහෙනව.....”

“ලෝකෙ රටේ මිනිස්සුන්ගෙ කට වහන්නද නැන්දෙ අපි? අපේ එකා දැන ගන්න ඕනෑ ඕව.....”

මා එදා ගෙදර ආවේ තරහෙන් පුපුරමිනි.

කමලාවතී වෙන දාට අවුරුදු කන්නට එන කාටත් තේ වතුරෙන් සංග්‍රහ කළේ කඩයේ දී ම ය. අලුත් ගෙට ගෙවදීමෙන් පසු උදා වුණු මේ ප්‍රථම සිංහල අවුරුදු දවසේ අමුත්තෝ කවුරුත් ගෙට කැඳවනු ලැබුහ.

සිරිත් පරිදි මාත් අම්මාත් එදා අවුරුදු කන්නට ගිය කල, “කුසුමෙ උඹට හදිස්සියක් නෑනෙ ගෙදර යන්න. හිටපත් ටිකක් මේ එන අයටත් තේ ටිකක් වත් වක්කරල දෙන්න. මට අර කඩේ වැඩත් තියෙනව නෙ.” යි කීවා ය.

වරින්වර කීප දෙනකු පැමිණි කල මා තේ සාදා දුන් අතර නිමල් හා රෝහණ ඔවුනට සංග්‍රහ කළෝ ය.

කඩයේ වැඩිහිටියෝ වළං පිගන් හා සබන් ආදියට කැට ගැසූ හ. තිස්ස වෙන ම කැට කුට්ටමක් සොයා ගෙන ආවේ ය. අපි සන්සෙඩ් එක යට සත දහයට කැට ගසන්නට පටන් ගතිමු. මම එදා සත අසුවක් දිනා ගනිමි.

උදය එහි ගිය මා ගෙදර ආවේ සවස ය. නිමල්ටත් මටත් මේ අතරතුර ටික වේලාවක් හෝ තනිව කතා කරන්නට අවස්ථාව ලැබිණි.

ඇත්ත කියතොත් රෝහණ ඒ අවස්ථාව අපට ලබා දුන්නේ ය. කැට ගැසීම අතරමඟ නතර කළ ඔහු මල්ලීන් සමඟ තව ළමයින් කීප දෙනෙකු කැඳවා වත්තේ පන්දු ගසන්නට ගියේය. නිමල් හා මම මිදුලේ පේර ගසේ අතු අල්ලාගෙන ළමයින්ගේ ක්‍රීඩාව නරඹන ලෙසින් කතාවට වැටුණෙමු. ඔහු මට අවවාද කළේ අනාගතය ගැන නොසිතන ලෙස ය.

“කුසුම් මොකද මගෙ අතින් ලියුමට උත්තර නේවිවෙ?”

“මම ඒ දවස්වලම කියල ඇති.....”

“ඒ කියන්නෙ?”

“අම්මලට කතා කරල කැමැත්ත ගන්න.”

“බැරිවුණොත්?” ඔහු කෙළින් ම මගේ මුහුණ බලාගෙන සිටියේ ය. මම පෙරළා ඔහු වෙත බලන්නට බිය වීම්. මම මහපටුඟිල්ලේ නිය පොත්තෙන් මැදැඟිල්ලේ තුඩ කසමින් ටික වේලාවක් සිටියෙමි.

“කුසුම්!”

“අම්මල විරුද්ධ නම් මට බෑ.”

ඔහුගේ මුහුණ මොකක් දෝ විය. කණගාටුවකින් මගේ ළය හිරි වැටී ගියේ ය. මම චිත්ත වේගයට යටත් වී මුලින් ම ඔහුගේ යෝජනාවට එකඟ වීම්. එසේ මෝහයෙන් මුළා වී අන්ධකාරයේ නිමග්න වීමට මා නැවත වරක් සූදානම් නැත. හදවත මොළයෙන් යටපත් කර කෙළින් කතා කිරීමට මම තීරණය කර ගනිමි.

“කුසුම් ඕක ඔයාගෙ අවසාන තීරණයද?”

“මම අහන එකට කෙළින් උත්තර දෙන්න නිමල්..... නැන්ද කැමති වෙයි කියල ඔයා හිතනවද?”

“කියල බලන්න ඕනෑ.”

“එහෙම බෑ.”

“කොහොමද දෙවියනේ මම දන්නෙ?”

“හොඳයි. එදා මා එක්කල කළ කතාවේ හැටියට නැන්ද මේ වගේ දේකට එකඟ වෙයි කියල හිතන්න පුළුවන් ද?”

“අමාරුයි” ඔහු කොඳුරා කීය.

“මනුස්සයකුට අම්ම කෙනෙක්..... අම්ම තරම් උතුම් කෙනෙක් තව නෑ නිමල්..... ආලය කරන්න තරුණියන් දාහක් හොයා ගන්න පුළුවනි. නමුත් අම්මල ඉන්නේ එක්කෙනයි. මම මගේ අම්මට ආදරෙයි නිමල්..... ඒ වගේම ඔය ගොල්ලගේ අම්මට..... මම දන්නවා අපේ අම්ම විඳින දුක අපි වෙනුවෙන්. ඒ වගේම දන්නවා ඔය ගොල්ලගේ අම්ම විඳින දුක..... මම පුංචි කාලේ ඉඳල දන්නවා. ඔය ගොල්ලගේ තාත්ත දැන් හොඳ වුණාට මේ මැහක් වනතුරු බිබි නාස්ති කළා විතරයි..... ඔය ගොල්ලට ඉගැන්වුවේ, මේ ගෙවල් හැදුවේ කාගේ ධේර්යයෙන්ද..... නැන්ද ගේ මහන්සිය.....”

“මොකක්ද කුසුම් ඒ හැම එකකින්ම අම්ම බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?”

මම ඔහු දෙස යටුසින් බලා එක නියපොත්තක් තවත් එකක ශබ්දයක් නැගෙන පරිදි ගටන්නට වීම්.

“අම්මගේ පරමාර්ථය අපේ ප්‍රීතිය නේද කුසුම්? අපේ සතුට.....”

“ඒක ඇත්ත. නමුත්.....”

“පොඩ්ඩක් ඉන්න..... අපේ අම්මට ඕනෑ - අම්ම මට ආදරේ නම් මගේ ජීවිතය සැපවත් කරන එකයි. එහෙම නේද? ඔයා නැතුව මගේ ජීවිතය අන්ධකාර වෙනවා..... අම්ම විරුද්ධ නම් ඔයා බඳිනවාට මම ඒ කියන්නේ අම්ම කරන්නේ මට හොඳක් නෙව් නරකක්..... ඉතින් මෙනෙදි අම්මලගේ විරුද්ධකම අයුතු සහගතයි. ඒ නිසා.....”

“අයුතු සහගත ඔයාගේ ඇතිත් බැලුවම. නමුත් අම්මල හිතන්නේ නෑ ඒක.”

“ඉතින් නහින්නද? අපි වැරද්දක් නෙවෙයි නම් කරන්නේ කුසුම්?”

“ඒ වුණාට එහෙම බැනෙ..... අම්මල අපි වගෙ නෙව්. අපිට වැඩිය ජීවිතය ගැන දන්නව. සල්ලිවල, පොහොසත් කමේ තත්ත්වයෙ අගය ඒ ගොල්ල දන්නව. ඒ ගොල්ලට ගින්දරක් දෙන එක අපරාධයක් නිමල්.....”

“කුසුම් මිනිහෙකුට වැදගත් සිද්ධි තුනක් තියනව ජීවිතයෙ, ඉපදීම, විවාහය, මරණය..... තමන්ට කැමති පවුලක කැමති විදියට උපදින්න නිදහසක් නෑ. ඕනෑ දවසක ඕනෑ විදියට මැරෙන්න නිදහසකුත් නෑ. තමන් කැමති විදියට කරන්න තියෙන්න විවාහයක් විතරයි. ඒ නිදහස මිනිහෙකුට තියෙන්න ඕනෑ කුසුම්. ඒක පාවිච්චි කිරීම අම්ම කෙනෙකුට විරුද්ධවීමක් නෙව්. ඒක මිනිහගෙ අයිතියක්.”

“ඕක මේ විදියටත් කිව්වැකි නිමල්. අම්ම කෙනකුට දරුවෙක් දස මාසයක් බඩේ තියාගෙන වේදනා විඳල මේ ලෝකෙට බිහි කරන්න පුළුවනි. ඒ දරුව වෙනුවෙන් දසවඩ විඳින්න පුළුවනි. නමුත් දරුවගෙ ජීවිතයෙ වැදගත්ම සිද්ධියෙදි අම්මට අයිතියක් නැද්ද නිමල් කතා කරන්න?”

නිමල් කතා කළේ නැත. සාහිත්‍යය සංගමයේ විවාදයක දී ජය ගත් කල ඇති වන සතුටක් මගේ සිතෙහි ජනිත ව මොහොතක් සිට පහ ව ගියේ ය.

“අම්මල විරුද්ධ වුණත් කුසුම් හැමදාම ඒක තියෙන්නෙ නෑ..... ටික කලක් යන කොට ඕව ඇරෙනව. මම ඒ වගෙ වුණු තැන් ඕනෑ තරම් දන්නව.....”

“ඒ වගෙමයි..... අවුරුදු ගණන් ප්‍රේම කරල අම්මල විරුද්ධ නිසා අම්මලගෙ කීමට වෙන අය බැඳල බෙහොම සන්තෝසයෙන් ජීවත්වෙන ඕනෑ තරම් මම දන්නව.....”

“කුසුම්!”

මම හිස ඔසවා ඔහු දෙස බැලිමි. බඩේ හෝ පපුවේ හෝ අමාරුවක් ඉවසා සිටින්නකුගේ පෙනීම ඔහුගේ මුහුණ පුරා පැතිර තිබිණි.

“ඔයාට පුළුවන්ද කුසුම් එහෙම වෙන එකක් කරල සතුටින් ඉන්න?”

මගේ හදවත ඉළ ඇට පළාගෙන පිපිරෙන්නට උත්සාහ කරන කලෙක මෙන් ඉවසිය නො හැකි වේදනාවක් දැනිණි. ඇතිබැම හරියට අත තබා ගත් මම රොඩ්ඩක් වැටුණු කලෙක මෙන් ඇඟිලිවලින් ඇස් මිරිකා කඳුළු බිඳු උපන් තැන ම දිය කර දැමීමට මහන්සි ගනිමි.

“මගෙ සතුට ගැන නෙවෙයි ලොකයිසෙ මම මේ කතා කරන්නෙ. මට මෙතන මේ ප්‍රශ්නය මීට වැඩිය කතා කරන්න බෑ..... කවුරුත් දැක්කොත් හොඳ නෑ.....”

“අපි කොහේ හරි ගිහිල්ල මුණ ගැහෙමු.”

“කොහේ ද?”

“කොහේදි හරි, අපි කොළඹ හරි කොහේ හරි යමු.”

“මට බෑ” මම හිස සැලිමි.

“ඔයාට මම අවිශ්වාස ද?”

“නෑ.”

“බයද?”

“නෑ.”

“එහෙනම්?”

“මම දන්නෙ නෑ” මම පේර කරුවක් අතරින් ඔහු දෙස බලා සිනාසෙමින් කීවෙමි. “..... නැන්දල දැන ගත්කොත් හොඳ නෑ.”

“කොහොමද ඒ ගොල්ලො දැන ගන්නෙ ?”

“ඒ වුණාට මට බයයි.”

ඔහු කතා නැතිව ටික වේලාවක් සිටියේ ය.

“සෝමෙ මොකක්ද එකකට..... රූපසුන්දරී තරගයකට ඉන්නව නේද?”

“ඉන්නව නේත්නම්. ලැප්ප නැතුව”

“කවදද ඒ ?”

“විසිපත”

“ඔයක් යනවද?”

“කැමතින් නෑ නමුත් යන්නයි වෙලා තියෙන්නෙ.”

“කොහේද තියෙන්නෙ ?”

“නංගි දන්නව. මෙන්න මේ මහ හෝටලේකර කොහිද.”

“උදේ තේද?”

“මොටද හාර හාර අහන්නෙ?” මම සිතාසි ඇසිමි.

“මමත් එනව.”

“එපා !”

“මම එනව !”

“නැන්දල දැන ගන්නොත් මට විසුමක් වෙන්නෙ නෑ.”

“මම කලින් දවසෙ ගෙදරින් යන්නම් කො..... අපි එහෙදි මුණ ගැහෙමු.”

“මම දන්නෙ නෑ. මම මේ ගමේ ඉන්න ඕනෑ..... වෙන යන්න තැනක් නෑ මට.”

“ගමේම තියාගන්න තේන්නම් මේ මහත්සි ගන්නෙ. කෝ ඒකට ඉඩ දෙන්නෙ නෑ නෙ.”

මම ඔහුට විරික්තා අහක බලා ගතිමි. අප අතර තවත් ටික වේලාවකට කතාවක් නැති විය.

කැට ගසන අයගේ සෝපාවක් දාදු කැට ලෑල්ලේ වැදෙන හඬත් කඩයෙන් ඇසෙන්නට විය. ළමයි වත්තේ නෑ ගසමින් සෙල්ලම් කරති.

“ඔයක් යන්න සෙල්ලම් කරන්න.”

“ඊට නරකද කතා කරන එක?”

“මොනවද කතා කරන්න තියෙන්නෙ..... කතා කරන්න කරන්න වේදනාව මිසක්.....”

“ඕනෑකමට වේදනා වින්දට මොනව කරන්නද?”

එදා ගෙදර යන්නට කලින් රෝහණ මට වෙනම කතා කළේ ය.

“මොකක්ද කුසුම් කමුසෙලගෙ ප්‍රශ්නය ?”

“මොන ප්‍රශ්නයක් ද?” මම ගණනකට නැතිව කිමි.

“බොරු නැතිව කියනව මට. පුළුවන් දෙයක් මටත් කරන්න පුළුවන්ද බලන්න.”

“මොකත් නෑ.”

“ඔන්න ඉතින්! මට වහන්න බෑනෙ..... දෙන්නගෙ මොකක්ද අර්බුදයක් තියනව.”

“නෑ දෙවෙනියියෙ නෑ.”

“කියන්න බැරි නම් නිකා ඉන්න. මුණෙන් පේන්ව නෙ ප්‍රශ්නයක් නැද්ද කියල.”

මම මඳක් කල්පනා කළෙමි.

“ලොකයියට කිව්වට තේරෙන්නෙ නෑ. කවදාවත් කර ගන්න පුළුවන් දෙයක් නෙවෙයි නෙ දෙවෙනියියෙ..... නිකම් බොරුවට හිතීන් දුක් විදින්න ඕනෑ නෑ නෙ. නැන්දලගෙ විශ්වාසය කඩන්න මට බෑ..... ඒ ගොල්ල කවදහරි විරුද්ධ වෙන එක වෙනවමයි.....”

“ඒකට මොනව කරන්නද. ඔය දෙන්නගෙ සතුට.....”

“මට ඒක කරන්න බෑ. මට ඒක හිතන්නවත් බෑ. දෙමව්පියන්ගෙ හිත් කඩල කරන විවාහයක් මට නම් ඕනෑ නෑ.. මට වැඩිය හොඳ කෙනෙක් ලොකයියට හැම අතින්ම හොයා ගන්න පුළුවන්. එයාගෙ ජීවිතය..... එයාගෙ ජීවිතය සාර්ථක වුණොත්..... ඒක තමයි මටත් ඕනෑ. ඒකයි මම කියන්නෙ.....”

දෙ තුන් වරක් ඇසිපිය ගසා එහි බැඳුණු කඳුළු පටලය පලවා හැරි මම රෝහණ දෙස බැලිමි. හැඩි දැඩි එකකැයි මා කලින් සිතා සිටි ඔහුගේ මුහුණ සංවේගයකින් වැසී තිබිණි. ඔහුගේ දෙ නෙත් දයානුකම්පාවකින් දිලිසෙන්නට විය. මා වෙත

කණගාටුවක් උපන්නේ ය. ඒ මා වෙනුවෙන් නොව රෝහණ වෙනුවෙනි.

“මම අම්මට ඔය ගැන කතා කරන්නම් කුසුම්.”

“එපා එපා අනේ එපා !” මම වහා කීමි. “මට ඕනෑ නැත්දගෙ කණට වැටෙන්න ඉස්සෙල්ල මේක ඉවරයක් කර දාන්න. පින්සිද්ද වෙයි අයියෙ අනේ කියන්න හෙම එපා.....”

“ඉතින් කුසුම් මේක බේරුමක් කර ගන්න එපායැ නංගියෙ? ඒක බේරුමක් නෙවෙයි නෙ කුසුම්.”

“කරන්න දෙයක් නෑ.”

“කොහොම වුණත් තීරණයකට බිහින්න එපා දැන්ම..... ඒකයි හොඳම දෙය.....”

“හැබැයි වදින්නම් දෙවෙනියියෙ නැත්දට නම් කියන්න එපා!”

සලට අදින සුදු ගවුම් ද තවත් පාට ගවුම් කීපයක් ද හැරුණු විට අපට වෙන වැඩි පුර ඇඳුම්පැලඳුම් තිබුණේ නැත. නංගිට සාරි දෙකක් තිබුණත් ඒවා මේ ගමනට සුදුසු නැත. ඒ නිසා ඇයට සාරි දෙකක් ද ඊට කැපෙන යට ගවුම් ද හැට්ට ද අලුතෙන් ම ගත යුතු විය. අම්මාගෙන් ඒවාට රුපියල් හැත්තෑ පහක් පමණ වියදම් විය. සාරියක් අදින ආශාව මා තුළ කලෙක සිට පැවැති නමුත් මට ඊට ඔබ්බ ගමනක් බිමනක් තිබුණේත් නැත. මේ ගමනට සාරිය උචිත වූ නමුත් අම්මාට තවත් වියදම් කරවීමට නොකැමැති වූ මම නිමල්ලාගේ ඇටිහෝමි දා මසන ලද ගවුමක් ඇඳගෙන යෑමට තීරණය කර ගතිමි. නංගි ඇග්නස්ගෙන් මාලයක් ද වළලු හා කරාබු කුට්ටමක් ද ඉල්ලා ගත්තා ය.

උත්සවය සඳහා නංගිට කල් තියා ම අවසර පත්‍ර පහක් තැපෑලෙන් එවා තිබිණි. පුංචි නංගිට හා මට ඉන් දෙකක් ද තවත් වැඩිපුර එකක් ද තබා ගත් අතර සෝමා අනෙක් දෙක ඇයගේ පෑතේ මිතුරියකට තැපෑල් කර යැව්වා ය.

මේ දවස්වල ලොකු නංගි මට ඉතා ම කුච්භග වූවා ය. මා උයන පිහන විට ඇ හවුල් වූවා ය. සමහර විටක ඇ කොහෙන් දෝ පොතක් ඉල්ලාගෙන ඇවිත්,

“අක්ක බලල තියනවයැ මේ පොත?” මටත් දුන්නා ය.

නංගි ප්‍රිය කළ පොතපතත් ඇයගේ නැටිලි හා උඩපැනිලිත් මගේ සිත කෝපයට පත් කළත් සියල්ල ඉවසූ මම ඇයට කාරුණික වීමි. තරගයෙන් පසුව නංගිට අවවාදයක් දීම සඳහා මේ අයුත් හොඳ හිත පදනමක් කර ගැනීම මගේ කල්පනාව විය.

මුලින් ම අප යා යුතු ව තිබුණේ පුවත්පත් කාර්යාලයකට ය. එතැන් සිට තරුණියෝ විසි දෙනාත් ඔවුන්ගේ දෙමාපියෝත් ලොකු තෝටලයකට ගෙන යනු ලැබූහ. අප වැඩි දෙනකු එවැනි තැනකට ගිය ප්‍රථම අවස්ථාව බව කාගේත් මුව මඬලින් ද හැසිරීමෙන් ද පෙනිණි. තම තමන් සමඟ පැමිණි වැඩිහිටියන් තමන්ගේ තත්ත්වයටත් තැනටත් මදිදැයි සැකයෙන් තරුණියන් ඔවුන්ගේ ඇඳුම්පැලඳුම් දෙස හොරෙන් බලනු පැත්තක සිටි මට පැහැදිලි විය. සුදු හැඳගත් සේවකයෝත් ලොකු කවුන්ටරයක් එහා පැත්තේ සිටි කලිසම් කාරයෝ කීප දෙනෙක් හා තරුණියන් අප දෙස සරදමකට මෙන් බලා වුත්හ. තෝටලයේ උඩ තට්ටුවක වීශාල ශාලාවකට අපි කැඳවා ගෙන යනු ලැබුවෙමු. කවුරුත් අධික තැබුවේ පය ලිස්සතැයි බියෙන් මෙනි. එහි එක පැත්තක් තිරයෙන් වෙන් කර තිබිණි. මෙහා පැත්තේ සියල්ලන් සඳහා ම පැන වූ ආසන විය. යුරෝපීයයන් කීප දෙනකු ඇත කොරිඩෝරයක එහා මෙහා යනු ජනේලයකින් මම දුටුවෙමි.

මනා ලෙස හැඳපැලඳ ගත් මැදි වියේ කාන්තාවෝ දෙ දෙනෙක් ද අප ඉදිරියට පැමිණ කරුණාවෙන් මෙන් තරුණියන් දෙස බලා තිරයෙන් වෙන් වුණු කොටසට ගියහ. තරගයේ සංවිධායකයන් ය යි සිතිය හැකි හතර පස් දෙනෙක් මෙතැන තමන්ගේ රාජධානිය යි සිතිවිල්ලෙන් මවා ගත් උඩගුකමකින් එහා මෙහා ගියහ. තරුණ වාර්තාකරුවෝ හා කැමරා ශිල්පීහු ද පැමිණ සිටියහ.

අප සියලු දෙනා ම සඳහා සිසිල් බීම සංග්‍රහයක් විය. අනතුරුව තරගකාරියනට තිරයෙන් එහා කොටසට යන්නට සිදු විය.

මව්වරු කීප දෙනෙක් දුවරුනට අතවරයක් වේ දැයි බියකින් හා සැකයකින් මෙන් තිරයෙන් එබී බලන්නට ගියහ. මම ද එහි ළං වීමි. මට අවබෝධ කර ගන්නට ලැබුණු විදියට නියම තරගය පැවැතියේ උදය වරුවේ ය. මෙහි දී උස, පපුවේ හා ඉහටියේ ප්‍රමාණය ආදිය මැන රූප සුන්දරියන් තෝරා සවසට මහජනයා ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශනය කර ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කිරීමට තිබිණි. නංගිලා සිටි තැනට යෑමේ තහනමක් නොවුණත් මා පිටතට වී සිටියේ

නොසන්සුන් සිතින් යුතුව ය. මා තරගය නැරඹීම සඳහා වැඩිපුර ප්‍රවේශ පත්‍රයක් තබා ගත්තේ සැකයට ය. තමාත් මෙදින කොළඹ එන බව නිමල් කී අවස්ථාවේ බිය වූ නමුත් ඔහු එකොත් හොඳය යි පමණක් නොව දැන් මා සිතන්නේ ඔහු කුමක් නිසා ප්‍රමාද වන්නේද යනුවෙනි. ඔහු එන බව ස්ථිර ව ම කියා තිබේ ප්‍රමාද වන විට ඇති වන පාඨව මට දැනෙන්නට විය.

පුංචි නංගී කරුණියනගේ හැඩ බලමින් කාමරය ඇතුළට වී සිටි අතර මම ශාලාවේ කෙළවර - ජනෙල් පේළිය වෙත ගියෙමි. එතැනට වරායක් එහි නැවින් පෙනෙයි. අනුලාටත් කතා කර ඒවා පෙන්වීමට අදහසක් පහළ වූ නමුත් පස්සෙ ප්‍රථවනියි මට නිකමට සිතිණි.

හෝටලය මේ තරම් විශාල නැනක් බවත් තරගය පැවැත්වෙන්නේ උඩ ම තට්ටුවක බවත් මට කලින් සිතා ගත හැකිව තිබුණේ නැත. එහෙත් මේ ස්ථානය නිමල් දන්නවා ඇති. මා නිමල් ගැන බලාපොරොත්තු වන්නේ ඇයි? කිසි දවසක අපේ ප්‍රාර්ථනා ඉටු කර ගත නොහැකි බවට මා හිත හදාගෙන අවසානය ය. යළි යළිත් ඇසුරට වැටී ඔහුට තව තවත් බලාපොරොත්තු දෙන්නේ කුමක් නිසා ද? මට දැන් ඒ ගැන වැඩි දුර සිතන්නට නුපුළුවන. නිමල් ප්‍රමාද ඇයි? ඔහු එන එකක් ම නැද්ද? වරාය දෙස බලා සිටින කල මට හදිසියේ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ 'යුගාන්තය' මතක් විය. එහි එන වරාය පිළිබඳ විස්තරය මට සිහිපත් විය.

“ඔතනින් බිමට පතින්න එපා!”

මම තිගැස්සී බැලුවෙමි. ඔහු දැකීමෙන් පසුවත් මගේ තිගැස්ම පැවැතිණි.

“මම බය වුණු තරමක්! කොහොමද හොයා ගත්තේ?”

“මොකක්ද හොයා ගන්න එක..... ගෙදරින් ආවේ කීයටද?”

“උදෙන්නම ආව..... මට ලැජ්ජයින් අනේ ගමේ මිනිස්සුන්ට පේන්න එන්නත් - ඔයා ඊයෙද ආවේ කොළඹ ?”

“ඊයෙ ඇවිත් ජයන්තලගෙ ගෙදර හිටිය.....”

“ගෙදරට හෙම ආරංචි වුණොත්?”

“පටන් ගත්ත ආව ගමන්ම..... කෝ සෝමෙල?”

“අර ඇතුළෙ උස මනිනව.....” මම සිතාසි කීවෙමි.

නිමල් ශාලාව හරහා වටපිට බැලිය. මම ඔහු දෙස බලා සිටියෙමි.

“රූප සුන්දරය කෝරනව නම් ඔයාට පුළුවනි මුලට එන්න.”

“මට.....? මම ලස්සණ මිනිසෙක් යැ?”

“හරි හැඩයි! අද හරි ම හැඩයි!”

ආදරය මගේ සිත්හි උතුරන්නට විය. ඒ ආදරය මගේ ඇස්වලින් ද බේරෙමින් තිබුණු බව ඔහුගේ බැල්මෙන් මට සිතා ගත හැකි ය.

“ඔයා මොකුත් බොනවද?”

“අපි බිව්ව දැන්.”

“යමු අර අතෙත්තට වාඩිවෙන්න.”

නිමල් මා ශාලාවේ කොනක සෝපාවක් වෙත කැඳවාගෙන ගියේ ය. අපි ඇගේ ගැවෙන තරම් ළංවී වාඩි වුණෙමු. ඔහුගේ හැඩ බැලීමෙන් මගේ දෙ තෙත් සැහීමකට පත් නොවේ. කතාවක් බහක් නැතිව - එහෙත් ඔහු ඉවත බලා ගෙන සිටියදී - ඒ මුහුණේ හැඩ කොතෙකුත් බල බලා ඉන්නට ඇත්නම් ය යි මට සිතීම.

“මේ ලොකු හෝටල් හරි පාඨයි! කෑමටවත් මිනිස්සු එන බවක් පේන්නෙ නෑ.” නිමල් මා දෙස බැලූ කල මම ශාලාවේ හිස් බව මැන ගන්නට මෙන් වටපිට බලා කිමි.

“කාමරවල ඉන්නව මිනිස්සු..... වැඩිය ඉන්නෙ පිටරට මිනිස්සු..... මේ ශාලාවල් තියෙන්නෙ මඟුල් වගෙ උත්සවවලට. ගිය මාසෙ මම මෙතැන මඟුලකට ආව. මගෙ යාච්චේකුගෙ අක්ක කෙනෙක් බැන්ද”

මම ඔහුගේ දෙ තෙත් දෙස මඳක් බලා සිට සිනාසුණෙමි.

“ඇයි?”

“ඔයාගෙ මඟුල ගන්නෙ කොහේද?” මම ඔහුගේ දණ මත අතක් තබා ඇසිමි.

“ඔයාගෙ එක කොහේද..... මේ වගෙ ලොකු හෝටලයකද ගන්නෙ?”

“අහල තිබුණට මේ තරම් ලොකු හෝටල් තියන බව මම දන්නෙත් අදයි..... ඒක නෙව් කියන්නකො” මම ඔහුගේ කකුල කෙතින්තුවෙමි.

“මම කැමති වාමෙට - කාටවත් නොකිය නොරෙන්ම.....”

“එහෙම හොඳ නෑ. වාමෙට උනත් හිතවත් අයට නෑයන්ට කියන්න ඕනෑ.”

“අමෙක, ජයමංගල ගාථා, පෝරුව. මට නම් ඕව විකාර.”

“වේල් එකට හෙම නම් මාත් කැමති නෑ. නමුත් පෝරුව තියෙන්න ඕනෑ.....”

“විකාර!”

“ඔය ගොල්ලට ඒක අගේ නෑ. අපිට වැදගත්.....”

“බමුණු මත”

“එහෙම එකකටම නෙව්. මම නම් ආසයි! ජීවිතයෙ එක දවසයි නෙ. හැමදාම යැ?” අවසාන වචනය කියැවෙන්නට කලින් මගේ සිතාව තුනී වේගෙන ගියේ ය. මම නිමල්ගේ දණමත අත තබාගත් වන ම කල්පනාවක වැටුණෙමි. මදකට පසු යළි මා නිමල් දෙස බලන කල ඔහු මගේ මුහුණ වෙත යොමා ගත් තෙත් ඇති ව චුන්නේ ය. මම නෙතගින් සිතාසි දිග හුස්මක් හෙළිමි.

“මොකද?”

“මොකුත් නෑ”

“කල්පනා කළේ..... ? මඟුල් දවස ගැනද?”

“කාගෙද?”

“අපේ”

“ඔයාගෙ”

“ඇයි ඔයා?”

“නොකෙරෙන දේවල් ගැන කතා නොකර ඉදිමු.”

ඔහු නිහඬ විය. ඇත ජනේලයක් දෙස හරවාගෙන තිබුණු ඔහුගේ මුහුණ අඳුරු වේගෙන යන සැටි මම බලා සිටියෙමි. මගේ වේදනාව මෝරන්නට විය.

“නිමල්.....” ඔහු කතා කළේ නැත. “ලොකයිගෙ..... තරහ වුණාද ?”

“මම අද හරි ආසාවෙන් කුසුම් ආවෙ.....” ඔහු මා දෙස නො බලා ම කීය.

“හරියට මට ආසාවක් නෑ වගෙයි.” කීමට තරහක් උපන් නමුත් මම අනුකම්පාවට ම යට වීම්. මගේ දෙ තෙතට කඳුළක් නැගිණි.

“අපි යමුද ටිකක් එළියට? හැබැයි මා ගැන ඔයාට බයක් සැකයක් නැත්නම් විතරයි - අවිශ්වාසයක් නැත්නම් විතරයි.”

මම මාපටැගිලි පුඩුව විකාගෙන බිම බලාගෙන මද වේලාවක් සිටියෙමි. මට කඳුළු වැළැක්විය නොහැකි විය. ඒ සඳහා මා එතරම් උත්සාහයක් නොගන්නටත් ඇත.

ගැහැනු තමනට ආදරය බව දැන දැනත් - එහෙත් ඇති කර ගත් සුළු සැකයක් හෝ අන් කරුණක් හෝ නිසා - හිත රිදෙන දෙයක් කියා ඒ ආදරය ඔප්පු කරවා ගැනීමට ඇතැම් විට පිරිමි ආශා කරන්නේද?

මම විනාඩි දෙකක් පමණ ම කතා නොකර සිටියෙමි.

“යමු කුසුම්”

මම එද කතා නො කළෙමි.

“කුසුම්.....” ඔහු මගේ උරහිසින් අල්ලා සෙලවීය. “කුසුම් යමු.”

“බෑ”

“ඇයි?”

“මට ඔයා සැකයි. මට අවිශ්වාසයි. මම ඔයාට බයයි.”

ඔහු මගේ ස්වරය හැඳින ගත්තේ ය.

“යමු යමු. මම බොරුවට කිව්වෙ..... විහිළුවට.....” ඔහු මගේ පිටට තට්ටු කරමින් සිනාසීගෙන - මෝඩකම වසා ගන්නට සිනාසීගෙන - කිය.

“බොරුවට උනත්..... බොරුවට උනත් මට ඔහොම කියන්න එපා..... නිමල් දන්නව හොඳටම මම ඔයා සැක කරනවද අවිශ්වාසද බයද කියල. එහෙම දැන දැනත් මට ඔහොම කියන්න එපා!”

“කුසුම් ඕක ඔය කරමි.....”

“වේදනාව මට නෑ කියල හිතන්න එපා. ඔයාගෙ හොඳට මම කිව්වෙ. අපිට කවදාවත් එකතු වෙන්න බැරි එක වෙනම එකක්..... ඔයා මගෙ හිත හඳුන ගත්තොත් මට ඒ ඇති. මම සන්නේසෙන් ගත්ත තීරණයක් නෙවි.....”

“කුසුම් මට සමාවෙන්න.”

මම ලේන්සුවෙන් දෙනෙත වසා ගෙන විනාඩියක් දෙකක් සිටියෙමි. ඔහු මගේ අත අල්ලා ඇඟිලි පිරිමදින්නට විය. අත දිගේ හිරි වැටීමක් දුවන්නට විය. ඔහුගේ පහස වෙත තවත් ළංවන්නට ආශාවක් නැගුණත් මම සිත දමනය කර ගනිමි.

“ඉන්න මම නංගිලට කියල එන්නමි.” කියමින් මම සිට ගනිමි.

තරුණියෝ පුටුවල වාඩි වී තමන්ගේ වාරය එන තුරු කතා කරමින් සිටියහ. එහා මේසය වෙත අර කාන්තාවෝ වාඩි වී චුන්න. ඔවුන් ඉදිරියේ එක් යුවතියක් වෙත ම පුටුවක වාඩි වී සිටියා ය. නංගිලා ඇඳ සිටියේ රෙද්ද හා හැට්ටය යි.

මම එබී බැලුවෙමි. ලොකු නංගීන් පසෙක සිටි පුංචි නංගීන් මා වෙත පැමිණියෝ ය.

“ලොකයිය ඇවිදිල්ල”

“කෝ? කොහෙද ඉන්නෙ?”

“අරහෙ ඉන්නව..... නංගියෙ මම එයත් එක්කල විදියට ගිහිල්ල එන්නම් ටිකක්.”

“යන්න. අක්කට පාඑත් ඇතිනෙ.”

“ලොකු අක්කෙ මමත් එනව.”

“ඔයා ඉන්න. අක්ක ගියාවෙ.” ලොකු නංගී අනුලාට සැරෙන් කීවා ය.

“අක්කෙ එකට හරියට කැම.....”

“අපොයි ඒ තරම් වෙලා ඉන්නෙ නෑ. අපි ඉක්මනට එනව.....”

මම ආපසු නිමල් වෙත ආවෙමි.

“කියද වෙලාව දැන්.”

“දහයයි තිස් පහයි.”

“අපි එකට ආපහු එන්න මිනෑ.”

“ඔයා හිතනවද මම ඔයා කොහේ හරි දාල එයි කියල ?.”

“දවල් එක..... වත්ඔක්ලොක්වලට.....”

“ඒක මිසක්.”

“හෙවණැල්ලත් ඇදයි අත් ඇරෙනා දීගේ” මම සිනාසුණෙමි.

අප පහළට එන අතර විදුලි සෝපානයේ දී ගැස්සී වීසිවෙන්නට ගියෙන් මම නිමල්ගේ ඉගට අත තබා ගනිමි. පාරට බට අපි වමට හැරී ගමන් කළෙමු.

“ඉස්සර ජැටිය මෙනනයි..... මේ කොටුවෙ මහ පොලීසිය..... සෙනෙට් මන්දිරය. අර කියෙන්නෙ රජ ගෙදර..... මේ රජමල්වත්ත. වරායෙ අලුත් දොරටුව අර..... මේ නාවික හමුදා ගොඩනැගිලි.....”

මුළු ලෝකයේ අත් කිසිවකු ගැන තැකීමක් මා වෙත නොවීය. ගමේ කෙනකු බැරිවෙලාවක් මුණ ගැසේ දැයි මුලින් පැවැති බිය වහා තුරන් විය.

නිමලයි මමයි!

නිමලයි මමයි. අපි දෙන්නා!

අප ගමන් ගත්තේ පාළු පාරක ය. එහා පැත්තේ මුහුද බව මට ඉබේට ම දැනිණි. මඳ දුරක් යන කල මම ඔහුගේ අත අල්ලා ගනිමි. මෙසේ හුදකලා ව නිමල් ළඟින් ම පා නගන කල ඉන් පෙර කිසි කලෙක නොවුණු බැඳීමක් අප අතර ඇති වීණැයි මට සිතීණි. අපි පියගැට පෙළින් වට වූ කොතක් වැනි තැනකට ගියෙමු.

“මේක තමයි ලයිට් හවුස් එක.”

අපි මුල්ලකට වී පියගැට පෙළේ වාඩි වුණෙමු. මා වාඩි වුණේ ඔහුට තෙරපිගෙන ය. එය සිතා මතා වුවමනාවෙන් කළ දෙයක් නොවේ. ඔහුට ළං වුණා වැඩිදැයි සැකයක් ඇති වූ නමුත් ඒ පහසින් මැත්වීමට මම ලොබ වීමි.

“මෙතන හොඳ හැන්දෑවට. දැන් අව්ව සැරයි.”

“මුදු හුළඟ නිසා දැනුත් රස්නයක් දැනෙන්නෙ නෑ.”

අප කතා කරන්නට පැමිණි ප්‍රශ්නය ඔහුගෙන් දැන් දැන් මතු වෙතැයි මම බිය වීමි. ඒ ගැන කතා කරන්නට සිතක් දැන් මට නැත. ප්‍රශ්නයක් ගැටළුවක් නැතිව අර්බුදයක් මත හේදයක් නැතිව මෙසේ ළං වී කතාවක් බහක් නොමැතිව දිගට ම සිටින්නට අපට ඇත්නම්, ජීවිතය මෙතරම් සුන්දර නම් අපි කුමට ප්‍රශ්න මතු කර ගන්නමෝද?

ක්ෂිතිජය තෙක් පැතිර ගත් අනන්ත අප්‍රමාණ මහා සාගරයේ අසවල් තැන ය යි සීමා කළ නොහැකි තැනකින් මතු වන රළ ගෙඩි ලතාවක් අනුව ගමනකින් විත් වෙරළේ හැපී බිඳී යන සැටි මම බලා සිටියෙමි.

“අපි කතරගම යනව ළඟදී. ඔයත් එන්න.”

“කවිද යන්නෙ?”

“ගෙදර කාණ්ඩෙ-අලුත් ගෙට බාරයක් උණා කියන්නෙ අම්ම.”

“මාත් බාරයක් වෙලා තියනව.”

“මොකටද?”

“කියන්නෙ නෑ.”

“කොහොටද?”

“ගමේ පන්සලට මල් වට්ටි හතක් පූජ කරන්න..... ඒ බාරෙ ඔප්පු කරන්න තියෙන්නෙ එන අවුරුද්දේ”

“කාටද?”

“හිනා වෙන්න එපා..... මම ළඟදි බාරයක් වුණා ඔයා විභාගෙන් පාස් වෙන්න කියල.....”

“එහෙනම් බය වෙන්න දෙයක් නෑ. පාස් වෙයි.”

“ඕවට හිනා වෙන්න එපා.”

“එහෙනම් ඔයා විභාගෙ පාස් වෙන්න ඇත්තෙන් බාර වෙලා වෙන්නැති?”

“මට බාරයක් වුණු වෙලාවෙ තමයි මතක් වෙලා ඔයාටත් බාරයක් වුණේ. මගෙ එක මම ඔප්පු කලා.”

“එහෙනම් කතරගම යමු. දෙන්න ම එකට බාරයක් වෙන්න.”

“කියන්න බෑ. මම යන්න නම් හරි ආසයි.”

“ගිහිල්ලම නෑ නේද?”

“නෑ. මම කොහේවත් ගිහිල්ල නෑ.”

“ඇයි ඉස්කෝලෙ ගානෙ පහුණු කාලෙ ගියා නෙ?”

“ගියා නම් තමයි..... මට යන්න විදියක් තිබුණෙ නෑ.”

අප අතර නිශ්ශබ්දතාවක් මතු විය.

“කුසුම් එදා මම ඇහුව ප්‍රශ්නෙට උත්තර දුන්නෙ නෑ නෙ..... කුසුම්ට පුළුවන්ද මම නැතුව ජීවත් වෙන්න?”

මම ඇත බලා ගනිමි.

පාළු සාගරය අවිච්ඡේදන දිලිසෙමින් මරු කතරක් මෙන් ක්ෂිතිජය දක්වා පැතිර තිබිණි.

“පුළුවන්කමට නෙව්..... නොයෙක් දේවල් කරන්න වෙනව. අපි බඩගින්නෙන් ඉන්නෙ පුළුවන්කමකට නෙව්. අතු පැළක් වගෙ පුංචි ගේක අපි ඉන්නෙ පුළුවන්කමට නෙව්. නිමල් මම මේ කියන දෙයින් හිතන්න එපා මම ඔයාට ආදරයක් නෑ කියල.....”

“ඔන්න ඉතින් අඩන්න පටන් ගත්ත.”

“නෑ නිමල්. මම කඳුළු පිහදා ගන්නමි. නිමල් මම ඔයාට ආදරෙයි. කොයි තරම් ආදරේද කියතොත් මටම පුදුමයි මොකක්ද මේ ආදරය කියල. මගේ එකම ආශාව ඔයාගෙ ජීවිතය සාර්ථක වෙලා තියනව දකින්න. ඒ ජීවිතයට හවුල් වෙන්න ඇත්නමි, නිමල්, මටත් ඊට වැඩිය සම්පතක් තවත් නෑ මට ඔයාගෙ ජීවිතයෙ කොටස්කාරියෙක් වෙන්න බැරි නමි - ඔයාගෙ ඒ ජීවිතය කඩාකප්පල් වෙන්න ඉඩ අරින එක නෙව් මගෙ ඊළඟ ආසාව..... ඔයාගෙ ජීවිතය සාර්ථක වෙන්න ඉඩ දීල පැත්තකට වෙලා - ඔයාගෙ සතුට දිනා බලල මමත් සතුටුවෙන එක..... මම ඔයාට ආදරෙයි..... ඒ නිසයි මම කියන්නෙ..... ඔය එකට හිඟාකමු එකට මැරෙමු කියල බොළඳ කතා මට කියන්න බෑ.”

“ඔයාගෙන් තොර මොකක්ද කුසුම් මට තියෙන සම්පත. ඔයාට ඒක තේරෙන්නෙ නැද්ද?”

“ඔය ගොල්ල දියුණු වෙන පවුලක්..... නම්බුව කියල දෙයක් මිනෑ.”

“මම ඔය කෙහෙල් මල් නම්බුව ගණන් ගන්නෙ නෑ කුසුම්.”

“ඇත්ත නිමල්. ඒ අපි..... නමුත් ගෙවල්වල අතින් අය - සමාජයෙ අතින් අය ඒව බලනව. අම්මල කවදාවත් මට කැමති වෙන්නෙ නෑ.”

මම මොහොතකට දෙ නෙත් පියා ගනිමි. නිමල් මගේ අත මිරිකා ගත්තේ ය.

“හොඳයි ඔයාට වාසිටියට යන්න පුළුවන් වුණොත්..... තත්ත්වය වෙනස් වෙන්නෙ නැද්ද?”

“බොහොම ටිකක් වෙනස් වෙනව. නමුත් වැඩක් වෙන්නෙ නෑ. ඇරත් මට ඒක කර ගන්න පුළුවන් වෙයිද කියලත් සැකයි.”

“ඇයි ඔයාට පුදුම විදියට වැඩ පුළුවන්නෙ කුසුම්?”

“මම දන්නෙ නෑ නිමල්. මම අනාගතයක් ගැන ඒ තරම් ස්ථිරව හිතන්නෙ නෑ දැන්. මම මාසයක් දෙකක් ඔයා නිසා ඔයාගෙ ආධාරයෙන් අනාගතය ගැන සිහින මැව්ව. ඒ එකක්වත් හරියන පාටක් නෑ..... අද මට බෑ තවත් අනාගතය ගැන එහෙම කල්තියා හිතන්න..... මම වාසිටියට ගියත් ඔය ගොල්ලන්ගෙ අම්මලගෙ බලාපොරොත්තු දිනා බලනකොට හිතන්න අමාරුයි මේකට කැමති වේද කියල. ඒ ගොල්ල බලන්නෙ ලොකු දෑවැද්දක්. ලොකු තත්ත්වයක්. මම නැන්දලට දොස් කියන්නෙ නෑ.”

“ඔයා වාසිටියට යන්නම් හරි ඇතුළු වුණොත් ඒ කාලෙට මම රක්ෂාවක් කරනව. මට පුළුවනි.....”

“එහෙම කියන්න එපා නිමල්..... තව මල්ලිල ඉන්නව. ඔයා පවුලෙ වැඩිමලා. ඔයාට වගකීමක් තියෙනව. අම්මල ඔයා ගැන ලොකු බලාපොරොත්තු තියාගෙන නිමල් ඉන්නෙ.”

“ඉතින් දෙයියනේ කුසුම් ඔයා කියන්නෙ අම්මලට ආදරෙයි කියල අම්මල මා ගැන බලාපොරොත්තු තියාගත්තයි කියල මගෙ ජීවිතය දැන දැන කාලකණ්ණ කරගන්නද? මමත් ඒ ගොල්ලට ආදරෙයි. අම්මට වැඩිය කෙනෙක් මටත් නෑ. ඒක වෙනම දෙයක්.”

“හොඳයි මම ද ලොකු ඔයාට අම්මද?”

“මට දෙන්නම ඕනෑ”

“කවිද ලොකු වැඩිය?”

“පිස්සු පුශ්න අහනව.”

“කියන්නකො.”

“ටික කාලයයි කුසුම් ඔය ප්‍රශ්න කියන්නේ..... මම දන්නවා..... මම දන්නවා..... අම්ම මට තියන ආදරේ.....අම්ම මම අහක දාන්නේ නෑ..... ඔන්නම් ටික කලකට විතරක් තරහෙන් හිටියි.”

“ටික කලකට නෙව්, පැයකටවත් අම්ම කෙනකුට ගින්දරක් දෙන්න මට කියන්න එපා.”

ඔහු මගේ අත අතහැර ඉවත බලාගත්තේය. ඔහු කෝපයට පත් වූ බව මට සිතා ගත හැකි විය. පැත්තකට නැමුරු වී නැහැය සුරා දැමූ මම ඇසත් නැහැයත් පිය දමමින් නැවත ඔහුට වඩාත් තෙරපී ඔහුගේ දණ මත නිකට තබා ගනිමි.

“කඳුළු පිහින්න එක ලේන්සුවද ගෙනාවෝ?”

“ඔයා ලඟත් එකක් ඇති නේ?”

“මම අඬනවා යැ?”

“ඔයා කවදාවත් අඬන්න එපා නිමල්..... අඬන්න වෙන්නත් එපා. අඬන ටික මට බාර දෙන්න. මම දවසක ඔයාටත් එක්කල අඬන්නම්!” මම මගේ කම්මුල ඔහුගේ දණ මඬලේ සිටින ලෙස මුහුණ හරවා නැවත කඳුළු පිරි දෙනෙතින් යුක්ත ව උත්සාහයෙන් සිනාසී කීවෙමි.

“ඇඬුවත් කමක් නෑ, අඬ අඬා හරි ඔන්න එහොම හිනත් වෙනවා නම්” ඔහු මගේ ගෙල මුලට ඇඟිලි තබා කීවේ ය.

“ඒක මට හොඳට පුරුදුයි නිමල්. මම මුළු ජීවිතේම කළේ කඳුළු අතරින් හිනාවෙන එකයි.”

මගේ කඳුළු යළි අලුත් විය.

අපි නැවතත් නිහඬ වීමු. නිමල් මගේ ගෙල මුල තිබුණු ඔහුගේ ඇඟිලි කෙස් අතරින් ඉහළට ගමන් කරවීය.

“ඔයා නැකුව වෙන කෙනෙක් බැන්දොත් මගෙ ජීවිතය සාර්ථක වෙයි කියල ඔයා හිතනවාද කුසුම්?”

“අද ඔයාට වෙන කෙනෙක් බදින්න බෑ. ඒක තමයි මම කියන්නේ..... දැන්මම අමතක කළාම තව අවුරුද්දක් දෙකක් යන කොට මග ඇරිල යයි. දැන්ම හිත හදාගන්න එක ලේසියි.”

“ඔයා හිතනවද එහෙම පුළුවන් කියල.”

“මහන්සි ගන්න ඕනෑ. අම්මල තාත්තල මල්ලිල වෙනුවෙන් ඒක කරන්න මහන්සි ගන්න ඕනෑ. අම්මගෙ කිරිවලට වන්දි ගෙවන්න ඕනෑ නිමල්.....”

“හොඳයි මම නෙ අම්මගෙ හිත කඩන්නෙ? ඔයාට කමක් නෑනෙ? ඒ පාපය මම බාරගන්නම්. අපේ අම්ම ගැන ඔයා නොහිතුව කියල ඔයාට කවුරුත්.....”

“එකක් ඒ පාපය මට හවුල් වෙන්න බෑ. අනෙක ඔයාගෙ අම්මට නැතත් මගෙ අම්මට මම ආදරෙයි. අම්මල මට කවුරුත් එකයි. ඔය ගොල්ලො දන්නෙ නෑ..... නංගි කෙනෙක් හිටිය නම් ඔයාට කියයි අම්මල දරුවො වෙනුවෙන් විඳින දුක. ඒක දන්නෙ..... ඒක තේරෙන්නෙ ගෑනු ළමයින්ට. මට ඕක කියන්න එපා නිමල්..... තරහ නම් මම මරල දාන්න. මරල අර මුදට විසි කරන්න. මට බෑ. අම්ම කෙනකුට ගිත්දර දෙන්න මට බෑ.”

මම නිමල්ගේ උර හිසේ එල්ලී මුහුණ එහි තබා ගනිමි. අනතුරුව පපුව දිගේ ලිස්සී ඔහුගේ උකුළට වැටී මුහුණ ඔබාගෙන ඉකි බිඳ-බිඳ හඬන්නට වීමි. ඔහු මොනවා දෝ කියනු මට ඇසිණි. ඔහුගේ දෑත් මගේ හිස, නළල හා පිට හරහා ගමන් කරනු මට ඇතිණි. මට ඒ කිසිවක ගණනක් නොවීය. මම දිගට ම හැඬුවෙමි. කොපමණ වේලාවක් හැඬුවේ දැ යි හැඟීමක් මට නැත. නැවත හිස ඔසවා බැලූ කල මා දුටුවේ නිමල්ගේ මුහුණ මින් ඉහත කිසි අවස්ථාවක නොදුටු අන්දමින් අඳුරු වී, මැලැවී ගොස් තිබෙන බවයි.

“අම්මල කුඳ ගහගනිද්දෙන් නිමල් අපි විවාහ වෙමු” යි කෑ ගසා කීමට මට සිහිණි. ඒ මා වෙනුවෙන් නොව ඔහු වෙනුවෙනි.

මම ඉවත බලා ගනිමි.

“කුසුම්, අම්මල අපි වෙනුවෙන් දුක් වින්ද-අපි දවසක ඒ දුක අපේ දරුවන් වෙනුවෙන් විඳිනව..... ලෝක ස්වභාව ඒකයි කුසුම්.”

“ඒවගෙමයි අනිත් පැත්ත. අද අපි අපේ අම්මලට ගින්දරක් දුන්නොත් දවසක අපේ දරුවො ඒ ගින්දරම අපිට දේව්. ඒක කැරකිලා ආපහු අපිට එනව..... ඒ අපරාධයට මම ලැස්ති නෑ.”

මම නැවත වරක් නිහඬ වීම්. ඔහු ද මුහුද දෙස බලාගෙන චුන්නේ ය.

මම යළි හිස එසවීම්.

“අම්ම කෙනෙක් දරුවන් වෙනුවෙන් විදින දුක ඔයා දන්නෙ නෑ. මම දන්නව. මම කෙල්ලෙක්..... ඔය ගොල්ලගෙ ගෙදරින්ම මට ඒක ඔප්පු කරන්න පුළුවන්. මම දන්නව ඔය ගොල්ලට මේසෙට කෑම ටික ඇරල නැන්ද බඩගින්නෙ හිටිය දවස්. මම අනන්ත දන්නව. ඔය ගොල්ලට හොඳ බත් ටික දීල ඔය ගොල්ලගෙ අම්ම දංකුඩ කෑව දවස් මම දන්නව. අපි ගැනුනෙ කුසුම් ඔන්න ඔහෙ අපි දෙන්න මේ ටික කමු කියල වැලි කැට ටික ටික දංකුඩ කෑව දවස් අනන්තයි නිමල්. ඔය ගොල්ලට සීනි දාල තේවතුර දීල අම්ම කහට වතුර බිච්ච දවස් මම දන්නව. ඒ සියලුම දුක් වේදනා වින්දෙ මොටද නිමල්? ඒ ගොල්ලගෙ ආසාවත් හොඳ ජීවිතයක් අපිට ලබා දෙන්න. ඒ ගොල්ල හොඳ ජීවිතය කියන එක අපි හොඳ ජීවිතය කියන එකට වෙනස්! ඒක ඇත්ත! නමුත් අපි අම්මලට වැඩිය උගත්. අපිට තේරෙනව ඊට වැඩිය. අපි ඒ ගොල්ලගෙ පැත්තත් බලන්න ඕනෑ. අපි ආත්මාර්ථකාමී වෙන්න නරකයි නිමල්.....”

මම වෙනෙසවුණු තත්ත්වයකට පත්වීම්. තව දුරටත් කතා කරගෙන යෑම මට අමාරුවක් විය. අප අතර කතාබහක් නැතිව විනාඩියක් දෙකක් ගත විය.

“එහෙම නම් කුසුම් ඔය කතාවෙ අන්තිම මොකක්ද? මොකක්ද අවසානය?”

“මේක අපේ ඉරණමය කියල හිතා ගනිමු. අපි සහෝදර සහෝදරියෝ වගෙ.....”

මම නිමල්ගේ උරතලය මත කම්මුල තබා ගනිමි. මා නිමල්ට හෝ අන් කිසි පිරිමියකුට හෝ ජීවිතයේ මීට පෙර කිසි දවසෙක

මේ තරම් දුටු නොමැත්තෙමි. මට බියක් හෝ ලජ්ජාවක් හෝ නොවී ය. පුසකු මෙන් මම ඔහුගේ උණුසුමට ලැදිවිමි.

“එහෙනම් අපි යමු.”

ඔහුගේ ස්වරයේ කෝපයක් විණැයි මට හැඟී ගියේ ය. එහෙත් මම ඒ මුහුණ බැලීමට මැළිවිමි. මම දෙ තෙත් පියා ගනිමි. අව් රස්නය මගේ දෙනෙතටත් කම්මුල්වලටත් දැනෙන්නට විය.

“අපිට මෙහෙම ඉන්න ලැබෙන අත්තිම දවස ලොකයිසෙ! අපි තව ටිකක් මෙහෙම ඉම්මු..... තව ටිකක්. ප්ලීස්!” මම ගහසින් කිමි.

ඒ අන්ධකාර නිහඬතාව තුළ තත්පරය තත්පරය ගෙවෙත් ම ඔහුට වඩ වඩාත් දුටු විමේ ආශාවකින් මම හිරිවැටී ගියෙමි. මම ඒතාඩ් තුනක් හෝ හතරක් හෝ එසේ සිටියෙමි. ඔහුගේ දෙ තොලෙහි උණුසුම මගේ කන්පෙත්තට දැනිණි.

“අ-නේ!” මම උගුරෙන් කීවෙමි.

මගේ අත් මිරිකා ගත් ඔහුගේ එක් අතක් නිදහස් විය. මගේ මුහුණ සැඩ හිරුරැස්වල පීඩනයෙන් මොහොතකට නිදහස් විය. සිදුවන්නේ කුමක්දැයි සිතා ගත හැකි වුව ද දැක බලා ගැනීමට අලස ව මෙන් - අන්ධකාරයේ මීස ආලෝකයේ එවැන්නකට අවසර නැතැයි තේරුම් ගත් කලෙක මෙන්- මම තදින් දෙ තෙත් පියා ගනිමි. “එපා” යි කීමට ගත් තැන කෙදිරියක් වශයෙන් පිට විය. රස හඳුනන හැම තැනක් ම පිතා යන පරිදි ගත වූ මොහොතකට පසුව මගේ ඇසටත් මුහුණටත් ඉරුරැසෙහි පීඩනය නැවත දැනෙන්නට විය. මම දෙ අතින් මුහුණ වසා ගනිමි.

මා තෙත් හැර බලන කල නිමල් මා වාඩි වී සිටි පඩියට උඩ පඩියේ සිටගෙන සිටියේ ය. මා ඔහු දුටුවේ යෝධයකු මෙනි.

“යමු” යි ඔහු ඉස්සර විය. අපි ගොළුවන් සේ පිය ගැට පෙළ බැස පාරට අවතීර්ණ වීමු.

“නංගිල මොනව කරගෙන ඇද්ද දන්නෙ නෑ. මට බයයි.” මම මග දී කීවෙමි.

මම නිමල්ට ද අප සමඟ කෑමට නතර වන ලෙස කීවෙමි. “ලැජ්ජ නැතුව අනුන්ගෙ කෑම කන්න මට බෑ.” යි ඔහු සිනාසී මටත් පුංචි නංගිටත් පිටත කෑම කන්නට කතා කළේ ය. එහෙත් මම ඊට එකඟ නොවීමි. ඔහු එළියට ගියේ ය.

බටහිර කුමයට පිළියෙළ වුණු කෑම හැඳි ගැරුප්පුවලින් කන්නට තිබිණි. කවුරුත් මේසයට වාඩි වුණේ බියෙන් හා සැකයෙනි. ශිෂ්‍ය නිවාසයේ දී හැඳි ගැරුප්පුවලින් බත් කන්නට පුරුද්දක් මා ලබා ගෙන තිබුණත් ලොකු මස් කෑලි කපා කෑම අමාරු විය. මේසයෙන් ම ඒ තරම් වත් පුරුද්දක් තිබුණේ මටත් තවත් කීප දෙනෙකුටත් පමණි. එක පියෙක් කිසිවක් ගණන් නොගෙන අතින් ම කුකුළු මස් කෑලි ගෙන කාගෙන ගියේ ය. අනුන් දෙස බලා ඉගෙන ගන්නට තරුණියන් ගත් තැන සිනාවක් නොව අනුකම්පාවක් දැනවීමෙහි සමත් විය. ඇත්ත වශයෙන් ම එය කෑමක් නොව ආත්ම ගෞරවය රැක ගැනීමට කළ සටනක් විය. හැඳි ගැරුප්පු හඬ ඒ සටනේ ආයුධ හඬ මෙනි.

කෑමෙන් පසු විවේකයක් තිබිණි. තරුණියෝ එකිනෙකා හා ඇති කර ගත් හඳුනුම්කම් අනුව කාණ්ඩවලට බෙදී උකුළුමුකුළු කරන්නට වත්හ. වාර්තාකරුවන් හා කෑමරා ශිල්පීන් නංගීන් තවත් තරුණියන් දෙතුන් දෙනෙකුත් සමඟ කුළුපග වී සිටිනු මම දුටුවෙමි.

නිමල් ආපසු ආවේ ය. ඔහු විසින් ගෙනෙන ලද වොකලට් මම නංගිලාට ද දුන්නෙමි.

විවේක කාලයෙන් පසු නංගිලාට උත්සවය අවස්ථාවේ දී වේදිකාවට පැමිණ සභාවට ආචාර කර අඟර දඟර ගමනින් යන අන්දම පුරුදු කරවන ලදී.

දවල් කෑම ගැන මම නිමල්ට කියා සිනාසුණෙමි. නිමල් පත්තර කාරයනට බැන වැදුණේ ය.

“මහ ලොකුවට ජාතික සිරිත් ගැන සංස්කෘතිය ගැන රටට බණ කියනව..... පත්තරේ නම් තියෙන්නෙ උත්සවය ජාතික සංස්කෘතික මුහුණුවරින් පවත්වනව කියල. වැඩ ඔහොමයි.”

“අපරාදෙ ගැනු ළමයි බඩගින්නෙන.”

“හොඳ වැඩේ ඕවට එනවට.”

භාරසියයකට පමණ වාඩි විය හැකි ශාලාවේ වේදිකාව ගොප් කොළ හා පොල්මල් ආදියෙන් මනා ලෙස සැරසී තිබිණි.

නිමල් සහ පුංචි නංගි සමඟ මම ශාලාවේ වාඩි වුණෙමි. මම දෙ අතින් ම නිමල්ගේ අතක් අල්ලා උකුළ මත තබා ගතිමි.

තරගය ආරම්භ වූයේ නැටුමකිනි. අනතුරුව මඟුල් බෙර හඬ මැද රූමතියෝ රෙද්ද හැට්ටයෙන් සැරසී පැමිණ පෙළ ගැසී සිටියහ. ඊළඟට තනිව ද යළි සාරියෙන් සැරසී සියල්ලන් ම එකට හා වෙන වෙන ම ද වේදිකාවේ පෙනී සිටි අතර වරින් වර ගීත හා නැටුම් විය. විනිශ්චය මංඩලය සංවිධායකයනට තම තීරණය ලියා කොළ කැල්ලක් දීමෙන් මදකට පසුව ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කරන ලදී.

“සෝමා ලියනගේ.....! අපේ රූපසුන්දරිය මෙන් විනිශ්චය මණ්ඩලය ඒකමතිකව තීරණය කළ බව ප්‍රකාශ කරන්නේ මහත් ආඩම්බරයෙනි.”

නංගි මේ තරගයට ඉදිරිපත් වීම ගැන මා තරයේ විරුද්ධ වූ බව සැබැවි. එහෙත් ඇයගේ නම ප්‍රකාශයට පත්වෙත් ම පටන්ගත් අත්පොළසන් දීමට මා ද එකතු වූවා පමණක් නොව නංගි වේදිකාවට පැමිණ සභාවට ආචාර කරන කල මගේ සිත සොම්නසින් පිරී දෙ තෙත් සතුටු කඳුළුන් තෙත් විය. මම නොනවත්වා අත්පොළසන් ගසමින් නිරූත්සාහයෙන් ම සිට ගතිමි.

ශාලාවේ වාඩි වී සිටි නංගිගේ පෑතේ මිතුරියක් වහා වේදිකාවට පැන ඇය සිප ගත්තා ය. කැමරාවල විදුලි බුබුළු එහෙත් මෙහෙත් පත්තු වන්නට විය. ඇත්ත වශයෙන් ම නංගි සුන්දර ය. ඇයගේ මුහුණේ සබකෝළය මැඩ ගත් සිත් ගන්නා සිනාවක් විය.

දෙ වන තුන් වන තැන් ගත් යුවතියෝ ඇය දෙ පස සිට ගත්හ. මම සිට ගෙන අනෙක් පිරිසත් සමඟ දිගට ම අත් පොළසන් දුනිමි.

උත්සවය නිම වූ පසු අපි වේදිකාව පිටුපසට ගියෙමු. වාර්තාකාරයෝ නංගි වට කරගෙන නොයෙකුත් විස්තර විමසමින් සිටියහ.

“වරෙල්ල වරෙල්ල යන්න..... තවත් මෙතන මොකක් ඉන්නවද?” කොණ්ඩය බැඳ රෙදි කෝටි ඇඳගත් පියෙක් දුටුවේ කතා කළේ ය. “මේක මහ ප්‍රෝඩාවක්! උන්ට ඕනෑ එව්වො කර තියා තෝරගෙන උඹලව නිකම් බොරුවට ප්‍රදර්ශන කෙරුව.....” ඔහු කීය. තවත් කීප දෙනෙක් ම ඒ කතා අනුමත කළහ. මුල් තැනට ආවේ මා නොව නංගි ය. එහේත අපත් හවුල් වී හොරකමක් කර අසුවීමේ ලජ්ජාවක් මට ඇති විය.

දැනටමත් රැ බෝවී ඇති බව මම සෝමාට මතක් කළෙමි.

“මෙහෙ නැවතිල උදේ යන්න පුළුවනි. බය වෙන්න දෙයක් නෑ..... සෝමා අපේ දිනා ගියැකි..... ඇතක් නෑ.” පෑන මිතුරියක් කීවා ය.

නිදහසේ තව පින්තූර ගැනීමටත් නංගිගේ ජීවිත කතා ලිවීමටත් නැවත මුණ ගැසිය යුතු බව පත්තරයෙන් කියන ලදී. එ සඳහා අන් දිනයක් යොදාගෙන අපි රැ ම පිටත් වීමු.

“නිමල් බස් එකේදී අඳුනන කෙනෙක්හෙම මුණ ගැහෙයි දන්නෙ නෑ..... අපි බස් පොළට දාල ඔයා නවතින්න. අපිට ගියැකි. අම්ම එයි පාරට” මම ඔහුට කීවෙමි.

“කමක් නෑ යමු.”

“ආරංචි වුණොත්?”

“බස් එකේදී මුණ ගැහුණ කියමු. අපි ටැක්සියක යමු පිටකොටුවට..... මඟදී බැහැල වෙන වෙනම නගිමු බස් එකට.”

නිමල්ට කලින් රථයට ගොඩවුණු අපි පිටුපස ම අසුනේ වාඩි වීමු. බස් රියේ සිටි සියලු දෙනා ම හැරී බැලුවේ අප දෙස ය. පසුව නිමල් පැමිණ මා අසල වාඩි විය.

ගමන පිටත් වූවාට පසුව මම නිමල්ගේ උරහිසට කම්මුල තබා ගෙන නින්ද ගියාක් මෙන් තෙත් පියා ගනිමි. ගතව

වෙහෙසක් නොව දැඩි අප්‍රාණික ගතියක් දැනෙන්නට විය. කවුළුවලින් හමා ආ සිසිල් සුළඟ ආශාවන් විසින් තවා දමන ලද ගතට සහනයක් විය. මම දෙනෙත් පියාගෙන දවසේ සිදුවීම් මතක් කරගන්නට පටන් ගතිමි. මනැසට දැනෙන දෙයක් විනා පෙනෙන දෙයක් නොවීය.

අප බස් රියෙන් බසින කල අම්මා ද පැමිණ සිටියා ය. නිමල් එහා තැනකින් බැස අනෙක් පාරෙන් ගියේ ය. අම්මා දකිත් ම මම බියකින් පිටිවිගෙන ගියෙමි. මට අම්මාට මුහුණ දිය නොහැකි ය. අම්මාට මුහුණ දීමට බැරි කරමට අපවිත්‍ර ය යන හැඟීමක් මගේ සිතට වධ දෙන්නට පටන් ගත්තේ ය.

“පුංචි අක්කයි අම්මෙ තේරුණේ”

“යන්නම් හරි ගියා අම්මෙ.....”

නංගිලා මග දිගට අම්මාට තොරතුරු කියන්නට වූහ. හනසු එළිය වායු ගෝලය කැපෙන ලෙස වැනෙන වැනෙන වාරයට ගින්නේදර අලුත් වෙව් “හෝස් හෝස්” යන ශබ්දයක් නැගිණි.

මම සියල්ලට ම පිටුපසින් කතා නැතිව ගමන් කළෙමි.

මම අම්මාගේ මුහුණ බැලිමි. නංගි රූප සුන්දරී තරගයෙන් මුලට තේරුණු බව අසා අම්මාගේ මුහුණේ යම් කිසි සතුටක් පහළ වී ඇද්දැයි බැලීමට මම උත්සාහ ගතිමි. දුකක දී මෙන් ම සැපතක දී ද වෙනස් නොවන ගතිය අම්මාගේ මුහුණේ මම දුටුවෙමි. මා තුළ උපන්නේ වේදනාවක් හා අනුකම්පාවකි. පසුව ඉරා ගැනීමට මට සිතීමි. නිමල්ට මා සිප ගන්නට ඉඩ දුන්නේ ඇයි?

මම ඒ බවක් නො දැන සිටියෙමි.

මා තවත් ඇස් පියාගෙන අන්ධකාරයේ ගිලුණේ ඇයි?

අම්මා එළිය වනමින් අප ඉදිරියේ ගමන් කළා ය. “හෝස් හෝස්” ශබ්දය දිගට ම ඇසිණි. එළිය ඉදිරියට යන විට පස්සටත් එළිය පස්සට යන විට ඉදිරියටත් පනිමින් අපේ සෙවණැලි අප අවට ම කැරකෙන්නට වන්නේ ය.

“අම්මේ ලොකයියන් මුණ ගැහුණ බස් එක්කදි.....” ගෙදර පැමිණ මම මට්ට කිමි.

“කොළඹ ගිහින්ද?”

“ඔව් ඊයෙ ගිය ගමන් කිව්වෙ.”

“ඩැයිවර් උන්නැහෙගෙ පවුලත් හවස කිව්ව තමයි ගෙදර ආවෙ නෑ කියල.”

මෙතෙක් නොවුණු අලුත් බියකින් මම හිරිවැටි ගියෙමි.

එක දෙයක් වෙත එල්බ ගැනීමට බැරි තරමට මගේ සිත ආකූල ව්‍යාකූල වී තිබිණි. මම රැ කිස්සේ සිහින වැලක් දුටුවෙමි. මම රූප සුන්දරියන් දිටිමි. මුහුද දිටිමි. මල් දිටිමි. මා පෝරුවේ නැගී සිටිනු දිටිමි. ඒ එක එක සිහිනයක් අවසන මම අඩ වශයෙන් අවදිවිමි. හැම සිහිනයක් ම වාගේ අවසාන වූයේ නිමල් මා සිප ගැනීමෙනි.

දෙ දිනකට පසුව නංගීන් සමඟ මට පත්‍ර කාර්යාලයට යන්නට සිදුවිය. එදා අප කැඳවාගෙන යෑමට මෝටර් රථයකින් වාර්තාකාරයෙක් පැමිණියේ ය.

අපි වෙළෙඳ සමාගම් ගණනාවකට ගියෙමු. සාරි, සපත්තු, ඔරලෝසු, ගුවන්විදුලි යන්ත්‍රයක්, ඉස්ත්‍රික්කයක්, සබන් පුයර ආදී තෑගි රාශියක් ඒ ඒ සමාගමෙන් නංගීට ලැබිණි. ඇයගේ ඡායාරූප රැසක් ද ගන්නා ලදී.

මේ අනුව ඇයට රුපියල් දහසකටත් වඩා වටිනා තෑගි ලැබුණේ ය.

ඊළඟ ඉරිදා පත්‍රයේ නංගීගේ ඡායාරූප ගණනාවක් ද ජීවිත කතාව ය යි අමුතු ම විස්තරයක් ද පිටු ගණනාවක පළ විය. වෙළෙඳ දැන්වීම්වල වූයේ ද ඇයගේ පින්තූරම ය.

16

වාඩුවෙන් පසුව නැවත පාසලට යෑම නිසා මම නැවතත් යථා තත්ත්වයට පත්වීමි.

මා නිමල් සිතින් ඉවත් කළා ද නැද්ද යනු තීරණය කළ නොහැකි ස්වභාවක් උද්ගත විය. ඔහු කොතෙකුත් මගේ හදවතේ වැජඹුණේ ය. ඒ අතර ම අපේ සමබන්ධය ඉවර ය යි ඔහුට තීරණාත්මක ව කියා ඇති බවට මම තරයේ අධිෂ්ඨාන කර ගනිමි.

පාසලේදී තිස්ස හා ගාමිණී මුණ ගැසෙන හැම විටක ම මගේ සිත බියකින් සැලෙන්නට විය. නිමල් අප සමඟ කොළඹ ගිය බව ගෙදරට ආරංචි වී ඇති බවට පණිවිඩය මා වෙත ගෙන එන්නේ දැයි ඔවුන්ගෙන් කෙනකු දවසේ මුල් වරට දකින හැම අවස්ථාවක ම මම තිගැස්සුණෙමි.

ලොකු නංගි චිත්‍රපටියක රඟපෑමට තේරී ඇතැයි මා දැන ගත්තේ ද පුවත්පතිනි. 'රූප සුන්දරී සිනමාවට එයි' යන සිරස් තලය යටතේ රූප සුන්දරී තේරීමේ තරගය පැවැත්වූ සමාගමේ ඉරිදා පත්‍රයේ පිටුවක් පුරා නංගිගේ පින්තූර පළ වී තිබිණි. ඒ ඡායාරූප තරගය දා හෝ ඊට පසුව අප කොළඹ ගිය දා හෝ ගන්නා ලද ඒවා නොවේ. එක පින්තූරයකින් නංගි රෙද්ද ඇඳ වෙරළේ ගලක් උඩ සිටින සැටි දැක්විණි. එහි රෙදිපට සුළඟට ගසාගෙන ගොස් එක කකුලක් නග්න ව තිබිණි. මල් පෝච්චියකට වතුර දමන තවත් පින්තූරයක් පළ කර තිබුණු එක ම වුවමනාව ඇය පහත් වී සිටින කල කර පළල් හැට්ටයෙන් ළම පෙන්වීම ය යි මට නිකමට සිතිණි. මේ පින්තූර දුටු මා තුළ

ඇති වූයේ තරහක් හා පිළිකුලකි. නිවාසයේ ළමයින් මා ගැනත් මොනවා සිතනු ඇද්දැයි මා ලජ්ජාවට පත් වුණත් සමහරෙක්,

“අනේ හරි ලස්සණයි ඔය ගොල්ලගෙ නංගි!” යි හරියට මා හපන්කමක් කළ කලෙක මෙන් මා වට කරගෙන කීහ.

මේවා ගත්තේ කවදා ද? කොතැන දී ද? නංගි යළි කොළඹ යන්නට ඇත්තේ කවරකු සමඟ ද?

රූප සුන්දරී වශයෙන් තේරුණේ අපේ නංගි බව ඒ වන විට මුළු පාසල ම වාගේ දැන සිටියහ. සමහරෙක් මා දෙස බැලුවේ ගෞරවයෙනි. තවත් සමහරෙක් අවඥාවෙනි. මම ඒ දෙක ම ගණන් නො ගැනීමට මහන්සි ගතිමි. ඇය චිත්‍රපටියට බැඳෙන්නට යන බව පළ වූ දිනට පසුව දා බොහෝ දෙනා ඒ ගැන කතා කරනු මට ඇසිණි. මම හැකි තරම් ඒවා මඟ හැරීමට උත්සාහ කෙළෙමි.

අලුත් වාරයේ මුල් වරට සති අන්තයට මා යන කල සෝමා ගෙදර සිටියේ නැත. පුංචි නංගිගෙන් තරමක් කරුණු දැන ගතිමි.

පත්තර වාර්තාකරුවෙක් ද කැමරා ශිල්පියෙක් ද කාන්තාවක හා චිත්‍රපටි නිෂ්පාදකයකු සමඟ පැමිණ චිත්‍රපටියකට ය යි සෝමා කැඳවා ගෙන ගියහ. අන්තිකාරම් වශයෙන් රූපියල් පන් සියයක මුදලක් ද දෙන ලදී. ඇය දවස් තුනකට පසුව ගෙදර පැමිණ අතර නැවත ගොස් ඇත්තේ කලින් සිකුරාදා ය.

“ඉතින් අම්මෙ නංගි තනියම යැව්වේ?”

“ඔය වෙන්නෙ දෙයක් නෑ බං. තලතුනා මනුස්සයෙක්! ආරස්සාවට ගැනු කෙනෙක් ඉන්නව. චිත්තර පටියෙ වැඩ ඉවර වුණා ම රූපියල් තුන්හාර දාහක් දෙනව කියන්නෙ.....”

“ඔය ලැබෙන දෙයක් නාස්ති නොකර ගෙයක් හදා ගන්නවත් ඉතුරු කර ගන්නයි තියෙන්නෙ අඩු ගණනෙ.....”

“ඒක තමයි..... මම ගෙපොළ කපන්න නැකතක් බලන්න කිව්ව.....අර පන්සියකුත් තියනව නෙ.....”

“නංගි කැමතිද?”

“ඒක මට ගන්න කියලයි ගියේ”

නංගී මෙසේ කියන්නට ඇත්තේ අම්මාගේ කැමැත්ත ගැනීමටත් මා නිතඬ කිරීමටත් බව මම තේරුම් ගනිමි.

නංගී අප අතපොවන සීමාවෙන් පිටත ගොස් ඇතැයි මගේ හිත මට කියන්නට විය. ඇ හදිසියේ නොසිතූ ප්‍රසිද්ධියක් ලැබුවා ය. ඇයගේ ක්‍රියාවන් ගැන අවවාද දීමට දැන් කෙනෙක් නොවෙත්. මට අවංක සිතින් නංගීට අවවාද නළ හැකි ද? මට නංගී තරහ කරගෙන හැකිද? නිමල් අප සමඟ ගිය ගමන නංගී දැනී. නින්දට ගිය මා කල්පනා කළේ ඔළුව පොළොවේ ගසා ගැනීමට සිතෙන තරම් පසුතැවිල්ලෙනි.

“දැන් ඉතින් ඕනෑ එකක්. ගේවත් හදාගන්න පුළුවන් වුණොත් මට ඇති” යි මම අත්තිමට හිත හදා ගනිමි.

කොළඹ ගියාට පසුව මා තව එක වරක් වත් “සිසිල” ට ගොස් නැත. මෙය සැකයට හා කුතුහලයට හේතු විය හැකි ය. කමලාවතීට මුහුණ දීම ද පහසු නොවේ. කෙසේ වුව ද දස අතේ කල්පනා කළ මම ගින්දරකින් දැවෙන හඳවකින් යුතුව සෙනසුරාදා හවස එහි ගියෙමි.

“උඹලට දැන් වාසිනෙ කුසුමෙ..... නංගිල රූප සුන්දරියො වෙලා තැහි ලැබිල තව මොනවද අඩු?” යි කමලාවතී මා දුටු කල කීවා ය. මගේ සිත තවත් වේගයෙන් සැලෙන්නට විය.

ඇයගේ මුහුණේ වෙනදා වූ සුහදකාව නැද්දැයි මට වරක් සිතීමි. නෑ. ඒ මගේ හිතේ හැටියි අනෙක් අතට මම සිතා ගනිමි.

“අනේ මන් දන්නෑ නැන්දෙ ලැප්පාවෙ ඉන්න බෑ.”

“ලැප්පාවක් යැ නම්බුවක් නෙ..... මේ ගමේ කොයි ගැනිගෙ නම ද බං ඔහොම රටේ පතළ වුණේ..... ගමට ම නම්බුවක් නෙ.”

“කෝ මහතූන් මල්ලි හෙම?”

“අන්න අර ගෙදර හිටිය..... පලයන් එහාට. මමත් එන්නමි.”

මම තරමක් දුරට සැනසුම් සිතින් ගෙට ගොස් එහි සිටි ගාමිණී හා තිස්ස සමඟ කතාවට වැටුණෙමි. මඳ වේලාවකින්

කමලාවතී ගාමිණීට කතා කළා ය. අනතුරුව ඇය තේ කෝප්පයක් ද කෑමට යමක් ද රැගෙන පැමිණ ඒවා අප ඉදිරියේ වූ කනස්පුව මත තැබුවා ය.

“බීපන් කුසුමෙ..... මහතූන් පුතේ. උඹ පොඩ්ඩක් අරහෙට පලයන්.....”

හිසෙන් පටන් ගත් ගින්දරක් සර්වාංගය දවාගෙන ගොස් පයේ ඇඟිලි කුඩුවලින් පිට විණැයි මට හැඟී ගියේ ය. කමලාවතී මා දෙස බැලුවා ය. ඇ සියල්ල දන්නැයි ඒ ඇස් දුටු මම වහා නිගමනය කළෙමි. මම බිම බලා ගනිමි.

“කුසුමෙ..... මම උඹ විස්වාස කරනව මගෙ දරුවට වැඩිය..... උඹ මට ඇත්ත කියන්න ඕනෑ. මම දරුවගෙන් නාහ උඹෙන් මේ අහන්නෙ..... එදා ලොකු පුතා ඔය ගමන ගියා නේද උඹලත් එක්කල?”

මට කමලාවතී හෝ වෙන කිසිවක් හෝ නොපෙනෙයි. මගේ ඇස් අන්ධකාර වී සියල්ල භ්‍රමණය වෙයි.

“ඔව්”

“උඹ කතා කළාද යන්න?”

“නෑ. ලොකයි ආව.”

“උඹල දෙන්න තනියම කොහේවත් ගියාද?”

“ඔව්”

“කොහෙද ගියේ?”

“තරගෙ තිබුණෙ ලොකු හෝටලේක..... එතනට ටිකක් ළඟයි මුද. මුද අයිනෙ ලයිට් හවුස් එකක් තියනව. එතෙන්නට ගියා මේ..... මේ මේ..... ගැන කතා කරන්න.”

“මොනව ගැන ද..... ? කවදද..... ඕක පටන් ගත්තෙ? මට කියපන් මුල ඉඳල.....”

“අර පිරිත් දවස්වල..... මම ආ..... මම ආව නෙ නිතරම වැඩට..... ඒ දවසක..... එයා කිව්ව..... එයා කිව්ව

මේ..... මම ගැන අදහසක් තියනව කියල..... මම කිව්ව මම දන්නෙ නෑ මට බෑ නැන්දලගෙ විශ්වාසෙ කඩ කරන්න කියල.....”

“උඹ එහෙම කිව්ව? එතකොට පුතා මොකද කිව්වෙ?”

“ඒකට කමක් නෑ කිව්ව. මට හරියට මතක නෑ කිව්ව ඒව. ඉතින් මමත් කිව්ව කියන එකකට කැමතියි කියල. හැබැයි මම මුල ඉඳලම කිව්ව නැන්දල කැමති නැත්නම් බෑ කියල.”

“ඉතින්?”

“ඉතින් අර මධුරී ගැන නැන්ද කිව්ව වෙලාවෙ මට පැහැදිලි වුණා මේ වගෙ එකකට ඉතින් කොහොමවත් කැමති වෙන්නෙ නෑ කියන එක..... එදා ඉඳල හැමදාම මම කිව්ව..... මේ කවදාවත් අපිට දෙමව්පියන්ගෙ කැමැත්ත ගන්න බෑ අපි හිතීන් අස්කර ගනිමු කියල..... ලොකයි කිව්ව කොහොම හරි කැමැත්ත ගන්න බලමු කියල.”

“පුතා උඹට කතා කළාද හිතුවක්කාරකමට හරි.....”

“නෑ නෑ. අනේ නෑ. එහෙම කතා කළේ නෑ.”

“නෑ?”

“නෑ නැන්දෙ නෑ..... මම කිව්ව කැමැත්ත ගන්නත් බෑ කියල.”

ඇ දිග සුසුමක් හෙළවා ය.

“මම හිතුවෙ නෑ දුවේ ජේන් අක්කගෙන් මට ඔහොම එකක් වෙයි කියල.”

“අනේ නැන්දෙ අම්ම දන්නෙ නෑ. මගෙ ඇස්දෙක පොට්ට වෙන්න ඕනෑ ඇස්දෙකපල්ල අම්ම දන්නෙ නෑ.....”

“උඹ කිව්වෙත් නෑ?” ඇ මඳ නිහඬතාවකින් පසුව ඇසුවා ය.

“අම්මට කියන්න කිය කියා හිටියෙ. වෙලාවක් ලැබුණෙ නෑ..... ඇරත් දැන් කියන්න දෙයක් නෑ නැන්දෙ. මගෙ හිතෙන් මම අස්කරල. මගෙ එහෙම එකක් නෑ.”

“ඔය ඇත්තමද කුසුමෝ?”

“නැන්දට මම පපුව පළල පෙන්නන්නම්.” ය යි කී මම දැනින් මුහුණ වසා ගතිමි. අනතුරුව මට ඉකිබිඳෙමින් හැඬෙන්නට විය. කමලාවතී විනාඩි දෙකක් පමණ කතා නැතිව සිටියා ය.

“මම උඹට බොහොම ආදරෙයි. මම උඹ මගෙ දරුවෙක් වගෙ විස්වාස කළා කුසුමෝ. උඹත් මට එහෙමයි..... උඹ මට බොහොම උදව් කළා දුවේ. මට ඒව ඔක්කොම මතකයි. නමුත් උඹ දන්නව මට මේක කරන්න බෑ. උඹත් දන්නව ඇති මම මේ පවුල මේ අඩියට ගන්න බොහොම මහත්සි වුණා. මටත් පුළුවන් බොහෝම සැපෙන් ඉන්න. මම මේ ඔක්කොම කරන්නෙ දරුවන් නිසා. මම උඹට ආදරෙයි. මම දන්නව උඹත් මට එහෙමයි. ලොකු පුතා එදා අපිට කිව්වෙ නෑ උඹල බස් එකේදි මුණ ගැහුණු එක. ඩැයිවර් උන්නැහෙට ඒ බස් එකේ කොන්දොස්තර කියල තියනව උඹල එකට ආ බව. පුතා අරක වැහුවෙ මොකක් හරි නිසයි කියල මම හිතුව. මට ඒ ටික වැහුව නිසා මම එයාගෙන් ඇහුවෙ නෑ..... පස්සෙ වෙන කෙනෙක් කිව්ව උඹල දෙන්න කොළඹ පාරක තනියම යනව දැක්ක කියල. කොහොම වුණත් පුතාට වැඩිය මෙනෙත්දි මම උඹ විස්වාස කරනව. ඒ විස්වාසය.....”

“නැන්දෙ ඒ විස්වාසය කඩන්නෙ නෑ නෑ නෑ! බය වෙන්න එපා!” මම සංසිද්දිගෙන ගිය හැඩිම තවත් වැඩි කරගෙන කිමි. “මම මීට පස්සෙ මේ ගේ හරියෙ පස් පාගන්නෙ නෑ..... ලොකයිය එක්ක ජීවිතේට කතා කරන්නෙ නෑ.”

කමලාවතී නැවතත් ටික වේලාවක් කතා නැතිව සිටියා ය.

“උඹ පුංචි දා ඉඳල මම දන්නව කුසුමෝ..... මම කාලයක් කිස්සෙ ජේන් අක්ක සහෝදරියක් වගෙ ආස්සරය කළා. ජේන් අක්කත් මට බොහොම උදව් කළ ගැනියෙක්. උඹට ඕනෑ කාලෙක ඕනෑ උදව්වක් මට කියල එවපත්. උඹ වෙනුවෙන් මට කරන්න පුළුවන් දෙයක් මම කරනව. මට මගෙ දරුව බේරල දීපත් දුවේ..... උඹට කවද හරි හරියන්න ඕනෑ..... උඹ සීලාවාර ගැනු ළමයෙක්! උඹට දෙවියන්ගෙ පිහිටයි.....”

කමලාවතී අසුනෙන් නැගිට ගත් බව මට සිතිණි. මා හිස ඔසවා බලන කල කමලාවතී සාලයෙන් ඉස්තෝප්පුවට වැටෙන ලොකු දොර අසල මට පිටුපා සිටගෙන සිටියා ය. ඇය අතේ තේ කෝප්පය විය.

“අයියට - අයියට දැන්ම මේ ගැන මොකුත් කියන්න එපා නැන්දෙ. එයාගෙ අන්තිම විභාගෙ ළඟයි.....”

ඇ ඊට පිළිතුරක් දුන්නේ නැත.

“කුසුමෙ ඔය මොකුත් කාපන්..... මම තේ එකක් එවන්නම්. මේ ටික ඇල්වෙලා.....”

මම නළලේ අත තබාගෙන ක්ෂණික ව ගත යුතු පියවර ගැන කල්පනා කළෙමි. නොපමා ව මෙනැතිත් යා යුතු ය. එහෙත් මගේ දෙපා පණ නැත. මෙහෙම ම ඇද වැටෙනු විනා වාඩි වී සිටින තැනින් නැගිට සිටීමට මම අපෝසත් වෙමි.

තිස්ස බියෙන් හා සැකයෙන් මට ළං වුණේ ය.

“කුසුමක්කෙ ඇයි.....? ඇයි අක්ක අඬන්නෙ?” මම හිස ඔසවා බලා සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළෙමි. මම ඔහුගේ අත අල්ලා මිරිකා ගනිමි. මගේ වේදනාව වැඩි විය.

“මහතන! හොඳ ළමය වගෙ මට චතුර ටිකක් ගෙනත් දෙන්න මල්ලියෙ.”

මුල් චතුර උගුර මට ඉස්පොල්ලේ ගියේ ය.

තිස්ස මා දෙස බියෙන් බලා සිටියේ ය.

ඒ ඇස් මඟ හැර සිට ගත් මා මිදුලට බැස එහි මැදක් පසු කරන කල කමලාවතී කඩයේ සිට තේ කෝප්පයක් ද රැගෙන එමින් සිටියා ය. මම බිම බලාගෙන නතර වීමි.

“කුසුමෙ! ඔහොම යන්න එපා පාරෙ බැහැල..... ඔය මුණක් ඉදිමිලා! මුණ හෝදගෙන ටිකක් ඉඳල පලයන්.....”

මම බිම බලාගෙන මදක් එහෙම ම සිට අඩියෙන් දෙකෙන් එනාට ගියෙමි. කමලාවතී ආපසු කඩයට ගියා ය. මම පේර ගස වෙත ගොස් අත්තක් අල්ලා ගනිමි. කුමක් සිදුවී ඇයි තේරුම් ගත

නො හැකි ගතියක් මා තුළ පැවැතිණි. මම ගෙට පැත්තකින් වත්තේ වූ ලොකු කොස් ගස දුටුවෙමි. වසර ගණනකට උඩදී මා පුංචි කාලයේ සිංහල අවුරුදු දවසක මේ ගසේ ඔංචිල්ලාවක නිමල් මාත් තබාගෙන පැද්ද සැටි මට මතක් විය. කාලයක් තිස්සේ යටපත් වී තිබුණු මේ අතීත සිද්ධිය දැන් මේ මොහොතේ මගේ සිතට නැගී ආවේ ඇයි? තමා තුළ මා ගැන මුලින් ම හැඟීමක් ඇති වන කල මා පුංචි කෙල්ලකැයි ඔහු කියා ඇත. ඔහු මා තබාගෙන ඔංචිලි පදිදිදින් ඒ හැඟීම් ඔහු තුළ තිබුණේ ද? ජේර ගස යට අප දෙදෙනා කොතෙක් දේ කතාකර ඇද්ද? මම ඒ සියල්ල යටපත් කර ගන්නට උත්සාහ කළෙමි. මේ උත්සාහයේ දී කළුළු ගලන්නට වන්නේ ය. මම බිත්තිය අයින දිගේ කුස්සිය පැත්තට ගියෙමි. පිටුපස ඉස්තෝප්පුවේ පඩිය උඩ වාඩි වූ මම අතීත් මුහුණ වසාගෙන නැවත වරක් හැඬුවෙමි. තිස්ස මා අසල සිටගෙන සිටින බව තේරුණ නමුත් මා නැවත හිස ඔසවා බැලුවේ මගේ හදවත සැහැල්ලු වූ පසුව ය. එවේලේ මගේ සිතට බරක් නොදැනී තිබිණි. මම නැගිට, එතැන කණුවක එල්ලුණු, නිමල්ලා රැවුල කැපීමට මූණ බලන, පුංචි කණ්ණාඩියට එබී බැලිමි.

“මූණ ඉදිමිලා! අක්කට අම්ම බැන්නද?”

“නෑ මල්ලියෙ.....”

මම ලිඳ ලඟට ගොස් මූණ සෝදා පනාවක් සොයා හිස ද පිරා ‘සිසිලට ආයුබෝවන්’ ය යි සිතින් කියාගෙන පිටුපස පැත්තෙන් ම පිටත් වීමි.

වේදනා, දුක්, සංවේග සියල්ල කළුළුත් සමඟ දිය වී පහ වී ගියැයි මම සිතන්නට වීමි. මගේ හදවතට දැනුණේ පරිත්‍යාගය හා විමුක්තිය පිළිබඳ අප්‍රමාණ සැනසීමකි. සියලු බර ඉවරයි. සියලු බැඳීම් ඉවරයි. මම ජයගතිමි යි මම සිතීමි.

බාහිර වශයෙන් අමුත්තක් නැතිව දවස ගෙවී ගියේ ය.

“අද ඩැයිවර් උත්තැහෙලගෙ ගෙදර මොකක් හරි තියනව.” එදා රාත්‍රියේ අම්මා කී කල මම නිගැස්සුණෙමි. “කමලාවතී නිකම් විස්සෝප ගතියකින් හිටිය. මූණත් රතු වෙලා. අඬල

වගෙ..... ඒත් පුළුල්ව දේකට නම් අඩන ගැනියෙක් නෙවෙයි. මොකද දන්නෙ නෑ.”

“කියන්න බෑ.” මම කෙදිරි ගැවෙමි.

පුංචි නංගිට නින්ද ගියාට පසුව මම අම්මාට සියල්ල විස්තර වශයෙන් කිමි.

“උඹ ඒක හිතින් අස්කර ගන්න ඕනෑ” මගේ කතාවට නිහඬ ව සවන් දී සිටි අම්මා අන්තිමට කීවා ය.

“මම හිතින් අස්කරගෙන අම්මෙ තියෙන්නෙ.....මම අම්මට කලින් නොකිව්වෙත් ඒකයි. කියන්න ඕනෑකමක් නැති නිසා දැන්.”

“උඹට මට වැඩිය කාරණා තේරෙනව..... මට උඹ ගැන බයක් නෑ.”

“මම කවදාවත් අම්මල කියන එකකට පිටින් යන්නෙ නෑ අම්මෙ..... මොනව කරතත් මම අම්මට කියලයි.....”

නිමල් මා සිප ගැනීම අම්මාට කියා නැත. කියන්නටත් බැරි ය. මගේ හදපත්ලේ කටුවක් ඇණෙන්නට විය.

“මම ලෝකෙට මුණ දෙන්න පාරෙ බැහැල යන්නෙ උඹ නිසාවෙන්..... සෝමෙ ගැන මම හිතින් අත් ඇරල..... ඕවට යන්න ඉඩ දුන්නෙ එයා ගැන දැන් මගේ බලාපොරොත්තුවක් නැති හින්දයි.....ඕකට නොගියත් එයා කවදහරි මුණෙ දැළිගානව. දැනටමත් කරල තියන ටික ඇති.....උඹ වුණත් හිතන්න ඇති මම මේ මොකුත් නො දැන ඕවට යන්න ඉඩ දුන්නයි කියල..... මම ඕව ගැන දන්නෙ නෑ..... නමුත් ගැනු දරුවෙක් ගෙදරින් පිට වුණාම ඕවගෙ දේවලවලට අම්ම කෙනෙකුට තවත් එයාගෙ ආසාවක් තියාගන්න ඕනෑ නෑ. මම හිතින් අස්කෙරුව..... කතා කරන්න ගියොත් ඕව එක්කො ඒකි කපල මුදෙ දාන්න ඕනෑ..... නැත්නම් මම වහ ටිකක් බොන්න ඕනෑ..... ඒවයින් වැඩක් නෑ.....”

අම්මා කතා කිරීමේ ශක්තිය එකතු කර ගැනීමට මෙන් දිග හුස්මක් හෙළා ටිකක් හිටියා ය.

“ඩැයිවර් උන්නැහෙනගෙ පවුල - මම ඒ ගැනි මේ ගමට ආව දවසෙ ඉඳලම අඳුරනව. ආස්සරය කලා..... මට හිතවත් ගැනියෙක්. ඒ මිනිහත් එහෙමයි. ඒ ලමයින් ඒ වගෙ. උන්ගෙ මුණ බලන්න මට ඉඩ තියපත් කුසුමෙ”

“අවිශ්වාසයක් හිතන්න එපා අම්මෙ, කවදාවත් මම.....”

“අවිස්වාසෙට කිව්ව නෙවෙයි..... උඹ මට විස්වාසයි. උඹ පෝරුවක නගිනව දකින්න තමයි මමත් බලා ඉන්නෙ..... පුංචි එකී වයසකට එන කාලෙට මම ඉන්නත් පුළුවනි.....”

අම්මා හදිසියේ මිය යතැයි ක්ෂණික බියක් මගේ හදවත වෙළා ගත්තේ ය.

“අපේ කරමට සීලාචාර කෙනෙක් අපිට නොයා-ගත්තැකි..... කා එක්කවත් ආස්සරේ කරන්න එපයි කියල මම උඹට කියන්නෙ නෑ..... නමුත් කල්පනාවෙන් දුටුවී. උඹට මේ තරම් කියන්න ඕන නෑ.....”

“අම්මට දුකක් ගින්දරක් දෙන්නෙ නෑ අම්මෙ මම කවදාවත්.”

“ඉතින් කුප්පිය නිවල නිදාගනින්. ඕව හිනින් අස්කර දාගෙනැ” යි කී අම්මා ඇනුමක් ඇර කෙඳිරි ගැවා ය.

පැයුරෙන් නැගිට කුප්පිය නිවන්නට ළං වූ මම,

“අම්මගෙ කකුල් දෙක ටිකක් මිරිකන්නදැ?” යි ඇසිමි.

“නිදිමක ඇති. නිදාගනින්!”

“මට නිදිමක නෑ.”

මම අම්මාගේ දෙපා මිරිකන්නට විමි. වැඩි වේලාවක් යන්නට කලින් ඇ නින්දට වැටුණා ය. අම්මා නිදි බව සහතික කර ගත් මම නැඹුරු වී ඇයගේ පයක මහපටැඟිල්ල සිඹ පහන නිවා නින්දට වැටුණෙමි.

ඉරිදා මා ආපසු විදුහලට එන්නට කලින් සෝමා ගෙදර ආවා ය. ස්වේෂන් වැගන් රථයක පිරිමි කීප දෙනෙක් ද තවත් කරුණියක් ද වූහ. ඒ එක පිරිමියකු හෝටලයේ සිටි කැමරා

ශිල්පියකු බව මම හඳුනා ගනිමි. ඔව්හු ගේ දොරකඩ රථය නවතා නංගී බට කල නොපෙනී යන තුරු අත වනමින් ගියහ. නංගී මට පෙනුණේ එහෙම පිටින් ම අමුතු කෙනකු ලෙසිනි. ඇයගේ මුහුණේ වෙන කිසි කලෙක නොවුණු ප්‍රබෝධයක් හා ප්‍රමෝදයකි. දෙ නෙත් හි බේරෙන අනුරාගී ගතියක් විය. ඇය කතා කළේ ද අමුතු විදියකිනි. බැල්ම ගමන හා හැසිරීම ආදී හැම දෙයක් ම අමුතු ය. නංගී සිනමා ලෝකය ගැන බොහෝ දේවල් මට කීවා ය. ඇයගේ විෂයය ඇසීමට කුතුහලයක් ඇති කළත් කතා ලතාවත් වචනත් පිළිකුලක් ද තරහක් ද මා තුළ ඇති කළේ ය.

“කෝල් ෂීට් නැතුව හිටිය, අවුට් ඩෝ ෂූටිං තිබුණ, මේකප් දාගෙන බලා හිටිය” ආදී වශයෙන් චිත්‍රාගාරයේ පාරිභාෂිත වචන ඇයගේ කතාවේ ඇතුළත් විය. නංගී මේ චිත්‍ර පටියට ගියේ අඩක් නිම වී තිබෙන අතර බවත් රුමත්කම නිසා ඊළඟ නිෂ්පාදනයේ දී සෑහෙන තැනක් දෙන තුරු වෙන සමාගමකට යන්නට කලින් අමුතුවෙන් වර්තයක් එකතු කර බඳවා ගනු ලැබූ බවත් ඇ මට කීවා ය.

චිත්‍රපටය නිසා ඇයගේ ඉගෙනීම නතර විය.

දවස් ගෙවුණේ සිත් වේදනා මැද ය. නිමල් මැදි කර ගොඩ නංවන ලද ගුවන් මාලිගා කඩා වැටීමේ පීඩනයට මම යටවීමි. ඔහු පිළිබඳ නැගෙන රසවත් සිතිවිලි පිටුදැකීම සඳහා හඳවත් දොරටු වසා තැබීම පහසු නොවී ය. ඔහු මට ලියුම් කීපයක් එව්වේ ය. ඒවා පෙම් හසුන් ය. ඒ ලියුම් කියවන මට ඔහු හා සබඳකම කැඩී ගිය බව අමතක විය. ඔහුගේ විභාගය ළඟ නිසා ඇත්ත හෙළි කිරීමට මැළි වූ මම ලිපියක් ලද හැම විට ම ලිපිය ලැබුණා. විභාගයට පාඩම් කරන ඔබට දිග ලියුම් ලියා බාධා කිරීමට නොහැකියි. විභාගය ඉවර වන තුරු ලියුම් නොලියා ඉන්න මහත්සි ගන්න ය යි වාසගම් දෙකකින් තුනකින් පිළිතුරු ලිවීමි. ඔහු ඒ ගැන ද සිත තරක් කරගෙන සිටින බව ඇතැම් ලියුම්වලින් පෙනුණු නමුත් මම නිශ්ශබ්ද වීමි.

නංගී සිනමාවට යෑම ගැන මම දිගට ම කම්පා වීමි. මේ ප්‍රශ්නය උඩ මා වඩාත් සිත රිදවා ගත්තේ අම්මා ඇය රඟ පෑමට

යවා ඇත්තේ නොකැමැත්තෙන් බව දැන ගත් නිසා ය. නංගී ගැන තමා බලාපොරොත්තු අත් හළ බව අම්මා කීවත් සත්‍යය එය නොවන බව මට රහසක් නොවේ. එසේ කියා හිත හදාගන්නට උත්සාහ කළත් අම්මා නංගී ගැන වේදනා විඳින්නී ය. නංගීගේ පින්තූරය පත්‍රයේ පළ වූ විට ඇයට තැහි බෝග ලැබෙන විට අම්මා ආඩම්බරකමක් හෝ සතුටක් හෝ පළ වන වචනයක් දෙකක් කියන්නේ ඒ වේදනාව වසා ගැනීමට ය.

මේ නොයෙකුත් වේදනා එකතු වී ඇති වන පීඩනයෙන් සිත මුදා ගන්නට වෙහෙස වන මම රාත්‍රියට නින්දට ගොස් නිමල් ගැන ටිකකට පරණ විදියට කල්පනා කරමි. අතීතයෙහි ගත වුණු රස බර අවස්ථාවන් මෙන් ම අනාගතයේ ගත කරන්නට සිතූ පැතු ජීවිතයත් නැවතත් සිහියට නගා ගන්නෙමි. ඔහුගේ පහසින් ලද උණුසුම මතක් කර ගැනීමට උත්සාහ කරමි. එකල මගේ හදවත ආදරයෙන් පිරෙයි. මේ ආදරයත් රසයත් මට අහිමි බව අන්තිමට මතක් වන්නේ තෙත් කඳුළෙන් තෙමෙමිනි. එක් අවස්ථාවක මා අවදි වූයේ ඔහු පිළිබඳ ව දුටු සිහිනයක් මැද ය. ඉන් පසු මට නින්ද නො ගියේ ය. නිමල් එදා මුළු දවස ම මගේ හදවතෙහි ජීවමාන ව මෙන් රැඳුණේ ය.

මා නැවත ගෙදර ගිය කල සුබ මෙන් ම අසුබ ප්‍රචන් කීපයක් ම දැන ගන්නට ලැබුණේ ය.

ඉස්තෝප්පුවක් හා කාමරයක් සහිත පුංචි ගෙයකට ගෙපළ කපන දින නියම කරගෙන තිබිණි. මම ගෙපළ කැපීමට නියමිත තැනට ගොස් භූමිය වෙත උතුරන සෙනෙහසක් බඳු සොම්නසකින් යුතුව එහා මෙහා ටිකක් ඇවිද බැලුවෙමි. ගලෙන් බැඳුණු, උළු සෙවිලි වුණු, සිමෙන්ති දැමුණු, සුදු හුණු ගැවුණු පුංචි ගෙයක් මගේ සිතෙහි මැවිණි.

දෙ සතියකින් නංගී ගෙදර පැමිණ තිබුණේ නැත. ගේ ළඟින් ගිය පියසේන කීප දවසක් බැණ වැදුණු බව මට ආරංචි විය. ඔහු අපේ ගේ ළඟින් ගියේ ඇනුම් පද කියමිනි. පසුව නංගී ද ගෙදර සිටි දවසක ඇ ඔහු දකිත් ම ගෙට වැදුණා ය.

පියසේන සමඟ තවත් කෙනෙක් විය.

“උඹ නිකම් ඒ කාලෙ බොරුවට ගවුම් රෙදියි, කොන්ඩ කටුයි, සෙරෙප්පු සපත්තුවයි අරන් දීල වියදම් කළා. උඹ මෝඩය බං” අනෙකා කීය.

“අපි නිකං පිනට වියදම් කළේ නෑ. අපි වියදම් කළ ඒවට..... දැන් ඔය ඕනෑ එකෙක් කාර්වල දාගෙන ගෙනිව්වට අපට මොකදැ?” යි පියසේන කීය.

මට මේ කතාව ඇසුණු කල ඇති වුණේ ලජ්ජාවක් හෝ වේදනාවක් හෝ නොවේ. පපුවේ ඇටයක් ඇතුළේ කැක්කුමකි. ඉන්පසුව නංගිගේ මුහුණ බලන්නට පවා මට අමාරු විය. එදා මා ක්ලාන්ත වන්නට ගියාක් මෙනි.

පියසේන මෙන් ඇනුම් පද නොකීවත් පිට ගම්වල අය මෙන් ම ගමේ අයත් අපේ ගෙදර පසුකර ගෙන ගියේ අමුතු සතුන් දමන ලද කුඩුවක් පසුකර ගෙන යන කලෙක මෙන් කුතුහලයෙන් ගේ ඇතුළ බලමිනි. මේ නිසා මම නිවාඩු දවස්වලට ගිය කල කාලය ගත කළේ වැඩිපුර ගේ ඇතුළේ ය. අපේ වැනි පුංචි ගෙයක මිදුලටවත් නො බැස ඇතුළට ම වී කාලය ගෙවීම දඬුවමක් මෙනි.

ගෙදර ගිය කල මා කම්මැළිකම ඇරෙන්නට ගිය ප්‍රධාන තැන කමලාවතීගේ නිවස ය. දැන් මට එහි යෑම තහනම් ය. ඒ හැරුණු විට ඉතා ම කලාතුරකින් ගියේ ඇග්නස්ලාගේ ගෙදරට ය. දැන් මට එහි යන්නටත් හිතක් නැත. නංගිගේ ක්‍රියා කලාපය මට ම වුණු ලජ්ජාවක් ලෙස සිතූ මම ගමේ මිනිසුන්ගේ මුහුණ මඟ හැරීමට මහන්සි ගනිමි.

මේ අතර තාත්තා නැවතත් රාත්‍රී නින්දේදී කෙඳිරි ගාන්නට විය. මම කලින් ගෙනැවිත් ඉතිරි වී තිබුණු තෙල් ටිකක් තාත්තාගේ කකුළේ ගා කෙතරම් අමාරුකම් තිබුණත් කුලී වැඩට නොගොස් සිටින ලෙසට අවවාද කළෙමි.

තිස්ස හා මා අතර ඇසුර වෙනස් වුණේ නැත. එක අතකට ඔවුන්ටත් ගෙදරින් දොස් අසන්නට ලැබෙනැයි මම මේ ළමයින් මඟ හැරීමට උත්සාහ කළෙමි. අනෙක් අතට ඔවුන් හා ඇසුර පාළුව මකා හඳවන සෙනෙහසින් පිරවීමට හේතු විය.

එක් දවසක මම මගේ මුළු සිද්ධිය පදිමිනිට කීවෙමි. ඇ කතාවක් නැතිව මගේ විස්තරයට කන්දී සිටියාය. ඇ අන්තිමට මගේ උරහිසට අත තබා මුහුණ බැලුවා ය.

“මට නම් ඔහොම තීරණයක් ගන්නත් බෑ. පුළුවන් වුණත් ගන්නෙත් නෑ..... ඒ වුණාට ඔයා කළ වැඩේ වැරදියි කියලා මට කියන්නත් බෑ. මට තේරෙන්නෙ නෑ. මට හිතා ගත්තැකි දැන් ඔයාට තියන අමාරුව..... මම දන්නෙ නෑ මම..... මම කියන්නෙ මේකයි. මම හිතනවා මගෙන් ඔයාට කරන්න පුළුවන් ලොකුම උදව්ව..... එකම උදව්ව අපි ඔය ගැන මීට පස්සෙ කතා නොකරන එක..... එහෙම තරකද?”

“මම ඔයාට ඒක කියන්නයි හිතා හිටියෙ.....”

“හැබැයි ඔයාට මුකුත් හිතුණ වෙලාවට විතරක් අපි කතා කරමු..... ඔයා හුඟ දවසකින් සෙල්ලම් කළේ නෑ..... අද අපි නෙට්බෝල් ගහමු.”

මේ කාලයේ ඇනුම් පද කීමෙහි හා අනුන්ගේ සිත රිදවා ප්‍රීතිවීමෙහි සමත් සමහර දැරියන් මම මඟ හැරියෙමි. මේ නිසා පාසලේ දී මගේ මානසික නිදහස සීමා විය. නිවාසයේ කාලසටහන් හා නීති රීති යටතේ මා වැඩ කළේ පුරුද්ද අනුව රුකඩයක් මෙනි. කෙතරම් කරදර හා සිත් තැවුල් මැද වුව ද වාර විභාගයෙන් සිරිත් පරිදි මුල් තැනට ඒමට මම එවර ද සමත් වීමි. මා නිවාඩුවට ගෙදර ගියේ ඒ සැනසීම ඇතිව ය.

තාත්තා නැවතත් සේතන් වෙද මහතාගෙන් ප්‍රතිකාර ගනිමින් සිටියේ ය.

අවසාන උපාධි පරීක්ෂණයට පෙනී සිටීමෙන් විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය නිම කළ නිමල් ගෙදර පැමිණ සිටින බව අම්මාගෙන් මට දැනගන්නට ලැබිණි. අම්මා කමලාවතීගේ කඩයට යෑමත් ගනුදෙනු කිරීමත් නතර කර තිබුණේ නැත. එහෙත් අම්මාගෙන් කමලාවතී කිසි දවසක මා ගැන ඇසුවේවත් ඇයට කිසිවක් කීවේවත් නැත. කතාබහ සම්පූර්ණයෙන් ම වාගේ සීමා වී ඇත්තේ ගනුදෙනුවලට පමණකි.

මා වරින්වර පාරට එබී බැලුවේ වෙන ගමනක් යන නිමල් අපගේ ගේ පසුකර යනු දක්නට ලැබේදැයි බියෙන් හා

බලාපොරොත්තුවෙනි. ඔහු දන්නට ලැබෙනැයි මා බිය වූයේ එකල මොන සිත් වේදනාවක් ඇති වේද මොන තත්ත්වයකට මුහුණ දෙන්නට ලැබේදැ යි සැකයෙනි. අනෙක් අතට අඩු වශයෙන් ඔහු දකින්නට වත් නැතිව මගේ දෙනෙත් කකියන්නට විය. ගාමිණී හෝ විජය හෝ බයිසිකලයෙන් පාරේ යනු දුටු හැම විටෙක ම මගේ පපුව පිටිවීගෙන යන්නට විය. මම ඔවුන් ද මඟ හැරියෙමි.

අපගේ ප්‍රශ්නය ගැන නිමල්ගේ ගෙදර මොනවා වුණාදැයි දැන ගැනීමේ ආශාව ද මා තුළ බලපාන්නට විය.

තාත්තාගේ රෝගයේ ගුණාගුණ කියා බෙහෙත් අලුත් කර ගැනීමට යා යුතු ව තිබිණි. වෙද ගෙදර යන්නට තිබුණේ 'සිසිල' ඉදිරිපිටිනි. මට මේ ගමන බරක් විය. මට ඔවුන්ගේ නිවස මඟ හැර යන්නට වුවමනා කළ අතර තත්ත්වය තුමක් වේදැයි බැලීමට එතැනින් ම යන ආශාව ද විය. අපේ ගේ පිටු පස්සෙන් ගිය කළ නිමල්ගේ ගෙට එහායින් මහ පාරට වැටෙන කැලෑ පාරක් තිබේ. එය දුර වැඩිය යි සිත රවටා ගත් මම පුංචි නංගීන් සමඟ ගමන පිටත් වීමි. වෙල ආසන්න වෙත් ම මගේ සිත වඩ වඩාත් සැලෙන්නට විය.

මට ඇතට 'සිසිල' පෙනුණේ ජීවිතයේ කිසි කලෙක මවිසින් නොදක්නා ලද, මට දොරටු වැසුණු සුවිසල් මන්දිරයක් මෙනි. වෙල මැදක් යන විට ගෙයත් මාත් අතර කුළුපගකමක් පිළිබඳ මතකක් ද ඒ මතක ඔසසේ වේදනාවලියක් ද මතු වන්නට පටන් ගත්තේ ය.

බඹ දහයක් පහළොවක් තිබිය දී, නිමල් මිදුලේ සිටිනු මම දුටුවෙමි. කුමන ගින්දරක් මගේ සිතේ පත්තු වුණාදැයි මම නොදනිමි.

ඒ ගින්දරෙහි උණුසුම තිබියදී ම, මට වහා ඇති වුණේ මා නිමල් හමුවීමට යන බවට අදහසකි. ඔහු දැක කතා කර, විහිළු කර තව මොහොතකින්, මාස ගණනකින් පාළු වී ගිය සිතට ඇති විය යුතු මහා සොම්නස මා තුළ පහළ විය. සියලු සතුට සිහිනයක් මෙන් වහා පහවී මම යථා තත්ත්වයට පත්වීමි. මගේ දෙපා පණ නැති විය. මා තවදුරටත් පිය නැගුවේ කෙසේ දැයි

කිය නොහැකි ය. කඩය ළං වන විට බිම බලා ගත් මා නැවත හිස එසවූයේ තරමක් දුර ගිය පසුව ය.

“අර ගොල්ල කවුරුත් හිටියද නංගියෝ?” යි නො අසා සිටින්නට මට පුළුවන් විණැයි කීම මුසාවකි.

“දොර ළඟ ඉඳල නැන්ද අපි දැකල ඇතුළට ගියා..... හැබැයි ජනේලයෙන් බලා හිටිය.”

මම ආපසු නොහැරී ගියෙමි. උඩගුකමක් මට ඇතිවිය.

“අරය හිටියෙ නැද්ද?”

“ලොකයිය පේන්න හිටියෙ නෑ. ඇත දි නම් හිටිය.....”

මගේ බලාපොරොත්තු සුන්විණැ යි මට සිහිණි.

“ටිකක් කරදර වෙන්න පුළුවනි පරිස්සම් නුණොත්” රෝගියාගේ විස්තර අසා වෙදමහතා මට කීය. “ඔය ඇඟ පත වෙහෙසන්නයි වෙදකමෙන් පලක් ගන්නයි දෙකක් නම් බෑ. බොහෝම පරිස්සම් නුණොත් එක කැන් වෙලා ඉන්න වෙයි. හැබැයි! ඇඳට වැටුණොත් ආයි ඉරිසින් වහන්සේ ආවත් නැගිටිටවන්න බෑ..... තේරුණාද? බේත් කරල බලමු. ඒ විදියට පත්තියත් වෙන්න ඕනෑ. තෙ-ල ගාල, න-හ-ර පණ එන්න හොඳට අත ගාන්න ඕනෑ. තේරුණාද? ඒ කියන්නෙ මිරිකනව නෙවයි අත ගා-න්-න හොඳට! ඒකයි”

වෙද මහතා බේත් සිටිටුව මට දිගු කරමින්,

“මේ බුලත් අතට තිබ්බ රුපියල් දෙක අරන් යනව.” යි කීය.

“කමක් නෑ වෙද මහත්තය”

“කමක් නෑ ගෙනිච්චටත්” ඔහු මා දෙස බලා සිනාසුණේ ය. නිල් ඉරි සහිත සුදු සරමක් ද පපුවෙන් පැළෑ අත්කොට බැනියමක් ද ඇඳ, පැසුණු හිසකෙස් හා රැවුල ඇතිව සිටි වෙද මහතා පාටින් සුදු ය. ඔහුගේ දෙ නෙත් කරුණාවෙන් පිරී තිබිණි.

“ළමයෝ අර රුපියල් දෙක ගනිත්.” ය යි නංගිට වෙද මහතා කීය.

“ගන්න” මම හිමින් ඇයට කිමි.

“මිට පස්සෙ සල්ලි තියන්න ඕනෑ නෑ. තේරුණාද?” අපි දෙ අක් බැඳ ආවාර කර ආපසු හැරුණාට පසුව වෙද මහතා කීය. මගේ සිතේ මඟ දිගට වැඩ කළේ වෙද මහතාගේ මේ වචනයයි. සමහර වෙද මහතන් ලෙඩා සුව කළ නො හැකි වග ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ පසු වෙදකම් කළත් ගාස්තු අය නොකරන බවට කොහෙන් දෝ අසා තිබුණු කතාවක් මට සිහිපත් විය. පරිස්සම් නූණොත් රෝගය අමාරු වන බව වෙද මහතා කීය. තාත්තාට වැලැඳී තිබෙන මේ තරම් බරපතළ රෝගය කුමක් ද? වෙද මහතා මුදල් ආපසු දුන්නේ අපේ නැති බැරිකම් දැනගෙන මිස තාත්තා සුව නොවන බව සහතික වීමෙන් නොවේ ය යි හිත හදා ගැනීමට මම උත්සාහ කළෙමි. වෙද මහතාගේ කරුණාබර දෙ නෙත මම සිහිපත් කළෙමි.

අතකත් අමාරුවක් හෙම තියනව දැයි වෙද මහතා ඇසූ බව මට මතක් විය. එහෙම එකක් තාත්තා කීවේ නැත.

“එහෙම අමාරුවක් නෑ වෙද මහත්තය.”

“හා හා හා හා හොඳයි” ඔහු හිස සැලීය.

“අතක අමාරුවක්?”

අමාරුව තිබෙන්නේ කකුලේ ය.

“නහර පණ එන්න හොඳට අත ගන්න ඕනෑ. හොඳට නහර පණ එන්න- කකුලේ අමාරුවක්- අතක අමාරුවක්.....”

මගේ අංශයක් පණ නැති වෙන්නාක් මෙන් මට හැඟිණි. තාත්තාට වැලැඳී ඇත්තේ - වැලැඳී ගෙන එන්නේ අංශබාගය ද?

අංශ බාගය

සියාතු ආච්චි, සෙමනේරිස් බාප්පා, දුවිස් බාප්පා, ගුණේරිස් මාමා - ඒ හැමෝම අංශ බාගයෙන් මළහ. අවුරුදු ගණන් අද්දවමින් ඇවිද ඇඳට වැටී මාස ගණන් දුක් විඳ මළ හ.

අංශ බාගය දරුණු ලෙඩකැයි ඒ කිසිවකු සම්බන්ධයෙන් මම නො සිතීමි.

අංශ බාගය

මගේ ඇඟ හිරිවැටෙන්නට විය. ඒ හිරිවැටීමෙන් නිමල් ද කමලාවතී ද 'සිසිල' ද මට අමතක වූහ.

'සිසිල' ළං වේගෙන එන කල මම කුඩය ඒ පැත්තට හරවා ගනිමි. එහෙත් කුඩයෙන් මුවා වෙන හරියට පැමිණි කල කමලාවතී ඇද්දැයි නොබලා සිටීමට මම අසමත් වීමි. ඇ පඩිය උඩ සිටියා ය. මම සිනාසෙන්නට උත්සාහ ගනිමි.

“බැරක්ද ගියේ?”

“බැරක්ද කුසුමෙ ගියේ?” යි ඇය ඇසුවේ නැත. එහෙත් මට, “ගියා නැත්දෙ බෙහෙත් අහන්න” යයි කියැවිණි. “අපි ගිහිල්ල එන්නම්” යයි මම ගමන බාල නොකර ම කීවෙමි.

“හොඳයි”

මගේ වේදනාව වූයේ ‘ලොකයේ ඉන්නවදැ’ යි ඇයගෙන් වෙන දා මෙන් අසන්නට ක්‍රමයක් නොවීම ගැන නොවේ. ‘නැත්දෙ තාත්තගෙ ලෙඩෙ හිතන තරම් ලේසි නෑ.’ යි ගෙට ගොඩ වී කියා ගන්නට බැරිවීම ගැන ය. තාත්තාගේ රෝගය කීමට - රෝග ලක්ෂණ කියා මෙය බරපතල අසනීපයක්දැයි අසා දැන ගැනීමට - හිතවත් වැඩිහිටියෙක් මට වුවමනා විය.

තාත්තාගේ අතක කැක්කුමක් ඇද්දැයි දැන ගැනීමට මම නො ඉවසිලිමක් වූවත් ඒ ගැන එක වර ම කතා නො කළෙමි.

මා දවල් ගෙදර ආවේ අලුත් සිටිවුවට මඟදී ම කෂාය ද කිරවාගෙන ය. සවස තාත්තාගේ කකුල තවා තෙල් ගාද්දී, “තාත්තට ඒ බේත්වලට දැන් සනීපයි මම හිතන්නෙ” යි මම කීමි.

“ඔව් ඉතින් හරියට බේත් කළොත් සනීප වෙයි විජභට.”

“තාත්තගෙ ඔය කකුලෙ වාතෙ විතරනෙ තියෙන්නෙ?”

“ඔව් ඉතින් ඒක තමයි ලොකු අමාරුවකට තියෙන්නෙ.”

මගේ හිතට සැනසීමක් ලැබිණි.

“මන්න ඔය අතකත් නිකං හිරිවාතයක් වගෙ දැනෙනව බාග වෙලාවකට - ඒක ගණන් ගන්න බෑ මේක වගෙ.....කකුල පයගහන්න පුළුවන් වුණොත්.....”

“අත? මේ අත ද?”

“ඔව් ඒ අංශෙම අත තමයි.”

මම ඉන් එහා කතා නො කළෙමි.

“උඹට උණ ගන්න වගෙ තියනවද?” තාත්තා මගේ නළලට අත තබා ඇසී ය.

“ඇයි තාත්තෙ?”

“නෑ නිකං උඹේ අත්දෙක වෙනදට වැඩිය හීතල වගෙ මට දැනෙන්නෙ.”

“මම මේ දැන් අත් දෙක සේදුව. ඒක වෙන්නැති.....”

වෙද මහතා කී සියල්ල මම රැ අම්මාටත් කීමි.

අම්මාගේ ඇස යට කීප වරක් නැටුවේය.

“කියන්න බෑ බං ඕව..... මටත් හිතුණ”

මට වුවමනා කළේ “තාත්තාට තියෙන්නෙ එහෙම අමාරුවක් නෙවෙයි බං නිකං හිරිවාතයක්” ය යි කියවා ගැනීමට ය.

වෙළෙඳාමෙහි යෑම නතර කරන ලෙස නංගී ගෙදර පැමිණි කල අම්මාට නිතර කීවා ය. අම්මා ඊට කරුණු කීපයක් උඩ කැමැති වුණේ නැත. මුලින් ලැබුණු රුපියල් පන්සියය හැර ඊළඟට ලද මුදල් නංගීගේ ඇඳුම් පැලඳුම්වලටත් මදි විය. මේ ටික කාලයට ඇයට සාරි විස්සක් පමණ ගත යුතු විය. ඒවාට අනෙක් ඇඳුම්පැලඳුම් ද තොල් හා නිය සායම් ද සබන් පියරු ආදිය ද සඳහා මුදල් වියදම් කළ යුතුව තිබිණි. ඇඳුම් දැමීමට නංගී පුංචි අල්මාරියක් ද කන්තාඩියක් ද ගන්නා ය. ගෙදර වියදමටත් තනන්නට බලාපොරොත්තු වන ගෙයි වැඩ ඇතුළු අනාගතයටත් මුදල් ඉපයිය යුතු ව ඇත.

“කවුද බං අඳුරන්නෙ මම ඔය ගියාට?”

“ඒ වුණාට අම්මෙ..... ඕව ආරංචි වෙනව.....”

“නෑ බං. මම ඔය බස්වල උඹේ පින්තූර වැටුණු පත්තර හෙම මිනිස්සු කියවනව දැක්කම නොදන්න වගෙ ඉන්නව.”

නංගිගේ පින්තුර නිතර පුවත්පත්වල පළ විය. ඇය රූප සුන්දරිය වශයෙන් තෝරා ගත් පත්‍රය ඇයට විශේෂ තැනක් දුන්නේ ය. නංගි ඒ පුවත්පත්වල වාර්තාකරුවන් හා කැමරා ශිල්පීන් ගැන ගෙදර දී කතා කළේ කුළුපග මිත්‍රයන් ලෙසිනි. ඇය ඔවුන් ගැන සඳහන් කළේ "ගුණේ, ජයා, සුමනේ" ආදී වශයෙනි.

මා අගෝස්තු නිවාඩුව අවසානයේ ආපසු පාසලට යන දවස් ළං වන විට තාත්තා නැවතත් හොඳින් ඇවිදින්නට පුළුවන් තරමට සුවයක් ලැබුවේ ය. අංශ බාගය ගැන කිබුණු බිය අඩු වන්නට විය. නීතිපතා බේත්හේත් නොපිරි හෙළා කළොත් රෝගය අසාධ්‍ය නොවන බව මගේ ස්ථීර හැඟීම විය. බර වැඩක් නම් කොහොමවත් කරන්නට එපා ය යි තාත්තාට පමණක් නොව අම්මාටත් කී මම තාත්තාගේ රෝගය යත්තමින් හෝ නැවත මතු වුණොත් වහා ම මට ලියුමක් හෝ පණිවිඩයක් හෝ එවන ලෙසට පුංචි නංගිට අවවාද කළෙමි.

17

ද්විතී සම්පූර්ණයෙන් ම කිත්සිරි අත්හැර දැමුවා ය.

මේ ගැන ඇය මඳකුණු පසුතැවිලිවීමක් හෝ කණගාටුවීමක් හෝ නොවූවත් ඔහු වෙන්වීම ඉතා බරපතල ලෙස සැලකීය.

කිත්සිරි දැඩි සිත් වේදනාවට පත් වී ඇතැයි කවුරුත් කතා කළහ. මුල කාලයේදී මෙන් ඔහු සමාදානයකට මගේ සහය පතන අදහසින් කීප වරක් ම කතාව පටන් ගත්තේ ය. අනුන්ගේ කරදර ගැන අත පෙවීමට බැරි තරමට මගේ සිත පොද්ගලික ප්‍රශ්නවලින් නොසන්සුන් ය. එපමණක් නොව කිත්සිරිගේ බැල්මෙන් පළ කෙරුණු අදහස බාර ගැනීමට ද මට කිසිසේත් පුළුවන්කමක් නොවීය. මට කළ හැකි යමක් විණි නම් අනුකම්පා කිරීම පමණකි. ඔහුත් මමත් එක ම වර්ගයක ගින්දරකින් පෙළුණෙමු. අනුකම්පාව මගේ යුතුකමක් ද විය.

කිත්සිරි අත්හළ පද්මිනී විද්‍යා අංශයේ චෝල්ටර් ජයවර්ධන නම් ළමයකු අල්ලා ගත්තා ය. ඒ අතර විද්‍යාපති ගුණසේකර සමඟ ද ඇයගේ හඳුකමක් විය.

මේ මොන තත්ත්වය යටතේ වුවත් අපි දිගට ම හොඳ ම මිතුරියන් වශයෙන් ගත කිරීමෙහි සමත් වීමු.

කඩල ගොට්ටක් අතේ ඇතිව කොරිඩෝව දිගේ යන අතර මුණ ගැසුණොත් තිස්ස මට ඇට කීපයක් දුන්නේ ය.

පද්මිනී වොකලට් කැල්ලක් කන විටෙක මුණ ගැසුණොත් මම,

“මන්න කට අරින්න” ය යි කියා ටිකක් කටට දමා තිස්සගේ පිටට පහරක් ගැසිමි. අපි පෙර විදියට දිගට ම හැසුරුණෙමු. තිස්ස කෙරෙහි මේ ඇල්මට හේතුව පවුල් අතර පැවැති ඇසුර ම ද නැතහොත් ඔහු වෙත ද පිහිටි අයියාගේ මුහුණවර දැ යි තිරාකරණය කර ගැනීමට මම අපෝසත් විමි.

විභාගයට පෙනී සිටි නිමල් ප්‍රතිඵල එන තුරු කච්චේරියේ තාවකාලික රක්ෂාවකට ගියේ ය.

මා ගෙදර ගිය හැම අවස්ථාවක ම ඔහු දකින්නට ලැබේ දෝ යි කලින් මෙන් ම බලාපොරොත්තුවෙන් හා බියෙන් පෙළුණෙමි.

එක සිතුවාදාවක මා යන කල ලොකු නංගි ද ගෙදර පැමිණ සිටියා ය. ඇය ඉන්ද්‍රපාල මාවතගම නමැති තරුණයකු සමඟ විවාහ ගිවිසගෙන ඇතැ යි මට දැන ගන්නට ලැබිණි. ඔහු වික්‍රපටියේ නිෂ්පාදක කළමනාකරු බව නංගි මට කීවා ය.

“ඉන්ද්‍රගෙ අතේ තමයි මුළු ප්‍රධානත් එකම තියෙන්නෙ.” යි ඇය කීවේ මහත් ආඩම්බරකමකිනි. දැන් නංගි ගෙදර එන්නේ ඔහු සමඟ ය. ආපසු යා යුතු දවසට ඔහු ස්ටේෂන් වැගන් රියෙන් ආවේ ය. වික්‍රපටියේ වැඩ අවසාන වූ විගස විවාහ වන බවත් නංගි කීවා ය.

“ඉතින් අම්මෙ ඔය කොහේ මිනිහෙක්ද?” මම අම්මාගෙන් ඇසිමි.

“කවද බං දන්නෙ?”

“අනේ මම දන්නෙ නෑ ඔය රටක් ගමක් නොදන්න මිනිස්සු.”

“ඕනෑ යකෙක් බං බැඳ ගත්තොත්, කවද හරි උඹලට හරි කටයුත්තක් කරගන්න දවසක අවනම්බුවක් නොවෙන්න. එයාට නම් මොනව වුණත් මට කමක් නෑ.....”

මෙදින මා ගෙදර යන විට ගෙපොළ කපා තිබුණා පමණක් නොව අත්තිවාරම බැඳ ගල් ද වැලි ද අදිනු ලැබ තිබිණි. ගලින් ගලට පතින පුංචි දැරියක මෙන් මම බිම සිට කෙළින් ම ගල් ගොඩට පැන ඒ දිගේ ගොස් එහායින් වූ වැලි ගොඩට

පැත්තෙමි. දෙපා සිනිඳු වැල්ලෙහි එරෙන කල දැනුණේ සියුම් සනීපයකි.

නිමල් මට ලියුමක් එව්වේ ය.

නිමල්ට කියා බැරි තැන සම්බන්ධය නතර කරවනු පිණිස මා සිය කැමැත්තෙන් ම කමලාවතීට මෙය දන්වා ඇති බවක් ඔහුගේ ලිපියෙන් කියැවිණි. සමහර විට කමලාවතී නිමල්ට කියන්නට ඇත්තේ ඒ විදියට ය. ඔහු ලියුම ලියා තිබුණේ මට දොස් පවරන ගෙලියෙනි. යළි ඇසුර පටන් ගැනීමට ඔහු කෙළින් ම යෝජනා කළේ නැත. මා සූදානම් නම් ඔහුගේ හදවත විවෘත ව ඇත. ඒ හදවත සදාකාලික ව මා වෙනුවෙන් විවෘත ව තිබේ. එහි වෙන කෙනකුට ඉඩක් නැත. අනතුරුව ඔහු තම වේදනා විස්තර කර මට සුබ පතා තිබිණි.

මේ ලියුම කියවූ මා තුළ තරහක් ද අනතුරුව අනුකම්පාවක් ද උපන්නේ ය. මට දොස් කීම ගැන එක වර ම කෝපයට පත් වුණත් එසේ සිතීම වැරදි ය. සිදු වූ දෙය නිමල් දන්නේ කෙසේ ද? ඔහු සත්‍යය නොදැන නිරපරාදයේ මා ද වරදවා තේරුම් ගෙන වේදනා විඳී. ඔහු මට දොස් පවරන්නේත් සතුවත් නොවන බව මම හොඳින් ම දනිමි. වරද මට පවරන්නට වීම ගැනත් ඔහු තැවෙනු ඇත. කවුරුත් විසින් හෝ සිදු වූ සියල්ල විස්තර කර දිය යුතු ය. ඔහුට අඳුරේ වේදනා විඳීමට ඉඩ දීම පාපයකි.

මම නිමල්ගේ ලියුම යළි යළිත් කියැවීමි. මට දොස් පවරමින් ලියා ඇති වචන ඇතුළතින් මතු වන්නේ අදෝනාවක් බව එකල මගේ සිතට වැදිණි. මගේ ඔබ්බේ පිරිහෙන්නට විය. මට අතීතය මතක් වන්නට විය. තෘෂ්ණාව තෘප්තියක් ඉල්ලා හදවත් ගැබ සියලු තැන් විදින්නට වන්නේ ය.

කමලාවතීටත් අම්මාටත් මා දුන් පොරොන්දු!

කුස්සියට වැදුණු මම ලියුම බිම තබා ගිනි පෙනෙල්ලක් ළං කළෙමි. ගින්නට අසු වූ කඩදාසි ඇඹරෙමින් තුනී අළු බවට පත්වන්නට විය. මගේ ගෙලටත් මුහුණටත් රස්නයක් දැනී ගිත් ඩාබ්ඳු මතු වන්නට විය. මම වහාම දෙ අත්ල ම තබා ගින්න නිවා ලියුමෙන් අඩක් බේරා ගනිමි. ගිනි ගත් ලියුම මගේ අතේ

ගුළි විය. මම නැවත අකුරු නොකියවා ම ලියුම ලිපට එබුවෙමි. නිමල් ඊට පසු එවූ ලියුම් තුනක් ම මම කියවන්නේවත් නැතිව ලිපට දැමිමි. ලිපට දමා අළු වන තුරු බලා සිට අන්තිමට ඉකි බිඳ බිඳ හැඩුවෙමි.

ගෙදර සිටි දවසක අම්මා ප්‍රමාද වෙතැයි තාත්තා මගට ගියෙන් මාත් පුංචි නංගීන් සිටියේ දොර වසාගෙන ය. චේලාව රැහන හමාරට පමණ වන්නට ඇත. මම නංගීට ගණන් පාඩමක් කියාදෙමින් සිටියෙමි. අඩි ගබ්දයක් ඇසුණෙන් මම නංගීට කතා නොකරන ලෙස සංකොට කන්දුනිමි. යමෙක් ඉස්තෝප්පුවට ගොඩ විය. “කවුද අහන්න” මම නංගීගේ කණට කොඳුලෙමි.

පැමිණි තැනැත්තා රැල්ලුරුල් ඇරියේ ය.

“කච්ච-ඳ”

“ඒ මම”

සවනකින් නොව හදවතින් මම වතා නිමල්ගේ කටහඬ හඳුනා ගතිමි.

“කච්ච මම කියන්නේ?” පුංචි නංගී සිනාවක් ද ඇතිව විහිළුවකට ගෙන ඇසුවා ය.

“කුසුම්!”

මම මොහොතක් සිට ඇඳෙන් නැගිට හිමින් දොර වෙත ගොස් අගුලට අත තබා මඳක් කල්පතා කළෙමි. මම දොරේ උඩ පළුව පමණක් විවෘත කරගෙන ම බිත්තිය අයිනට වී කරපොවා පිටත බැලිමි. ඔහු එළියට අසුනොවන හරියේ සිට ගෙන සිටිනු දකිත් ම මම තිගැස්සුණෙමි. මඳ අඳුරේ මට ඔහුගේ මුහුණ පැහැදිලිව ම පෙනුණේ නැත. එහි තිබුණේ කෝපාවිශ්ඨ පෙනීමකැයි මට නිකමට සිතිණි. මම බියකින් ඇළැලි ගියෙමි. නිශ්ශබ්ද ව සිටි තත්පර ගණන ඇතුළත ඔහු වෙත දැඩි සෙනෙහසක් ඒ බිය අතරින් මගේ හදවතට ගලා එන්නට වන්නේ ය.

“කුසුම් මට ඔයාට ටිකක් කතා කරන්න ඕනැ.”

කෙල බිඳක් ගිල ගත් මම,

“ගෙදර කවුරුත් නෑ.....” යි කීම්

“ඔයා ඉන්නෙ. ඔයාට කතා කරන්නයි මම ආවෙ.”

මම නැවත බිය වීම්. ආදරයට බාධා වූ කල පිරිමි වියරුවෙන් මෙන් ක්‍රියා කරති. මම දොර පළව අල්ලා ගනිමි.

“ඔයා මොකද මගෙ ලියුම්වලට උත්තරයක්වත් එවන්නෙ නැත්තෙ?”

“නිකම්” මම ඇහෙන නැහෙන හඬින් කීම්.

“ඇයි ඔයා අම්මට මේ කතාව කිව්වෙ?”

“මට ඒක කියන්න සිද්ධ වුණා.”

“මෙහාට එන්න ටිකක්. මට කතා කරන්න තියනව.” නිශ්ශබ්දතාවකින් පසුව ඔහු කීය. ඒ හඬ විධානයක් මෙන් විය. මම නංගී දෙස බැලිමි. ඇයගේ මුහුණේ වූයේ හිස් බැල්මකි. ඇය ද බිය පත් ව සිටින්නට ඇත.

කාමරයේ රෙදි වැල කන්නාඩියේ පිළිබිඹු වී තිබිණි. එහි අම්මාගේ චිත්ත රෙද්දක් උඩින් ම දක්නට විය.

“කුසුම් මේක වැදගත් කාරණයක්.”

මා ඒත් කතා කළේ නැත.

“කුසුම් මට යන්නද එහෙනම් ඔයා කියන්නෙ?”

පෙට්ටිය දෙසින් සියුම් ශබ්දයක් ඇසිණි. කුප්පි ලාම්පුවේ එළියේ හැපී උඩුකුරු ව වැටුණු ටික්කෙක් අනෙක් අතට පෙරළීමට උඩ පනිමින් සිටියේ ය. නංගී වහා ගොස් ටික්කා අනෙක් පිට පෙරළා ඇඟිලි තුඩින් ඔබා ගත්තා ය. ටික් ටික් හඬ දිගට ම ඇසෙන්නට විය.

“නංගියෙ ඔය අනිංසක සතාට යන්න දෙන්න” යි කීමට සිතුණත් මට එය අමතක වී ගියේ ය.

“කුසුම් මම යන්නද?”

“මම දන්නෙ නෑ.”

“ඔයා මොනවද දන්නේ?”

අප අතර පවතින්නේ බොරු තරහක් පමණකැයි සිතා මම සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළෙමි.

“අපිට බැරිද කුසුම් ටිකක් කතා කරන්න?”

“මම කියන්න තියන දේවල් කියලයි තියෙන්නෙ..... ඔයාට තේරෙන්නෙ නැද්ද, මෙහෙම රැට කවුරුත් නැති වෙලාවට ආවම..... රටේ මිනිස්සු මොනවද දැක්කොත් කියන්නේ?” මම ධෛර්යයක් නංවා ගෙන කිමි.

“අපි හොඳ නම් රටේ මිනිස්සු මොනව කිව්වම.....”

“ඔයාට කමක් නෑ. ඔයා පිරිමියෙක්.”

මම බිම බලා ගතිමි. අඩි ශබ්දයක් මිදුලට බසිනු ඇසුණ නොඇසුණ තරමින් මට දැනිණි. මා හිස ඔසවා බැලුවේ නැත.

“නංගියෙ මේ දොර වහන්න!” මම විනාඩි දෙකකට පමණ පසුව කියා ඇඳට ගොස් වාඩිවීමි.

මා කඳුළක් හෙළුවේ නැත.

මගේ ධෛර්යයත් එඩිතරකමක් ගැන අප්‍රමාණ සහනයක් සිතට දැනෙන්නට විය. මම මින් මතු කිසි දවසක ඔහු ඉදිරියේ බැහැපත් නොවෙමි. කඳුළු නොහෙළමි. යටත් නොවෙමි. මා තීරණයකට බැස ඇත. ඒ තීරණය වෙනස් කරන්නේ කුමට ද? තව තවත් මොනවා කතා කරන්න ද? කතා කර, හඬා, හැඟීම් අවුස්සා සිත පාරවා ක්ලේශයනට පොහොර දමා කුමට නම් යළි යළිත් වධ වේදනා විඳිමුද?

ඔහු යන්නට ඇත්තේ කෝපයෙනි. කෝපය, ශෝකය නැති කරන එක බෙහෙතකි. කෝපයක් ඇති කරගෙන මා කෙරෙහි තමා තුළ ඇති ඇල්මක් සෙනෙහසත් බැඳීමත් නැති කර ගැනීමට ඔහු සමත් වෙතොත් කොපමණ සැනසීමක් ද? මට නොව ඔහුට කෙතරම් සැනසීමක් ද? මට ඇත්තේ ගල් සිතකැ යි ඔහු සිතනු ඇත. ගැහැනුන්ට ඇත්තේ ගල් සිත් ය යි ඔහු නිගමනයට බසිනු ඇත. ගැහැනුන් වපල ය යි ඔහු සිතනු ඇත. මා ගැන ඔහු මොන නිගමනයට එළඹියත් වෙනසක් නැත. මගේ හිත අනාවරණය

කරන්නට කරන්නට මගේ හදවතෙහි රැ දවල් දෙකේ ඔහු වැජඹෙන බව කඳුළු පෙර පෙරා කියන්නට කියන්නට ඔහු තව තවත් මා වෙත බැඳෙනු ඇත. පරමාර්ථ ඉටු නොවන, ඉලක්කය කරා කිසි දවසක අපට ළඟා විය නොහැකි, බලාපොරොත්තු සාර්ථක නොවන මේ නිෂ්ඵල ප්‍රේමය තව තවත් වඩා ගැනීමෙන් වන අර්ථයක් නම් නැත්තේම ය. මට එය ඉර හඳ සේ පැහැදිලි ය.

ඔහු ඔහේ ගියාවේ! මට වෛර කරමින් ශාප කරමින් ඔහේ ගියාවේ! ඒ වෛරය තුළින් හෝ සැනසීමක් ලබා ගැනීමට ඔහු සමත් වෙන්නේ! මට කුමක් වුව ද ඉවසිය හැකි ය.

අම්මා පැමිණි කල මම නිමල්ගේ ගමන ගැන කිමි.

“ලඹ වාඩිවෙන්නවත් කිව්වේ නැද්ද?”

“නෑ අම්මෙ..... ඔහොම පුරුදු කරගෙන බෑ. දැන් හිතින් අස්කර ගෙන තියන එක මොටද නිකම් කතන්දරත් හදාගන්නේ?”

“මම කියන්නම් ආයින් එන්න එපයි කියල.”

“ඕනෑ නෑ අම්මෙ..... ආයෙ එන එකක් නෑ.....”

හැඟීම්වලට යටපත් නොවී කටයුතු කිරීමට මින් පසු මම තරමක් දුරට හෝ ශක්තිමත් වීමි. නො ලැබෙන සම්පතක් ගැන සුසුම් හෙළමින් වධ වේදනා විඳීම නිෂ්ඵල ය යන දර්ශනය මම ඇති කර ගනිමි. එහෙත් නිමල් හතුරුසිංහ උපාධි විභාගයෙන් සමත් වූ අවස්ථාවේ නම් නොහඬා සිටින්නට මට බැරි විය. නිමල්ගේ දියුණුවත් යහපතත් අවංක ව පැතු අයගෙන් මම ද කෙනෙක් වීමි. එදා මා හැඬුවේ ඔහුගේ ජීවිතයේ වැදගත් සිද්ධියක් වූ මේ ජයග්‍රහණය පිළිබඳ ප්‍රීතිය භුක්ති විඳීමේ දී හවුල් වීමට අවසරයක් හෝ අවස්ථාවක් හෝ නොලැබුණු බැවිනි.

විභාග ප්‍රතිඵල නිකුත් වූ දවසට පසුවදා නිමල් පාසලට ආවේ ය. එවකට සිටියේ ඔහු ඉගෙන ගන්නා කාලයේ සිටි විදුහල්පති තුමා නොවූණක් එතුමා ද මේ ජයග්‍රහණය පාසලට ලැබුණු ජයග්‍රහණයක් ලෙස සලකා ඔහු පිළිගත්තේ ය. නිමල්ගේ

ගුරුවරු කීප දෙනෙක් ම මේ වන විටත් පාසලේ සිටියහ. උදේ කෙටි විවේක වේලාවේ දී විදුහල්පතිතුමාත් ආචාර්ය මණ්ඩලයත් සමඟ ඔහු ගුරු කාමරයේ තේ බොමින් සිටිනු මම ඇත සිට ජනේලයෙන් බලා සිටියෙමි. සබකෝලයක් ද ඇතිව ගුරුවරුන් සමඟ කතාවෙහි වැටී සිටි නිමල් මා දකින්නට නැත.

ඊට පසුව හඳුනන ගැහැනු හා පිරිමි ළමයි කොරිඩෝවක ඔහු වට කරගෙන සුබ පතමින් සතුටු සාමීථි කතාවේ යෙදෙමින් වුත් හ. මා එය බලාගෙන සිටියේ උඩුමහලේ මගේ පංතියේ මිටි තාප්පයට වැළමිට ගසා සිටගෙන සිටිමිනි. තාප්පයෙන් බිමට පැන වහා ඔහු වෙන දුවගෙන ගොස් අතේ එල්ලී කතා කිරීමට තරම් ආශාවක් මට තිබුණු බව කිව යුත්තක් නොවේ. ඔහු ළමයින් අතරින් අතෘප්තිමත් දෙනෙත් ඇතිව වටපිට බලනැයි මට සිතීම. මම සිත දැඩි කර ගනිමි. නිමල් කෙතරම් හැඩ ද? ඔහුගේ නැහැය, ඇස්, කම්මුල් කෙතරම් පියකරු ද? ඔහුගේ සිනාව කෙතරම් අහිංසක ද? මම පැත්තකට වී හොරෙන් මේ සියල්ල බලා සිටියෙමි.

ඔහුට ළංවී කතාබස් කරන අනෙක් ළමයින් ගැන මට ඊර්ෂ්‍යාවක් සිතීම.

සිනුව නාද වී අවට සිටි ළමයින් විසිර යන්නට වූ පසු නිමල් වටපිට බලනු මම දුටුවෙමි. තව මොහොතකින් ඔහු ඉහළ බලනු ඇත. මම වහා කුළුණට මුවා වීමි. යන්නට නියම තැනක් නැතිව මෙසේ මඳ වේලාවක් එහි ම අන්දුන්කුන්දුන්ව රැඳී සිටි නිමල් ආපසු ගුරු කාමරය දෙසට ගියේ ය.

දවල් ආහාරයට විවේක කාලය එළැඹෙන විට ඔහු පාසලෙන් පිට ව ගොස් සිටියේය.

මම ඉතා ම තද සිත් ඇති අසත්පුරුෂ කෙල්ලක්මි යි මට ම සිතීම. මා නිමල් වෙත ගොස් සුබපතා වචනයක් දෙකක් කතා කළ යුතුව තිබීම. ඔහු පාසලට ආවේ මා දකින්නට ම ය. ඔහු යන්නට ඇත්තේ මොන තරම් වේදනාවකින් ද? මට වචනයකින් ඔහුට ලොකු සහනයක් දිය හැකිව තිබීම. මම ඒ සම්පත ඔහුට නොදුන්නෙමි. මා කළේ වරදකි. ශිෂ්‍ය නිවාසයට ගිය මම හැඬුවෙමි. මා එදා දවාලට බත් කෑවේ නැත.

පසුව මා මේ ගැන පද්මිනීට කිමි. ඇය කීවේ මා කළ ක්‍රියාව හරි බවයි.

“ඔන්න ඔහොම හිත හදාගන්න! මොන කෙහෙල්මලකට අඬනවද?” ඇ කීවා ය.

අඩු වශයෙන් නිමල්ට සුබ පතා ලිපියක් හෝ කැපැල් පතක් තරමේ වත් යැවිය යුතු බවට අදහසක් මට ඇතිවිය. මම බොහෝ දුරට කල්පනා කළෙමි. මා එවැන්නක් යැවීමෙන් ඔහු පිළිතුරු එවනු ඇත. එයින් වන එක ම විපාකය නැවත නැවතත් සිත පැරීම පමණකි.

දෙසැම්බර වාර පරීක්ෂණය පැවැති කාලයේ අප්‍රත් ගෙයි බැම්ම පටන් ගෙන ඇති බව මට ප්‍රංචි නංගී ලියුමකින් දන්වා එව්වා ය. මා නිවාඩුවට ගෙදර ගියේ නො ඉවසිල්ලෙනි. ගෙට ගොඩ නොවී දැනට ගෙනා පොත් පත් හා ඇඳුම් පොදි පිළි උඩින් තැබූ මා කෙළින් ම ගියේ මිනිසකුගේ උසට පමණ බිත්ති බැඳී තිබුණු ගෙය දෙසට ය. මම ගේ වටා රවුමක් ගොස් උළුවස්සකින් ඇතුළු වීමි. උණගසින් හා දෙකට පළන ලද පුවක් කඳින් බඳින ලද පලංචි යටින් හිස නමා ගිය මට කබොක් ගල් හා මැටි සුවඳ දැනුණේ ඉතා පියකරු ලෙසිනි. අප්‍රත් ගේ මෙවැනි හැඩයක් ගනිතැ යි මුලින් අත්තිවාරම පමණක් දුටු අවස්ථාවේ මට සිතා ගත නො හැකි විය. මගේ මුහුණට සිතාවක් නැගිණි.

මා ගෙට ඇතුළු වන විට සෝමා ඇදේ වැතිර සිටියා ය. ඇයට නින්ද ගොස් තිබිණි. නංගී අවදි වෙතැයි බියෙන් මෙන් පරිස්සමින් ඇඳුම් මාරු කරන අතර බිම කුණු කසලින් පිරී තිබෙන බව දැක මට ඇති වූයේ නංගිලා දෙ දෙනා ම ගැන තරහකි. ඇඳුම් මාරු කළ මම ඇඳගෙන ආ ගවුම මිදුලේ වැල් පටින් දමා ආපසු ඇවිත් ගෙය අතුගාන්නට පටන් ගතිමි.

සෝමාට නින්ද ගොස් නැති බව මම කන්නාඩියෙන් දුටුවෙමි.

“නරකයි මේ ගෙයක් දොරක් අතු ගා ගත්තම. පෙරේතයො වගෙ කුණු ගොඩේ ඉන්නව.”

සෝමා කතා කළේ නැත.

කුණු එකතු කළ මම එය විසිකර බාල්දියන් රැගෙන ලීඳට ගොස් මුහුණ සෝදා චතුර එකක් ද ගෙනැවිත් කළය පිරවීම්.

මා මුහුණ පිසදාන කළ ඇඳෙන් ගබ්දයක් ඇසිණි. සෝමා හඬමින් සිටියා ය.

“මොකද?” මම ඇඳට ලංවී ඇසිමි.

ඇය එවර ද කතා කළේ නැත.

“මොකද සනීප නැද්ද?”

ඇයගේ ඉකි බිඳීම වැඩි විය. ඇ කොට්ටයේ මුහුණ ඔබා ගෙන තවත් හැඩුවා ය.

“අමාරුවක් නම් කියන්නකො තොඳොල් වෙන්නෙ නැතුව.” මම ඇයගේ නළලට අත තබා කීම්. ඇයට උණක් නොවී ය. නංගී මගේ අත දැකින් බදාගෙන දෙනොල් අත්ලට ඔබාගෙන දිගට ම හැඩුවා ය. මා තුළ උතුරා යන සංචේගයක් හා ආදරයක් උපන්නේ ය. මම ඇඳ පසෙක වාඩි වී බිත්තිය පැත්තට නැඹුරු වී අනෙක් අත ඇයට එහායින් ඇඳේ තැබීමි.

“මොකද නංගියෙ?” මා ඇසුවේ ඇය සිප ගන්නට තරම් ලං වෙමිනි.

“අනේ අක්කෙ.....” යි ඇයගේ ඉකි බිඳීම තවත් වැඩි විය.

ඇත්ත වශයෙන් ඇය සිටියේ කතාකර ගත හැකි තත්ත්වයක නොවන බව මට අවබෝධ විය. මගේ සංචේගය වැඩි වුණා පමණක් නොව බියක් ද මෝරන්නට විය. සැකයක් - ඇඳහීමට කිසිසේත් හදවත සුදානම් නැති සැකයක් - සිතෙහි හදිසියේ මතු විය. මම නෑ නෑ එහෙම එකක් නෑ යි සිතින් කෑ ගසා ගනිමි. එහෙත් හැඬීමට හේතුව කුමක්දැ යි දැන ගැනීමට බියක් ද මගේ සිතෙහි නැගිණි.

“සෝමෙ!” මම ඇය බදා ගනිමි.

“අක්කෙ! අනේ, මම අනාථ වුණා අක්කෙ!”

නංගී වැලැඳ ගත් මම මෙවැනි අවස්ථාවක දී සහෝදරියකට කළ හැකි එක ම දෙය වශයෙන් ඇයගේ හැඬීමට හවුල් වීමි.

ගත වූ අවුරුදු කීපයක කාලය තිස්සේ මම නංගියේ හැසිරීම් කිසිවක් අනුමත නො කළෙමි. මම ඇයගේ සියල්ලට ම විරුද්ධ වීමි. මේ විපත ඇයගේ විෂම චර්යාවේ විපාකය යි. එහෙත් පුවත ඇසූ මා තුළ කෝපයක් නම් හිතෙකින් වත් ඇති නොවී ය. “මම උඹට කලින් කිව්ව නංගියෙ” යන අදහසක් සිත අතලකට වත් ආවේ නැත. ඒ වෙනුවට හදවතත් මුළු ගතත් දැවූ දුක් ගින්නරක් මා වෙළා ගන්නට විය. මගේ මොළය ඒ ගින්නරෙන් රත් විය. එහි රස්නයෙන් දෙනෙන් අන්ධකාර විය. මුළු ජීවිත කාලයකින් වන්දි ගෙවන ලෙස ගැහැනියක පමණක් පත් වන මේ ඉරණම තේරුම් ගැනීමට සමත් වන්නේ තවත් ගැහැනියක පමණක් නිසා විය යුතු ය.

ඊළඟට මට වුවමනා කළේ තනි වීමට ය. මම ඉස්තෝප්පුවට ගොස් ඇදේ වාඩි වුණෙමි. නොදැනුවත්ව ම මගේ අත කම්මුලට ගියේ ය. මා කුමක් කල්පනා කළා දැයි කිව නොහැකි ය. සමහර විට මගේ කල්පනාව යොමු වන්නට ඇත්තේ විශේෂ සිද්ධියක් ගැන නොවේ. පොදු විපතක් ගැන ය. විපත නංගිට පෞද්ගලික වුවක් ද? නැත. මටත් පුංචි නංගිටත් අම්මාට හා තාත්තාටත් වුවකි.

දිය නාගෙන පැමිණි පුංචි නංගි ගවුමක් හා රෙද්දක් වැලේ වැනුවා ය. ඇය මා ඇතැ යි වහා හැරී බැලුවේ වැලේ මගේ ගවුම දමා තිබූ නිසා වන්නට ඇත. ඇයගේ මුහුණේ සිනාවක් නැගිණි.

“අක්ක දැන් ද ආවේ?”

මා කතා කළේ නැත.

ගෙට ගිය නංගි යළි පැමිණි උළුවස්සට හේත්තු වුණා ය.

“අක්කෙ තේ වක්කරන්න ද?”

“නංගිට ඕනෑ නම් හදා ගන්න.”

සවස දිය නෑමෙන් පසු අමතර වේලක් බත් කන ළමයි ගම්වල සිටිති. ගෙදර දී නම් එසේ තමනුත් සවසටත් බත් කන බව ශිෂ්‍ය නිවාසයේ කීප දෙනකු මා සමඟ කියා ඇත. අපට එවැනි පුරුද්දක් කිසි කලෙක නොවී ය. හේතුව රහසක් නොවේ.

පුංචි නංගිට බඩගිනි ඇති. ඇයට තේ වතුර ටිකක් සාදා දිය යුතු යි හදිසියේ සිතිණි. ඒ සමඟ ම මට එය අමතක විය.

දැන් එළඹ ඇත්තේ දැන ගත් දා සිට දැන සිටි බඩගින්න නොවේ.

“කෝ නංගියෙ තාත්ත?” මම බොහෝ වේලාවකට පසුව ඇසිමි.

“පේදිරික් වෙද මහත්තයලගෙ වත්තෙ කාණු වගයක් ගොඩ දානව.”

“තාත්තට දැන් සතීප ද?”

“ඊට කෙදිරි ගානව ටිකක්.”

තාත්තාත් අම්මාත් එන විට කන්නට දෙයක් සුදානම් කළ යුතු ය.

ඇදිරි වැටෙන්නට ආසන්න ව තිබිණි. අලුත් ගෙය මට පෙනුණේ සොහොනක් මෙනි.

පහන් දැල්වූ මම හාල් ලිපේ තබා අනෙක් ලිපේ වතුර කේතලය තැබිමි.

වැඩ අවසාන කර දිය නා පැමිණි තාත්තා අමුඩ ලේන්සුව ගසා දැමූ කළ නැගුණු “පටස්” යන හඬ මට කුස්සියට ඇසිණි.

මම කුප්පියක් දල්වා පිළ උඩින් තබන්නට ගියෙමි. තාත්තා ඇදේ හාන්සි වී සිටියේ ය. ඔහු බලා සිටිය දී ම තවත් ඇදී ගොස් ඇති බව එක ම බැල්මෙන් මම දැන ගතිමි.

“ආ? උඹ ආව ද?”

“හවස ආව තාත්තෙ” යි කියාගෙන ගෙට ගිය මා තේ කෝප්පයක් ගෙනැවිත් ඔහු අතට දුනිමි. මම ආපසු ගෙට යනු වෙනුවට උළුවස්ස උඩ සිට ගතිමි. මට එසේ කරන්නට සිතූණේ තාත්තාට පාළුවක් ඇතැ යි හැඟුණු නිසා විය යුතු ය.

“උඹට බැරිද නිවාඩු කාලෙත් එහෙ බෝඩිමේම තවතින්න. උඹ මොටද ඇවිදිල්ල දැන්?”

තාත්තා කතා කළේ හඬමින් නොවේ. එහෙත් ඔහුගේ තොල් වෙවිලනු මම මද එළියෙන් දිටිමි. එය හැඬීමට වඩා වේදනාකර විය.

“මොනව කරන්න ද තාත්තෙ? එන විදියක් බලා ගන්නව.” තාත්තාගේ වචනවල දෝංකාරයට මදක් කන් දී සිට මම කිමි.

“වහ ටිකක් බොන එක විතරයි බං දැන් තියෙන්නෙ.”

කුස්සියට ගිය මා හිරමනය මත වාඩිවිමි. ළිපේ ගිනි දළු දුම් ලෑල්ල ඇල්ලීමට පොර කන ලෙසින් ඉහළට විහිදෙන්නට විය. ගිනි අඟුරු සහිත අතෙක් ලිප මත වූ කේතලයේ කටින් හුමාලය පිට වෙමින් තිබිණි. කලින් දින රාත්‍රියට ආහාර පිසූ හැලි වළං තවමත් සෝදා නො තිබෙන බව මම දිටිමි. වෙනදා මෙවැනි දර්ශනයක දී ලොකු නංගි ගැන තරහක් ඇති වීම සිරිත ය.

පුංචි නංගි ලුනු ගෙඩි කීපයක් ශුද්ධ කර හිරි අරිමින් නැගිට්වා ය.

“අක්කගෙන් අහන්න තේ ටිකක් ඕනැද කියල.”

“අක්කට තේ අප්පිරියයි.”

“කෝපි?”

“කෝපි ගෙදර නෑ.”

මම සෝමා ළඟට ගියෙමි.

“නංගිට බොන්න මොනව හරි ඕනැද?”

“කෝපි නැතුව ඇති අක්කෙ..... එව්වරයි මට බොන්න පුළුවන්.”

මම ලාවිවුව ඇර මගේ සල්ලිවලින් සත දහයක් ගනිමි.

“මමත් පාර ළඟට එන්නම්..... ගිහිල්ල කෝපි සත දහයක ගේන්න.” මම පුංචි නංගිට කීවෙමි.

අපි කුප්පියක් රැගෙන මිදුලට බට කල,

“කොහෙද උඹල යන්නෙ?” යි තාත්තා ඇසී ය.

“මේ ලොකු නංගිට කෝපි ටිකක් ගේන්න.”

“කෝ කෝ, උඹ හිටපන් මම ගේන්නම්.”

“තාත්ත ඉන්න.”

“කිව්වම හිටපන්”

මා සල්ලි දුන් නමුත් තාත්තා ගත්තේ නැත.

“ඔකිට කෝපි නෙවෙයි - මොනව කරන්න ද ඉතින්.” ය යි තමාට ම කියා ගනිමින්, තාත්තා කොර ගසමින් කඩයට ගියේ ය.

මා අම්මා එන තුරු බලා සිටියේ කෙතරම් ආශාවෙන් ද නො ඉවසිල්ලෙන් ද?

අන්තිමට අම්මා ආවා ය. ඇය දකිත් ම මගේ හදවත ‘හෝස්’ ගා දැවී ගියේ ය. ගත වූ සති දෙකකුනට අම්මා ද වසර ගණනකින් වයසට ගොස් සිටියා ය.

“උඹ ආවද.....? මම ඒත් හිත හිතා හිටියෙ.” මා ඇයගේ හිසෙන් වට්ටි පෙට්ටි ගෙන පුරුදු තැනින් තබන කල ඇ කීවා ය.

මම කතා නො කළෙමි.

අම්මා මුහුණ සෝදන්නට ගියේ නො කැමැත්තෙන් මෙනි.

“අම්මට තේ ද කෝපිද ඕනැ?”

“ඕනැ එකක්..... කොයින්ද කෝපි?”

“මම අරයට කෝපි ටිකක් ගෙන්න ගත්ත.”

මම අම්මාගේ හිසේ තෙල් ගැවෙමි.

“ඔළුව කරවෙලා” මම කීවෙමි.

“ඔළුව කරවෙලා බේරුණොත් ඇති”

මා ළප ළඟ වාඩි වී සිටින කල අම්මා පැමිණ අසලින් වාඩි වුණා ය. මම එහායින් තිබුණු හිරමනය ඇද ඇයට ළං කළෙමි.

“හාරමාසයක් ය කියන්නෙ.”

අම්මාගේ මුහුණේ සංවේගයක් ඇදී තිබිණැයි මම නො සිතමි. කරවල හොඳ්ද ගොද ගොද හඬ නංවන්නට විය. රකුසකුගේ දිවවල් මෙන් ළපෙන් ගිනි දළු නැගෙමින් තිබිණ.

ගිනි දළු අනුව අම්මාගේ මුහුණේ වැටුණු එළියත් බිත්තියේ වැටුණු අපේ සෙවණැලිත් නටන්නට විය. ගිනිදර අම්මාගේ ඇසක මුල පිළිබිඹු වී තිබිණි.

“දැන් ඉතින් මොකද අම්මෙ කරන්නේ?”

“ඒ මිනිහ කසාද බඳිනවය කියන්නේ”

“නව නින්ද සේරම දීලද කසාද බඳින්නේ?”

“සෝමෙ ලියුමක් ලියල උත්තර එවල තියනව. අද හෙට ම බඳින්නම් ය. හැබැයි දැන්ම එක්කරගෙන යන්න බැරිය කියල”

“කවදාවත් නොගෙනිව්වට කමක් නෑ. අවනම්බුවෙන් බේරෙන්න කසාදවත් බඳිනව නම්.”

“ඒක තමයි උඹ කිව්ව දේවල් ඇහුව නම්”

“ඒව දැන් කියල වැඩක් නෑ අම්මෙ..... කාලකණ්ණියා!”

අම්මා ගිනි දැල් දෙස බලාගෙන කල්පනා කරන්නට වූවා ය.

නංගී ඇදේ වැකිර ගෙන ම සිටියේ නිදිමතට හෝ ක්ලාන්තයට හෝ නොව අපට මුහුණ දෙන්නට බැරි ව බව මම තේරුම් ගතිමි.

ඇ හොඳට බත් කෑවා ය.

දින කීපයකට පසුව අම්මා වෙළෙඳාමේ යන වේලාවට අවදි වූ නංගී ඇඳපැලඳ අම්මාත් සමඟ ගෙදරින් පිටත් වී කොළඹ ගියා ය. ඇය එසේ ගියේ ඉන්ද්‍රපාල හමු වීමට ය.

දෙ දිනකට පසුව ඇ ගෙදර ආවා ය. විශේෂ බලපත්‍රයක් ගෙන එක දවසින් ම විවාහය ලියා පදිංචි කිරීමට දින නියම කරගත් බව ඇ කීවා ය. නිසැකයෙන් ම අප කාටත් ඇති වූයේ විශාල සැනසීමකි.

විවාහය රහසින් කළ යුතුව තිබිණි. නංගීත් අම්මාත් මමත් බිමට එළිය වැටෙන්නට පළමු ව ගෙදරින් පිටත් වී කොළඹ ගියෙමු. ඉන්ද්‍රපාල හමුවීමට නියමිත ව තිබුණේ වයි. ඇම්. සී. ඒ. ශාලාව ඉදිරිපිට දී ය. අපි පාර අසාගෙන පිටකොටුවේ සිට පයින් ම කොටුවට ගියෙමු.

කෙමෙන් ඉරු එළිය සැඩ වෙත් ම, කොටුව ජනාකීර්ණ වෙත් ම මගේ සිත වඩ වඩා වංචල වන්නට විය. චේලාසනින් අවදි ව උදේ ආහාරයත් නැතිව අවිචේ පැයක් හමාරක් හිටගෙන සිටීම නිසා ශාරීරික අප්‍රාණිකතාව සිත වඩ වඩාත් නොසන්සුන් කළේ ය. අම්මා බිම වාඩි වුණා ය.

අන්නාසි කෑලි පුරවා ගත් බේසමක් අත උඩ තබා ගත් මිනිසෙක් අප පසුකර ගෙන ගියේ ය. මගේ බඩගින්න වැඩි විය.

නංගී ඇත එන පිරිස් මැද තම බලාපොරොත්තුව ඇද්දැයි හිස් බැල්මෙන් බලාගෙන සිටියා ය.

“දැන්නම් බඩත් දනව බං.....මගෙ ඔළුවත් කැර-කැවෙනව.”

“අම්මෙ අපි මොකුත් බිල එමු.”

“එතකොට අක්කෙ එයා ඇවිල්ල මග ඇරුණොත්?”

“බලාගෙන ඉඳපත් එනකල්” යයි කියන්නට මට සිහිණි.

“අක්කයි අම්මයි ගිහිල්ල තේ බිල එන්න. මම ඉන්නම්.”

“තනියම?”

“කමක් නෑ.”

අපි තරමක අමාරුවෙන් හෝටලයක් සොයාගෙන ගියෙමු. අම්මා බනිස් ගෙඩියක් කෑවා ය. ඇය එහි අඩක් ගිල ගත්තේ අමාරුවෙනි. ඉතිරි අඩ තේ කෝප්පයෙහි පොඟවා ගෙන කෑවා ය. මම කිසිත් නො කෑවෙමි. අපි නංගීට බනිස් ගෙඩියක් ද කෙසෙල් ගෙඩි දෙකක් ද ගෙනාවෙමු.

අප එන විට ඉන්ද්‍රපාල පැමිණ සිටිනු දැක්ම මගේ දැඩි බලාපොරොත්තුව විය. හෝටලයේ සිට නංගී සිටි තැනට තිබුණු කෙටි දුර ගෙවන අතර ඔහු පැමිණ ඇය හා කතා කරමින් සිටින දර්ශනය මා ඉදිරියේ මැවෙන්නට විය.

දවල් ආහාර චේලාචේ නගරය අලුතෙන් ජනාකීර්ණ වන්නට විය. අනුකම්පා විරහිත ව සැඩ හිරු රැස් අප තව තවත් දවන්නටත් තවන්නටත් විය. මා විසින් අත් හරින ලද සියලු බලාපොරොත්තු නංගීගේ මුහුණේ තවමත් රැඳී ඇත.

සියල්ල ඉවසිය හැකි ය. යන එන පිරිමින්ගේ බැල්ම ඉවසුම් නො දෙයි. පිටිසරින් එන යුවතියක පහසුවෙන් බිල්ලකට ගත හැකි මෝඩ තරුණියකය යන හැඟීම ඇතිව පිරිමි අප දෙස බලති. එකකුගේ මුහුණ මඟ හරින කල තව එකකුගේ මුහුණක් අසුවෙයි. ඒ හැම මුහුණක ම ඇත්තේ කැදර, පිපාසිත, වනවර බැල්මකි. මේ බැල්මෙන් යුත් පිරිමින් මැද අපි සවස තුන පමණ වන තුරු සිටියෙමු.

“සෝමෙ තවත් බලා ඉන්නද කියන්නෙ?”

නංගී කතා කළේ නැත.

“නංගියෙ අපි වෙන දවසක එමු.”

මඳක් කතා නැතිව බිම බලාගෙන සිට ඇ අපට පිටුපස හරවා හඬන්නට වූවා ය.

“දැන් අඬල වැඩක් තියෙනව යැ. මේ සෙනඟ මැද්දේ?”

“අක්කයි අම්මයි යන්න.”

“උඹ කොහේ යන්නද?” අම්මා ඇසුවේ තරහෙනි.

“මම යන්නෙ නැ.”

“වරෙන් කුසුමෙ යන්න.”

“නංගියෙ යමු.”

“උදේ සිට අපගේ පාදස්පර්ශයෙන් බැඳුණු හිතවත්කමක් අත් හැර දමා යන්නට බැරිකමකින් - ඒ භූමිය අත් හැර යන්නට දුකින් - මෙන් නංගී නොසෙල් වී සිටියා ය. අපි ඇය බලෙන් කැඳවාගෙන ගියෙමු. අතරමඟ දී කඩයකට ගොස් තේ වතුර බී අපි පිටකොටුවෙන් බස්රියට නැග ගතිමු. අප අතර වැඩිපුර කතා බහක් නොවී ය.

අප ගෙදර එන කල ඇඳිරි වැටි තිබිණි. අසල්වාසීනට නො පෙනී ගමන් කිරීමට ඒ අඳුර ප්‍රයෝජනවත් විය.

ගමන නිෂ්පල වී ගිය බව අපගේ මුහුණුවලින් ම තාත්තා දැන ගන්නට ඇත.

“මොකද වුණේ?” ඔහු අප ඇඳුම් මාරු කළාටත් පසුව ඇසී ය.

“උඟු හොරෙක්. කොහෙද යන පල් හොරෙක්! මේ ගොනාට හැබෑ.”

“කෑ ගහන්න එපා අම්මේ. හදිස්සියක් වුණාද කියල අපි දන්නේ නෑ නේ.” මම කීමි.

“හදිස්සියක්? හෙණ ගහල වැළලිල ගිහින්ද? උඟු බැරි නම් බැරිය කිව්වම ඉවර නේද?”

ගඟක මුදක පනින බවට, වසක් විසක් බොන බවට නංගී නිතර දිව්වා ය. මා සිටියේ සෝදිසියෙනි. මේ අතර අම්මා කලක් තිස්සේ හොඳින් හඳුනන, ඇය සමඟ එකට වෙළෙඳාමෙහි නියුක්ත පානදුරේ කාන්තාවක වෙත ටික කලකට නංගී නතර කරවීමට කටයුතු යොදන ලදී. නංගියේ කෑමිබිම් හා ඉඳුම්හිටුම් සඳහා මුදලක් ගෙවන්නට සිදු විය.

අප අසල්වාසී කාටත් කීවේ ඉන්ද්‍රපාල කසාද බැඳ නංගී කැඳවාගෙන ගිය බව ය. එහෙත් ගමේ නොයෙක් කතා පැතිර යාම වැළැක්විය නො හැකි විය.

නිවාඩු කාලය මා ගත කළේ වැඩිපුර එළියට පහළියටවත් නො බැස ගෙයි මුල්ලේ ම මෙනි.

අම්මා සතියකට කීප වරක් නංගී බලන්නට ගියා ය. ඇය ගෙදර දීට වඩා තරමක් හොඳින් සිටින බව අසන්නට ලැබීම මගේ සැනසීමට හේතු විය.

මේ අපකීර්තියෙන් කොටසකට හවුල් නොවී කල්තියා මගෙන් ඇත් වන්නට වීම නිමල්ගේ වාසනාවකැයි මම සිතුවෙමි. එය මගේ සිතට සහනයක් විය. සිත් තැවුල් මැද වුව ද නිමල් මට අමතක නොවී ය. ඔහු පිළිබඳ මතකින් නිතර දැනුණු වේදනා තොර නොවී ය. මඟ යන විටක වත් ඔහු දකින්නට ලැබෙතැයි මම දිනපතා ම සිතීමි. ඔහු මා දැකීමෙන් වැළැකීමට මා මහත්සි ගත් නමුත් මට ඔහු දකින්නට ලැබීම මගේ නිරන්තර ප්‍රාර්ථනය විය.

අම්මා කමලාවතීගේ කඩයට යෑම අඩු කළා ය. අමනාපයක් නිසා නොව ඇයට මුහුණ දීම අම්මාට ලජ්ජාවක් හා වේදනාවක් වූ බැවිනි. ඉවසූවා මිස අම්මා සිදු වූ විපත ගැන හිතවතුන් සමඟ හෝ කතා කළේ නැත.

“ඕව මොනවද ජේන් අක්කෙ.....” යි දිනක් සැනසිලි දායක හඬින් කමලාවතී කියා ඇත.

“අන්න අර වැඩිමල් එකිටයි ඕකෙන් පාඩු! අපරාදෙ කියන්න බෑ. ඒකි හොඳ එකි.” යි ඇය කියා තිබෙනු අම්මාට ආරංචි වී ඇත.

මේ වචන ඇසූ මට ඉමහත් සැනසිල්ලක් දැනිණි. නිමල්ගේ සම්බන්ධය ගැන ඇය මා හා අමනාපයක් නැති බව දැන ගන්නට ලැබීම ලොකු සතුටකි. ඇය මා හා අමනාපයක් නැතැයි යන මේ හැඟීම නිමල් හා සම්බන්ධයක් නැවත ඇති වීමේ ඉඩ කඩ මගේ හදවතට ඇතුළු වීමේ දොරටු තව තවත් ශක්තිමත් ලෙස වසා තැබීමට මට බෙහෙවින් ආධාර විය.

මා නිමල් මග හරින්නට දැඩි ලෙස තීරණය කර ගත්තේ ඔහු වෙනුවෙන් අල්පමාත්‍ර නොමනාපයකින් හෝ ඔහු එපාවීමකින් හෝ නො වේ. නිමල්ගේ පාදපරිවාරිකාව වන්නට ඇත්නම් එය මගේ ජීවිතයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම භාග්‍යය වන්නේ ය. ඒ සියල්ල පිළිබඳ සියලු බලාපොරොත්තු සුන්වීම නිසා නැවත ඔහු හා ඇසුරට පත් වීමෙන් කිසි සෙකක් නො වේ. මා ඔහුට මුහුණ දීමට බිය වූයේ ඒ නිසා ය.

මේ අතර නිමල් මා ගැන තවමත් සිතන්නේ ද ඔහු මා ගැන කුමන හැඟීමකින් පසුවන්නේ දැ යි දැන ගැනීමේ ලොකු ආශාවක් නිතර මගේ සිතට කරදර කරන්නට විය.

මා “සිසිල” ට යෑම නතර වූ මුල් දවස්වල ගමේ සමහරෙක්, නිතර ම එහි ගිය මා දැන් නොයන්නේ ඇයි දැයි සැක කළ බව මම දනිමි. එයින් වැඩි දෙනා සිතුවේ රෝහණ නිසා මා මේ ගමත්බිමත් නතර කළ බවයි. එහෙත් මේ සිද්ධිය කටකතාවක් ලෙස පැතිරෙන්නට තරම් බරපතළ නොවී ය.

ලුක් අවුරුද්දේ මා පාසල් ගියේ කැලැඹුණු සිතිනි. නංගි පිළිබඳ ප්‍රචත ළමයින්ට ආරංචි වීම වැළැක්වීමේ මඟක් මට නොවී ය. අපේ ගමෙන් මැදි විදුහලට ගිය ළමයි එවකටත් සියල්ල දැනගෙන සිටියහ. පහත් තත්ත්වයකට ඇද වැටීමේ හැඟීමක් මගේ සිතට කරදර කරන්නට විය. පසුව මේ හැඟීම් යටපත් කර ගෙන ළමයින්ට මුහුණ දීමට මා සමත් වූයේ අධිෂ්ඨාන ශක්තියෙන් ම නොව අත්දැකීම්වල ද ආධාරයෙනි.

අලුත් වාරය පටන් ගන්නා උදයේ චාරිත්‍රානුකූල ව පැවැත්වෙන රැස්වීම් සඳහා සිනුව නාද විය. අපි සෝෂාවක් නංවමින් පඩිපෙළ බැස පාසල් මිදුලේ රැස්වීම් භූමිය කරා ගියෙමු. ගුරු මණ්ඩලය පිරිවරා ගත් විදුහල්පතිතුමා පැමිණෙත් ම, අපේ සෝෂාව මුහුමුවුවක් ලෙස හින වී ගියේ ය.

නො තැලුණු තාත් ඇඳුමින් සැරසුණු ළමයි ද ගුරුවරු ද නෙත් කලු දර්ශනයක් මැවුහ. අලුත් ගුරුවරු කීප දෙනෙක් ම වූහ.

එයින් එක් කෙනෙක් නිමල් හතරුසිංහ ය.

ඔහු දකින කල සැණෙකින් මුළු සිරුර දවාගෙන යන ගතිය එදා වෙනදාට වඩා තදින් මට දැනිණි.

නිමල් අප පාසලට ගුරුවරයකු ලෙස පැමිණීම මට ඇදැහිය නො හැකි සිහිනයක් විය.

ඒ රස්නයෙන් දැවී නොසන්සුන් වූ සිතෙහි සතුටක් හෝ සංවේගයක් හෝ පිළිබඳ විශේෂ හැඟීමක් හට ගත්තේ දැයි මම නොදනිමි. දහසකට අධික ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් පිරිසක් ඉදිරිපිට-

ගුරුවරුන් මැද-සිටින ඔහුට මා සොයා ගත නොහැකි ය. මම වුවමනාවෙන්ම ඇත කෙළවරකට විමි. එතැනට වී ඔහුගේ බැල්මෙන් අවහිරයක් නැතිව ඔහු දෙස බලා සිටිමි. තනි සුදු ඇඳුම් කට්ටලයක් ඇඳ රතු ටයි පටියක් බැඳ සිටි නිමල් වෙත ගුරුවරයකුට ඔබ්බ විහින බවත් තැන්පත් බවත් තිබිණැ යි මම වහා දුටුවෙමි. අනෙක් අය අතර ඔහුගේ කෝඩුකාරකම කැපී පෙනිණි. ඒ දුටු මම සිත යටින් සිතාපුණෙමි. කතා කරන්නට ලැබුණු විට මේ ගැන කවටකමක් කළ යුතු ය යි මා එවෙලේ නිකමට සිතුවේ අප අතර තව දුරටත් සබඳකමක් නැති බව ඒ මොහොතට අමතක වී තිබුණු බැවිනි.

පාසලේ මැණිකක් බඳු දීප්තිමත් ශිෂ්‍යයකු වශයෙන් නිමල් හතරැසිංහ අපට හඳුන්වා දුන් විදුහල්පතිවරයා ඔහු පාසලට කීර්තියක් ලබා දුන් බවත් හැම ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යයාවක ම ඔහු ආදර්ශයට ගත යුතු බවත් මේ දීප්තිමත් ශිෂ්‍යයාගේ ප්‍රථම පත්වීම සිය මාතෘ විද්‍යාලයයට ම ලබා ගත හැකි වීම වාසනාවක් හා ආඩම්බරයක් බවත් කීය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ හා විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ පංතිවල ඉතිහාසය ඉගැන්වීම ඔහුගෙන් කෙරෙන බව ප්‍රකාශ වෙත් ම මගේ සිත අලුතින් සැලී ගියේ ය.

අනෙක් ගුරුවරයා විද්‍යා අංශයට පැමිණි සෙනරත් ගුණවර්ධන මහතා ය. කමලා සිරිවර්ධන හා සේනානි ජයරත්න යන ගැහැනු ගුරුවරියෝ දෙදෙනෙක් ද වූහ. සිරිවර්ධන මහත්මියට පාලි භාෂාවත් ජයවර්ධන මහත්මියට භූමි ශාස්ත්‍රයත් බාර විය.

“උඔට හරි ගියා!” පද්මිනී අප ආපසු පංතියට එන අතර මගේ කණට කොඳුළා ය.

“මොනව හරියන්න ද?”

“බලපත් ආයෙත් ඕක සුට්ටු වෙන්තෙ නැද්ද කියල.”

“මම හිත හදාගෙන ඉන්නෙ.”

“හොඳයි බලමුකො.”

“දැන් කොහොමවත් බෑ. එයා ගුරුවරයෙක්.”

පද්මිනීගේ කතාව මා බියපත් කළේ ය. නිමල් අපේ පාසලට පත්වීම ගැන මම සතුටු වූයෙමි ද? නැද්ද? මේ ප්‍රශ්න දෙකට ම “ඔව්” යන පිළිතුර දිය හැකි ය.

මුල දවසේ වරුවෙන් පාසල වසන ලදින් අපට එකිනෙකා මුණ ගැසීමට ඉන්පසු අවස්ථාවක් නොවී ය. මගේ සිත අතිශයින් වංචල ව පැවැතිණි. විටෙක මම සතුටින් පිනා ගියෙමි. ඊළඟ දවස උදා වන තුරු මට අස්වැසිල්ලක් නොවී ය. කල්පනා කරගෙන යන ඇතැම් විට අපේ වෙනස්වීම අමතක වී පරණ පුරුදු රසවත් සිතිවිලි මගේ හදවතට යළි එන්නටත් හිසෙහි පරණ මාළිගා යළි ඉදි වෙන්නටත් පටන් ගත්තේ ය. ඒ සමඟ ම මම නැවත වේදනාවට පත්වීමි. කෙසේ වුවත් තුනී ආස්වාදයක් මගේ සිතෙහි නිරන්තර ව පැවැතිණි. මුළු දවස ගත වූයේ සිහිනයක් මෙනි. බොහෝ රැ වන තුරු එදා මට නින්ද ගියේ නැත.

ගුරු කාමරයට ඇතුළු වන දොරටුව අසල දැන්වීම් පුවරුවක් විය. පසුදා උදය වන විට මට මේ දැන්වීම් පුවරුව බැලීමට යෑමට නිකමට සිතෙන්නට විය. උඩුමහලේ රැඳී සිටීමට බැරි තරමට සිත නොසන්සුන් ව පැවැතිණි. ටක්ෂොප් එක, කාර්යාලය හෝ පුස්තකාලය දෙස නිකමට ඇවිදින්නට යන ලෙස මගේ සිත බල කරන්නට පටන් ගත්තේ ය. මම උත්සාහයෙන් සිත මැඩ ගනිමි. විවේක කාලයේ මා පහළට ගියේ යමක් සිදුවෙතැයි බලාපොරොත්තුවෙනි. එදා සවස මා නේවාසිකාගාරයට ගියේ ඒ බලාපොරොත්තු සුන්වීමේ වේදනාව හද තුළ සඟවාගෙන ය. තුන් වන දා අතිශයින් කලබලකාරී වූ සිතක එම බලාපොරොත්තු අලුත් වී පැසවන්නට විය.

එදා දෙවන පාඩම වශයෙන් තිබුණේ ඉතිහාසය යි.

මුල් පාඩම අවසානයේ සිනු හඬ මගේ හදවත පළාගෙන යන ලෙසින් මට ඇසිණි. මුහුදේ පළමු වරට නාන්නට යන කලෙක මෙන් වකිතයක් මා නොසන්සුන් කළේ ය. චතුරට බියක් ඇත. නාන ආශාවත් ඇත.

ඉතිහාසය සඳහා අපට වෙන පංති කාමරයකට යා යුතු ව තිබිණි. මම පද්මිනී මඟ හැර අන් තැනෙක වාඩිවෙන්නට සිතා පස්සට වීමි. ඇ මට එකතු වී අතින් අල්ලා ගත්තා ය.

“කෝලං කරන්න හෙම බෑ ඔන්න! කලින්ම කිව්ව.....”

“බොරු නැතුව වරෙන්.” ඇ කීවා ය.

අපි ගැහැනු ළමයින්ගේ අන්තිම පේළියේ වාඩිවීමු.

නිමල් හතරුසිංහ මහතා පංතියට ඇතුළු වෙත් ම අපි සිරිත් පරිදි නැගිට ආචාර කළෙමු. මගේ හදවතේ “ගිඩි” “ගිඩි” ගබ්බෙය පිටතට අසෙන තරම්.

අලුත් ගුරුවරයකු බැවින් මුළු පංතියේ ම විශේෂ නෙත් පහරට ගොදුරු වුණු ඔහු සබ්කෝලයෙන් මඩිනු ලැබ, මුහුණ රතු වී සිටි බව දුටු මට අනුකම්පාවක් ද අමුතු ආදරයක් ද ඇති විය. ඔහු අපට වඩා අසරණ ය.

“කිත්සිරි අඳුනන්නත් බැ..... දැන් ලොකු ඉලංදාරියෙක්?”

සියලු දෙනා ම එකට සිනාසුණා හ.

“සර්ලුත් ලොකුයිනෙ?”

“ඔව් අපි කවරුත් ලොකුයි.”

අපි නැවත සිනාසුණෙමු.

අපේ ඇස් මුණ ගැසිණි. පද්මිනී මට වැළමිටෙන් ඇත්තා ය.මම ඇයගේ වටොර කෙනිත්තීමි. ඇ “විකිස්” ගා සිනාසී හිස ඩැස්කුවේ සඟවා ගත්තා ය. මම බිම බලා ගතිමි.

ඔහු පාඩම ඉගැන්වීම පටන් ගැනීමට කලින් මූලික සාකච්ඡාවක් කළේ ය. ඊළඟ සතියේ බදාදා පාසල් වේලාවෙන් පසුව ඉතිහාස සංගමය අලුත් නිලධාරීන් පත් කර ගැනීමට රැස්විය යුතු ය යි ඔහු යෝජනා කළේ ය.

මගේ සිත සසල කළ තවත් අමුත්තෙක් ඒ අවුරුද්ද මුල දී පාසලට ඇතුළු විය. එනම් කාන්ති ය. කාන්ති තම ලොකු අම්මා ළඟ නතර වී අපගේ පාසලට පැමිණියා ය. ඇය ඉගෙන ගත්තේ පූර්ව ජ්‍යෙෂ්ඨයේ විද්‍යා අංශයේ ය.

ළමයි අලුත් ගුරුවරුන් ගැන ගුණදොස් විවේචනය කරන්නට වූහ. පාසලට කලින් සම්බන්ධකමක් තිබුණු නිසා ම නොව නිමල් හතරුසිංහ ඉගැන්වීමෙහි දක්ෂයකු බව කාගේත් පිළිගැනීම විය.

නිමල් හා මා අතර කලින් ඉතා ළඟ ඇසුරක් පැවැති බව ඇතැම් ළමයින්ට තවමත් මතක තිබෙන්නට පුළුවන. ඔවුන් වෙත සැකයක් පහළ වීමට ඉඩ ඇත්තේ මා වෙනසක් නොවූ පරිදි

දිගට ම ඔහු ඇසුරු කළොත් නොව අමුත්තක් පෙනුණොත් පමණකි. මේ කරුණ මගේ සිත තදින් නො සන්සුන් කළේ ය. අප අතර පෙම් සබඳකමක් තිබුණු බවට කට කතාවක් පැතිරවීම ගැන මම බිය වීමි. එවැන්නක් නො තිබියදී ළමයින් අතර සැකයක් පහළවනු දැක්මට මම කිසිසේත් කැමැති නොවීමි. අලුත් ගුරුවරයා කෙරෙහි කෙසේ හැසිරිය යුතුදැයි තීරණය කර ගැනීම මට ප්‍රශ්නලිකාවක් විය. මගේ සිත් තැවුල් මෙතෙකින් තතර නොවී ය.

කාන්ති මධුරීගේ පින්තූරයක් ගෙන ගැහැනු ළමයින් කීප දෙනෙකුට පෙන්වා ඇත. ඇය මධුරී හඳුන්වා දී ඇත්තේ “අපේ මාමගෙ දු ඔයා තමයි නිමල් අයිය බදින්න ඉන්න එක්කෙනා” යනුවෙනි. කාන්ති එතැනින් තතර නො වුණා ය.

“කුසුම්ගෙන් ලොකුවට හිතේ තිබුණ..... ලොකම්ම දැනගෙන එළව ගත්ත. දැන් අපේ ගෙදරට එන්නෙන් නෑ. ඔය ගොල්ල දන්නවද? ඒ ගොල්ලගෙ අම්ම වට්ටි අම්ම කෙනෙක්.....”

විනීතා මට මේ කතාව හිතවත්කමට කියන දෙයක් මෙන් වාර්තා කළේ පද්මිනීත් ඉදිරිපිටදී ය.

පද්මිනී වැනි පොහොසත් ළමයකු ඉදිරියේ මගේ මව වට්ටි අම්මා කෙනකු ලෙස හැඳින්වීම මහ හපන්කමකැයි විනීතා සිතන්නට ඇත. මා පද්මිනීට මගේ දෙමව්පියන් ගැන හෙළි කර තිබුණු බව ඇය දැන නො සිටින්නට ඇත.

මා නිමල් අහිමි කර ගත්තේ මගේ ම තීරණය උඩ ය. නමුත් මධුරී? නිමල් මධුරීට කැමැති වන්නේ ද? කමලාවතී මීට අනුමැතිය දෙන්නී ද? විය නො හැකිය. නෑකම හා හිතවත්කම උඩ මධුරීගේ පැතුම හරි යතැ යි කාන්ති සිතන්නට ඇත.

“ඇයි කුසුමක්ක අපේ දිනාවෙ එන්නෙ නැත්තෙ දැන්?” ය යි දිනක් තිස්ස මගෙන් ඇසී ය.

“වෙලාවක් නෑ මල්ලියෙ.”

“නිවාඩු කාලෙ නාවෙ?”

“කාත්ත සනීප නැතුව හිටිය නෙ.”

“මම දන්නව.”

“පැහිව්ව ආන! මොනවද දන්නේ?” මම තිස්සගේ උරහිසින් අල්ලා ඇසිමි.

“ලොකයියත් එක්ක තරහ නේ? මම දන්නව.”

“පිස්සු! කවුද කිව්වේ?”

“අම්ම එදා බැන්න.”

“මට? මොනව කියල ද බැන්නේ?”

“අක්කට නෙවි. ලොකයියට බැන්න.”

“මොටද මල්ලියෙ බැන්නේ?” යි දැඩි උනන්දුවකින් නො අසා සිටින්නට මම අපෝසත් වීමි.

“මේ පාර ගොයම් කපල ගෙනාව වී වේළන්න තිබුණ නේ? අම්ම වී වේළන ගමන් කිව්ව අර කෙල්ලගෙන් වැඩක් අරගෙන අරගෙන තිබුණ උඹ ඒකත් නැති කළා කියල..... තව මොනවද කිව්ව මට මතක නෑ..... කාන්තියක්කටත් බැන්න.”

“ඒ මොට ද?”

“උඹට වැදලවත් බෑ වැඩක් ගන්න. අර කුසුම කෙල්ල හිටිය නම් මට මේව ඔක්කෝම කර ගන්න පුළුවන් කියල..... තව හුඟක් බැන්න. ඕව තමයි කිව්වේ.....”

“ආ එක්කල කතා කරන බව දැක්කොත් මල්ලිට කාන්ති බහිවි.”

“මම ගහනව නෙ!”

“අ-පෝ පව් නෙ. අක්කලට ගහන එක.”

“මම ඊයෙත් ගැහුව. මට මොකක්ද කරල.”

“තරක ළමයෙක් වෙන්න එපා.”

“තව මොකක්ද පලහිලව්වකුත් වුණා. මොකක්ද ලියුමක් අර මාමලගෙ අක්ක මදුරික්ක..... එයාගෙන් ලියුමක් ගෙනත් කාන්තියක්ක අපේ අයියට දීල..... ඕක අම්මට අහුවෙලා ද මොකක් ද එකක්” ඒ ගැන තිස්ස ඊට වැඩි යමක් දැන සිටියේ නැත.

“ඕව මල්ලිට ඕනෑ නෑ.”

“කුසුමක්ක අපේ දිහා එන්නෙ ම නැද්ද?”

“කියන්න බෑ මල්ලියෙ.”

“එන සුමානෙ නම් අම්මල නෑ ගෙදර. ලොකයිගත් නෑ.....ඕනෑ කමක් තියනව. එදාට අක්ක එන්නකො.”

“මොකක්ද ඔය තරම් උවමනාව?”

“බඩුවක් තියනව කියන්න.”

“මොකක් ද බළල් බඩුවක් ද?”

තිස්ස හිස ඇල කර ලජ්ජාවෙන් සිනාසුණේ ය. මම ඔහුගේ උර හිසින් අල්ලා මිරිකා,

“මොකක්ද කියන්නකො” යි පහත් වී ඇසුවෙමි. “කියන්න මොකක්ද කියල.....කියන්න මගෙ කණට කරල.....”

“එනවද කිව්වොත්?”

“එනව. කියන්න.”

ඔහුගේ දෙනෙත් බලාපොරොත්තුවකින් දිස්නිමත් වී ලජ්ජාගතිය පහ වන්නට විය.

“කිරි හොඳ්දක් උයවගන්න.”

“අනේ දෙයියනේ” යි ඉබේට ම මට කියැවුණේ නිරායාසයෙන් ම මෙහොතක් කම්මුලට කම්මුල ගෑවෙන ලෙස මුහුණ ලං කරමිනි.

“මම බලන්නම්කො මල්ලියෙ.”

“බලල බෑ..... එන්න ඕනෑ. ඔන්න එනව කිව්ව.” යි තිස්ස මගෙන් ඉවත් වෙමින් කිය.

මා නැතිව කමලාවතී ගෙදර නොයෙකුත් වැඩ කර ගත්තේ කෙසේදැයි සමහර විට මට නොසිතූණා ම නොවේ. තිස්සට කිරිහොඳි උයා දෙන්නේ කවුරුන් දැයි මට “සිසිලට” ආයුබෝවන් කීමෙන් පසු මතක් වුණේ ම නැත. එය අමතක කිරීමෙන් මා අහිංසක තිස්සට වෙනස්කමක් කළැයි මට සිතීම. සිද්ධිය සුළු දෙයක් වුවත් කිසිවකුට නොකියා තනිව විඳ දරා ගත

නොහැකි වේදනාවක් මට ඇති විය. මම පද්මිනීට කිරි හොදි කනවා කීමි.

“පව් බං! ඕකුන්ට සාප වෙනව උඹලට කළ අපරාදෙට”

“ඔය ළමයට මම කවලත් තියනව.”

“පැනල පලයල්ල බං හොරෙන්! අම්මණ්ඩිට කුද ගහගන්න කියල. කොහෙද උඹේ මිනිහත් හරි කැඳයෙක්. නැත්නම් මොකද?”

“ඒයි ඒයි එයාට විතරක් බනින්න එපා.”

“උඹට තරහයි..... තවමත් උඹේ හිතේ.”

අපි දෙ දෙනා ම සිනාසුණෙමු. තාවකාලික ව හෝ කනාව විහිළුවකට හරවා ගන්නට ලැබීම කෙතරම් වාසනාවක් ද?

ගෙදර ගිය දවසක කිරිහොද්දක් උයා තිස්සට බත් ටිකක් කන්නට දෙන්නට ඇත්නම් යයි මට සිතිණි. කිරිහොද්දක් උයා තිස්සට යවන්නට විදියක් නැද්දැ යි මම කල්පනා කළෙමි. ප්‍රේමය වෙනම දෙයකි. මෙවැනි සෙනෙහසකට පවා ඉඩ නැති ලෝකයක හැටියි මම දුක් විමි. මම තිස්සගේ දොළඳුක ගැන පසුව අම්මාට ද කීමි.

“ඩැයිවර් උන්නැහෙගෙ ගැනි ඔය කොල්ලන්ට කැමති කෑමක් කවදාවත් හදල දෙනව යැ.”

“ලෝබ නම් නෑ අම්මේ. අපරාදෙ කියන්න ඕනෑ නෑ.”

“ලෝබකමට නෙවෙයි. ඒ මනුස්සයට කඩි වැඩ ගැන මිසක් ගෙදර ගැන ඔහේ ඕන එකක්. වෙළඳාමට ම නහිනව.”

“දැන් වැඩකාරයෙක් තියාගන්න පුළුවනි අහේට”

“හාමුදුරු කෙනෙක් පාරෙ ගියත් ඒ ගැනිගෙ හිතේ වැඩක් ගන්න. වැඩකාරයෝ ඉන්නෙ නෑ ඔහොම තැන්වල..... උඹ දන්නෙ නැතුවයැ?”

“අපොයි ඒක නම් ඇත්ත. පිට අතගගා වැඩ ගන්න නම් දන්නව. අනික වෙළඳාමට හුරු වෙලා උයන්න හරි කම්මැලියි නැන්ද”

“දැන් මට? උයනව කියන එක මරනව වගෙ.....”

මා ඉන් පසුව කලක් යන තුරු ගෙදර කිරිහොඳි ඉව්වේ නැත.

මුල දවස්වල නිමල් මා අඳුනන බවක් වත් නොපෙන්වා හැසිරීම් නිසා ඉස්සර අප අතර තිබුණු සබඳකම් දැනගෙන සිටි පරණ ළමයින් තුළ යම් කිසි කුහුලක් ඇති වන්නට විය. සමහරකු කාන්තියේ කතා විශ්වාස ගන්නටත් ඇත. මා එළවා ගනු ලැබීමැයි මතයක් ළමයින් ටික දෙනකු අතර හෝ පැවැතීම මගේ සිත් වේදනාවට හේතුවක් ය. සත්‍යය හෙළි කිරීමට වුවමනා වූ නමුත් මම ඉවසුවෙමි.

ඉතිහාස පාඨම වේලාවට මා ගත කළේ නොසන්සුන් සිතිනි. ඔහු මගේ මුහුණ මඟ හැරීමට උත්සාහ කළත් හත් අට වරක් වත් අපේ ඇස් මුණ ගැසිණි. දේශනයක් අතර එසේ අපගේ ඇස් ගැටෙන ඇතැම් අවස්ථාවක ඔහුගේ වචන ද ගැටෙයි. මම හැකි තරම් ඩැස්ක් ලෑල්ල වෙත යොමා ගත් බැල්මෙන් සිටීමට මහත්සි ගනිමි. එහෙත් මා දෙස නොබලා සිටින හැම විට ම ඔහුගේ මුහුණ නො බලා සිටීමට මම අසමත් වීමි. මේ හේතුව නිසා ඉතිහාසය පාඨම තිබුණු දවස්වලට අනෙක් පාඨමිවලදී ද මගේ සිත එකලස් කර ගැනීම අමුතු වැයමක් ගෙන කළ යුතුව තිබිණි. මම බියපත් වීමි. මගේ ඉගෙනීමේ වැඩට හානියක් විය හැකි ය. මොන එකකට නිමල් මේ පාසලට ආවේ දැයි සමහර විටක මා වෙත තරහක් ආවේ ය.

ඉතිහාස සංගමයේ සභාපති විය යුතුව තිබුණේ ගුරුවරයා ය.

“මම ලේකම්කමට උඹේ නම යෝජනා කරනව.” යි එදා උදේ පද්මිනී කීවා ය.

“ඔය ගැන කතා කරන්නේ නෑ කියලනෙ අපි පොරොන්දු වෙලා තියෙන්නේ?”

“ඒ ඉස්සර! දැන් ආයි හරියනවනෙ.”

“එහෙම එකක් නෑ.”

“සභාවෙන් අවසරයි. කොහොමද කුසුම් ඒක කියන්නේ? සභාවෙන්..... නෑ නෑ මූලාසනයේ ගුරුතුමා ඇතුළු සභාවෙන් අවසරයි. සහෝදර සහෝදරියනි. අප සංගමයේ ලේකම්කමට..... කුසුම් ලේකම්කමට ද ධූරයට ද?”

“ඔළු ගෙඩිය”

“කියාපන්නො කෙල්ලෙ! ලේකම් ධුරයට ඇල්. ඩී. කුසුමාවතී මෙනෙවියගේ..... මෙනෙවිය නේද?”

“මම උඹේ කට කඩනව.”

“හොඳයි බලපන් මම උඹේ නම යෝජනා නොකළොත්?”

“එහෙනම් අපි දෙන්නගෙ යාළුකමත් ඉවරයි.”

“මට ඒකට කමක් නෑ. උඹලගෙ යාළුකම ආයින් හයි කරල දුන්නොත්.....”

“විකේයි පද්මී සෙල්ලම් නෙවි. එයා දැන් ගුරුවරයෙක්.”

“ඉතින්? ගුරුවරය සභාපති, ගෝලය ලේකම්!”

“ඔයා පත්වෙන්න.”

“මට බෑනෙ..... මට ඔය වාර්තා ලියන්නයි ඕව බෑ. ඒ ඇරත් ඔයා ඉතිහාසයට දක්ෂම ළමය.”

පද්මීනී දඟකාරකමක් කරත් දැයි මම එක අතකට ඇත්ත වශයෙන් බිය වීමි. රැස්වීමේදී මම කල් තියා සිතාමතා ම ඇය අසල වාඩිවීමි.

ලේකම් ධුරයට නමක් යෝජනා කිරීමේ වාරය ළං වූ කල මම ඩැස්කුව යටින් ඇයගේ අත තරයේ අල්ලා ගනිමි. අපි සිනාව මැඩ ගැනීමට උත්සාහ කළෙමු. අවස්ථාව එළඹී විට මම වහා නැගිට ඉතිහාසයට මා ළඟට වැඩිපුර ලකුණු ගන්නා විජයලතා කාර්යප්පෙරුමගේ නම යෝජනා කළෙමි.

පද්මීනී ඒ නම ස්ථිර කළා ය. මට ඇය වැලඳ ගැනීමට තරම් ලෙන්ගතුකමක් ඇති විය.

මම කාරක සභාවට පත් වීමි.

නිමල් මා ගැන කුමන හැඟීමකින් පසු වෙන්නේ දැයි දැන ගැනීමේ ආශාව මට නිතර කරදර කරයි. හදිසියේ අපගේ ඇස් ගැටෙන අවස්ථාවක දී ඔහුගේ සිත තේරුම් ගැනීමට තරම් වේලාවක් ඒ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට මම බිය වීමි. අනෙක් බොහෝ ළමයි ඔහු හා කතා කරති. ඔහු පංතියේ අසන ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු වශයෙන් වත් මා තව ම වචනයක් හෝ

කතා කර නැත. මගේ සිත නිතර දෙවෙලේ නොසන්සුන් ය. දිනපතා ම මම ඔහු හා කතා කරන බලාපොරොත්තුවෙන් පාසලට ගියෙමි. දිනපතා ම ඒ බලාපොරොත්තුව සුන් කර ගෙන ආපසු පැමිණ දවසේ ඉතිරි කාලය වේදනාවෙන් ගෙවන්නෙමි. සමහර සැන්දෑවක හිරු බැස ගියාට පසු ව - එහෙත් අඳුරු වන්නට කලින් - ලොව වසා ගත් මුසල ගතියක් ඇති වෙලාවක කිසියම් වුවමනාවක් සඳහා මගේ ඇඳු ලඟට යන මට ජනේලයෙන් අවට පරිසරය පෙනෙයි.

පෙබරවාරි මාසය ලබන්නටත් කලින් එහා රබර් වත්තේ ගස්වල කොළ වැටෙනු හොඳින් බැලුවොත් මගේ ඇඳු ලඟටත් පෙනෙයි. ඇත කඳු ගැට තුෂ්ණිමිභූත ව මෙන් බලා සිටී. ඒවා පසුතල කරගත් ගම්මානයක් වෙල් තීරයක් නිශ්චල ය. උඩු මහලේ පංති කාමරයට වී බලද්දී වරක් මා වමන්කාරයට පත් කළේ ද මේ දර්ශනය යි. එදා මා සියල්ල දුටුවේ අමුතු ඇසකිනි. මෙහි තිබුණු වමන්කාරය කුමක්දැයි දැන් මට පුදුම සිතෙයි. පාඨ ගතිය හැර හිස් බව හා නිහඬතාව හැර අන් කුමක් ඇද්ද? රබර් කොළ එකින් එක බිම ගිලිහෙනු මඳ අඳුරේ ද මට පෙනෙන්නාක් මෙනි.

පෙම්වතකු මෙන් නිමල් මගේ හදවතට ඇතුළු නොවුණා නම් - එසේ වුවත් අප අතර වෙන්වීමක් නොවුණා නම් - ඔහු මේ පාසලට නොපැමිණියා නම් - තව ද නංගීට මේ විපත නොවුණා නම් - මේ කාලය මගේ ජීවිතයේ ඉතා ම ප්‍රීතිමත් යුගයක් විය හැකිව තිබිණි. මා වූයේ පාසලේ ඉහළ ම ශ්‍රේණියේ ය. එක ද පංතියකින් වත් අසමත් නොවුණා පමණක් නොව හැම වාර විභාගයක දී ම මුල් තැන ලබා ඉගෙන ගත් මම ගුරුවරුන්ගේ සිත් දිනාගෙන සිටියෙමි. මුල කාලයේ දී මෙන් නොව පසුව මට පද්මිනී හැර ඒ තරම් ළඟින් නොවූව ද තවත් බොහෝ මිතුරියෝ වූහ. මම ශිෂ්‍ය නායිකාවක ලෙස පත්ව නොසිටි නමුත් ඉහළ පංතියක දක්ෂ ශිෂ්‍යාවක ලෙස ළමයින්ගේ ආදරය නොමඳ ව ලබා ගෙන සිටියෙමි.

නේවාසිකාගාරයේ තත්ත්වය ඊටත් වඩා හිතකර විය. එහි සිටි පැරණි ම ශිෂ්‍යාවන් කීප දෙනා අතරට මම ද වැටුණෙමි. මම කංචායම් නායිකාවක් වීමි. බොහෝ විට කංචායම් නායිකාවෝ ජනප්‍රිය නොවූහ. එහෙත් මට කාගේත් හොඳ හිත

දිනා ගත හැකි විය. සමහර ළමයින්ට පාඩම්වල දී, විශේෂයෙන් ගණිතයේ දී, මගේ උපකාරය සිරිත් පරිදි ලැබිණි. මම ළමයින්ගෙන් වැඩ කරවීමට වඩා අනුන්ගේ කොටස ද සමඟ වැඩ කළෙමි. මා ඉරිදාට කෑම පිසින කංඩායමට වැටුණු දාට කවුරුත් සන්තෝෂ වූහ. වෙන කංඩායමකට අයිති සමහර දවසක පවා “අනේ කුසුමක්කෙ එන්නකො” යි දැරියෝ මට පෙරැත්ත කළහ. නේවාසයේ සමිති සමාගම් ද වාරාවසාන විවිධ ප්‍රසංග හා තාට්‍ය ද ගැනත් මම වඩා උනන්දුවකින් හා මූලිකත්වයකින් කටයුතු කළෙමි.

ප්‍රේමයේ මිහිරි වේදනාව ඇතුළු වන්නට කලින් මගේ සිත කෙතරම් සැහැල්ලු ස්වභාවකින් තිබුණේ ද?

ආපසු දුවගෙන ගොස් ඒ සුන්දර ළමා විය අල්ලා බඳා ගැනීමට තරම් ආශාවක් මට ඇති වෙයි. නිමල් හඳවතට ඇතුළු වී සිටීමෙන් පසුව මම එහි ඉන් පෙර නො දැන නො හඳුනා සිටි ගුණාවකට රිංගා ඒ අසිරිමත් ආදරයේ රසයන් වින්දෙමි. එකල මම ගුවනේ පාවෙන සමනල ධේනුවක මෙන් අසීමිත ආස්වාදයේ ඔහේ නට නටා පසු වුණෙමි. මා තැනූ මාළිගා සියල්ල විනාශ වී ගියේ ය. කෙතරම් අභාග්‍යයක් ද? සිහින ලෝකයේ තනන ලද ඒ මනහර මන්දිර සැබෑ ලොවට ගෙන ඒමට බැරි වීම වෙනම එකකි. අඩු වශයෙන් එකී මනෝරාජ්‍යයේ ජීවත් වීමට පවා - ඔහු හා සම්බන්ධ කර අනාගතය ගැන සිහින දැකීමට පවා - අවසරයක් දැන් මට නැත. මා වඩාත් තැවෙන්නේ එබැවිනි.

දිගට ම මේ විදියෙන් කාලය ගෙවිය නොහැකි ය. මගේ ඉගෙනීමේ වැඩ අතපසු වෙයි. විශේෂයෙන් ගුරුවරයා සමඟ කතා නොකරන නිසා ඉතිහාසය පාඩම අතපසු වෙයි. අනාගතය ගැන මම බියට පත් වෙමි. අම්මාත් තාත්තාත් නංගිලාත් ගෙදරත් මට සිහිපත් වෙති. ලොකු නංගී විනාශ වී ඉවර ය. මගේ වගකීම් තවත් වැඩිවී ඇත. මේ විධියට ගියොත් වන්නේ මහා විපතකි.

මා ඔහු ගුරුවරයකු වශයෙන් පමණක් ම සැලකිය යුතු ය. මට එයත් කළ නො හැකි ය. සැක සහිත තැනකදී “සර් මේක කොහොම දැ” යි පංතියේ දී නැගිට ප්‍රශ්නයක් නගන්නට විධියක් නැත. කලින් කළාක් මෙන් නියම නො කරන ලද වැඩ කර

පොද්ගලික ව පෙන්වා හරි වැරදි බලවා ගැනීමට ඔහු වෙත යන්නට සිතක් මට නැත.

නිමල් මේ පාසලට ආවේ ඇයි?

සිත්පිත් නැත්තියක ලෙස ක්‍රියා කිරීමට මම උත්සාහ ගනිමි. ඉතිහාස සංගමයේ කාරක සභා රැස්වීමට මම නො ගියෙමි. පසුව මම මෝඩකමක් කළැයි ඒ ගැන පසුතැවිලි වීමි.

නිමල් පාසලට පැමිණ තුන් වන සතියේ දවසක මට මුණ ගැසුණේ ය. අපට වැඩක් නැති පාඩම් වාර කීපයක් සතියකට විය. අප ඒ කාලය ගත කිරීමට ගියේ පුස්තකාලයට ය. එක් දිනක් විද්‍යා අංශයේ ජීව විද්‍යාව කාලයේ අපට වැඩක් නොවූයෙන් අපි කීප දෙනෙක් පාඩම් කිරීමට පුස්තකාලයට ගියෙමු. පුස්තකාල කාමරයේ මැද දිග මේස කීපයක් එකට තබනු ලැබ ඇත. මේස වටේ සාමාන්‍ය ලැලි පුටු ද එහා කෙළවරේ සනීප පුටු තුන හතරක් ද විය. වටේ හැම පැත්තක ම බිත්තිවලට තේත්තු වී පොත් අල්මාරි විය. මා ඉදිරියෙන් තවත් ළමයි කීප දෙනෙක් ගමන් කළහ. නිමල් සනීප පුටුවක වාඩි වී පුවත්පතක් බලමින් සිටියේ ය. ඉදිරියෙන් ගිය පිරිසකගේ අඩි ශබ්දයෙන් හිස ඔසවා බලා ආපසු පුවත්පත බලන්නට ගිය ඔහු, ඒ ළමයින් මගේ පංතියේ බව දැනගෙන මාත් ඇද්දැයි සොයන්නට මෙන් හරියට මා දොරටුවෙන් ඇතුළු වෙත් ම යළි හිස එසවී ය. සියල්ල හොඳ හින් දුටු මම ඔහුට පේන තැනක පුටුවක වාඩි වී පොතක් පෙරළා ගනිමි. විනාඩි දෙකකට පමණ පසුව හිස ඔසවා බැලූ මම නිමල්ගේ මුහුණ දිටිමි. ඉවත බලා ගැනීමට ඒ වර මට නො හැකි විය. මම සිනාසුණෙමි. ඔහු ද සිනාසුණේ ය. මගේ මුළු පසුව ම දැවීගෙන ගිය ගිණිදරක් එතැනින් උදරයට පැතිර ගියේ ය. වහා නැගිට ඔහු වෙත ගොස් කතා කිරීමට මට තරයේ ම සිතිණි. "ඇයි මෙහාට එන්නෙ නැත්තෙ?" යි ඔහුගේ ඇස් අසන්නට වන්නේ ය. ඔහු නිමේෂයකට මුවා කරමින් සුදුවට යමක් මා ඉදිරියේ මාරු විය. ඒ විජයලතා ය. ඇ නිමල් ළඟට ගොස් යමක් ඇසී ය. නිමල් හිස ඔසවා බලා සිනාසී පිළිතුරු දුන්නේ ය. මට පොත බලන්නට අමතක විය.

ගැහැනු ළමයින් කවුරුත් වාගේ කතා කරන්නේ ඇඹරෙමින් සිනාසෙමින් විරිත්තමින් මුකුළු කරමින් වුවත් මට විජයලතාගේ

ඒ සියල්ල පෙනුණේ මායම් ලෙසිනි. ඇය කතා කරන දෙය මට හරි හැටි නො ඇසෙයි. නිසැකයෙන් ම ඒ ඉතිහාස සංගමයේ යම් කිසිවක් ගැන විය යුතු ය. එහෙත් ඔය තරම් දිගට කතා කරන්නට තියෙන්නේ මොනාව ද?

“මේ කතාවට මගේ නම් කිසිම සතුටක් නැතැ” යි කීමට ඔහුගේ මුහුණ මහත්සි ගන්නා බවක් මට සිතිණි. විනාඩි හතරකට පමණ පසුව විජයලතා එහාට වී පුටුවක වාඩි වී පාඩම් කරන්නට වූවා ය. මම ඇය දෙස බැලීමි. පරමාර්ථයක් ඉටු කර ගැනීමේ තෘප්තිමත් ජයග්‍රාහී සිතාවක් යන්නමින් ඇයගේ මුහුණේ ඇඳී තිබෙන්නට ඇත. යළි නිමල් දෙස නො බැලීමට මම සිතා ගතිමි. පොත ඉදිරි පසින් අල්ලා ගෙන සිටියත් මට එහි වූ එක ද අකුරක් වත් පෙනුණේ නැත. එක ම වේගයකින් යන කළු කුහුඹුවන් පේළි මෙන් අකුරු පේළි ගමන් කරන බවක් ඇසට දැනිණි. ප්‍රස්තකාලයෙන් පිට විය යුතු ය යි මම සිතුවෙමි. සපත්තු ශබ්දයක් ඇසී මම හිස ඔසවා බැලීමි. නිමල් මා ඉදිරියේ හිටගෙන සිටියේ ය. මම ඉස්සරහට දමාගෙන තිබුණු කෙස් වැටිය පස්සට පිට දිගේ වැටෙන ලෙස හැරෙමින් සිට ගතිමි.

“වාඩි වෙන්න වාඩිවෙන්න..... පොත දිනා නිකම් බලාගෙන ඉන්නව ද? පාඩම් කරනව ද?”

මම බිම බලාගෙන සිතාසී නෙත් කොනින් ඔහු දෙස බැලීමි.

“වාඩිවෙන්න - ඇයි එදා ඉතිහාස කාරක සභාවට නාවෙ?”

මම කතා නොකළෙමි.

“වර්ජනය කරන්න ද යන්නේ ඒකත්?”

“නෑ සර්. එදා මට ඔළුවේ කැක්කුමක් හැදිල කලින් ගියා.”

එවෙලේ මා තුළ බලපෑවේ වරදක් කර ගුරුවරයකුට අසු වූ කළ උපදින හුදු බිය පමණකි.

“වාඩිවෙන්න.” ය යි තුන් වන වරටත් කියෙත් මම ඔහුට කීකරු වුණෙමි. ඔහු ද පුටුවක් ඇදගෙන වාඩි විය. ඊළඟට කතා කළ යුතු දෙයක් නැතිව ඔහු අමාරු තත්ත්වයකට පත් විය.

සති දෙකකට වරක් ඉතිහාස සංගමය මගින් තෝරා ගත් විෂයයක් යටතේ සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීමට පටන් ගන්නා ලදී.

කලින් මෙවැන්නක් විණ නම් වැඩි පුර කතා කළ යුතු ව තිබුණේ මා විසිනි. එහෙත් මා සාකච්ඡාවට ගොස් කෙළවරක වාඩි වී සිටියා මිස වැඩිපුර කතා කළේ නැත. සාකච්ඡා වන දෙයක දී අපූර්ව කරුණු සැපයීමට මගේ සිතට නොයෙක් අදහස් පහළ වුණත් මම ඒ සියල්ල මැඩ ගනිමි. අවසානයේ පංතියෙන් පිටට යන මම සියල්ල ගැන තැවුණෙමි.

මගේ නිහඬතාව ගැන ළමයින් සැක නොකළා ම නොවේ.

විජයලතා අමුතු උනන්දුවකින් කතා බස් කළා ය. නිමල් කියන හැම දෙයකට ම වාගේ කට දාගෙන ගිය ඇ අනෙක් අයට වාරයක් නූදන්නා තරම්. අමාරු ප්‍රශ්නයක දී විජයලතා තනිව අත ඔසවන හැම විට ම මා දෙස බැලුවේ බියෙන් හා සැකයෙනි. මා සමඟ ඇයගේ කවදත් තරගයක් විය.

විජයලතා කාන්ති සමඟ යාචකමකින් පසු වන්නට පටන් ගෙන තිබෙන බවත් මම දැන ගනිමි. විජයලතා ගැන නිමල්ගේ නම ගාවා ළමයින් අතර කටකතා පැතිර යෑමට වැඩි කලක් ගත වූයේ නැත. ඒ කතා අතර මගේ චෙනස යටපත් විය. පාසැල්වල මෙවැනි ඕපදූප පැතිර යෑමට ඇත්ත වශයෙන් පදනමක් අවශ්‍ය නැත. ඒවා එහෙම පිටින් ම බොරු යයි හිත හදා ගැනීමට මම වෑයම් කළෙමි. එපමණක් නොව නිමල් ගැන කාගේ නමක් ඇදුනත් හිත තරක් කර ගැනීමේ අයිතියක් හෝ යුතුකමක් හෝ මට නැත. එහෙත් නිතර ම මම තැවුණෙමි. විජයලතා මා දෙස බලන්නේ ජය ලද්දකුගේ විලාසයෙනැ යි මට පෙනෙන්නට විය. මා නොසලකා ඉවතට දමනු ලැබූ බවට පරාජිත හැඟීම් මට එහි දී ඇති විය.

මේ අතර නංගී පානදුරේ සිටිය දී ඉන්ද්‍රපාල හමු වීමට ගිය බවක් පුංචි නංගීගෙන් මට දැනගන්නට ලැබිණ. පුංචි නංගී ඉඳ හිට පාසල ඇරැණාට පසුව පැමිණ මා හමු වීමට ආවා ය.

ඔහු කලින් විවාහකයකු බව සෝමා දැනගෙන ඇත්තේත් එදා ය. ඔහුට දරුවෝ ද තිදෙනෙක් වූහ. එහෙත් ඔහු බිරිඳත් දරුවනුත් අත හැර තනි ව ජීවත් වුණේ ය. ඔහු විවාහ වන බවට පොරොන්දු වී මඟ හැර ඇත්තේ ද එබැවිනි. ඊළඟ චිත්‍රපටියෙන්

මුදලක් අතට ගත් වහා ම පළමු බිරිඳගෙන් දික්කසාද වී නංගී විවාහ කර ගන්නා බවට ඔහු පොරොන්දු වී ඇත. එපමණක් නොව ඉන්ද්‍රපාල නංගී අතට රුපියල් පනහක් දුන් බවත් ඊට පසුව ද ඇය බැලීමට වරක් පැමිණ ඇති බවත් මට දැන ගන්නට ලැබිණි. නංගී මෙයින් තරමක සැහීමකට පත් වූ නමුත් මේ පුවත ඇසූ කල මගේ සිත තව තවත් අවුල් විය. දරුවන් කී දෙනකුගේ පියකු වන විවාහකයෙක් කෙසේ නම් අභිසංක තරුණියක රවටා අනාථ කරන්නේද යන පැනය මගේ සිතට වඩ දෙන්නට විය. සමාජයේ ජඩකම් ගැන අවබෝධයක් නොවූ මට මෙය සිහිනයක් මෙන් ඇදහිය නොහැකි කතාවක් විය. මෙවැනි පුද්ගලයන් ඇතැයි කොතෙකුත් අසා තිබුණත් තමනට මුණ ගැසුණු කල මෙහෙමත් අය ඇද්දැයි පුදුම සිතෙයි.

මේ කාලයේ පුංචි නංගී ගැන ඇති වූයේත් අනුකම්පාවකි. ලොකු නංගී ඉගෙන ගත්තේ ඇයගේ පාසලේ ම නිසා මට මෙන් ඕපා දූපවලින් මිදී සිටීම අනුලාට පහසු නොවී ය. සිනමා නිළියක වශයෙන් ජනප්‍රසාදයට පත්ව සිටි දිනවල අක්කාගේ ස්ථානය ගැන මිතුරියන් අතර ආඩම්බර කතා කී පුංචි නංගීට ද අද ඔවුන්ගෙන් මඟ හැර පැන යන්නට සිදුව ඇත.

එපමණක් නොවේ. තාත්තා දරුවන් සමඟ සතුටු සාමිචියෙහි යෙදී සිටීමේ සිරිතක් අපේ ගෙදර නොවී ය. රැට මිස තාත්තා වැඩිපුර ගෙදර සිටියේත් නැත. ඒ නිසා පාසල ඇරී ගෙදර එන නංගීට අම්මා රැ ගෙදර එන තුරු කතා කරන්නවත් කෙනකු නැත. අනුලා අපගේ පාසලට ඉඳහිට එන්නට පටන් ගත්තේ ද ඒ නිසා විය යුතු ය.

“අනේ ලොකු අක්කෙ සිකුරාදට හැමදාම අක්ක එන්නකො.” යි ඇ මට කීවා ය.

අම්මා ගෙදර එන විට හාල් ටිකක් ද තේ වතුරට කේතලය ද ළිප තබන්නට නංගී පුරුදු වී ඇති බව අම්මා කීවා ය.

නංගීගේ වයස ගැන ද සිතූ මම තාත්තා සවස ගෙදර එන තුරු වත් ඇය තේහිස් බාප්පලාගේ ගෙදර නතර කරවීමට අම්මාට කීවෙමි. අම්මා එසේ කළා ය.

19

මල්ගේ දෙ තෙත්හි සමහර වේලාවක මා දකින්නේ පරණ හිතවත්කම යි. ඒ ආදරය යි. බැගෑපත් බවක් හා අසරණ ගතියක් ඇතැම් විට මට පෙනෙයි. බියක් සැකයක් හා මට කෙළින් මුහුණ දීමට බැරි චකිතයක් තවත් අවස්ථාවක මම දකිමි.

එක් උදයක නේවාසිකාගාරයේ සිට පැමිණ එක තැනක දී අනෙක් ළමයින්ගෙන් වෙන් ව පංතිය වෙත යමින් සිටි මට හරියට පඩිපෙළ දෙසට හැරෙත් ම පාසලට එන නිමල් මුණ ගැසුණේ ය.

“මෝනිං.”

“මෝනිං සර්”

මා මුළු දවස ගත කළේ වෙනදාටත් වඩා අවුල් වූ සිතිනි. වෙනසකට වූයේ මහත් සම්පතක් ලද කලෙක මෙන් දැඩි ආස්වාදයක් සිත පුරා මා පිනවමින් තිබීමයි. මම මේ සිද්ධිය පද්මිනීට කිමි.

“ඔයාට ඕනෑ නම් යාළුවුණැකි එක දවසින්. එයාගෙ හිතේ තියෙනව තාම.”

“ඔයා කොහොමද දන්නෙ?”

“උඹගෙ දිනා බලන විදියෙන් කියන්න බැරිද.....? බොරුවට හරි ටිකක් යාළු වගෙ හිටපන්. මට අරකිගෙ ආඩම්බර බලන්න බෑ.”

“විජයලතාගෙද?”

“ඔව් ඒකිගෙ හිතේ හරි ගිහිල්ල කියල.....සර්ගෙ මුණ ලැජ්ජ වෙනව ඒකි එල්ලිගෙන කතා කරන කොට.”

“ඕනෑ කෙනෙක් එල්ලි ගද්දෙන්.”

විජයලතා පද්මිනීට ආඩම්බර පෙන්වා නැත. ඇයගේ කෝපය මා නිසා බව මම දනිමි.

හිතවත් පද්මිණි විජයලතාට රිදවීමට මගේ යටි සිත කියයි. එහෙත් පළිගැනීමේ පුරුද්දක් මට නැත. ඇරත් බොරුවක් කර නිමල් රවටා අයුත් කතාවක් පාසලේ පැතිරවීම නිරපරාදේ කරදරයකට මුල පිරීමකි.

අප නයි පොළඟුන් මෙන් විරුද්ධවාදීන් ලෙස සිටින්නේ කුමටදැයි මම අනෙක් අතට සිතුවෙමි. කුඩා දවස සිට අපි සහෝදර සහෝදරියන් සේ ළඟින් ඇසුරු කළෙමු. පසුව අපි එකිනෙකාට පෙම් බැන්දෙමු. එම ප්‍රේමයේ මල්පල ගැන්වීමක් නොවන බව පැහැදිලි වූයෙන් මම ඔහු පෙම්වතකු ලෙස සිතින් අස්කර ගනිමි. දැන් ඔහු මගේ ගුරුවරයා ය. අපට ගුරු ගෝලයන් මෙන් මුණ ගැසුණු අවස්ථාවක සිනාසි සාමාන්‍ය විදියට කතාබස් කර පසු විය හැකිය. වුවමනාවෙන් ම කතාවට යෑමත් වුවමනාවෙන් ම මග හැරීමත් දෙක ම සිත අවුල් කරන්නකි. සිතට වධයකි. සාමාන්‍ය තත්ත්වයේ පැවැත්මක් ඇති කර ගැනීමට මම අන්තිමට තීරණය කර ගනිමි.

මම ගුරු කාමරයේ දොරටුව පසුකර ගෙන යන හැකි මඟකින් උදේ පංතියට ගියෙමි. දැන්වීම් පුවරුව බැලීමේ සිතක් මට නිකමට පහළ විය. මම කොරිඩෝවේ නතර වීමි. කලා සංගමයේ හා භූමි ශාස්ත්‍ර සංගමයේ රැස්වීම් පිළිබඳ දැන්වීම් දෙකක් එහි විය. සේවා පහසුකම් ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ ව විදුහල්පතිවරයාගේ චක්‍ර ලේඛනයක් ද තිබිණි. මේ එකකින් වත් මට වැඩක් නැත. එහෙත් මම සියල්ල එකින් එක කියවන්නට වීමි.

දැන්වීම් කියවන අතර මට හොඳහින් කාමරය දෙස නොබලා සිටින්නට නොහැකි විය. ඔහු එහි මට පිටුපා සිටියේ ය. මම නැවත දැන්වීම් පුවරුව වෙත නෙත් යොමු කළෙමි.

“මෙනත්.....”

මම තිගැස්සි ගියෙමි.

“මේ ටික කියවල ඕනෑ කරන එකක් ගන්න.” එකට අමුණා කවරයක් ද දමන ලද පුල්ස්කැප් කඩදාසි මිටියක් මට දිගු කරමින් ඔහු කීය. මම එක වර ම එය අතට නොගෙන මොහොතක් විමතියෙන් බලා සිටියෙමි.

“ඉතිහාස සටහන් වගයක්..... කියවල ඉවර වුණාම අර කාරියප්පෙරුමටත් දෙන්න.”

“විජයලතා කාරියප්පෙරුමට ද සර්?”

“මම දන්නෙ නෑ. අර ඒ පංතියෙ ඉන්නෙ.....”

“තෑන්ක් යු සර්”

මා පංතියට ගියේ විජයලතා ඇද්දැයි නොඉවසිල්ලෙනි. පද්මිනීත් සිටියොත් හොඳයි. විජයලතා සිටි නමුත් පද්මිනී නොවුවා ය. මම ඇය එන තුරු මග බලා සිටියෙමි. ඇය ඇත එනු දුටු මම පෙර මඟට ගොස් කතාව කීමි.

“ඔයා ටිකක් ආඩම්බරෙන් කතා කරන්න..... ගොනාට තේරෙන්නෙ නෑ නෙ ඒ විදියට කතා කරන්න..... දවස් හතරක් පහක් ඉල්ලන කල් දෙන්න එපා.....” ඇ කීවා ය. “හැබැයි ඒකි කියයි ඔයාට පස්සෙ දෙන්නම් කියල..... ඒක කරන්න එපා.”

“නෑ නෑ.”

“නෑ කිව්වට උඹ ඔන්න පල්වෙන්න හෙම එපා! කතාවක් වුණොත් මාත් ලඟ ඉන්නම් කො.”

අපි කතා කර ගත් පරිදි පංතියට ගියෙමු. මම ඉතිහාස සටහන් එළියට ගෙන කියවීමට පටන් ගතිමි.

“මොනවද ඔය කියවන්නෙ?” පද්මිනී ඇසුවා ය.

“මේ ටියුටෝරියල්ස් වගයක්”

“ඉතිහාසෙ තේ ද.....?” ඇ මගේ උරහිසට උඩින් කර පොවා කොළයක් දෙකක් පෙරළා බැලුවා ය. “කොයිත් ද?”

“සර් දුන්න.”

විජයලතා හැරී බැලුවා ය.

“කුසුම් මටත් දෙන්න ඔයා බලල.”

“මෙයාට දෙන්න තියෙන්නෙ ඊළඟට..... ඊට පස්සෙ පද්මිට දෙන්නම්.” මම නිකටින් විජයලතා පෙන්වා කීවෙමි.

“ඔයාට කොයිත්ද ඕව?” විජයලතා ඇසුවා ය.

“හතුරුසිංහ සර් දුන්න..... දීල.....”

“මමයි සර්ගෙන් ඉල්ලුවෙ.”

“මම දන්නෙ නෑ ඒක..... සර් දීල කිව්ව බලල පස්සෙ ඔයාටත් දෙන්න කියල.....”

“මමයි ඉල්ලුවෙ..... මම කියවල ඔයාට දෙන්නම්.” ඇ අත දිගු කරමින් කීවා ය.

“මට කිව්වෙ නෑ එහෙම දෙයක්..... මම බලල දෙන්නම්.....” මම සටහන් මිටිය ඔසවා පිටුපසට කරගෙන කිමි.

“මමයි දවස් ගණනක් කියල ගෙන්න ගත්තෙ. දෙන්නකෝ!”

“එහෙම බෑ.”

“හරියට මෙයාගෙ එකක් වගෙ.”

“මගෙ නෙව්..... සර්ගෙ..... මගෙ නම් මම ඔයාට දෙනව..... සර් කිව්ව විදියට මම කරන්නම්”

“ඔයාට තිබුණතෙ කලින් ඉල්ලන්න.”

“දෙවියනේ මම ඉල්ලුව යැ?”

“එන්න සර්ගෙන් අහන්න යන්න.”

“මට ඕනෑ කමක් නෑ.”

“ඇයි බය ඔය තරම්?”

“බය වෙන්න සර් යකෙක් යැ?”

“ඉන්නකො! මම ගිහිල්ල සර්ගෙන් අහන්න.” යි කියාගෙන විජයලතා ආපසු අසුන වෙත ගියා ය. ඇයගේ මුහුණ රතු වී තිබිණි. දෙනෙත් කෝපයෙන් දිලිසෙන්නට විය.

“ඉරිසියාවෙ..... මම ගෙන්න ගත්ත එක උදුර ගත්ත.” යි ඇ තමාට ම කියා ගත්තා ය.

විවේක වේලාවේ දී ඇය පංතියෙන් නැගිට ගියේත් ඇනුම්පද කියමිනි. අනවශ්‍ය කරදරයක් ඇති කර ගනිමි යි මම පසුතැවිලි වීමි. විජයලතා ලකුණු වැඩි කර ගැනීමේ තරගය නිසා කවදත් මා සමඟ හිත යටින් මනාප නොවූවත් මින් පෙර ඇය ගැන කිසි ම තරහක් මා තුළ නොවී ය. ඇයට රිදවීමේ වුවමනාවක් උදේ තදින් බල පෑ නමුත් ඒ කුමක් නිසා දැයි දැන් මම කණගාටු වෙමි. පහළ දී මුණ ගැසුණත් ඇය මට ඇනුම් පද කියනු ඇත.

“එන්න පහළට යන්න.” පද්මිනී මට අත්තිමට කතා කළා ය.

අප පඩි පෙළ බසිද්දී විජයලතා හා කාන්ති පහළ සිට පැමිණියහ.

“දෙන්න අර නිමලයිය දුන්න නෝට්ස් ටික” කාන්ති කීවාය. ඇය කතා කළේ කලින් කට පාඩම් කරගෙන ආ එකක් කියන ලෙසිනි. මට එක වර ම කුමක් කිව යුතු දැයි සිතා ගත නොහැකි විය.

“මම ඒක ආපසු දෙන්නම් සර්ට”

“මට පෙන්නන්න ඩෙස්ක් එක..... මම ගන්න.” විජයලතාට කී කාන්ති පඩියක් නැංගා ය. පද්මිනී ද ඉස්සර වී වහා පඩි පෙළ නැග ආපසු පංතියට පැන ගත්තා ය.

අනෙක් දෙ දෙනා ද ඒ පස්සේ මා ද පංතියට යන විට පද්මිනී මගේ ඩැස්කුවට හේත්තු වී ලෑල්ලට අත තබාගෙන සිටියා ය. ඇයගේ මුහුණේ වූයේ ආඩම්බර සිතාවකි.

“කෝ..... කෝ - මට පෙන්නන්න.”

“අරක” විජයලතා කීවේ බිඳුණු හඬිනි. කාන්ති ඩැස්කුව වෙත ළං වී පද්මිනීගේ මුහුණ බැලුවා ය. ඇය ඇත බලා ගත් ගමන් ය.

“පොඩ්ඩක් එහාට වෙන.”

“ඒයි!”

“ඔයාට මොකද? පොඩ්ඩක් එහාට වෙන.”

“අත තියන්න එපා.”

“අපේ අයියගෙ.....”

“අයියල ඉන්නෙ ගෙදර..... ඒව එහෙ.....”

“ඔයාට මොකද?”

“මට මොකුත් නෑ..... අපේ ක්ලාස් එකට පිටින් ඇවිදිලිල වංඩිකම් බෑ..... යන එකයි තියෙන්නෙ.”

කාන්ති මඳක් කල්පනා කළා ය.

“මම දන්නව ඔයා ගැනත්..... ඔයා.....”

“මම ගැන.....? මට අනුලා දේවි කියනව.....මට විත්තාමණි කියනව..... වෙන මොනවද..... ? තවත් තියනව නම් මම දැන ගන්න ආසයි..... කියන්න.....”

“මම අයියට කියන්නම්කො.”

“අයියට කියන්න එපා..... මට කියන්න..... ඔය ගොල්ලගෙ අයියක් එක්ක.....”

“ඔයාගෙ යාළුවගෙ හිතේ තියන ඒව හරි යන්නෙ නෑ. වට්ටි අම්මලගෙ දූල ඕනෑ නෑ අපේ අයියලට.....”

“ඔයාට මම වැරද්දක් කරල නෑ නෙ කාන්ති” මම කීවෙමි.

“අර නංගිට වෙලා තියෙන දේ අපි දන්නව..... අක්කත් එහෙම තමයි.”

මගේ ඇස් අත්ධකාර විය. කන් දෙක ඇතුළේ හෝ හෝ හඬක් නැගෙන්නාක් මෙන් හැඟී ගියේ ය. මුහුණත් බෙල්ලත් රත් වී ගෙන යනු දැනිණි.

විජයලක්ෂ්මි සිනාසුණා ය. මම දෙපා පණ නැති ව ඩැස්කුවට හේන්තු වීම්.

“කාන්ති අපි යමු. ඔය වට්ටි අම්මල එක්ක කතා කරන්න බෑ අපිට.....”

“ඔහු වචනයෙන් කියන්නෙ කාටද?” පද්මිනී ඇසුවා ය.

ඔවුහු කතා නැතිව පහළට ගියහ. පුටුවක වාඩි වූ මම ඩැස්කුවකින් මුහුණ සැඟවෙන ලෙස පහන් වී හඬන්නට වීම. මා හැඬුවේ ශෝකයෙන් කෝපයෙන් හා ලජ්ජාවෙනි.

දවල් ආහාරයට විවේකය ලැබුණු කල මම නිවාසයට යන්නට කලින් ම ඉතිහාස සටහන් ගොන්න ගෙන ගුරු කාමරයට ගියෙමි. වචනයක් නැතිව මා එය දිගු කළ කල විස්මය මුහුණේ රඳවා ගත් නිමල්,

“ඇයි?” ඇසී ය. මම කතා නැතිව පොත ඔහුට දී යන්නට ගියෙමි.

විජයලතා මට දිගට ම ඇනුම්පද කියන්නට පටන් ගත්තා ය. ඇයගෙන් නංගී ගැනත් එළවලු වෙළෙඳාම ගැනත් කියැවිණි. මේ කලහය පිළිබඳ පුවත් අනෙක් පංතිවලට ද පැතිරිණි. සමහරෙක් මට පක්ෂව ද තව කෙනෙක් විජයලතාට පක්ෂව ද කතා කළහ. මට හිතවත්කම දැක් වූ පිරිස වැඩි වූහ. ඉතිහාස ගුරුවරයා ලවා තමන්ට පමණක් උගන්වා ගැනීමට විජයලතා උත්සාහ දරතැයි ළමයින් තුළ කලින් ද පැවැති හැඟීම් ඊට ප්‍රධාන හේතුව විය.

ඊට පසුව දින ගණනක් යන තුරු මා නිමල් දෙස බැලුවේවත් නැත.

ඇත්ත වශයෙන් මට ඔහු ගැනත් කරහක් ඇති විය.

“මගේ පාඩුවේ ඉන්න නොදී එයා මේ කෙහෙල්මලක් දී මම මුත්ගෙන් බැහුම් අහනව..... බලන්න අනේ මම මේ ටිකට මොන නින්දාවක්.....” මට ඉන් එහාට කතා කර ගත නොහැකි විය. මට ඉබේට ම හැඟිණි. පසුව මා පද්මිනීගේ දෙනෙතහි දුටුවේ දැවෙන ද්වේෂයකි.

ඉතිහාස පංතියේදී මා හිස එසවූයේ නැත. මම පුස්තකාලයට ගිය විට ඔහු සිටී නම් මුල්ලකට වී පොතක් බැලුවෙමි. මේ දවස්වල ඔහු බෙල්ලෙන් ඉහළ නුදුටුවෙමි. මම ඒ ළඟ පැවැති

ඉතිහාස සාකච්ඡාවට නො ගියෙමි. ඊට පසුවදා අපි පාසල් වේලාවෙන් පසු නෙට්බෝල් ගසමින් සිටියෙමු.

“අන්න හතරැසිංහ සර් කතාකරනවා..... පුස්තකාලේ” ළමයෙක් පැමිණ මට කීය. මම දාඩිය පිසමින් සැලෙන හඳවතින් යුතුව එහි ගියෙමි. ඔහු වාඩිවී සිටියේ පුරුදු කැන - ජනේලය අසල ය. කොරිඩෝවලත් - එහා පංති කාමරවලත් යන එන අයට අප පෙනුනත් පුස්තකාලයේ අන් කිසිවෙක් නොවූහ.

“සර් මට කතා කළාද?”

ඔහු මා දෙස කෙළින් ම බැලී ය. ඒ මුහුණ රොදුය යි මට සිතිණි මම බිම බලා ගතිමි.

“විභාගට ඉතිහාසය ගන්නේ නැද්ද?”

“ගන්නවා.”

“ඇයි ඊයෙ සාකච්ඡාවට නාවෙ?”

මම කතා නොකර බිම බලා ගතිමි.

“ඇයි අර නෝට්ස් ටික නො කියව ආපහු දුන්නෙ?”

මම හිස ඔසවා ඔහුගේ මුහුණ බැලිමි. ඔහු කතා කළේ කරහෙනි. කෝපයට පත් වැඩිහිටියකු ගැන ඇති වන බියක් මට ඇතිවිය.

“ඒවයෙ ඉගෙන ගන්න දෙයක් නැද්ද?”

එවර මට ද තරහක් උපන්නේ ය.

“මම එහෙම හිතල නෙව් ඒක ආපහු දුන්නෙ”

“මොටද කාන්ති එක්කල කතාවට ගියේ?”

මම තරහ වැඩිකමට කිසිත් නොකියා නිහඬ වීමි. මගේ දෙ තෙත්වලට කඳුළු ඉතීගෙන එන බැව් මට තේරිණි. මම මුහුණ සම්පූර්ණයෙන් ම ඔහුගෙන් ඉවත් කර අනෙක් පැත්ත බලා ගතිමි. අල්මාරියේ පොත් අස්සෙන් වීදුරුවේ වැටුණු අපේ ඡායාව මට යන්නම් පෙනිණි.

“කට තියාගෙන ඉන්න බැනෙන..... ඒකනෙ මේ කරදරවලට මුල”

මම වහා හැරී ඔහු දෙස බැලීමි. මා බලා සිටියේ රවාගෙන විය යුතු ය. ඔහු ගුරුවරයකු නොව නිමල් පමණකැයි මට එවෙලේ සිතෙන්නට ඇත.

“මම දුප්පත්! මගෙ අම්ම වට්ටි අම්ම කෙනෙක්! මගෙ නංගි වල්! ඒ ඔක්කොම ඇත්ත.....! මම නෑ කියන්නෙ නෑ.....” ඔහු පුටුවේ පස්සට වීසිවිණැයි මට සිතීමි. මගෙන් ඔහු මෙවැනි වචන හෝ ස්වරයක් හෝ හඬක් හෝ බලාපොරොත්තු නො වන්නට ඇත.

“.....නමුත් මමත් හිතක් පපුවක් තියෙන කෙනෙක්! මම දුප්පත් කියල නවතින්ද විඳල පුරුදු නෑ.....”

ඇත් ඇත් කඳුළු පිටවෙතැයි මම සිතුවෙමි. ඇත් ඇත් ඉකිබ්බෙතැයි මම සිතුවෙමි. එහෙත් ධෛර්යය - හිතවත් ධෛර්යය - මට තව දුරටත් පිහිට විය. “කරුණාකරල මට මගෙ පාඩුවේ ඉන්න ඉඩ දෙන්න.....මට වෙන උදව්වක් ඕනෑ නෑ. එක එක කෙ..... ළමයින්ගෙ ආඩම්බර බලන්න ඕනෑයෑ මම දුප්පත් වුණා කියල..... කෙහෙල්මල් තෝටිස් ටිකක් දීල මම හැමෝගෙන් ම බැනුම් ඇහුව. අන්තිමට තරක නමත් මට.....”

මම වහා ආපසු හැරුණෙමි.

“කුසුම්!” මා දොරටුවට ළඟා වෙද්දී ඔහු කෑ ගැවේ ය.

මා ආපසු ගියේ කෙළි බිමට නොව තේවාසයට ය. එක පිම්මට දුවගෙන ගිය මම නාන කාමරයට වැදී හඬා, ඉකිබ්බ, වේදනාව සිත් සේ මුදා හැර ළය සැහැල්ලු කර ගතිමි.

බලාපොරොත්තු වූ පරිදි සිතු පරිදි කරුණු කිසිවක් නොයෙදෙයි. මම ඔහු සම්පූර්ණයෙන් ම මඟ හැරීමට මුල දී අදහස් කළෙමි. උත්සාහයෙන් මඟ හැරීම මෙන් ම උත්සාහයෙන් මුහුණ දීම යන දෙක ම නැති ව අවස්ථානුකූල ව ක්‍රියා කිරීමට ඊළඟට සිතා ගතිමි. සිදුවීම් වූයේ ඒ සියල්ලට පටහැනිව ය.

අන් කෙනකු දෙස මෙන් හිස් බැල්මකින් ඔහු දෙස බලා සිතාසෙන්නට මට නුපුළුවන. මගේ දෙ තෙත්වල යම්කිසි හැඟීමක් පිළිබිඹුවීම වැළැක්විය හැකිද? මුහුණ බලා සිතාසුණොත් ඔහු බලාපොරොත්තු අලුත් කර ගනී. එසේ

නොකොළොත් මා තරහෙන් ය යි ඔහු සිතනු ඇත. මා කුමන අන්දමින් ක්‍රියා කළ යුතු දැයි තේරුම් ගැනීම තව තවත් දුෂ්කර ය.

ඉතිහාස සටහන් ප්‍රශ්නය උඩ ඇති වූයේ නොසිතූ අවුලකි. ඒ අවුල ඇති වීම ගැන මා අතක් වරද නැතැයි අවංකව කල්පනා කරන විට සිතා ගන්නට මට නුපුළුවන. ඔහු එය මට දුන් විට මා උදම් වූයේ ඇයි? විජයලතාට රිදවීමේ අදහසක් ඇති කර ගත්තේ ඇයි? ඇත්ත වශයෙන් ම මම වුවමනාවෙන් විජයලතා හතරු කර නොගත්තෙමි ද? මා පසුව අපමණ අපහාසයට මුහුණ පෑවේ ඇයට රිදවීමට මට ඇතිවුණු චේතනාවට දඩුවම් වශයෙන් නොවේද? යන ප්‍රශ්න මගේ සිතට වධ දෙයි. කෙසේ වුව ද මට සැනසීමට එක කරුණක් ඇත. නංගී පිළිබඳ පුවත පාසලේ පැතිර යෑම ගැන මුලින් තිබුණු බයත් ලජ්ජාවත් දැන් මට නැත. ඒ පුවත දැන ගත යුතු හැම දෙනා ම වාගේ දැනගෙන, මා ලජ්ජාවට මුහුණ දී විඳ දරාගෙන අවසාන ය. මා වට්ටි අම්මා කෙනකුගේ දුවක බව ද බොහෝ දෙනා දැනගෙන සිටින්නට ඇතත් කිසිවකු මීට කලින් ඒ ගැන මගේ මුණට ම කියා තිබුණේ නැත. දැන් ඒ චෝදනාවට - මා වට්ටි අම්මා කෙනකුගේ දුවක වීමේ චෝදනාවට ද - ප්‍රසිද්ධියේ මුහුණ දී අවසාන ය. මට අපහාසයක් වෙතැයි තවත් බිය වීමට තරම් දෙයක් ඉතිරි වී නැත.

විජයලතා හා මා අතර ඇති වූ කලහයට ඇත්ත වශයෙන් මුල අප දෙ දෙනා ම ඔහු ගැන හැඟීම් ඇතිව සිටින නිසා ය යන කතාවක් ළමයින් අතර විය.

ඉතිහාස පාඩමේ දී හා සාකච්ඡාවේ දී ඔහු විජයලතා දිගින් දිගට අසන ප්‍රශ්න සමහරක් මඟ හරින්නට පටන් ගත්තේ ය. ඇය දෙස බැලීම අඩු කළේ ය. පුස්තකාලයේ දී ඇය අසන දෙයක් ගැන තොරතුරු කීවේ අනෙක් ළමයින්ටත් ප්‍රයෝජනවත් වන පරිදි කාටත් උගන්වන විදියෙනි.

මේ තත්ත්වය යටතේ සියලු හැඟීම් හා කරදර යටින්, මිය යන්නට බැරිව දඟලන සර්පයකු මෙන්, ඔහු වෙත පැවැති මගේ පරණ ආදරය නිරන්තර වධ වේදනා විඳින්නට විය. මා කිසි දවසෙක එයින් මිදුණේ නැත.

ඉතිහාස පාඨමේ දී මට තවත් දෙයක් දැක ගන්නට ලැබිණි. කිත්සිරි හා ගුණපාල මා ගැන වඩාත් සෝදිසියෙන් සිටින බවට අවබෝධයක් මට ඇති විය. මා නිමල් දෙස හෙළන්නේ මොන බැල්මක් දැයි තේරුම් ගැනීමට ඒ දෙදෙනා ම මහන්සි ගනිනැයි මට සිතීණි. මේ ගැන වරෙක් මට තරහක් ආවේ ය. "පිස්සු ළමයි" යනුවෙන් අනෙක් අතට මම හිත යටින් සිනාසුණෙමි.

මේ අතර තිස්ස මුණ ගැසුණු අවස්ථාවක මට අලුත් තොරතුරු වගයක් දැන ගන්නට ලැබුණේ ය.

“අම්ම තරහ නෑ. අපේ දිහාවෙ එන්න.” යි ඔහු කිය. ඔහුගේ මුහුණේ පිළිබිඹු වූයේ ඒ වචන ඇසූ මගේ හදවතෙහි ඇති වූ සතුට ම ය යි මට සිතෙයි.

“කාන්ති අක්ක හෙම දැන් මා එක්ක තරහයිනෙ මල්ලියෙ.”

“එයාට අම්ම බැන්න. ළඟදි ලොකයිගත් බැන්න.....”

“ඒ මොටද?”

“ඔය ගොල්ලගෙ මොකක්ද කතාවක් වුණා නේද.....? ඔයාට ලොකයි පොතක්ද මොකක්ද දීල..... කාන්තියක්ක අම්මට කිව්ව..... ඔයා අයියගෙන් පොත් ඉල්ලනව..... නිතරම කතා කරනව. ඔයා එයාට බැන්න කියලත් කිව්ව.....”

“ම-ම?”

“අම්ම ඉතින් ලොකයිගෙන් ඇහුව. අම්ම කිව්ව පුතා මොටද පොත් දෙන්න ගියේ කියල..... තව මොනවදත් කිව්ව.....”

“මම බැන්නෙ නෑ මල්ලියෙ..... මටයි එයා එක එක දේවල් කිව්වෙ.”

“මම දන්නව. ළමයින්ට කිව්ව මටත් ඇහෙන්න කුසුමක්ක ගැන..... තරක ජාති. මම අම්මට ගිහිල්ල කිව්ව ඔක්කෝම..... අම්ම මගෙන් ඇහුව කුසුමක්ක ලොකයිගත් එක්කල කතා කරනවද කියල. මම නෑ කිව්ව.....”

මට සිනා පහළ විය.

“ඉතින් අම්ම අක්කට බැන්න. මොටද ඒ දුප්පත් කෙල්ලට අපහාස කරන්න ගියේ කියල. ඊට පස්සෙ මේ ළඟදි පෙරේදද කොහෙද අයිය ගිහිල්ල ඇහුව කාන්තිඅක්කගෙන් නංගි මොටද කුසුමලගෙ ගෙදර දේවල් ඉස්කෝලෙ ගිහිල්ල පතුරුවන්නෙ කියල..... හරියට බැන්න. මීට පස්සෙ මොකුත් කිව්වොත් කට කඩනවයි කිව්ව. එදා අක්ක ඇහුව. අම්මත් බැන්න. අම්ම අයියටත් බැන්න. ලොකු පුතාට මේ තරම් ඉස්කෝල තියෙද්දි රටේ ඕකටම රිංග ගත්ත කියල..... ඒ කෙල්ල දුප්පත් කමට ඉගෙන ගෙන හිටිය. කොහොම හරි ඒකත් නැති කරල දාන පොටක් තමයි ඔය කියල.....”

“කවද හරි ඒ ටික තමයි මල්ලියෙ මට වෙන්තෙ.....” යි මා කීවේ ඇත බලාගෙන ය.

මා මෙවැන්නක් ගැන කලින් තදින් සිතා නොතිබුණු නමුදු මේ කරදරවල අවසානය මගේ ඉගෙනීම කඩාකප්පල් වීම ය යන ක්ෂණික බියකින් පපුව හිරිවැටිණි.

“ඒ වුණාට අක්ක එන්න අපේ දිහාවෙ. දෙවෙනියිය ආව දවසක ඇහුව ඔයා ආවෙ නැද්ද කියල.”

“කාගෙන්ද ඇහුවෙ?”

“අම්මගෙන් ඇහුව. අම්ම මොනවද කිව්ව. එනව නේද?”

“එන්නම්කො”

“අක්ක ඔය කිව්වට එන්නෙ නෑනෙ. අම්ම තරහ නෑ එන්න. අම්ම නිතරම මතක් කරනව.”

අඩු වශයෙන් කමලාවතී මා ගැන තේරුම් ගෙන තිබීම මගේ ඉමහත් සැනසීමට හේතු විය.

කාන්ති හා විජයලතා අතර හදිසියේ හටගත් කුළුපගකම හදිසියේ ම අඩු වුණු බව දැක ගත හැකි විය. ඒ දෙදෙනා ම ඇනුම්පද කීම ද නතර කළහ. එහෙත් මගේ සිත් තැවුල් අඩු වූයේ නැත.

නිමල් මා ගැන තවමත් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින බව මට රහසක් නොවී ය. ඔහු මා නිසා සිත් තැවුලෙන් පසුවීම ද මට

දැඩි වේදනා ගෙන දෙන කරුණකි. තමා වෙනුවෙන් මා ද නිතර දෙවෙලේ දුක් වන බව ඔහු නොදනී. මේ සියල්ල ඔහුට නොකියා සිටීම පහසු නොවේ. එහෙත් එසේ කීමෙන් ඔහුගේ බලාපොරොත්තුවලට පණ දීම හැර සිදුවන අන්කිසි සෙනක් නැත. මම සියල්ල විඳ දරාගෙන තවදුරටත් ඉවසුවෙමි. එය කිසියෙක් පහසු කාර්යයක් නම් නොවී ය.

වාර විභාගයෙන් විජයලතා ප්‍රථම වරට ඉතිහාස ප්‍රශ්න පත්‍රයට මට වඩා ලකුණු ගත්තා ය. නිසැකයෙන් ම මෙය ඇයගේ ආඩම්බරයටත් මගේ සිත් තැවුලටත් කරුණක් විය. ඔහු මට වුවමනාවෙන් ම ලකුණු අඩු කර ඇති බවට හැඟීමක් මා තුළ ඇති කරවීමට ඇ උත්සාහ ගත්තා ය. එපමණක් ද නොවේ. මා ඒ වාරයේත් පංතියේ පළමුවැනියා වූ නමුත් දෙවැනියාත් මාත් අතර ලකුණු ගණන වෙනස් වූයේ හතරකිනි. මේ මට මීට පෙර නොවූ දෙයකි. මම අතිශයින් සංවේගයටත් බියටත් පත්වීමි. ජීවිතයේ ලොකු පරාජයකට මුහුණ දීමේ පීඩනය මට ඇති විය. විභාගය ගැන ඉන් පෙර කිසි දිනෙක නොවූ බියක් මගේ සිතට කරදර කරන්නට විය.

ඉතිහාස ප්‍රශ්න පත්‍රවල ලකුණු ලැයිස්තුව පිළියෙළ කිරීම ඔහු පද්මිනීට බාර කළේ ය. අපේ පංතියේ පමණක් නොව ඔහු ඉගැන්වූ සියලු ම පංතිවල ලැයිස්තු පිළියෙළ කළ යුතු ව තිබිණ. අවසාන දවස් කීපයේ එතරම් වැඩක් නොවූයෙන් කෙළි සෙල්ලමෙන් පසු වීමට තිබුණු නිදහසට බාධා විණැයි පද්මිනී මේ කටයුත්ත බාර ගත්තේ සතුටින් නොවේ.

“මට මේ වගේ වැඩ පුරුද්දක් නෑ..... ඔයා කරල දෙන්න ඕනෑ..... ඔන්න මම දන්නෙ නෑ.” ඇ මට කීවා ය.

“යස වැඩක් නෙ! මම මොඳ කරන්නෙ?”

“ඔයා නිසයි මට මේක පැටළුණේ”

“ඒ කොහොමද මම නිසා?”

“මම කියන්නද? සර් මේක මට දුන්නෙ එකක් ඔයාට දෙන්න බැරිකමට. අනෙක සර්ගේ මා එක්කල යාළුකමකුත් තියනව දැන්.”

“ඒ මොකක්ද ඒක”

“කෙල්ලට බයයි.”

“මම මොටද බය..... මම සතුටුයි.”

“එහෙම එකක් නෙවි. මම ඔයාට කිව්වෙ නෑ මේ තරම් දවසක්..... මම සර්ට කතා කළා දවසක් ඔයා ගැන”

“මා ගැන? මොනවද?”

“අර කෙල්ලො ඔයාට බැන්න දවස්වල? මතකද ඔයාට සර් කතා කළා නේද? කාන්ති එක්ක කතාවට ගියා කියල දොස් කිව්ව නෙ? එදා මම සර්ට කිව්ව.”

“අනේ මොනවද කිව්වෙ?”

“මම කිව්ව උන් කිව්ව ඔක්කෝම..... ඔයාට ලැජ්ජ කළ ඒව.”

“මොටද කිව්වෙ?”

“එයා දැනගන්න එපායෑ..... එයා නවත්වන්න ඕනෑ නෙ ඒව..... ඉතින් මම කිව්ව.....”

“එයා මොනවද ඉතින් කිව්වෙ?”

“ගොනා වගෙ අතගෙන හිටිය.”

මම සිනාසුණෙමි.

“කුසුම් අපි දෙන්නත් එක්කල මේ ලැයිස්තුව හදමු. හොඳේ.”

“එයා හිතයි මම බලෙන් ආව කියල එයත් එක්කල ගැටෙන්න..... මම ඒකට කැමති නෑ.”

“අපි දෙන්න යාළු බව දැනගෙන ගොනෝ ඕක මට දුන්නෙ..... ඔයාට කෙළින්ම දෙන්න බෑ..... මට දුන්නම ඔයත් හවුල් වෙන බව දන්නව.....”

“මට බයයි ඒ වුණාට”

පද්මිනීත් මමත් පුස්තකාලයට ගොස් ලකුණු ලැයිස්තුව පිළියෙල කරන්නට විමු. ඔහු වරක් පැමිණ අපට තේ වතුර ඕනෑ දැයි ඇසී ය.

“සර් කුසුම්ම වොකලට් ඕනෑ දු”

මම මේසය යටින් ඇයගේ ඉඟ කෙතින්තුවෙමි.

“ලා-යි”

“මොකද මකුණො කනවද?”

අපි සිනාසුණෙමු.

පසුව ඔහු අපට තේ එව්වේ ය.

තවත් වරෙක පැමිණ ඔහු අප වැඩ කරන අතර පුවත්පත කියවන්නට විය.

“මම පොඩ්ඩක් එළියට ගිහිල්ල එන්නමි.” ය යි පද්මිනී නැගිට්වා ය.

“මමත් එනව.”

“ඔයා ඉන්න මම ඉක්මනට එනව.”

“මට බෑ”

“ඉන්නකො කිව්වම”

පද්මිනී ගිය ඉක්මනින් ආවේ නැත. කාමරයේ නිශ්ශබ්දතාව මට බරට දැනෙන්නට විය. මා හිස ඔසවා බැලූ වරෙක ඔහු මා දෙස බලා ගෙන සිටිනු මම දුටුවෙමි. මට සිනා ගියේ ය. ඔහු නැගිට මේසය වෙතට පැමිණ මා ඉදිරිපස පුටුවක වාඩි විය. පද්මිනීත් ඔහුත් මට හොරෙන් රහසක් කතා කරගෙන තිබුණු ලෙසට හැඟීමක් මට ඇති විය.

“මොකද මේ පාර ඉතිහාසයට ඔය තරම් ලකුණු අඩු වුණේ?”

“මට සර් ලකුණු අඩු කරල.”

“තව හිනාත් වෙනව..... මගෙන් පළි ගන්න නෙ!”

මගේ සිනාව නැති විය. මට ඇති වූයේ කරහකි. මම වැඩට කෙතරම් ආශා කළෙමි ද? පංතියේ ගත කළේ කෙතරම් අමාරුවෙන් ද? පාඩම් හිතේ රඳවා ගැනීමට මොන තරම් දැඩි සටහනක් කළෙමි ද? මේ කිසිවක් ඔහු නොදනී.

“හරියට කතා කරන්නෙ මම කාටවත් රිදවන්න ඕනැකමට වැඩ අතපසු කළා වගෙ. මගෙ හිතේ අමාරු කවුරුත් දන්නෙ නෑ”

“ඕනැකමින් කරදර මවාගෙන හිතේ අමාරු වින්දට මොනව කරන්නද?”

කඳුළක් පිසදා ගත් මම වැළඹිට මේසයේ රඳවා ගෙන තළල අත්ලේ තබා ගනිමි. ප්‍රශ්න පත්‍ර ගොඩේ උඩින් ම වූ කොළයේ රතු පැත්සලෙන් ලකුණු දැමූ ඉලක්කම් මට පෙනෙයි. කතාවට මගේ අනුබලයක් ලැබුණේ නැත.

“එදා මොකද මම කතා කරද්දින් ගියේ?”

“නිකම්”

මා ඔහුගේ මුහුණ නොබැලුවත් එහි කෝපය ඇඳී තිබෙනැයි කට හඬින් මට සිතා ගත හැකි විය.

“මට තේරෙන්නෙ නෑ ඇයි ඔය තරම් මුරණ්ඩු කියල අලුතක ඉඳල.”

මම කතා නොකළෙමි.

“මම කතා කරන එක කුසුම්ට කරදරයක් වගෙ ද?”

මම ඔහුගේ මුහුණ බැලීමි. එහි වේදනාවක් මතු වී තිබිණි. මට ඇති වූයේ අනුකම්පාවකි. මගේ සිතැඟි නොදත් ඔහු මා තේරුම් ගත නොහැකි ව මුළාවෙක වැටී දුක් විදියි. එහෙත් ඒ මුළාවෙන් ගොඩ ගනු වස් ඔහුට මගේ හඳවත විවෘත කර පෙන්වන්නට මට නුපුළුවන.

“ඕනෑ එකක් හිතා ගන්න..... දැන් බැරිවෙලාවත් කාන්ති හෙම දැක්කොත් නැන්දටත් කියල මට නිවාඩු කාලෙ ගමේ ඉන්නත් නැති වෙනව.”

“කාන්ති ආයෙත් ඕව ගැන කතා කරන්නෙ නෑ. ඇයි මට නො කියන්නෙ අම්මත් එක්කල මේක කිව්වෙ මොකද කියල? කොහොමද ඔය කතාව වුණේ?”

“මට දැන් ඕව මතක නෑ.”

ඔහුගේ මුහුණ විරූපී විය. මම අතිශය සංවේගයට පත්වීමි. විනාඩියක් පමණ කතාවක් නැතිව ගත විය.

“මතක් කරගන්නම බැරි ද?”

“නංගින් එක්කල අර කෙහෙල්මලට කොළඹ ගිය එක කවුරු හරි නැන්දලට කියල කියනව. මගෙන් කෙළින්ම ඇහුව ම මම ඔව් කිව්ව. ඉතින් නැන්ද ඇහුව දෙන්තගෙ අදහසක් කියනවද කියල..... මම සේරම කිව්ව.”

“ඒ කියන්නෙ?”

“පටන් ගත්ත තැන ඉඳල සේරම කිව්ව. හැබැයි දෙමව්පියො විරුද්ධ වුණත් යම් දවසක මේක කරමු කියල මට යෝජනා කළ බව කිව්වෙ නෑ.....”

“ඇයි ඇත්ත කිව්වෙ?”

“නැන්දගෙ මුණ බලාගෙන මට බොරුවක් කියන්න බැරිවුණා. මට නොකිය බැරිවුණා. නැන්ද මට අම්ම කෙනෙක් වගෙ.”

“අර අන්තිම ලියුමෙ මම කියල තිබුණු එක.....”

“මම දන්නෙ නෑ මොනව තිබුණද කියල..... මම කියෙව්වෙ මුල ලියුම විතරයි.”

“අතින්ව?”

මම සිතාසෙන්නට උත්සාහ කරමින් ඔහු දෙස බැලිමි.

“මොනවද ඒවට කළේ?”

“පිටි-චුව” මම ඇහෙන නැහෙන හඬින් කිමි. ඔහුගේ මුහුණ බලන්නටත් බැරි තරම්. දෙ නෙතින් ගින්දරක් නික්මිණි. වෙන පිරිමියකු නම් පහරක් දෙනු ඇතැයි මම සිතුවෙමි. එහෙත් මෙසේ කියන්නට වීම මට සතුටකි. එකක්, ඔහුට බොරු කියන්නට බැරි ය. අනෙක, මා ඔහුට එපා වුණු තරමට හොඳ ය.

“මම හිතුවෙ නෑ ගැනු හින් ඔය තරම් තදය කියල. විශේෂයෙන් කුසුම්ගෙ.....” ඔහු අත් ඔරලෝසුව දෙස බලාගෙන කීවේ ය.

මම කෙළ බිඳක් ගිල යටි තොල විකා ගනිමි. මා කරන්නේ අපාරාධයකැයි මට සිතිණි. ඔහු මෙන් ම - ඔහුටත් වඩා - මා වේදනා විඳින බවත් මා ඔහු අමතක කළා නොවන බවත් කීම ඔහුගේ සිතට සහනයක් විය හැකි ය. ඔහු වඩාත් වේදනා විඳින්නේ ඔහු නැතිව වුව ද මට සැහැල්ලු ජීවිතයක් ගත කළ හැකි ය යන මතය නිසා ය. මගේ කතාව ඒ මතය තහවුරු කරයි. හඬා වැලැපී මගේ සිත විවෘත කිරීමේ ආශාව මම මෙඳින ද මැඩගනිමි. ඔහු වෝදනාවක හඬින් අත්තිමට කී වචන වලට පිළිතුරක් නො දුන්නෙමි.

“අපිට බැරිද කුසුම් කොහේදි හරි මුණ ගැහිල ටිකක් කතා කරන්න.....?”

“බෑ.”

“එකම එක දවසක්. පැයක් දෙකක්?”

“කොහේදිද මුණ ගැහෙන්න කියන්නෙ?”

“අනුලගෙ ගෙදරට එන්න නිවාඩු කාලෙ?”

“මම දන්නෙ නෑ.”

“බැරිද?”

“සර් කෙනෙක් ඉස්කෝලෙ ගැනු ළමයකුගෙ ගෙදරකදි වෙන ළමයෙක් මුණ ගැහෙන්න හොඳ නෑ.”

“ඒවට තම් පංඨිතකම තියනව..... කොහොම පැහිලද මම දන්නෙ නෑ.....”

“ඉඩෝරෙට.....” මම සියලු හැඟීම් මැඩගෙන සිනාසී කිමි.

“තව හිතක් වෙනවනෙ..... එහෙනම් බෑ. නේද?”

“මම නැන්දට පොරොන්දු වුණා කතා කරන්නෙ නෑ කියල. අද කතා කළ එකත් මට හිතට මොකක්ද වගෙ.”

“අවුරුද්දට එහෙ එන්න. අම්මගෙ තරහක් නෑ ඔයත් එක්කල.”

මම සිනාසුණෙමි.

“එනවද?”

“මම දන්නෙ නෑ.”

“එන්න බලන්න..... අර තෝටිස් ටික ගෙනිහිල්ල නිවාඩු කාලෙ කියවන්න..... මගෙන් එක්ක තරහට පාඩම් නොකර ඉන්න එපා.”

මට ඒ වර තරහ ගියේ නැත. මම යටි තොල පෙරළා ගෙන ඔහු දෙස බලා සිටියෙමි.

“ඉතින් කුසුම්?”

මගේ පපුව තෝස් ගා ඇවිළිණි. ඔහු මේ එන්නේ කතාව වෙනතක යොමු කිරීමට ය. පරණ පුරුදු සතුවු සාමිටි කතාවක් පටන් ගන්නට ය. ඔහු මෙන් ම මම ද මේ වේදනාකර කතාවෙන් වෙහෙස වී සැනසිලි දායක වචනයකට කැදර ව සිටියෙමි. එහෙත් අපට එවැනි සංවාදයකට අවසරයක් තිබේ ද?

සිත කෙතරම් පුදුම සහගත ද? ඊළඟට මගෙන් කියැවුණේ මා නොදැනුවත්ව හදිසියේ සිතෙහි පහළ වුණු අදහසකි.

“මේ මොනව කළත් මම එකක් කියන්නමි..... මම මෙහෙම කතා බස් කළාට බැරි වෙලාවක් බලාපොරොත්තු හෙම තියා ගන්න එපා..... අන්තිමට මට දොස් කියන්න එපා.”

මානසික පමණක් නොව ශාරීරික වේදනාවක් ඉවසීමේ දී ඇති වන හිරිවැටීමකින් ඔහුගේ මුහුණ වහා අවලක්ෂණ වීගෙන ගියේ ය. එහි අඳුරු සෙවණැල්ල මගේ හදවත හරහා වැටිණි. ඔහුට මගේ වචන පිහි පහරක් වූ බව මම දනිමි. ඔහුගෙන් බෑහැපත් ව සමාව ඉල්ලන තරම් පසුතැවිල්ලක් අනතුරුව මට ඇති විය.

“පද්මිනී තවමත් නැත්තෙ ඇයි?” මට සිහිණි.

“මයාට කරදරයක් කරන්න මට අයිතියක් නෑ..... නමුත් මම කැමති අදහසක් මගෙ පපුවෙ තියාගන්න මට කාගෙන්වත් අවසරයක් ඕනෑ නෑ..... ඒක මගෙ අයිතියක්..... මට ඕක කියන්න ඕනෑ නෑ. මයාගෙ වැඩට බාධා කළාට සමා වන්න.”

ඔහු අසුනෙන් නැගිටිනු මම දිටිමි. එතෙක් කාමරයෙන් පිට වී යනු මා බලා සිටියේ නැත. විනාඩි පහකට පමණ පසුව පද්මිනී සේනාරත්න පුස්තකාලයට ආපසු පැමිණ මා අසලින් වාඩි වන විට මා සිටියේ බිම බලා ගත් වන ම ය. ඇය එක වර ම කතා කළේ නැත.

“අපි යමුද මුකුත් බිල එන්න කුසුම්?”

“බොන්න නම් නැතුවත් කමක් නෑ. යමු එළියට.”

ළමයි බොහෝ දෙනෙක් සෙල්ලම් කරමින් සිටියහ. තැන තැන කණ්ඩායම් බෙදී කතා කරන පිරිස් ද වූහ. කීප දෙනකු අපගෙන් ලකුණු ගැන විමසූ විට පද්මිනී ඒ ළමයින්ට සැරෙන් කතා කළා ය.

මම සිදුවූ සියල්ල ඇයට කීවෙමි.

“මම දුර දිග නොබල ගියේ..... මම හිතුව මම කළේ හොඳක් කියල.....”

“හොඳක් තමයි.....! මගෙ හිතේ තිබුණු ඉතරු ටිකත් කියා ගත්ත.”

ඇය ඒ මාතෘකාව උඩ තවදුරටත් කතා කළේ නැත.

20

හල අවුරුද්ද ප්‍රීතිමත් එකක් නොවී ය. අම්මා තාත්තාට සරමක් ද මටත් පුංචි නංගිටත් ගවුම් දෙකකට රෙදි ද ගෙනා නමුත් සිරිත් පරිදි තමාට විත්තයක් ගත්තේ නැත. වෙන අවුරුදුවල ගවුම් තුනකට ම රෙදි ගැනීම සිරිත විය. මම ඇත්තස්ලාගේ ගෙදරට ගොස් පුංචි නංගිට පමණක් ගවුමක් මසා ඉතිරි රෙදි කැල්ල පෙට්ටියේ තැබුවෙමි.

අවුරුදු දා සිරිතක් වශයෙන් නැකතට වළං ලීප තබා ආහාර අනුභව කළා පමණි. රතිකද්ද හඬ, ඔංචිලි ගී, අලුත් ඇඳුම්, කැට ගැසීම් ආදී අංගයන්ගෙන් යුත් අවුරුදු පරිසරය පරණ වාරවල මේ දවස්වල පැවැති හැඟීම් හා මතකයන් මගේ සිතියට නගන්නට විය. මතක ඇති දා පටන් ගෙදර ආහාර අනුභව කිරීමෙන් පසුව අප කළ ප්‍රධාන කටයුත්ත අවුරුදු කැමටත් ගනුදෙනුවටත් කමලාවතීගේ කඩයට යෑම ය. ගිය අවුරුද්දේ මා එහි ගියේ වෙන දාටත් වඩා සන්තෝෂයෙනි. අම්මා අවුරුදු දා කැට ගැසීම නොවරදවා ම කළ එකකි.

මේ වර ඇය ඒ කිසිත් කළේ නැත. ගෙදර කැවුම් පිළිස්සුවේ ද නැති නිසා අම්මා කඩයෙන් විස්කෝතු පෙට්ටියක් ගෙනැවිත් පුංචි නංගි ද සමඟ රැබෝවී කමලාවතීගේ කඩයට ගියා ය. ඇය අම්මාට බත් කෑමට ගෙට කතා කර ඇත. අම්මා එහි නොගියා ය. දෙ දෙනා ම කඳුළු සැඟවෝ ය.

“මගෙ නම් ජාති ජාතිවත් අහිතක් නෑ ජේන් අක්කෙ..... මොනව කරන්නදැ” යි කමලාවතී කියා ඇත.

“පිස්සුද පිස්සුද..... එහෙම එකකට නෙවෙයි මම දවාලියෙන් නාවෙ..... දන්නවනෙ මට මොන අවුරුදු ද?”

ඊළඟට ඔවුන් නංගී ගැන කතා කර ඇත. අම්මා කමලාවතීට ඇය ගැන ඇත්ත ම කීවා ය.

“මට කුසුමේ මතක් වෙනව නිතරම. මම ඔය වෙන අම්මල වගෙ මගෙ එකා සුද්ද කරන්න යන්නෙ නෑ..... ඒ කෙල්ලගෙ කිසිම වැරද්දක් නෑ..... අපේ පුතාගෙ වැරද්ද.....”

“මොනවද ඕව.....ඉගෙන ගත්තත් මොන වයසක් ද ඕව තේරෙන්න.”

“නෑ. නෑ. එයාට ඔහොම යෝජනාවක් කරන්න කිසිම යුතුකමක් නෑ. මේ සතෝදරියෙක් වගෙ හිටිය කෙල්ල! මටයි ඒකෙන් පාඩුව..... මගෙ අත කැඩුණ වගෙ..... මම බණිනව..... දැන් මිනිහට ලැජ්ජයි.....”

“දරුවගෙ හිත තරක් කරන්න එපා.”

“ජේන් අක්කට තේරෙනවනෙ..... මට ඕකට කැමති වෙන්න බෑනෙ.....”

“මොනවද මේ කියන්නෙ? ඔහේල කැමති වුණත් මම ලැස්ති නෑ එහෙම එකකට..... ඕව හිතාගෙන මම මගෙ දූල මේ පිරිමි ළමයි ඉන්න තැනට එව්ව නෙවෙයි..... එහෙම අම්මලත් ඉන්නව..... මම දුප්පත් වුණාට මලත් එහෙම කරන්නෙ නෑ..... ඔන්න ඔය සෝමේ ඔය වැරද්ද කරගත්ත.....”

“ඒව ඒ ගොල්ල ලබා උපන් හැටි.....”

කමලාවතී මට දෙන්නට ය යි චිත්ත රෙදි කැල්ලක් දී ඇත. අම්මා අතින් මා එය ගත්තේ කඳුළු පිරි දෙනෙකිනි.

නිමල් ගැන මගේ බලාපොරොත්තුවක් නැත. නමුත් මට “සිසිල”ට යන්නට බැරි ඇයි? කමලාවතී සමඟ වචනයක් දෙකක් කතා කර තිස්සට කිරි හොඳ්දක් උයා දී එන්නට බැරි ඇයි? “කුසුමේ නාවේ මොකදැ” යි ඇය අසා නැත. “ජේන් අක්කෙ වෙලාවක කුසුමෙට මේ පැත්තෙ ඇවිත් යන්න එන්න කියන්නැ” යි ඇය කියා නැත. මගේ හොඳ කියතත් මා වැද්ද ගැනීමට ඇය සූදානම් නැත.

මම සාමාන්‍ය දවසක දී නැති වේදනාවකින් සිංහල අවුරුද්ද ගත කෙළෙමි. මට ලොකු නංගී නිතර ම මතක් විය. සෝමා

දකින ආශාව මා තුළ තදින් බලපෑවේ ය. එහෙත් මා එහි කැඳවාගෙන යන්නට අම්මා වැඩිපුර කැමැති වුණේ නැත. නංගී නැතිව ගෙදර ම මුසල ය යි මට හැඟිණි. බාල කාලය හැරුණු විට සෝමා මගේ ජීවිතයේ කොටසක් බවට පත් ව නො සිටියා ය. එහෙත් ඇය නැති ව දැන් දැඩි පාච්චක් මට දැනෙයි. මගේ අවවාද නොතකා ක්‍රියා කර අමාරුවේ වැටිණැ යි ඇය ගැන මගේ තරහක් නැත. මා තුළ ඇත්තේ නංගී බේරා ගැනීමට බැරි විණැයි උනන්දු නොවිණැ යි පසුතැවිල්ලකි.

තෙල් ගාන දවසට කලින් දා රෝහණ අපේ ගෙදරට ආවේ ය. මා ගෙය ඇතුළේ සිටින විට බයිසිකල් සීනු හඬක් ඇසී දොරටුවෙන් බලන තුරු මා ඔහු දුටුවේ නැත.

ඔහු මට එක වර ම අඳුනා ගන්නට බැරි වුණා තරම්. ඔහු නිමල්ට වඩා තවත් උසට මහතට වැඩි සිටියේ ය. මුහුණ මා කලින් දුටුවාට වඩා හොඳින් පුෂ්ටිමත් ව තිබිණි.

රෝහණ දුටු මට ඇති වූයේ කලක් නොදැක සිටි හිතවත් සොහොයුරකු දැකීමේ සතුටයි. මගේ දෙ නෙතට කඳුළු ඉණුවා තරම්.

“දෙවෙනියියෙ වාඩිවෙන්න.”

“කොහොමද කුසුම් සැප සනීප?” ආදී වශයෙන් මූලික කතා බහෙන් පසු මම වතුර ටිකක් ලිප තබන්නට ඇතුළට ගියෙමි.

“ඇයි කුසුම් අපේ දිනාවෙ අවුරුද්දට චක් නාවෙ?” යි මා ආපසු පැමිණි කල ඔහු ඇසී ය.

“අම්මයි නංගියි ගියා. මම ගියේ නෑ.”

“ඒක තමයි මම අහන්නෙ..... ඇයි කුසුම් නොගියෙ?”

“ගෙදර සේරටම යනහැකිය ඉතින්?”

“කුසුම් අපේ ගෙදර කාලෙකින් ගිහිල්ල නෑ. නේද?”

“මේ ටිකේ කරදර අයියෙ.”

“මටත් ආරංචියි ටික ටික..... ඒකයි මම ආවෙ කුසුම්ගෙන්ම අහගන්න.”

“නැන්දට ආරංචි වුණොත් මම දන්නේ නෑ දෙවෙනියියටත්.....”

“ඒකට කමක් නෑ. මම අම්මට කියනව මෙහෙ ආව කියල..... අම්ම කිව්වද එහාට යන්න එපයි කියල.....?”

“අනේ නෑ. නැන්ද මට එහෙම මොකුත් කිව්වේ නෑ.”

“මොකද වුණේ ඇත්ත වශයෙන්ම?”

මම රෝහණට සම්පූර්ණ කතාව කීවෙමි. ඒ අතරතුර ගෙට ගිය මම ඔහුට තේ එකක් වත්කර පිළිගැන්විමි.

“ඔය කියන විදියට අම්මගෙ තරහක් නෑ.....” යි අන්තිමට ඔහු කීය.

“තරහක් නෑ..... මට නම් බණින්නෙත් නැතිදු.”

“එහෙම නම් බලාපොරොත්තු නැති කරගන්න තරම් තත්වයක් නෑ.”

“ඕව කෙරෙන වැඩ නෙව් දෙවෙනියියෙ. බොරුවට නිකම් හිතේ තියාගෙන ඉන්න ඕනෑ යෑ. මම නම් ඒකට ලැස්ති නෑ කොහොමවත්.”

“අපි බලමුකො.”

“මම ඕව හිතෙන් අස් කරල ඉවරයි අය්යෙ.”

“කුසුම් ඒ වුණාට ඒ පැත්තේ එන්න ඉඳල හිටල. කුසුම් වැඳ -ද්දක් කරල නෑ නෙ?”

“දෙවෙනියිය කවදද යන්නෙ?”

“තෙල් ගාගෙන යන්නයි ඉන්නෙ.”

ඔහු සාක්කුවෙන් යම්කිසි මුදලක් අතට ගත්තේ ය.

“කුසුම් මොකුත් හිතන්න එපා. මට රෙදි කැල්ලක්වත් ගේන්න බැරිවුණා..... මේක තියාගන්න.”

“ඕනෑ නෑ අයියෙ..... නැන්දත් එවල තිබුණ රෙදි කැල්ලක්.”

“කියා ගන්න කියා ගන්න..... අවුරුද්දකට පස්සෙ මම හොඳ හිතින් දුන්නෙ..... ගන්න.....”

“මම කියල අම්මට දෙන්නම්.”

එහි රූපියල් විස්සක් විය.

රෝහණ ගිය පසු මට පාඨවක් දැනිණි. මට “සිසිල” මතක් විය. නිමල් ද කිස්ස ද සිහිපත් වූහ. මට අතීතයත් ළමා වියත් සිහිපත් විය. මම බොහෝ වේලාවක් යන තුරු කල්පනාවක වැටී සිටියෙමි. ඉස්සරහ පොල් වත්තත් පාඨ ගෙයත් මගේ නෙතට අසු විය. එක්තරා කාලයක මේ නිවස අවුරුදු දාට සෙනඟගෙන් පිරී තිබිණි. රකිඤ්ඤා ගිනි තබන විට අපි පාරට වී බලා සිටියෙමු. ඊට අඳුර කපාගෙන ආකාශ වෙඩි ගුවනට ගොස් පිපිරී යන කල පළාත ම එළිය වැටෙනු මට මතක ය. දැන් වත්තත් දොරවල් වැසුණු ගෙයත් පාඨ ය. ඉඩම තුත්තිරිවලින් වැසී ඇත. පොල් අතු ද මටුළු ද හනසු ද වැටුණු වැටුණු තැන්වල ය.

බලවත් වේදනාවක් මගේ හදවත පාරවත්තට විය.

21

නංගී පෙනී සිටි චිත්‍රපටිය ප්‍රදර්ශනයට පත් විය. ඇය නිසා ම මමත් පුංචි නංගීන් ඇග්නස්ලා ද සමඟ එය නැරඹීමට පානදුරේට ගියෙමු. ශාලාව අදුරු වී නාමාවලිය වැටෙත් ම මගේ සිත එංචල වන්නට විය.

විවේක වේලාව වන තුරුත් නංගී තිරයේ දර්ශනය වූයේ නැත. ඇය එහි දක්නට ලැබුණේ තුන් පොළක පමණකි. නැටුම් ජවනිකාවක දී එය නරඹන්නට පැමිණි පිරිස අතර නංගී සිටියා ය. කතා නායිකාව මංමුළා වී යන අතර ගෙදරක අංකයක් කියා පාරක් විමසන්නේ නංගී ගෙනි. එතැන ඇයගේ මුහුණ එක් වරක් ලොකුවට තිරයේ වැටෙයි. නංගීගේ මුහුණේ සිනාවක් විය. එය අතිශයින් සුන්දර මුහුණකි. මගේ දෙ නෙතින් කඳුළු ගලන්නට විය. ඒ සිනාව මින් මතු කිසි කලෙක ආපසු ඇයගේ මුහුණ කරා සැපත් වෙයි ද?

අත්තිමට ඇය සිටියේ වෙළෙඳ පොළක එළවලු විකුණමිනි.

සෝමා මාස ගණනක් කොළඹ ගියේ මේ සුළු කොටස රඟ පෑමට ද? ඇයගේ ඒ ගමන්බිමන්වල විපාක දැන් කුස තුළ මෝරයි.

සිනමා ශාලාවෙන් පිටවුණු මට ඇග්නස්ලාගේ මුහුණ බලන්නට පවා දුෂ්කර විය. මා කතා නැති ව ආවේ දැන් දැන් ඔවුන් නංගී ගැන මතක් කරතැයි බියෙනි. පුදුමයට මෙන් ඔව්හු කතා නොකළහ. ඒ නිශ්ශබ්දතාව මට පෙනුණේ එක අතකට අපට කළ ඇනුමක් අපහාසයක් ලෙසිනි.

නංගී සව් දොදොල් කැමට කවදත් ප්‍රිය කළා ය. මම සව් දොදොල් ටිකක් සාදා අම්මා අත ඇයට යැවිමි. අයුත් පාසල් වාරය පටන් ගන්නට දවස් තුනකට උඩ දී නංගී ගැහැනු දරුවකු ලැබුවා ය. අම්මාත් සමඟ පුංචි නංගීත් මමත් සෝමා බැලීමට රෝහලට ගියෙමු. නංගීට කතා කරන්නට පළමු ව මම වහා ඇයගේ ඇඳ පාමුල එල්ලන ලද නොට්ල්ලට එබී බැලුවෙමි. පුළුන් කැටියක් මෙන් සුදු දරුවා තද නින්දේ පසු විය. මා මෙනෙක් නොදැන සිටි දයාවක් මගේ හදවත උතුරමින් පැතිර ගියේ ය. මම ඇඟිල්ලකින් දරුවාගේ කම්මුල ස්පර්ශ කළෙමි. මට දැනුණේ අතිශයින් මුදු මොලොක් පහසකි.

නංගී මනා ලෙස පිරින ලද දිග කොණ්ඩය තනි කරලට ගොතා ගෙන සිටියා ය. ඇයගේ අතපය ද මුහුණ ද පුෂ්ටිමත් ව තිබිණි. බරකින් මිදීමේ සැනසුමෙන් යුත් ඇයගේ මුහුණ මඳ සිනාවකින් යුක්ත විය. කලින් නොවූ සුන්දරත්වයක් එහි විණැයි මම එක වර ම දුටුවෙමි. මම ඇඳට හේක්තු වී ඇයගේ අත අල්ලා ගතිමි. ඇයගේ දෙ නෙත කදුළින් පිරෙන්නට විය.

මොහොතක සතුටක ගිලී ගිය අපි නංගීට මේ දරුවා ලැබුණේ කෙසේ ද ඇයගේ අනාගතය කුමක් ද යන සියල්ල අමතක කළෙමු.

“අක්කෙ නමක් බැලුව ද?”

“මම නම් කීපයක් ලියාගෙන ආව බලන්න..... නියන්න, නයන්න, රයන්න. අකුරු තුනයි තියෙන්නෙ.”

මම කොළ කැබැල්ල නංගී අතට දුනිමි.

“නිල්මිණි, නයනා, නිරූපා, නිර්මලා, රමණි, රංජනා, රසිකා මොකක්දක්කෙ වැඩිය හොඳ?”

“නංගීට හොඳ මොකක්ද?”

“පුංචි අක්කෙ නිර්මලා කියන එක හොඳයි.”

“මට නම් හොඳ නිල්මිණි”

“මටත් හිතෙන්නෙ ඒක. අක්කෙ තව එකක් දාමු වෙන අකුරක් වුණාට කමක් නෑ. නෙ.....”

මම එක වර ම කතා නොකළෙමි. දරුවකුට පියාගෙන් ද නමක් අයිති ය. මේ දරුවාට ඒ අයිතිය නැත.

“ඔතනින් ම එකක් ගත්තැකි. නිල්මිණි රංජනා කියල”

“ඒක හොඳයි. නේද..... ? අම්මගෙහුත් අහන්න.”

“මගෙන් මොනවද අහන්නෙ උඹලට හොඳ එකක්. නිවෙන්න ඉස්සෙල්ල අර හොඳි ටික බීපත්..... දැන් නිවිලත් ඇති.”

“උදේනෙ හැදුවෙත්.”

“මිරිස්හොඳි බොන්න බෑ අම්මෙ”

“බැරියෙයි කියල බෑ.”

මම බෝතලයක ගෙනා මිරිස් හොඳි නංගිගේ කෝප්පයට වත්කර දුනිමි. ඇ මුහුණ ඇඹුල් කර නොකැමැත්තෙන් මිරිස් හොඳි කෝප්පය අතට ගත්තා ය.

“එක උගුරට බීපත්.”

නංගි කොට්ටය යටට අත දමා මුදල් වගයක් ගෙන අම්මාට දුන්නා ය.

“කොයින් ද?”

“අරය ආව..... ඔතන රුපියල් විසිපහක් ඇති.....”

“කොහොම දැනගෙන ද?”

“මම ටෙලිග්‍රෑම් එකක් යැව්ව. මෙහෙ ඇටෙන්ඩන්ට් කෙනෙකුට කියල.....”

“මොකද කියන්නෙ?”

“ගෙයක් හොයනව කිව්ව. එතකන් මට ගෙදර ගිහිල්ල ඉන්නලු.....”

“එයා කියන්න ඕනැයැ ගෙදර ගිහිල්ල ඉන්න.....”

අප්‍රසන්න තත්ත්වයකට කතාව පෙරළෙතැයි බියෙන් මම ඊට හවුල් නොවී වටපිට බැලිමි. මව්වරුන්ගේ ඇඳත් වටා ස්වාමීපුරුෂයෝ හා දෙමව්පියයෝ කතා කරමින් සිටියහ.

තොට්ටිවලට එබී සිටින පිරිමින්ගේ මුහුණ කරුණා දයාවෙන් පිරී තිබිණි. හැම ඇඳක ම තොට්ට්ලක් තිබුණේ නැත. ගැබ් බරින් නිදහස් වූ එක මවක තොට්ට්ලක් නැති ඇඳක සිටිනු මම දුටිමි.

“අර ඇඳේ තොට්ට්ලක් නෑ.” මම කිමි.

“එයාගෙ බබා මළා. මගෙන් ඉල්ලනව අපේ එක්කෙනා.....”

“උඹ මොකද කිව්වෙ?”

“කලින් කාට හරි දෙනව කිව්වට දැන් මේ දරුවා කාටවත් දෙන්න බෑ අම්මෙ” නංගී හඬන්නට පටන් ගත්තා ය.

අපට පිට වෙන්නට සිනුවක් නාද විය.

“මොකද කුසුමෙ උඹ කියන්නෙ? ඔය දික්කසාද නඩු දාල බඳිනව කියන ඒව කවද වෙයිද කිව්වාහිකිද?” අම්මා අතරමග දී මගෙන් ඇසුවා ය. “..... ඉල්ලන කෙනෙක් ඉන්නව නම් ළමය දීල යමුද?”

“ඒක නම් ඇත්ත තමයි. ඒත් කොහොමද අම්මෙ අර දරුවා දීල යන්නෙ?”

“ඒක තමයි මාත් මේ කල්පනා කළේ. සෝමෙ වගෙමයි. නාහෙ හෙම ආයින් හදන්න දෙයක් නෑ.”

“ඔන්න ඔහෙ අපි ගිහිල්ල හදමු අම්මෙ.....”

“උඹ සතුටුද?”

“අපි ගෙනියමු අම්මෙ.”

නංගී රෝහලෙන් එන්නට කලින් මට පාසලට යන්නට සිදු විය. මම ගේ හොඳට අස්පරස් කර පිළියෙළ කර තැබිමි. අම්මා ගමේ ගෙදරකින් තොට්ට්ලක් ගෙනාවා ය. මම ඒ තොට්ට්ල පොල් මුඩුවලින් අතුල්ලා සෝදා පිරිසිදු කර ඇඳ ළඟ තැබිමි. කඩෙන් හින් කම්බි ගෙනා මම නංගීගේ ඇඳටත් තොට්ට්ලටත් ඉහළින් ඇඳ පරණ පත්තර ටිකක් දමා පිතිබෑම වළකනු පිණිස වියනක් මෙන් සෑදුවෙමි. ඒ සඳහා ගන්නා ලද්දේ නංගී විසින් එකතු කරනු ලැබ තිබුණු සිනමා පත්තර වගයකි. මේ පත්තර

ඇඳ බලද්දී නංගියේ පින්තූර පළ වූ ඒවා ද රාශියක් විය. මම ඒ පින්තූර නැවත සුරක්ෂිත ව කැබිමි.

නිවාඩුවෙන් පසු නේවාසිකාගාරයට යන විට යම්කිසි කැවිලි වර්ගයක් පිළියෙළ කරගෙන යෑමට කලක සිට සිරිතක් වශයෙන් පුරුදු වී සිටියෙමි. මම මේ වර කපු අළුවා සාදා ගනිමි. සිසුවියන් සඳහා අළුවා මුලක් ඔතා ගත් මම ටිකක් වෙන ම පාර්සලයක දමා ගනිමි. ඒ පද්මිනී ඇතුළු පංතියේ ළමයින්ට ය. මෙයින් කැලි කීපයක් දීමට මම තිස්ස සොයාගෙන ගියෙමි.

නිවාඩුවට කලින් පුස්තකාලයේ නිමල් හා මා කතා කරමින් සිටි බව කාන්ති කමලාවතීට කියා නැත. එහෙත් ඇයගෙන් මේ පුවත ලබා ගත් මධුරී අවුරුදු කන්නට ආ අවස්ථාවේ කමලාවතීට දැන් වූ බව තිස්ස මට කීවේ ය. මේ ආරංචිය ලැබූ මව ලොකු පුතාට නැවත වරක් දොස් තබා ඇත. වෙන දා මෙන් කතාවක් නැතුව බැණුම් අහගෙන නොසිටි නිමල් මෙදින අම්මාට එකට එක කියන්නට පටන් ගෙන තිබේ. ඔහු මධුරීටත් කාන්තිටත් බැන්නේ ය.

කමලාවතී මට දොස් කී බවක් තිස්සගෙන් කියැවුණු කරුණු අනුව සිතාගත නොහැකි විය. ඔහු කීවේ එකිනෙකට සම්බන්ධකමක් නැති ව අතැතින් මෙතැතින් මතක තිබෙන හැටියට කොටස් ඇතුළත් කතාවකි.

විදුහල්පතිතුමාට ගෙදරින් ලියුමක් ගෙන්වාගෙන මම මුල සති අන්තයේ ම ගෙදර ගියෙමි. නංගී දරුවාත් උකුළේ තබාගෙන පිළේ වාඩි වී සිටියා ය. මම ආදරයෙන් නැඹුරු වී බැලිමි. බබා නිල් පාට පුංචි ඇස් කරකවමින් ගස් අතරින් වැටුණු එළිය දෙස බලාගෙන සිටියා ය.

“ඔය දුවේ ලොකු අම්ම. අක්ක වෙන්තෙ ලොකු අම්ම නේ ද?”

“දෙන්න ටිකක් වඩා ගන්න.”

“වී අක්කෙ මුණ හෝදගෙන ඉන්න. ඔය බස්වල ඇවිල්ල විස බිජත් ඇති.”

මම සිනාසුණෙමි.

ලොකු අම්මා! මම ලොකු අම්මා කෙනෙක්!

අපේ ගෙදර මඟුලක් නොවී ය. අපේ පවුලට බෑනා කෙනෙක් - මස්සිනා කෙනෙක් - එකතු වුණේ නැත. නංගීට සැමියකු ලැබුණේ නැත. එහෙත් ඇයට දරුවෙක්! මම ලොකු අම්මා කෙනෙක්!

මම තවමත් පාසල් යමි. නංගී මෑතක් වන තුරු පාසල් ගියා ය. ඇ අම්මෙක්! මම ලොකු අම්මෙක්!

මේ දරුවා බෝනික්කෙක් නොවේ ද? නංගීත් මාත් පුංචි කාලයේ සෙල්ලම් කළ බෝනික්කෙක්! ලෝකචාරිත්‍රය අනුව - දෙ දෙනකු බැඳුණු ලෝකික රසයක ප්‍රතිඵල වශයෙන් උපන් සැබෑ දරුවෙක් නොවේ. නංගීටත් මටත් සෙල්ලම් කිරීමට පහළ වුණු බෝනික්කෙක්. රංජනීට තිබුණු වර්ගයේ ම - එහෙත් පණ තියෙන බෝනික්කෙක්.

“ඔන්න අක්කේ - මේ අපේ බබාලු. හො-දේ. ඔන්න මමයි අම්මා. එතකොට අක්ක ලොකු අම්ම. හොදේ..... අපි සෙල්ලම් කරමු.” යි කියාගෙන කරන වැලි කෙළියක් මෙනි.

ජීවිතය සෙල්ලමක් - වැලි කෙළියක්!

තාත්තා වේවැල් වළල්ලක් ද අතේ ඇතිව සවස ගෙදර ආවේ වෙනදාට වඩා කොර ගසමිනි. ඔහු බඩතරෙහි සඟවා ගෙන තිබුණු තෙල් කුප්පියක් මා අතට දී,

“මෙන්න මේක ගෙයින් තියහන්.” ය යි කීවේ ය.

“තාත්තගෙ කකුල ආයින් අමාරු ද?”

“ඔව් බං. මේක ආයින් ඉදිමුණා..... රෑ තිස්සෙ කැක්කුම.....”

ඔහු වාඩි වුණේ ද අමාරුවෙනි.

“කොහෙන්ද මේ බේත් ගන්නෙ?”

“කොහෙන්වත් නෙවෙයි ඔය කඩෙන් මොරවක තෙල් කුප්පියක් ගන්න.....”

“අනේ මම දන්නෙ නෑ. ඔය එක එක බේත් කරල..... නිට්ටාවක් කර ගන්නෙ නැතුව.”

“මේක නිව්ටාවක් වෙන්න ඉතින්.....”

මම තාත්තාට තේ එකක් වක්කර දී පසුව කකුලේ තෙල් ගැවෙමි.

“සෝමෙ උඹ දරුවට රත කල්කෙ දුන්න දැ?” යි අම්මා රෑ ඇසුවා ය.

“ඔව් අම්මෙ, තාත්ත ගෙනැත් දුන්න” යි ඇ පිළිතුරු දුන්නා ය.

දරුවා පවුල එකලස් කර බැඳ තැබූ බවට හැඟීමක් මට ඇති විය.

මම තාත්තාට වෙද ගෙදර ගොස් බේතක් ගන්නා මෙන් කිමි.

“මේකට මොනව කළත් එකයි බං..... ඔය කොයි තෙල ගැවත් අඩුවෙනව..... ආයින් මතුවෙනව.” යි තාත්තා උදාසීන ගතියකින් කිය.

“ඒ ආයෙ ආයෙ මතු වෙන්නේ තාත්ත එක සැරේක ඉවරයක් කර නොගන්න නිසයි.” මම කීවෙමි.

අන්තිමට සෙනසුරාදා ම තාත්තා වෙද ගෙදර යැවීමට මම සමත් වීමි. ලෙඩාගේත් උත්සාහයක් නැත්නම් තනිකර වෙදාගේ බෙහෙතින් පමණක් සුවයක් ලබාගත නොහැකි බව වෙද මහතා තාත්තාට කියා ඇත. කලින් මෙන් කොළ තම්බා තවා තෙල් ද පත්තුවක් ද ගැමටත් කපාය බීමටත් තිබිණි. මම ඒ සියල්ල සම්පාදනය කළෙමි. තාත්තාට බේත් කිරීමට අමතර ව සති අන්තයේ මගේ කාලය ගෙවුණේ නිල්මිණි උකුලේ තබාගෙන සිටීමට ය. දරුවාගෙන් සුවඳක් නික්මෙයි. ඒ සුවඳ මම ප්‍රිය කරමි. රතු පාට කම්මුල් නොසිඹ සිටින්නට අමාරු ය. සිප ගත් කල කම්මුල් මහත් වන බව අම්මා කීවා ය. නිල්මිණිගේ රෙදිකැලි සහ ඇඳුම් සෝදා දුන්නෙන් මා විසිනි. පැදුරේ පසෙක අත්ල බීමට ඔබා වාඩි වූ මම නිල්මිණි සිහිනෙන් සිනාසෙන සැටි බොහෝ වේලා බලා සිටියෙමි.

අලුත් වාරයේ නිමල් හතුරුසිංහගේ දින චරියාව වෙනස් වන්නට පටන් ගත් බව මම දුටුවෙමි. ඔහු ඇඳිරි වැටෙන තුරු ම

පාසලේ ගත කළේ ය. බාහිර ශිෂ්‍යයන් නොදැනුණු දවස්වල නේවාසික ශිෂ්‍යයන් සමඟ වොලිබෝල් හා ෆුට්බෝල් ක්‍රීඩා කරනු දක්නට විය.

ඔහු තවමත් ගුරුවරුනට වඩා ළං වූයේ ශිෂ්‍යයනට ය. වැඩක් නැති අවස්ථාවන් හි ඔහු පුස්තකාලයේ ගත කරන්නේ එහි දී මා හමු විය හැකි නිසා ය යි මම ද මුල දී සැක කළෙමි. මට පසුව තේරුම් ගිය අන්දමට කාරණය එය ම නොවී ය. ගුරු කාමරයේ ගුරුවරුන් අතර සිටීමට වඩා පුස්තකාලයේ ළමයින් අතර කතා කරමින් සිටීම ඔහු ප්‍රිය කළේ ය. ඇතැම් දවසක ක්‍රීඩා නොකරන අවස්ථාවන්හි ඔහු පාඨ පංති කාමරයකට වී ළමයින් වට කරගෙන කතා කරමින් සිටියේ ය. ළමයින් ඉතිහාසය සහ සිංහල භාෂාව ගැන ඔහුගෙන් උපදෙස් හා පාඩම් ඉගෙන ගන්නා බව ද අපට ආරංචි විය.

මෙසේ ටික දිනක් ගතවූ පසුව සතියකට දවස් කීපයක් ඔහු නිත්‍ය වශයෙන් ම සවස පංති පැවැත්වීමට පුරුදු විය. බාහිර ශිෂ්‍යයෝ සමහරෙක් ද මේ පංතිවලට නතර වූහ. කල් යෑමේදී නේවාසයේ හා ළඟ පදිංචි ව සිටි ශිෂ්‍යාවෝ ද සවස නතර වීමට පුරුදු වූහ. මා ඔහුගේ සවස පංතියට ගියේ නැත. අතිරේක වශයෙන් පාඩම් ඉගෙන ගැනීමට තිබුණු මේ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජනයක් ලැබීමට නොහැකි වීම ගැන මම දැඩි ලෙස වේදනාවට පත්වීමි.

ඔහුගේ මේ වෙනසට හේතුව මා පසුව දැන ගත්තේ තිස්සගෙනි. මව හා ලොකු පුතා නිතර බහිත්බස් වන්නට වූහ. ඔහු මා සිටින පාසලට ම පත්වීමක් ලැබීම ගැන මව මුල සිට ම විරුද්ධ වූවා ය. දිනක් පුස්තකාලයේ මා සමඟ ඔහු තනිව කතා කරමින් සිටි බව කාන්ති හරහා මධුරී ගෙන් දැන ගත් කල ඇයගේ සැකය තවත් වැඩි විය. ඔහු හා සබඳකම නතර කරන බවට ඇයට මා සහතික වූ නමුත් නිතර නිතර හමුවීම නිසා මා යළි ඇසුරට නම්මවා ගැනීමට හැකි වනු ඇතැයි ඇ බිය වුණා නම් පුද්ගලයක් නොවේ.

මවගේ දෝෂාරෝපණයන් නිසා ඔහු ගෙදර ගියේ රැ හත අට වූ පසුව ය. එයින් වූයේ මවත් පුතාත් අතර නොසතුට තව තවත් උග්‍ර වීම ය.

මොනවා කීවත් සම්බන්ධය දිගට ම පැවතුණොත් යම්කිසි දවසක කමලාවතීගේ කැමැත්ත අපට ලැබෙනු ඇතැයි යම් කිසි බලාපොරොත්තුවක් මගේ සිතේ ද මුල්ලක හෝ සැඟ වී තිබුණේ ය. මා නිමල්ට කිසිම අනුබලයක් නුදුන්නත් ඔහු මා සිතින් ඉවත් කර නැති බව දුටු විට මා සැනසුණේ එබැවිනි. නිමල් සිතින් ඉවත් කරන්නට වීම ගැන ඇති වූ වේදනාව ඉවසා දරා ගැනීමට බැරි වූ නොයෙක් අවස්ථාවල යත්තමින් හෝ මට සැනසීමක් ලැබුණා නම් මේ පුංචි බලාපොරොත්තුව මගිනි. දැන් ඒ බලාපොරොත්තුව ද නැත. නිමල්ගේ හැසිරීම නිසා ම මවගෙන් මට තිබුණු ප්‍රසාදයත් නැතිවී විරෝධය තවත් ලියලනු ඇත.

තවද මා මුලින් ම සබඳකම අත් හැරීමට වඩාත් පෙළැඹුණේ මවකගේ සිතකට වධ වේදනා දීම අපරාධයකැයි දර්ශනය උඩ ය. දැන් කල්පනා කර බලන කල ඒ පරමාර්ථයෙන් මා කළ පරිත්‍යාගය නිෂ්ඵල වී ඇත. මේ සියල්ල මගේ සිත්තැවුල් වැඩි කළේ ය. පිරිමියකු වෙලත් හිත හදා ගන්නට බැරි දැයි නිමල් ගැන එක අතකට තරහක් ඇති විය. අනෙක් අතට උපන්නේ දුකකි.

මම හැම සති අන්තයක ම වාගේ ගෙදර ගියෙමි. තාත්තාගේ අසනීපය ගැන නොබලා සිටීම මට අමාරු විය. තාත්තා යත්තම් සුවයක් ලද විගස බේත් නවත්වා වැඩට යයි. එසේ ම මා නැති කල බේත් කිරීම ගැන සොයා බලන්නට කෙනකු ද නැත. නිල්මිණි නො දැක දින ගණනක් එක දිගට ගත කිරීම ද මට පහසු නොවී ය.

සිත් තැවුල් හා නිතර ගෙදර යෑම මගේ පාඩම්වල වැඩට බාධා කළේ ය. සවස නිවාසයට ගිය පසුත් සිතට සැනසීමක් නොවී ය. පිට්ටනියේ ක්‍රීඩා කරන පිරිස නගන සෝෂාව මට සමහර විට ඇසිණි. ඒ අතර ඔහුගේ කටහඬ මගේ හදවත ද සිදුරු කරගෙන වරින් වර මතු විය. ඔහු දකින ආශාව මගේ හදවතෙහි මෝරන්නට වන්නේ ය.

මගේ සිත තරමක් වත් සන්සුන් වූයේ වෙරි ගස යටට වී නිල්මිණිට ඇඳුම් පොඬිත්තක් මහන අවස්ථාවක පමණි.

22

නංගි බලන්නට ඉන්ද්‍රපාල කීප දවසක් ඇවිදින් තිබිණි. මා සති අන්තයක ගෙදර ගොස් සිටි සෙනසුරාදාවක ද ඔහු පැමිණියේ ය. දික්කසාද නඩුවට අවශ්‍ය කරුණු වශයක් නංගිගෙන් නීතිඥයකුට දැන ගත යුතු නිසා ඇය කොළඹ යෑම අවශ්‍ය ය යි ද ඒ සඳහා දවසක් ගත කළ යුතු ය යි ද ඉන්ද්‍රපාල කීය. අමාරුවෙන් හෝ රැයක් දරුවා බලා ගැනීමට මා ගෙදර සිටින නිසා මේ ගමන යන හැකි නේදැයි ඔහු කීය. මම ඊට එකඟ වීමි.

ඉරිදා නංගි ඉන්ද්‍රපාල සමඟ ගෙදර ආවේ මධුසමයෙන් පසු දෙමාපියන් බලන්නට එන අයුත් මනමාලියක මෙන් සන්නේෂයෙනි. සෝමා දැන් ඉස්සරටත් වඩා සුන්දර ය. පාසල් ගිය කාලයේ නොවූ තැන්පත් බවක් ඇයගේ සුන්දරත්වයේ විය. වඩා කැපී පෙනෙන අඟපසගින් යුත් ඇය වෙත තරමට මේරූ බවක් ද විය.

අගෝස්තු නිවාඩු කාලයේ ඉන්ද්‍රපාල කීප වරක් ම නංගි ද රැගෙන කොළඹ ගියේ ය. එකල දින තුන හතරක් ගත කළ ඔවුන් එක් වරක් ගෙදර ආවේ සතියකට පසුව ය. විවාහය ලියා පදිංචි කර නැතත් සෝමා හා ඉන්ද්‍රපාල ප්‍රීතියෙන් හා සමඟියෙන් හැසුරුණු බව අපි දුටුවෙමු. නඩුව ගැන කටයුතු කිරීමට යන බව කීප දවසක් ම ඔව්හු කීහ. මේ නිසා අපට ඔවුන්ගේ ගමන් බිමන් ගැන විරුද්ධ වීමට දෙයක් නොවී ය. එපමණක් නොවේ. මේ කාලයේ ඉන්ද්‍රපාල වෙත සැහෙන්නට මුදල් ද විය. ඔහු අපේ ගෙදරට ආවේ හිස් අතින් නොවේ. කොළඹ ගොස් ආපසු එන හැම විට ම නංගි ගෙදරට අවශ්‍ය නොයෙක් දේ ගෙනාවා ය. ඇ ගෙදරට වියදම් ද කළා ය.

නංගීට චිත්‍රපටියක කොටසක් ලැබෙන්නට යන බව කියන ලදී. මට ඇයගේ මුල් චිත්‍රපටිය ගැන මතක් විය. එහෙත් ඒ චිත්‍රපටිය නංගීගේ අතීතය හා සම්බන්ධ නිසා කිසිවක් කීමට සිත ඉඩ දුන්නේ නැත.

තාත්තාගේ රෝගය නරක අතට ම හැරෙන්නට විය. ආයුර්වේද ආරෝග්‍ය ශාලාවේ බෙහෙත් දීම කළේ දවස් තුනෙන් තුනට නිසා තාත්තා ගෙදර සිට මෝටර් රථයකින් එහි සතියකට දෙ වරක් ගෙන යෑම අපට කිසිසේත් කළ නොහැකි විය. ඔහු මහාරෝග්‍ය ශාලාවේ නතර කරවීමට ගත් උත්සාහයෙන් ද පලක් නොවී ය. නගරයේ රෝහලේ ඩී. ඇම්. ඩී මහතාගේ බංගලාවට ගොස් රුපියල් දහයක් දී තාත්තා පරීක්ෂා කරවීමට අදහස් කළේ එසේ කිරීම වාට්ටුවේ නතර කරවීමට පහසුවක් වූ බැවිනි. මේ දවස් වන විට තාත්තාගේ අතක ද වාත වේදනාව තදින් ම පටන් ගත්තේ ය. සතියක් රෝහලේ නතර කර සිටීමෙන් පසුව තාත්තාට වැලැදී ඇත්තේ අංශ බාගය බව දොස්තරවරු කීහ.

මා විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ විභාගය සඳහා සූදානම් වූ අවසාන පාසල් වාරය ආරම්භ වී සතියකින් තාත්තා රෝහලේ සිට ගෙදර කැඳවාගෙන යනු ලැබී ය. ඒ සුවයක් නිසා නොවේ. කල් යන රෝගයක් නිසා එහි දිගට ම නවතා ගත නොහැකි වූ නිසා ය.

නංගී හා අප අතර අසමගිය නැවතත් ආරම්භ විය. මුලින් බහින් බස් වීම පටන් ගත්තේ නංගීත් අම්මාත් අතර ය. තාත්තා ඇඳට වැටුණු අතර නංගී දරුවා ගෙදර දමා කොළඹ යෑම නිසා වරින් වර කීප දවසක් ම අම්මාට වෙළෙඳාමේ යන්නට නොහැකි වී ඇත. ගෙදර වියදමට මුදල් දෙන බැවින් අම්මා වෙළෙඳාමේ නොගියත් තමා නිසා පවුලට පාඩුවක් නොවන බව සෝමා කීවා ය.

“උඹ හම්බ කරගෙන එයි තව එකෙක් හදා ගන්නකල්.....! පින්සිද්ද වෙයි. යන තැනක මේ දරුවන් අරගෙන පලයන්..... උඹලගෙ බැඳිල්ල කෙරෙන්නෙ නැත්නම් ඒත් කමක් නෑ. එහෙත් කොහෙන් හරි ගෙයක් ගනිල්ල.”

“අම්මට කරදයක් තියනවයැ? ළමයන් බලාගෙන ගෙදර ඉන්න කො.....”

“අනේ අනේ! උඹේ වියදම් උඹ තියාගනිනි! ඒව ඉතුරු කර ගනිනි මේ දරුවට. ඒ මිනිහ උඹ එපයි කිව්වොත් එදාට ඔක්කොම ඉවරයි. උඹ මහ මඟ! මගෙ රස්සාව නවත්තන්නය කියන්නෙ.....? උඹ ගැන නම් දැන් මට නැතෙයි කියල හිත හදාගන්න පුළුවනි. මේ තවත් දෙන්නෙක් ඉන්නව හේද.....?”

“ඔව් ඉතින් අම්මට කවදත් ලොකු අනිත් දෙන්නනෙ?”

“මේකිගෙ කට තලන්නනෙ වටින්නෙ.....”

“දෙයියනේ මේ හෙනගහව්ව ලෙඩෙන් මාව මකබැවෙලා යන්නෙ නෑ නෙ. මුංගෙ කරව්වලේ අහන්නෙ නැතුව.....”
තාත්තා ඇදේ සිට කෑ ගැවේ ය.

තාත්තාට දැන් ඉස්සරට වඩා කේන්ති එයි. ජීවිතයක දුක් කම්කටොලු දකින්නට තව දුරටත් අපහසු ව ඇතුළට රිංගා නොපෙනී යන්නට දරන තැනක දී මෙන් තාත්තාගේ පුංචි ඇස් අඳුරු මුහුණෙහි ගිලී ගොස් තිබිණි. ඔහුගේ කතාවත් ගොතදැයි දිනක් මට සැක සිතිණි. මම ඒ බව අම්මාට ද කිමි.

“කතාව ගොත වෙනව නේන්නම් ඕකට..... කතාව බැරිම වෙනව..... එපා කරපු ලෙඩේ..... මේ මනුස්සය කී කාලයක් දුක් විඳිද මම දන්නෙ නෑ.....”

මේ කතාව මා තැනි ගැන්වී ය. විශ්ව විද්‍යාලයයට ඇතුළු වීමේ උමතු බලාපොරොත්තුව අත්හැර ජ්‍යෙෂ්ඨය සමත් වූ චිහාම රක්ෂාවක් සොයා නොගෙන කර ගත් මෝඩකම්කැයි මම අතිශයින් පසුතැවිලි වීමි. අංශ බාගය සුව කළ නොහැකි රෝගයක් ද? මුදල් ඇතොත් අඩු වශයෙන් තාත්තාට හැරමිටියෙන් ඇවිදින තරමකට හෝ සුවයක් ලබා ගත නොහැකි ද? තව කී කාලයක් බෙහෙත් කළ යුතුද?

අම්මාත් දිනෙන් දින ඕතුරු වෙයි. විභාගයෙන් සමත් වුවත් අවුරුදු තුනක් මා විශ්ව විද්‍යාලයයේ ගත කරන්නේ කෙසේද? විභාගයට ඇත්තේ තව මාස තුනකට අඩු කාලයකි. මට දැන්ම ම රක්ෂාවක් සොයා ගන්නට සිතෙයි. අප සමඟ ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගය සමත් වූ වැඩි දෙනෙක් තවමත් හැම සිකුරාදා ම තැපැල් කත්තෝරුවට ගොස් ගැසට් පත්‍රය බල බලා රෙජිස්ටර් තැපෑලෙන් ඉල්ලුම් පත්‍ර යවති. ඊට කලින් අවුරුදුවල අයත්

රක්ෂා නැතිව සිටිති. මට වන්නට තිබුණේත් එය ම ය. අද සිට උත්සාහ කළොත් කවදා තරම් රක්ෂාවක් ලබා ගත හැකි දැයි නිශ්චය කළ නොහැකි ය.

කෙතරම් වැඩ තිබුණත් ඊළඟ සිකුරාදාත් මම ගෙදර ගියෙමි. තාත්තාගේ අසනීපයේ වෙනසක් වී නොතිබිණි. මා දුටු කල නිල්මිණි දත් නැති කට පුරා සිනාවක් පා මා අතට පැත්තා ය.

“අක්ක දැන් අඳුරනව.”

මම නංගී අතින් දරුවා ගනිමි.

සෙනසුරාදා උදේ නංගී වඩාත් ඇඟඇල්මෙන් මට කතා කර කොළඹ ගොස් එන තුරු ළමයා බලා ගත හැකිදැයි ඇසුවා ය.

“මම ආසයි ඕන තරම් වෙලා බලාගන්න. ඒ වුණාට නංගියෙ බලන්න..... තාත්තට සනීප නෑ..... විභාගට තව දවස් කීයද.....? ඒකයි නෙ.”

“අක්ක පාස්වෙයි. අක්කට වැඩ බැරුවයැ.....? මම හෙට උදේම එනව. මම හෙට මුළු දවසම නිදහස දෙන්නම් පාඩම් කරන්න. මම හයේ බස් එකේ එනව. අන්න අරය හම්බ වෙලා සල්ලි ටිකක් ඉල්ලගෙන.....”

“අනේ මම දන්නෙ නෑ.....”

“අක්කට ආයෙ කරදර කරන්නෙ නෑ.”

“හෙට උදෙන් ම එන්න එහෙනම්”

මගෙන් කට ගැලවුණු විගස සෝමා ඇඳපැලැඳ පිට වුවා ය. ඇය පිටත් ව යන්නට කලින් අත් බෑගයට යමක් දමා ගනිද්දී එහි තිබූ කොළ කෑලි හා පරණ බස් ටිකටි වගයක් එළියට ගෙන බිමට දමා තිබිණි. ගේ අතු ගාද්දී මේ එකක් නිකමට මෙන් නැමී අතට ගත් මා දුටුවේ එය කොළඹත් මහනුවරත් අතර ගමනකට ලියැවුණු බවකි. මේ බස් ටිකටි පත මගේ සිත තරමක් නොසන්සුන් කළේ ය. බොහෝ වෙලා යන තුරු එය මගේ ඔළුව අවුල් කරමින් තිබුණු නමුත් මට කිසිවක් සිතාගත නොහැකි විය.

එදා රැ අම්මා එන විට මම බිම පැදුරක් එළා නිල්මිණි උකුළේ තබාගෙන පොතක් පාඩම් කරමින් සිටියෙමි.

“කෝ අරකි අදත් ගියාද?” අම්මා බරත් හිසේ තබා ගෙන ම ඇසුවා ය.

“පුංචි නංගියෙ මේ අම්මගෙ වට්ටිය අල්ලන්න.”

“ඔය දරුවන් කමර් එල්ලුව නැත්තෙ යද්දි..... මොටද බං උඹ යන්න දුන්නෙ?”

“අම්මෙ කෑ ගහන්න එපා අම්මෙ..... අර තාත්තත් සනීප නැතුව නෙ.”

“ඒක තමයි මමත් ඉවසල ඉන්නෙ.....”

මම පරිස්සමින් නිල්මිණි පැදුරේ තබා නැගිටින්නට ගියෙමි. මගේ වම් කකුල හිරි වැටී තිබිණි. පය දිග හරින කල හිරිවැටිල්ල දැනෙත් ම මුවගට සිනාවක් නැගිණි.

ඉරිදා දවල් වන විට මම කලබලයට පත්වන්නට විමි. මා කාලය ගෙව්වේ මඟ බලාගෙන ය. මගේ කෝපය කෙමෙන් මෝරන්නට විය. මේ නොසන්සුන්කම නිසා ලද ඉඩකින් හෝ සිත එක්සත් කර පාඩමක් කරන්නට නොහැකි විය. ලියන වැඩ රාශියක් තිබිණි. මා සිතාගෙන සිටියේ ඒ සියල්ල නේවාසිකාගාරයේ දී කරගන්නට ය. සාමාන්‍යයෙන් සිරිත් පරිදි මා ඉරිදා සවස ගෙදරින් පිටත් වන වේලාව ෭ වන විට නංගී දැන් දැන් එතැයි බලාපොරොත්තුවෙන් ඇය පැමිණි වහාම යන සුදානමින් මම ඇඳුම් හැඳ ගෙනයන දේවල් ද ඔතාගෙන මිදුලට වී සිටිමි.

ඇදිරි වැටුණු පසුව මා ඇඳුම් මාරු කළේ හඬමිනි.

“එහෙනම් අක්කෙ මේ ළමය ටිකක් ගන්න. මගෙ දැන් අතත් රිදෙනව.” යි පුංචි නංගී මා ළඟට ආවා ය.

“ගෙනියන්න අරහෙට..... ඕක නිසා තමයි මේ ඔක්කොම!”

පුංචි නංගී නිල්මිණි ගෙන ඉස්තෝප්පුව දෙසට හැරුණා ය. මම නිතැතින් ම ඒ දෙස බැලිමි. නිල්මිණි නංගීගේ උරහිසට උඩින් මා දෙස බලා සිතාසෙමින් සිටියා ය. උල්පතකින් මෙන් දයාව මගේ ළය පුරා ඔතු විය. මම පිටුපසින් ගොස් නංගී අතින්

උදුරාගත් දරුවා ළයට තද කර ගනිමි. ඇයගේ උණුසුම ගින්දරක් මෙන් මට දැනිණි.

අයුරුම හතරට නගරය බලා කොළඹින් පිටත් වන බස් රියේ නංගි එතැයි මම විශ්වාස නොකෙළෙමි. එහෙත් ඇය බැරිවීමකින් හෝ ඒ බසයෙන් ආවොත් මට සඳුදා උදේ වේලාවට පාසලට යා ගත හැකි ය. ගියත් ගෙදර වැඩ කිසිවක් මා සුදානම් කරගෙන නැත. බියක් මගේ සිතට නැගිණි.

“මම නවතින්නම්. උඹ පලයන්” අම්මා කීවාය.

මම රැ දෙක පමණ වන තුරු නිදි මරා කළ යුතු වැඩ ටික නිම කර ගනිමි. සිත නොසන්සුන් නිසා පාඩම් වැඩ හරි හැටි කර ගැනීම පහසු නොවී ය.

වාරය මැද නිවාඩුවට මා ගෙදර එන දවසේ නංගි කල් තියා ම කොළඹ ගොස් ඇති බව දන්නට ලැබිණි. තාත්තාට අයුත් කෂායක් ලියවා ගැනීමට තිබුණේ දෙ දිනකට කලිනි. ඒ සඳහා වෙද ගෙදරට යන්නට අම්මාට වේලාවක් නොතිබුණා පමණක් නොව ගත වූ දවස් කීපයේ පරණ කෂායවත් උණුකර දී නැති බව පුංචි නංගි මට කීවා ය.

සංවේගයත් කෝපයත් නිසා මා තුළ දැඩි නොරිස්සුම් සහගත ස්වභාවක් ඇතිවිය. මොනවා වුණත් නිල්මිණිගේ සිතාව දකිත් ම සියල්ල යටපත් වී මගේ හදවත දයානුකම්පාවකින් උතුරන්නට විය. එක ම සැනසීම වූයේ එය යි.

පුංචි නංගීන් සමඟ සෙනසුරාදා වෙද ගෙදර යන්නට මම තීරණය කර ගනිමි. මේ ගමනට නංගි විසින් දෙන ලද සාරියක් අඳින්නට මට සිතිණි. කන්නාඬිය ඉදිරිපිටට වී සාරිය අඳින මුළු කාලය තිස්සේ මට මතක් වූයේ නිමල් ය. ඇත්ත වශයෙන් මා සාරියෙන් සැරසුණේ නිමල්ට පෙනෙන්නට ය යි කිව හැකි තරමට මම ඔහු ගැන මතක් කරමින් සැරසුණෙමි. මා නිමල්ට පෙනෙන්නට හැඩ වන්නේ කුමකටදැයි අනෙක් අතට කල්පනා වීමෙන් වේදනාවක් සිතේ නැගෙන්නට විය. නිමල් මට අයිති කෙනෙක් නොවේ.

අපට නිල්මිණි ද රැගෙන යෑමට සිදු විය. අපි ඒ ගැන නොතැවුණෙමු. ඇත්ත කියතොත් මා නිල්මිණි ගෙන ගියේ

ආඩම්බරයෙන් හා සන්තෝෂයෙනි. ආශාවෙනි. ඇඟ පුරා පියරු දමා අලුත් ගවුමක් අන්දවා නළලේ මොට්ටුවක් තබා කෙස් රැළි ගන්වා මා ඇය ගමනට සූදානම් කර ගත්තේ කෙතරම් ආශාවකින් ද? සරසන අතර මම ඇයගේ කිහිල්ලට ඇඟිලි තුඩ තබා හංකිති කවා සිතා ගැන්වූයෙමි.

වරින් වර පැමිණ තාත්තා බලන ලෙස ළඟ ගෙදරක ළමයින්ට කියා අපි පිටත් වීමු.

මා නිල්මිණි වඩාගෙන පාරට බැස්සේ ඇය නංගිගේ නොව මගේ ම දරුවා ලෙස ලෝකයාට පෙන්වීමේ ආශාවෙන් උඩඟුකමක් ද ඇතිව ය. මට නැවතත් නිමල් මතක් විය. කලින් දවසක මෙන් තදවත නො සන්සුන්කමක් තිබුණත් එදා මා "සිසිල" පසු කරගෙන ගියේ නිල්මිණි නිසා සතුටක් ද ආඩම්බරයක් ද ඇතිව ය. මට කමලාවතී හෝ නිමල් හෝ කතා නොකළාට කමක් නැත. ඔවුනට පෙනුණොත් ඇතැයි සිතීම. කමලාවතී කඩය ඇතුළේ අප දෙස බලාගෙන සිටි බව එදත් නංගි කීවා ය. මම එයින් තෘප්තිමත් වීමි.

මඟ දිගට මිනිස්සු දරුවා දෙස බලති. "ෂෝක් බබෙක්" "ලස්සණ බබෙක්", "බෝනික්කෙක් වගේ" මට බියක් ඇති විය. ඇස්වහක් කටවහක් වැදෙතැයි බියක් ඇති විය.

තාත්තාගේ අතත් පයත් තැම්බූ කොළවලින් තවා තෙල් ගාන්නටත් නියම කරන ලදී.

නිවාඩු දවස් නිල්මිණි බලා ගැනීමත් රූ තාත්තාට සාත්තු කිරීමත් සඳහා ගත විය. මා ගෙදර සිටින කල තාත්තාගේ කේන්ති ගතිය තරමක් අඩු වෙයි.

ඉරිදා දෙකට පමණ නංගි ආවේ ඉන්ද්‍රපාල ද සමඟ ය. කලින් දවස්වල තරම් හොඳ හිතක් ඔවුන් අතර නොවුණු බව මම එක වර ම දිටීමි. අනෙක් අයට නො ඇසෙන පරිදි දෙ දෙනාකුට රහසක් කතා කරගන්නට තරම් ඉඩක් අපේ පුංචි ගෙදර නොවී ය. සවස මා ශිෂ්‍ය නිවාසයට එන්නට ඇඳුම් අඳින අතර ඉන්ද්‍රපාල හා නංගි ඉස්තෝප්පුවේ පහත් හඬින් යමක් කතා කරමින් සිටියහ. ඉන්ද්‍රපාල කිසිවක් ගැන දිගට කතා කළ පසු

පැවැති නිශ්ශබ්දතාව අග නංගී යමක් කොඳුළා ය. ඔහු නැවත දිගට කතා කළේ ය. ඔවුන් අතර යම්කිසි අර්බුදයක් මතු වී ඇතැයි මට නිකමට සිතිණි.

“ඇයි මම? අර කලින් නාඩගම් නැටුව පත්තරකාරයොයි, කැමරාකාරයොයි, උන්ට මොකද වෙලා තියෙන්නේ? මගෙ කරේම එල්ලෙන්න බලන්නෙ පලයන් උන් ළගටත්.....”

“කෑ ගහන්න එපා.....”

“මොටද කෑ ගහන්නෙ..... උන්ට පස්සෙනෙ මම.....?”

ඊට පසු කියන ලද දේවල් මට ඇසුණේ නැත.

“මම කියන විදියකට ඉන්නව නම් එහෙමයි.....” ඉන්ද්‍රපාල යළි කීය. නැවතත් මට කතා වන වචන අල්ලා ගත නොහැකි විය.

“කාටද දෙන්නේ?”

“මඩමකට දෙන එකනෙ.....! අර ඉස්පිරිතාලෙදි ඉල්ලුව වෙලාවෙ දුන්න නම් මොකද?”

කෙනකු නියතකින් මගේ පපුව ඉළ ඇටක් අසුවන්නට විද ගෙන යන්නාක් මෙන් දැඩි වේදනාවක් පමණක් නොව බියක් ද මුළු ගත අප්‍රාණික කළේ ය.

“දරුව දෙන්න බෑ!” යි කෑ ගැසීමට මට සිතිණි.

අම්මාත් නැති නිසා ඉන්ද්‍රපාල පිටත් ව යන තුරු දරුවා ගෙදර දමා යන්නට මම බිය වීම්. මම ඔහු පිට වන තෙක් සිටියෙමි. ඊට පසුව ද මගේ බිය පහ වූයේ නැත. අම්මාට සියල්ල නොකියා ගෙදරින් පිට වීම අන්තරාදායක ය යි මට සිතිණි. සඳුදා උදෙන් පාසල් යා යුතු ය යි අන්තිමට මම තීරණය කර ගතිමි. මේ ගැන නංගී සැක සිතා දෝ යි මම තවත් අතකින් බිය පත් වීම්. නංගී තරහ කර ගැනීම සතුරකු ඇති කර ගැනීමකි. ඇයගේ සිත නොරිදවීමට පරිස්සම් විය යුතු ය යි මම සිතා ගතිමි.

නංගී මා පාසලට යෑම වෙනස් කළේ ඇයි දැයි සැලකිල්ලක් දැක්වූයේ නැත. ඇයගේ ඔළුව වෙන ප්‍රශ්නවලින් පිරී තිබෙන්නට

ඇත. එහෙත් මම පිටත් වීමට ඇඳ ගත් ඇඳුමින් ම සැරසී නිල්මිණි ද වඩා ගෙන සිටිනු දුටු ඇ.

“ඇයි අක්ක යන්නෙ නැද්දැ?” යි ඉවත බලාගෙන ඇසුවා ය.

“මට මේක දාල යන්න හිත නෑ.” යි මම දරුවාගේ කම්මුලට කම්මුල තබාගෙන කීවෙමි. “..... තව පොඩ්ඩක් වඩාගෙන ඉඳල යනව.”

“ඉතින් හෙට යන්නකො”

“වැඩත් කියෙනව නංගියෙ. ප්‍රින්සිපල් බන්ද දන්නෙත් නෑ.”

නංගී කතා කළේ නැත. මා දරුවා වඩාගෙන මිදුලේ ඇවිදින අතර සෝමා උළුවස්සට හේත්තු වී අත් බැඳගෙන කල්පනා කරමින් වුන්නා ය.

“ඔන්න ඔහේ මම හෙට උදේම යනව.” යි ගෙට ගොඩ වෙමින් මා කී කල ද ඇ කිසිත් නො කීවා ය.

අම්මාට රහස හෙළි කරන තුරු මට ඉවසිල්ලක් නොවී ය. රෑ වී එන අම්මා අඳුයම නැවත යනු ඇත. නංගීට හොරෙන් ඇයට කතා කිරීම ද පහසු නොවී ය. අන්තිමට මම චතුර කළයක් ගේන්නට ය යි කියා අම්මාත් සමඟ ලිඳ ළඟට ගියෙමි. ආරංචිය ඇසූ අම්මා කතා නොකර කල්පනා කරන්නට වූවා ය.

“අම්මෙ දරුව කාටවත් දෙන්න බෑ.”

“කොහොමද බං දීල..... ඉතින් ඒ වුණාට මොකද කරන්නෙ?”

“මම විභාගෙ ගන්න කල් කොහොම හරි බලා ගනිමු. ඊට පස්සෙ මමත් ගෙදර නෙ..... මොකක්මහරි කරනව. ගෙනියන්න නම් දෙන්න එපා!”

“උඹ විභාගෙන් පාස් වුණාට පස්සෙ?”

“ඒක බලාගනිමුකො එදාට. අම්මෙ මට බයයි! ඔකි මොනව කරයිද දන්නෙ නෑ.”

අම්මා කතා කළේ නැත. ඒ බිය ඇය වෙනත් පැවැති බවකි. මම තැනි ගනිමි. මම වඩ වඩාත් බිය වීමි.

පාඩම්වල කිසි ම වැඩක් කර ගැනීමට තරම් සන්සුන් බවක් මගේ සිතට නොවී ය. මට රෑ නින්ද ගියේ නැත. නංගිට ද නින්ද ගොස් නැති බව ඇයගේ සුසුම්වලින් මට තේරුම් ගත හැකි විය. මම බොරුවට කැස්සෙමි.

“අක්ක?”

“ඇයි?”

මඳ නිහඬතාවකින් පසු ඉකි බිඳින හඬ ඇසිණි. පැදුරේ වාඩි වුණු මා ළඟ පැදුරට අත යැවූ කල අඳුරේ ම ඇයගේ හිස අසු විය.

“මොකද සෝමේ?”

ඇ මගේ අත දිගේ අත යවා කරට දමා ගත්තා ය. මම නැගිට ඇය පසෙක වාඩි වී උරහිසින් අල්ලා ගනිමි. නංගි මා තමා වෙත ඇද මගේ ළයේ මුහුණ සැඟවා හඬන්නට වූවා ය. ඇය හැඬුවේ ඉකිබිඳීම පිට නොකරන්නට උත්සාහ කරමිනි.

“මොකද නංගියෙ අඬන්නේ? කියන්නකො”

“ළමය කාට හරි දෙන්නයි වෙලා තියෙන්නේ.”

“විකාරෙන්ද? පිස්සුද?”

“මොනව කරන්නද අක්ක..... ළමය නැතුව එයා මම බාරගන්න ලැස්කියි. එයා කියන දේකට සතුටු නොවී මම මොනව කරන්නද අක්ක දැන්?”

“ළමය දීල බෑ..... මම හදාගන්නමි”

“අක්ක කොහොම කරන්නද? තාත්තත් ලෙඩින්..... අක්කගෙ විභාගෙ තියනව.... මම නොදන්නව නෙව් අක්ක මගෙන් තියන කරදරේ. මට ගියැකි ළමය කාට හරි දී ගත්තොත්.....”

මම අතින් සෝමාගේ කට වැසුවෙමි.

“ඔය ගැන ආයින් හෙම කියන්න එපා..... දෙසැම්බර් වෙන කල් ඉවසන්න.....”

“අක්ක කොහො ම කරන්නද.....” සෝමා මගේ අත මැත් කර මිරිකා ගෙන කීවා ය.

“මම එතකල් හැමදාම සිකුරාදට ගෙදර එන්නම්.”

“අක්කට පාඩුයි නේද?”

“නෑ. මම ඒකට හරියන්න ටිකක් නිදිමරල වැඩිය වැඩ කරන්නම්.”

“අනේ මම දන්නෙ නෑ අක්කෙ”

“මොකුත් කියන්න එපා.”

නංගී ගැබ් ගත් කාලයේ හට ගත් අනුකම්පාව ම හා සෙනෙහස ම මේ දවසේ චේලාසන සිට මාවෙන නැවත ඇතිවෙමින් තිබිණි.

මා සහතික කර කීවත් නංගී දරුවා වෙන් කරදැයි බිය තව දුරටත් පැවැති නමුදු යළි පැදුරට වැටුණු මම නිල්මිණිගේ අනාගතය අතට ගැනීමෙන් ජීවිතයේ යම්කිසි අරමුණක් ඉටු කර ගත් බවට පිවිතුරු සතුටකින් පිනා ගියෙමි. අලුයම අවදි වූ මම අම්මාට සියල්ල කීවෙමි.

මා පසුවදා පාසල් යන්නට පිටත් වූයේ ද,

“ඔන්න නංගියෙ මම කීව්ව එක මතක තියාගන්න ඕනැ..... ළමය හෙම දෙන්නෙ නෑ” යි කියා ගෙන ය.

අයුතු ගමනක් ගොස් ආපසු එද්දී ඇති වන වකිතයක් කෙළින් ම ශිෂ්‍ය නිවාසයට යන අතර මට ඇති විය. අනෙක් හැම ළමයි ම නිදොස් ය. මම පමණක් වරදක් කර අසුවී සිටිමි යි හැඟීමක් මට කරදර කරන්නට විය. මම මේටරන්වරියට මුහුණ දීමට බිය වීමි. මා දුටු ඇයගේ මුහුණ නරක් විණැ යි මම සිතුවෙමි.

“තාත්තට සනීප නෑනෙ පොඩ්ඩක්වත්.....”

“හරි වැඩෙන මේ ළමයට විභාගෙ කිට්ටුව උණේ.....”
මා සැනසීමට පත් කරමින් ඇ කීවා ය.

“ඒක හේන්නම්”

“ආයෙ පරක්කු වෙනදාට ප්‍රින්සිපල්ට කියල යන්න.”

මම නැවත බිය වීම්.

ගෙදර දී කළ යුතු කිසිවක් නොකර මා පංතියට ගියේ වංචල වූ සිහිනි. මා කිසි දවසක පාඩම් වැඩ අතපසු කර නැත. වැඩ බැරි වෙනැයි බියක් මට කරදර කර නැත. මෙසේ හෙරක මෙන් පංතියට ඇතුළු වීමට ඒම ගැන අතිශයින් කණගාටු වුණෙමි.

මේ සියලු සිත් තැවුල් මැද වරින් වර නිල්මිණි මගේ මතැසෙහි මතු වන්නට වූවා ය. එකල ළය මඬල දැවීගෙන ගියේ ය.

පාඩම් වේලාවල දී මම සිහින ලොවකට පිවිසෙන්නට වීම්.

නංගිට ඒ වේලාවේ හැටියට බොරුවට මෙන් කීවත් ඇත්ත වශයෙන් සති අන්තයට ගෙදර යෑමටත් සිතතැවුල්වලටත් ගෙවී යන කාලය අන් විදියකින් පිරිමසා ගන්නට මම තීරණය කර ගනිමි. අනෙක් ළමයින්ගේ මට්ටම හා සසඳන කල මට පාඩම් අත පසු වී ගිය බවක් නොපෙනුණත් එවැනි පාඩුවක් වූ බව සිතූණු බැවින් මම අවසරයක් ලද හැම විටක ම සෙල්ලමට හෝ කතාවට හෝ නොගොස් වැඩ කරන්නට සිතුවෙමි.

මම නිමල් හා කතා කරන අදහස සම්පූර්ණයෙන් අමතක කළෙමි. නොහොත් සිතෙහි ඒ අදහස මතු වූ කල මැඩ ගැනීමට උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් යමක් හෝ යමකු හෝ අමතක කර තිබ හදා ගන්නට උත්සාහ කිරීම යන්නෙහි අර්ථය කුමක්ද?

ඒ උත්සාහයේදී පාඩම් කිරීමට තිබෙන මගේ වටිනා කාලයෙන් විනාඩිය විනාඩිය බැගින් හෝ අපතේ යෑම යි. අපතේ යන හැම විනාඩියක් ගැන ම මම කණගාටු වීම්. එසේ කණගාටු වන හැම විනාඩියක් ගැනමත් තව තවත් විනාඩි ගණන් කැප විය. කලකිරීමෙහි කල්පනා කිරීමෙහි සීමාවක් තිබේද?

බ්‍රහස්පතින්දාවක මම පුස්තකාලයේ සටහන් වගයක් ලියමින් සිටියෙමි.

“හෙටත් ගෙදර යන්න වගේ?”

මම හිසඔසවා පිටුපස බැලීමි.

නිමල් හිටගෙන සිටියේය.

මම ලජ්ජාවෙන් මෙන් සිනාසුණෙමි.

නිල්මිණි වඩාගෙන වෙද ගෙදර යද්දී නිමල් මතක් වීමෙන් උපන් සෙනෙහස ම මගේ සිත පුරවා ගත්තේ ය.

“කුසුම් හෙටත් ගෙදර යනවද?”

“තවම හිතුවේ නෑ” මම අත මේසය මත විහිදා බාහුවේ කම්මුල තබාගෙන කිමි.

“එන්නෙ සද්දද?”

“කියන්න බෑ.”

“විභාගෙට තව කී දවසක් තියෙනව ද?”

මම ඔහු කී දෙය නොතේරුණු ලෙසින් සිනාසිගෙන බොරුවට ඇඟිලි ගණින්නට වීම්. ඔහු කෝපයට පත් විය.

“පංතියෙ පාඩමක් කියල දෙන වේලාවටත් උඩ බලාගෙන කල්පනා කරනව..... වෙන වැඩක් කරනත් එහෙමයි. මොකද වෙලා තියෙන්නෙ?”

මම ද කෝපයටත් අනතුරුව සංවේගයටත් පත්වීම්. එහෙත් ඉන් එකක් වත් පිට නොකළ යුතු ය යි මට සිතිණි. කෝපයේ හා සංවේගයේ දැඩිකමට හෝ ඔහුට මා එපා කරවන අදහස් ඇතිව හෝ මම වෙනෙකක් කිමි.

“දන්නෙ නැද්ද එහෙම වෙනවනෙ.”

“මොනව ?”

“එහෙම වෙනව කිව්ව.”

“කොහොමද?”

සියලු හැඟීම් මැඩගෙන ඔහු දෙස නෙත් කොතින් බලා සිනාසෙන්නට මම එවර ද සමත් වීම්. ‘වල් බැල්මකැ’ යි ඔහු තවත් කෝප වන්නට ඇත.

“මොකක්ද මුරණ්ඩුකමක් හිතට අරගෙන”

මට තවදුරටත් ඉවසිය හැකි ද? අතිශයින් කෝපයට පත් මම සිනාව රඳවා ගැනීමට අසමත් වීමි. මම කම්මුල වෙනුවට නිකට බාහුව මත රැඳෙන පරිදි මුහුණ හරවා ගනිමි. මගේ දෙ නෙත් කඳුළෙන් තෙත් වන බව දැනුණෙන් මම තරයේ දෙ නෙත් පියා ගනිමි. මගේ කඳුළු ඔහුට නොපෙන්විය යුතු ය. ඔහු ඉදිරියේ බැහැපත් නොවිය යුතුය. මගේ දුක්වේදනා පුන පුනා නොකිය යුතු ය. පිරිමි! නිමලුත් පිරිමියෙක්! ගෙයක් අතුගැම, පිඟානක් කෝප්පයක් සේදීම තරමේ ගෙදරක කිසිම වැඩක් පළක් පිළිබඳ වගකීමක් නැති ඒ තරම් බරක් නැති පවුලක උපන් ඔහුට මගේ අමාරුකම් කියා දීමෙන් තේරුම් ගත නොහැකි ය. තේරුම් ගත්තත් ඇති වැඩක් වේද?

මා හිතන විදියට කතාවක් බහක් නැතිව විනාඩි දෙකක් තුනක් ගත විය.

“තාත්තට සනීප නැද්ද තාම?”

තාත්තා වෙනුවෙන් මා වෙන දැඩි ශෝකයක් එක වර උපන්නේ ය. තාත්තා ලෙඩ වී සිටින්නේ නිමල්ගේ වරදකින් ය යි සිතිවිල්ලකින් ඒ ප්‍රශ්නය ඇසීම ගැන නිමල් වෙත මා තුළ කෝපය වැඩි විය.

“සනීප වුණත් නැතත් කාටවත් කරන්න දෙයක් නැත.” ශෝකය යට කර ගත් කෝපය ඇතිව මම කිමි. මම ඒ ගැන සතුටු වීමි. ශෝකය යට නොවුණා නම් මා ඉකි බිඳ බිඳ හැඩිය යුතුව තිබිණි.

ඔහු තව මොහොතකින් සැනසිලි බසින් කතා කරනු ඇත. ඉන් පසු කෝපය හිතෙහි රඳවා ගැනීමට අසමත් වන මා නිසැකයෙන් කඳුළු තවතා ගැනීමට ද අසමත් වනු ඇත. පැනත් පොතත් වසා ගත් මම වහා නැගිට පුස්තකාලයෙන් පිටවීමි. මා හැඬුවේ ලිඳ ලඟට ගියාට පසුව ය.

මා නිමල්ට ගොරෝසු වුණා වැඩි ය. කොහොමටත් ඔහුට දැඩි බවක් දැක්වීම වැරදි ය. නිමල් මොනවා කරන්න ද? ඔහු කතා කළේ මගේ යහපතට ය. මගේ යහපතට මුල් තැන දෙන නිමල් අපේ ගෙදර කරදර ගැන කතා කිරීම පුදුමයක් නොවේ. මා කළේ වරදකි. බරපතල වරදකි.

අන්තිම දෙ සතිය හැර මම හැම සිකුරාදාවක ම වාගේ ගෙදර ගියෙමි. නංගී ඒ දිනවල කොළඹ ගියා ය. තාත්තාගේ අසනීපය හෙමින් හෙමින් - එහෙත් නියත වශයෙන් - තව තවත් අසාධ්‍ය පැත්තට ම බර විය. මා විභාගයට පාඩම් කළේ මේ තත්ත්වය යටතේ ය. ගෙදර කරදර හා නිල්මිණි ගැන බිය ආදී සිත නොසන්සුන් කළ කරුණු අතරින් මා තුළ තවත් වේදනාවක් ලියලමින් තිබිණි. අනෙක් හැඟීම් හා එදිනෙදා වැඩ මැද යටපත් ව තිබුණු මේ වේදනාව දිනක් ඉවසිය නොහැකි ලෙස මතු විය.

විභාගයට කලින් පාඩම් කිරීම සඳහා අපට නිවාඩු ලැබී තිබිණි. අපි, විභාගයට පෙනී සිටි ළමයි, පංතිවලට නොගොස් නේවාසයේ ම කියවීම් ශාලාවේ, කොරිඩෝවේ, මිදුලේ වේරි ගස යට, අගුපිල්වල හා ඇඳන්වල ආදී වශයෙන් තැන් - තැන්වලට වී පාඩම් කරමින් සිටියෙමු. සමහර ළමයින්ගෙන් බේරෙන්තට බැරි ය. පාඩමක් ගැන සාකච්ඡාවකට ය යි එකතු වී ටිකින් ටික ඕපාද්‍රව්‍ය පටන් ගනිති. මම බිත්තියක් අයිතේ සිමෙන්ති බැම්මේ බිම වැටී වාඩි වී බොහෝ වේලාවක් පාඩම් කළෙමි.

වෙහෙසට පත් වූ මම කුස්සියට ගියෙමි. හොඳ්දක් හැඳි ගාමින් සිටි මේරි අම්මා පිටි අත්ලෙන් තළලේ දහඩිය පිස දමමින් මා දෙස හැරී බලා සිනාපුණා ය.

“බඩගිනි ද?”

“බඩගිනි කියල මොනව කරන්නද මේරි අම්මෝ?”

“අන්න අර කිරිගොටට යට බඩුවක් ඇති.”

මම උදුන මුල්ලක තිබුණු කිරිගොටට ඔසවා බැලිමි. මැටි කෝප්පයක් පුරා පිපිඤ්ඤා මද වශයක් විය.

“මම ඔය හැමෝටම දෙන්නෙ නෑ..... නෝනෙ දන්නව නෙ.....”

“පිපිඤ්ඤ මාලුව සුවද ගහනව ඉන්න බෑ..” මම පිපිඤ්ඤ මදයක් කටේ ඔබා ගනිමින් ලිපේ වූ ව්‍යාංජනය දෙස බලා කිමි.

“කොහෙද කොයි තරම් රසට ඉව්වත් මෙතන ඉන්න ළමයි කවදාවත් කියනවද හොඳක්? අපිටත් පුළුවනි නෝනෙ රසට උයන්න. ඒවට බඩු මුට්ටු තියෙන්නෙ ඕනෑ.....”

“මේ රංචුවකට කොහොමද මේරියම්මෙ ඔයිට වැඩිය.....”

“මේ කියන්නෙ.....”

පිපිසුණු මද හතරක් පහක් කා සේවිකාව සමඟ තවත් ටිකක් කතා කරමින් සිට ඊළඟට මම කියවීම් ශාලාවට පැමිණියෙමි. දැරියෝ දෙ දෙනෙක් එක මේසයක එකිනෙකාට සමීප ව වාඩි වී මේසය මත දිගහැර ගත් පොත් ඇතිව පහත් හඬින් කතා කරමින් වුන් හ. ඔවුන් සමඟ යන්නමින් සිනාසීගෙන මම නිදන ශාලාවේ ඇඳන් දෙ පෙළ මැදින් ගමන් ගනිමි. එහි ද ති දෙනෙක් තැන තැන පාඩම් කරමින් වුන් හ. කලින් ඇති කරගෙන තිබුණු අදහසක් අනුව නොව, මම මගේ ඇඳ පසු කරගෙන යන්නට තවදුරටත් අපොහොසත් වීමි. ඇඳ වසා දැමුණු පොරොන්ය ඉවත් නොකර ම මම කොනක වාඩි වීමි. පාඩම් කරන ළමයින් තිදෙනා සිටියත් නිශ්චල ශාලාව දැඩි පාළු ගතියෙන් යුක්ත ය. නිශ්චලතාවත් මේ පාළුවත් මගේ හිතෙහි බර ගතියක් ඇති කළේ ය. වේදනාවක් ජනිත කරවමින් බර ගතිය පපුවේ පත්ලට කිඳා බසින්නට විය. අවුරුදු ගණනක් මට සෙවණ දුන් මේ ස්ථානය තවත් සතියකින් දෙකකින් මවිසින් අත හැර යා යුතු ය. නිවාසය පමණක් නොවේ. පාසලටත් අධ්‍යාපනයටත් ආයුබෝවන් කීමේ අවස්ථාව දැන් එළැඹ ඇත.

ගමේ පාසලට හෝ මේ පාසලට හෝ ඇතුළු වන විට මා තුළ පැවැති සිතූම්පැතුම් හෝ බලාපොරොත්තු හෝ මට කිසිවක් මතක නැත. කී වසරක් ඉගෙනීම කළෙමි දැයි ඇඟිලි ගණන් කර බැලීමේ දී දොළහක් බව මට සිහිපත් විය. මගේ වයස දැන් දාහකයි. අවුරුදු දාහකක ජීවිතයෙන් තුනෙන් දෙකකට වඩා ගෙවුණේ පාසල් සෙවණේ ය. මේ දොළොස් වසර ඇතුළත මම තොයෙක් බලාපොරොත්තු ගොඩ නංවා ගනිමි. පාසලට ආයුබෝවන් කියන්නේ මේ බලාපොරොත්තුවලින් කෙතරම් ප්‍රමාණයක් ඉටු කර ගෙන ද? කෙතරම් ප්‍රමාණයක් මතු ඉටු කර ගැනීමේ ඉඩකඩ සලසාගෙන ද? අනාගතය පුරා හිස් බවක් විනා කිසියම් සුබ ලකුණක් මට නොපෙනෙයි. පාසල, තේවාසිකාගාරය, ක්‍රීඩා භූමිය, පුස්තකාලය, සමිති සමාගම් සියල්ල අවසානයක් කරා ලං වෙයි.

පද්මිනී, විනිතා, දයා, සෝමලතා, විජයලතා, ගුණපාල, කිත්තිරි, ජයසේකර! මේ සියලු සුන්දර මුහුණු මතකයේ රැඳුණු සටහන් බවට පමණක් පත්වීමට යති.

නිමල්.

නිමල් ගැන සිතන්නේ කුමට ද? ඔහු මට අහිමි වී බොහෝ කල් ය. ඇත්ත වශයෙන් එසේ නොවුණා නම් පාසල හැර යෑම ගැන මා සතුටු විය යුතු ය. ඉගෙනීම අවසන් වීම යනු නිමල් හා එක්වීම ඉක්මන් වීමක් වන බැවිනි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගය අවස්ථාවේ මෙන් නොව මෙහි දී විභාගය මතක් වී මම නැති ගන්නට වීම. ගෙවුණු කාලය ගැන අහෝ මා පසුතැවිලි වුණු හැටි!

නිමල් මගේ ජීවිතයට හවුල් නොවුණා නම්, නංගිට විපතක් නොවුණා නම්, තාත්තා අසනීප නොවුණා නම් ය යි මම කම්පා වුණෙමි.

විභාගය පැවැත්වුණු දවස්වලත් නිමල් පාසලේ හැසුරුණේ ය. විශේෂයෙන් ඔහු ඉගැන්වූ විෂයයන් තිබුණු දවස්වල පැමිණ විභාගයට ලියන ලද පිළිතුරු ගැන විමසුවේ ය. ගෙදර යන්නට කලින් තමා හමු වන ලෙස එබඳු අවස්ථාවක ඔහු මට කිය.

“කුසුම් මම කියන දෙයක් ඒ තරමට වත් අහයි ද කියලා නම් මම දන්නෙ නෑ.” යි ඔහු කිය.

මම මගේ අන්තිම ප්‍රශ්න පත්‍රයට පසුව දා වුව ද නිවාසයේ ම නතර වීම. උදේ නිමල් හමු වීමට මම පාසලට පැමිණියෙමි. ඒ වන විටත් විභාගය දිගට ම පැවැතිණි.

“මම හිතනවා කුසුම් පාස් වෙයි..... ගෙදර කරදර නිසා පහුගිය ටිකේ පාඩම් කරන්න ටිකක් බාධ වුණත් කුසුම්ගෙ වැඩ හොඳයි.”

“කියන්න බෑ. වාසනාවත් තියෙන්න ඕන.”

“කෙහෙල්මල් වාසනාව!”

අපි කතාකරමින් එහා ගොඩනැගිල්ලක් දෙසට ගියෙමු. ඩැස්ක් හා බංකු පංති කාමරයේ මුල්ලක ගොඩ ගසා තිබිණි.

නිමල් උඩු අතට හරවා ඩැස්කුව මත තිබුණු පුටුවක් කකුලෙන් අල්ලා බිමට ගත්තේ ය. මම ඔහු අනුව පංතියට ඇතුළු නොවී කොරිඩෝවේ සිට ගෙන පිට පැත්තෙන් මිටි තාප්පයට හේක්තු වී ඒ මත දෙ වැලමිට තබා ගතිමි.

“කුසුම් එන්න වාඩි වෙන්න.”

“ඔයා මෙතනින් පුටුව තියාගෙන වාඩි වෙන්න. මම මෙහෙම ඉන්නම්.....”

ඔහු මා අසල ම ඇතුළු පැත්තේ වාඩි විය.

“මම අද ඉඳල මේ ඉස්කෝලෙ ළමයෙක් නෙවි. ඔයා මගේ ගුරුවරයෙකුත් නෙවි. ඒකයි මම මේ කතා කරන්න ආවෙ.” මම සිනාසී කීවෙමි.

“ඒ ඇයි?”

“මම මේ ඉස්කෝලෙ එන අන්තිම දවස..... නිමල් අපි හිත තැලෙන දේවල් කතා නොකර සන්නෝසෙන් සමාදානෙන් යමු..... හොඳේ ?”

“ඇයි කුසුම් ලබන වාරෙ එන්නෙ නැද්ද? බැරිවෙලාවත් විභාගෙ සම්පූර්ණ කරගන්න බැරි වුණොත් එන දෙසැම්බර් මාසෙ ආයෙත් ගත්තැකි. කුසුම්ට තාම වයස වැඩිත් නෑ ඉගෙන ගන්න.”

“නමුත් බෑ ලොකයිගෙ..... මට හරි කරදර”

“කුසුම් ඔයාමයි කිව්වෙ හිත නොතල කතා කරමු කියල. ඇයි ඔයා මට අද අයිගෙ කියල කතා කරන්නෙ.”

“අදට මට අවසර දෙන්න එහෙම කතා කරන්න.”

“එහෙනම් අපිට මිහිරි දෙයක් ගැන කතා කරන්න..... දෙයක් නෑ කුසුම්..... එහෙම නම්.....”

“අපි ජීවිතයට මුහුණ දෙමු.”

“මට තේරුම් ගන්න බැරි මෙන්න මේක කුසුම්..... කිව්ව දේවල් නැවත නැවතත් කියන්න මම ලැස්ති නෑ. ඔයාගෙන් ඒවම අහන්නත් මම ලැස්ති නෑ..... මට තේරුම් ගන්න බැය ඇයි

ඔයා තීරණයකට බැස්සෙ මට ආදරයක් තියෙනව නම් කියන එක.”

මම කතා නොකළෙමි.

“කුසුම් මේ තීරණය ගත්තය මගෙ හොඳට?”

“ඔව්”

“කුසුම් කැමති නෑ මගෙ ජීවිතය කාලකණ්ණි වෙනව දකින්න?”

“ජාති ජාති වත් නෑ.”

“හරි! කුසුම්ගෙ ඔය තීරණය නිසා වෙන්තෙ ඒකතෙ..... මම.....”

“ඒක තමයි මම කියන්නෙ එහෙම කාලකණ්ණි කරගන්න එපා! මම ගැන අමතක කරල අම්මලගෙන් කැමැත්ත ඇතුළුව.....”

“ඒක බැරි නම් ?”

“බැරිය කියල බෑ..... අපි තනියම නෙවි ජීවත් වෙන්නෙ, අම්මල තාත්තල කියන දේවලුත් අහන්න ඕනෑ.....”

“ළිඳේ පතින්න කිව්වොත් අම්මලට ආදරෙයි කියල ලිඳේ පතින්න ඕනෑ ද?”

“ඒක තර්කයක් නෙවිනෙ”

“ඇයි නැත්තෙ? මේකත් ඒ වගෙනෙ.....? ඔයා අත් අරිනව කියන්නෙ ලිඳේ නෙවි ගිනි ගොඩකට පතින එක.....”

“හොඳයි මං මළොත් ?”

“ඒ මළොත් නෙ!”

“තව ඉස්සරහට හුඟක් තියනව නිමල් ජීවත් වෙන්න..... ඔයාට අනාගතයක් තියෙනව.....”

“තියෙනව කෙහෙල්මලක්. මැරෙන එක තමයි තියෙන්නෙ.....”

“මැරෙන එක ලේසියි නිමල්..... ජීවත් වෙන එක අමාරුයි..... ඒකයි හපන්කම! බාධකවලට මුහුණ දෙන හැම මිනිසෙක් ම මැරෙන්න ගියොත් ජීවත් වෙන්න මේ ලෝකෙ කිසි කෙනෙක් ඉතුරු වෙන්නෙ නෑ. මම ඔහොම ඔයා වගෙ හිතුව නම් මම මැරිල බොහොම කල්”

“කුසුම් ඔය බණ කතා නෙව්..... අපි ප්‍රශ්නය විසඳගන්න බලමු. බැරිද කුසුම්ට ‘ඔය තීරණ වෙනස් කරන්නම.....?’”

“බෑ-බෑ-බෑ-බෑ! මට කියන්නත් එපා. මම ජීවිතයට නොබැඳ ඉන්නම්. මම ඔයාට ඇර වෙන කිසිම කෙනෙකුට කිසිම කාලෙක ආලය නොකර ඉන්නම්. අම්ම කෙනෙකුට ගින්දරක් දීල එක දවසකටවත් සැපක් විඳින්න මට බෑ..... ඒ ගින්දර කවදහරි මගෙ දරුවෙක් මට දෙයි.”

මා වචන කියාගෙන ගියේ වේගයෙනි. ඔහු බිම බලාගෙන කල්පනා කළේ ය. ගත වූ නිශ්ශබ්දතාව තුළ මගේ වචනවල දෝංකාරය නැගෙන්නට විය. මම දෙ අතින් මුහුණ වසා හඬන්නට වීම්.

“මම ඔයාගෙ ජීවිතය කාලකණ්ණි කළාට මට සාප කරන්න එපා නිමල්..... ඔයාට දුකක් දීල මම සැපෙන් ඉන්න යනව කියල හිතන්න එපා. ඔයාට වගේම මටත් කරන්න පුළුවන් දෙයක් දෙයක් නෙව්. ඒ වුණාට මට කරන්න දෙයක් නෑ නිමල්. මම පොරොන්දු කඩ කරන වපල කෙල්ලෙක් විදියට.....”

“නෑ කුසුම් නෑ - ඔයා මුල ඉඳල කිව්ව අම්මලගෙ කැමැත්ත නැතුව බෑ කියන එක..... ප්‍රේමය ඔයාගෙ ඔළුවට දැම්මෙ මම..... මම බලෙන් මේ කාලකණ්ණි සම්බන්ධකමට ඔයා ඇඳ ගත්තෙ..... මම හිතුව අම්මල මට ආදරෙයි කියල. මම හිතුව අම්මල මට මගෙ සතුව ඉරණම විසඳගන්න නිදහස දෙයි කියල. මම හිතුව.....”

“අම්මල ආදරෙයි දරුවන්ට. ඒක නෑ කියන්න බෑ... නෑ කිව්වොත් පව්.....”

“මට නම් තේරුම් ගන්න අමාරුයි කුසුම් මොකක්ද ඔය ආදරය කියන එක කියල.”

මම කතා නොකළෙමි. අප මේ නැවතත් වැටෙන්නට යන්නේ පරණ තර්කයන් වෙත ම ය.

“මොකක්ද කුසුම් අපේ අනාගතය? ඔයා නැති අනාගතයක් ගැන මට හිතන්නත් බයයි.”

“එහෙම වෙන්නෙ නෑ..... ඔයාට දියුණු වෙන්න පුළුවනි. මම වගෙ නෙවි ඔයා. නිමල් මීට පස්සෙ හොඳ රක්ෂාවකට යන්න. දියුණු වෙන්න පුළුවන් තැනකට යන්න. දරුවෙක් දියුණු වෙලා ඉන්නව දකින එක තමයි දෙමව්පියන්ගෙ තියන ලොකුම ආශාව. ඒ ගොල්ලගෙ ජීවිතය අවසාන කාලයෙ ඒ ආශාව භුක්ති විඳින්න තියන්න ඕනෑ. ඔයා වෙනුවෙන් මට කරන්න පුළුවන් ඕනෑ දෙයක් මම කරන්නම් නිමල්. මට කරන්න පුළුවන් එක දෙයක් ඔයාගෙ දියුණුවට හරස් නොවී අහකට වෙන එක..... ඒක මම කළා! ආදරය කියන එකෙන් මම අදහස් කරන්නෙ ඒකයි නිමල්..... මම ඔයාට අදත් ආදරෙයි. හෙටත් ආදරෙයි - ඉදිරියටත් මට ඔයා වෙනුවෙන් තව කරන්න දෙයක් තියෙනව නම් මම ඕනෑ එකක් කරනව.....”

“කුසුම් මට මෙන්න මේ උදව්ව කරන්න පුළුවන්ද?” මේ කතාවේ ප්‍රථම වරට ඔහු මගේ අතින් අල්ලාගෙන ඇසී ය. “හොඳයි අම්මල විරුද්ධ නුණොත් දවසක.....”

“අම්මල විරුද්ධත්වය අස්කර ගන්නොත්?”

“ඔව්! එහෙම වුණොත් එකතු වන බලාපොරොත්තුවෙන් අපි දිගටම හිටිය වගෙ ඉදිමු.....ඉවරයක් වුණා කියල හිතන්නෙ නැතුව.....”

“අපිට සම්බන්ධය නැති කරන්න බෑ කොහොමටත්. අපි හිතින් සම්බන්ධය තියා ගනිමු. සහෝදරයන් විදියට. අනාගතයක් ගැන බලාපොරොත්තු නැතුව. කොටින් කියනොත් අපි හතුරන් වගෙ නැතුව ඔහේ ඉදිමු. හැබැයි ප්‍රේමයක් ගැන මට කතා කරන්න එපා. කල් යන්න යන්න කවද හරි වෙන් වෙන්න බැරි වෙනව. ඔයා මේ ඉස්කෝලෙන් අස් වෙලා වෙන තැනකට යන්න නිමල්..... පරිසරය වෙනස් කර ගන්න. මෙතන ඉන්න ඉන්න අතීතය මතක් වෙනව..... හිතට වාල් වෙන්න එපා. අපිට ඕනෑ විදියට ලෝකෙ ජීවත් වෙන්න බෑ. අපිට ඕනෑ විදියට

සමාජය හැඩ ගැහිල නෑ. තත්වයට, පෝසත්කමට, සල්ලිවලට මිනිස්සු ගරු කරනව. දුප්පත් පවුලක උපන්නනම් දුප්පත් කමේ පීඩනවලට ගොදුරු වෙන්න ඕනෑ. අපිට වුණේ ඒකයි. මගේ දුප්පත්කම. ඒකට අම්මල පළි නෑ.”

“අපි පළි ද?”

“නෑ. අපි පළිත් නෑ.”

“එහෙනම් ඇයි අපි ඒකට දඬුවම් විඳින්නෙ?”

“සමාජයෙ හැටි තමයි නිමල් ඒ.”

“කෙහෙල් මල් සමාජය”

අපි නැවත නිශ්ශබ්දතාවට වැටුණෙමු. ඔහුගේ මුහුණේ සිනාවක් දකින ආශාව මගේ සිතේ පැසවමින් පැවැතිණි. කතාව අත් අතක යොමු කරවීමට මම සිතුවෙමි. මේ ගැන ම තව කොතෙක් කතා කරන්න ද?

මම නංගිගෙන් නිල්මිණිගේ වගකීම් බාර ගත් සැටින් තාත්තාගේ අසනීපය ගැනත් නිමල්ට කීවෙමි. මගේ හැම දෙයක් ම මුලින් ඔහුට කීමට පුරුදු ව සිටි මම මගේ කරදරත් හිසට දමන්නේ කුමට දැයි සිතා පසු කාලයේ කතා කරන අවස්ථාවක් ලද විටෙක හෝ පවුලේ තොරතුරු කිසිත් ඔහුට නොකිමි. එහෙත් මෙදින ඒ සියල්ල ඔහුට කීමේ දී මා ලැබුවේ නිමල් ඉදිරියේ අවංක භාවයට පත් වීමේ පරණ පුරුදු ආස්වාදයයි.

“ටිකක් හිනාවෙන්න.....” මම ද සිතා සි අන්තිමට කීවෙමි. නිමල්ට ඉබේම සිතා පහළ විය.

“අන්න හෙම..... හරි ලස්සණයි ඔය කමිසෙ”

“මම මේකට ආස නෑ..... මොකක්ද මේකෙ ලස්සණ?”

“ඇයි අද ටයි එකක් නොදැමීමේ?”

“කාට පේන්නද මම ටයි දාන්නෙ”

මගේ කතාවට හවුල් වුණත් ඔහු වෙත විනෝද කාමී ගතියක් නොවී ය. උත්සාහයෙන් නැගෙන සිනාව යටින් ඇඳුණු වේදනාව මුහුණට අසරණ පෙනීමක් ගෙන දෙමින් විද්‍යාමන විය.

ජීවිතයේ මෙතරම් බරපතල ගැටළුවක් මතු වී තිබිය දීත් ඒ සියල්ල අමතක කර මා සැහැල්ලු බසින් කතාබහ කිරීම ගැන සමහර විට ඔහු පුදුම වනු විය හැකියි. ගැහැනුන්ගේ වපලකම! ගෙයි මලමිනිය තියාගෙන වුණත් හිනා වෙන්න පුළුවනි. ඔහු සිතනු ඇතැයි වරෙක මට සිතිණි.

“නිවාඩු කාලෙ යමුද ඇවිදින්න කොහේ හරි?”

“බෑ”

“ඇයි?”

“වැඩක් නෑ”

මේ සම්බන්ධය මෙතැනින් නතර කරමු යි තීරණය කරගෙන තිබිය දී කලින් විදියට කතා කරන්නට යෑමෙන් ඔහු දිගට ම බලාපොරොත්තු තබාගෙන, සමහර විට මා බොරුවක් කරතැයි වරදවා තේරුම් ගනිදෝ යි මම මෙහි දී බිය වීමි. අනෙක් අතට ඉස්සර මෙන් සුහද ලෙස කෙරුණු මේ කතාව අත හැර දැමීම ද මගේ සිතට දුකක් විය.

සියල්ල මායාවක් ද? සියල්ල බොරුවක් ද?

“ඔයාට මම අවිශ්වාස ද?”

“අවිශ්වාස කමකට නෙව්..... අපි දෙන්නට එහෙම යන්න අයිතියක් නැති නිසා.....” නිමල්ගේ මුහුණ අඳුරු විය. “.....බැරි වෙලාවක් ගෙදරට එහෙම ආරංචි වුණොත් මගෙ තීරණයෙන් බලාපොරොත්තු වුණු දේවල් ඉෂ්ට වෙන්නෙ නෑ.”

“මොනවද ඔයා බලාපොරොත්තු වුණු දේවල්?”

“අපි ආයෙත් පරණ තැනටම එනව.” මම සිතාසි කීමි. “.....ඔය ගොල්ලගෙ අම්ම මේ නිසා විදින වේදනාව නැති කරන්න. මම අම්මගෙන් ඔයාව උදුර ගනිමි කියල අම්මගෙ තියන බය නැති කරල නිව් හැනහිල්ලෙ ඉන්න ඉඩ දෙන්න..... ඒකයි.! නැති දේකට දැන් නිකම් බොරුවට තරක නමක් ගා ගන්නෙ මොටද? මට කමක් නෑ මට බැන්නත්. කණට ඇහෙන්නෙ නෑ.....ඔය ගොල්ලගෙ ගෙදර සාමයක් සන්තෝෂයක් තියෙන්න ඕනෑ.....”

“කුසුම්ට නරකද මහණ වෙන්න..... බණට හොඳට හිටී.”
විහිළුවක විදියට කිවී නමුත් ඔහුගේ මුහුණේ සිනාවක් නොවී ය.

“බණ නෙවී නිමල්..... ඔය ගොල්ල දන්නෙ නෑ. පිරිමි ළමයි දන්නෙ නෑ. අපි දෙමව්පියන්ට වැඩිය උගත්..... කල්පනාශක්තිය ඒ ගොල්ලන්ට වැඩිය අපිට තියෙන්න ඕනෑ. ඒ නිසා නිමල්, කරුණාකරල, හොඳ නිමල් වගෙ මම කියන දෙවල් ගැන හොඳට හිතන්න. කල්පනා කරල හිත හදාගන්න නිමල්, දුක තමයි. මම නෑ කියන්නෙ නෑ. අමාරුයි. අපි කාලයක් ආස්සරේ කළා. අපි අවංකව ආලය කළා. අනාගතය ගැන අහසෙ මාළිගා හැදුව.....ඒව කඩල බිඳල දාන එක ලේසි නෑ. මම දන්නව..... මම විඳිනව ඒ දුක..... නමුත් අපි හදවතින් ඔළුව යට කරගන්න නරකයි. ඔය ගොල්ලගෙ අම්මගෙ හිතේ ගින්නේද නිවන එකම මට..... මම ඒ වගේම - ඊටත් වැඩිය ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙ ඔයාගෙ ප්‍රීතිය - මට ඊට වැඩිය එකක් නෑ. නිමල් ඔයා දුකින් ඉන්නව නම් ඒකත් මට වේදනාවක්..... මට හිත හදාගත්තැකි ඔයා සන්නේෂයෙන් ඉන්නව නම්..... නිමල් මහන්සි වෙලා උත්සාහ කරල හිත හදාගන්න. බලන්න මට පුළුවන් නම් ඇයි ඔයාට බැරි.....? ඔයාගෙ හොඳට, ඔයාගෙ දෙමව්පියන්ගෙ හොඳට, ඔයාගෙ සහෝදරයන්ගෙ හොඳට.....”

කඳුළක් නොහෙළා දිගට ම කතා කිරීමට තිබුණු ධේරුය හා ශක්තිය මා තුළ අධ්‍යාත්මික ප්‍රීතියක් වැනි ආස්වාදයක් ඇති කළේ ය. මම ඔහුගේ මුහුණ මඟ හැර බිත්තියේ සවි වුණු කළුලෑල්ල දෙස බලා ගෙන කතා කළෙමි. වෙන් ව යෑමේ දී භාවිත වන ‘ගුඩ් බයි’ යන ආචාරය නිවාඩු දෙන දවසේ කිසිවකු විසින් ලොකු ඉංග්‍රීසි අකුරෙන් කළුලෑල්ලේ ලියැවී තිබිණි.

“නිමල් අපි හුඟක් වෙලා හිටිය..... තව කොයිතරම් කතා කළත් ඉවරයක් නෑ. අපි තවත් කතා නොකර එක පාරට ම යමු නිමල්.....”

ඔහුගේ කට කොන හතර පස් වරක් නැටුවේ ය රත් පැහැ ගැන්වුණු දෙ නෙත් අඳුරු වී තිබිණි. මුහුණේ තෙල් ගතියක් විය.

මම දෙතොල් ඇතුළට ගෙන තරයේ මුව පියා ගනිමි. ඔහුට සංවේගයක් නොපෙන්වීමට මම තව දුරටත් අධිෂ්ඨාන කර

ගනිමි. ඔහු මගේ දෙ අත එකතු කර අල්ලාගෙන කෙළින් ම මගේ මුහුණ බලා ගත්තේ ය. මම ඔහුගේ කමිසයේ සාක්කුව දිහාවට නෙත් යොමා ගනිමි.

“ආදරය කළේ මේකටද කුසුම්?”

“ගුඩ් බයි!”

“කුසුම්, ඔය තරම් මුරුණ්ඩු වෙන්න එපා.”

මම ඔහුගේ මුහුණ බැලුවෙමි. දෙ තෙත් මුල කඳුළු බිඳ දෙකක් විය.

“ගුඩ් බයි නිමල්!”

“ගුඩ් බයි කුසුම්!”

මම නිමේශයකට නැඹුරු වී නිමල්ගේ පිටි අත්ල සිඹ වහා ඔහු ගෙන් මිදී පාළු හිස් කොරිඩෝව දිගේ නේවාසිකාගාරය දෙසට දිවුවෙමි. සිමෙන්ති පොළොවේ වැටුණු මගේ සපත්තු හඬ ‘ගුඩ් බයි’ - ‘ගුඩ් බයි’ යන දෝංකාරය නංවමින් මා ලුහු බදින්නට විය. එයින් බේරෙන්නට මෙන් මා කෙළින් ම දුවගෙන ගියේ නාන කාමරයට ය. දොර වසා ගත් මම පයිප්පයේ කරාමය ඇර වතුර පාරට බාල්දියක් තබා බිත්තිය බඳාගෙන මී දෙනක මෙන් හඬන්නට වීමි. කෙතෙක් වේලා හැඬුවෙමි දැ යි මම ම නො දනිමි.

මා අන්තිම වරට පද්මිනී මුණ ගැසෙන්නට යොදාගෙන තිබුණේ එදා සවස් වරුවේ ය. පසුව දා මම බාලිකා නිවාසයක් ඇය මාමාගේ නිවසක් අතහැර ගෙවල් බලා යන්නට සිටියෙමු. මට යන්නට තිබුණේ ආපසු නො එන්නම ය.

අපි උඩුමහලේ අපේ පංතියට - පරණ පංතියට - ගියෙමු. විභාගය පැවැතියේ පහළ ප්‍රධාන ශාලාවේ ය.

අපි එදා ද සිනාසුණෙමු. විහිළු කළෙමු. මුකුළු කළෙමු. ගැහැනු ළමයකු සිනාසෙන කල, “මුත්ට තියෙන විසේ මුත්ගෙ මුකුළු” යි වැඩි හිටියෙක් කියති. තැනේ දීත් නොතැනේ දීත් කරුණක් ඇතිවත් නැතිවත් ගැහැනු ළමයින් සමහර විට සිනාසෙන්නේ මොන මොන සිත් තැවුල් හා වේදනා සඟවාගෙන දැයි වැඩිහිටියෝ කල්පනා නොකරති.

“ඔයාගෙ ඇස් ඉදිමිලා” ඇ කීවා ය. මම එවර ද සිනාසුණෙමි. මොහොතක් නිශ්ශබ්ද ව සිට මම ඇයට දවල් සිද්ධිය සවිස්තර ව කිමි.

“පව් බං” ඇ මගේ පිට හරහා අත දමාගෙන කීවා ය.

“මොනව කරන්න ද පද්මි”

“පළිගන්නයි කියෙන්නෙ”

“හිතන්නවත් නරකයි. ඇරත් එයා මම අත් ඇරිය නෙවි නෙ..... මගේ මීන කමට.....”

“නෑ එයාගෙ වැරද්ද”

“ඒ කොහොමද?”

“උඹට තේරෙන්නෙ නෑ.”

මම විමතියෙන් ඇයගේ දෙ නෙත් දෙස බැලිමි. ඒ ඇස් ද්වේෂයකින් හා වෛරයකින් ගිනිගෙන තිබිණි.

“මට නම් හිත පළිගන්නමයි.” ඇ ඉවත බලාගෙන කීවා ය. අනියත බියක් මගේ හදවත වෙලා ගත්තේ ය. මම ඇයගේ අදහස තේරුම් ගැනීමේ උත්සාහයෙන් තවදුරටත් ඒ මුහුණ දෙස බලා සිටියෙමි.

“මම නිකම් කුසුම් කිව්වෙ. උඹ එයාට තවමත් ආදරෙයි!” ඇ මා දෙස බලා සිනාසී කීවා ය.

බෙහෝ වේලා කතා කරමින් සිටි අප එදා වෙන් වූයේ එකිනෙකා සිප වැලැඳ ඉකිබිඳ හැඬීමෙන් පසුව ය.

පසුව දා උදේ මා ගෙදර එන්නට බස් පොළේ සිටින විට පද්මිනී සේනාරත්න රැගත් ඇයගේ මාමාගේ මෝටර් රථය කොළඹ දෙස බලා වේගයෙන් යනු මම දිටිමි. ඇය මා දුටුවේ නැත. දින ගණනක් යන තුරු මගේ පපුවේ දැවිල්ලක් ඉතිරි විය.

23

විභාගය අවසාන කර ගෙදර ඇවිත් දෙ දිනකට පසුව නංගී කොළඹ ගියා ය. දින කීපයක් නතර වන බව කී ඇය එසේ යඳ්දී සුටිකේස් එකට ඇඳුම් ද දමාගෙන ගියා ය. තාත්තාට බෙහෙත් කිරීම, නිල්මිණි බලා ගැනීම හා ගෙදර දොර අනෙක් කටයුතු මගේ දින චර්යාවේ කොටස් බවට පත්වුණා මිස ජීවිතයේ පරිච්ඡේදයක් ගෙවා තව එකක් ආරම්භ විණැයි අලුත් වැඩ පිළිවෙළක් සකස් නොවී ය. තවමත් පැවැතියේ නිවාඩු කාලය බැවින් මානසික වශයෙන් වෙනස දැනෙන්නට එක වර ම පටන් ගත්තේ ද නැත.

මට මුලින් ම තරයේ ම වෙනස දැනුණේ නිවාඩුවෙන් පසු අලුත් වාරය පටන් ගන්නා දවසේ පුංචි නංගී උදේ පාසල් යන්නට සූදානම් වූ කල ය. ආශාවෙන් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි මඟුල් ගෙදරක තමා නැතිව නංගී පමණක් යනු දකින කල දැරියකට ඇති වන අන්දමේ චිත්ත පීඩනයක් මට ඇතිවිය.

මම පාර දෙස බැලුවෙමි. ගමේ පාසලටත් ගමේ සිට නගරයේ පාසල්වලටත් යන ළමයි කීප දෙනෙක් සුදු ඇඳු පොත්පත් තුරුළු කර ගෙන සිනාමුසු මුහුණින් ගමන් කරමින් වුන්න. ඒ සමහරෙකුගේ අතක මල් කිහිත්තක් විය. අවුරුදු දොළහක් - දාහත් හැවිරිදි ජීවිතයෙන් තුනෙක් දෙකකටත් වැඩි කාලයක් - මාත් ගිය ඒ ගමනට මෙතැන් සිට මා හවුල් නැත.

පුංචි නංගී පාපේ යමින් සිටි මිතුරියන් දෙ දෙනකුට එකතු වුණා ය. මම නිල්මිණි ද වඩාගෙන මිදුලට බැස්සෙමි. ඔවුන් නොපෙනී යන තුරු ම බලා සිටි මම හෙමිත් හෙමිත් ආපසු නිවෙස වෙත පිය නැගිමි. ගෙට ගොඩ වුණු මා ආපසු හැරී යළි

පාර දෙස බලත් ම දක්නට ලැබුණේ නිමල් හා තිස්ස ය. මට සිතාසෙන්නට මතක් වූයේ ඔවුන් සෑහෙන දුරක් ගිය පසුව ය. මම ගෙයි ඇඳට ගොස් රුකඩයක් ලෙසින් වාඩි වුණෙමි.

නිල්මිණිගේ කරවී ශබ්දය හැරුණු විට මුළු ගෙය ම නිශ්වල ය. ගෙයි මහත් පාළුවක් මට දැනිණි. මගේ හඳවන එහෙ මෙහෙ ඉරි ඇදෙන කලෙක මෙන් දැඩි වේදනාවක් දැනෙන්නට විය. ඇඳේ වැනිථි සිටි තාත්තා නිදිදැ යි කිය නො හැකිය. උඩුකුරු ව සිටි ඔහු ඇස් වැසෙන ලෙස මුහුණ හරහා වම් අත දමාගෙන සිටියේ ය. තාත්තාගේ ඇඳුම් සියල්ල කිලිටි ය. තෙල් තැවරීම නිසා කිටුට වඩාත් මනා ලෙස පෙනෙයි. මේසය උඩ මගේ පොතපත ද තාත්තාගේ බේත් හේත් ද බෝහල හා කුප්පි ද තවත් නොයෙක් අඩුවැය ද ඇත. අතු ගාන්නට මා තවමත් වේලාවක් නොලද බැවින් බිම අපිරිසිදු ය. නිල්මිණි උපන් දිනවල වියනක් මෙන් දමන ලද කඩදාසි බොර පාටට හැරී දුඹුල් බැඳී ඇත. පරණ පත්තරවල පින්තූර දුටු මට ලොකු නංගි මතක් විය.

නිවාඩුව මුල දී කොළඹ ගිය ඇය ආපසු ආවේ සතියකිනි. ඇ යළි ගියා ය. දින කීපයකින් නැවත පැමිණ ගෙදරින් පිටවුණු සෝමා තවමත් ආවේ නැත.

ඇ කොළඹට වී මොනවා කරන්නී ද? මේ දරු සිහින්නා දමා ඇයට පිට වී සිටින ශක්තියක් ඇත්තේ කෙසේ ද? මා තුළ සෝමා කෙරෙහි තරහක් ඇති විය. අඩු වශයෙන් ඇය ගෙදර සිටින කල මට පාළුවක් නැත. කතා කරන්නට වත් කෙනෙක් සිටිය යුතු ය. හදිසියකට නිල්මිණි අතට දෙන්නට කිසිවෙක් සිටිය යුතු ය.

"සෝමා අදවත් එයි ද? ඇය අද ආවොත්..... අද සද්දා..... මට හෙටවත් යන්නම් පාසල් යන හැකි වෙයි." මට හදිසියේ සිතිණි. පාසල් යන්නට නොලැබීම ගැන මා වෙන ක්ෂණික බියක් පහළ විය. මට පිස්සු ද ? මට මොන පාසලක් ද? යථා තත්ත්වය - මා තව දුරටත් පාසල් ශිෂ්‍යාවක නොවන බව - මට යළි මතක් විය.

පාසල, එහි ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්, ගුරු මණ්ඩලය, සේවක සේවිකාවන් පමණක් නොව පංති කාමර, මිදුලේ ගස් හා

සෙවණැළි ආදී සියලු කුදු මහත් අංගෝපාංගයන් ද ඇතිව මා ඉදිරියෙන් ඇදී යන්නට විය. පාසල! ආදරණීය පාසල!

මාත්, විනීතා, ගුණපාල හා තවත් කීප දෙනෙකුත් හැර ගිය වසරේ සිටි සියලු දෙන ම අදත් පාසලේ ඇති. කිසිවකුට අප නැති පාඨව දැනෙනු ඇද්ද? පද්මිනී නම් මා මතක් කරනවා ඇත.

නේවාසිකාගාරයේ මගේ ඇඳ වෙන ළමයකුට ලැබෙනු ඇත. මේරි අම්මා තවමත් එහි සිටිනු නිසැක ය.

කෑම බීම නිරසා යි අනෙක් බොහෝ ළමයින් මැසිවිලි නැගුවත් නේවාසිකාගාරය මට හැම අතින් ම සුවපහසු ගෙන දුන් තැනක් විය. පාඩම් කිරීමට විදුලි ඵලිය, ලියන්නට කියන්නට ඉඩකඩ ඇති මේස, නින්දට හොඳ ඇඳන් හා පිරිසිදුකම ආදී ගෙදර නැති සියලු සැප පහසුකම් මට තිබිණි. පාසල මෙන් ම කෙළි සෙල්ලම්, මිතුරියන්ගේ සමාගමය හා තවත් නොයෙක් දේවල් සමග එකී පහසුකම් ද මට දැන් අහිමි වී ඇත.

මගේ පාසල් ජීවිතය නිමාවට පත් වී තිබේ. එක තැන ම රැඳී සිටිය නොහැකි ය. ජීවිතය ගමන් කළ යුත්තකි. මගේ ඉදිරි වැඩ පිළිවෙළ සකස් කරගත යුතු ය. අවුරුද්දකට දෙකකට උඩ දී මා තුළ පැවැති බලාපොරොත්තු මතක් කර ගැනීමට මම උත්සාහ කළෙමි. විශ්ව විද්‍යාලයයට ඇතුළු වීම එක ම ආශාවත් අධීෂ්ඨානයත් විය. මට විභාගයෙන් සමත් වුණත් දැන් ඒ බලාපොරොත්තුව ඉටු කර ගත නොහැකි ය. අවුරුදු තුනක් වියදම් දැරීමට අම්මාට පුළුවන්කමක් නැත. නිල්මිණි මගෙන් ඉවත් කරන්නට නුපුළුවන. තාත්තාගේ රෝගය කවදා සුව වේදැයි නිශ්චයක් නැත.

අඩක් නිම වුණු අපේ පුංචි අලුත් ගෙය! මේ ගෙය සම්පූර්ණ කර ගැනීමට කවදා ලැබේ ද? අම්මා මැරෙන තුරු ම වට්ටි පෙට්ටි හිසේ ගෙන යා යුතු ද?

රක්ෂාවක් සොයා ගත යුතු ය. මම එක් කාලයක රක්ෂාවක් ගැන කිසිසේත් නොසිතුවෙමි. රක්ෂාවක් කරන ගැහැනියකට හොඳ ගෘහණියක වීමට වේලාවක් නැතැයි නිමල් කීය. මා

අනාගත මාළිගා තැනුවේ මේ අදහස මත සිටගෙන ය. මා අනාගතය බැලුවේ තනිව නොවේ. නිමල් ද සමඟ ය. අපේ විවාහය, අපේ පුංචි ගෙය, අපේ දරුවෝ, අපේ විනෝද ගමන්, නෑ ගමන්. සියල්ල අපේ - සියල්ල දෙදෙනා එකට. මම අද තනියම. ඔහු නැති - ඔහුගෙන් තොර - අනාගතයක් දෙස බැලීමට සිදු වී තිබේ.

මා රක්ෂාවක් කළ යුතු ය. එසේ ය. එකල අම්මාට දරුවාත් බලාගෙන ගෙදර නතර විය හැකි ය. හොඳම විසඳුම එය යි.

නිමල් දැන් පංතියේ උගන්වනවා ඇති. මේ වේලාවට ඔහුට ඇත්තේ කුමන පංතිය දැයි සිතා ගැනීමට මම උත්සාහ ගනිමි. ඔහු තවදුරටත් විවේක වේලාවට පුස්තකාලය වෙත යන්නේද? අද මුල් දවස නිසා ළමයින් විවේකයෙන් විනෝදයෙන් ඇති.

මම මේසය යට දණ ගසා ට්‍රන්ක් පෙට්ටිය ඇර එහි පතලේ තිබුණු නිමල්ගේ පින්තූරය ගනිමි. උපාධි කබාය ඇඳ රූල් පොල්ලක් මෙන් ඔතා ගත් උපාධි සහතිකය ඇතැති ව නිමල් මා දෙස බලා සිටී. තොල් පිවර නොවන තරමට තුනී සිනාවක් ඔහුගේ දෙ තොලේ රැඳී ඇත. බොහෝ වේලාවක් පින්තූරය දෙස බලා සිටින කල මගේ ඇස් පටලයකින් වැසී ගියේ ය. කඳුළු බිඳුවක් නිමල්ගේ මුණට වැටිණ. “අනේ” යි මට ඉබේට ම කියැවිණ. මම වහා කඳුළු බිඳුව ගවුමෙන් පිස දැමිමි. පින්තූරය තරක් වේ දෝ යි බියක් මට ඇති විය. මේ පින්තූරය මා ඉල්ලා ගත්තේ තිස්සගෙනි.

නංගී සතියකට දෙකකට වරක් ගෙදර පැමිණ රැයක් හමාරක් ගත කර යමිකිසි මුදලක් දී යන්නට පුරුදු වුණා ය. ඇය හොඳින් ඇඳපැලඳ අත පුරා වළලු දමා සිටිනු දකින කල මට කිසිසේත් ඊෂ්ඨාවක් ඇති වූයේ නැත. එහෙත් දරුවා තනි කර, අප ද මේ කරදර මැද ජීවත් වෙද්දී ඇය සතුටින් සිටින්නේ කෙසේ ද යන ප්‍රශ්නය නොයෙක් විට මගේ සිතට නැගිණි. නිල්මිණිට අම්මා ගැන දැනීමක් නොවීය. ඒ නිසා නංගී ගෙදර සිටිනත් ඇය ගැන දරුවාට ගණනක් නැත.

“දරුව අක්කට එකතුයි මට වැඩිය. ඒක මගෙ හිතට සැහැල්ලුවක්” ය යි ඇ කීවා ය.

මොනවා වුණත් ආපසු යන විට අත්තිමට දරුවා සිප ගන්නා සෝමා හැම දා ම කඳුළු සැළුවා ය. එසේ ඇය නොපෙනී ගොස් ටික වේලාවක් යන තුරු මගේ සිතෙහි යම්කිසි බරක් ඉතිරි වෙයි.

දකුණතින් කෑම අමාරු නිසා මම තාත්තාට කෑම කවන්නට පටන් ගනිමි. තාත්තාට සාත්තු සල්පායම් කිරීම කරදරයක් ලෙස නොසැලකුණත් දොරට පිළිටවත් බසින්තට අමාරු තාත්තා ඇඳෙන් ඔසවා තැබීම ආදියේ දී වෙන පිරිමියකු නැති ගෙදර අපට දුෂ්කරතාවනට මුහුණ දීමට සිදු විය.

මම පුංචි නංගිගේ පාඩම් ගැන ඉස්සරට වඩා සැලකිලිමත් වීමි. දිනපතා ම ඇයට පාඩම් කරන්නට වේලාවක් නියම කළ මම ගෙදර වැඩ ගැනත් නංගි උනන්දු කරවීමි.

රක්ෂාවල් කීපයකට ඉල්ලුම් පත්‍ර දැමූ නමුත් සම්මුඛ පරීක්ෂණයකට කැඳවීමක් පවා නොවී ය. අම්මා හඳුනන බොහෝ දෙනාට මට රක්ෂාවක් සොයා දීමට උත්සාහ කරන ලෙස කීවා ය.

මේ කරදර හා වැඩ කටයුතු අතර මට නිමල් අමතක වුණා නොවේ.

මල්ලිලාත් සමඟ නිමල් බස් පාර දක්වා අපගේ ගේ පසු කර යන්නට එන තුරු මා හැම දවසක ම බලා ගෙන සිටින්නේ කෙතරම් බලාපොරොත්තුවෙන් හා ආශාවෙන් ද? සිරිතක් වශයෙන් පුංචි නංගි ගෙදරින් පිට වන්නේ ඊට කලිනි. ඇය නොපෙනී යන තෙක් මිදුලට බැස බලා සිටින්නට නිල්මිණිට ඕනෑ ය. මම ඉන් පසුවත් දැරිය වඩාගෙන මිදුලේ එහි මෙහි සක්මන් කරමි. විනාඩියෙන් විනාඩිය මගේ සිතෙහි නොසන්සුන්කම වැඩෙයි. මා පාරට පිටුපා මිදුලේ පියවර නගන ඇතැම් විට ඔවුන්ගේ අඩි ශබ්දය ඇතින් ඇසෙයි. විදුලියක් වැදුණු කලෙක මෙන් වහා ආපසු නො හැරී සිටින්නට මම අපෝසත් වෙමි. මගේ ළය මඬල දැව්ගෙන යයි. හැම දවසක ම මම ඔහු හා සිනාසෙන්නට උත්සාහ ගනිමි. මා කිසි දවසෙක සිනාසුණු බවක් මම නොදනිමි. අසරණ තිස්ස දිගට ම සිනා මුසු මුහුණින් හැරී හැරී බල බලා යයි. මට ඔහුගේ මුහුණ

පෙනෙන්නේ කලාතුරකිනි. නිමල් හා කතා කරන ආශාවෙන් මම මිරිකී යන්නෙමි. ඔහු හා කතා නොකර මගේ හදවත හඬා වැලැපෙයි. ඔහු පසු පස්සේ දුවගෙන යන්නට මට සිතෙයි. “නිමල්” ය යි කෑ ගසා කතා කිරීමට මගේ උගුර සුදානම් වූ වාර අනන්ත ය! ඔහු නොපෙනී ගිය පසු මම අප්‍රාණික වූ ගතින් ගෙට යන්නේ අපායකට යන්නාක් මෙනි.

නිමල් සවස ආපසු එන නියමිත වේලාවක් නැත. පාසල ඇරැඹූ පසු දවසේ යළි ඔහු දකින තුරු මා ගත කරන්නේ නො ඉවසිල්ලෙනි. සමහර රැයෙක අප නින්දට වැටුණාටත් පසුව අන්තිම බස් රියෙන් එන ඔහු අපේ නිවස පසු කර යනු මට ඇසෙයි. නිශ්චල රාත්‍රියේ ඔහුගේ අඩි ශබ්දය දවාලට වඩා නොදින් පැහැදිලි ව ඇසෙයි. මම ඇත දී ඒ සපත්තු හඬ හඳුනා ගනිමි. මගේ සිත ඒ අඩියක් අඩියක් පාසා වඩ වඩාත් සැලෙයි.

“බැයිවර් උන්නැහෙලගෙ ගෙදර ලොකු ළමය තේද මේ රූ වෙලා?” යි අම්මා අසන්නී ය. මම නින්ද ගිය ලෙසින් කතා නැතිව සිටිමි.

“ලොකයිය තමයි. අඩි සද්දෙන් කියන්න පුළුවනි ලොකයිය.” පුංචි නංගි හපන්කමට කියනු අසා මට ඇතැම් විට තරහක් එයි. ඇතැම් විට මට සිනා පහළ වෙයි.

ඒ සපත්තු අඩි තැබෙන්නේ මගේ ළය මත ය. සිහිනෙන් ඇවිදින කලෙක මෙන් එක ම තැන - පපුව මත ම - ඒ අඩි තැබෙයි. ළය මඬල වෙළා ගත් මේ වේදනා පමණක් නොව ජීවිතය ද මිරිකී පහ වී තුරන් වී යන තුරු දෙවියෙනි! ඒ දෙපාවලින් දිගට ම පැගෙන්නට මැඩෙන්නට ඇත්නම්!

මට ඔහු ගැන බියක් ඇති වෙයි. මේ රූ පාතේ ඇවිදින්නට යන්නේ ඇයි? වේලාසන ගෙදර එන්නට බැරි ඇයි? මේ බියත් සමඟ මෝරන්නේ සෙනෙහසකි. වේදනාවෙන් විලාප දෙන හදවතට යම් කිසි සැනසීමක් ලබා දෙනු රිසි වූ මම සමහර විට මෙවැනි රැයෙක ඔහුගේ අඩි ශබ්දය නිශ්චල වායු ගෝලයේ ගිලී තුනී වී ගියාට පසුව, දවසක අපට එකතු විය හැකි ය යන විශ්වාසයට විකකට පණ දෙන්නෙමි. මම අපේ දරුවනුත් පුංචි

ගෙයත් ගැන සිතන්නෙමි. අන්තිමට මා නින්දට වැටෙන්නේ වෙහෙස වූ ගතින් හා සිතින්.

නිමල් මට ලියුමක් එවතැ යි මම දිනපතා ම වාගේ බලා ගෙන සිටිමි. ඔහු නැවතත් මට ආදරය අලුත් කරන ලෙස යෝජනා කරතැ යි ආශාවෙන් පතමි. එසේ නොවුණු කල මට ඇති වන්නේ තරහකි.

මා ඔහු ආපසු පතන්නේ ඇයි?

සියල්ල මා විසින් ම නිමාවකට පත් කරන ලදී. මේ මැරුණු ප්‍රේමයට පණ දෙන්නට - වැළැදුණු ප්‍රේමය ගොඩ ගන්නට - මා යළිත් කුමට සිතිය යුතු ද? මගේ අවවාදය පිළිගෙන නිමල් මා අමතක කිරීම කෙතරම් හොඳ ද?

මෙවැනි පරස්පර විරෝධී සිතිවිලි හා ආශාවන් මැද මගේ සිත තව තවත් අවුල් විය.

නිල්මිණි දකින විට මේ සියල්ල මට අමතක වෙයි. මුළු ජීවිතය නිල්මිණි ය. මුළු ලෝකය නිල්මිණි ය. නංගිට මගේ මුහුණුවර ඇත. නිල්මිණිට නංගිගේ මුහුණුවර ඇත. ඒ නිසා නිල්මිණිට ඇත්තේ මගේ ද මුහුණුවර ය.

ඉස්තෝජ්ජුවේ එළන ලද පැදුරක දවල් කාලයේ නිල්මිණි නින්දේ පසුවන කල මම අසල බිම වැටී බොහෝ වේලා ඇයගේ මුහුණ දෙස බලා සිටිමි. ඇය සමහර විට සිහිනෙන් සිනාසෙයි. ඇයගේ මුහුණ සිප ගෙන - සිප ගෙන යන ආශාව මා මැඩ ගන්නේ කෙතරම් අමාරුවෙන් ද?

අම්මා සිරිතක් වශයෙන් නිල්මිණිට යමක් ගෙනාවා ය. බොහෝ විට අම්මා එන කල නිල්මිණි නිදි ය.

“අදත් බැරිවුණානෙ මේකි නිදා ගන්න ඉස්සෙල්ල එන්න..... කෙතේද මේ බස්වල.....” අම්මා කුප්පියක් ගෙන දරුවා නිදන තැනට ගොස් නැඹුරු වී කියයි.

“අම්මෙ බලාගෙන කුප්පිය දරුවා ළඟ.” මම කියමි.

මා, පිටු පතුල මත සිටුවාගෙන දෙ අත් අල්ලා ඔංචිලි පද්දුවන කල නිල්මිණි හඬ තලා සිනාසෙයි. මම ඇය සිපගෙන යන්නෙමි.

නිල්මිණි ඇවිදින්නට පටන් ගත්තේ සිංහල අවුරුද්දට කලිනි. සෝමා අවුරුද්දට ගෙදර ආවේ නැත. මුදල් වගයක් හා ලිපියක් ඇය එවා තිබිණි. අවුරුද්දට ඉන්ද්‍රපාල සමඟ ඔහුගේ ගමට යන බවක් එහි සඳහන් විය. ඔහුගේ 'ගම' ගැන අපට අසන්නට ලැබුණු මුල් වතාවත් මෙය විය.

අපටත් අම්මාට හා නිල්මිණිටත් අවුරුද්දට රෙදි අරගෙන දෙන මෙන් නංගි ලිපියේ කියා තිබිණි. තාත්තාගේ අසනීපය නිසා මේ අවුරුද්ද ද අපට එතරම් ප්‍රීතිමත් නො විය. එහෙත් මම තැපැල් කන්තෝරුවෙන් මනිඹ්බරය මාරු කර පුංචි නංගිත් නිල්මිණිත් සමඟ ටවුමට ගියෙමි. නිමල් මුණ ගැසේ ය යි මම මඟ දිගට ම බලාපොරොත්තු සහගත ව සිටියෙමි. මට පාසලේ ළමයි කීප දෙනෙක් ම හමු වූහ.

නිල්මිණිටත් නංගිට හා අම්මාටත් රෙදි ගත් මා ගෙදරට අවශ්‍ය තවත් බඩු වගයක් ද නිල්මිණිට වළලු ද සෙල්ලම් බඩුවක් ද ගෙන ආපසු ආවේ නිමල් නගරයේ දී හමු වන බවට මට කලින් පොරොන්දුවක් දී තිබී ඒ අනුව නොපැමිණි කලෙක මෙන් බලාපොරොත්තු සුන් වූ වේදනාවකිනි.

තවත් සති දෙකක් ගත වූ නමුත් නංගි ආවේ නැත. අප තුළ යම් කිසි සංකාවක් ඇති වන්නට පටන් ගත්තේ ය. මේ හැඟීම් බියකින් ද මිශ්‍ර වූ එකක් විය. නංගි දී තිබුණු කොළඹ ලිපියනට මම ලිපියක් යැවිමි. ඊට පිළිතුරක් නොලැබුණත් මහනුවරින් තැපැල් වුණු ලිපියක් ද මනිඹ්බරයක් ද තවත් සතියකට පමණ පසු නංගිගෙන් මට ලැබිණි.

තමා ළඟදී ම කොළඹ එන බවත් විත්‍රපටියක ප්‍රධාන කොටසක් ලැබෙන්නට යන බවත් නංගි එහි ලියා තිබිණි. "පේරාදෙණියේදී" ය යි සඳහන් වූ නමුත් ලිපිනයක් නොවී ය.

නොයෙක් දෙසින් පැමිණි කරදර හා සිත් තැවුල් මා තව තවත් තරයේ වෙළා ගන්නට වන්නේ ය.

24

විය.

ම විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ විභාගයෙන් අසමත් වීම්. මා සමත් වූණේ විෂයයන් තුනකින් පමණකි. ඉන්ද්‍රියන් ඉතිහාසයෙන් මට අවශ්‍ය ලකුණු ලබා ගත නො හැකි

මා තැවුණේ විශ්ව විද්‍යාලයයට යන්නට නොලැබීම නිසා නොවේ. එහි දොරටු මා ඉදිරියේ වැසුණේ කලකට උඩදී ය. දොළොස් වසරක අධ්‍යාපනය ගඟට ඉති කැපීමක් මෙන් විණැයි මට සිතිණි. මා වෙනුවෙන් අම්මලාත් ගුරුවරුනුත් වුණු මහත්සිය හා ශිෂ්‍යත්වය මගින් ලැබුණු ආධාර ආදී සියල්ල මගේ ම නොසැලිකිල්ලෙන් හා වුවමනාවෙන් විනාශ කර දමා ගත් බවක් මට සිතිණි. මා කළේ සාංඝික දේපළක් කා දැමීම වැනි අපාගත වන පාපයකි.

ඉගෙනීමට තිබුණු ආශාවෙන් දක්ෂකමෙන් හා උනන්දුවෙන් මට පලක් ගත නොහැකි වුණු හැටි!

නිමල් මේ පාසලට නො ගියා නම් මට විභාගයෙන් සමත් විය හැකි ව තිබුණේ ද?

මම නිමල්ට දොස් කීම වැරදි ය. මා සිත මැඩගෙන ඔහුගේ පංතිවලට යා යුතු ව තිබිණි. සිත සන්සුන් කරගෙන හොඳින් පාඩම් ඉගෙන ගත යුතු ව තිබිණි

විභාගයෙන් අසමත් වූ අතෙක් ළමයි ඉතිහාසයෙන් සමත් වී සිටියහ. එයින් ඔප්පු වූයේ නිමල් දක්ෂ ගුරුවරයකු බව ය. මා අසමත් වූයේ මගේ වරදිනි.

මේ පුවත ඇසූ දවසේ කමලාවතී හා නිමල් අතර ඇති වූ දෙබසක් මට කලකට පසුව ආරංචි විය.

“ලොකු පුතා ඒ කෙල්ලගෙ ඉගෙනීම නැති කළා..... පුතා ඒකට වැරදිකාරය.....”

“මම මොනව කරන්නද? මම ඒ ළමය අත් ඇරල ඉගැන්වුවයැ?”

“අනික් වැඩවලින් පාස් වෙන්නත් පුතා උගන්නපු වැඩෙන් පාස් නොවෙන්නත් කාරණයක් තියෙන්න එපා යැ?”

“අර අනුන්ගෙ ළමයෙක් කරේ දාගෙන..... හැම සිකුරාදාම ගෙදර ආව..... තාත්ත ලෙඩින් කිය කියා.....”

“ඒව ඇත්ත.....ඒ කරදරත් තියාගෙන නෙ ඒකි ඔය අනිත්ව පාස් වුණේ.....? මේ සතෝදරියෙක් වගෙ හිටිය කෙල්ලගෙ ඔළුවට ඕනෑ නැති අදහස් දාල..... පුතාට තිබුණ තේද ඔව කල්පනා කරල බලන්න. ගැනු මෝඩ තේද? ඒ මදිවට මෙව්වර රටේ ඉස්කෝල තියෙද්දි රිංගන්න ගියා ඒකට ම..... ඒ කෙල්ලට හිත එකලස් කරගෙන පාඩම් කරන්න පුළුවන්ද? තරුණ හිත් තේද? අර මොනව කිව්වත් ඒකිගෙ ගුණයහපත්කමට ඔයින් ගියා. පුතා නිසාමයි කුසුමට විභාගෙ ගන්න බැරි වුණේ..... ඒ කෙල්ල නැති කළා..... අර ජේන් අක්ක නවතින්ද විදල වැඩ කළේ ඒකි ගැන බලා ගත..... පුතා ඒ ඔක්කොම නැති කළා.”

“මම ඒව බලාගන්නම්.”

“කොහොම ද?”

“මම කුසුම් බැඳගන්නව..... ඉවරයිනෙ.”

“මොනව? බේදින්න? ඒ පවුලත් නැති කරල දැන් මගේ පවුලත් නැති කරන්නද?”

“ඉතින් අම්මනෙ කියන්නෙ මම නිසා ඒ කෙල්ල නැතිවුණා කියල.....”

“ඒ කෙල්ලට දුන්න ගින්දර නිවන්න යන්නෙ මට ගින්දරක් දිල ද? එහෙමද හිතන්නෙ..... වැරදි තියනව පුතේ හරි

ගස්සන්න පුළුවන් ඒව..... ඔය වැරදි හරිගස්සන්න බෑ. විභාග පාස් කරල ඔව ඉගෙන ගන්න බෑ. වැරද්දක් කරන්න ඉස්සෙල්ල.....”

“අම්මගෙ නෙ වැරද්ද!”

“මගෙ! උඹල වදපු එක, හදපු එක, උගන්නල ඇස් දෙක පාදපු එක! ඒක ද පුතේ වැරද්ද? එහෙම ද උඹල දැන් හිතන්නෙ?”

කතාව අවසාන වී ඇත්තේ මව හඬන්නට පටන් ගැනීමෙනි.

මේ ආරංචිය ඇසීමෙන් මා තුළ එතරම් හැඟීමක් ඇති නොවී ය. ඒ කාලය වන විට අන් වේදනාවලින් මට විභාගය අසමත් වීම අමතක ව තිබුණු බැවිනි.

දෙසැම්බර් මාසයේ නැවත විභාගය ගන්නා මෙන් මට කීප දෙනෙක් අවවාද කළහ. ඒ වන විට මම ඉගෙනීම ගැන සම්පූර්ණයෙන් ම අමතක කොට සිටියෙමි. පාසල, පංතිය, කෙලිබීම හා පොතපත මගේ හදවතේ කොහොතක භාණ්ඩ බවට පත් ව තිබිණි.

සෝමා ගැන කිසි තොරතුරක් නොවී ය. මුදල් හෝ ලියුම් හෝ එවීම සම්පූර්ණයෙන් ම නතර විය. ඇය ගැන පොලීසියට දැනුම් දීමට හෝ පත්තරයකට දැමීමට හෝ මම අම්මාට කතා කළෙමි.

“ඔය පොලීසිවලට කියල දැන් අද හෙට ආවොත් ඒකිට කරදරයක් වෙයි නේද? අපි තව ටික දවසක් බලමු” යි අම්මා මේ යෝජනාව මතු කළ හැම විට ම කීවා ය.

සෝමා ගැන මතක් වන විට මගේ සිතෙහි අනියත බියක් පහළ වෙයි. මට ඇඬලින් විකාරණ නඩුව මතක් විය. පත්තරවල මෙවැනි ආරංචි පළ වෙයි. ඉදහිට මා අතට එන පුවත් පතක නාඳුනන තරුණියකගේ මළ සිරුර ගඟක පාවීමේ හෝ ඇට කටු ගොඩක් හමු වීමේ හෝ පුවතක් දුටු කල මා කියෙව්වේ තැනිගත් සිතිණි. හදවත දෙදර වූ බියක් මෙවැනි පුවතකින් ඇති කරනු ලැබී ය. ඒ බිය ඇට අස්සට රිංගා සැඟවී වරින්වර මතු වෙයි.

සතියකට දෙකකට වරක් මම පුංචි නංගීන් සමඟ ගොස් තෙල් බෙහෙත් ගෙනාවෙමි. තාත්තා නිතර ම කතා කළේ කෝපයෙනි. මා වෙත ඔහු තුළ තිබූ මෘදුකම රෝගය විසින් ගිල ගනු ලැබී ය. මද ප්‍රමාදයේ දී ඔහු සැර විය. ඇතැම් විට මටත් කේන්ති ගියේ ය. කේන්ති ගිය හැම විට ම මම පසුව කඳුළු සැලිමි.

අප්‍රාණික ව තිබුණේ තාත්තාගේ එක අංශයක පයක් හා අතක් පමණක් නමුත් ඇතැම් විට ඔහුගේ සර්වාංගය ම මිය ගොස් දැයි මට සිතීම. දඬු කඳක් දැමූ කලෙක මෙන් ඔහු ඔහේ නොසෙල්වී සිටියේ ය. ඇසිපිය හෙළු නමුත් ඒ ඇස්වල පණක් ඇති බවක් නො පෙනිණි. තාත්තා ඔහේ බලා ගත් අත බලාගෙන සිටියේ ය. ඉඳහිට කෙදිරි ගැවේ ය. කෑමක් දුටු කල පොඩි ළමයකු මෙන් මුව ඇරියේ ය. සමහර විට මම අමාරුවෙන් ඔහු ඔසවා කොට්ට කීපයක ආධාරයෙන් ඇඳ වතට හාන්සි කර තැබීමි.

තෙල් බෙහෙත් ගැම ගැන තාත්තා නොකැමැත්තක් දැක්වූයේ නැත. දිගට ම කෞය දීමෙන් වැඩක් නැතැයි කී වෙද මහතා කැමැති දෙයක් කෑමට දෙන්නැ යි නියම කළේ ය. අම්මා හැම දාම වාගේ දොඩම් ගෙඩියක් ගෙනාවා ය.

නිල්මිණි ගෙයින් මිදුලේන් දුව පැන ඇවිදින්නට පටන් ගත්තා ය.

පාසලේ දී ස්වස්ථතාව පාඩම යටතේ දරුවන් රැක බලා ගැනීම ගැන ඉගෙන ගත් සමහර අවස්ථාවල මම නිමල්ගේ දරුවා ඇති දැඩි කරන අත්දම ගැන කල්පනා කළෙමි. දරුවාට අපේ කාමරයට යාබද පුංචි කාමරයක්, වෙන ම ඇඳක්, සෙල්ලම් බඩු හා ඇඳුම් දමන පුංචි අල්මාරියක්. පිරිසිදුකම, වාන්කම, සිත්කලු බව, නිසංසල බව! නිල්මිණි ඇති දැඩි කිරීමේදී ඒ උගත් පාඩම් කිසිවකින් මා ලැබූ පලක් නැත. වෙන ම කාමර හා ඇඳක් තබා පැදුරක් එළන්නට වත් ඉඩක් අපේ ගෙදර නොවී ය. ළමා වියේ දී අවශ්‍ය ඇට, මස්, දත්, සම වඩන පෝෂ්‍ය ගුණයන්ගෙන් යුත් කෑම බීම මා පොතපතින් ඉගෙනගෙන ඇතත් ඒ දැනීම අත්හදා බැලීමට පුළුවන්කමක් මට නැත. ඔත්පළ වූ ලෙඩකු

සිටින පුංචි ගෙයක් හැදෙන දරුවකුට සුදුසු පරිසරය නොවන බව ද මම දනිමි. එහෙත් මම හැකි පමණින් නිල්මිණි පිරිසිදු ව තබා ගන්නට බැලුවෙමි. තිබුණු පහසුකම් අනුව ඇ නිරෝගී ශක්ති සම්පන්න දැරියක් වූවා ය.

මම දවාලට ඇයටත් තාත්තාටත් සෑහෙන තරමට භාල් ටිකක් ලීප තැබීමි. එයින් ඉතිරි වූ කොටසක් විණ නම් පුංචි නංගිට තැබුවෙමි.

අම්මා ඉඳ හිට ඒ දෙ දෙනා වෙනුවෙන් ම මාළු කැල්ලක් ගෙනාවා ය. වරකට ගෙනෙන මාළු ටික මම දෙතුන් වේලකට පිරිමසා ගනිමි.

නිල්මිණි “අම්මා” කීවේ අපේ අම්මාට ය. මට “අක්කා” යි ද පුංචි නංගිට “නංගි” යි ද කීවා ය. ඇත්ත වශයෙන් ඇය මුලින් කීවේ “නංගි” නොව “අංගි” ය. විවේක ලද සමහර දවසක පුංචි නංගි නවතා මම නිල්මිණිගේ පුංචි ඇඟිලි අල්ලාගෙන වෙල පැත්තේ ගියෙමි. එසේ ගිය මම ගොටු කොළ මුතුණු වැන්න වැනි පළා වර්ගයකුත් කඩාගෙන ආවෙමි.

ගෙදර වැඩ පළ හමාර වී, නිල්මිණි ද නින්දට වැටී සිටි අවස්ථාවල මගේ සිතට අතීතය පිළිබඳ මතක රිංගන්නට වන්නේ ය. නිමල් ද බාල කාලය ද මට සිහිපත් විය. පාසල ද ක්‍රීඩා ද මිතුරියෝ ද සිහිපත් වූහ. වරක් ජීවිතය කෙරෙහි තැබූ බලාපොරොත්තු සහ ප්‍රාර්ථනා මට සිහිපත් විය. එළිපත්ත උඩට වී මෙසේ කල්පනා කර ගෙන යන කල මගේ කම්මුල දිගේ කඳුළු ගලාගෙන ගිය අවස්ථා එමට ය.

මෙවැනි අවස්ථාවලදීත් රාත්‍රී නිදිමත නැතිව ගත කළ අවස්ථාවලදීත් මට කියවන්නට පොතක් පතක් සොයා ගැනීම පහසු නොවී ය. මම මා ළඟ තිබුණු නවකතා දෙක තුන නැවත නැවතත් කියවීමි. ඉල්ලා ගෙන පත්තරයක් බැලුවෙමි.

මම තවත් රක්ෂාවල් කීපයක් සඳහා ම ඉල්ලුම් පත් යැවීමි. ලිඳුම ලද බවට පිළිතුරකට වඩා වැඩි යමක් ආපසු ලැබුණේ නැත.

සෝමා අතවරයට පත් වුණු කාලයේ නතර වුණු පත්සල් ගමන අපි නැවත පටන් ගනිමු. එස් කාලයක් එළැඹියෙන් දිනපතා පත්සලේ මල් මුර විය. රාත්‍රී හත හමාරට පමණ සෙනඟ පේළියේ සිට මල් ද ගිලන්පස ද අතිනත යවා පූජා කර අනතුරුව ධර්ම දේශනාවක් විය. අම්මා පත්සල් ගියේ කලාතුරකිනි. මුලින් ම දවස් කීපයේ මාත් පුංචි නංගිත් නිල්මිණි ද සමඟ පත්සලට ගියේ සංචාර නාදය අනුව ගිලන්පස පූජාව අවසන් බව දැන ගත් පසුවය. අපි පාඨ විහාරයට ගොස් මල් පහන් පුදා බණ මඩුවේ සෙනඟ කෙළවරින් ම කුළුණකට මුවා වී වාඩි වුණෙමු. කවුරුත් හැරී හැරී අප දෙස බැලුවේ වෙන ආගමක් අදහමින් සිට මෑතක සමාක්දෘෂ්ටිය කරා වෙනස් වුණු පුද්ගලයකු දෙස බලන ලෙසිනි.

මම දවසක් කමලාවතී දුටුවෙමි. ඒ හැම අවස්ථාවක ම මගේ සිත බියකින් සැලී ගියේ ය. මම ඇය මඟ හැරීමට විශේෂයෙන් මහත්සි ගනිමි.

මේ කාලය ඇතුළත නිමල් කීප වරක් අපේ ගේ ඉදිරිපස පාරේ යනු මම දුටුවෙමි. එක් දිනක් මට ඔහු මඟ හැර යන්නට බැරි විය. මම යන්නම් හඳුනන කෙනකු මෙන් ඔහු හා සිනාසිමි. ඔහු දෙ වරක් ආපසු හැරී බැලුවේ ය. මම අන්තිම වර අත ඔසවා වැනුවෙමි. ඔහු මගේ නොවන බවත් ඔහු මට අහිමි බවත්, මට ඔහු දකින කල අමතක වෙයි. ඔහු මුණ ගැසුණු කල මා මුළු දවස ගෙවන්නේ හඳවන වේදනාවෙනි.

ඒ අවුරුද්දේ අගෝස්තු නිවාඩුවෙන් පසුව නිමල් ගුරුකම අතහැර තෙල් සංස්ථාවේ රක්ෂාවක් ලැබ වැල්ලවත්තේ තැනක පදිංචියට ගියේ ය. ගමේ සිටියත් මට ඔහු හා වචනයක් වත් කතා කරන්නට අවසරයක් නොවුණු නමුත් මෙසේ පදිංචිය වෙනස් වීමෙන් මට සිතූණේ අප අතර පරතරය තවත් ඇත් වූ බවකි. අඩු වශයෙන් ඔහුගේ දර්ශනය පවා මට නැති විය.

ඔක්තෝම්බර් මාසයේ අග වන විට තාත්තාට කෑම බැරි ම විය. වරින් වර ඔහුට හතියක් ආවේ ය. ඒ අවස්ථාවල හුස්ම ගැනීම අමාරු වී දඟලයි. මුලින් ම මේ හතිය ආවේ මා පමණක් ගෙදර සිටි වේලාවක ය. මම ළඟ ගෙදරකට කෑ ගසා ඔවුන්

කිසිවකු එන තුරු, කකුලේ ගාන තෙල් ටිකක් පපුවේත් බෙල්ලේත් ගා අත ගැවෙමි.

දැඩි මරණ බියකින් මුසපත් වූ මා සිතුවේ අවසානය ළඟා වූ බවකි. මගේ කැගැසීම අසා අතල පහළ තවත් කීප දෙනෙක් ම පැමිණියහ. එයින් කෙනෙක් සිද්ධාර්ථ තෙල් ටිකක් කොහෙන් දෝ ගෙනාවේ ය. සිද්ධාර්ථය ගා බුලත් කොළයකින් තැවූ කල හතිය අඩු විය.

වෙද මහතා කැඳවන ලදුව කීවේත් හතිය ආ විට ඒ පිළියම ම කරන්නට ය. දවසකට කීප වරක් මෙසේ හතිය මතු වන්නට වූයෙන් මුලින් ඇති වූ බිය කෙමෙන් අඩු වන්නට විය.

තවත් දින කීපයකට පසු අම්මාට වෙළෙඳාමේ නොගොස් ගෙදර නවතින්නට සිදු විය. මේ කාලය වන විට තාත්තාගේ මරණය ඉක්මන් නොවන්නේ ඇයි ද යන ප්‍රශ්නය ඇයගේ සිතෙහි බලපෑවා නම් පුදුමයක් නොවේ.

ඇත්ත වශයෙන් තාත්තා බලන්නට පැමිණි කිසිවකු 'මැරෙනව නම් හොඳයි' කීවේ නැත.

“අනේ ඉතින් ඉන්න ඉන්න දුකයි. ඔහොම තමයි සංසාරේ. මොකද දැන් ඉතින් ගොඩ ගන්න යැ?” යි කවුරුත් කම්මුලට අත තබා ගෙන කීහ.

තාත්තා යළි නොනැගිටින බව මා දැනගෙන සිටියේ කලකට උඩදී ය. එහෙත් මරණය ළඟ බව විශ්වාස කිරීමට මගේ සිත සූදානම් වූයේ නැත. එවැනි කතා ඇසූ විට කෙසේ හෝ ඔහු සුව කර ගැනීමට පුළුවනැ යි බලාපොරොත්තුවක් ඇති වන්නට විය.

මමත් නංගීත් මාරුවෙන් මාරුවට ඇඳ ළඟ නිදි මැරීමු. නංගී අවදි ව සිටින විටත් මට නින්ද ගියේ නැත. සමහර රැයක මම අලුයම් කාලය වන තුරු ම නිදි නැතිව ඇඳ ළඟ වාඩි වී සිටියෙමි.

එක් සවසක පහට පමණ තාත්තා ස්වාසය පටන් ගත්තේ ය. ඔහු ඇස් පියා, 'ග්‍රෝස්' 'ග්‍රෝස්' යන ශබ්දයකින් වේගයෙන් කටින් හුස්ම ගන්නට විය. ඒ තත්ත්වය රෑ වන තෙක් ම

පැවැතිණි. එදා අපේ ගෙදර වළඳක් ලීප තැබුණේ නැත. අසල ගෙදරක කෑම සුදානම් කර තිබූ නමුත් මම නිල්මිණි ද එහි නිදි කරවා කෝපි ටිකක් බී ආපසු ආවෙමි.

කරන්නට දෙයක් නැතිව පිළියමක් නැතිව රෝගියකු මේ තත්ත්වයේ මාර මුඛයේ ඉදි කටු මුණෙන් රිංගන්නට ගන්නා තැන බලා සිටිය නොහැකි ය. මම වරින් වර සිද්ධාර්ථය බෙල්ලේත් පපුමේත් ගා මෘදු ලෙස අත ගැවෙමි. මළ ගෙදරකට පුරුදු වන ලෙසින් අවට ළඟ ම වුන් පිරිස කතා බහක් නැතිව බලා සිටියහ. ඒ නිශ්චලතාව මැද හුස්ම ගන්නා ශබ්දය මිදුල තෙක් ඇසිණි. හුස්ම ගැනීම අනුව පපු ඇට කුඩුව උස් වන්නට පහත් වන්නට විය.

කෙනෙක් පිරිත් කියන්නට යෝජනා කළේ ය. ටිකකට පසුව තව කෙනෙක් පිරිත් පොතක් ගෙනාවේ ය. තාත්තාට කළ හැකි අන්තිම පිළියම, ගෞරවය හා යුතුකම ලෙස සලකා මම ඇඳු ළඟ වාඩි වී පිරිත් කියන්නට වීමි.

“යානිධ භූතානි සමාග තානි, භූමිමා නිවාමානිව අන්තලික්ඛෙ”

මගේ ම කටහඬ විසින් මා තුළ ඇති කරවන ලද්දේ වේදනාව තවත් තියුණු කළ සංවේගයකි. මම කටහඬ පහත් කිරීමට සිතුවෙමි.

“තාත්තා වෙනුවෙන් කළ හැකි එකම යුතුකම අවසාන යුතුකම..... සප්තමං සප්පුර්සං වදාමි, යො අරියසම්මානි අවෙච්ච පස්සති.....”

ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයේ වෙනසක් දැනී මම හිස ඔසවා බැලීමි. තාත්තා පැය ගණනක් වසාගෙන තිබුණු ඇස් ඇරියේ ය. මොහොතක බලාපොරොත්තුවක් මගේ හදවත කොතක වහා ගිනිදැල්ලක් මෙන් මතු වී නටන්නට විය. ඔහු නැවත ඇස් පියා ගත්තේ ය. තාත්තාගේ මුවින් පිට වූ ජීව වායුව වැලැඳ ගන්නට මෙන් මම, දැන් විහිදා,

“අනේ බුදු තාත්තේ” යි කියාගෙන ඔහු බදා ගනිමි. එවකටත් තාත්තාගේ පපුවේ තරමක රස්නයක් විය.

පසුවදා ඇල්බට් ඩැයිවර් උන්නැතේ පැමිණ වළ කැපීම හා ගොප් රැහැන් ඇදීම ආදී භූමදාන කටයුතු පිළියෙළ කරවී ය. කමලාවතී යාබද ගෙදරකට සහල් ද තුනපහ සහ එළවලු ටිකක් ද එව්වා ය.

“සෝමෙට කීව්වද? කොහෙද සෝමෙ ඉන්නේ?” ආදී ප්‍රශ්න හැම කෙනෙක් ම වාගේ අසන්නට වූහ. මා කලින් දැන සිටි ලිපිනයට විදුලි පුවතක් යැවීමට කෙනකුට දුන් නමුත් නංගී එහි නැති බව මට රහසක් නොවී ය.

අපට සොයා ගත නොහැකි නමුත් සමහර විට නංගී කල් තියා ගිය තැනක දී තාත්තාට ඇය මුණ ගැසෙනු ඇතැයි මට හදිසියේ මතක් විය. එතැන් සිට මා දිගට ම වරින් වර හැඬුවේ තාත්තාගේ මරණය ගැන පමණක් නොවේ. සෝමාගේ ද මරණය වෙනුවෙනි. අතිශයින් වික්ෂිප්ත භාවයට පත් විත්තයේ සෝමාගේ මළ සිරුර බහාලන ලද පෙට්ටියක දර්ශනය මැවී පෙනෙන්නට විය.

දවල් කමලාවතී ආවා ය. ඇය දකිත් ම මම,

“අනේ නැන්දේ” යි බදාගෙන වැලැපුණෙමි.

“මොනව කරන්න ද දුවේ. උඹ පුළුවන් තරම් මහන්සි වුණා..... උඹට ඒවා ලැබෙයි.....” ඇ මගේ හිස අත ගාමින් කීවා ය.

මා සමඟ එකට ඉගෙන ගත් ළමයින් කීප දෙනකු පැමිණ විටත් මට එසේ ඇඬුම් නවතා ගත නොහැකි විය.

“මිනිය උස්සන්න සෝමා එන තුරු තව ටිකක් බලමු දැ?” යි කිසිවකු ඇසූ විට,

“අනේ ඔන්න ඔය කටයුතු කරල දාමු” යි අම්මා කීවා ය.

අපි තාත්තාගේ අවමඟුල් කටයුතු නිම කළෙමු.

මම තාත්තලා කොතෙකුත් දෙනා දැක ඇත්තෙමි. පාසලේ දී ළමයින් අතර ගෙවල් දොරවල තොරතුරු ගැන කෙරුණු නොයෙක් කතාබස්වල දී තාත්තා ගැන අසා ඇත්තෙමි.

වයස පහළොව දහසයේදීත්, සමහර විටක රාතීට තාත්තා බත් කැව්වේ ය. පුළු වරදකට තරහ වන රාතී අද මම කන්නෙ නෑ යි නිදා ගත් කල තාත්තා බත් පිඟානක් බෙදාගෙන ඇඳුළුගට ම ගොස් ඇයට කැව්වේ ය. තාත්තාගෙන් මෙසේ සුරතල් වනු පිණිස ඇය බොරුවට තරහ වූ වාර අනන්ත ය යි අපට කීවේ මහත් ආඩම්බරයෙනි. තෙල්මාත් ඇගේ නැගණිය වන බැග්නීන් දෙ පසට කර අත් අල්ලා ගෙන පද්දවමින් සවස වත්තේ ඇවිදීම ඔවුන්ගේ පියාගේ පුරුද්දක් විය. තාත්තලා සැණකෙලි, විත්තපටි, නාටක, පින්කම්, පෙරහැර බැලීමට තමන් ගෙන ගිය ගමන් ගැන ද එහි දී රටකපු, කඩල, සීනි බෝල, අයිස්ක්රීම්, තැඹිලි ආදිය රැගෙන දුන් සැටි ද මිතුරියන් මට කොතෙකුත් කියා ඇත.

අපේ තාත්තා සම්බන්ධ ව මට මෙසේ කියන්නට කිසිවක් නැති තරම්. ඔහු දරුවන් සුරතල් කළ පියෙක් නොවී ය. තාත්තා අපට කිසි ආදරයක් කළ බවක් බාල කාලයේ මම නොසිතුවෙමි. මට තාත්තාගේ උකුළේ උණුසුමක් ගැන මතක නැත. අතීතය පිළිබඳ යම්කිසි සිද්ධියක් ගැන කී අවස්ථාවක බාල කාලයේ තාත්තා මා වඩාගෙන ගිය ගමනක් සම්බන්ධයෙන් අම්මාගෙන් කියැවුණු බවට මතකක් මගේ සිතේ රැඳී තිබේ. එහෙත් මට එවැන්නක් සිහිපත් කළ නො හැකි ය. තාත්තා පුංචි නංගි වඩාගෙන සුරතල් කරනු දුටු බව මට මතක ය. මල්ලි උපන්නාට පසු ඔහු නංගි සුරතල් කිරීම නතර කළේ ය. සමහර විට පුංචි නංගිට කලින් ලොකු නංගිත් ඊට කලින් මාත් තාත්තා අතින් සුරතල් වන්නට ඇත.

එළවලු එකතු කිරීමටත් විකිණීමටත් ගෙදරින් බැහැර ව සිටි අම්මාට වඩා අප නැවීමත් දවාලට කන්නට දෙයක් පිළියෙළ කිරීමත් බාර වුණේ තාත්තාට ය. ඔහු ඒ සියල්ල කළේ ය. එහෙත් ඒ ආදරයකින් බව සිතා ගැනීමට ලකුණු එදා මම නුදුටුවෙමි. ඔහු සමහර දවසක අප පඩිය උඩින් වාඩි කරවාගෙන උකුණන් ඇඟිත්දේ ය. එකල මා මේ ක්‍රියාව සැලකුවේ වධයක් හා දඬුවමක් ලෙසිනි. පැයක් හමාරක් බෙල්ල කොර වන තුරු බිම බලාගෙන අත් කොර වෙන තුරු අත්ල බිම තබාගෙන ඉවසීම පහසු නොවී ය. තාත්තාගේ ඇඟිලි තුඩු උකුණකු පස්සේ යන

වේලාවක හිස සෙලවුණොත් “හිටපියකො බොල ටිකකට විසේ නැතුව..... මේකිට කිරි පණු ගාය දැ?” යි සැරකර ඔහු ටොක්කක් ඇත්තේ ය. මේ නිසා තාත්තා ලවා උකුණත් බලවා ගැනීමට අපි බියවීමු.

මා මැදි විදුහලට යෑමෙන් ද වැඩිවිය පත් වීමෙන් ද පසුව කෙමෙන් තාත්තා අප කෙරෙහි මෘදු විය. එහෙත් ඔහු අපට ආදරය කළ බව මට වැටහුණේ මෑතක දී ය. ඔහු ආදරය පෙන්නුයේ ඔහුට ම විශේෂ වූ ඉඟියකිනි.

සති අන්තයක ගෙදර පැමිණ ආපසු යන විට ගෙදර සිටියොත්,

“උඔට සල්ලි හෙම තියෙනවද බස් එකට?” යි තාත්තා ඇසුවේ ය. ඔහුට මුදල් නැති බව දන්නා මම “එපා තාත්තෙ එපා” යි කිමි. තාත්තා මට මුදල් දෙන්නට කතා කරන්නේ ආශාවකින් බව පසුව මට වැටහිණි. ඉන්පසු ඉඳහිට මම ඔහු දුන් රුපියල බාර ගනිමි.

“ඇද්ද? මදිනම් කියන්න.”

“එපා තාත්තෙ ඇති. මට අම්ම දුන්න සල්ලි තියනව.....”

“ඉඳා මේකත් ගනින්න..... ගනින්න.” ය යි ඔහු තව සත වීසි පහක් හෝ මගේ ඇඟේ ගැසුවේ ය.

සමහර විට මා පාඩම් කරන කල, යමක් ලියන කල තාත්තා මට නොපෙනෙන්නට බලාගෙන සිටියේ ය. ඒ බැල්මේ සතුටක සේයාවක් තිබුණු බව දැන් මට පෙනෙයි.

මා උයන කෑම රස බවක් ඔහු කිසි දවසක කීවේ නැත. එහෙත් මා අතින් කෑම පිසූ බොහෝ දවස්වල ඔහු කෑම කා අත සේදුවේ,

“අද නම් කෑව උස්මුරුනෙ හැදෙන කල්.” ය යි කියමිනි.

සෝමා ගැන තාත්තා වේදනා වින්දේ ය. ඒ වේදනාව පළ කළේ කඳුළෙන් නොව, ඇයට බැණ වැදීමෙනි.

මරණයට දවසකට හෝ කලින් තාත්තා උච්ච සෙවිලි වුණු, බිමට සිමෙන්ති දැමුණු, සුදු හුණු ගැවුණු ගෙයක පදිංචි කරවීම

මගේ බලාපොරොත්තු අතර මුල් තැනක් ගත්තේ ය. කුලී වැඩට යෑම නතර කරවා තාත්තාට මගේ මහන්සියෙන් උපයා ගත් මුදලකින් බත් වේලක් කන්නට දීම මගේ අපේක්ෂාවන් අතර මුල් තැන ගත්තේ ය. තාත්තා සමඟ වට වන්දනා ගමනක් යන්නට මට ආසාවක් තිබුණේ ය.

මේ හැර තවත් සිය ගණන් බලාපොරොත්තු හා අපේක්ෂා තාත්තා වෙනුවෙන් මා කළ විය. සියල්ල තාත්තාත් සමඟ වැළැලිණි.

තාත්තාගේ මරණය වැළැක්විය නොහැකි වූවක් ද?

අංශබාගය අසාධ්‍ය රෝගයකි. එය ඇත්තකි. එහෙත් දක්ෂ වෛද්‍ය වරයකුගේ ක්‍රමානුකූල ප්‍රතිකාර ද පෝෂ්‍ය ආහාර හා හොඳ සාත්තු සප්පායම් ද කළා නම් තාත්තාට ඔය තරම් දුක් විඳි මැරෙන්නට වන්නේ නැත. සල්ලි තිබුණා නම් රෝග පුටුවක් ගෙනැවිත් දෙන්නට තිබිණි.

අම්මා ගැන මතක් වන කල මම බිය පත් වෙමි. හදිසියේ අම්මා රෝගී වුණොත්, ඔත්පළ වුණොත්, මම කුමක් කරන්නෙමිද? මටත් නංගිටත් නිල්මිණිටත් යන කල දවස වෙනම දෙයකි. තාත්තා වෙනුවෙන් කළ තරමින් වත් අම්මා ගැන බලන්නේ කෙසේද?

අම්මා වෙළෙඳාමටත් පුංචි නංගී පාසලටත් යෑම නැවතත් පටන් ගනු ලැබී ය. උදය කාලයේ ගෙදර අතුපතු ගෑම් වැඩවලින් පසුව නිල්මිණි මිදුලේ සෙල්ලම් කරන්නට දමා මට බිත්ති කන්ද උඩ වාඩි වී පැය ගණන් බලා සිටින්නට සිදු විය. නිසංසල ගෙදර මට තාත්තාගේ කටහඬ ඇසෙයි. ඔහු ඇඳේ සිටින බව පෙනෙයි. 'තාත්තාට මොකුත් ඕනෑ ද දන්නෙ නෑ' යි හදිසියේ මතක් වී ගෙට යැවෙන්නට ගිය වාර ද ඇත.

මට කරන්නට වැඩක් නොවේ. ගෙයත් වත්තත් වසා ගත් පාළුව රිංගා සැඟවෙන්නට තැන් සොයන ලෙසින් තද පත්ල භාරයි. අතීතයත් අනාගතය ගැන එකල පැවැති බලාපොරොත්තුවත් පිළිබඳ මතකයෙන් හදවත හැරුණු කුහර පිරෙයි. මුළු ළය මඬල හිරිගන්වන වේදනාවකින් මම පෙළෙමි.

මට පාසල සිහිපත් වෙයි. එහි පංති කාමර, කෙළි බිම, පුස්තකාලය, පද්මිනී, ආදරණීය පද්මිනී! මා පද්මිනී සමඟ වචන ලක්ෂ ගණනක් දොඩන්නට ඇත. අන්තිම වසර කීපයේ කාලය, වැඩිපුර ගෙවුණේ ඇයගේ සමාගමේ ය. අනෙක් ඕනෑම ගැහුණු ළමයකු මෙන් අපි නිෂ්චල, හිස්, විකාර කතා කළෙමු. මේ නිෂ්චල හිස් විකාර වචන අද කල්පනා කරන කල කෙතරම් වටහේ ද? ජීවිතයේ තවත් එක ම වරක්, විනාඩි ගණනකට ඒ කතාබහේ යෙදී සිටීමට ඇත්නම්! පද්මිනී කොහේ ඇද්ද? මට ඇයගේ ජීවිත කතාව සිහිපත් වෙයි. ඇය වෙනුවෙන් කඳුළක් නොහෙළීම පාපයකි. මම පද්මිනී වෙනුවෙන් හඬමි.

පද්මිනී පිළිබඳ පුවත මා සිතෙහි යටපත් කරගෙන සිටින්නේ අමාරුවෙනි.

විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළු වීමේ ආශාව මා වෙතින් ඉවත් ව තිබුණේ ම නැත. මගේ යටි සිතෙහි දිගට ම ඒ ආශාවක් බලාපොරොත්තුවත් ලැබුම් ගත් ගමන් මටත් හොරෙන් රැඳී තිබිණි. මා පාසලේ ගත කළ අන්තිම වාරයේ ක්‍රීඩා සඳහා නතර වුණු එක් දවසක,

“කුසුම් ඔයා එන වාරෙ එන්නෙම නැද්දැ?” යි පද්මිනී ඇසුවා ය.

“නේත්තයි හිතේ තියෙන්නෙ” මම සංවේගය යටකර ගත් ස්වරයෙන් කිවෙමි.

“එහෙනම් මේ වාරෙ විතරයි?”

“පාස් වුණොත් අපිට වාසිටියෙදි මුණ ගැහෙන්න පුළුවනි.”

“කවුද පාස් වුණත් වාසිටි යන්නෙ?”

“ඇයි?”

“කාටද එතන ගිහිල්ල අවුරුදු තුනක් තපින්න පුළුවනි.”

“අවුරුදු තුනක් කියන්නෙ මහ කාලයක් යැ?”

“මහ කාලයක් තමයි. ජීවිතයෙ හොඳම වයසෙන් අවුරුදු තුනක්”

“එහෙනම් ඔයා විභාගෙ ගන්නෙන?”

“ඉස්කෝලෙ ආව නිසා. ගෙදරින් කියන නිසා..... ගෙදර ඉන්න කම්මැළි නිසා..... කන්‍යාරාමෙ වගෙ තැනක නම් ඒත් නෑ. කොල්ලො ඉන්න නිසයි මේකට ආවෙත්.”

මම කතා නොකළෙමි.

“හිතට අල්ලන කෙනෙක් අහු වුණා නම් මම මෙලාකටත් බැඳල.” මඳ නිහඬතාවයකින් පසු ඇ කීවා ය.

“ඉගෙන ගන්න ළමයින් බැඳල දෙන්න අම්මල කැමති වෙයි!”

“පැනල යන එක නෙ ගොනෝ තියෙන්නෙන.”

“ඉගෙන ගන්න ළමයෙක්! මහ ලොකුවට ඔහොම දැන්ම කතා කරන්න එපා.” ඒ වර මා සිතාසෙමින් කීවේ පද්මිනීගේ නිකට මිරිකමිනි.

“මම ළමයෙක් නෙවි”

“ළමස්සියක්!”

ඇය වෙත සිතාවක් නොවී ය. ඒ ඇස් දිස්කිමත් කරන ලද්දේ ද්වේෂය විසිනැයි දැන් මට සිතෙයි. මම පද්මිනී දෙස බැලිමි. මා ඉදිරියේ ඇත්තේ නව යොවුන් යුවතියකගේ රූපයක් ද නැත් නම් පිරිපුන් තරුණියකගේ රූපයක් දැ යි තේරුම් ගැනීමට මම උත්සාහ කළෙමි. මට ඇති වූ හැඟීම කුමක්ද?

“ඇඟපත උස මහතට තිබුණට උඹ ගැනු ළමයෙක් මිසක් ගැනියෙක් නෙවි” කියා ගැනීමට මම සමත් වීමි.

“මම ගැනියෙක් වෙලා බොහොම කල්.....”

මම වඩාත් පුදුම වී ඇය දෙස බැලිමි. ඇය අන්තිමට කී වචන කීපයේ අදහස තේරුම් ගැනීමට මගේ සිතෙහි එක පැත්තක් සමත් විය. ඒ පැත්තට වූයේ වැරදීමකැයි කල්පනා කිරීමට අනෙක් පැත්ත උත්සාහ කළේ ය.

“සමහර විට මම ගැනියෙක් වුණේ ගැනු ළමයෙක් වෙන්නත් කලින් කුසුම්!”

වචනවලින් කුමක් පළ කළත් ඇය කතා කළේ ලොකු වේදනාවකිනි. කලකට උඩ දී සඟරාවේ වැඩ කරන කාලයේ මින් පෙර එක වරක් පමණක් ඇය මේ ස්වභාවෙන් මා හා කතා කර ඇත. එදා මෙන් මෙදින ද දැඩි චිත්ත වේගයකින් මගේ සිත මිරිකෙන්නට විය. ඇයට සහනයක් ගෙන දෙන කිසිවක් කිව යුතු ව තිබුණත් මම ගොඵ වීමි.

“කුසුම් ඔයාට අද සෙල්ලම් නොකර ඉන්න බැරිද?”

“ඇයි බැරි?”

“අපි යමු ද පිට්ටනියෙන් එහාට..... අර අඹ ගස යටට.....”

“යමු.”

ඇය පංතියෙන් පිටත් වූයේ මගේ අත දැඩි ලෙස අල්ලාගෙන ය. ඇයගේ අත්ලෙහි සිතල ගතිය වෙනදාටත් වඩා තදින් මට දැනිණි. පාසල් ගොඩනැගිල්ලේ උඩු මහල මුළුමනින් ම හිස් ය. නිශ්වල ය. තරප්පු පෙළ බසින අතර වසරකට දෙකකට උඩ දී දිනක් ඇය මා සිපගත් සැටි මතක් වී මගේ මුළු ගත තිරිවැටී ගියේ ය. මෙදින ද ඇය මා සිප ගනිනැ යි මම එක අතකට බිය වීමි. අනෙක් අතට ඇයගේ ග්‍රහණය ද පහසු ද ඉල්ලා මගේ අඟපසඟ දැවෙන්නට විය. කතා නැතිව බිමට බට අපි පිට්ටනිය හරහා එහි කෙළවර අඹ ගස යටට ගියෙමු. පද්මිනී මාත් ඇදගෙන අඹ තුරු සෙවණහි වාඩි වුණා ය. අපේ අත් ඒ වන තුරු මිදී තිබුණේ නැත. අපි කදට පිට දී වාඩි වුණෙමු. ඇය කතා කළේ තවත් මොහොතක නිහඬතාවකින් පසුව ය.

“ඉස්සර දවසක් මම පොරොන්දු වුණා. අද මම ඔයාට කියන්නම්.....” පද්මිනී පටන් ගත්තා ය.

“ඔයා දන්නව කුසුම් අපේ තාත්ත වෙළෙන්දෙක්, අපේ පවුලේ අයියයි අක්කයි, ඊළඟට මම. තව නංගි කෙනකුයි මල්ලි කෙනකුයි ඉන්නව..... ඔයාට ඇත්තම කියන්නම් කුසුම්. සේරම කියන්නම්. තාත්ත ඉස්සර පෝසත් නෑ. යුද්ධ කාලෙ බෝම්බ දාන වෙලාවේ මිනිස්සු කඩ වහල ගිය වෙලාවක අනුන්ගෙ කඩයක් කඩල ද, හොරෙන් බඩු අරගෙන ද ඕන්න ඔහොම

දෙයකින් තාත්ත ජීවිතේ පටන්ගෙන තියෙන්නෙ..... කොහොම හරි තාත්ත බලා ඉන්දි දියුණු වුණා. දැන් සාප්පු දෙකකුයි තව තේ රබර් වතුයි තියෙනව..... තවත් මොන මොනවද කරනව.”

“තාත්ත හරි සැරයි. අපිට නම් ආදරෙයි. ඒ වුණාට අපි තාත්තට හරි බයයි. අපේ අම්ම හරි ආඩම්බරයි. හරි උඩගුයි. මේ කියන ගොඩාක් දේවල් කුසුම් මට දැනුයි මෙහෙමයි කියල හිතෙන්නෙ. ඒ කාලේ ඒ තරම් තේරුමක් නෑ, ලොකු මිනිස්සු එක්කල අම්ම බලෙන් යයි. පුංචි මිනිස්සු බලෙන් ආවත් එළව ගනියි. ඒ වගේම අම්මගෙ මෝස්තර. අපිටත් වඩා අක්කටත් වඩා මෝස්තරේට අඳින්න හැඩ වෙන්න අම්මට ඕනෑ. අපි ඉගෙන ගත්තෙ කනහාරාමෙක. අපිට සල්ලි අතින් කිසිම පාඩුවක් තිබුණෙ නෑ. නැති බැරිකමක් අපි දන්නෙත් නෑ. අපි නාස්ති කරන්න ඇති ලක්ෂයක්. සල්ලි විසි කරන තරමට. බිස්නස් පාඩුයි. ඉන්කම්ටෑක්ස් ගෙවන්නත් බෑ කියල තාත්ත කියනව. නමුත් අපිට ඒවායෙ කිසි තේරුමක් නෑ. දැනුණෙත් නෑ. අපේ වැඩ අපේ වියදම් කිසි දෙයක් අඩු කළෙත් නෑ.

“අපේ ගෙදර පාරිස් කිව්වම කෙළවරක් නෑ. හැමෝගේම උපන් දවස්වලට තරමක මගුලක් වගෙ උත්සව..... තව මොකක් හරි එකකට උත්සවයක් නැති මාසයක් නැති තරමයි. මේ උත්සවවලට හේතු කීපයක් තිබුණ. දැන් බලන කොටයි මට තේරෙන්නෙ.

“තාත්තට නිතර බොන්න අම්ම ඉඩ දුන්නෙ නෑ. උත්සවයක් වාගෙ දවසක බිව්වට කමක් නෑ නෙ. තාත්ත ඒව ලැස්ති කළේ ඒකට. අපිට නම ගිය නෑයො හිටියෙ නෑ. යාළුවො ඕනෑ තරම්. ඒ වැඩි දෙනෙක් බිස්නස්කාරයො..... තාත්ත වගෙම අලුත පෝසත් වෙලා බැන්ද මුදලාලිලගෙ නෝනල කාටත් ඉංග්‍රීසි පුළුවන්. ඒ ගැනු බටහිර විදි අම්මට වඩා දන්නව..... ඒ කාටත් වැඩිය අපිට සල්ලි තිබුණ. සල්ලි විසි කරල අඩුව වහගන්න අම්මට ඕනෑ වෙන්නත් ඇති. අනිත් කවුරුත් නොකරන විදියට ඉහළින් කන්න බොන්න දිල ලොකුකම පෙන්නන්න අම්මට ඕනෑ කළා. අයියන් ආසයි මේවට යාළුවොත් එක්කල විනෝද

වෙන්න. අපි දන්නේ නැද්ද ළමයි ඉතින් මේ වගේ දවසක් එනතුරු බලා ඉන්නේ නට නටා. ඔය විදියට ගෙදර කවුරුත් අනුබල දුන්න මේ උත්සවවලට. යාළු පවුල්වල කවුරුත් බලා හිටියේත් අපේ ගෙදරට එන්න. එන්නයි කියන පරක්කුව විතරයි.

“මොකක් හරි තැග්ගක් අරගෙන එනව. උපන් දවස අපේ හරි අම්මගේ හරි නම් ගැනු කම්මුල ඉඹිනව. වාඩිවෙලා හෙල්ලෙන්නේ නැතුව, කණට නෑහෙන්න කතා කරල ගිලාචාරකමට මුලදි ටිකක් ඉන්නව. කෑම බීම ඕනෑ තරම්. බියර්, අරක්කු සමහර දාට විස්කි තාත්තගේ උපන් දාට නම් විස්කි කියනවමයි.

“තාත්ත ලොකු පිරිමිත් එක්කල ඉස්සරහ කාමරේක. අයිය බෝතල් ටිකක් හොරෙන් වගේ අරගෙන පිට්ටනියට යනව. අම්ම ඒ වයසේ ගැනුත් එක්කල සාලේ. අක්කල තරුණ කාංචෙන් එක්කල උඩ කාමරේකට වදිනව. ටිකක් වෙලා යද්දෙන්. පට්ටන්හැල්ල සෝෂාව මාළු කඩේ වගේ.

“සමහර පිරිමි නෝනලට බයේ බොන්නේ හොරෙන්. අපේ ගෙදර කාන්ඩේ එකක් තියෙන්නේ කෙනෙක් බීමක් යන්නම් කටේ තිබ්බත් අපිට කියන්න පුළුවනි. පිරිමි හොරෙන් බිල කට පිහදාගෙන එනව බලල අපි හිනාවෙනව. පමණක් ගැනුත් රැවටෙනව. සමහර දාට අපි ඒ අය නෝනලට අල්ලල දීල දෙහි කප්පවනව. එහෙම අනුවුණු කෙනෙක් පස්සේ දාක හොරෙන් බොන්න යන්නේ කියන්න එපා කියල අපි පොරොන්දු කරවගෙන. කාල බිල ඉවර වුණාට පස්සේ අම්මල අක්කල ඕප දූප කතා කරද්දි, අයියල තාත්තල බොද්දි අපි පුංචි ළමයි ගේ පුරා වත්ත පුරා ඔහේ තැනින් තැන දුවල පැනල සෙල්ලම් කලා. එකෙක් මැරිල කෑ ගැහුවත් නෑහෙන තරමේ සෝෂාව! අපි වැඩිපුර කළේ ඔට්ටු තියල දිව්ව එකයි හැංගි මුත්තමයි.

“මම වයස දහය එකොළහෙදින් කුසුම් ඇඟපතින් පුංචි නෑ.

“අපේ අම්මල හිතුව නරක දේවල් ඉගෙන ගන්න තියෙන්නේ දුප්පත් ළමයින්ගෙන් විතරයි කියල. කිලිටි ඇඳ ගත්ත කෙට්ටු ළමයින්ගෙන් විතරයි කියල. මට මතකයි අපේ තාප්පෙන්

එතා ගෙවල් පේළියක් තිබුණා. ඒවායෙ හිටියෙ දුප්පත් ළමයි. අම්මල අපිට තාප්පෙ අයිනට යන්න දුන්නෙන් නෑ. "ඒ ගෙවල්වල වනවර කතා අහල නරක් වෙයි" කියල. නමුත් සල්ලිකාර පවුල්වල හොඳට ඇඳල කාර්වලින් එන ළමයින් අතරෙ නරක් වෙන්න ඉඩක් නෑ කියල අම්මල හිතුව. අපි ඔහේ ඉතින් කිසි කෙනකුගෙ සෙවිල්ලක් බැලිල්ලක් නැතුව සෙල්ලම් කළා. මේ අතරෙ වයස දහ තුනේ දහ හතරෙ පිරිමි ළමයිනුත් හිටිය. ගණනක් නෑ. අපි මල් පඳුරු අස්සෙ එකා එකා බදාගෙන ඔහේ පුංචි ළමයි වගෙ හැංගුණා.

"ඔයා තාම පුංචි ළමයෙක් කුසුම්. ඔයා දන්නෙ නෑ. මේව ඔයාට හිතන්නත් බෑ. ඔයාට පුදුම ඇති මේ වගෙ දේවල් ලෝකෙ තියනවද මේව මොනවද කියල. මම දැනගෙන හිටියෙන් නෑ කුසුම්. නමුත් අපේ අම්මල දැනගෙන ඉන්න තිබුණ. මගෙ තියෙන චෛරය ඒකයි. තමන්ගෙ ගෙදර, සියයක් හමාරක් ඉන්න තැනක, ගෑනු ළමයෙක් සුරක්ෂිතය කියල ඒ ගොල්ල හිතන්න ඇති. එව්වරක් නෙවි. තව වැඩට අපේ ගෙදර කීප දෙනෙක් හිටිය. වයස දහ අටේ විස්සෙ ඉලන්දාරි. අවුරුදු තිහක විතර ඩයිවර්. අම්මල හිතුව ඒ ගොල්ල වැඩකාරයෝ විතරයි. පිරිමි බව අමතක කළා. මිනිස්සු බව අමතක කළා. උත්සව දවස්වලට අපි - මම ගැරේජ් එකෙයි, වැඩකාරයන්ගෙ කාමරවලයින් හැංගුණා. ඒ වෙලාවට බැලුවෙ අනෙක් ළමයින්ට අහු නොවෙන්න හැංගෙන එක විතරයි. මම ළමයෙක් නෙවි කියල අම්මල දැන ගන්න ඕනෑ. මගෙ චෛරය ඒකයි."

මේ වන විට ඇය සැහෙන චේලාවක් කතා කර තිබිණි. කතාව නතර කළ නමුත් ඇය මා දෙස බැලුවේ නැත. ඇයගේ බැල්ම යොමු වී තිබුණේ පිට්ටනියේ සෙල්ලම් කරන දැරියන් හරහා ඇත ගොඩනැගිල්ලක වහල වෙත ය. ඇයගේ දෙනෙත් චෛරයකින් දිස්තිමත් ව තිබිණි.

ඇයගේ මසින් පිරුණු කම්මුල්, උස් වූ ළම, පුෂ්ටිමත් අත පය දෙස මම බලා සිටියෙමි. ජීවිතය ගැන ඇයට හා සමාන අත්දැකීම් තිබිණි නම් පද්මිනී සේනාරත්නගේ තුණසපුව මවන ලද්දේ එක ම එක මෙහෙවරක් සඳහා ය යන හැඟීම මා තුළ ඇති විය යුතු ව තිබිණි.

“මගෙ දහ හතර වෙනි උපන් දවසෙ සංග්‍රහ කළේ මමමයි. වෙනදට දුටල පැනල වෙහෙස වුණාම අත්තිමට කම්මැළි හිතෙනවා. එදා මම දිගට ම වැඩ කළා. මට අද වගෙ මතකයි එදා මම මුදු පාට ගවුමක් ඇඳල, ඔළුවෙ කානේසන් මල් කිනිත්තක් ගහගෙන හිටියෙ. තාත්ත උපන් දිනට දුන්න සුදු ගල් අල්ලපු කරාඩු කුට්ටමයි අම්ම දුන්න මුතු දෙපොටයි දාගෙන හිටිය, අයියල බිබි හිටිය තැනටත් කට්ලට්ස් හෙම ගෙනියන්න මට කීප වරක් ම වුණා.

“මහින්ද කියල හිටිය අයියගෙ ආචන්චකාරයෙක්. දුප්පත් ඉලන්දාරියෙක්. අයියලත් එක්ක එකට ඉගෙනගෙන තියෙන්නෙ. ඒ කාලෙ රස්සාවක් කළේ නෑ. රස්සාව අයියගෙයි ගෙදරයි ඔය වැඩ පණිවුඩ කරන එක. අයියට මහින්ද නැතුව හෙල්ලෙන්න බෑ. කාරකේ තෙල් පැටිරල් හුළං බලන්නෙ සර්විස් කරන්නෙ එයයි. ගෙදර වයර් එකක් නරක් වුණත් රේඩියෝව නරක් වුණත් මහින්ද ඕනෑ යාළුවෙක් නෙව්. පවුලෙ කෙනෙක් වගෙ. අම්ම වෙන දුප්පත් අයට අකමැති වුණාට මහින්දට කැමතියි. මොකද ඕනෑ වැඩක් දාසය වගෙ කරනවා. ඒ නිසා පවුලෙ කෙනෙක් වගෙ වෙලාවක් අවේලාවක් නෑ කුස්සියටත් රිංගල කනවා බඩගිනි වුණාම. අපේ කාමරවලටත් එනවා. ගණනක් නෑ. ඒ තරමට කුළුපඟයි. ඒ හාදයත් ඉතින් අයියගෙ සිගරට් එකටයි, බීම ටිකටයි බයස්කෝප් බලන්නයි ඔහේ පස්සෙන් එනවා. එහෙම ජාතියක් ඉන්නවනෙ.

“අයියල බොන බව දන්නවට අම්මලට පේන්න බොන්නෙ නෑ. මගේ උපන් දවසෙන් කාංචෙ වත්තට වෙලා ඒ පැත්තෙ ලොකු එළිය නිවල තණ පිට්ටනියෙ වැටිල වාඩි වෙලා බෝතලේ වට කරගෙන බිබි හිටිය.

“ඥ දහයට එකොළහට විතර ඇති මහින්ද ඇවිල්ල මට කිව්ව අයිය ගිනි පෙට්ටියක් ඉල්ලනවා කියල. මම ගිනි පෙට්ටියක් අරගෙන ගියා. අයියට සිහියක් නෑ, එතන හිටිය යාළුවන්ටත් කාටත් සිහියක් නෑ. මම ගිනි පෙට්ටිය අයියගෙ උකුළට විසි කරල ආපහු ආවා. ගෙට එන අතර මග එක තැනක් තියනවා ගාඩ්නියා, ක්‍රෝටත් ගස් එකට වැවුණු තැනක්. එතන සාරෙට කොළ තියෙන වැලක් ගිය ආරුක්කුවක් තියනවා, මේ ආරුක්කුව

ලඟදි මහින්ද මගෙ අතින් ඇල්ලුව. නිසි අවදියට කලින් ඇවිස්සුණු හිතක් ඇති මේ වයසෙ දි කවුද කියල කල්පනා කරන ගතියක් නෑ කුසුම්. කවරු හරි පිරිමියෙක් නම්.....”

කලින් නොදැන සිටි දෙයක් එදා මහින්දගෙන් පද්මිනීට දැන ගන්නට ලැබුණේ නැත.

මහින්ද තව දුරටත් ගෙදර ආවෙක්වකාරයකු මෙන් ම මිත්‍රයකු ද වශයෙන් භූසුරුණේ ය.

වාර්ෂික තුන් වරුවේ පිරිතත් දානයත් පැවැතියේ පද්මිනීගේ දහ හතර වන උපන් දවසට සති කීපයකට පසුව ය. පිරිත හා දානය අවසාන දා දින ගණනක් නිදි මැරීම නිසා ගෙදර කවුරුත් වේලාසන කා නින්දට ගියහ. අවදි ව සිටින ලෙසට පද්මිනී පොරොන්දු කරවා ගැනීමට මහින්ද සමත් විය.

“රෙදි සාප්පු දෙක භාරව හිටියෙ අයියයි තාත්තයි. ඒ වුණාට අම්මත් හැමදාම ගිහිල්ල මාරුවෙන් මාරුවට මේ සාප්පු දෙක මුර කළා. අපේ සාප්පුවලින් ම රෙදි ගන්න අය ඉන්නව. ලස්සණ ගැනු එනව. අපි ගෙදර තියල අයියයි තාත්තයි පරිස්සම් කරන්න වුණා අම්මට. අපිට හොරෙන් මේව ගැන ගෙදර සන්ඩු සරුවල් වුණා. ඒත් අපි නොදැන හිටිය නෙව්. අපේ ගේ තට්ටු දෙකක ලොකු එකක්. දවල් දවසෙ වැඩිහිටියෙක් නෑ. එක පැත්තක වෙන දෙයක් අනෙක් පැත්ත දැනගෙන හිටියෙ නෑ. මහින්ද වේලාවෙන් අවේලාවෙන් අපේ ගෙදරට ආව.....”

මේ ගැන වැඩිහිටියනට ඉව වැටෙන විට දෙමසක් පමා වී තිබිණි. පියාත් අයියාත් අතින් ද පයින් ද වේවැලෙන් ද තලා පද්මිනීගෙන් සියල්ල විමසන්නට වූහ.

මුල දී ඇය කිසිවක් හෙළි කළේ නැත. ඇයට වුවමනා කළේ මහින්ද සමඟ පැන යාමට ය. ඔහු කතා කරන තැනකට - අපායට වුවත් - යෑමට ය. ජූලියට සොයා ගිය රෝමියෝ මෙන් උන්මාද විත්‍රා සොයා එක්වැම්ගෙට නැග ගිය දීඝ ගාමිණී මෙන් ඔහු තමා සොයා එතැයි ඇ බලාපොරොත්තු වුණා ය. එහෙත් ඔහු ආවේ නැත. මහින්ද ඇයගේ සහෝදරයාගෙන් බේරීමට කොළඹ ද අත් හැර ගියේ ය. පද්මිනීට ජීවිතය එපා

විය. මහින්ද මෙවැනි ද්‍රෝහිකයෙක් කරතැයි ඇය සිහිනෙන් වත් නො සිතූ බැවිනි.

පද්මිනීට ගැහිමෙන් බැසීමෙන් ප්‍රශ්නය නො විසඳෙන බව මඳක් සන්සුන් වූ පසු වැඩිහිටියෝ තේරුම් ගත්හ. ඇය පමණක් නොව මුළු පවුල ම මේ අවනම්බුවෙන් ගැලවිය යුතු ය. පද්මිනී මහනුවර පෞද්ගලික රෝහලකට යවා රහස්‍ය ම ශල්‍ය කර්මයක් කිරීමට තරම් මුදල් ද තත්ත්වය ද බලතල ද සත්තකින් ම ඔවුනට විය.

“ඒ ආවට පස්සෙ සුමානයක් දෙකක් යන කල් මම ගෙට ම වෙලා හිටිය. මම ඉගෙන ගන්න බෑ කිව්ව. මගෙ හිත සන්සුන් වෙන්න කියල වෙන්න ඇති ගෙදර අයත් මට මුළුගැහිල ඉන්න ඉඩ දුන්න. පස්සෙ ඒ කවුරුත් මට මුලින් විදියට සලකන්න පටන් ගත්ත. නමුත් මම කවදාවත් ආය පරණ තත්වයට ආවෙ නෑ. මට ගෙදර කිසි කෙනෙක් එපා වුණා. මහින්ද මතක් වෙනකොට ඇති වුණේ මුළු පිරිමි සංහතියම එක්කල වෛරයක්. පිළිකුලක්.....”

ළමා විය ගෙවූ තැන මහා බලාපොරොත්තු ඇතිව ඇතුළු වූ මේ සුන්දර ලෝකය පය තැබූ තැන දී ම දා අළු වී විනාශ වී යෑම ගැන පද්මිනී දිවා රෑ පසුකැවිලි වූවා ය. අළුවලින් තවත් නව ලෝකයක් ගොඩ නැංවිය හැකි ද?

“තවත් මාස ගණනක් ගියා. අපේ මේ මාම මට කවදත් ආදරෙයි. අන්තිමට මාමා යෝජනා කළා එයා ළඟ ඉඳගෙන මේ ස්කෝලට එන්න. මටත් ඕනෑ කලේ ගෙදර ඇර වෙන ඕනෑ තැනක්, මම ඒකට කැමති වුණා.

“මට දැනුත් ගෙදර අය පෙන්නන්න බෑ. ඇයි අම්මල මුලින් මා ගැන බැලුවෙ නැත්තෙ? අපි නොදන්න දේවල් ලෝකෙ තියෙනව. අපිට ඒව ගැන කලින් කියන්න ඕනෑ. නැත්නම් අපේ අතින් අල්ලල ඒව මග ඇරල අපිට පාර පෙන්නන්න ඕනෑ. ඇස් බැඳල නිදැල්ලෙ දැම්මම අපි ඒ වලවල්වල වැටෙන එක පුදුම ද? තමන් වගෙ පිරිමි තවත් ඉන්න බව අයියල තාත්තල ඇයි කල්පනා නොකලෙ? මට ඕව මතක් වෙන කොට කුසුම් නොහිතෙන දෙයක් නෑ. මට හිතෙනව අපේ පවුලට ම නින්දා

කරන්න කිරිකාරයෙක්, පත්තරකාරයෙක් වගේ මිනිසෙක් එක්කල පැනල යන්න.

“ආයෙත් කල්පනා වෙනව මම හිතමනට බහින්නෙ මොටද කියල. හැම පිරිමියෙක් ම මුළා කරල සන්නෝෂ වෙන්න මට වෙලාවකට හිතෙනව. ආයෙත් හිතෙනව පටි නේද කියල.

“වෙලාවකට මම කල්පනා කරනව මම ම නරක ද කියල. ඔයා වගේ හොඳ ළමයෙක් වෙන්න මට බැරි ඇයි කියල. මට හොඳ වෙන්න බැරි ද කියල මම හිතනව. අනෙක් අතට හිතෙනව සේරම ඉවර නේද කියල. බයක් සැකක් නැතුව මම අනාගතය දිනා බලන්නෙ කොහොමද කුසුම්? පිරිමියෙක් කවද හරි මම ගැන මොනව හිතයි ද? මම කෙනෙකුට මොනව කියන්න ද?”

පද්මිනීගේ සිතට සැනසීමට කිසිවක් කීමට මම මෙහිදී අසමත් වීමි. පිට්ටනියේ ඉතිරි වී සිටියේ ළමයි කීප දෙනෙකි.

“කුසුම්!”

මම ඇයගේ මුහුණ බැලීමි. ඇයගේ දෙ නෙත් මුල කඳුළු බිඳුවක් මේ කතාවේ ප්‍රථම වරට මම දිටීමි.

“කුසුම් ඔයා මා එක්කල දැනුත් යාළුද?”

“ඉස්සරට වැඩිය යාළයි”

මගේ ඇඟිලි අතරින් සිය ඇඟිලි දමා අත අල්ලාගෙන සිටි පද්මිනී තම කිහිල්ලට මගේ උර හිස හිරවෙන තරමට මට වඩාත් ළං වුවා ය. අපේ අත් දඬු වෙළී තිබිණි.

“ළමයි සෙල්ලම් කරල ඉවරයි. යමුද?”

“අපිට බැරිද කුසුම් මෙහෙම ම ඉන්න. රැ වෙන කල් එළි වෙන කල්.....?” ඇ මගේ කම්මුලට අත තබා කීවා ය. මම සිනාසෙන්නට උත්සාහ ගනිමි. කතා නැතිව සිට ගත් අපි කරට අත් දා ගෙන කතා නැතිව ම පිට්ටනිය හරහා පාසල් ගොඩනැගිල්ල වෙත ගමන් ගනිමු.

එදා රැ වැඩි කොටස මා ගත කළේ අවදියෙනි. මට කුමක් වුණේ දැයි සිතා ගත නොහැකි විය. සෝමාගේ ජීවිතයේ ඇතුළු

පැත්ත මුලින් ම දැන ගත් දා ඇති වූ විත්ත විප්ලවය වැනි දෙයකට මම අසුවිමි. සවස අසන්නට ලැබුණේ පද්මිනීගේ කතාව ය යි කිසිසේත් සිතා ගත නොහැකි ය. එය ඇයට හෝ ජීවමාන කිසිම යුවතියකට හෝ සිදු වූවක් නොවේ. නව කතාවක සුරංගනා කතාවක හෝ අන් කිසි ප්‍රබන්ධයක වර්තයකට වූවකි. ඒ කතාව එහෙම පිටින් ම ප්‍රබන්ධයකි. සිද්ධිය පමණක් නොව පද්මිනී සේනාරත්නත් එහෙම පිටින් ම සිහිනයක් අදහනයක් විදියට මට පෙනේ. මගේ සිතේ ඉතිරි වූයේ ඇය වෙත උපන් අසීමිත වේදනාවක් හා අනුකම්පාවක් පමණි.

පසුව දා උදේ මුණ ගැසුණු කල ඇය තුළ කිසිදු වෙනසක් මම නුදුටුවෙමි. ඇය මා ගැන ක්‍රියා කළේත් හැසුරුණේත් තම ගුප්ත ජීවිතයේ රහස් ගැන වචනයක් හෝ දන්නා කෙනෙකු විදියට සලකා ගෙන නොවේ. ඇයගේ මේ ගතිය - ඇයගේ දඟකාරකම, සිනාව, විහිළුතහළු හා සුරතලය - දකින කල මගේ වේදනාවත් අනුකම්පාවත් තව තවත් වැඩි විය. ඇය එසේ වුව ද මගේ සිත දින ගණනාවක් යන තුරු ම යම් කිසි තාත්තෞවාවකින් පෙළෙන්නට විය.

අපි යළි කිසි දවසක ඇයගේ අතීතය ගැන ඉඟියකින් හෝ සඳහන් නොකළෙමු. මට පසුවත් පාසල් ගිය පද්මිනී සේනාරත්න ඒ අවුරුද්ද නිම වීමට කලින් අස් වී ගෙදර ගියාය.

විභාගයෙන් සමත් වුණා නම් මේ කාලය වන විට මා ගත කළ යුතුව සිටියේ විශ්ව විද්‍යාලයයේ ය. විශ්ව විද්‍යාලයය!

කෙතරම් ගුප්ත තේරුමක් දෙන නාමයක් ද?

ජයසේකරත් විජයලක්ෂ්මි විශ්ව විද්‍යාලයයේ ඇත. ඔවුනට යහපතක් ම වේවා සෙනක් ම වේවා!

කමලාවතී සිය අදහස් වෙනස් කර ඇතැයි සිතීම මෝඩකමකි. නොසිදුවන දෙයක් ගැන සිතට පුහු බලාපොරොත්තු දී තව තවත් වේදනා විඳීම නිෂ්ඵල ය.

කරන්නට වැඩක් නැතිකම තරම් පාපයක් තවත් නැත. මා ළඟ ඇති තවකතා කීපය දැන් කට පාඩම් කරමි.

අව්ව සැර වෙන්නට කලින් මම ගෙයි දොර වසා නිල්මිණි අතින් අල්ලා ගෙන වෙලේ ඇවිදින්නට යමි. මා ආපසු එන්නේ දැනට හීන් බෝවිටියා මල් අහුරු දෙකක් ගත් නිල්මිණි වඩාගෙන ය. ගෙදර පැමිණි විගස ඇයට නින්ද යයි. මෙය ටික කාලයක් ම මගේ දිනවරියාවේ අංගයක් විය. ඇයට බත් පිළියෙළ කළ පසු තව බොහෝ වේලාවකට මට කරන්නට වැඩක් නැත. මම සෝමාගේ පින්තූර පොත ගෙන පෙරළා බලමි. බලා හඬමි. පාසලේ වැඩ කළ පරණ කොපි පොත් ඩ්‍රොවින් පොත් ජෙරලා බලමි. බලා සුසුම් හෙළමි. මම මිදුල කොටන්නට සිතීමි. මම එහි මිරිස් පාත්තියක් සිටවමි. නිල්මිණි අතින් අල්ලා ගෙන පාර දිගේ ගොස් ගොම එකතු කරන්නට පුළුවන. එයින් පැයක් හමාරක් වත් ගෙවා දැමිය හැකි ය.

පරණ එකක් හෝ මහන මැෂිමක් ගත හොත් ඇඳුම් මසා යම් කිසි මුදලක් ඉපයිය හැකි ය. සිසිලී ට යන ඉඩ කඩ තිබුණා නම් උදේ එහි ගොස් ඇඳුම් මසා සවස එන්නට පුළුවන්කම තිබිණි.

කොහෙන් හෝ පන් ටිකක් ගෙන මුදු පැදුරු වියන්නට පුළුවන.

ගමේ ගොවේ ගොස් එළවළු එකතු කරගෙන එන්නට මට සිතෙයි. රැට නින්ද නො ගොස් ගත වන වේලාවකට මට පළා වර්ග මිටි බඳින්නට පුළුවන.

දැන් ගේ ළඟින් බස් රථයක් යන බැවින් අම්මාට බර ගෙන යෑම ඒ තරම් අමාරු නොවේ.

නංගී එන තුරු මා මඟ බලා සිටින්නේ මහත් ආශාවෙනි. දැන් මගේ හිතවතියත් මිතුරියත් නංගී ය. මට පෙනෙන්නේ ඇය මා හා සම වයසේ එකියක මෙනි. පුංචි බත් හැලිය නිල්මිණිටත් නංගීටත් පමණක් බව නංගී වත් අම්මා වත් නොදනිති. එහෙත් නංගී හැම දාම වාගේ පිඟානත් ගෙන වළං දොරට යන්නේ “අක්ක කෑව දැ?” යි අසමිනි.

නිල්මිණිට සවස බනිස් ගෙඩියක් ඕනෑ ම ය. තේවල පොඟවා බනිස් කෑමට ඇ ආශා කළා ය. මම දවාලට පාත් කෑල්ලක් කා වතුර බොමි. කඩයට යන්නට කම්මැළි සිතූණු

සමහර අලස දවස්වල මම කුසගින්න ඉවසිමි. නදවන ගින්න කුසගින්න කදෝ පැණියක කරයි. නිල්මිණි ඉතිරි කළොත් මම ඒ ටික කමි. කෑමක් ගැන උනන්දුවක් මට නැත. එහෙත් මට දැඩි වෙහෙසක් දැනෙයි. සමහර විටෙක මම ඇදේ තාත්සි වී සිටිමි. මා ක්ලාන්ත වුණා මෙනි. හිස රදයක් ද දැනෙන අවස්ථා ඇත. නොකා සිටීම වරදෙකැයි වරෙක මට සිතෙයි. එහෙත් කුස ගින්නේ සිටින කල ඇතිවන කායික පීඩාවත් කාන්සිය හා වෙහෙසත් මට ප්‍රිය වන අවස්ථා ඇත. වේදනාවෙන් කකියන සිතට සරිලන ලෙස ගත ද වධයට පත් වුණු කල තව දුරටත් කල්පනා කරන්නට බැරි තත්ත්වයකට පත් වෙයි. ඒ තත්ත්වයට පත් ව ඇදේ වැහිර සිටීම අප්‍රමාණ සහනයක් ලෙස මම සලකමි. එහෙත් නිල්මිණි රැක බලා ගැනීමට තිබෙන නිසා මට එසේ සිටින්නටත් බැරි ය.

“මොකද කුසුමෙ උඹ කල්පනා කරන්නෙ? ඔව් ගැන කල්පනා කරල වැඩක් ඇද්දැ?” යි අම්මා කිසි දවසක ඇසුවේ නැත.

“කුසුමෙ කල්පනා කරන්න එපා ඔහොම..... හොඳට හිටපන්.” ය යි කීවේ ද නැත.

පුළුවන්කමක් ඇත්නම් මා හොඳින් සිටින බව අම්මා දනී. එහෙත් අම්මා මා නොකා සිටීම ගැන දවසක් කතා කළා ය.

“කුසුමෙ ඔහොම ඉන්න එපා. දවාලට බත් ටිකක් කාපන්.” අම්මා කීවා ය.

“ඇයි අම්මෙ මම දැන් දවාලට බත් තමයි උයන්නෙ?”

“බත් උයන එක ඇත්ත. උඹ කනවද දවාලට?”

“මම අහනව අම්මෙ හැමදාම කෑවද කියල. අක්ක කියනව කෑව කියල.”

“කනවනම් කොහොමද සුමානෙට ගේන හාල් ඔහොම පිරිමහින්නෙ?”

“මට ඒ තරම් බඩ ගින්නක් නෑ අම්මෙ.”

“බඩගින්නක් නැති නම් අසනීපයක්. තවම හැදෙන වයස නේද? විකාර නැතුව කාපන්. උඹ අද නෑවද?”

“අද නම් නාන්ත බැරි වුණා.”

“උඹට හිනා - ඕනෑ එකක්..... දවස ගානෙ නාපන්..... දවලට මොකුත් කාපන්. නොකා නොබී ඉතුරු කළත් ලෙඩක් දුකක් හැදුනම ඉවරයි. කීයක් හරි ළඟ තියෙන කොට තමයි ජීව විනය වෙන්නෙ ආපදා හැදෙන්නෙත්..... හැමෝම අහනව උඹ කෙට්ටු මොකද කියල.....”

“මම මීට පස්සෙ කන්නම් අම්මෙ..... මීට පස්සෙ හොඳට ඉන්නම්.....”

මා කෙට්ටු ඇයි දැයි මිනිසුන් ඇසීම අම්මාට රුචි නොවී ය. මා වේදනාවෙන් සිටින බව අනුනට පෙන්වීම අම්මාට මදිකමකි. දුකකි. ඒක ඇත්තකි. මා වේදනාවෙන් සිටින්නේ ඇයි? ජීවිතය ගැන කලකිරෙන්නේ ඇයි? හිත හදා ගැනීමට එදා රැ නින්දට ගිය මම තීරණය කර ගනිමි. ජීවිතය ගැන වුවමනාවෙන් කලකිරී නාස්ති වී යෑම නිෂ්ඵල ය. අම්මාට සියලු දුක් කරදර ඉසිලිය හැකි නම් මට බැරි ඇයි?

මම නංගිගේ පාඩම් ගැන උනන්දු වෙමි. මම මුල් අවදියේ සෝමා ගැන උනන්දු නොවිමි. මහන්සි ගත්තා නම් ඇය බේරා ගත හැකිව තිබිණැ යි දැන් මට සිතෙයි. ජීවිතය ගැන අද තිබෙන අවබෝධය එදා මට තිබුණා නම් සෝමා බේරා ගත හැකි ව තිබිණි.

පුංචි නංගි ඉගෙනීමට දක්ෂ ය. ඇය වෙත ඉගෙනීමේ ආශාවක් හා උනන්දුවක් ද දැන් ඇත. අවුරුදු දොළහක් පාසල් යෑමෙන් මා ලද එක ම ප්‍රයෝජනය අනුලාට පාඩම් කියා දීමට තරම් දැනීමක් ලබා ගැනීම පමණ ය.

අනුලා මැදි විදුහලට ඇතුළු වීමේ පරීක්ෂණයට ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. මට බැරි වුණු අරමුණු කරා ඇයට ළඟා විය නොහැකි ද?

25

නා

ත්තා මිය ගොස් වසරක් පිරීම නිමිති කොට අපි ගිය සතියේ හය නමක් ගෙදරට වැඩමවා සාංඝික දායක් දුනිමු.

දැන් මගේ දවස ආරම්භ වන්නේ අලුයම හතරට හෝ හතර හමාරට ය. හන්දියෙන් පහට පටන් ගන්නා බසය විනාඩි ගණනක් දී අපගේ ගේ පසු කරයි. අම්මා ඒ රථයේ ම යා යුතු ය. අවදි වී චතුර ලිපේ තබන මම පාඩම් කරනු පිණිස නංගී ද අවදි කරවමි.

බස්හඬ ඇසෙන කල එළවලු වට්ටින් රැගෙන පාරට යන මම ඒවා පැටවීමට අම්මාට උදව් වෙමි. මේ රථයේ නිත්‍ය වශයෙන් ගමන් කරන පිරිමි කීප දෙනෙක් මා සමඟ සිනාසෙති. කොන්දොස්තර කරන විහිළුවකට ඉන් සමහරෙක් ද එකතු වෙති. මා සිතන විදියට ඔවුන් එනවා ඇත්තේ මා ඇතැයි මඟදීම බලාපොරොත්තුව ඇති ව ය. පිරිමින්ගේ හැටි යි සිත යටින් සිනා සෙමින් මම තනිව ආපසු ගෙට එමි.

හයෙන් මෙහා නිල්මිණි අවදි වන්නේ නැත. ඇස් ඇර වටපිට බලන ඇය මා පෙනෙන්නට සිටියත් නැතත් “අක්කේ” යි කතා කරයි. නංගී ලඟට ගියොත් “අංග අපා” යි කියයි.

“ඇයි සුදෝ” යි කියාගෙන මම නිල්මිණි ලඟට යමි. නිදිමත අතරින් සිනාසෙන ඒ මුහුණ මම සිප ගනිමි. ඇ මගේ බෙල්ලේ එල්ලෙන්නී ය. මා ඇය කර පින්තාගෙන විනාඩි පහක් හයක් මිදුලේ ඇවිදිය යුතු ය. ඇයගේ පිටට තට්ටු කරමින් ඇවිදින මම ටිකකින්,

“පැට්ටිට බඩගින දැ?” යි අසමි. ඇය එවිට හිස එස වූ කල මම ගෙට ගොස් ඇයට යමක් කවමි.

නංගී පාසල් යන විට පාරට ගොස් නොපෙනී යන තුරු බලා සිටින්නට දැනුත් නිල්මිණිට ඕනෑ ය.

නංගී ගිය පසු මා උදේට කන්නේ බිඩි මිටි කීපයක් එකීමෙන් අනතුරුව ය. නිසංසලේ සෙල්ලම් කිරීමට නිල්මිණි පුරුදු වී ඇත. මා බිඩි ඔතන අතර ඇ සෙල්ලම් කරයි. හැබැයි ඇය තොරතෝංචියක් නැතුව කරන කතාවට මාත් හවුල් විය යුතු ය. අසන ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු දිය යුතු ය. ළඟ තියාගෙන ඇයගේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙන අතර ම මම දවාලට බතක් ද පිසමි ඊළඟට මම ඇය නාවාගෙන ඇවිත් කවා නින්දට දමමි. අනතුරුව නංගීට කෑම බෙදා තියා මම ද බත් ටිකක් කන්නට දැන් පුරුදු වී සිටිමි. මා සවසට නාන්නට යන්නේ අනුලා පාසලේ සිට පැමිණි පසුව ඇයත් සමඟ ය.

එහා කඩමංඬියක මුදලාලි කෙනෙක් බිඩි කොළ සපයයි. සතියකට දෙවරක් බයිසිකලයක් පෙට්ටියක් බැඳ ගෙන කෙනෙක් බිඩි එකතු කිරීමට ගෙදරට එයි.

මිදුලේත් ගේ පිටු පසත් මව්සින් වචන ලද වම්බටු නිව්ති හා මිරිස් පාත්ති කීපයක් ද ඇත. ඉඩෝර කාලයට මම උදය පාත්තිවලට වතුර දමමි. නිල්මිණි පොල් කටුවකට වතුර ගෙන එහෙ මෙහෙ වත් කරයි. සමහර විටක වල් පැළයකැයි කියා ඇය අතින් මිරිස් පැළ ඉදිරෙන අවස්ථා ද ඇත. ඇයටත් වෙන ම පාත්තියක් ඉල්ලා සිටියා ය. මම මිදුලේ තැනක උදළු තල තුන හතරක් ගසා දුනිමි. ඇ පුංචි ඇඟිලිවලින් මුතුණුවැන්න කරටි කීපයක් ගෙන එහෙ මෙහෙ පස් යට ගැසුවා ය. ඒකට ගොම දමන්නටත් ඇයට වුවමනා විය.

“අනේ මේ ආවිවත් එක්කල බෑ. මේ රාජකාරි කරන්න.” යි මම ගොම ටික - ටික දී සිනාසෙන්නෙමි.

මගේ පාත්තිවල අස්වැන්න විකුණා අම්මා ඒ මුදල් වෙනම ම මා අතට දුන්නා ය. මම කැටයක සල්ලි එකතු කළෙමි. නිල්මිණිට පුංචි අරුංගල් දෙකක් ද වළලු කුට්ටමක් ද රත්තරනින්

සාදා දිය යුතුව ඇත. මගේ කරාබු කුට්ටම නංගිට දිය හැකි ය. මට දැන් ඒවා ගැන ඒ කරම් ඇල්මක් නැත.

එත තැන වාඩි වී සැහෙන වේලාවක් බිඬි එහිමෙන් පසුව මගේ කකුල් ද තුනටිය ද කැක්කුම ගනී, සවසක නම් මම නිල්මිණිට ඔට්ටු කියා මිදුලේ දුවමි. ටික දුරක් දුව ගොස් මම බිම පෙරළෙමි. නිල්මිණි මගේ ඇගේ නැගී හූ කියා සිනාසෙයි. මම නැගිටින්නේ ඇය බඳා සිපගෙන ය.

බිඬි එහිමත් පාත්තිවලට සාත්තු කිරීමත් අතර තුර ලැබෙන විවේක වේලාවන් හි මම ගමේ කීප පළක ගොස් එළවලු එකතු කර ගෙන එමි.

සවස උයා පියා නංගිට පාඩම් කියා දී නිම වූ පසු මම එළවලු මිටි බැඳීම හෝ බිඬි එහිම හෝ දිගට ම කරන්නෙමි. පාඩම් කරන්නට නැති විටෙක නම් පුංචි නංගිත් මට උදව් වෙයි. ගෙදර පැමිණි පසු එළවලු මිටි බැඳීම වැනි කිසිවක් කරන්නට මා අම්මාට ඉඩ දෙන්නේ නැත.

මම සමහර දවසක නින්ද යන තුරු අම්මාගේ කකුල් මිටිකමි.

“නිදා ගනින් නිදාගනින්.” දිගට ම වැඩ කරන කල අම්මා මට කියයි.

“තව පොඩ්ඩයි අම්මෙ.”

“කිව්වම අහල නිදාගනින්. උඹට හොඳ නෑ නිදි මරන්න.”

අම්මා කියන නිසා මා පහන නිවා පැදුරට වැටුණත් මට නින්ද යන්නේ නැත. මම බොහෝ වේලා අවදියෙන් ම ගත කරමි. අම්මා අර විදියට කීවේ මට ඉඳ හිට හිස රදයක් හැඳෙන බැවිනි. මෙය මුලින් ම පටන් ගත්තේ තාත්තා මළ අලුත නිල්මිණින් සමඟ එක උදයක වෙලේ ඇවිදගෙන එද්දී ය. උදය හිරු රැසට අසුවීම නිසා හිස කකියන්නට වුණා දැයි මම සිතීමි. මුල දී මසකට වරක් පමණ වැලැඳුණු ආබාධය දැන් සතියකට දෙකකට වරක් මට වැලඳෙයි. හදිසියේ පොලු පහරක් වැදුණු කලෙක මෙන් එක වර හිස කකියන්නට ගනී. එවිට මොන විදියකින් වත් ඔළුව කෙළින් තබා ගත නොහැකි ය. ඇස් අන්ධකාර වෙයි. වචනයෙන් කියා විස්තර කළ නොහැකි දැඩි

කැක්කුමකින් ඔළුව හිරි වැටෙයි, දත් කාගෙන ඉවසා සිටීම මිස වෙන දෙයක් කළ නොහැක.

විනාඩි පහක දී වේදනාව පහවී යයි. ඇත්ත වශයෙන් දිගට පවතින වේදනාවක් නම් හිස ගලක ගසා ගනු විනා ඉවසන්නට බැරි ය. හැබැයි වේදනාව පහ වූ විගස තවත් ටික වේලාවක් ගතට දැඩි විඩාවක් දැනෙයි. මා යථා තත්ත්වයට පත් වන්නේ පැය බාගයක් පමණ ගිය පසුව ය.

මේ හැරුණු විට මට වෙන අසනීපයක් නැත. වැඩට ඔරොත්තු දෙන ශක්තියක් මගේ හිතට ඇත. අසනීපයක් නොතිබුණත් මට කරදරයකට ඇත්තේ නින්ද නොයාමයි. එහෙත් නිදි වර්ජිත රාත්‍රිවල මම දැන් ඉස්සර මෙන් කඳුළු නොසළමි. මා දැන් හඬන්නේ නැත. ගත වූ කාලය ඇතුළත මා කඳුළු හෙළුවේ කලාතුරකිනි. මගේ හදවත ද ඇස් ද වියැළි සිදි ගියාක් මෙනි.

මෑතක දී මගේ සිත දැඩි ලෙස සසල කළ එක් සිද්ධියක් ගැන විශේෂයෙන් කිව යුතු ය.

නිල්මිණිට පණු බෙහෙත් අරගෙන දීමට දවසක මම නගරයේ ආණ්ඩුවේ ඩිස්පැන්සරියට ගියෙමි. බස් පොළේ සිට රෝහල වෙත යන්නට තිබුණේ පාසල අසල පාරෙනි.

අප කෑ ගසන බවක් පාසල ඇතුළේ සිටින විට අපට නොතේරෙයි. අනෙක් පංතිවල ළමයින් ද කෑගසන බවක් අපට නොසිතෙයි. පාසල් සෝෂාව ඇසෙන්නේ පිටතින් සිටින විට ය. සිය ගණනකගේ මුහු මුහුගැමි එකතු වී නැගුණු මේ සෝෂාව ඇතට ඇසෙන්නට විය. මගේ හදවත ගැස්සීමක් හට ගත්තේ ය.

ඇත ගසක් යට ගුරුවරයෙක් පාඩමක් කියා දෙමින් සිටියේ ය. ළමයෙක් කොරිඩෝවක් දිගේ ගියේ ය. පාසලේ සේවකයකු මම හඳුනා ගනිමි. පාළු පිට්ටනියේ අව්ව නටමින් තිබිණි. අව්ව නැටීම මිරිගුව නමින් අපි හඳුන්වමු. මිරිගුව!

නිමල්, පද්මිනී, විජයලක්ෂ්මි, කිත්සිරි, ජයසේකර ආදී හැමෝම එහි සිටිනැයි මට සිතිණි. පද්මිනී හමු වී වචනයක් කතා කරන්නට ඇත්නම්? ලියනගේ දෝන කුසුමාවතී එහි සිටිනැයි මට මතක් විය. පුංචි ගැහැනු ළමයකු අතින් අල්ලාගෙන බාල

සාරියක් ඇඳගෙන මේ පාරේ යන මා නොව අනාගතය ගැන උසස් බලාපොරොත්තු ඇතිව දක්ෂ ලෙස ඉගෙන ගත් දුප්පත් කුසුමාවකි!

අඳුරේ තක්මිලාවට ගිය සුගත් වීරසේකරට මෙන් මටත් පුරා හත් වසක් තිස්සේ මේ පාසලේ ගෙවුණු කුදු මහත් සිද්ධීන් නටන අවිව අතරින් මැවී පෙනෙන්නට විය. මගේ දෙනෙතට කඳුළු ආවේ ය. පසුවදාත් මා ගත කළේ බර වූ හදවතිනි.

මා අද පෙරහරේ යන නිමල් දුටුවේ මාස ගණනකට පසුව ය. තාත්තාගේ මරණය ආරංචි වී ඔහු මට ශෝක ප්‍රකාශිත ලිපියක් එව්වේ ය. එහි ඔහුගේ සිත් වේදනා කිසිවක් නොවී ය. මා ඊට පිළිතුරක් යැව්වේ නැත. ඔහු කුමන හැඟීමකින් පසුවන්නේ දැයි දැන ගැනීමේ ආශාවක් සමහර විට මට ඇති විය. ඔහු කීප දවසක් මෝටර් රථයකින් අපගේ ගේ පසුකර යනු මා දැක ඇත. වරෙක අපේ නෙත් මුණ ගැසිණි. එකල අපි අත වැනුවෙමු. නිමල් දුටු දාට මට ඇති වන හැඟීම් වේදනාවක් වශයෙන් තේරුම් ගැනීමට මා සූදානම් නැත. එය පසුව හිරවීමකි. ඒ බර දවස තිස්සේ පවති. සමහර විට නිමල් සිහිපත් වූ විට ඇති වන්නේ යෝමා සිහිපත් වීමෙන් ඇති වන ගුප්ත හැඟීම ම ය යි මට සිතෙයි. දෙ දෙනා ම මට නැති වුණේ නැත. නැවත ලබා ගන්නටත් නුපුළුවන.

රෝහණ ගමට ආවොත් මා බලන්නට එයි. අයියා ශෝකයෙන් වේදනාවෙන් පසුවන බව මට ඒත්තු ගැන්වීම ඔහුගේ උත්සාහය ය යි මම තේරුම් ගනිමි.

තිස්ස පාරේ යන වේලාවක දුටුවොත් නම් මම නොවරදවා ම කාණුව ලඟට ගොස් ඔහු සමඟ කතා කළෙමි. මම ඔහුගෙන් පාසල ගැන තොරතුරු ඇසිමි. ඉඳ හිට තිස්සට කියා මම කියවීමට පොත් පත් සොයා ගනිමි.

තිස්ස දුටු විට මගේ සිත සෙනෙහසින් පිරෙයි. වයස පරතරය අඩුව තිබුණා නම් තිස්ස දවසක නිල්මිණිට පෙම් බඳිනු ඇතැයි මට දිනක් කල්පනා විය. මට සිනා ගියේ ය. මම ටික වේලාවක් සුන්දර ලෝකයකට ගොස් රසයක් වින්දෙමි. තිස්ස සහ නිල්මිණි! මම ඒ ප්‍රේමයට ආශීර්වාද කරමි. මා ඔවුන්ට බාධා

කරන්නේ නැත. පොඩිඵවුන් ගැන මෙසේ සිතීම නරක ය යි මම පසුව කල්පනා කළෙමි. එහෙත් මේ අදහස ගැන මට දිගට ම සිතා ගියේ ය.

නිමල් හතුරුසිංහ ඩයාරෝ විභාගයෙන් සමත් විය. ඔහු පුහුණු වීමෙන් පසුව මාතලේට පත් වුණේ ය. අලුත් රාජකාරියට ගිය නිමල් මුල් වරට ගමට ආවේ අද ය.

අපේ ගමේ කිසිවකු මින් පෙර මෙවැනි උසස් පදවියකට පත් වී නැත. උපාධිධරයකු ගමට සිටියේත් නිමල් පමණ ය. මේ ගැන ගෞරවය දැක්විය යුතු යයි පිරිසක් කතා කර ගත්හ. ගමට එන නිමල් හන්දියේ දී පිළිගෙන පාවාඩ පිටින් පෙරහරකින් ගෙදරට කැඳවාගෙන එන්නට පිළියෙළ විය. මේ උත්සවයට ගමෙන් මුදල් එකතු කරන ලදී. අපිත් රුපියල් දෙකක් දුන්නෙමු.

තම තමන්ගේ නිවෙස් ළඟ ගොක් රැන් හා කොඩි දැමීම මඟ දෙපස ගෙවලට බාර කරන ලදී. මම අපේ ගේ කිට්ටුව පාර දෙපස අතුගා තුත්තිරි උදුරා පිරිසිදු කළෙමි. නංගීත් සමඟ ගොක් රැන් දැමුවෙමි. නිල්මිණි අප දමන දමන ගොක් රැන් හිනාවෙව් අදින්නට වුවා ය. නංගී ගොප් කොළයකින් ගිරවකු සාදා දෙන තුරු ම නිල්මිණි අපේ සැරසිලි ඇඳ දැමී ය.

අපගේ නිවස ඉදිරිපස ගෙයි කිසිවකු පදිංචි වී නොසිටි නිසාත් ළඟ ම වෙන ගෙයක් පාර අයිනේ නොතිබුණු නිසාත් අනෙක් බොහෝ දෙනෙකුට වඩා වැඩි දුරක් සැරසීමට අපට තිබිණි. මම ඒ ගැන සතුටු වීමි. මුළු මඟ දිගට ම සැරසීමට - ගව ගණනක් දිගට ම සැරසීමට - මට බාර දුන්නා නම්!

ගමේ මිනිස්සු බොහෝ දෙනෙක් පවුල් පිටින් හන්දියට ගියහ. අම්මා එදා වෙළෙඳාමට ගියේ නැත.

“ගමේ ළමයෙක් නෙ..... කවුරුත් යන්න ඕනැ..... නොගියොත් තරහට ඉරිසියාවට කියල හිතයි.....” අම්මා කීවා ය.

“උඹත් එනව දැ?” යි අම්මා මගෙන් ඇසුවේ නැත.

අම්මා - ආදරණීය අම්මා - මගේ සිත දැනී. යන්නට කැමැති නම් සුදුසු නම් මා එහි යන බව අම්මා දැනී.

පෙරහරින් ගෙදර එන පිරිසට සංග්‍රහ කිරීම සඳහා කමලාවතී කිරි බත් කැවුම් හා කෙසෙල් ගෙඩි ආදී කැවිලි පෙවිලි ලැස්ති කරන බව අම්මා කීවා ය. ඒ වැඩකට උදව්වකට ය යි අම්මාත් නංගිත් කල්තියා 'සිසිල' ට ගියහ.

ඉර හැරුණු වේලේ පටන් ළමයි හන්දිය පැත්තට යමින් සිටියහ. කඩදාසි එතුණු ඉරටු ගසන ලද කදුරු ගෙඩි සවි කර ගත් පොළු රැගෙන ළමයි පිරිසක් ගියහ. පත්සලේ පින්කමක් සල්පිලක් තිබෙන දවසක මෙන් ගම අමුතු කඩිසරකමකින් හා ප්‍රබෝධයකින් යුක්ත විය.

සවස තුන පමණ වන විට පාර පාළු විය. නිල්මිණි ඒ වන විටත් නින්දෙන් අවදි වී සිටියේ නැත. මම පිළි මත වාඩි වී සිටියෙමි.

'සිසිල' දෙසින් ගි හඬක් ඇසිණි. තැටි ගත වුණු ගායන ශබ්ද විකාශනයෙන් ගම පුරා ඇසෙන්නට විය. ගීතය සම්පූර්ණ වන්නට කලින් නතර විය.

නිල්මිණි අවදි වූ පසු මම ඇයට බනිස් ගෙඩියක් කන්නට දී මුහුණ සෝදවා අලුත් ඇඳුමක් ඇන්දෙවුවෙමි. කැරලි ගැසෙන්නට හිස පිරා රෙදි කැබැල්ලකින් මලක් ගැට ගැසුවෙමි. මුහුණේ පියරු දමා මොට්ටුවක් තැබුවෙමි.

“පැට්ටි ෂෝක් දැන්.” මම ඇය කණ්ණාඩිය ඉදිරියේ තබා කිමි. පුංචිකමට ඇ ආචම්බරයෙන් හැඩ බැලුවා ය.

“අක්ක ෂෝක් නෑ?” ඇය ඇසුවා ය.

“මම ෂෝක් නෑ. දූ ෂෝක්!”

“අක්කත් අඳින්න ෂෝක් එකක් අඳින්න.....”

“මට එපා! දූ ෂෝක්”

“නං නං”

“කොහේ ද?”

“පෙළාල බාන්න නං”

“දැන් පෙරහැර එයි.”

ඇඳුම් ඇඳ ගත් පසු නිල්මිණි නොසන්සුන් වූවා ය. ඇයට බලාගෙන ඉන්නට බැරි ය. ඇ මගේ ඇඟිල්ලගෙන මිදුලට අදින්නට වූවා ය.

“ඔන්න පොඩ්ඩක් නෝන වගෙ ඉන්න මමත් ඇඳගන්න කල්..... දුන් එක්ක යන්න.....” මම නිල්මිණි ඇඳ මත වාඩි කරවිමි.

කෝප්පයකට වතුර ගත් මම යන්නම් මුහුණ සෝදාගෙන වෙන ගවුමක් ඇඳ ගනිමි.

“එඔඩ ඔඩේ තපු කණුවේ බන්ද ඔනා මෙඔඩ ඔඩේ.....” නිල්මිණි කවියක් කියන්නට වූවා ය.

තේවිසි හඬ හා බෙර හඬ ඇත ඇසෙන් ම නිල්මිණි පමණක් නොව මම ද කලබල වීමි. මා කලබල වූයේ ඇතුළතිනි.

“පෙළාල එනව පෙළාල එනව.” ඇ ඇඳෙන් බිමට බසිමින් කීවා ය.

“යමු.” මම ඇය අතින් අල්ලා ගනිමි.

මම පාරට බැස හන්දිය පැත්ත බැලුවෙමි. මා මෙන් ගෙවල්වල ඉතිරි වී සිටි පිරිස මඟ දෙපසට රොක් වී සිටියහ. ගොක් රැහැනින් හා කොඩිවලින් කරන ලද සැරසිලි පාරට සාන්ත පෙනීමක් ලබා දී තිබිණි.

බෙර හඬ ළං විය. මඟ දෙපස පිරිස් ද වැඩි වූහ.

“අක්කෙ නං අක්කෙ නං” ය යි නිල්මිණි මගේ අතින් අදින්නට වූවාය.

“දැන් එයි පැටියො. අපි ඔහොම ඉදිමු. දැන් එයි.”

මම නිල්මිණි වඩා ගනිමි. යමක් දකින - විසිතුරු දෙයක් දකින - කුහුලකට වඩා වැඩි දෙයක් මගේ සිතෙහි නොවී ය. සේසත් ද කොඩි ද මුලින් ම ඇස ගැසුණු මොහොතේ නම් මගේ පපුව යම්කිසි තිගැස්මකට ගොදුරු විය.

මම අපේ ගෙය පැත්තට නොව පාර පැන අනෙක් පැත්තට අයින් වුණෙමි. පෙරහර වඩ වඩාත් ළං විය. බෙරහඬ අතරින් ගී

හඬ ද ඇසෙන්නට පටන් ගත්තේ ය. මම නිල්මිණි ද වඩාගෙන කැඩුණු ගේට්ටුවෙන් “සමරගිරි” වත්තට ඇතුළු වී ගේට්ටු කුළුණකට මුවා වී සිට ගතිමි.

සේසත් ගත් ළමයි පෙරටුව ගමන් කළහ. බෙරකාරයන් හා නැට්ටුවන් අතරින් ඊට පසු ගමන් කළ නව ආදායම් පාලක නිලධාරී නිමල් හතුරුසිංහ මම දුටුවෙමි. මගේ පසුවෙන් හටගත් ගින්නදරක් මුළු ගත දවාගෙන පැතිර ගියේ ය. වැටෙනැයි බියෙන් මෙන් නොදැනුවත්ව ම මම නිල්මිණි තවත් තදින් පසුවට තුරුළු කර ගතිමි. මම දෙකොල් ඇතුළට දමා තරයේ මුව පියාගෙන මුළු මුහුණට ම දැඩි වෙරක් ගතිමි.

ඔහු සුදු ජාතික බැනියමක් හා වේට්ටියක් ඇඳගෙන සිටියේ ය. ගෙල මල්මාලා කීපයක් ම විය. තාලයකට මෙන් පියවර තබා ගිය ඒ ගමන උදාර ය යි මට සිතීමි. අපගේ නිවස ලං වෙන් ම සබකෝළය මැටිගෙන ඔහුගේ මුහුණ යම් කිසි බලාපොරොත්තුවකින් එළිය වැටෙනු මා දකින්නට ඇත. නිමල් අසල ම ඔහුගේ පියා ද රෝහණ ද වූහ.

නිමල් ද රෝහණ ද අපගේ නිවස පසු කර දිගට ම ගියේ ඒ පැත්ත බලාගෙන ය. ඔවුන් පාරෙන් අනෙක් පැත්තේ සිටි මා දුටුවේ නැත. පෙරහරේ ගමන් ගත් අන් කිසිවකු මා දුටුවේ දැයි මම නොදනිමි. මම නම් කිසිවකු නොදුටුවෙමි. මා බලාගෙන සිටියේ මිනිසුන්ගේ ඔළුවලට ඉහළිනි. මා දුටුවේ කොඩි හා සේසත් පමණි. නොයෙක් ගබ්ද මට ඇසිණි. කාගේ දැයි මම නොදනිමි.

පුංචි නංගි පෙරමගට ඇවිත් තවත් ළමයකු සමඟ අපේ මිදුලේ සිටිනු මා දුටුවේ පෙරහරේ කෙළවරත් පසු කළ පසුව ය.

“අපි පෙරහර බලන්න මෙහාට ආව.”

නිල්මිණි කෑ ගසන්නටත් දඟලන්නටත් වුණා ය.

“පෙළාල බාන්න නං පෙළාල බාන්න නං” ඇ කෑ ගැවා ය.

“එන්න දුවේ අපි යන්න.”

“අංගි අපා අක්ක නං” ය යි කී නමුත් නංගි බලෙන් ම මෙන් නිල්මිණි මගෙන් ගෙන දැරියත් සමඟ පෙරහරට එකතු වීමට දුවන්නට වූවා ය.

“නංගියෙ ඇඩුවොත් ගේන්න.” මම කෑ ගැසුවෙමි.

මම වංගුවේ දී නොපෙනී යන තුරු පෙරහර දෙස බලා සිටියෙමි. අනතුරුව පාර දෙපැත්ත ම බැලූ මා දුටුවේ මුළු පෙදෙස දැඩි පාච්චක ගිලී තිබෙන බවයි. තැනින් තැන ගොක් රැන් බිම වැටී තිබිණි.

පෙරහර ළඟා වන්නට කලින් ‘සිසිල’ දෙසින් සංගීත හඬ ප්‍රචාරය වන්නට පටන් ගත්තේ ය. විත්‍රපටි ගීත වාදනය වන්නට විය. මම හිමින් හිමින් ගෙට ගොඩ වී පිළ මත වාඩි වුණෙමි.

ඉස්සරහ පොල් වත්තේ ලොකු ගෙය කිලිටි රෙද්දක් පොරවාගෙන ගුළි ගැසී වැතිර ගත් මහලු කතක මෙන්, පාච්ච පොරවාගෙන නිහඬ ව සිටී. කුඩා දවස මේ තැන ම වාඩි වී මෙහෙකරුවකු බත් පිඟානක් රැගෙන එන තෙක් මහත් ආශාවෙන් හා බලාපොරොත්තුවෙන් අපි ඒ ගේ දෙස බලා සිටියෙමු. “සමරගිරි” නිවස ද එහි පදිංචි කරුවෝ ද වරින් වර මෝටර් රථවලින් පැමිණි අඹුසැමි ජෝඩු ද දරුවෝ ද උත්තේ වෛවර්ණ ඇඳුම් හා බෝනික්කෝ ද වත්ත ද වත්තේ වැඩුණු මල් හා පලතුරු ද බාල කාලයේ මා වමන්කාරයට පත්කිරීමේ සමත් වූහ. එදා “සමරගිරිය” දෙස බලාගෙන කුමන බලාපොරොත්තු හා ප්‍රාර්ථනා ඇති කර ගත්තෙමි දැයි දැන් මම නොදනිමි.

අවුරුදු දවස්වල අඳුර කපාගෙන ඉහළට ගිය ආකාශ වෙඩි අහස් තලය පුරා තරු කැට වැනි ගිනි මල් විහිදවීමෙන් මුළු පෙදෙස ඒකාලෝක විය. දැන් වත්ත කැලේට ගොස් ඇත. පොල් ගස්වල පලදාව අඩු ය. මල් පාත්ති හා තිරිවානා ගල් පේලි තණ කොළවලින් වැසී බොහෝ කල් ය. පාරක් තිබුණු බව දැන ගත හැක්කේ අමාරුවෙනි. ජනෙල් වීදුරු ද උළු කැට ද බිඳුණු තැන් එමට ය. අඹ හා සැපදිල්ලා ගස් මිනිස් කටහඬ නැති නිසා දෝ වඳ බවට පත්ව ඇත.

මට අනෙක් පැත්තෙන් වැඩ නිම නොවූ අපේ පුංචි ගෙය පෙනෙයි. එහි අවටත් දැන් තණකොළ ද වල් පැළෑටි ද වැවී තිබේ. ගෙය නිමකර ගැනීම කල් ගියත් අඩු වශයෙන් අවට ශුද්ධ කර දැමිය යුතු ය යි මට සිතෙයි.

සංගීත හඬ හදිසියේ නතර විය.

නොපැහැදිලි ව යම් කිසි ශබ්ද වගයක් ශබ්ද විකාශනයෙන් ඇසෙන්නට විය.

“නෝනාවරුනි, මහත්වරුනි.....” කීප දෙනෙක් නිමල්ගේ ගුණ වර්ණනා කතා පවත්වන්නට පටන් ගත්හ. මම පිළි මත වාඩි වී සියල්ල අසාගෙන සිටියෙමි. අන්තිම කතාව පටන් ගනිත් ම නැවත වරක් දැවීගෙන ගියෙමි. ඔහු තමාට කළ ගෞරවය ගැන ස්තුති කළේ ය. මම දෙ නෙත් පියා ගතිමි. කීප තැනක දී ඔහුට කතාව පැටළිණි. කතා කරන්නට බැරිකමින් නොවේ. සබකෝළය හා චිත්ත වේගය නිසා විය යුතුය. වචනයක් වරදින කල මට සිනා ගියේ ය. හමු වුණු දවසක ඒ ගැන ඔහුට කවටකම් කළ යුතුයි මම සිතින් සිනා ගතිමි. ජාතික ඇඳුමින් සැරසුණු සාන්තකමින් පෙරෙන නිමල් මම සිතින් මවා ගතිමි. කතාව අවසන මම ඇස් ඇර බැලුවේ නොදැනුවත්ව ම අත්පුඩි ගසමිනි. “සමරගිරි” නිවස මට සිනා සෙන බවක් මට සිතිණි. යළි සංගීතය ආරම්භ විය.

මම ගෙට ගොස් ඇඳේ වැතිර හැඬුවෙමි.

දිගට ම සංගීත හඬ ඇසෙන්නට විය. ටිකකට පසුව මම දොරට ඇවිත් බැලුවෙමි.

පෙරහරේ ගිය සමහරෙක් දෙතුන් දෙනා කාණ්ඩ වශයෙන් ආපසු එන්නට පටන්ගෙන සිටියහ. අඳුර ළඟා වෙමින් තිබිණි. එහෙත් මට බියක් නැත. අද සඳ එළිය සහිත රැයකි.

අම්මලාත් ළඟ එනු ඇතැයි මම සිතුවෙමි. අම්මා එන විට මා මෙසේ බුම්බාගෙන නොසිටිය යුතුය. මම ළිඳ ළඟට ගොස් මුහුණ සෝදාගෙන වතුර කළයක් ද රැගෙන ගෙට ආවෙමි. කණ්ණාඩිය වෙත ගොස් පියරු ටිකක් දමා ගත් මම හාල් ලිප තබන්නට සිතුවෙමි.

පාරේ හත් අට දෙනකු කතා කරනු මට පසුව ඇසිණි. ඒ අතර අම්මාගේත් පුංචි නංගිගේත් කටහඬ ඇසී දොර ඇර මම මිදුලට ගියෙමි. සඳ රැස් ගස් අතරින් වැටී තිබිණි.

“අපි ඉතින් නවතිනව” යි අම්මා කීවා ය.

මා මිදුලට බැස්සේ නිල්මිණි වෙනුවෙනි.

නංගි ඇය කරපින්නාගෙන ආවා ය.

“නින්ද ගියා.”

“දඟලල දඟලල මහන්සියට නිදි”

“අපරාදෙ. රැට කන්නත් නෑ.”

“නෑ අක්කෙ. බඩගිනි නැතුව ඇති. ගොඩක් ජාති කෑව.”

මම පැදුරක් එළා නංගි අතින් ගත් නිල්මිණි නිදි කරවිමි. ඇ අවදි වන්නට ගොස් මා “දොයි දොයි දොයි” යි කීප වරක් තට්ටු කළ කල අනෙක් පැත්තට හැරී යළි නින්දට වැටුණා ය.

“මොනවද අම්මෙ ඔය?” අම්මා මේසය උඩින් නැඹු පොදිය දෙස බලා මම ඇසිමි.

“මෙන්න මේ.....”

“මොනවද?” මම පාර්සලය ඔබා යළි ඇසිමි.

“අක්කට දෙන්න කියල නැන්ද දුන්න..... කෑම ටිකක්”

“කුසුමෙ උඹ ඉච්චද?”

“හැල් ටිකක් නම් ලිපේ තිබ්බ අම්මෙ. පොඩි දුවත් නිදි නිසා සම්බෝලයක් හැදුවම ඇද්ද.....? උදේට පැට්ටි භාමත් වෙයි ද දන්නෙත් නෑ.”

“නෑ අක්කෙ. මම කට්ලිස් හෙම කැව්ව ගොඩක්.”

“උඹල මොකුත් හදාගනිල්ල. මට නම් කන්න බෑ. එක එක ජාති කෑව.”

“මටත් කන්න බෑ..... අක්ක මොකුත් හදාගන්න.”

“එහෙනම් බත් හැලිය උදේට කියල ඕවයින් මොනව හරි කනව.”

“උඹ කනවයි කියල බඩ ගින්නෙ හෙම ඉන්න එපා.”

“ඇයි අම්මෙ මම දැන් නොකා ඉන්නව යැ?” මම සිනාසී කීවෙමි.

“සෙනඟ නම් හිටිය අපරාදෙ කියන්න බෑ..... මුළු ගමම ඇවිදිල්ල හිටිය.”

“ලොකයියගෙ යාළුවොත් ගොඩක් හිටිය. මම හිතන්නෙ ඒ ගොල්ලට රැට කෑමත් දෙනව.....”

“ඒ වෙන කල් තියෙයි..... ඔය ඇහෙන්නෙ තාමත් ලවුස්පීකරේ. කෑම බීම ඕනෑ කරමි.....”

“අක්කටත් යන්නයි තිබුණෙ. අක්කත් ගියා නම් කොයි කරමි හොඳ ද?”

අම්මා කතා කළේ නැත.

මම හිත යටින් සිනාසුණෙමි. නංගිට තව ම මේවායේ ඒ කරමි තේරුමක් නැත.

අම්මා ඇදේ භාත්සි වුණා ය. උදේ පාන්දර අවදි වී එළවලු වට්ටින් රැගෙන වෙළෙඳාමේ ගොස් රැ ආපසු ඒමට වඩා දවසක් වැඩක් නැතුව සිටීම අම්මාට වෙහෙස ගෙන දෙන්නකි. නැතහොත් දෛනික ජීවිතයේ දී යටපත් කරගෙන සිටින වෙහෙස වැඩක් නැතිව සිටින මෙවැනි දවසක මතු වෙයි. එකල අම්මාට කලින් ම නින්ද යයි.

මම කෑම පාර්සලය කුස්සියට ගෙන ගොස් බීම තබා විවෘත කළෙමි. කෙසෙල් කොළයකත් කඩදාසිවලත් වෙන වෙන ම ඔතන ලද කිරිබත්, කැවුම්, කොකිස්, කෙසෙල් ගෙඩි, පැටිස් හා කට්ලට්ස් එහි විය.

“අපෝ අට දෙනෙකුට ඇති”

පුංචි නංගි හිරමනය ඇඳ එහි වාඩි වුණා ය.

මම කැවුම් කොකිස් හා කෙසෙල් ගෙඩි වැනි පිළිණු නොවන කෑම පිඟානකට ගෙන තවත් පිඟානකින් වසා මේසය මත තැබීමි.

“පුංචි නංගිත් කන්න.”

“මට එපා අක්ක. මට එපා.....”

“අපරාදේ අහක යනව..... අම්මෙ..... මෙයින් මොකුත් කනවද?”

“මට එපා බං. උඹ තේ වතුර වක්කොළොත් මටත් ටිකක් දියත්”

“නංගියෙ වතුර ටිකක් ලිපේ තියන්න. අම්මෙ තේ ද කෝපි ද වැඩිය හොඳ?”

“කෝපි තියෙනවයැ?”

“ටිකක් ඇති..... නංගිත් කන්න. මට නම් වැඩියි”

“කුසුමෙගෙ අගේ මට තේරෙන්නෙ මේ වගෙ දවසකයි කියල නැන්ද කිව්ව කීප සැරයක්..... ඒක කිව්වෙ ඇස්වල කළු පුරවගෙන.....”

“ඉතින්?” ය යි කීමට මට සිතූණත් මා කතා කළේ නැත.

“අම්ම කිව්ව මේ වගෙ හොඳ දවසක ඔය ගිය දේවල් හිතන්න එපා කියල. ඇයි ජේන් අක්කෙ මම මැරිල උපන්නද ඒ කෙල්ල කරපු උදව්වයි ඒකිගෙ අගෙයි මතක නැති කරන්න කියල නැන්ද කිව්ව”

“වෙන කවිද මා ගැන ඇහුවෝ?” යි සිතට නැගුණු ප්‍රශ්නයත් මා පිට කළේ නැත. එහෙත් පිළිතුර අනිවාර්යයෙන් අනුලාගෙන් ලැබිණි.

“දෙවෙනියිය ඔය කලබල අස්සෙන් මගෙන් ඇහුව අක්ක එනවද කියල..... පෙරහරේ යද්දි ගෙයි ඉන්නව නොදැක්කම හිතුවලු එහෙ යන්න ඇති කියල.....”

මම තවදුරටත් කතා නොකර කෑවෙමි. පැටිස් කෑල්ලක් මගේ උගුරේ හිර විය. මම කහින්නට වීමෙන් කෑම ඉස්පොල්ලේ ගියේ ය. මම සිනාසී අතින් මුහුණ වසා ගතිමි.

“මිරිස් කෑල්ලක් නාහෙ අස්සෙ ගියාද කොහෙද!”

ඒ වර නංගීන් මමන් දෙ දෙනා ම සිනාසුණෙමු. මම මිනෑවටත් වඩා සිනාසිමි.

කෝපි වත්කර අම්මාට දී නංගීන් මමන් ටික ටික බිවෙමු. රෑ නංගී පාඩම් කරන්නට හෝ මා බිඬි ඔතන්නට හෝ සිටියේ නැත. පහන් නිවා අපි පැදුරේ වැකිර ගනිමු.

අද මගේ සිතේ අමුතු සසලවීමක් වුණු බව සැබැවි. එහෙත් මට නින්ද නොයන්නේ ඒ නිසා ම නොවේ. සඳ එළිය ඇති රෑට මට වෙන දා තරම්වත් නිදි මතක් නැත.

නිදිවර්ජිත ව ගෙවන රාත්‍රි කාලයේ මම කුමක් ගැන සිතන්නෙමි ද? කුමක් ගැන කල්පනා කරන්නෙමිද? කිසිවක් නැතැයි කිව හැකි ය. හැම දෙයක් ගැන ම ය යි ද කිව යුතුය.

ඇත්ත කියතොත් මම කිසිවක් ගැන කිසිවකු ගැන නොසිතමි. ජනේලයෙන් සඳ රැස්වල ලස්සණ ඔහේ බලාගෙන සිටින කල මගේ මනෑසට නොයෙක් සිතිවිලි ගලා එයි. ඒ සිතිවිලි අතර මගේ අතීතයත් එදා අනාගතය ගැන ඇතිකරගෙන තිබුණු පැතුම් හා බලාපොරොත්තුවත් ඇතුළත් ය. මතක ඇති කාලයේ සිට මුහුණ දුන් නොයෙකුත් සිදුවීම් ඇත්දැකීම් හා ජවනිකා මගේ සිතෙහි මතු වෙයි. එක් සිද්ධියක් තවත් සිද්ධියකට ඉඩ දී සිතෙන් අයින් වෙයි. සිදුවීම් පෙළ එකින් එක සිතට ඇතුළු වී පිට වී යයි.

මට නිමල් හතුරැසිංහ සිහිපත් නොවෙනැයි කියතොත් මුසාවකි.

විසි තිස් වරක් වත් නිමල් මතක් නොවන එක ද දවසක් වත් නැත්තේ ම ය. ඔහු මතක් වන විට සිත වේදනාවකට පත් වන්නේ දැයි මම නො දනිමි. ජීවිතයේ මා දැඩි ම වේදනාව වින්දේ නිමල් වෙනුවෙනි. සහෝදරියක, නැගණියක ලෙස බාල කාලයේ මම ඔහු ඇසුරු කළෙමි. ඉන් පසුව ඉතා කෙටි කාලයක් මම ඔහුට පෙම් බැන්දෙමි. මම තවුස් දම් පිරු මෙහෙණියක් නොවෙමි. පසඉඳුරන් පිනවීමේ ආශාව ඇති මා වෙත ද මගේ වයසේ අන් ඕනෑ ම ගැහැනු ළමයකුගේ යොවුන් සිතක පහළ වන ක්ලේෂයන් හා ආශාවන් පහළ විය. ඒ ආශාවන් ඇසුරෙන්

මම ඔහු හා සම්බන්ධ කර අනාගත සිහින මැව්වෙමි. සුභ නැකතකින් නැයන් පිරිවරා අපේ ගෙට එන ඔහු පෝරු මස්තක ව මගේ අත ගන්නා සැටි මම විසිතුරු ලෙස සිතුවමි කළෙමි. මුතුවත් ඩා බිඳු නැගුණු උඩු තොල, පොපියන දෙ තොල, සීතල වූ ගත, රස කාමයෙන් උණුසුම් ව උස් පහත් වන ළුම, අනුරාගයෙන් මත්ව මිලාන වූ දෙනෙත. මා මංගල යහන් ගැබට ඔහු පිවිසෙන තුරු මුල්ලකට වී බලා සිටින අන්දම සිහින මැවිමි. කුමරි බඹසර රූක ගත් ඕනෑම යුවතියක මෙන් මම ද වකිතයක් නැති ව මේ බලාපොරොත්තුවලින් හා ප්‍රාර්ථනයන්ගෙන් කලක් හඳවන පුරවා ගෙන සිටියෙමි. මම අප ජීවත් ව සිටින පුංචි ගෙයක් මිදුලත් එහි දූව පැන ඇවිදින අපේ දරුවනුත් ගැන සිහින මැවිමි.

මා නිමල් අත්හළේ සන්තෝෂයෙන් නොවේ. ඔහු මගේ සිතින් පෙම්වතකු ලෙස ඉවත් කළත් යම්කිසි දෙයක ප්‍රතිමූර්තියක් මෙන් සඳහට ම ජීවත් වෙයි.

ඒ යම්කිසි දෙය යනු කුමක් දැයි මම නොදනිමි. සමහර විට අතීතය - බාල කාලය, ප්‍රේමය, අනාගතය ගැන මා තබාගෙන තිබුණු බලාපොරොත්තු හා ප්‍රාර්ථනා. එසේත් නැති නම් ඒ සියල්ලේ සම්මිශ්‍රණයක්. කුමක් වුවත් මේ දෙය මට අයිති වූවක් නොවේ. එසේ ම මට පමණක් ම අයිති වූවකි.

මම යම් කිසිවක් ගැන නොතැවෙමි. මම කිසිවක් ගැන පසුතැවිලි නොවෙමි.

ආශාවන් හා තෘෂ්ණාවන් මා තුළ එමට විය. ඒවා අදත් මා වෙත ඇත. ක්ලේශයන් යටපත් කරගෙන මැඩගෙන සිටීම කුහකකමක් හා වංකකමක් ලෙස සමහරෙක් හඳුන්වති. ඒ කුහකකමත් වංකකමත් මට හොඳ ය. හිතෙන හිතෙන හැම දෙය ම කිරීමේ නිදහසක් අපට තැත.

අතීතය වශයෙන් මගේ සිතෙහි මතු වන අය අතර පද්මිනී මුල් තැනක් ගනී. පද්මිනී මතක් වන කල යම් කිසි හිරිවැටීමක් පසුවේ ඇති වන බව සැබැවි. ඒ හිරිවැටීම ද වේදනාවකැයි හඳුනාගැනීමට මම මැළි වීමි. දැන් මා වේදනාවට නොකැමැති බැවිනි.

පාසලෙන් අස්වූ පසුත් ඇ මට ලියුම් කීපයක් එව්වා ය. මම ද පිළිතුරු යැවිමි. හසුන් මගින් පැවැති මේ සබඳකම හමාර වන විට වැඩිපුර එක ලියුමක් එවා තිබුණේ ඇය විසිනි.

පද්මිනී ඇතුළු සියලු දෙනා අතීතය නැමැති කටු ගෙයි වටනා සිහිවටන ලෙස තැන්පත් කිරීම, සබඳකම් වර්තමානය හා අනාගතය තෙක් දිග්ගස්සා ගැනීමට වඩා යෙහෙකැ යි මට සිතෙන්නට ඇත.

මට ගුණපාලන් ලියුම් කීපයක් ම එවා තිබුණේ ය. මම එයින් සමහරකට පිළිතුරු යැවිමි. එහෙත් ගුණපාල නගන ප්‍රශ්නවලට උත්තර දීමට තරම් ශක්තියක් මට නැත.

“මතු වන ඕනෑම කරදරයකට සිනා මුසු මුහුණින් මුහුණ දීමට ඔබ තුළ ඇති ශක්තිය මම අගය කරමි. එපමණක් මදි කුසුම්. සමාජයට මුහුණ දීම පමණක් මදි. දුක් කරදරවලින් පැන නොගොස් අහිත ව මුහුණ දෙන අතර ම ඒ දුක් කරදරවලින් තොර නවතම වූත් ප්‍රීතිමත් වූත් සමාජයක් බිහි කිරීම අප සතු කාර්ය භාරය වන්නේ” යයි ගුණපාල එක ලිපියක ලිවේ ය.

එදත් පංතියේ අනෙක් බොහෝ දෙනා මෙන් මා ගුණපාලට සිනාසුණේ නැත. මම කවදත් ඔහු කී දේවලට කන් දුනිමි. ඔහු අද මේ කියන කතාවෙන් ඇත්තක් තිබේ. එහෙත් මා එයට හවුල් වන්නේ කෙසේදැ යි හැඟීමක් මට නැත.

ඉගෙන ගැනීමට ආශාවක් ද දක්ෂකමක් ද මා තුළ විය. මම නොකා සිටියෙමි. මම බඩගින්න ඉවසුවෙමි. මම ඇඳුම් පැලඳුම්වලටත් වළලුවලටත් කොණ්ඩ කටුවලටත් ආශා කළෙමි. ඒ ආශාවන් සියල්ල මැඩගෙන වැඩ කළෙමි. කුමක් සඳහා ද? දවසක හරි යතැයි හැඟීම ඇතිව ය. මට හරි ගියා ද? සෝමාව් ඒ සියල්ලට ආශා කළා ය. බැරි කැන ඇ අනුන්ගෙන් හොරකම් කළා ය.

ආශාවන් ඉවසා මතු බලාපොරොත්තුව සඳහා වැඩ කිරීමෙන් මා කළේ වරදක් ද? ආශාවනට වහල් වී අනෙක් ළමයින්ගෙන් හොරකම් කර සෝමා කළේ වරදක් ද?

අද සෝමා කොහි ද?

අද කුසුම් කොහි ද ?

පද්මිනීට මේ සියල්ලෙන් අඩුවක් නොවී ය.

අද පද්මිනී කොහි ද?

සෝමා, කුසුම්, පද්මිනී මේ සියලු දෙනා ම තරුණ යුගයක් - පරිවර්තන යුගයක් - පිළිබඳ එකම ප්‍රවාහයකට අසු වී වෙනස් පැතිවලට ගසාගෙන ගියා නොවෙත් ද?

පිළිතුර, භ්‍රතිකාරය, විසඳුම දන්නේ ගුණපාල පමණක් ද?

“මේ ක්‍රමය යටතේ තරුණ තරුණියන් මුළු වීම අනාථ වීම සුළු දෙයක් කුසුම්. අපට කරන්නට තියෙන්නේ මේ වැරදි සමාජ ක්‍රමය අධ්‍යාපන ක්‍රමය වෙනස් කිරීම” ගුණපාල මට කියයි.

මට මේවා ගැන තවමත් තේරුමක් නැත.

අපි එකිනෙකා ගැනත් සමාජය හා ලෝකය ගැනත් කතා කළෙමු. පාඩම්, පොත පත, විභාග, කරන්නට යන රක්ෂාවල් ගැන කතා කළෙමු. එක් වයසක දී අප කාගේත් අරමුණත් බලාපොරොත්තුවත් වූයේ විශ්ව විද්‍යාලය ය යි. මේ අරමුණ ඉටු වුණේ කී දෙනකුගේ ද?

අපි රැකීරක්ෂා නැති ලක්ෂ ගණනක් අතරට එකතු වුණෙමු. දොළොස් වසක අධ්‍යාපනයේ අවසානය එය ද? ජීවිතය මෙතැනින් නිම වන්නේ ද? ඇතැමෙක් වස බී දිවි නසා ගත්හ. සියලු දෙනා ම දිවි නසා ගන්නට ගියොත් ලෝකයක් ඉතිරි වන්නේ ද? පාරවල්, පාලම් පාසල් හා ගොඩනැගිලි ඉදි කරන්නට ඉතිරි වන්නේ කවරෙක් ද?

අපි අනාගතය ය යි සිතූ කාලය වර්තමානයටත් අනතුරුව අතීතයටත් ගෙවී ගොස් මතක සටහන් පමණක් බවට පත් විය. අපේ බලාපොරොත්තු හා සිතූම් පැතුම් ඒ අතීතය නැමැති කෞතුකාගාරයේ භාණ්ඩ බවට පත් වී ගියේ ය. ජීවිතයේ තවත් යමක් ඉතිරි වී ඇත්තේ ද?

“මම” යනු කුසුම් පමණක් නොවේ. “මම” යනු බොහෝ දෙනෙකි. අම්මාත් නංගිත් නිල්මිණිත් “මම” යන්නට අයත් ය.

මම ඔවුන් වෙනුවෙන් සියල්ලට මුහුණ දී සියල්ල පරදවා ජය ගත යුත්තෙමි.

මම දොළොස් වසක් දක්ෂ ලෙස හැම වාරයක ම පංතියේ පළමුවැනියා වී ඉගෙන ගෙන අද බීඩ් ඔතමි. අනුලා කළ යුත්තේත් එය ම ද? මට නොඇරුණු අනාගත දොරටු අනුලා වෙනුවෙන් වැසි තිබිය යුතු ද? මමත් සෝමාත් අනුලාත් බොහෝ දවස්වල කුසගින්නේ සිටියෙමු. නිල්මිණිත් ඒ දුකම විඳිය යුතුද? සෝමාට නොතිබුණු සැපපහසුකම් හා වරප්‍රසාද නිල්මිණිටත් අහිමි විය යුතු ද?

“සිසිල” දෙසින් සංගීත රාවය නතර වී දැන් බොහෝ වේලාවක් ඇත. ඊට අනතුරුවත් යම්කිසි ශබ්දයන් ඇසෙමින් තිබිණි. දැන් සියල්ල නිහඬ ය.

සඳ ද බැස ගොස් ටික වේලාවක් ගෙවී ඇත. මම ජනේලයෙන් ඇත බැලිමි. පෙරදිග අහසේ දීප්තිමත් තාරකාවක් මට පෙනෙයි. මම ඒ තාරකාව හඳුනමි. පහන් තරුව යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ එය යි. මම පහන් තරුව දෙස බොහෝ වේලා බලා සිටියෙමි. අවට දැන් පවතින්නේ අරුණෝදයට පළමු ව පැතිරෙන දැඩි අඳුර බව මට සිතා ගත හැකි ය. හමන සුළඟේ සිසිල් බව අනුව ද අරුණෝදය ළඟ බව සිතා ගත හැකි ය. තවත් ටික වේලාවක් පහන් තරුව දෙස බලා සිටි මම පැදුර ළඟට ඇවිත් දණ ගසා ගනිමි. අඳුරේ අතපත ගාන කල මට අනුලාගේ කකුලක් අසු විය. මම රෙද්ද සොයාගෙන අනුලාගේ ඇඟ පුරා පෙරවිමි. තවත් අතපත ගාන කල මට නිල්මිණිගේ මුදු මොළොක් කෙස් රොදක් අසු විය.

මම අනුලාත් නිල්මිණිත් මැදින් වැතීර දෙ දෙනා ම මා වෙත දෙ පසින් තුරුළු කර ගනිමි. ඔවුන්ගේ උණුසුම දැනෙත් ම මගේ දෙ තොලට තුනී සිතාවක් මතු විය. අප්‍රමාණ සහනයකින් මම දෙ තෙත් පියා ගනිමි.

-නිමි-